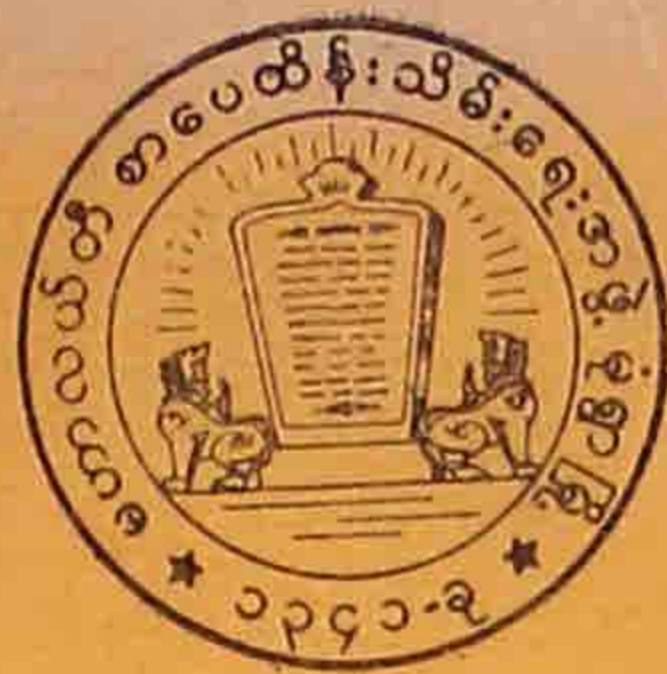

ပရမတ္ထသံခိုက်ကျမ်း

(လယ်တီဆရာတော်)

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသား ပြုစုတော်မူသော

‘လယ်တီဒီပနိဝိသောကမူ’

ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း

(၁) ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဖြေ၊

(၂) အသေးစိတ်မာတိကာ၊ (၃) အသေးစိတ်

အက္ခရာဝလီများနှင့် (၄) နေ့သက်ဆက်တွဲ

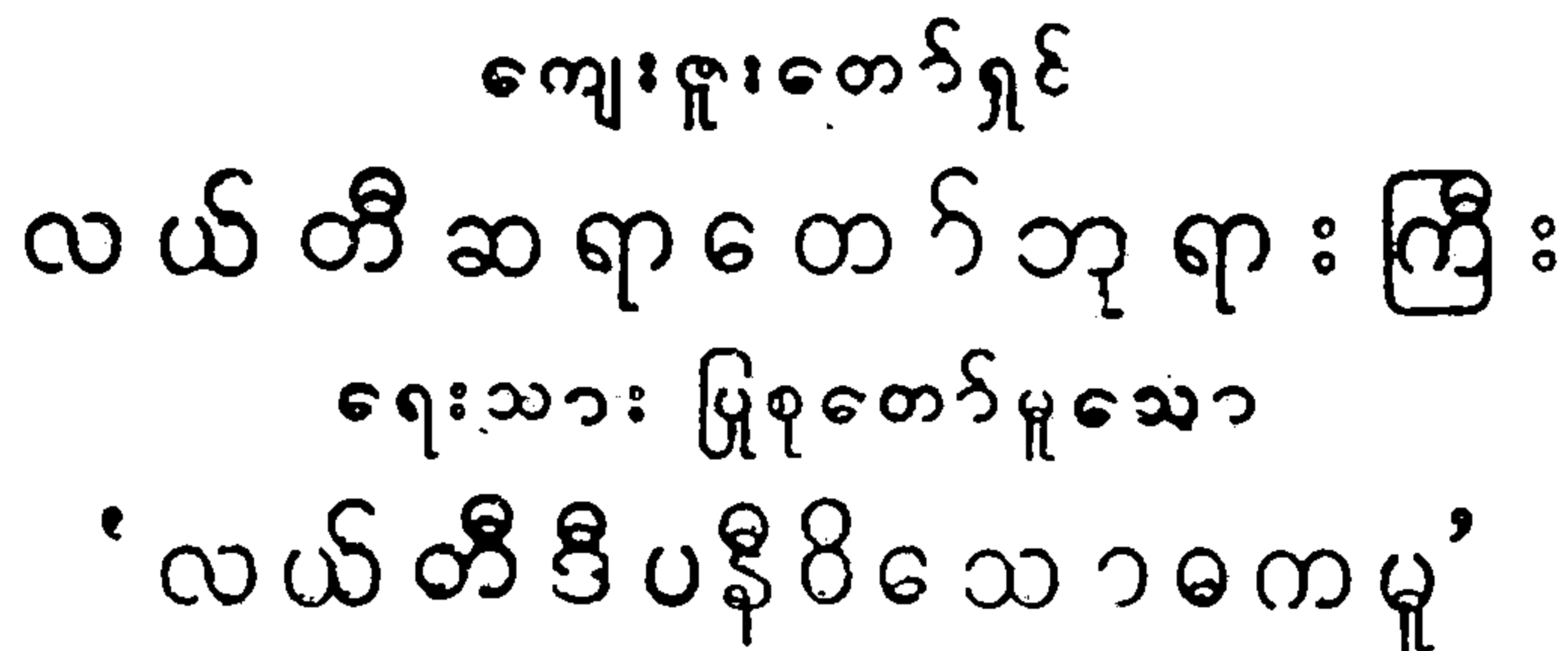
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ‘ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်
သစ္စာလင်္ကာကျမ်း’ ပါသည်။

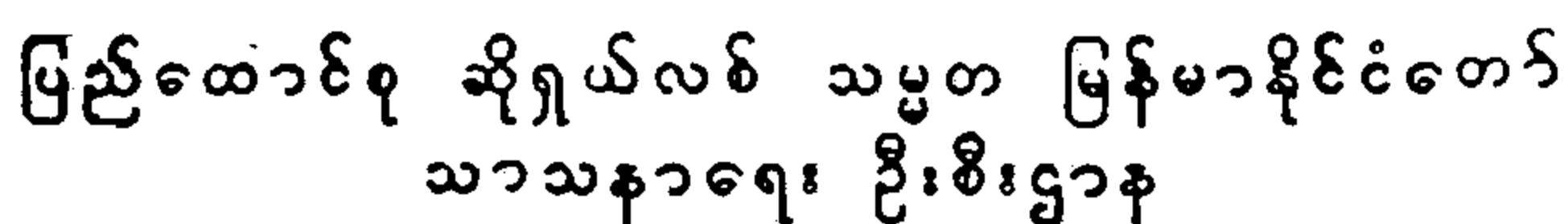
ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေး ဦးစီးဌာန

သာသနာ - ၂၅၃၀၊ ကောဇာ - ၁၃၄၈၊ ခရစ် - ၁၉၈၆ ဩဂုတ်လ

(၁) ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဖြေ၊
 (၂) အသေးစိတ် မာတိကာ၊ (၃) အသေးစိတ်
 အက္ခရာဝလီများ နှင့် (၄) နောက်ဆက်တွဲ
 လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ‘ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်
 သစ္စာလင်္ကာကျမ်း ’ ပါသည်။

သာသနာ - ၂၅၃၀၊ ကောဇာ - ၁၃၄၈၊ ခရစ် - ၁၉၈၆ ဩဂုတ်လ

သာသနာရေးဦးစီးဌာန

နှင့်

မြန်မာပြည်စာအုပ်တိုက်

မှ

ဖြန့်ချိသည်။

ပထမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခြင်း

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ဖြန့်—၂၀၀၀

မြန်မာပြည်စာအုပ်တိုက် ဖြန့်—၁၀၀၀

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ထုတ်ဝေခွင့် အမှတ် (၂၆၅)

မျက်နှာဖုံး ထုတ်ဝေခွင့် အမှတ် (၅၀၀)

အဖုံးရိုက်—ကျောင်းသားပုံနှိပ်တိုက်

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန - နှင့်
မုံရွာမြို့၊ မဟာလယ်တီတိုက်၊ ‘လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့’ အတွက်

ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ နတ်မောက်လမ်းညွှန် - အမှတ် ၄၉၊

ကျောင်းသားပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၀၃) ဒေါ်မမခင်ကပုံနှိပ်၍။

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး

ဦးမြင့်မောင် (၀၂၅၂၇) - နှင့်

ရန်ကုန်မြို့၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ တိုက် - ၁၃၅၊ အခန်း - ၇၊
မြင့်စိုးစာပေ (၀၁၁၆၀) ဦးမြင့်စိုး တို့က ထုတ်ဝေသည်။

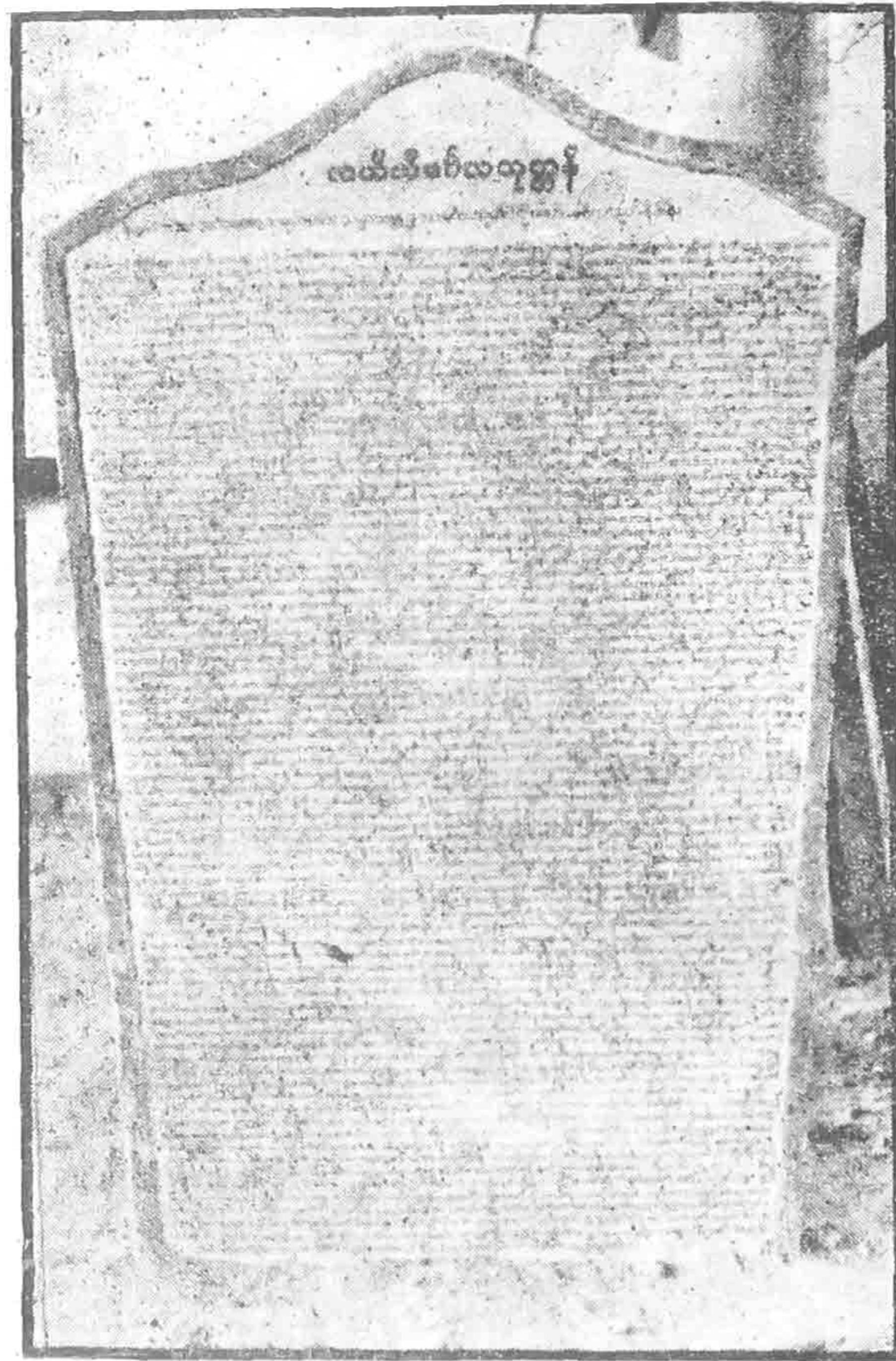

ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

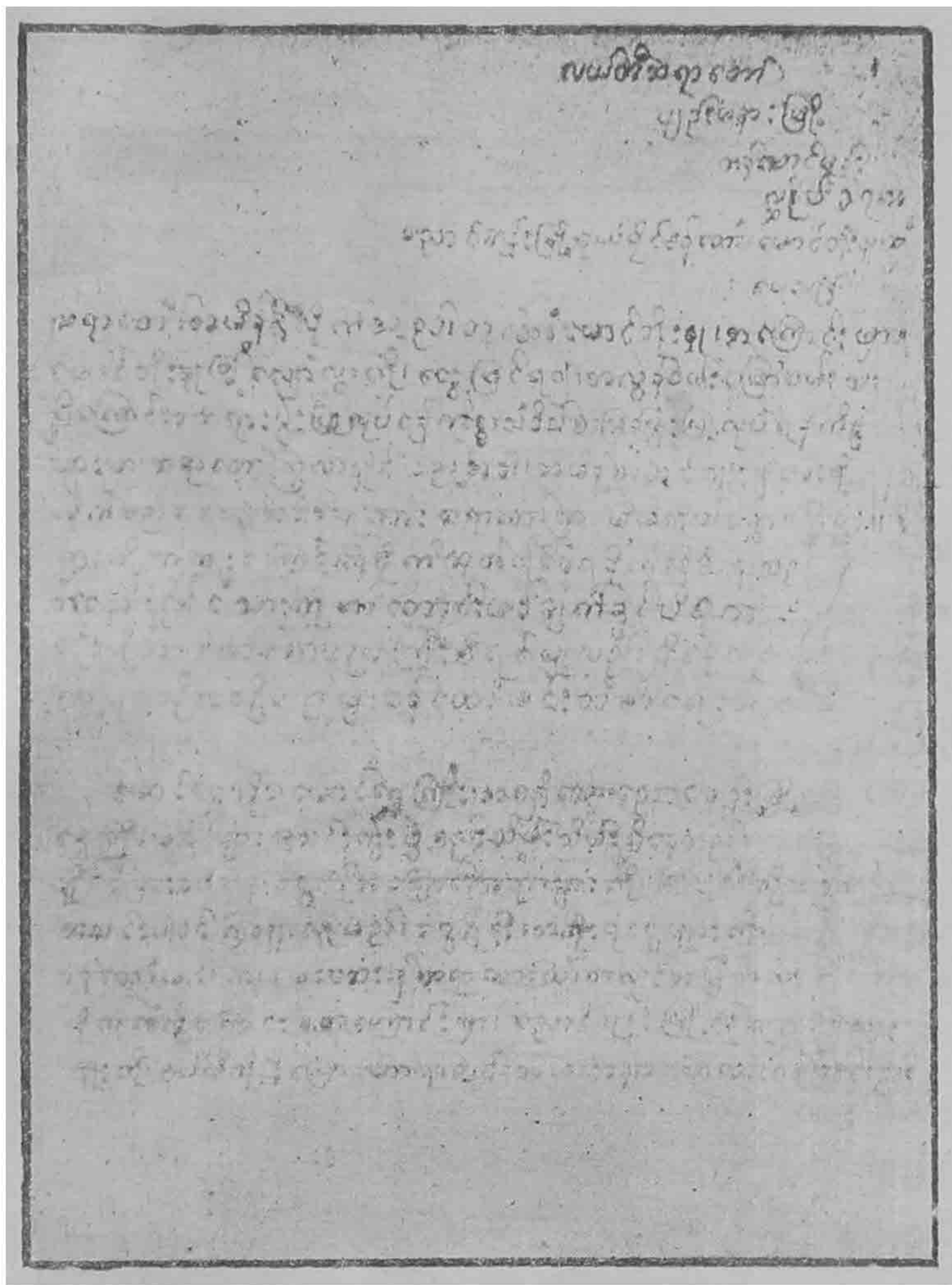

ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဦးနုဝင်းလှိုင်-ဒေါ်ညိုညိုစိုး (မဟာဝိဇ္ဇာ) ထံမှ ရရှိသည်။

မုံရွာမြို့၊ မဟာလယ်တီတိုက် အတွင်း၌
 ထွင်းထုထားသော
 လယ်တီဒီပနီကျော့ဘက်စာတော်

ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
လက်ရေးစာမူ

ဦးနုဝင်းလှိုင်-ဒေါ်ညိုညိုစိုး (မဟာဝိဇ္ဇာ) ထံမှ ရရှိသည်။

စိုင်းပြင်ရွာ-လယ်တီကုန်းတော်မြေရှိ ရွှေချက်သိုဗိမ္ဗာန်တော်

‘လယ်တီဆရာတော် ယေရုပုတ္တိ’ စာအုပ်ကြီး အတွက် သုတေသန ပြုရန် ရန်ကုန်မြို့မှ ဦးကြီးခင် (၂၂-၁၀-၀၄) နေ့တွင် ဒုတိယအကြိမ် ရောက်ခဲ့စဉ်က ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မြစ်များနှင့်အတူ ကန်တော့နေကြပုံ

လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ - နှင့်

လယ်တီဒီပနီ ဝိသောဓကအဖွဲ့

ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း

အကြောင်းပြန်ခြင်း

—

နှလုံးသားမှ လယ်တီဒီပနီများနှင့် လူတို့ပေသလ သိက္ခာကာမ ပဋိပတ္တိ ဝိသာရဒ နိကာယဏ္ဍဝ ပါရဂူ ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူး တော်ရှင် ပထမ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး သည် ဒီဃဒဿီ အရှည် မြင်တော်မူသည့် အတိုင်း သံသရာဝဋ်မှ လွတ် ကြသေးသူ ရှင် လူ အများတို့၏ ကိုးစားရာအစစ် နိယျာနိက လမ်း ကြောင်းပြ ဖြစ်သော ဒီပနီကျမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာတို့ကို ကရုဏာစောနာ ဖြင်းပြစွာဖြင့် ရေးသား ပြုစုတော်မူခဲ့သည်။

ယင်း ဒီပနီကျမ်းစာများအနက် အချို့ ဒီပနီကျမ်းများကို နှလ သီတင်းသုံးတော်မူရာ မုံရွာမြို့ မဟာလယ်တီတိုက်ကြီးအတွင်း၌ရေးသား

ကော်မရှု အချို့ကိုမူကား မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်သို့ ကြွရောက်လေရာ မြို့ရွာ ဒေသ အများအပြားတို့၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ရေးသား ပြုစုတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ယင်းလယ်တီဒီပနီများမှာ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ ကရုဏာနှလုံးသားမှ ပေါက်ဖွား ပေါ်ထွက်လာသော ကျမ်းစာ များပင် ဖြစ်သည်။

လယ်တီဒီပနီများ၏ အန္တရာယ် ကခုအခါ ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၅၇-နှစ် မျှသာ ကြာရှိသေးသည်။ သမိုင်း မျက်စိဖြင့် ကြည့်လျှင် ၅၇-နှစ် ဟူသည်မှာ အလွန် ကြာမြင့်လှသည့် အချိန်ကာလဟု မဆိုနိုင်ပေ။ သို့သော် ယင်း ၅၇-နှစ်တာမျှ အချိန် ကာလက ကွင်း ပြာပင်လယ်တီဒီပနီများ၌ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အန္တရာယ် များနှင့် ရင်ဆိုင်လာခဲ့ရသည်။ ယင်း အန္တရာယ်များမှာ လယ်တီကျောက် စာများနှင့် တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုကြသောအခါ လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာ များ အတွင်း၌ မူလ ကျမ်းပြု ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆိုလိုရင်း အာဘော် အဓိပ္ပာယ် ပျက်စီးသွားလောက်အောင်—

- (က) ချွတ်ချော် မှားယွင်းမှု၊
- (ခ) စကားလုံးများ - ဝါကျများ - ကျကျန်ရစ်မှု၊
- (ဂ) အချို့ စကားလုံးများ - ဝါကျများ အပိုပါရှိနေမှု—

စသည်တို့ကို တွေ့ရှိနေရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းကဲ့သို့ အန္တရာယ်များ ပေါ်ပေါက်လာရခြင်းမှာ ၅၇-နှစ်တာ အချိန်ကာလ အတွင်း၌ လယ်တီဒီပနီများကို စာပုံနှိပ်တိုက် ပေါင်းစုံမှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ကြရာ လယ်တီဒီပနီများမှာ စာပုံနှိပ်တိုက် ပေါင်းစုံမှ စာပြင်ဆရာ ပေါင်းစုံတို့၏ ပြင်ဆင်မှု တည်းဖြတ်မှုကို ခံခဲ့ကြရသည်။

ယင်းသို့ ခံခဲ့ကြရရာမှ အချို့ စာစီသူများ၏ ပမာဒ၊ အချို့ စာပြင်ဆရာများ၏ ပမာဒ စသည်တို့ကြောင့် လယ်တီဒီပနီများမှာ - (က)ချွတ်ချော်များယွင်းမှု၊ (ခ)စကားလုံးများ ဝါကျများ ကျကျန်ရစ်မှု၊ (ဂ)အချို့ စကားလုံးများ - ဝါကျများ အပို ပါရှိနေမှု စသော အန္တရာယ်များ ပေါ်ပေါက်လာရခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းအန္တရာယ်များနှင့် ရင်ဆိုင်လာရခြင်း ဖြစ်သည်။

နှစ်ပေါင်း ၅၇ - နှစ်တာ အချိန်ကာလအတွင်း လယ်တီဒီပနီများကို ရိုက်နှိပ်ကြရာ၌ စာပုံနှိပ်တိုက်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်ထားသော ‘မူ’ ကို အခြားစာပုံနှိပ်တိုက်တိုက်က ကူးယူရိုက်နှိပ်လာခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ယင်းချွတ်ချော် မှားယွင်းမှု စသည်တို့မှာလည်း တနှစ်ထက် တနှစ် ပိုမိုများပြား ပျံ့နှံ့လာသည်နှင့် အမျှ ယင်းအန္တရာယ်များမှာလည်း တနှစ်ထက် တနှစ် ပိုမိုကြီးထွားလာသည်။

လယ်တီကျောက်စာများနှင့် တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုသောအခါ၌ တွေ့ရှိနေရသော လယ်တီဒီပနီများ၏ ချွတ်ချော် မှားယွင်းမှုများ မည်မျှလောက် အန္တရာယ်ကြီးမားနေကြောင်းကို ‘ဥတ္တမပုရိသ ဒီပနီကျမ်း’မှ အောက်ပါ အမှားအမှန် နမူနာ အနည်းငယ်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိရှိနိုင်ပေသည်။

အမှန်

အမှား

- ထိုမီးနှင့် နိစ္စအမြဲ ယှဉ်၍ နေခြင်းကြောင့် (စာ-၁၉၃)	ထိုမီးနှင့် အနိစ္စ အမြဲ ယှဉ်၍ နေခြင်းကြောင့်
- ကကုသန် မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌ (စာ-၁၉၃)	ကဿပ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌
- ပသာဒသဒ္ဒါ သမ္ပတ္တိ မျှသည်ပင် (စာ - ၂၀၂)	ပသာဒသဒ္ဒါ သတ္တိ မျှသည်ပင်

- အနှစ် အထိ ပြည့်သော သစ် အနှစ်အထိ ပြည့်သော သစ်တောင် ဖောင်ကြီး (စာ-၁) ကြီး

ယင်းကဲ့သို့ ချွတ်ချော် မှားယွင်းမှုများအပြင် ယခုပုံနှိပ်မှု ‘ဥတ္တမ ပုရိသ ဒီပနီကျမ်း’ တွင် ပါရှိသော အောက်ပါ ဝါကျများ၌ ဘရက် ကက် (လက်သဲကွင်း) ထဲမှ စကားများ လုံးဝမပါဘဲ ကျကျနီရစ်ခဲ့ သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိနေရသည်။

- ဤ၌ ဘဝနိကန္တိ ဆိုသည်ကား အနာဂတ်ဘဝကို ဖွဲ့သော နိကန္တိ လည်း တပါး၊ (ယခု ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာ၌ သာယာသော ဘဝနိကန္တိ လည်း တပါး) ယခုအခါသည် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရထိုက်သော အခါ ဖြစ်၏။ (စာ-၃၄)
- သဗ္ဗညုဘုရားသာသနာ မည်သည် နတ်ပွဲဗြဟ္မာပွဲသာတည်း၊ လူသည် နတ်ဗြဟ္မာ တကုဋေမှာ တယောက်ကျမျှ ရှိမည် မဟုတ်။ (ရဟန်း သည်လည်း လူတသောင်းမှာ တယောက်ကျမျှ ရှိမည် မဟုတ်။) သာဝတ္ထိပြည်မှာ လူအရိယာပေါင်း ကုဋေများစွာ လာသည်။ (စာ-၂၀၁)
- ပွဲကြီး လမ်းကြီးနှင့် (တွေ့သော်လည်း ကိစ္စမရှိပြီ၊ ထိုအခါ ပွဲကြီး လမ်းကြီးနှင့်) တွေ့တိုင်း မိမိကိုယ်ကို အမှတ်ရ၏။ (စာ-၂၀၃)

ထို့ပြင် ယခုပုံနှိပ်မှု ‘ဥတ္တမပုရိသဒီပနီကျမ်း’ စာမျက်နှာ ၄၃ - ၌ - ‘ရူပံ - ရူပဿ၊ ရူပံ၏။ ယံအနိစ္စ၊ အကြင် အနိစ္စ ဟူသည်’ စသည်ဖြင့် စာလေးကြောင်းတိတိ ကျောက်စာမူ၌ မပါဘဲလျက် အပို ပါရှိနေသည် ကိုလည်း တွေ့ရှိနေရသေးသည်။

နှစ်ပေါင်း ၅၇ နှစ်တာ အချိန်ကာလအတွင်း၌ လယ်တီဒီပနီများကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော စာပုံနှိပ်တိုက်များမှာ များပြားခဲ့သလောက် မူကွဲ များကလည်း များပြားနေလေသည်။ မူကွဲများသလောက် တက်စက်

လယ်တီဒီပနီကျမ်းစာများ (လယ်တီဒီပနီ သာသနာ) ထွန်းကား ပြန့်ပွားရေးအတွက် ၅၇-နှစ်အတွင်း ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ကြသော စာပုံနှိပ်တိုက်များကို တဖက်မှ ကျေးဇူးတင်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း ယင်း အန္တရာယ်များ ဆက်သက်ပျံ့နှံ့ကြီးထွားမလာအောင် လယ်တီဒီပနီများ ကို လယ်တီကျောက်စာများနှင့် တိုက်ဆိုင်ကာ သုတ်သင် ပြင်ဆင်ချုပ် ကိုင်ရန်လည်း တဖက်မှ လိုအပ်လာပေသည်။

ထို့ကြောင့် ‘လယ်တီဒီပနီ ဝိသောဓကအဖွဲ့’၌ ထိုစဉ်က ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူလျက်ရှိသော ဆရာတော် ဦးကေလာသသည် ‘မှားအစဉ်- ပြင်ခဏ’ ဟူသော ခဏားအရ ‘ချွတ်ချော် မှားယွင်းမှုများကို လက်တီ ကျောက်စာများနှင့် တိုက်ဆိုင်သုတ်သင် ပြင်ဆင်ကာ ယင်းအန္တရာယ်ကို အချိန်မီ ချုပ်ကိုင်ပါမှသာ ဒီဃဒဿီ အရှည်မြင်မြော်တော် မူခဲ့သော-

(က) ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဦးတည်ချက် လည်း ပြည့်ဝ-

(ခ) ဖတ်ရှု လေ့လာသူများအနေဖြင့်လည်း ဖင်းပြည့် ကျပ်ပြည့် အကျိုးရ-

ရှိနိုင်ကြပေမည်ဟု’ ကြံစည် စဉ်းစားမိခဲ့သည်။

သမိုင်းဝေး တာဝန် ယင်းသို့ ကြံစည် စဉ်းစားမိသည့်အတွင်း ဆရာ တော် ဦးကေလာသသည် မုံရွာမြို့ မဟာလယ်တီ တိုက် နာယက ဆရာတော်များ အဖွဲ့သို့-

(က) လယ်တီဒီပနီကျမ်းစာများ၏ ချွတ်ချော် မှားယွင်းနေသော ယနေ့ ရပ်တည်ချက် အခြေအနေမှန်ကိုလည်း ကောင်း၊

(ခ) ယင်း ချွတ်ချော်မှားယွင်းမှုများကို လယ်တီ ကျောက်စာ များနှင့် တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှု စစ်ဆေးကာ ပြန်လည်သုတ်သင် ပြင်ဆင် ဝိသောဓက ပြုရန်ကိုလည်းကောင်း-

ပြည်ပြည်စုံစုံ တင်ပြလျှောက်ထားခဲ့သည်။

မဟာလယ်တီတိုက်နာယက ဆရာတော်များအဖွဲ့ကလည်းဆရာတော် ဦးကေလာသ၏ တင်ပြချက်ကို အလေးအနက် စဉ်းစား ဆွေးနွေးတော် မူကြပြီးလျှင်—‘လယ်တီဒီပနီများ၏ အန္တရာယ်ကို အပွေ့သုက္က ကြောင့် ကြမဲ့ နေ၍ မဖြစ်တော့ပြီ။ ချွတ်ချော် မှားယွင်းမှုများကို လယ်တီ ကျောက်စာများနှင့် တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးကာ ဖြန့်လည် သုတ်သင် ပြန်ဆင် ဝိသေသက ပြုခြင်းဖြင့် ယင်း အန္တရာယ်ကို အချိန်မီ တားဆီး ချုပ်ကိုင်နိုင်မှ ဘော်ကာကျပေမည်။ ယင်းအန္တရာယ်ကို တားဆီးချုပ် ကိုင်ရန်မှာလည်း လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သိသာနုသိသာ ဖြစ် ကြသော ငါတို့ တပည့်များ၏ ပခုံးပေါ်သို့ သမိုင်းရေးစာနှင့် စာပေ အဖြစ်ဖြင့် ကျရောက်လာပေပြီ’ ဟု သဘောပေါက်ကာ လက်ခံ အတည် ပြုခဲ့ကြသည်။

သထုံ-နှင့် ပဲခူးသို့ ဆရာတော် ဦးကေလာသသည် နာယကဆရာတော်များ အဖွဲ့၏ လက်ခံအတည်ပြုချက်ကို ယူခဲ့ပြီးနောက် သထုံ ပဲခူး ရန်ကုန်မြို့များရှိ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ သိသာနုသိသာ ဖြစ်ကြသော တပည့်များနှင့်လည်း တိုင်ပင် ဆွေးနွေး လိုသဖြင့် မဟာလယ်တီတိုက် နာယက ဆရာတော်များကို ခွင့်ပန်ကာ ၁၃၄၁-ခု ကဆုန်လဆုတ် ၇-ရက်နေ့တွင် ‘လယ်တီဇာတိ’ ခေါ် ဆရာကြီး ဦးလှတင်ရှိရာ သထုံမြို့သို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။

လယ်တီ ဦးလှတင်မှာ ယခုအခါ အသက် ၉၅-နှစ်ရှိပြီဖြစ်၍ ကျေးဇူး တော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ လက်ပင်း တပည့်ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။ လယ်တီ ဦးလှတင် ရဟန်းအဝတ်နံ့က လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး ကြွလေရာတွင် ပစ္စိဒ္ဓါဝေဏအဖြစ် နောက်က အမြဲလိုက်ပါ ခဲ့ရသူဖြစ်သဖြင့် လယ်တီဒီပနီကျမ်းစာများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံအကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး သိမိခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။

၁၃၄၁ - ခု ကဆုန်လဆုတ် ၁၀-ရက် နေ့တွင် ဆရာတော် ဦးကေလာသသည် သထုံမြို့ဆရာကြီးဦးလှတင်ထံရောက်ရှိသွားပြီးနောက်

၂-ရက်တိုင်တိုင် လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာများနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းစုံကို ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ရာ ဆရာကြီး ဦးလှတင်က အထူး ကျေနပ် အားရ ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် ‘ဖြစ်မြောက်အောင် ဝိသောဓက ပြုကြရန်’ တိုက်တွန်းခဲ့ပေသည်။ ဝိသောဓကပြုရာ၌ တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှု ရန်အတွက် ရှေးရှေးက ရိုက်နှိပ်ခဲ့သော လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာများနှင့် ဆရာကြီး၏ မှတ်စု မှတ်တမ်းများကိုပါ ပေးအပ် လှူဒါန်းပြီးလျှင်- ‘တပည့်တော်မှာ ယခုအခါ အသက်အရွယ် ကြီးပြီဖြစ်၍ ဤ မှတ်စု မှတ်တမ်းများနှင့်ရှေးရိုက် လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာများကို အရှင်ဘုရား တို့ပဲ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းပါ’ ဟုလည်း ကျေနပ် အားရစွာ လျှောက် ထားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဆရာတော် ဦးကေလာသသည် ၁၃၄၁-ခုနှစ် နယုန် လဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် ပဲခူးမြို့ ဟံသာဝတီ ၁-လမ်း ဆရာကြီး ဦးဝင်းဖေနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ယင်းအကြောင်းကို တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခဲ့ပြန် သည်။ ဆရာကြီး ဦးဝင်းဖေကလည်း ဆရာကြီး ဦးလှတင် နည်းတူပင် ကျေနပ်အားရ ဝမ်းမြောက်စွာပင် ‘အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက် တော်မူပါ’ ဟု မြန်လည် လျှောက်ထားခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မှ တပည့်များ တဖန် ဆရာတော် ဦးကေလာသသည် ၁၃၄၁- ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၈-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကမာရွတ် လှည်းတန်း လယ်တီ ဦးလှပိုင်၏ အိမ်၌ လယ်တီ ဦးလှပိုင်နှင့် တကွ မင်္ဂလာပွဲနှိပ်တိုက်နှင့် မြန်မာပြည် စာအုပ်တိုက်ရှင်များ ဖြစ်ကြ သော ဦးကြီးခင် ဦးမြင့်ဆွေ၊ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ ဦးအောင်နိုင် (ဓမ္မာစရိယ) တို့နှင့် ဆွေးနွေးပြန်သည်။

၎င်းတို့ကလည်း တနိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပျံ့ပျံ့ ကိုင်တွယ် လုပ်ကိုင်ကြရန် အကြံပေးကြသည်။ အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်ကြရန်လည်း အတည်ပြု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့်
 ထို့နောက် ဆရာတော် ဦးကေလာသ သည်
 ၁၃၄၁-ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင်
 ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေး ဦးစီး
 ဌာန၌ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့်၊ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး
 ဦးအံ့မောင်တို့နှင့် တွေ့ဆုံကာ- 'လယ်တီဒီပနီများ၌ ချတ်ချော်မှားယွင်း
 ချက်များ ပါရှိနေကြောင်း၊ ယင်းတို့ကို လယ်တီ ကျောက်စာများနှင့်
 တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှု စစ်ဆေးကာ ပြန်လည်သုတ်သင် ပြင်ဆင်မှု ဝိသေသ-
 ဓက ပြုလုပ်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ ဝိသေသဓကပြုလုပ်ပြီး
 သော မူမှန် မူကောင်းများကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ
 ပေးစေလိုကြောင်း' စသည်ဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့ပြန်သည်။

ကမ္ဘာအေး သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှလည်း ယခင်က လယ်တီဒီပနီ
 ကျမ်းစာများကို လယ်တီဒီပနီပေါင်းချုပ်ပထမတွဲ ဒုတိယတွဲ စသည်ဖြင့်
 ပြုလုပ်ကာ ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေ ထားခဲ့ဖူးပြီ ဖြစ်သည်။

သာသနာရေးဦးစီးဌာန၏ ပစ္စယာနုဂ္ဂဟ
 ထိုအခါ သာသနာရေး ဦးစီးဌာန
 ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့်
 က- 'လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ၏ သိဿာနုသိဿ ဖြစ်တော်မူကြသော ဆရာတော်များက လယ်တီ
 ဒီပနီများကို ယခုကဲ့သို့ မူမှန် မူကောင်းဖြစ်အောင် ဝိသေသဓကပြုလုပ်
 ပေးမည်ဆိုပါက တပည့်တော်များ အနေဖြင့် အထူး ဝမ်းမြောက်လှ
 ပါကြောင်း၊ ယင်းသို့ လယ်တီဒီပနီ သာသနာ ပြုစုရေးအတွက် အရှင်
 ဘုရားတို့ သုတ်သင် ပြင်ဆင်မှုကို ဓမ္မာနုဂ္ဂဟ ကြိုးပမ်းမှု ဟူ၍ တပည့်
 တော်များက နားလည် ယူဆပါကြောင်း၊ အရှင်ဘုရားတို့၏ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟ
 ကြိုးပမ်းမှုကို တပည့်တော်များ သာသနာရေး ဦးစီးဌာနကလည်း
 လယ်တီဒီပနီ သာသနာပြုစုရေးအတွက် ပစ္စယာနုဂ္ဂဟဖြင့် ချီးမြှောက်လို
 ပါကြောင်း၊ သို့ပါ၍ ယင်း မူကောင်း မူမှန် လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာ
 များကိုလည်း တပည့်တော်တို့ သာသနာရေး ဦးစီးဌာနက ရိုက်နှိပ်

ထုတ်ဝေခြင်းဖြင့် 'စွယ်စုံကျမ်း'နှင့် 'အသံရှိပါကြောင်း'ဖြင့် အလေးအနက် ပြန်လည် လျှောက်ထားသည်။

ဝိသေသကမူများ ပုံနှိပ်နည်း ပုံနှိပ်ဟန် ယင်းသို့ သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဦးကြည်ညွန့်နှင့် ဆွေးနွေးပြီးနောက် ဆရာတော် ဦးကေလာသသည် မန်ကန်မြို့ ၉၀-လမ်း ပင်လယ်ပျံတိုက်နှင့် မြန်မာပြည် စာအုပ်တိုက်တို့၌ ကြွေရာက် ဆွမ်းတုဦးပေးယင်း ဦးကြီးခင်၊ ဦးလှပိုင်၊ ဦးမြင့်ဆွေ၊ ဦးအောင်နိုင် စသူတို့နှင့် အသေးစိတ် ထပ်မံ ဆွေးနွေးပြန်သည်။

ဆွေးနွေးသော အကြောင်းအရာများမှာ လယ်တီဒီ၊ နီကျမ်းစာများကို သုတ်သင် ပြင်ဆင် ဝိသေသက ပြုပြင်ရေးနောက် စာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်သော အခါ-

- (က) ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး အကိုး အထောက်ပြုထားသော ပါဠိများ၏ ကျမ်းညွှန်းအမည်ကို စာမျက်နှာအောက်ခြေ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြရန်၊
- (ခ) ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ် အာဘော်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာသူများ လွယ်လွယ်နှင့် သဘောပေါက် နားရင်းအောင် ပုဒ်-ဝါကျများကို အထားအသို အဖြတ် အရပ်သဒ္ဒါနည်းကျကျ မှန်ကန်အောင် ရိုက်နှိပ်ရန်-

စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ယင်း ပုံနှိပ်နည်း ပုံနှိပ်ဟန်အတိုင်း 'ဝိသေသကမူ' များကို ပုံနှိပ်ရန် ဆရာတော် ဦးကေလာသက ဦးမြင့်ဆွေအား 'တဝန်ငါးရာ ဦးမြင့်ဆွေ ကလည်း တဝန်ယူခဲ့သည်။'

ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
သာမုခေါ်ကြခြင်း၊

ထို့နောက် ဆရာတော် ဦးကေလာသသည်
မုန့်ရွာသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာပြီး မဟာ
လယ်တီတိုက် နာယက ဆရာတော်များ အဖွဲ့
သို့ သထုံ-ပဲခူး-ချန်ကုန်တို့၌ ဆွေးနွေးခဲ့သမျှ ဥဿုံ အလုံးစုံကို ပြန်လည်
တင်ပြ လျှောက်ထားခဲ့သည်။

အထူးသဖြင့် သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
ဦးကြည်ညွန့် လျှောက်ထားလိုက်သော လယ်တီဒီပနီ သာသနာပြုစုရေး
အတွက် -

- (က) လယ်တီဒီပနီများ သုတ်သင် ပြင်ဆင် ဝိသေသကေ ပြုမှုကို
ဦးကြည်ညွန့် အနေဖြင့် ဓမ္မာနုဂ္ဂဟ ကြိုးပမ်းမှုဟု နားလည်
ယူဆ လက်ခံမှု၊
- (ခ) ယင်းဓမ္မာနုဂ္ဂဟ ကြိုးပမ်းမှုကို သာသနာရေး ဦးစီးဌာနက
လည်း ပစ္စယာနုဂ္ဂဟဖြင့် ချီးမြှောက် ပြုစုရန် လိုလိုလားလား
အသင့် ရှိနေမှု-

တို့ကို ပြန်လည် လျှောက်ထားခဲ့ရာ မဟာ လယ်တီတိုက် နာယက
ဆရာတော်များ အဖွဲ့က ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ သာမု ခေါ်ကြသည်။

ထို့နောက် မဟာလယ်တီတိုက် နာယကဆရာတော်များ အဖွဲ့က
ဆရာတော် ဦးကေလာသအား ‘ယခုအခါ ဒဂုံ ဦးစန်းငွေလည်း
မဟာလယ်တီတိုက်သို့ ရောက်ရှိကာ ဒုလ္လဘရဟန်းပြုနေကြောင်း၊ ဒဂုံ
ဦးစန်းငွေနှင့်လည်း တိုင်ပင် ဆွေးနွေးသင့်ကြောင်း’ အမိန့် ရှိကြ
သည်။

ဒဂုံ ဦးစန်းငွေနှင့် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးသောအခါ၌လည်း ဦးစန် ငွေ
က လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာများ သုတ်သင် ပြင်ဆင် ဝိသေသကေ ပြုရေး

ကွင် အစွမ်းကုန် အကူအညီ ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း' ဖြင့် ဝန်ခံစကား လျှောက်ထားသည်။

သို့ဖြင့်ပင် ၁၃၄၁-ခုနှစ် နယုန်လဆုတ် ၆-ရက်နေ့တွင် အဋ္ဌမ မြောက် နာယကဆရာတော် သီတင်းသုံးတော်မူရာ မဟာလယ်တီတိုက် သီတဂူကျောင်း၌-

(၁) လယ်တီဒီပနီ ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ - နှင့်

(၂) လယ်တီဒီပနီ ဝိသေသကအဖွဲ့-

နှစ်ဖွဲ့ကို အောက်ပါအတိုင်း အောင်မြင်စွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ကြသည်။

လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ နှင့် လယ်တီဒီပနီ ဝိသေသကအဖွဲ့

ဆရာတော် သံဃာတော်များ

၁။	ဩဝါဒစရိယဆရာတော် ဦးနန္ဒမာလာ	နိဗ္ဗာနဒီပနီကျောင်း
၂။	အဋ္ဌမ နာယကဆရာတော် ဦးဣန္ဒက	သီတဂူကျောင်း
၃။	ဦးသာဂရ	အောင်ရတနာကျောင်း
၄။	ဦးပညာသာမိ	ပုညဝတီကျောင်း
၅။	ဦးကေလာသ	ဂန္ထဝါစကကျောင်း
၆။	ဦးကုမာရ	ဒေါ်မေ အုဋ်ကျောင်း
၇။	ဦးသောဘိတ	ဆွမ်းစားကျောင်း
၈။	ဦးဝိမလ	ဓမ္မနန္ဒကျောင်း
၉။	ဦးကောဝိဒ	ရတနာ ဂီရိ အုဋ်ကျောင်း
၁၀။	ဦးလက္ခဏ	သာသနာ ဝေပုလ္လကျောင်း
၁၁။	ဦးသောဘဏ	ပတ္တမြားကျောင်း

၁၂။	ဦးသုဿန	ဘောဂရံသိကျောင်း
၁၃။	ဦးပဏ္ဍိတ	ပညာဏ္ဍေလကျောင်း
၁၄။	ဦးသုမန	ပိဋကကျောင်း
၁၅။	ဦးဥတ္တမ	ရတနာရွှေစည်ကျောင်း
၁၆။	ဦးသုမန	နယာပံပျကျောင်း

လူပုဂ္ဂိုလ်များ

နာယကအဖွဲ့

၁။	ဦးရှိန်	အငြိမ်းစားခရိုင်ဝန်	ဆူးလေကုန်းရပ်	မုရွာ
၂။	ဦးတင်မောင်	အငြိမ်းစားတရားရေး ဝန်ထမ်း (၁)	။	။
၃။	ဦးစိုးဂေါင်	ဓမ္မစရိယ ဓမ္မကထိက	ဘုန်းစိုးရပ်	။
၄။	ဦးရွှေမွန်	ဆုတောင်းပြည့် ဘုရားကြီးဂေါပက	ရုံးကြီးရပ်	။
၅။	ဦးအောင်သွင်	ရွှေရတနာဆိုင်	အုန်းခြံရပ်	။

အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့

၁။	ဥက္ကဋ္ဌ ဦးအုန်းသွင်	အငြိမ်းစားတိုင်းမင်းကြီး	အလယ်ရပ်	မုရွာ
၂။	ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတိုက်ဝမ်း	ကုန်သည်	အောင်မင်္ဂလာရပ်	။
၃။	အတွင်းရေးမှူး	ဦးဖြေ	အငြိမ်းစား စာရေးကြီး	ဒေါ်နုခြံရပ် ။
၄။	တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး	ဦးနေဝင်း	အငြိမ်းစား သ/မစာရင်းစစ်	။
၅။	စာရင်းစစ်	ဦးပြုံး	အငြိမ်းစား စာရေးကြီး	ဘုရားကြီးရပ် ။
၆။	စည်းရုံးရေးမှူး	ဦးထွန်းလင်း	အငြိမ်းစားငွေစာရင်းကိုင်	။ ။

အဖွဲ့ဝင်များ

- ၁။ ဦးဘတင် လဘက်ရည်ဆိုင် အလုံလမ်း၊ ရုံးကြီးရပ် မု်ရွာ
 ၂။ ဦးဘရွှင် အငြိမ်းစား ရဲမှုး ဒေါ်နုခွဲရပ် ။
 ၃။ ဦးအုန်းလှိုင် လယ်တီမူလတန်းကျောင်းအုပ် ရတနာ ပုံရပ် ။
 ၄။ ဦးနေဝင်း သစ်လုပ်ငန်း ကော်ပိုရေးရှင်း ။
 ၅။ ဦးညီညီ ကျောင်းဆရာအထက်တန်းပြ ဆူးလေကုန်းရပ် ။
 ၆။ ဦးဘသန်း ကုန်သည် ရှမ်းတော ဘုရားကြီး ။
 ၇။ ဦးထွန်းရှင် ရုံးအကူဝန်ထမ်း ။ ။
 ၈။ ဦးကြည် ကုန်သည် အလယ်ရပ် ။
 ၉။ ဦးသောင်းဦး ကုန်သည် ။ ။
 ၁၀။ ဦးလှစိန် တိုင်ရင်း မြန်မာ ဆေးဆရာ ဒေါ်နုခွဲရပ် ။
 ၁၁။ ဦးထွန်းလှ အငြိမ်းစား လ - ဝ - က ။ ။
 ၁၂။ ဦးမြင့် ကုန်သည် ။ ။
 ၁၃။ ဦးကျော်ဝင်း ကုန်သည် အုန်းခွဲရပ် ။
 ၁၄။ ဦးဖေခင် အငြိမ်းစား လ - ဝ - က အလယ်ရပ် ။
 ၁၅။ ဦးစီ နယားပုံပုံနှိပ်တိုက် မု်ရွာ တောင်ရပ်
 ၁၆။ ဦးတင်လှ တော်ဝင် ဓာတ်ပုံတိုက် ရုံးကြီးရပ် မု်ရွာ

အစားရောက်အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်များ

- ၁၇။ ဆရာကြီး ဦးဝင်းဖေ ပဲခူးမြို့
 ၁၈။ ဒဂုန် ဦးလှဖေ ရန်ကုန်
 ၁၉။ ဆရာ ဦးဆန်းထွန်း မန်းတက္ကသိုလ်

- ၂၀။ ဒဂုန် ဦးစန်းငွေ ရန်ကုန်
၂၁။ လယ်တီ ဦးလှပိုင် ။
၂၂။ ဦးကြီးခင် (မြန်မာပြည်စာအုပ်တိုက် နှင့် မင်္ဂလာပုံနှိပ်တိုက် ။
၂၃။ ဦးမြင့်ဆွေ ။
၂၄။ ဦးအောင်နိုင် (ခမ္ဘာစရိယ) မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ ။

လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ - နှင့်
လယ်တီဒီပနီ ဝိသေသကောအဖွဲ့
မဟာလယ်တီတိုက်
မုံရွာမြို့။

မုံရွာမြို့၊ ●ဟာလယ်တီတိုက်ကြီးအတွင်း၌

ကိ န် : ဝပ်တည်ရှိတော်မူသော

လယ်တီဒီပနီကျောက်စာတော်များ

၁။	ဓမ္မဒီပနီ	၆ - ချပ်	စနေထောင့် အတွင်းစေတီ
၂။	သာသနဝိသောဓနီ (ပ - ဒု - တ)	၆၉	။ အနောက်ဘက်
၃။	လက္ခဏဒီပနီ	၄	။ မြောက်ဘက်
၄။	ဒဠိကဓမ္မဒီပနီပါဌ်	၃	။ မြောက်ဘက်
၅။	ဒဠိကဓမ္မဒီပနီနိဿယ	၁၀	။ အနောက်ဘက်
၆။	နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူစက်ပရိတ်ပါဌ်	၁	။ အနောက်ဘက်
၇။	မဟာသရဏဂုဏ်တော်ကြီးပါဌ်	၁	။ အနောက်ဘက်
၈။	သာသနဒါယဇ္ဇဒီပနီ	၂	။ အနောက်ဘက်
၉။	ဂေါဏသုရာ ဒီပနီ	၃	။ အနောက်ဘက်
၁၀။	ရောဂန္တရဒီပနီ	၆	။ အနောက်ဘက်
၁၁။	သာသနသမ္ပတ္တိဒီပနီ (မြန်မာ)	၃၇	။ အနောက်မြောက်
၁၂။	သာသနသမ္ပတ္တိဒီပနီပါဌ်	၆	။ စနေထောင့် စေတီအတွင်းဘက်
၁၃။	ဂါရုဝါဂါရုဝိနိစ္ဆယပါဌ်	၁	။ မြောက်ဘက်
၁၄။	ပဓာနသုတ်ပါဌ်နိဿယ	၃	။ မြောက်ဘက်
၁၅။	ပဉ္စင်ဒီပနီပါဌ်	၃	။ မြောက်ဘက်
၁၆။	လမ္ဗပ္ပလောပဝိနိစ္ဆယ	၃	။ မြောက်ဘက်
၁၇။	မူလပရိယာယသုတ္တတ္ထဒီပနီနိဿယ	၆	။ မြောက်ဘက်

လယ်တီ ဒီပနီ ကျောက်ဖာတော်များ

ထ

၁၈။ နိရုတ္တိဒီပနီပါဌ်	၂၁-ချပ် မြောက်ဘက်
၁၉။ အနုဒီပနီပါဌ်	၁၉ ။ မြောက်ဘက်
၂၀။ ပရမတ္ထဒီပနီပါဌ်	၂၀ ။ မြောက်ဘက်
၂၁။ ဥပသမ္ပဒဝိနိစ္ဆယကျမ်း	၃ ။ မြောက်ဘက်
၂၂။ မဟာသယနဒီပနီ	၅ ။ မြောက်ဘက်
၂၃။ ပရမတ္ထသံခိပ်	၂ ။ မြောက်ဘက်
၂၄။ အာဇီဝဋ္ဌမကအဆုံးအဖြတ်	၁ ။ မြောက်ဘက်
၂၅။ သောမနသုပေက္ခာဒီပနီ	၄ ။ မြောက်ဘက်
၂၆။ လန်ဒန်ပါဌ်ဒေဝီပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ နိဿယ	၂၀ ။ အရှေ့ဘက်
၂၇။ သဒ္ဓသံခိပ်	၄ ။ အရှေ့ဘက်
၂၈။ သဒ္ဓသံခိပ် အကျယ်	၂၉ ။ အရှေ့ဘက်
၂၉။ အနုတ္တာနိသံသကျမ်း	၁ ။ အရှေ့ဘက်
၃၀။ သုကုမာရဒီပနီ	၃ ။ အရှေ့ဘက်
၃၁။ ဝိနယသံခိပ် အကျယ်	၁၁ ။ အရှေ့ဘက်
၃၂။ ရူပဒီပနီ	၇ ။ အရှေ့ဘက်
၃၃။ အနုတ္တဒီပနီကျမ်းသစ်	၄ ။ အရှေ့ဘက်
၃၄။ ဂမ္ဘီရကဗျာ	၁ ။ အရှေ့ဘက်
၃၅။ ဂမ္ဘီရဒီပနီ	၅ ။ အရှေ့ဘက်
၃၆။ သတ်ပုံသံခိပ်ကျမ်း	၁ ။ အရှေ့ဘက်
၃၇။ ဘယဝိနာသကဒီပနီ	၂ ။ အရှေ့ဘက်
၃၈။ အာဟာရဒီပနီ	၈ ။ အရှေ့ဘက်
B ၃၉။ ပုဏ္ဏောဝါဒ ကမ္မဋ္ဌာန်း	၂ ။ တောင်ဘက်

ဒီပနီ ပေါင်းချုပ်-ပထမတွဲ

၅၉။	ဝိပဿနာဒီပနီ (မြန်မာ)	၆-ချပ်	ကောင်ဘက်
၆၀။	ဝိပဿနာဒီပနီ (ပါဠိ)	၆	။ အရှေ့မြောက် အကွင်းစောက်အောက်
၆၁။	သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒီပနီ	၇	။ မြောက်ဘက်
၆၂။	မဂ္ဂင်္ဂဒီပနီ	၄	။ တောင်ဘက်
၆၃။	စတုသစ္စဒီပနီ	၂	။ တောင်ဘက်
၆၄။	ဗောဓိပက္ခိယ ဒီပနီ	၇	။ မြောက်ဘက်
၆၅။	အလင်းကျမ်း	၅	။ အရှေ့ဘက်
၆၆။	နိယာမဒီပနီ (မြန်မာ)	၃	။ တောင်ဘက်
၆၇။	နိယာမဒီပနီ (ပါဠိ)	၇	။ မြောက်ဘက်
၆၈။	ပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဒီပနီပါဠိ	၅	။ တောင်ဘက်
၆၉။	ပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဒီပနီ နိဿယ	၁၄	။ အရှေ့ဘက်

ဒီပနီပေါင်းချုပ်-ဒုတိယတွဲ

၇၀။	ဘာဝနာဒီပနီ	၁၉	။ တောင်ဘက်
၇၁။	ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ	၄	။ မြောက်ဘက်
၇၂။	အာနာပါနဒီပနီ	၂	။ အရှေ့ဘက်
၇၃။	ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်း		
၇၄။	အနတ္တဒီပနီ	၆	။ မြောက်ဘက်
၇၅။	သစ္စတ္ထဒီပနီ	၁	။ အရှေ့ဘက်

ဒီပနီပေါင်းချုပ်-တတိယတွဲ (မရိုက်ရသေး) ပြင်ပြီး

၇၆။	ဥတ္တမပုရိသဒီပနီ	၉	။ တောင်ဘက်
၇၇။	ပါရမီဒီပနီ	၁၂	။ တောင်ဘက်
၇၈။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒီပနီ	၁၅	။ တောင်ဘက်
၇၉။	နိဗ္ဗာနဒီပနီ	၁၀	။ တောင်ဘက်
၈၀။	နိဗ္ဗာနဝိသုဒ္ဓိနာ	၂	။ တောင်ဘက်

မုၢ် ရှၢ မွဲ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ထေရ်ပုပ္ဖတ္တိအကျဉ်းချုပ်

ကျေးဇူးတော်ရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရား
 ဇာတိဌာန-နှင့် မည်းတော် - မယ်တော် ကြီးသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-
 ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁၃ - ရက်
 အင်္ဂါနေ့တွင် ဒီပဲယင်းမြို့နယ် စိုက်ပြင်ရွာ၌ ဖွားမြင်တော်မူခဲ့သည်။
 မည်းတော်မှာ ဦးထွန်းသာဖြစ်၍ မယ်တော်မှာ ဒေါ်ကြုံး ဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းသာ-ဒေါ်ကြုံးတို့တွင် သားသမီး ခြောက်ဦး ၊ ထွန်းကား
 ခဲ့ရာ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) ပထမ အကြီးဆုံးသား (ငယ်စဉ်က ကွယ်လွန်)
 - (၂) ဒုတိယသား - မောင်တက်ခေါင် (လယ်တီဆရာတော်)
 - (၃) တတိယသား - မောင်တက်ဝွာ (လူဝတ်ကြောင်)
 - (၄) စတုတ္ထသား - မောင်တက်ပွား (ပထမပြန်-ဦးကုမာရ)
 - (၅) ပဉ္စမသား - မောင်တက်ထွား (ဆရာတော်-ဦးကိတ္တိ)
 - (၆) ဆဋ္ဌ သမီး မမြလေး
- တို့ ဖြစ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်ရာ သား သမီး ခြောက်ဦး ရှိသည့်အနက် ဒုတိယသား စတုတ္ထ
 သားနှင့် ပဉ္စမသားများမှာ ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။

- ၁။ အဋ္ဌ သည် ခွံ ကော်၊ သက္ကရာဇ်၊ ဖွားလစ် ကျမ်းဆရာ။
 (ပရမတ္ထသံဒိဋ္ဌိ-နိဂုံး)
- ၂။ ‘လယ်တီထေရ်ပုပ္ဖတ္တိ’ စာအုပ်များနှင့် ‘လယ်တီဒီပနီကျမ်းဦးနိဂါန်း’
 များတွင် ဖော်ပြသားသကဲ့သို့ လယ်တီဆရာတော်၌ မွေးချင်း ငါးဦး
 မဟုတ်၊ မွေးချင်း ခြောက်ဦးသာ အမှန် ဖြစ်သည်။

မင်္ဂလာနိမိတ်ထူး-နှင့်
 ဇယ်နာမည်

လယ်တီဆရာတော် လောင်းလျာ ဖြစ်သူ-
 ဒုတိယသားကို ဖွားမြင်ဆဲ အချိန်တွင် အိမ်ဥ
 ပစ္စာအတွင်းရှိ မန်ကျည်းပင်ကြီး၌ ဇောဝင်
 ဆားသော ဝါးလုံးများ ကြားထဲမှ စို့ (သက်တန့်) ကြီး ပေါ်ထွက်
 လာကာ ကောင်းကင်သို့ တိုးတက်သွားပြီမှ တဖန် ညွတ်ကိုင်ပြီး အိမ်
 တွင်းသို့ဝင်ရောက်လာပြန်သည်။ ထို့နောက် ယင်းစို့ (သက်တန့်) ကြီး
 သည် အိမ်တွင်းမှ အိမ်ခေါင်မိုးသို့ ပျံတက်ပြီး အဝါတဝန်း - အစိမ်း
 တဝန်း - အပြာ တဝန်း - အနီ တဝန်းဖြင့် ရောင်မျိုးစုံ ယှက်သန်းကာ
 ကောင်းကင်လမ်းသို့ ပျံသန်း ပျောက်ကွယ်သွားသည်။

ယင်းကဲ့သို့သော မဖြစ်ဖူးမြဲ ထူးကဲလှသည့် မင်္ဂလာနိမိတ်ထူးကို အစွဲ
 ပြု၍ လယ်တီဆရာတော် လောင်းလျာ ဖြစ်သော ဒုတိယ သားကို
 မောင်တက်ခေါ် ဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျောင်းအပ်ခြင်း-နှင့်
 ရှင်သာမဏေဘဝ

မောင်တက်ခေါ် ၁၀ - နှစ်သား အရွယ်
 တွင် စိုဉ်ပြင်ရွာ ကျောင်းမကျောင်း
 ဆရာတော် အရှင်နန္ဒထံ ပညာ သင်ကြား
 မှန် ကျောင်းအပ်နှံခဲ့သည်။ ကျောင်းသားအဖြစ်ဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်း
 ပညာ သေး၏ သင်ရိုးဖြစ်သော မင်္ဂလသုတ်၊ နက္ခာဝရ၊ ရတနာရွှေချိုင့်၊
 အဘွင်းအောင်ခြင်း၊ အပြင်အောင်ခြင်း၊ လောကနီတိ၊ ဓမ္မနီတိ၊
 ပရိတ်ကြီး စသည်တို့ကို သင်ကြားခဲ့သည်။

အသက် ၁၅ - နှစ်သား အရွယ် ရှင်သာမဏေ ပြုရာ ဘွဲ့ အမည်ပွား
 ရှင်ဉာဏဇော^၁ ဖြစ်သည်။ ရှင်ဉာဏဇောသည် သာမဏေဘဝဖြင့် ဆရာတော်

၁။ ‘မု’ရွာ လယ်တီ၊ တောရပ်ပီ၊ မယေရံ ဉာဏဇော’ ဟူသော
 ‘ပရမတ္ထ သံခိင်’ နိဂုံးမှ ‘ဉာဏဇော’ ဟူသော စကားရပ်ဖြင့်
 ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ယင်း၏ ဘွဲ့အမည်ကို
 ‘ဉာဏဇော’ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်သွားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု

အရှင်နန္ဒ ထံ၌ မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိပညာရေး၏ သင်ရိုးဖြစ်သော ဂ.စည်း သဒ္ဒါကြီး၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်၊ ဝိသိသက်ရိုး၊ မာတိကာ၊ ဓာတုကထာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ပဋ္ဌာန်း စသော နေ့ပါ ညပါ ကျမ်းများကို သင်ကြားခဲ့သည်။

ဆယ်ကျော်သက်က
ရေးသား ဖွဲ့ဆို ခဲ့သော
ကျမ်းနှင့် ကဗျာများ

၁၈-နှစ်အရွယ်တွင်ရဲထွက်ရွာအရှေ့ဘက်
ဝေဒပါရဂူဆရာတော်အရှင်ဂန္ဓမာအထံ
၌ ဗေဒင်ဘက် ဆိုင်ရာ ပညာရပ်များကို
သင်ယူခဲ့သည်။ ယင်းသို့ သင်ယူယင်း

ကျည်းကန် ကိုရင်ကြီး၏လင်္ကာကို နည်းယူပြီးလျှင် ဗိုလ်၊ သုဇိတာ၊ ဗျဉ္ဇ
တာ၊ ဇာတာဖွဲ့၊ သင်္ကြန်တွက်၊ လင်္ကာရိုး လင်္ကာများကိုဖွဲ့ဆိုရေးသားတော်
မူခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က သာမဏေဘဝဖြင့်ပင် မဟော်ဇာတ်ထုပ် နှင့် မဟော်
ကျေးစေခန်း ရတု၊ ရှင်လောင်းလှည့် (သျှိုးလိုက်) ရတုကဗျာများကို
လည်း ဖွဲ့ဆိုရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ထို့ပြင်သဒ္ဒါဘက်ဆိုင်ရာ သဒ္ဒါငယ်ကျမ်းများကိုသင်ယူယင်း ဝါစု
ဝါစက အကောက် ကျမ်းဟောင်းကို အားမရသဖြင့် ‘ဝါစု ဝါစက
အကောက်ကျမ်းသစ်’ကိုလည်း သာမဏေဘဝ ဆယ်ကျော်သက်ကပင်
ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့သေးသည်။

အားမရနိုင်သော
စာ ကြည့် ဝါ သ နာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခု ကဆုန်လဆန်း ၆-
ရက် နေ့တွင် သာမဏေ ရှင်ဉာဏမေဇသည်
စိုင့်ပြင်ရွာ ကျောင်းမကျောင်း ဧကူသံဃ်၌

ဆရာတော် အရှင်နန္ဒကိုဥပဇ္ဈာယ်ပြုကာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်
မူသည်။

လယ်တီပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြီးက သူ၏ ‘ပရမတ္ထသံခိုင် အမေး
အဖြေ’၌ ဖြေဆို ရေးသားထားသည်။
သို့သော် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ‘ပါရမီ ဒီပနီကျမ်း’ နိဂုံး ၄-
ဂါထာ အနက် တတိယမြောက် ဂါထာတွင် ‘မယာ ဥာဏာ ဘိဝံ-
သေန’ဟူ၍ ယင်း၏ ဘွဲ့အမည်မှာ ‘ဥာဏာဘိဝံသ’ ဖြစ်ကြောင်း
ဖော်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိကြရသေးသည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေကား အားရသည်ဟု ရှိလောက်အောင် စာကြည့်ဝါသနာ ပါလွန်းလှသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် အရှင်နန္ဒက သူ၏ စာတိုက်ကြီး ငါးလုံးရှိ မြန်မာ နိဿယများကို ကြည့်ရှုရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ဤမျှနှင့် အားမရသေး၍ စိုင့်ပြင်ရွာ မြင်တင်တိုက် ဆရာတော်အရှင်ဓမ္မထံ၌ ရှိသော စာတိုက်ကြီး ငါးလုံးမှ မြန်မာ နိဿယ ဟူသမျှကိုလည်း အားလုံး ကြည့်ရှုတော်မူလိုက်သေးသည်။

ထို့နောက် စိုင့်ပြင် ၂-ရွာတွင် တည်ရှိသော ကျောင်းတိုက်ကြီး ငါးတိုက်မှ မြန်မာပြန် နိဿယများကို အကုန်ကြည့်ရှုတော့မည်ဟု ကြံစည်တော်မူသေးသည်။ သို့သော် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွ၍ ပညာသင်လိုသောကြောင့် ယင်းအကြံမှာ အထ မမြောက်ခဲ့ပေ။

မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းတိုက်၌ ပညာသင်ကြားခြင်း သို့ဖြင့်ပင် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ၁၂၃၁-ခုနှစ်တွင် မိမိ ဖွားမြင်ရာ စိုင့်ပြင်ရွာမှ မန္တလေး ရဟနာပုံ နေပြည်တော် မြောက်ပြင် မင်္ဂလာ စံကျောင်းတိုက်သို့ ပညာသင်ကြားရန် ကြွရောက်တော်မူခဲ့သည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ရဟန်း ၁ - ဝါမှ ၁၆ - ဝါ အထိ ၁၆ နှစ် တိုင်တိုင် စံကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်ကာ ‘သုဒ္ဓဿနဝရ မဿာမိ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဒုတိယ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ ဝိနည်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများနှင့် အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ သုံးကျမ်းကို သင်ယူတော်မူသည်။

ထိုအချိန်က ဒုတိယ စံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှာ မန္တလေးရွှေမြို့တော်တွင် စာချ နာမည် အကျော်ကြားဆုံးဖြစ်၍ ဇာလိုက် သံဃာ ၁၀၀၀ ကျော် အထိပင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ထို့နောက် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် အဆိုပါ ဝိနည်းနှင့် အဘိဓမ္မာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာများကိုပင် ကျေဋ္ဌာရမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌လည်း သင်ယူတော်မူပြန်သည်။

‘လုံပဏ်’-‘လင်းပဏ်’
ဘယ်ပဏ် သာ၍ တတ်သနည်း

ထိုအချိန်က ဒုတိယ စံကျောင်းဆရာ
တော်ဘုရားကြီးထံ (၁) ‘ရာဇ
ဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အလုံဇာတိ

မိုင်းခိုင်းဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတ နှင့် (၂) ‘ရာဇဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ် မရ
သော စံလင်းဇာတိ ဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတ ဟူ၍ စာတတ်-ပေတတ်
ပထမ စာချ တပည့်ကြီးနှစ်ပါးရှိရာ စံကျောင်းတိုက် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်
‘လုံပဏ်-လင်းပဏ်၊ သည်နှစ်ပဏ်တွင်၊ ဘယ်ပဏ် သာ၍ တတ်သနည်း’ ဟု
ကဗျာစပ်ဆို မေးခွန်း ထုတ်ခြင်းခံရသည်အထိ ပရိယတ္တိစာပေလောက၌
ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာချ တပည့်ကြီး နှစ်ပါး ဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး
ထံ၌ အထက်ပါအတိုင်း ဝိနည်းနှင့် အဘိဓမ္မာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ
များကို သင်ယူခဲ့သည့်အပြင် အဆိုပါ လုံပဏ်၊ လင်းပဏ် ဟူသော
ပထမ စာချကြီး နှစ်ပါးတွင် စလင်းဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတ၏ တပည့်ရင်း
လည်း ဖြစ်သည်။ စလင်းဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတထံတွင် ရဟန်းတော်
အရှင်ဉာဏဓဇသည် ပါမိကျာဒိအဋ္ဌကထာ၊ သမ္မောဟ.ဝိနောဒနိအဋ္ဌက-
ထာ၊ ပဉ္စပကြိုဏ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့ကို အာရိယဟတ္ထမုဋ္ဌိ ဆုပ်မိ
ကိုင်မိ ရှိအောင် ဆိုဝါ တက်ဝါနှင့် သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့်လည်းရဟန်းတော်အရှင်ဉာဏဓဇသည် လယ်တီဆရာတော်
အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိတော်မူလာသောအခါ၌ ‘ငါ၏ မိုက်ထဲမှာ ရှိသမျှ
ပညာများသည် စလင်း ဦးပဏ္ဍိတဟာတွေချည်းပဲ’ ဟူ၍ ကြောဏ
မိန့်ကြားတော်မူလေ့ရှိပေသည်။

ဇယာအတွင်းဝန်၏
ဩဝါဒ

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇကား အစဉ်အလာ
သမား-သမားရိုးကျသမားမဟုတ်ပေ။ ငယ်စဉ်
ကပင် တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ရှိသူ ဖြစ်

၁။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက လယ်တီ ဦးပဏ္ဍိတ (=လယ်တီပဏ္ဍိတ
ဆရာဦးမောင်ကြီး) အား ပြောမြှူဖူးသော စကား။

သည်။ ထိုအချိန်က မန္တလေး ရွှေမြို့တော်ရှိ ထင်ရှားသော ပညာရှိ ကြီးများ ရှိသည့်အနက် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ခေါ် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုး လှိုင်မှာ တော်လှန်သော အတွေး အခေါ် အယူ အဆ ရှိသူ ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်၏ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ် အယူအဆများကိုနှင်သက် စွဲလမ်းသလောက် ဦးဖိုးလှိုင်၏ ခေတ်မီသော စာရေးနည်း စာရေးဟန် များကိုလည်း အားကျသည်၊ အတုယူလိုသည်၊ နည်းယူလိုသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း သီတင်းနေ့များတွင် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင် ထံသို့ ကြွရောက်ကာ ပိဋကတော်၌ ယူဆပုံ ယူဆနည်းများနှင့် မြန်မာစာ ရေးနည်း ရေးဟန်များကို နည်းခံ ခဲ့သည်။ ထိုအခါ ယောအတွင်း ဝန်က - 'ဦးပဉ္စင်းကလေး - ဧကတတ်ချင်သလား၊ စကတတ်ချင်ယင်က ထာဝရ အတ္တကထာကို နိုင်နင်းအောင် သင်ကြားပါ' ဟု သြားပြီးစကားဖြင့် နည်းပေးညွှန်ကြား လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ငယ် အတွင်းဝန်က ပိဋက၌ တော်လှန်သည့် အတွေး အခေါ် အယူ အဆ များကိုလည်း ပြောကြား လျှောက်ထားလိုက်သေးသည်။

ထိုစဉ်က ပြောကြားလိုက်သော ယောအတွင်းဝန်၏ တော်လှန်သည့် အတွေး အခေါ် အယူအဆများနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော် အရှင် ဉာဏဇေသည် လယ်တီဆရာတော် အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသော အခါ၌ တပည့် ဖြစ်သူ လယ်တီ ဦးဇဏ္ဍိတ (နောင်-လယ်တီဇဏ္ဍိတ ဆရာ ဦးမောင်ကြီး) အား - 'အိမ်း... ယောဆိုတာ လူတတ်ကဲ့၊ သူဟာ ပထမ တန်း ပညာရှိကြီးပဲ၊ စကားဆန်း အင်မတန် ပြောတတ်ကဲ့လူ၊ သူ

ယ လယ်တီဆရာတော် ထေရ်ပုတ္တိ အကျဉ်း

ပညာရှိပို့ သူပြောတဲ့ စကား ငါမှတ်ထားတာပဲ။ နို့ပေမယ့် ဒီ*** ကျမ်းတွေက အလွန် ခိုင်မာတဲ့ သံဂါယနာတင် ကျမ်းတွေ ဖြစ်တယ်’ ဟူ၍ ပြန်လည် အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ပဉ္စမ သံဂါယနာပွဲ၌
ကဆာဝတ္ထုကို ပြန်ဆို
တော်မူခြင်း

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ပဉ္စမသံဂါ
ယနာ တင်ရန် အတွက် ပထမဆင့်လုပ်ငန်း
တရပ် အဖြစ်ဖြင့် ၁၂၂၂-ခုနှစ်မှ စတင်
ကာ ပိဋက တော်များကို ကျောက်ထက်

အက္ခရာ ထွင်းထုခဲ့ရာ ၁၂၃၀-ပြည့်နှစ်တွင် အလုံးစုံ ပြီးစီးခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ကျောက်ထက်အက္ခရာ ထွင်းထုပြီးနောက် ပိဋကတော်များ
ကို ပဉ္စမသံဂါယနာ တင်တော်မူခဲ့ရာ—

- သစ်ဆိမ့်တိုက်က ပိနည်း ပိဋကတော်ကို လည်းကောင်း၊
- စလင်းတိုက်က သုတ္တန်ပိဋကတော်ကိုလည်းကောင်း၊
- စံကျောင်းတိုက်က အဘိဓမ္မာ ပိဋကတော်ကိုလည်းကောင်း

အသီးအသီး တာဝန်ယူကာ ရွှေနှန်းတော်ကြီး အတွင်း ဗြဲတိုက်ဟော်
ရာဇပလ္လင်ပေါ်၌ တလှည့်စီ ပြန်ဆိုတော်မူကြရသည်။

၁။ ဤ၌ (****) ဖြင့် မြှုပ်၍ ထားသော ကျမ်းအမည်များနှင့် ယော
အတွင်းဝန်က ပလ္လာက်ထားသော ပိဋက ဆိုင်ရာ တော်လှန်သော
အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို ‘လယ်တီဆရာတော်’ အမည်ဖြင့်
ထုတ်ဝေရန်စီစဉ်ရေးသားလျက်ရှိသော ဆိုက်ကြီးအရွယ်ကြီးနှင့် စာမျက်
နှာ (၁၀၀၀) ကျော်-အတွင်း ဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော်
ရှိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ်ကျမ်းကြီး၌ အကျယ်တဝင့် မဖော်မချန် ဖော်ပြ
ထားသည်။

ထိုအခါ စံကျောင်းတိုက်သား တပါးဖြစ်သော ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်ကို ဟောဝန်ယူပြန်ဆိုတော် မူခဲ့သည်။

ယောအတွင်းဝန်၏ သြဝါဒစကား လျှောက်ထားချက်အရ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှင့် ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာကို အထူး ကျွမ်းကျင် နိုင်နင်းအောင် သင်ကြား လေ့လာ ထားသည့်အတိုင်း ဗြဲတိုက်တော်ရာဇပလ္လင်ထက်၌ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် ကို အောင်မြင်စွာ ပြန်ဆိုတော်မူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁။ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်မှာ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းအနက် ၅-ခုမြောက် ကျမ်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဘုရားဟော မဟုတ်ပေ။ အရှင် မောဂ္ဂလိပ္ပတ္တတိဿမထေရ်က ဘိ-စိ ၃-ရာစုတွင် ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင် ထားတော်မူခဲ့သော မာတိကာကိုအကျယ်ချဲ့၍ ဟောကြားထားသော ကျမ်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကထာဝတ္ထုပါဠိတော်သည် (၁) အန္တက၊ (၂) အပရ သေလိယ၊ (၃) ဥတ္တရပထက၊ (၄) ကဿပိက၊ (၅) ဂေါကုလိက၊ (၆) ပုဗ္ဗ သေလိယ၊ (၇) ဘဒြ ယာနိက၊ (၈) မဟာ သံဃိက၊ (၉) မဟိသာသက၊ (၁၀) ရာဇဂိရိက၊ (၁၁) ဝဇ္ဇိပုတ္တက၊ (၁၂) ဝေတုလ္လ၊ (၁၃) သဒ္ဓတ္ထိ ဝါဒီ၊ (၁၄) သမ္ဘိ နိယ၊ (၁၅) သိဒ္ဓတ္ထိက (၁၆) ဟေတုဝါဒ- ဟူသော ဂိုဏ်းကြီး ၁၆-ဂိုဏ်းတို့၏ ဖိစ္ဆာဝါဒ ၁၆-ချက်ကို ချေချက်ထားသော ကျမ်း ဖြစ်သည်။

အရှင် မဟာဗုဒ္ဓသောသကလည်း ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာတွင် နိဒါန ကသာ၌ဒီပဝံသကျမ်းကို မှီငြမ်းပြုကာ ဇမ္ဗူဒိပ်၌ မဟာသံဃိက ဂိုဏ်းကြီး ကွဲသည်မှစ၍ ဂိုဏ်း ၁၈-ဂိုဏ်းကွဲပြားသွားပုံကို ဖော်ပြ ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ယောအတွင်းဝန် သြဝါဒ အတိုင်း ကမ္ဘာကို ဗုဒ္ဓသာသနာ ဖြန့်ချိ ပြုစုလိုသူ ဂိုဏ်း ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှင့် အဋ္ဌကထာမှာ မလေ့လာ လျှင် မဖြစ်သော ကျမ်းများ ဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည်လည်း ကထာဝတ္ထုကို လေ့လာ ယင်း ရဟန်းဝယ် ဘဝကပင် ကိုးတိုင်း ကိုးဌာန သာသနာပြု ခေါင်း

ပထမ စာချ
 ဖြစ်တော်မူခြင်း၊ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ရဟန်းသိက္ခာ
 ၈-၀၂ အရတွင် စံကျောင်း တိုက်၌ ပထမ
 စာချအဖြစ် ချီးမြှောက်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ထိုအခါ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် တပည့်များအား နိရုတ္တိ
 ဉာဏ် ထက်သန် စူးရှရေးအတွက် အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် ‘ပဒရူပဆိဒ္ဓိ’သဒ္ဓါ
 ကျမ်းကို စတင်ချက်ကော စောင့်ပေး ပို့ချတော်မူခဲ့သည်။

ပါရမီ ပုစ္ဆာ ၂၀-နှင့် ရဟန်းတော် အရှင် ဉာဏဇေ ၁၄-၀၂
 ပါရမီ ဒီပနီ အရတွင် စံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီး
 ၏ အမေး ပုစ္ဆာ-၂၀ ထွက်ပေါ်လာ
 သည်။ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့၏ ပါရမီနှင့် စပ်ဆိုင်ရာ အချက်
 ပေါင်း ၂၀-ကို စံကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပါဠိ ဘာသာဖြင့်

ဆောင်လည်းဖြစ် - တတိယ သံဂါယနာ ခေါင်းဆောင်လည်း ဖြစ်သူ
 ကထာဝတ္ထုကျမ်းဆရာ အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿ မထေရ်ကို
 အားကျခဲ့ဟန်တူသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း နောင် လယ်တီ ဆရာတော် အဖြစ်သို့ရောက်ရှိ
 သောအခါ နိုင်ငံခြားသာသနာပြုတော်မူရာတွင် ယင်း ကထာဝတ္ထုကို
 စောစီးစွာ လေ့လာ ထားခဲ့သဖြင့် လယ်တီ ဆရာတော်၏ ကမ္ဘာ
 အမြင်- သာသနာပြု အမြင်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံကို ကျော်လွှားကာ
 နိုင်ငံတကာနှင့် ရင်ဆောင်တန်းနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့် ခရစ်ယာန်ဝါဒ လွှမ်းမိုးရာ အနောက်တိုင်းသို့ ဗုဒ္ဓ
 သာသနာ ပြုရာ၌ ကထာဝတ္ထုကို လက်နက်ကောင်း တခု အဖြစ်ဖြင့်
 ထက်ထက် မြက်မြက်ကိုင်တွယ် အသုံးချနိုင်ခဲ့သည်ဟုလည်း ဆိုရမည်။

ယင်းအကြောင်းများနှင့်တကွ ကထာဝတ္ထုအပေါ် ကမ္ဘာ့ပညာရှင်
 များ၏အမြင်များကိုပါ ‘လယ်တီဆရာတော်’အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန်
 စီစဉ် ရေးသား လျက်ရှိသော စာမျက်နှာ (၁၀၀၀)ကျော် - အတွင်း
 ဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော်ရှိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ်ကျယ်ကြီး၌ တွေ့
 မြင်ဖတ်ရှုကြရမည်။

အမေးပုစ္ဆာ ၂၀-ပြုလုပ်ကာ မေးခွန်း ထုတ်ဆင် မေးမြန်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းအမေးပုစ္ဆာများ၏အဆုံး၌ ‘မယံ စောဒကောနာမ ကေဝေသ- ပေက္ခကာ’ စသည်ဖြင့်-

‘ငါတို့ စောဒကပုဂ္ဂိုလ် မည်သည်ကား တဖက် တစိတ်ကိုသာ မျှော် ကုန် ကြည့်ကုန်၏၊ အလုံးစုံကို အကုန်မကြည့်ကုန်၊ အကယ်၍ အလုံးစုံကို မျှော်ကုန်ကြည့်ကုန်ပါမူ ယခု ဤမေးခွန်း ပုစ္ဆာများသည် ပေါ်ပေါက် ခဲ့ရာ၊ ဤမေးခွန်း ပုစ္ဆာများသည် ပေါ်လည်း ပေါ်ခဲ့၏။ ဓမ္မဒီပိ၏ တံခွန်-သာသနာတော်၏ တံခွန် ဖြစ်သော ပညာရှိတို့ အတွက် သက် သက် ဤပုစ္ဆာများ ပေါ်ပေါက် လာခြင်းဖြစ်ရာ ပညာ မရှိသော သူတို့ သည် ကပ်၍ နောက်ဆုတ်ကြ ကုန်လော၊ သင်တို့ ကြောင့်ကြစရာ မဟုတ် ကုန်၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ပထမတန်း သာသနာ တံခွန်များသည် ဤပုစ္ဆာများကို ဖြေဆိုကြလိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။’

ဟူ၍ စံကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပြောဆိုမည့်သူကို ဘဝင်သို့ တက်ရောက် ရကောလုမတတ် မြှောက်ပင့် ရေးသားပြီး မဖြေနိုင်သူ များအား လမ်းလေးခွ၌တည်ရှိသော ရွာငှက်တိုနှင့်လည်းကောင်း-လူ အများ ကျော်လွှား သွားလာရာ တံခါးခုံနှင့်လည်းကောင်း နှိုင်းယှဉ် ဥပမာပေးကာတုဏှိဘဝဆိတ်ဆိတ်နေကြရန်ကားဖြစ်နိုင်ချေထားသည်။

ယင်းသို့ရေးသားထားသည်ကိုတွေ့ရှိလိုက်မူသည်နှင့်ပင် ပြိုင်နက်ပုဂံနား ကော်အရှင်ဉာဏဇေသည် ‘ဤအမေးပုစ္ဆာ ၂၀-ကားငါ့ကိုခွဲ၍ငါ့အတွက် သက်သက်ဖြစ်ပေါ်လာပြီတကား’ ဟု အားတက် ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက် စွာဖြင့် နိကာယ် ငါးရပ် ပိဋကကို မွေ့နှောက် ချောက်ခြားပြီး ယင်း အမေးပုစ္ဆာ ၂၀-ကို ပါဠိလိုရေးသားဖြေဆို အာစံကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးအား ဆက်ကပ်လိုက်သည်။

မှန်းချက်နှင့်
နှမ်းထွက် မကိုက်ခြင်း

ယင်းသို့ရေးသား ဖြေဆိုလိုက်သော်လည်း ရဟန်းတော် အရှင် ဉာဏဇေ အနေဖြင့် ‘မှန်းချက် နှင့် နှမ်းထွက်’ မကိုက်အောင်

ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေ၏ ဖြေဆိုချက်ကို စံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက နှစ်သက်လိုလား တော် မမူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အလုံ ဦးပဏ္ဍိတနှင့် စသင်း ဦးပဏ္ဍိတဟူ၍ တပည့်ကြီးနှစ်ပါးရှိသည့် အနက် အလုံ ဦးပဏ္ဍိတ နှင့် ဦးပဏ္ဍိတ၏ တပည့် တပန်းများကိုသာ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြေဆိုစေလိုသောကြောင့် မနှစ်သက် မလိုလားခြင်းဖြစ်သည်ဟု အစဉ်အဆက် ပြောစမှတ်ရှိသည်။

ပထမဆုံး လယ်တီဒီပနီ ယခုအခါ ပုံနှိပ်စာအုပ် အဖြစ်ဖြင့် တွေ့ မြင် ဖတ်ရှု နေကြရသော ‘ပါရမီဒီပနီ’ ကျမ်းစာအုပ်မှာ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေ ဘဝက ဖြေဆိုခဲ့သော ယင်း အမေးပုစ္ဆာ ၂၀ - ၏ အဖြေပင် ဖြစ်သည်။

လယ်တီဆရာတော် အနေဖြင့် ပထမဆုံး ရေးသားသော - ပထမဆုံး လက်ရာ - ပထမဆုံး လယ်တီဒီပနီ - ကျမ်းစာအုပ်လည်း ဖြစ်သည်။

နွားသား ရှောင်ကြဉ်ရေးနှင့် ၁၂၄၄ - ခုနှစ်တွင် ရဟန်းတော် လယ်တီတိုက် တည်ထောင်ခြင်း အရှင် ဉာဏဇေ သည် မန္တလေး ရွှေမြို့တော်မှ မု’ရွာမြို့ ရွှေစည်းခုံ ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

၁၂၄၇-ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှဘို့သည် အဘက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက် လိုက်ရာ မြန်မာတနိုင်ငံလုံး ဗြိတိသျှတို့၏ကိုလိုနီဘဝ သို့ရောက်ရှိခဲ့ရသည်။

၁။ ထိုစဉ်က အရှင်ဉာဏဇေအားစံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရား မိန့်မြွက် တော်မူသော စကားအပြည့်အစုံနှင့် ခ. ဖြစ်အပျက် အစုံအလင်ကို ‘လယ်တီဆရာတော်’ အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်ရေးသားလျက်ရှိ သော စာမျက်နှာ (၁၀၀၀) ကျော် - အတွင်း ဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော် ဆိုက်ပြီး အရွယ်ကြီးနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ် စာအုပ်ပြီး၌ အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြထားသည်။

ထိုအခါ ပြိတိသျှတို့၏ကုလားဖြူ ကုလားမဲ စစ်သားများက နွားများကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့သတ်ဖြတ်စားသောက်ကြရာ မြန်မာ့လူနေမှုစံနစ်နှင့်လည်းကောင်း - မြန်မာ့ ဘာသာရေး (ဗုဒ္ဓဘာသာ) နှင့် လည်းကောင်း ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေသည်။

စစ်စစ်မြန်မာနိုင်ငံသည် ပကတိရုပ်အခြေခံအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစိတ်ချသော ဖြစ်သည်။ လယ်ယာကိုင်ကျွန်းကို ဝေခနဲ စီးပွားရေး အဖြစ်ဖြင့်အားထား မှီခိုနေရသော နိုင်ငံသာ ဖြစ်သည်။ စက်မှုသိပ္ပံ မထွန်းကားသော နိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ကျွဲနွားများကို အားကိုးကာ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနေကြရာ ကျွဲနွားများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတွင် မရှိမဖြစ်သော ကုန်ထုတ် ကိရိယာ ဖြစ်သလောက် မြန်မာပြည်သူလူထုကြီးတစ်လုံး၏ အသက်သင်္ဃောများလည်း ဖြစ်သည်။ ကျေးဇူးရှင်များလည်း ဖြစ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အပက်စား ကျေးဇူးများ ဖြစ်ကြသော ကျွဲနွားများကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ သတ်ဖြတ် စားသောက်ခြင်း မပြုထိုက်ဟု ဆရာတော် အရှင်ဉာဏဇေက ခံယူသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း အရှင်ဉာဏဇေသည် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း နွားသားကို ရှောင်ကြဉ်ကော်မူသည်။ တပည့် တပန်း ရဟန်း သံဃာတော်များနှင့် ပြည်သူအများကိုလည်း နွားသားရှောင်ကြဉ်ရန် 'နွားမေတ္တာစာ'ကို ရေးသားကာ လှူဆောင်တော်မူခဲ့သည်။

ကိုနောက် ၂၄၈ - ခုနှစ်တွင် မုံရွာမြို့အနီး လယ်တီတောင်အုပ်ကြီး၌ ကျောင်းတိုက်တည်ထောင်ကာ တပည့် တပန်း ရဟန်း ဘာမဏေများအား စာပေသင်ကြား ပို့ချခဲ့ရာ ထိုအခါမှ စ၍ လယ်တီဆရာတော် ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလာသည်။

ယင်းတို့ လယ်တီတိုက်တွင် စာပေပို့ချတော်မူသည်ကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့် ဖြစ်သော 'ဗုဒ္ဓမေတ္တာစာ'ကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ၁၂၅၉ - ခုနှစ်တွင် အပြီးရေးသားပြုစုတော်မူသည်။

ဗုဒ္ဓမေတ္တာစာ
သင်္ဂြိုဟ် မဟာဒီကာသစ်

ယင်းဋီကာမှာ ယခုအခါ ‘လယ်တီဋီကာ’ ဟူသော အမည်ဖြင့် လူသိများနေကြသော်လည်း အမည် အပြည့်အစုံမှာ ‘ပရမတ္ထဒီပနီ’ ခေါ် ‘သင်္ဂြိုဟ်မဟာဋီကာသစ်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

နှစ်ပေါင်း ၃၅ - နှစ်ကြာ သို့သော် လယ်တီ ဆရာတော်သည် ပရမတ္ထဒီပနီဋီကာဖြင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ ကိုယ့်နည်း - ကိုယ့်ဟန် - ကိုယ့်အတွေးအခေါ် - ကိုယ့်အယူအဆတို့ဖြင့် ရိုးရိုး ဖွင့်ဆိုခြင်း မပြုပဲ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋီကာကျော်ကျမ်း၌ အချက်ပေါင်း ၂၄၅ ချက်တိတိ မှားယွင်း ချွတ်ချော်နေသည်ဟု ထောက်ပြကာ ‘န သုန္ဒရံ’ ‘န ယုဇ္ဇတိ’ ‘န သမေတိ’ စသော ခပ်ကြမ်းကြမ်းစကားလုံးများဖြင့် ဋီကာကျော်မှ အဆိုပါအချက်များကို ပယ်ဖျက်ပစ်ခဲ့သည်။

အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာကျော်မှာ မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိပညာရေး၌ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဋီကာကျမ်း တကျမ်း အဖြစ်ဖြင့် သင်ရိုးပြုကာ သင်ကြားပို့ချမှုကို ခံယူနေရသော ဋီကာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းကဲ့သို့ လယ်တီဆရာတော်က ဋီကာကျော်မှ အချို့ အချက်အလက်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သော အခါ၌ သာသနာတော်တခုလုံး ပွက်လောရိုက်ကာ ဋီကာကျော်ဘက်မှ ပြန်လည် ခုခံရေးသားလာကြသော ဋီကာများ ပေါ်ထွက်လာသည်။

သို့ဖြင့်ပင် လယ်တီဋီကာ ပုံနှိပ် စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာသော ၁၂၆၂ - နှစ်မှ ၁၂၉၇ ခုနှစ်လောက် အထိ ၃၅ - နှစ် တိုင်တိုင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ‘ဋီကာစစ်ပွဲကြီး’ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ယင်း ၃၅ - နှစ်တာ အချိန်ကာလ အတွင်း ထွက်ပေါ်လာသောဋီကာကျမ်းများမှာ ၄၀ - ခန့် အရေအတွက်ရှိသည်ဟု စာရင်းအရ သိရှိရသည်။ ယင်း ၄၀ - ခန့်တွင်

ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားသော ဋီကာကျမ်းများ အပြင် မြန်မာ
ဘာသာဖြင့် ရေးသားသော ကျမ်းများလည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာ ဋီကာကျော်ဆရာသည် မူလဋီကာထက် အနုဋီကာကို ပိုမို နှစ်သက်ဟန်တူသည်။ ခဲရာခဲဆစ် ဌာနများကို အကိုးသာဓကမူရာ၌ ဋီကာကျော်ဆရာသည်—‘ဝေဉ္စ ကတ္တာ ဝုတ္တံ အာစရိယဓမ္မပါလထေရေန’ ဟူ၍ အာစရိယဓမ္မပါလဇော အနုဋီကာ ဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလ၏ အဆိုအမိန့်များကို ထုတ်ဆောင် ပြလေ့ရှိသည်။

လယ်တီဆရာတော်ကမူ— ‘အာစရိယာနန္ဒထေရောပန’ နှင့် ပြင် မူလဋီကာဆရာ အရှင်အာနန္ဒာ၏အမည်ကိုလေးလေးစားစားခေါ်ဝေါ် ရေးသားပြီး မူလဋီကာဆရာ၏ အယူအဆများကို ဖော်ထုတ်ကာ လက် ရုံးတမ်းလေ့ရှိသည့်ပြင် တခါတရံ အဋ္ဌကထာဆရာကြီး အရှင်ဗောဓိဗုဒ္ဓ သောသ၏ အဆိုအမိန့်များကိုပင် ကျောခိုင်းဖွင့်ဆိုသွားသည်ကို ကျော ချမ်းစရာ ကောင်းလောက်အောင် တွေ့ရှိနေရပေသည်။

သီဟိုဠ်ကို အံ့တုနိုင်သော လယ်တီဋီကာ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဖြန့်မ-နိုင်ငံ ပါဠိစာပေ သမိုင်း၌ ပုဂံခေတ်က သီဟိုဠ်ကို အံ့တုနိုင် သော အရှင်အဂ္ဂဝံသ၏ သဒ္ဒနီတိကျမ်းကြီး ဝေါဟာရနိဇ္ဈိတသလို မျက်မှောက်ခေတ်၌လည်း ပရမတ္ထဒီပနီ လယ်တီ ဋီကာဖြင့် သီဟိုဠ်အား အံ့တုနိုင်ခဲ့ခြင်းကိုကား မည်သူမျှ ငြင်းနိုင်ကြ မည် မဟုတ်ပေ။

၁။ ၃၅-နှစ်ကြာ ဋီကာစစ်ပွဲ အတွင်းက ထွက်ပေါ်လာခဲ့သော ပါဠိဘာသာ ရေး ဋီကာကျမ်းများနှင့် မြန်မာဘာသာရေးကျမ်းများ၏ မျက်နှာပုံများ ယင်းဋီကာကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဓာတ်ပုံများနှင့် ဋီကာ စစ်ပွဲ အတွင်း ဘောင်ဘင်ခတ်ခဲ့သော စာပေ လှုပ်ရှားမှု အပြည့်အစုံများကို စာမျက်နှာ (၁၀၀၀) ကျော် - အတွင်းဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော် ပါရှိသည့် ‘လယ်တီဆရာတော်’ အမည်ဖြင့် စီစဉ် ရေးသားလျက်ရှိသော ဆိုက်ကြီး အရွယ်ကြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ် စာအုပ်ကြီး၌ ဖော်ပြထားသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပရမတ္ထဒီပနီ လယ်တီဋီကာကို မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ သမိုင်းတွင် စာပေမှတ်တိုင် တတိုင် အဖြစ်ဖြင့် ယခုအခါ သမိုင်းသုတေ သီတိုင်းက အသိအမှတ်ပြုနေကြရပြီ ဖြစ်ပေသည်။

လှည့်လည် တရားဟောခြင်း—နှင့် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်
ဝါဆိုစဉ် အကျဉ်း လယ်တီတိုက်ကြီးကို တည်ထောင်
ကာ တပည့် တပန်း ရဟန်း

သာမဏေများအား စာပေပို့ချတော်မူပြီးနောက် ၁၂၅၇ - ခုနှစ်လောက် မှစတင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်ကြွရောက်တော်မူပြီး ဝါဆိုသင့်သောအရပ်ဒေသများတွင် ဝါဆိုလျက် ကျွတ်တိုက်သို့ ဝေနေ ယူတို့ အတွက် နိဗ္ဗာနိက အစစ် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် အလိုလားဆုံး အနှစ် သာရ ဖြစ်သော ဝိပဿနာ တရားရေးအေး အမြှိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေး ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးကာ တရားဟောရာ ဒေသများ နှင့် ဝါဆိုရာ ဌာနများမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁၂၅၇ - ခုနှစ်— ဣန္ဒိယနိုင်ငံ မဟာဗေဝိသို့ ကြွတော်မူသည်။
မဟာဗေဝိမှ အပြန်တွင် အမြို့မြို့ အနယ်နယ်သို့
လှည့်လည်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။

၁၂၅၈ - ခုနှစ်— ဟံသာဝတီနယ် ဟံတေး ဟောကြီးတန်း
ဆပင် တောရ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

၁၂၅၉ - ၆၀ - ခုနှစ်— မုဇ္ဈာမြို့ လယ်တီတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်
မူသည်။ ၁၂၆၀ - ပြည့်နှစ်တွင် သေက္ခုဒတောင် ဆရာ
ဘော် အရှင်တိဿောက၏ပင့်လျှောက်ချက် အရသေက္ခု
ဘောင်တွင် တလခန့်သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

၁၂၆၁ - ခုနှစ်— မုဇ္ဈာမြို့နယ် လယ်စဉ်ရွာ ဓမ္မိကာရုံတိုက်
ဓမ္မနန္ဒ ကျောင်း၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။

၁၂၆၂ - ခုနစ် - ဒီပဲယင်းမြို့၏ မြောက်ဖက် မဟာမြိုင်တောကြီး၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၆၃ - ၆၄ - ခုနစ် - အပုံမြို့၏ အနောက်ဖက်လည်းဖြစ် - သဏ္ဌာဝတီမြစ်၏ အနောက်ဖက်လည်း ဖြစ်သော ရွှေတာဝှီးဘောင် ကျောက်ဂူ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၆၅ - ခုနစ် - မုရွာမြို့၏ အနောက် လက်ပန် ဘောင်းတောင် စင်္ကြံကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် ကင်းဝန်မင်းကြီး ပင့်လျှောက်သောကြောင့် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။

၁၂၆၆ - ခုနစ် - ပျဉ်းမနားမြို့မြောက်ဖက် အင်ကြင်းမြိုင်တောရာ စင်္ကြံကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၆၇ - ခုနစ် - မြင်းခြံမြို့ ချောက်ကြီး အနီး၌ ဝါဆိုတော်တော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။

၁၂၆၈ - ခုနစ် - ပြည်မြို့ ဝိဿနာကုန်းတောရ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွရောက်ကာ မစိုးရိမ်တိုက်မှစ၍ တရားပွဲများ ကျင်းပ ဟောပြောတော်မူသည်။

၁၂၆၉ - ခုနစ် - မင်းလှမြို့ ပက်တန်းတောရ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ထိုနှစ်၌ပင် ဇစ်ဘေမြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။

၁၂၇၀ - ခုနစ် - မော်လမြိုင်မြို့ ကျိုက်သံလံ တောင်တန်းရှိ အလံတိုင် တောင်ထိပ် ဝါဆိုကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူပြီး ပုသိမ်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။

- ၁၂၇၁-ခုနှစ်-သာပေါင်းမြို့၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။
- ၁၂၇၂-ခုနှစ်-မုံရွာမြို့ မဟာလယ်တီတိုက်၌ ဝါဆိုတော်မူပြီး စစ်ကိုင်းမြို့၊ ရွှေဘိုမြို့နယ်၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ မန္တလေးမြို့များ သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။ ဗလိပ်ရောဂါ ပပျောက်ရန်လည်း စီမံတော်မူသည်။
- ၁၂၇၃-ခုနှစ်-ရန်ကုန်မြို့ ဧညာင်ကုန်းတိုက်၌ ဝါဆိုတော် မူသည်။
- ၁၂၇၄-ခုနှစ်-စစ်ကိုင်းမြို့၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၅-၇၆-၇၇-ခုနှစ်-မန္တလေးမြို့ လယ် တီ စံ ကျောင်း ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၈-ခုနှစ်-ပျဉ်းမနားမြို့ အင်ကြင်းမြိုင်တောရ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၉-ခုနှစ်-မုံရွာမြို့ မဟာလယ်တီတိုက်၌ နောက်ဆုံး ဝါဆိုတော် မူသည်။
- ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်-မြင်သာမြို့၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၈၁-ခုနှစ်-ရန်ကုန်မြို့ ကျောက်ဝိုင်းကျောင်း၌ ဝါဆိုတော် မူပြီးနောက် ပုသိမ်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ သိမ် သမုတ်တော်မူသည်။ ပုသိမ်မှ အပြန်တွင် သာယာဝတီခရိုင် မင်းလှမြို့၌ မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ပထမဆုံး အကြိမ် တွေ့ဆုံနတ်မူသည်။ ထို့နောက် ယင်း ဆရာနတ်ကြီး နှစ်ပါးသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားပွဲကြီးများ ကျင်းပ ဟောကြားတော်မူကြသည်။
- ၁၂၈၂-ခုနှစ်-ကတုန်သတ္တုတွင်းတိုက်၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။
- ၁၂၈၃-ခုနှစ်-စစ်ကိုင်းမြို့ ဇေတဝန်တိုက်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၇၄-ခုနှစ်-ပျဉ်းမနားမြို့ လယ်တီဝံကျောင်း၌ ဝါဆိုတော် မူသည်။

‘အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ’ ဘွဲ့တံဆိပ်
ခံယူ ရရှိတော်မူခြင်း ၁၂၇၇-ခုနှစ်တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း
၁-ရက် (၇-၁၁-၁၉၁၅) ဟနက်နေ့
နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ၏ အဂ္ဂ
မဟာပဏ္ဍိတ’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်းကို ခံယူရရှိတော်
မူသည်။

နိုင်ငံခြားသာသနာ
ပြုတော်မူခြင်း လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အထက်
ပါအတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်သို့ လှည့်
လည်၍ ဝိသယနာတရား ဟောကြားကာ
သာသနာပြုရုံမျှသာမကပဲ ၁၂၇၅-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြား ဗုဒ္ဓသာသနာပြု
အသင်းကြီးကို ကြီးမှူးတည်ထောင်ပြီးလျှင် လန်ဒန်မြို့ရှိ ဂရိတ်ဘရိတန်
အိုင်ယာလန် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအသင်းကြီး နှင့် လည်းကောင်း-
လန်ဒန် ပါဠိစာပေအသင်းကြီးနှင့် လည်းကောင်း ဆက်သွယ်ကာ နိုင်ငံ
ရပ်ခြား တိုင်းတပါးသို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ယုံ့နှံ့ ရောက်ရှိရေးအတွက်
အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့ပြန်သည်။

၁။ ၁၂၇၆ ခုနှစ်က ‘အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ’ ရှိသူများကို ၁၂၇၇-ခုနှစ်၌
ဆက်ကပ်ပွဲ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘွဲ့တံဆိပ်၌ ‘၁၂၇၆-
ခုနှစ်’ ဟု ရေးသုံးထားသည်။ ယခုအခေါ် လယ်တီဆရာတော်၏
ထေရုပ္ပတ္တိအများအပြား၌လည်းကောင်း-လယ်တီဒီပနီကျမ်းဂါးနိဒါန်း
များ၌လည်းကောင်း- ‘၁၂၇၃-ခုနှစ်က အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတရသည်’ ဟု
ရေးသားထားကြသည်မှာ မမှန်ပေ။ ၁၂၇၆ ခုနှစ်ကြီးမှ ခြင်းသာ
ဖြစ်သည်။ ယင်းအကြောင်းကို ‘လယ်တီဆရာတော်’ ဟူသော
စာမျက်နှာ (၁၀၀၁) ကျော်-အတွင်း ဓာတ်ပုံ (၃၀၀) ကျော်-
အရှယ်ကြီး-ဆိုက်ကြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျယ်စာအုပ်ကြီး၌ အကျယ် ဖတ်ရှု
ကြရမည်။

‘ဒီလစ်’ ခွဲ ရရှိတော် မူခြင်း ၁၂၈၃ - ခုနှစ် နတ်တော်လတွင် ရန်ကုန်
တက္ကသိုလ် ကျောင်းကြီး ဖွင့်လှစ်သည့် အထိမ်း
အမှတ် အဖြစ်ဖြင့် တက္ကသိုလ် အဓိပတိ
ဖြစ်သူ မြန်မာပြည် ဘုရင်ခံက စာပေပါဌာန (ဒီလစ်) ဘွဲ့တံဆိပ်
ဆက်ကပ် လှူဒါန်းသည်ကို ခံယူ ရရှိတော်မူသည်။

စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်း ၁၂၈၅ - ခုနှစ် ပထမ ဝါဆိုလဆန်း ၁၅ -
တော်မူခြင်း ရက် (လပြည့်) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၂ - နာရီ ၃၀ -
မိနစ် အချိန်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ သီတင်းသုံး
တော်မူစဉ် စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူသည်။

=====

မူလ
နိဒါန်း

--

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် ၆ - ဝါအလွန် ၇-ဝါ
ခမြောက် ရောက်လတ်သောအခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ယေတော်
ပြစံခဲ့ဘူးသော သန္တုသိတ နတ်သားကို မွေးပြု၍ တမြဟောအပေါင်း
တို့အား ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဝိဘင်း၊ ဓာတုကုသော၊ ပုဂ္ဂလသညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊
ယဒိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း - ၇ ကျမ်း အပြားရှိသော အဘိဓမ္မာ ဒေသနာကို
ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူပါကြောင်း။

၎င်းအဘိဓမ္မာ ၇ - ကျမ်းဒေသနာကို ကောင်းစွာ သိရှိစေခြင်း
အကျိုးငှာ သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ တုမ္မလသောမကျောင်းတိုက်ကြီး
အရှင် အသျှင်အနုဒ္ဒါမထေရ်မြတ်သည် ပါဠိဘာသာဖြင့် အဘိဓမ္မတ္ထ
သဂြိုဟ် ခေါ်ဆိုမည်မှန်း လက်သန်းအဋ္ဌကထာကျမ်းကို ကြိုးပမ်း
တော်မူခဲ့ပါကြောင်း။

ဤအဘိဓမ္မတ္ထသဂြိုဟ်ကျမ်းကို သင်ယူရာ၌ ပါဠိဘာသာမကျမ်းကျင်
သော ရုပ်သူရပ်သား ငယ်ရွယ်သူအများတို့မှာ ပါဠိ၏ ခက်ခဲခြင်း၊
အနက်၏ ခက်ခဲခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်၏ ခက်ခဲခြင်းဟူသော ခက်ခဲခြင်း ၃-ပါး
တို့ဖြင့် ဧစ္ဆာကြုံနေကြရသည့်အရေးကို မြော်တွေးထောက်ထား သနား
ကရုဏာ လွန်စွာရှိလှသော မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး သည်
ဤ“ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း” ကို ချီးမွမ်းအံ့လောက် သံခေါက် လက်ဖြင့်
ထွက်ကာ ရေးစီတော်မူခဲ့ပါကြောင်း။

ဤကဲ့သို့ ကရုဏာ ရှေးသား ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့သော ဤပရမတ္ထ
သံခိပ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းလေ့လာသူတို့မှာ အဘိဓမ္မတ္ထအရာ လိမ္မာယဉ်
ကျေး ရှုပ်ထွေးခက်ခဲမရှိ အသိဉာဏ်ပွင့်လင်းမည်ဖြစ်၍ နှစ်နှစ်သက်သက်
လေ့ကျက် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြ ပါစေရန်သတည်း။

မာတိကာ

--

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	၁ - စိတ်ပိုင်း	
၁။	(ဝဏာမ နှင့် ပဋိညာဉ်အဖွင့်)	၁
၂။	ပရမတ် ပညတ်	၂
၃။	ဘူမိဘေဒအားဖြင့် စိတ်-၄	၃
၄။	အသောဘဏစိတ် - ၃၀	၄
၅။	အကုသိုလ်စိတ် - ၁၂	၄
၆။	လောဘမူစိတ် - ၈	၅
၇။	ဒေါသမူစိတ် - ၂	၆
၈။	မောဟမူစိတ် - ၂	၈
၉။	အဟိတ်စိတ် - ၁၈	၆
၁၀။	အကုသလဝိပဿိက - ၇	၇
၁၁။	အဟိတ်ကုသလဝိပဿိက - ၈	၇
၁၂။	အဟိတ်ကြိယာ - ၃	၇
၁၃။	ဒုက္ခသဟဂုတ် စသည် အခွဲ	၈
၁၄။	သောဘဏစိတ်	၈
၁၅။	ကာမာဝစရသောဘဏစိတ် ၂၄	၈
၁၆။	ကာမစိတ် - ၅၄	၉
၁၇။	ရူပါဝစရစိတ် - ၁၅	၁၁
၁၈။	အရူပါဝစရစိတ် - ၁၂	၁၁
၁၉။	မဟဂ္ဂုတ်စိတ် - ၂၇	၁၃

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၁။	လောကီစိတ် - ၈၁	၁၄
၂၁။	လောကုတ္တရာစိတ်အကျဉ်း - ၈	၁၅
၂၂။	စိတ်အကျဉ်း - ၈၉	၁၆
၂၃။	လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် - ၄၀	၁၆
၂၄။	အပ္ပနာဗျူဟ်စိတ်ပေါင်း - ၆၇	၁၇
၂၅။	လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ် ဖြစ်ပုံ နှင့် ငါး ကွဲမျိုး	၁၈
၂၆။	စိတ်အကျယ် - ၁၂၁	၁၈
	၂ - စေတသိက်ပိုင်း	
၂၇။	သမ္ပယောဂ အင်္ဂါ ၄ ပါး	၂၀
၂၈။	စေတသိက် - ၅၂	။
၂၉။	သဗ္ဗစိတ္တသဘောရဏ စေတသိက် - ၇	။
၃၀။	ပကိဏ်း စေတသိက် - ၆	၂၁
၃၁။	အညသမ နိုး စေတသိက် - ၁၃	။
၃၂။	အကုသိုလ်စေတသိက် - ၁၄	၂၂
၃၃။	သေတဏသဘောရဏ စေတသိက် - ၆၉	။
၃၄။	ဝိရဟိ စေတသိက် - ၃	၂၃
၃၅။	အပ္ပမညာ စေတသိက် - ၂	၂၄
၃၆။	အမောဟ စေတသိက်	။
၃၇။	သေတဏ စေတသိက် - ၂၅	၂၅
၃၈။	(အညသမာန်းရာသီ) ဖဿ အပြား	။
၃၉။	ဝေဒနာအပြား	။
၄၀။	သညာ အပြား	၂၆
၄၁။	စေတနာအပြား	။
၄၂။	ကေဂ္ဂတာအပြား	။
၄၃။	ဇီဝိတအပြား	၂၇

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၄။	မနုဿိကာရအပြား	၂၇
၄၅။	ပကိဏ်း စေတသိက် - ၆	။
၄၆။	ဝိဘက်အပြား	။
၄၇။	ဝိစာရအပြား	၂၈
၄၈။	ဝီရိယအပြား	။
၄၉။	ပီတိအပြား	။
၅၀။	ဆန္ဒအပြား	၂၉
၅၁။	အဓိဓမ္မာက္ခအပြား	။
၅၂။	(အကုသလရာသီ) အကုသိုလ်စေတသိက် သဘောလက္ခဏာ	။
၅၃။	မောက္ခတုက်အပြား	၃၀
၅၄။	လောဘအပြား	၃၁
၅၅။	ဒိဋ္ဌိအပြား	။
၅၆။	မာနအပြား	၃၂
၅၇။	ဒေါသအပြား	။
၅၈။	ဝီရိကိစ္ဆာအပြား	။
၅၉။	သောတဏှာရာသီ	။
၆၀။	စိတ် နှင့် စေတသိက်ခွဲခွဲ	၃၃
၆၁။	(သမ္ပယောဂနည်း-၁၈) အညသမာဓိ သမ္ပယောဂနည်း-၇	၃၄
၆၂။	(၁) သမ္ပစိတ္တသဘာဓာဏ- ၇	။
၆၃။	(၂) ဝိဘက်ယှဉ်-၅၅	။
၆၄။	(၃) ဝိစာရယှဉ်-၆၆	၃၅
၆၅။	(၄) ဝီရိယယှဉ်-၁၀၅	။
၆၆။	(၅) ပီတိယှဉ်-၅၁	။
၆၇။	(၆) ဆန္ဒယှဉ်-၁၀၁	၃၆

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၈။	(၇) အဓိမောက္ခယှဉ်း ၁၁၀	၃၆
၆၉။	အကုသိုလ်စေတသိက်သမ္ပယောဂနည်း	။
၇၀။	ဘောဇာဏသဘာဝရဏစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း	၃၇
၇၁။	ဝိရတီစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း	၃၈
၇၂။	အပ္ပမညဒွေ သမ္ပယောဂနည်း	။
၇၃။	ပညာစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း	၃၉
၇၄။	(သင်္ဂဟနည်း - ၃၅)လောဘမူသင်္ဂဟနည်း - ၄	။
၇၅။	ဒေါသမူစိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၂	၄၀
၇၆။	မောဟမူဒွေ သင်္ဂဟနည်း - ၁	၄၁
၇၇။	အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၄	။
၇၈။	ကာမသောဘဏစိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၁၂	၄၂
၇၉။	မဟာသိုလ် သင်္ဂဟနည်း - ၄	။
၈၀။	မဟာကြိယာ သင်္ဂဟနည်း - ၄	၄၃
၈၁။	မဟာဝိပါက်သင်္ဂဟနည်း - ၄	။
၈၂။	မဟာဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၅	၄၄
၈၃။	လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၅	၄၅
၈၄။	အနိယတယောဂီ	၄၆
၈၅။	စေတသိက်အပြား	။

၃ - ပကိဏ်းပိုင်း

၈၆။	ဝေဒနာ သင်္ဂဟ	၄၇
၈၇။	ဟေတုသင်္ဂဟ	။
၈၈။	ကိစ္စ သင်္ဂဟ	၄၉
၈၉။	ဒွါရ သင်္ဂဟ	၅၃
၉၀။	အာရမ္မဏသင်္ဂဟ	၅၇

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၉၁။	ကာလဝိမုတ်	၅၇
၉၂။	ကမ အာရုံပြုစိတ် - ၂၅	၅၈
၉၃။	လောကုတ္တရာကြည် အလုံးစုံ အာရုံပြု	၅၉
၉၄။	အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကြည် အလုံးစုံ အာရုံပြု	။
၉၅။	အလုံးစုံ အာရုံပြု	။
၉၆။	ပညတ် ကေနိ - ၂၁	၆၀
၉၇။	မဟဂ္ဂုတ် ကေနိ - ၆	။
၉၈။	နိဗ္ဗာန် ကေနိ	၆၁
၉၉။	ဝတ္ထုသင်္ဂဟ	။
၁၀၀။	ရူပဘုံမှာ ၃-ခုသာ	။
၁၀၁။	ပဉ္စဝတ္ထုမီစိတ်များ	၆၂
၁၀၂။	ဟဒယဝတ္ထုအမြဲမို့ - ၃၃	။
၁၀၃။	ရံခါမို့ မမို့-၄၂	၆၃

၄ - ဝိထိပိုင်း

၁၀၄။	စိတ်သက် ရုပ်သက်ခွဲခန်း	၆၄
၁၀၅။	စိတ်၏ အသက်	။
၁၀၆။	ရုပ်၏ အသက်	။
၁၀၇။	လက္ခဏ နှင့် ဝိညာတ်ရူသက်	၆၅
၁၀၈။	ဝိထိမုတ်စိတ် - ၁၉	။
၁၀၉။	ဝိထိ ၆ - ပါး	။
၁၁၀။	ပဉ္စဒွါရဝိထိအပြား	၆၆
၁၁၁။	အတိမဟန္တာရုံ စသည် လေးမျိုး	။
၁၁၂။	ဝါရလေးမျိုး	၆၇
၁၁၃။	တဒါရုံမကျသော အတိမဟန္တာရုံ	၆၈

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၁၄။	ပဉ္စဒါရဝီထိဖြစ်ကြောင်း	၆၈
၁၁၅။	(ပဉ္စဒါရဝီထိ) ဘဝင် သုံးမျိုး	၆၉
၁၁၆။	အတိမဟန္တာရုံဝီထိ	၇၀
၁၁၇။	မဟန္တာရုံ ၂-ဝီထိ	၇၂
၁၁၈။	ပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိ	၇၃
၁၁၉။	အတိပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိ	၇၅
၁၂၀။	မန္တာယူက စသည်-၃	၇၇
၁၂၁။	အတိဝိဘူတ စသည်-၄	၇၈
၁၂၂။	အနုဗန္ဓကဝါရအပြား	၇၉
၁၂၃။	ကာမသုဒ္ဓိကဝီထိ	၈၀
၁၂၄။	ကာမသုဒ္ဓိကမနောဒွါရဝီထိ	၈၂
၁၂၅။	ဘောနောင် တဒါရုံကျပုံ	၈၃
၁၂၆။	ဝိပုဂ္ဂါကနိယမ	၈၄
၁၂၇။	ကာမဇောဝါရနိယမ	၈၅
၁၂၈။	အပ္ပနာဇောဝါရ	"
၁၂၉။	ဘုံ၌ စိတ်ရဝေပုံ	၈၉
၁၃၀။	ပုဂ္ဂိုလ် အပြား နှစ်ခုတကျိပ်လေး	"
၁၃၁။	ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ ဝေဘန်ခန်း	၉၁

၅ - ဘုံပိုင်း

၁၃၂။	(၃၁-ဘုံစတင်ဘန်ခန်း) ကာမ ၁၁-ဘုံ	၉၄
၁၃၃။	ငရဲကြီး ရှစ်ပြည်စတင်	၉၅
၁၃၄။	ငရဲအမျိုးမျိုး	၉၆
၁၃၅။	ငရဲထိန်း	၉၇
၁၃၆။	ယမမင်းကြီး	"

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃၇။	အပါယ် လေးဘုံ	၉၇
၁၃၈။	ကာမသုတိ ၇-ဘုံ	၉၈
၁၃၉။	ဘုံ အက္ခရာအခင်း	။
၁၄၀။	ရူပ ၁၆-ဘုံ	။
၁၄၁။	အရူပ ၄-ဘုံ	၁၀၀
၁၄၂။	ကာမပဋိသန္ဓေ	၁၀၁
၁၄၃။	ရူပပဋိသန္ဓေ	၁၀၂
၁၄၄။	အရူပပဋိသန္ဓေ	၁၀၃
၁၄၅။	ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ တူကြပုံ	။
၁၄၆။	နတ်တို့ သက်သက်	၁၀၄
၁၄၇။	စာတုမဟာ ဂုဏ်နတ်သက်	၁၀၅
၁၄၈။	တာဝတိံ သာနတ်သက်	။
၁၄၉။	ယာမာစသည့်နတ်သက်	၁၀၆
၁၅၀။	အာယုကပ် စသည် ၄-မျိုး	။
၁၅၁။	သံဝဇ္ဇကပ် စသည် ၄-မျိုး	၁၀၇
၁၅၂။	မဟာကမ္ဘာ	၁၀၈
၁၅၃။	ကမ္ဘာပျက်ပုံ	။
၁၅၄။	ဇာတိ အာဇာ ဝိသယခေတ်	၁၀၉
၁၅၅။	ရူပဗြဟ္မာသက်	၁၁၀
၁၅၆။	အရူပဗြဟ္မာသက်	၁၁၁
၁၅၇။	(ကံဝေဘန်ခန်း) ဇနက ဇေသ : ကံ ၄-ပါး	။
၁၅၈။	ဂန္ဓ သက် စသည် ၄-ပါး	၁၁၃
၁၅၉။	ဒိဋ္ဌဝဉ္စ စသော ကံ - ၄ ပါး	၁၁၄
၁၆၀။	ကံဝေဘန်ခန်း	၁၁၅
၁၆၁။	ဒုဗ္ဗရိုက် ဆယ်ပါး	၁၁၆

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၆၂။	သူစရိုက် ဆယ်ပါး	၁၁၇
၁၆၃။	ပုညကြိယာ ၁၀-ပါး	၁၁၈
၁၆၄။	နိစ္စသီလမျိုး	။
၁၆၅။	အနိစ္စသီလမျိုး	၁၁၉
၁၆၆။	ရဟန်းသမဏေတို့ နိစ္စသီလ	၁၂၁
၁၆၇။	အလဇ္ဇီ ဒုဿီလ	။
၁၆၈။	အကုသိုလ်ကံ အကျိုး ဝေဘန်ခန်း	၁၂၂
၁၆၉။	ကာမကုသိုလ် အကျိုး	။
၁၇၀။	ကေစိဝါဒ	၁၂၄
၁၇၁။	မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် အကျိုး ဝေဘန်ခန်း	၁၂၅
၁၇၂။	ရုပ်သက်သက် အသညသတ်	၁၂၆
၁၇၃။	(အာရုံဝေဘန်ခန်း) သေခြင်း ၄ - မျိုး	၁၂၈
၁၇၄။	ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်	၁၂၉
၁၇၅။	၂၄-ဝါရ	၁၃၀
၁၇၆။	မရဏာသန္တတိထိ	၁၃၁
၁၇၇။	ပဋိသန္တတိထိ	။
၁၇၈။	ဘဝနိကန္တ တိထိ	။
၁၇၉။	အမှီစစ်တမ်း	၁၃၃
၁၈၀။	ကာမပဋိသန္ဓေ	။
၁၈၁။	ရူပပဋိသန္ဓေ	၁၃၄
၁၈၂။	အရူပပဋိသန္ဓေ	၁၃၅
၁၈၃။	စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ	။
၆ - ရုပ်ပိုင်း		
၁၈၄။	(ရူပသမုဒ္ဓေသ) နိပ္ပန္နရုပ် - ၁၈	၁၃၈
၁၈၅။	အနိပ္ပန္နရုပ် - ၁၀	၁၃၉

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၈၆။	ရူပဝိဘာဂ	၁၄၀
၁၈၇။	ရူပသမုဋ္ဌာန်	၁၄၃
၁၈၈။	ကမ္မဇရုပ်	။
၁၈၉။	စိတ္တဇရုပ်	၁၄၄
၁၉၀။	ဥတုဇရုပ်	၁၄၅
၁၉၁။	အာဟာရဇရုပ်	၁၄၆
၁၉၂။	ကမ္မဇရုပ် ကေနိ-၉	။
၁၉၃။	စိတ္တဇကေနိ ၂ - နှင့် ဒွိဇရုပ်-၁	။
၁၉၄။	တိဇရုပ် ၃	။
၁၉၅။	စတုဇရုပ် - ၉	၁၄၇
၁၉၆။	စတုဇဝိမုတ်ရုပ် - ၄	။
၁၉၇။	ကမ္မဇကေနိ - ၉ အနေကန် - ၉	။
၁၉၈။	စိတ္တဇကေနိ ၂ အနေကန် - ၁၃	။
၁၉၉။	ဥတုဇ အနေကန်-၁၃	။
၂၀၀။	အာဟာရဇ အနေကန် - ၁၂	၁၄၈
၂၀၁။	(ကလာပယောဇနာ) ကမ္မဇကလာပ ၉ - စည်း။	။
၂၀၂။	စိတ္တဇကလာပ ၈ - စည်း	။
၂၀၃။	ဥတုဇကလာပ ၄ - စည်း	၁၄၉
၂၀၄။	အာဟာရဇကလာပ ၂ - စည်း	။
၂၀၅။	အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ အခွဲ	။
၂၀၆။	ရူပဝတ္ထိက္ကမ	၁၅၀
၂၀၇။	နိဗ္ဗာန် အကြောင်း	၁၅၄
၂၀၈။	သဉ္ဇပါဒိသေသ	၁၅၇
၂၀၉။	အနုပါဒိသေသ	။
၂၁၀။	သုညဘနိဗ္ဗာန်	၁၅၈

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၂၀၁။ အနိဝိတ္တနိဗ္ဗာန်
၂၀၂။ အပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်

၁၅၉
။

၇ - သမုစ္ဆည်းပိုင်း

၂၀၃။ (အကုသလသင်္ဂဟ) ဩဃ ယောဂ
အာသဝ ဂန္ထ

၁၆၁-၂
၁၆၃

၂၀၄။ ဥပါဒါန် ၄-ပါး

။

၂၀၅။ နိဝရဏ ၆-ပါး

။

၂၀၆။ အနုသယ ၇ - ပါး

။

၂၀၇။ သံယောဇဉ် ၁၀ - ပါး

၁၆၄

၂၀၈။ တရားကိုယ်များ

၁၆၅

၂၀၉။ (မိဿကသင်္ဂဟ) ဟိဒ် ဈာန် မဂ္ဂင်

။

၂၁၀။ ဣန္ဒြေ ၂၂ - ပါး

၁၆၆

၂၁၁။ ဗိုလ် ၉ - ပါး

၁၆၇

၂၁၂။ အဓိပတိ ၄ - ပါး

။

၂၁၃။ အာဟာရ ၄ - ပါး

၁၆၈

၂၁၄။ ဈာန်ကိစ္စ ဗိုလ်ကိစ္စ မတပ်ခြင်း

။

၂၁၅။ မဂ္ဂင် ဣန္ဒြေ ဗိုလ် ကိစ္စဘို့ မတပ်ခြင်း

၁၆၉

၂၁၆။ အဓိပတိထိုက်သော စိတ်များ

။

၂၁၇။ တရားကိုယ်များ

။

၂၁၈။ (ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ) သတိပဋ္ဌာန် - ၄ ပါး

၁၇၀

၂၁၉။ သမ္ပပုခာန် ၄ - ပါး

။

၂၂၀။ ဣဒ္ဓါဝါဒ ၄ - ပါး

၁၇၁

၂၂၁။ ဣန္ဒြေ ဗိုလ်

၁၇၂

၂၂၂။ ဗောဇ္ဈင် ၇ - ပါး

၁၇၃

၂၂၃။ မဂ္ဂင် ၈ - ပါး

ဦးမရ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၃၄။	တရားကိုယ်များ	၁၇၄
၂၃၅။	ကိစ္စများ	။
၂၃၆။	(သဗ္ဗသင်္ဂဟ) ခန္ဓာ ၄ - ပါး	၁၇၅
၂၃၇။	အာယတန ၁၂ - ပါး	။
၂၃၈။	ဓာတ် ၁၈ - ပါး	၁၇၆
၂၃၉။	သစ္စာ ၄ - ပါး	၁၇၇

ဂ - ပစ္စည်းပိုင်း

၂၄၀။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်	၁၇၉
၂၄၁။	အဝိဇ္ဇာ	။
၂၄၂။	သင်္ခါရ	။
၂၄၃။	ဝိညာဏ်	၁၈၀
၂၄၄။	နာမ် ရုပ်	။
၂၄၅။	သဠာယတန	၁၈၁
၂၄၆။	ဖဿ ဝေဒနာ	။
၂၄၇။	တဏှာ	။
၂၄၈။	ဥပါဒါန်	၁၈၂
၂၄၉။	ဘဝ	။
၂၅၀။	ဇာတိ ဇရာ မရဏ	၁၈၃
၂၅၁။	အင်္ဂါ ၁၂ - ပါး	။
၂၅၂။	ကာလ ၃ - ပါး	၁၈၄
၂၅၃။	အစပ် ၃ - ပါး	။
၂၅၄။	အလွှာ ၄ - ပါး	။
၂၅၅။	ဝဋ် ၃ - ပါး	၁၈၅
၂၅၆။	မူလ ၂ - ပါး	။
၂၅၇။	အခြင်းအရာ - ၂၀	၁၈၆

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၅၈။	အဇ္ဈိန် ၃ - ပါး	၁၈၆
၂၅၉။	သံသရာစက်လည်ပုံ	၁၈၇
၂၆၀။	ပဋ္ဌာန်းနည်း	၁၈၈
၂၆၁။	အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ	။
၂၆၂။	ဟေတုပစ္စည်း	၁၈၉
၂၆၃။	အာရမ္မဏပစ္စည်း	။
၂၆၄။	အဓိပတိပစ္စည်း	။
၂၆၅။	အနန္တရပစ္စည်း စသည် ၄ - မျိုး	၁၉၀
၂၆၆။	သဟဇာတ	။
၂၆၇။	အညမည	၁၉၁
၂၆၈။	နိဿယ ၂ - မျိုး	။
၂၆၉။	ဥပနိဿယ ၃ - မျိုး	၁၉၂
၂၇၀။	ပုရေဇာတ ၂ - မျိုး	၁၉၃
၂၇၁။	ပစ္ဆာဇာတ	၁၉၄
၂၇၂။	အာသေဝန	။
၂၇၃။	ကမ္မ ၂ - မျိုး	။
၂၇၄။	ဝိပင်္က	၁၉၅
၂၇၅။	အာဟာရ ၂ - မျိုး	။
၂၇၆။	ဣန္ဒြိယ ၃ - မျိုး	၁၉၆
၂၇၇။	ဈာနပစ္စည်း	။
၂၇၈။	မဂ္ဂပစ္စည်း	။
၂၇၉။	သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း	၁၉၇
၂၈၀။	ဝိပုယုတ္တ ၃ - မျိုး	။
၂၈၁။	အတ္ထိ ၆ - မျိုး	၁၉၈
၂၈၂။	သဟဇာတ ၁၅ - မျိုး	။
၂၈၃။	ဥပသဟဇာတ ၂ - မျိုး	၂၀၀

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၂၀၄။	ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး ၆ - ပါး	၂၀၀
၂၀၅။	အာရမ္မဏပုရေဇာတ သက်သေမျိုး	၂၀၁
၂၀၆။	ဝတ္ထာရမ္မဏ ၅-မျိုး	။
၂၀၇။	ပစ္ဆာဇာတ ၄ - မျိုး	။
၂၀၈။	အတိတ်သက်သက် ပစ္စည်းမျိုး	၂၀၂
၂၀၉။	အာရမ္မဏမျိုး - ၃	။
၂၁၀။	ပကတူပနိဿယ	၂၀၃
၂၁၁။	သဟဇာတကြီး ၄ - ပါး	၂၀၄
၂၁၂။	သဟဇာတလတ် ၄ - ပါး	၂၀၅
၂၁၃။	သဟဇာတငယ် ၇ - ပါး	။
၂၁၄။	ဥာသဟဇာတ ၂ - မျိုးစံပြချက်	၂၀၇
၂၁၅။	ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆ - မျိုး စံပြချက်	။
၂၁၆။	အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃ - မျိုး စံပြချက်	၂၀၈
၂၁၇။	ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ ၅ - မျိုး စံပြချက်	။
၂၁၈။	ပစ္ဆာဇာတ ၄ - မျိုး စံပြချက်	၂၀၉
၂၁၉။	အနန္တရ ၆ - မျိုး စံပြချက်	။
၃၀၀။	ခြောက်ရာသီ ဝေဘန်နည်း	။
၃၀၁။	ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း အကျဉ်းချုပ်	၂၁၀
၃၀၂။	အတ္ထပညတ် နာမပညတ်	၂၁၁
၃၀၃။	တဇ္ဇာပညတ် စသည် အပြား	၂၁၃
၃၀၄။	ဝိဇ္ဇမာန-အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်များ	
၃၀၅။	နာမပညတ် ၆ - ပါး	။
၃၀၆။	အနုဗန္ဓကဝီထိ ၄ - ပါး၊ ၆ - ပါး	။
၃၀၇။	ပရမတ္ထ--သမ္မုတိသစ္စာ ၂ ပါး	၂၁၄
၃၀၈။	သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၂ - မျိုး	၂၁၅

၉ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း

၃၀၉။	သီလဝိသုဒ္ဓိ	၂၁၇
၃၁၀။	နိစ္စသီလ နှင့် အမှန်တင် သီလ	၂၁၈
၃၁၁။	(စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ) ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀	၂၂၀
၃၁၂။	စရိုက် ၆ - ပါး နှင့် သပ္ပာယ် အပြား	၂၂၁
၃၁၃။	နိမိတ်အပြား	၂၂၃
၃၁၄။	(ရူပဈာန် ၅-ပါး) တာဝနာ ၃-ပါး နှင့် နိမိတ် ၃-ပါး ။	
၃၁၅။	တာဝနာ ၃-ပါး နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၁-ကို ဝေတန်ပုံ	၂၂၄
၃၁၆။	တာဝနာ ၃-ပါး နှင့် နိမိတ် ၃-ပါး ပေါ်လစပုံ	၂၂၅
၃၁၇။	အပ္ပန ဝိထိကျပုံ	။
၃၁၈။	ဝသ်ဘော် ၅-ပါး	၂၂၆
၃၁၉။	အသက်ဈာန်သို့ တက်ပွားပုံ	။
၃၂၀။	အရူပဈာန် ၄-ပါး	၂၂၇
၃၂၁။	အဘိညာဉ် ဖြစ်ပုံ	။
၃၂၂။	အဘိညာဉ် ၇-ပါး	၂၂၈
၃၂၃။	အဘိညာဉ်ရပုံ အဆင့် ၄-ဆင့်	။
၃၂၄။	(ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ) ဓမ္မဝေဒနာနုညဏ် ၄-ပါး	၂၂၉
၃၂၅။	မီးဥပမာနှင့် ဓမ္မဝေဒနာနုညဏ် ၄-ပါး	၂၃၀
၃၂၆။	စိတ်၏ လက္ခဏာ စသည်	။
၃၂၇။	ဓမ္မဝေဒနာနုညဏ် ၄-ပါး အဓိပ္ပာယ်	။
၃၂၈။	ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ	၂၃၁
၃၂၉။	(မဂ္ဂါမဂ္ဂညဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ) ညဏ် ၁၀-ပါး	၂၃၂
၃၃၀။	ဝိပဿနာ၏ အန္တရာယ်-၁၀	၂၃၄
၃၃၁။	ပဋိပဒါညဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	၂၃၅
၃၃၂။	ဝုဋ္ဌာနာဂါမိနိဝိပဿနာညဏ်	။

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၃၃။	(ဉာဏ်ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ) မဂ္ဂဝီထိ	၂၃၆
၃၃၄။	မဂ်ကိစ္စ ၄ - ပါး	။
၃၃၅။	သောတာပတ္တိမဂ် ပယ်သောတရားများ	၂၃၇
၃၃၆။	ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိ ၅ - ပါး	။
၃၃၇။	သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် နှင့် သောတာပန် ၃ - မျိုး	။
၃၃၈။	သကဒါဂါမိမဂ် ရောက်ပုံ	၂၃၈
၃၃၉။	အနာဂါမိ ၅ - မျိုး	၂၃၉
၃၄၀။	အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်ပုံ	။
၃၄၁။	ဝိမောက္ခမူလ ၃ - ပါး	။
၃၄၂။	လက္ခဏာရေး ၃ - ပါး နှင့် ဝိပဿနာ ၃ - ပါး	၂၄၀
၃၄၃။	အနိမိတ္တံ	။
၃၄၄။	အပ္ပဏိဟိတ	၂၄၁
၃၄၅။	သုညတ	။
၃၄၆။	ဝိမောက္ခအပြား	၂၄၂
၃၄၇။	သမာပတ်အပြား	၂၄၃
၃၄၈။	နိဂုံးချုပ်စကား	၂၄၅

ပရမတ္ထသံဒိဋ္ဌိ မာတိကာ ပြီး၏။

ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ လင်္ကာကျမ်း

မာတိကာ

--

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၄၉။	ရူပက္ခန္ဓာ	၂၄၇
၃၅၀။	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ နှင့် သညာက္ခန္ဓာ	၂၅၀
၃၅၁။	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	၂၅၂
၃၅၂။	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	၂၅၄
၃၅၃။	ခန္ဓာငါးပါး	၂၅၇
၃၅၄။	အာယတနခဏ်း	၂၆၁
၃၅၅။	ဓာတ်ခဏ်း	၂၆၃
၃၅၆။	သစ္စာခဏ်း	၂၆၄

ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ လင်္ကာကျမ်း
မာတိကာ ပြီး၏။

ပရမတ္ထသံခပ်ကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁ - စိတ်ပိုင်း

- ၁။ စောထွတ် ဘုန်းလျှံ၊ တရားမွန်၊ သံဃာ နမာမိ။
- ၂။ ပရမတ်သဂြိုဟ်၊ တတ်မြောက်လို၊ လူမိုလ် တောင်းပန်ဘိ။
- ၃။ သဂြိုဟ်ဉာဏ်လောက်၊ အမြန်ရောက်၊ သံပေါက် ဆိုပိမ့် သိ။

သဂြိုဟ်ကျမ်းမည်သည် သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ် နှစ်ပုံကို အကျဉ်း
 ခြုံမိသောကျမ်း ဖြစ်၍ မနုဿတ္ထဒုလ္လဘ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပေါဒုလ္လဘ၊ သဒ္ဓမ္မသဝန
 အဘိသုလ္လဘကို ခံမြင်ကြကုန်သော သူအားပေါင်းတို့သည် ပရမတ်သဂြိုဟ်
 တတ်မြောက်လိုကြကုန်သော်လည်း သဂြိုဟ်ကျမ်း၏ ပါဠိ၏ ခက်ခဲခြင်း၊
 အနက်၏ ခက်ခဲခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်၏ ခက်ခဲခြင်းဟူ၍ ခက်ခဲခြင်း သုံးပါး
 ရှိနေသည့် အတွက် တတ်မြောက်အောင် မလုပ်ကြနိုင် ရှိနေကြသည်နှင့်
 ကိုးပိုင်းလုံးအကုန် အလွယ်တကူ လူတို့ တတ်မြောက်နိုင်ရာသော နည်း
 လမ်းကို လုပ်ကြ၍ ပေးပါမည့် အကြောင်းနှင့် တောင်းပန်ကြကုန်သည်
 ဖြစ်၍ သဂြိုဟ် ကိုးပိုင်းကို မိန်းမယောက်ျား ကျောင်းသား သူငယ်တို့ပင်

လျှင် သုံးလကျော် လေးလခန့် အားထုတ်ပါလျှင် အမြန် တတ်မြောက်
နိုင်ရာသော ကဗျာသံပေါက်ကို 'ဆိုပေအံ့ - ဟူလိုသည်။

ပရမတ် ပညတ်

၄။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ဟူ၍ ပရမတ္ထတရား လေးပါး ရှိ၏။

၅။ သိ၊ ပယ်၊ ဆိုက်၊ ပွား၊ လေးပါး ကိစ္စ၊ အပိုင်ရာ မူချ ပရမတ်။

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ဟူ၍ ပရမတ္ထတရား လေးပါး ရှိ၏။
ထိုလေးပါးအရ အလွတ်ဖြစ်စေ အာရုံမျိုးသည် ပညတ် မည်၏။ နောက်
ကဗျာ ဖြင့် ပရမတ္ထနှင့် ပညတ် ခွဲရန် အရက်ကြီး လေးပါးကို ပြဆို
သတည်း။ (၁) ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း ပရိညာကိစ္စ၊
(၂) သုခသစ္စာကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်း ပဟနကိစ္စ၊ (၃) နိရောဓ
သစ္စာကို ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက် ဆိုက်စေရန်ခြင်း သစ္စိကရဏကိစ္စ၊
(၄) မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားများခြင်း ဘာဗုဒ္ဓကိစ္စ၊ ဤကား မြတ်စွာဘုရား
တို့၏ သာသနာတော်မြတ်ကြီး၌ ပြီးစီး ထမြောက်အောင် အားထုတ်
ရသော ကိစ္စကြီး လေးပါးတည်း။

(၁) ပထဝီ၊ ဖဿ အစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာ တရားမျိုးသည် အပိုင်
သိမှု၏ ဆိုင်ရာတည်း။ ပရိညာဉာဏ် ထက်သန်လေလေ သို့တရားမျိုး၏
ထင်ရှားရှိမှု ပေါ်လေလေ ဖြစ်၏။ သဘာဝ မရှိသော ပညတ်တရား
သည် ထက်သန်သော ဉာဏ်နှင့် စေ့စေ့ကြည့် ခေါ်။ ထိုဉာဏ်နှင့် စေ့စေ့
ကြည့်လေသော သဘာဝ မရှိမှု ထင်ရှားလေလေ ဖြစ်၏။ ဒုက္ခသစ္စာ
တရားမျိုးမှာ မသိလျှင် သံသရာ၌ နစ်၏။ သိလျှင် သံသရာမှ တမြောက်
၏။ သဘာဝ မရှိသော ပညတ်မျိုးမှာ သိ မသိ အတိုက် ထိုက်သို့သော
အပြစ် အကျိုး မရှိ။

(၂) ကိလေသာ တရားမျိုးသည် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်မှု၏ ဆိုင်ရာ
တည်း။ မပယ်လျှင် သံသရာ၌ နစ်၏။ ပယ်လျှင် သံသရာမှ တမြောက်၏။
သဘာဝ မရှိသော ပညတ်မျိုး၌ ပယ် မပယ် အတိုက် ထိုက်သို့သော
အကျိုး အပြစ် မရှိ။

(၃) ကိလေသာမီးတို့၏ အကြွင်းမဲ့ ငြိမ်းခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် ကိုယ်သန္တာန်၌ ဆိုက်ရောက်မှု၏ ဆိုင်ရာတည်း။ ဇော်ကလျှင် သံသရာ၌ နစ်၏။ ဆိုက်လျှင် သံသရာဒုက္ခမှ ထမြောက်၏။ သဘာဝ ဖြစ်သော ပညတ်မျိုး၌ ဆိုက် မဆိုက် အတိုက် ထိုကဲ့သို့သော အကျိုးအပြစ် မရှိ။

(၄) မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး မဂ္ဂသစ္စာ တရားမျိုးသည် ပွားများမှု၏ ဆိုင်ရာတည်း။ မပွားများလျှင် သံသရာ၌ နစ်၏။ ပွားများ၍ တနေ့တခြား ကြီးပွား၍ သွားလျှင် သံသရာမှ ထမြောက်၏။ သဘာဝ ဖြစ်သော ပညတ်၌ ကြီးပွားဘွယ် အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။ ဤပမေတ် ပညတ်ခွဲနည်းကို ဉာဏ်ပိုင်မှ ပရမတ်စကား နိဗ္ဗာန်စကား ပြောဆိုမှု၌ အသိဉာဏ် ရှင်းလင်း နိုင်မည်။

ပရမတ်၊ ပညတ် ခွဲခန်း ပြီး၏။

--

ဘူမိဘေဒအားဖြင့် စိတ် - ၄

၆။ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ လောကဥတ္တရာ။

၇။ တဏှာ ဩ၊ ပိုင်းခြားဘိ၊ ဘူမိ စတုဋ္ဌာ။

စိတ်သည် ကာမစိတ်၊ ရူပစိတ်၊ အရူပစိတ်၊ လောကဥတ္တရာစိတ် ဟူ၍ ဘူမိဘေဒအားဖြင့် လေးပါး အပြားရှိ၏။

ဘူမိဘေဒ ဆိုသည်ကား-ကာမဘုံ၊ ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံ၊ လောကဥတ္တရာဘုံ ဟူ၍ ဘုံလေးပါး ပြားမှုတည်း။

ကာမတဏှာ၏ သိမ်းပိုက်ရာ အပါအဝင် ဖြစ်သော စိတ်မျိုးသည် ကာမစိတ် မည်၏။

ရူပတဏှာ၏ သိမ်းပိုက်ရာ အပါအဝင် ဖြစ်သော စိတ်သည် ရူပစိတ် မည်၏။

အရူပတဏှာ၏ သိမ်းပိုက်ရာ အပါအဝင် ဖြစ်သော စိတ်သည် အရူပစိတ် မည်၏။

ငါ၏ ကိုယ် - ငါ၏ ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းမှုကို သိမ်းပိုက်မှု ဆိုသည်။
တဏှာ သုံးပါး၏ သိမ်းပိုက်မှုမှ လွတ်လိုသော စိတ်မျိုးသည်
လောကုတ္တရာစိတ် မည်၏။ (ဘူမိဘေဒ ခွဲနည်း)

အသောဘဏ္ဍစိတ် - ၃၀

ဂ။ အကု ဆယ်နှစ်၊ ဆယ်ရှစ် အဟိတ်၊ သုံးဆယ် စိတ်၊ ယုတ်နိဗ္ဗာန်
အသောဘဏ္ဍတည်း။

အကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်၊ အဟိတ်စိတ် တဆယ့်ရှစ်၊ ဤ ၃၀ - သော
စိတ်သည် အထက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော စိတ်တို့ကဲ့သို့ တင့်တယ်သော ဂုဏ်
အသရေ မရှိ။ ယုတ်နိမ့်သော စိတ်မျိုးဖြစ်၍ အသောဘဏ္ဍစိတ် မည်၏။

အကုသိုလ်စိတ် - ၁၂

သောမနဿသဟဂတံ = သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော
သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်။

ဥပေက္ခာသဟဂတံ = ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်စိတ်။

ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တံ = ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သောစိတ်။

ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တံ = ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သောစိတ်။

ဒေါမနဿ သဟဂတံ - ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော
ဒေါမနဿ သဟဂုတ်စိတ်။

ပဒိုဗ္ဗသမ္ပယုတ္တံ = ဒေါသပဒိုဗ္ဗသနှင့် ယှဉ်သော စိတ်။

ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ = ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်။

ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တံ = ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ယှဉ်သော စိတ်။

အသင်္ခါရိကံ = တိုက်တွန်းမှု ရှိပဲ ဖြစ်သည်။

သသင်္ခါရိကံ = တိုက်တွန်းမှုရှိမှ ဖြစ်နိုင်သည်။

[နောက်၌သည်း ဤကဲ့သို့ ဆောင်ပုဒ်များကို အထူး သိလေ။]

လောဘမူစိတ်-၈

၉။ သော၊ ဥ၊ နှစ်တန်၊ ဒိဋ္ဌ-သံ၊ ဝိ၊ လေး၊ ပွားရေး အ၊ သ၊
စိတ် ရှစ်ဝ၊ အဋ္ဌ လောဘမူ။

‘သော၊ ဥ၊ နှစ်တန်’ ဆိုသည်ကား သောမနဿဝေဒနာ ဥပေက္ခာ
ဝေဒနာနှစ်ပါးတည်း။ သောမနဿဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော သော
မနဿသဟဂုတ်စိတ်၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်စိတ် ဟူ၍ ဝေဒနာဘေဒအားဖြင့် နှစ်ပါး ဖြစ်၏။

‘ဒိဋ္ဌ - သံ၊ ဝိ၊ လေး’ ဆိုသည်ကား ယခင် နှစ်ပါးကို ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်၊
ဒိဋ္ဌိဝိပုယုတ် နှစ်ပါးနှင့် ပွားသော် လေးပါး ဖြစ်၏။ ပွားပုံကား-သော
မနဿသဟဂုတ်သည် ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်-၁၊ ဒိဋ္ဌိဝိပုယုတ်-၁ ဟူ၍ နှစ်ပါး
ဖြစ်၏။ ထိုအတူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သည်လည်း နှစ်ပါးဖြစ်၏။ သမ္ပယုတ်
အပြားအားဖြင့် လေးပါး ဖြစ်၏။

‘ပွားရေး အ၊ သ၊ စိတ်ရှစ်ဝ’ ဆိုသည်ကား ယင်းလေးပါးကို
အသင်္ခါရိက၊ သသင်္ခါရိက ၂-ပါးနှင့် - ပွားပြန်သော် စိတ် ရှစ်ပါး
ဖြစ်၏။ ပွားပုံကား- ထိုလေးပါးတွင် ပထမ ဖြစ်သော သောမနဿ
သဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်စိတ်သည် အသင်္ခါရိက-၁၊ သသင်္ခါရိက- ၁
ဟူ၍ ၂ - ပါး ဖြစ်၏။ ထိုအတူ သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဝိပုယုတ်၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်၊ ဒိဋ္ဌိဝိပုယုတ်တို့၌လည်း နှစ်ပါး နှစ်ပါး
စီ ဖြစ်၏။

သင်္ခါရဘေဒအားဖြင့် လောဘမူစိတ် ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။ လောဘ
သဟဂုတ်စိတ်လည်း ခေါ်၏။ လောဘ ဟူသော ပူရဇနာ ဟိတ်
တရား ပြခန်းခြင်း ရှိသောကြောင့် လောဘမူစိတ် ခေါ်သတည်း။
ဤနည်းကို မိုး၍ နောက်နောက်သော စိတ်တို့၌လည်း ပွားပုံ ပွားနည်း
ကို သိလေ။

လောဘမူစိတ် ပြီး၏။

ဒေါသမူစိတ်-၂

၁၀။ ဒေါမနဿ၊ ပဋိဃ သံ၊ အ၊ သ ရံ၊ နှစ်တန် ဒေါသမူ။

ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဒေါမနဿသဟဂုတ် ပဋိဃ-
သမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်-၁၊ သသင်္ခါရိကစိတ် - ၁ ဟူ၍ ဒေါသ
မူစိတ် နှစ်ပါး ဖြစ်၏။ ပဋိဃ ဆိုသည်ကား ဒေါသပင်တည်း။

မောဟမူစိတ်-၂

၁၁။ ဥပေက္ခာ မှီ၊ ဝီရိ၊ ဥဒ္ဓန္တ၊ သံပွားလစ်၊ နှစ်ခု မောဟမူ။

ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တခုကို
ဝီရိကိစ္ဆာ သမ္ပယုတ်-၁၊ ဥဒ္ဓန္တသမ္ပယုတ် - ၁ ဟူ၍ သာ ပွားသော်
မောဟမူစိတ် နှစ်ပါး ဖြစ်၏။

၁၂။ လော-ရှစ်၊ ဒေါ-နှစ်၊ မော-လည်း နှစ်၊ ဆယ်နှစ်-အကုဟူ။

လောဘမူစိတ် ရှစ်ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် နှစ်ပါး၊ မောဟမူစိတ် နှစ်ပါး၊
ပေါင်း အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ - ပါး ရှိ၏။

၁၃။ သော-လေး၊ ဥ-ဆ၊ ဒေါ - နှစ်မျှ၊ ဒွါဒ-အကုယူ၊

ဤ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၌ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် လေးခု၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ခြောက်ခု၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ် နှစ်ခု ပါရှိ
ကုန်၏။ ပေါင်းလျှင် ၁၂ - ဖြစ်၏။

အကုသိုလ်စိတ် ငြီး၏။

--

အဟိတ်စိတ်-၁၈

သုခသဟဂတံ = သုခဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော သုခသဟဂုတ်
စိတ်။

ဒုက္ခသဟဂတံ = ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဒုက္ခသဟဂုတ်
စိတ်။

သမ္ပုဋ္ဌိန = လက်ခံ သိမ်းပိုက်ခြင်း။

သန္တိရဏ = စိတ်ခြင်း။

အာဝဇ္ဇန = ဆင်ခြင်ခြင်း။

ဟသိတုပ္ပါဒ = ပြုံးရယ်မှုကို ဖြစ်စေခြင်း။

စက္ခု၊ သောတာ၊ ဃာန၊ ဇိဝ္ဗာ၊ ကာယ။ (မှီရာဝတ္ထုရှင် ငါးပါး။)

အကုသလဝိပါက် - ၇

၁၄။ စက်၊ သော၊ ဃာ၊ ဇိ၊ ကာကို မှီ၊ ငါးလိ ဝိညာဏ်မှတ်။

၁၅။ သံ၊ သန်၊ နှစ်ခု၊ လောင်းပြန်မှု၊ အကုသလဝိပါက် သတ်။

၁၆။ သံ၊ သန်၊ သန်ဟု၊ လောင်းပြန်မှု၊ ကုသလဝိပါက် အငြိ။

စက္ခုဝတ္ထု၊ သောတဝတ္ထု၊ ဃာနဝတ္ထု၊ ဇိဝ္ဗာဝတ္ထု၊ ကာယဝတ္ထု၊
ဤ ဝတ္ထု ငါးခုကိုမှီသော စက္ခုဝိညာဏ် - ၁၊ သောတဝိညာဏ် - ၁၊
ဃာန ဝိညာဏ် - ၁၊ ဇိဝ္ဗာဝိညာဏ် - ၁၊ ကာယဝိညာဏ် - ၁၊ ငါးခု
ဖြစ်၏။ ယင်းငါးခုတွင် 'သံ၊ သန်၊ နှစ်ခုလောင်း'၊ သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်းစိတ်၊
သန္တိရဏဝိပါက် ၂ - ခုလောင်း ဆိုလိုသည်။ အကုသလဝိပါက် ၇ - ခု
ဖြစ်၏။

အဟိတ်ကုသလဝိပါက် - ၈

တဖန် ယခင် (ပဉ္စဝိညာဉ်) ၅-ခုတွင် 'သံ၊ သန်၊ သန်၊ ၃-ခု
လောင်း'၊ သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်း - ၁၊ သန္တိရဏ - ၂၊ ဤ ၃-ခုလောင်း ဆိုလို
သည်။ အဟိတ် ကုသလဝိပါက် ရှစ်ခု ဖြစ်၏။

အဟိတ်ကြိယာ - ၃

၁၇။ အာဝဇ္ဇန်း၊ ခြုံနှံ့ဟသိတုပ္ပါဒ၊ ဤသုံးရပ်၊ မှတ်လေ ကြိယာ။

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း - ၁၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း - ၁၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် - ၁၊
ဤစိတ် ၃ - ခုသည် အဟိတ်ကြိယာ ၃ - ခု မည်၏။

ဒုက္ခသဟဂုတ် စသည် ဆွဲ

၁၈။ ကာယ နှစ်လီ၊ ဒု၊ သု မှီ၊ ကုတိ၊ ဟသိ သော။

၁၉။ အကြွင်း စုဒ္ဒသ္မိ၊ ဥနှင့် ကပ်၊ ဌာရသ် စိတ်မနော။

အကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဏ်စိတ်သည် ဒုက္ခသဟဂုတ်တည်း။
ကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဏ်စိတ်သည် သုခသဟဂုတ်တည်း။

ကုသလဝိပါက် သန္တီရဏ ၂-ခု တို့တွင် တခုသည် သောမနဿသဟဂုတ်တည်း။ ဟသိတုပ္ပာဒ်စိတ်သည်လည်း သောမနဿသဟဂုတ်တည်း။

ဤစိတ် ၄-ခုမှ ကြွင်းသော အဟိတ်စိတ် ၁၄-ခုသည် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ချည်းသာတည်း။

အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး ဖြစ်သော အကုသလဝိပါက်-၇၊ ကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော အဟိတ်ကုသလဝိပါက်-၈၊ အဟိတ် ဂြိယာ-၃၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ခု ဖြစ်၏။

“အကုသိုလ် ဆယ့်နှစ်၊ ဆယ့်ရှစ် အဟိတ်” ဟူ၍ ဆိုခဲ့သော အသောဘဏ်စိတ်-၃၀ ဖြစ်၏။

အသောဘဏ်စိတ် ဖြီး၏။

—

သောဘဏ်စိတ်

၂၀။ ကျဉ်း ဗျည်း နဝစ်၊ ကျယ် နော - ဧကိ၊ လှစ်ပိမ္မိ
သောဘဏာ။

ဤ အသက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော စိတ်အကျဉ်း - ၅၉၊ အကျယ်-၉၁ သည် ‘သောဘဏ်စိတ်’ မည်၏ ဟူလို။

ကာမာဝစရသောဘဏ်စိတ် - ၂၄

၂၁။ သော၊ ဥ၊ နှစ်တန်၊ ဉာဏ်သံ၊ ဝိလေး၊ ပွားရေး အ၊ သ၊
အဋ္ဌ သုံးလီ၊ ကု၊ ဝိ၊ ကြို၊ စ-ဝိ ကာမ၊ သောဘဏာ။

လောဘမူစိတ် ရှစ်ခုမှာ ဝေဘန်မူ အတိုင်း သောမနဿသဟဂုတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ၂ - ခုကို မူလ ထား၍ ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၂-ခုစီ ပွား-လေးပါး ဖြစ်၏။ ယင်းလေးပါးတွင် တပါး တပါး၌ အသင်္ခါရိက၊ သသင်္ခါရိက နှစ်ခုစီ ပွား- ရှစ်ခု ဖြစ်၏။ ယင်းရှစ်ခုကို ကုသိုလ်ရှစ်၊ ဝိပါက်ရှစ်၊ ကြိယာရှစ်စီပြု - စတုဝိသ ၂၄ - ဖြစ်၏။ 'ကာမာဝစရသောဘဏစိတ် ၂၄' ခု ခေါ်သည်။

ထို့တွင် ကုသိုလ်ရှစ်ကို 'ကာမကုသိုလ်'လည်း ခေါ်သည်။ 'မဟာကုသိုလ်' လည်း ခေါ်သည်။ ဝိပါက်ရှစ်ကို 'သဟိတ်ကာမဝိပါက်' လည်း ခေါ်သည်။ 'မဟာဝိပါက်'လည်း ခေါ်သည်။ ကြိယာရှစ်ကို 'သဟိတ်ကာမကြိယာ' လည်း ခေါ်သည်။ 'မဟာကြိယာ'လည်း ခေါ်သည်။

သဒ္ဓါ၊ သတိ အစရှိသော ကောင်းမြတ်သော စေတသိက်တရားတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် 'သောဘဏ' ခေါ်သည်။

သောမနဿ ၁၂၊ ဥပေက္ခာ ၁၂၊ ပေါင်း ၂၄။ တနည်း-ဉာဏသမ္ပယုတ် ၁၂၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၁၂၊ ပေါင်း ၂၄။ တနည်း-အသင်္ခါရိက ၁၂၊ သသင်္ခါရိက ၁၂၊ ပေါင်း ၂၄။

ကာမာဝစရသောဘဏစိတ် - ၂၄ ဖြစ်၏။

—

ကာမစိတ် - ၅၄

၂၂။ အကု - ဒွါဒိ၊ ကု - ရှစ်လီ၊ တေဝိ - ဝိပါက်ရေး။

၂၃။ ဆယ့်တစ် - ကြိယ၊ ပေါင်းတုံက၊ ကာမ - ငါးဆယ့်လေး။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ ကုသိုလ်စိတ် ၈၊ ဝိပါက်စိတ် ၂၃၊ ကြိယာစိတ် ၁၁၊ ကာမစိတ် ၅၄ ဖြစ်၏။ (ဝိပါက် ၂၃ မှာ အဟိတ်ဝိပါက် ၁၅၊ သဟိတ်ဝိပါက် ၈။ ကြိယာ ၁၁ မှာလည်း အဟိတ်ကြိယာ ၃၊ သဟိတ်ကြိယာ ၈။)

၂၄။ ဥ သုံးဆယ့်နှစ်၊ သော ဆယ့်ရှစ်၊ ဒေါ နှစ်၊ ဒု - သု ဧး။

ယင်းကာလစိတ် ၅၄ တွင် ဥပေက္ခာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ပေါင်း ၃၂၊ သောဒနာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ပေါင်း ၁၈၊ ဒေါမနဿနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ပေါင်း ၂၊ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောစိတ် ၁၊ သုခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောစိတ် ၁၊ ပေါင်း ၅၄ ဖြစ်၏။

ကာမာဝစရစိတ် ဖြီး၏။

—

ရူပါဝစရစိတ် - ၁၅

၂၅။ ဝိ၊ စာ၊ ဝီ၊ ဝေ၊ နှစ်ပါးထွေ၊ လျှင် ငါးခုမှတ်။

၂၆။ စိုက်စိုက်စူးစူး၊ အထူး မြဲမြံ၊ ရူအားသန်၊ ဈာန်ဟု ခေါ်သတတ်။

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ ဝေဒနာ၊ ကေဂ္ဂဘာ၊ ဤဖေဖေသီလံ ၅-ခု သည် ဈာန်အင်္ဂါငါးခု မည်၏။ ဝေဒနာသည်ကား သုခ၊ ဥပေက္ခာ နှစ်ထွေ ပြား၏။

၂၇။ ငါး၊ လေး၊ သုံး၊ နှစ်၊ တဖန် နှစ်၊ ကွဲလစ် ဈာန်ငါးရပ်။

၂၈။ ပ၊ ဒု၊ တ၊ စ၊ ပစ္ဆမ၊ ပွားထ ဈာန်ငါးရပ်။

၂၉။ ငါးဈာန်ယှဉ်မှု၊ ငါးခု သုံးလီ၊ ကု၊ ဝိ၊ ဤ၊ ပွားပြီ စိတ်ဆယ့်ငါး။

ဈာန်ငါးရပ် ပွားပုံကား - (၁) ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂဘာ၊ ဤအင်္ဂါ ၅-ခု အပေါင်းသည် ပထမဈာန် မည်၏။

(၂) ယင်းတွင် ဝိတက်ကို ချန်၍ ကျန် ၄-ခု အပေါင်းသည် ဒုတိယဈာန် မည်၏။

(၃) ယင်းတွင် ဝိစာရကို ချန်၍ ကျန် ၃-ခု အပေါင်းသည် တတိယဈာန် မည်၏။

(၄) ယင်းတွင် ပိတိကိုချန်၍ ကျန် ၂ - ခု အပေါင်းသည် စတုတ္ထ
ဈာန် မည်၏။

(၅) ယင်းတွင် သုခကို ချန်၍ ဥပေက္ခာကို ထည့်၍ ဥပေက္ခာ၊
ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါနှစ်ပါး အပေါင်းသည် ပဉ္စမဈာန် မည်၏။

ဤဈာန် ၅ - ခုနှင့် ယှဉ် ခြုံ၍ စိတ် ဗညံ့ သိမ်း ပထမဈာန်စိတ်၊
ဒုတိယဈာန်စိတ်၊ ဒုတိယဈာန်စိတ်၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ်၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ်
ဟူ၍ ငါးပါး ဖြစ်၏။

ယင်းငါးပါးကိုကု သို့သော် ငါးပါး၊ ဝိပါကိမ်ခတ်ငါးပါး၊ ကြိယာ
စိတ်ငါးပါး ပြု၍ ဧကဝန်ပြန်သော် ရူပါဝစရဈာန်စိတ် - ၁၅ ဖြစ်၏။

ပထမဈာန်စိတ် ၃၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၃၊ တတိယဈာန်စိတ် ၃၊
စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၃၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၃၊ ပေါင်း ကဆယ့်ငါး။

တနည်း - သောမနဿ ဈာန်စိတ် ၁၂၊ ဥပေက္ခာဈာန်စိတ် ၃၊
ပေါင်း ၁၅။

(ဤဈာန်အရာ၌ သောမနဿကို သုခ ခေါ်သည်။)

ဤရူပစိတ်၌ ဈာန်အပြားကို လိုအပ်၏။ အစုံအပြားကို မလိုအပ်။
ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန် အစရှိသော ဈာန်အပြား အားဖြင့်သာ ရူပ
စိတ် အများဖြစ်ရသည်။ ကသိုဏ်း အစရှိသော အစုံ အပြားအားဖြင့်
ရူပစိတ် အများဖြစ်ရသည်မဟုတ်။ ပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ် အစုံ တခုမှတစ်
ပင် ရူပဈာန်ငါးပါး အကုန် ဖြစ်နိုင်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤရူပစိတ်သည် ငါ ဆင့်မြောက်အောင် ပွားအပ် ထောက်အပ်
သောကြောင့် သမာပတ် အပြားအားဖြင့်တည်း ငါးပါး ဖြစ်၏။

၃၀။ သော ဆယ့်နှစ်ဝ၊ ဥ သုံးမျှ၊ ရူပ စိတ်ဆယ်ငါး။

ဤရူပါဝစရစိတ် ၁၅ - ၌ သောမနဿ သမာပတ် ၁၂ - ပါး ရှိ၏။
ဥပေက္ခာ သမာပတ် ၃ - ပါး ရှိ၏။

ရူပါဝစရစိတ် - ၁၅ ဖြစ်၏။

အရူပါဝစရစိတ် - ၁၂

(၁) အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန် = ကသိုဏ်း၏ ကွာရာ
ကောင်းကင်ပညတ်လျှင် တည်ရာအာရုံရှိသော အာကာသာနဉ္စာယတန
ဈာန်လည်းကောင်း။

(၂) ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန် = ပထမ အရူပဝိညာဏ်လျှင် တည်
ရာ အာရုံရှိသော ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန် လည်းကောင်း။

(၃) အာကိဉ္စညာယတနဈာန် = ပထမ အရူပဝိညာဏ်၏ အနည်း
ငယ်မျှ အကြွင်းအကျန်မရှိသော နတ္ထိဘော ပညတ်လျှင် တည်ရာ အာရုံ
ရှိသော အာကိဉ္စညာယတနဈာန် လည်းကောင်း။

(၄) နေဝသညာနာသညာယတနဈာန် = တတိယ အရူပ
ဝိညာဏ်လျှင် တည်ရာ အာရုံရှိသော နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်
လည်းကောင်း။ [ရအောင်ကျက်၊ ဆောင်ပုဒ်။]

၃၁။ အာ၊ ဝိညံ၊ အာ၊ နေ၊ ဈာန် လေးတွေ၊ ဥ၊ ဇေ၊ အင်္ဂါနှစ်။

၃၂။ လေးဈာန် ယှဉ်မှု၊ လေးခု သုံးလီ၊ ကု၊ ဝိ၊ ကြိ၊ ပွားပြီး
စိတ် ဆယ်နှစ်။

အာကာသာနဉ္စာယတန စသော ဈာန်လေးပါးသည် ဥပေက္ခာ
ကေဂ္ဂတာ ဟူသော ပဉ္စမဈာန်ချည်း မှတ်လေ။ သမာဗတ်၏ အစွမ်းဖြင့်
သာ ဈာန်လေးပါး ဆိုရသည်။ ယင်းဈာန်လေးပါးနှင့် ယှဉ်သဖြင့်
စိတ်သည်လည်း လေးပါး ဖြစ်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်စိတ် ၁၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်
စိတ် ၁၊ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်စိတ် ၁၊ နေဝသညာ နာသညာယတန
ဈာန်စိတ် ၁၊ ပေါင်း လေးပါး ဖြစ်၏။

ယင်းလေးပါးကို ကုသိုလ် ၄၊ ဝိပါက် ၄၊ ကြိယာ ၄ ပြု၍ ဝေဘန်
သော် အရူပစိတ် ဟုဆယ်နှစ် ဖြစ်၏။

ဤအရူပစိတ်၌ အာရုံအပြားကို လိုအပ်၏။ ဈာန်အပြားကို မလိုအပ်။ အာရုံဆိုသည်ကား ပထမစိတ်၌ ကောင်းကင်အာရုံတည်း။ ဒုတိယစိတ်၌ ပထမ အရူပဝိညာဏ်တည်း။ တတိယစိတ်၌ နတ္ထိဒေသဉာဏ်တည်း။ စတုတ္ထစိတ်၌ တတိယ အရူပဝိညာဏ်တည်း။

ဈာန်ဆိုသည်ကား ဥပေက္ခာ၊ ကေဂ္ဂတာ ဟူသော ပဉ္စမဈာန် တခုသာတည်း။

သမာပတ် အပြားအားဖြင့်ပူကား လေးဆင့်ရှိသောကြောင့် လေးပါး ဖြစ်၏။

အရူပါဝစရစိတ်-၁၂ ဖြစ်၏။

— --

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် - ၂၇

ရူပါဝစရစိတ် ၁၅၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂၊ ပေါင်း နှစ်ဆယ့်ခုနစ် ဖြစ်၏။ ‘မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သတ္တဝီသ’ ခေါ်၏။ ယင်းမဟဂ္ဂုတ် စိတ်၌ ကုသိုလ် ၉၊ ဝိပါက် ၉၊ ကြိယာ ၉၊ ပေါင်း ၂၇ ဖြစ်၏။

တနည်း - ပထမဈာန်စိတ် ၃၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၃၊ တတိယဈာန်စိတ် ၃၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၃၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၁၅၊ ပေါင်း ၂၇။

တနည်း - သောမနဿဈာန်စိတ် ၁၂၊ ဥပေက္ခာဈာန်စိတ် ၁၅၊ ပေါင်း ၂၇။

ရူပဈာန် ၅ - ခု၊ အရူပဈာန် ၄ - ခုကို ‘လောကီ သမာပတ် ၉ - ပါး’ ခေါ်သည်။ ဤကား ‘ပဉ္စကနည်း’ အလိုတည်း။ ‘စတုတ္ထနည်း’ အလိုအားဖြင့် ရူပစိတ် ၁၂ - ခုသာ ရှိ၏။ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၉ ခုသာ ရှိ၏။ သမာပတ် ရှစ်ပါးသာ ရှိ၏။

၃၃။ စိတ် အရူပ၊ ဒွါဒသ၊ ပဉ္စမ ဥပေက္ခာဖြစ်။

အရူပါဝစရစိတ် ၁၂ - ခုတို့သည် ပဉ္စမဈာန်စိတ် သက်သက်တို့သာတည်း။ ဥပေက္ခာစိတ် သက်သက်တို့သာတည်း။

၃၄။ မဟဂ္ဂုတ်ဟူ၊ ရူ၊ အရူ၊ ပေါင်းမူ - သတ်ဝီသ။

ရူပါဝစရစိတ် ၁၅၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂၊ ပေါင်း မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇ - ပါး ရှိကုန်၏။

၁၅။ ကု၊ ဝိ၊ ကြိ နေဝ၊ သော ဆယ်နှစ်ပါး၊ ၉ ဆယ်ငါး၊ ပေါင်းခြား သတ်ဝီသ။

ဤမဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇ - ပါးတို့၌ ကုသိုလ် ကိုးခု၊ ဝိပေါက် ကိုးခု၊ ကြိယာ ကိုးခု ပါရှိ၏။ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုး၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပေါက် ကိုး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ကိုး ဆိုလိုသည်။

ဤမဟဂ္ဂုတ် ၂၇ - ပါးတို့၌ သောမနဿသဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၁၂၊ ၉ပေက္ခာ သဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၁၅ - ပါရှိ၏။ ပေါင်းလျှင် မဟဂ္ဂုတ် သတ္တဝီသ - ၂၇ ဖြစ်၏။

မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်စိတ် ၂၇ - ပါး ဖြီး၏။

လောကီစိတ် - ၈၁

၃၆။ ကာ၊ ရူ၊ အရူ၊ လောကီဟူ၊ ပေါင်းမူ ရှစ်ဆယ်တစ်၊

၃၇။ ဆယ်နှစ် အကု၊ ကု ဆယ်နှစ်နှုန်း၊ ဘုံဆယ်နှစ် ဝိ၊ နှစ်ဆယ်ကြိ၊ ပေါင်းဘိ ရှစ်ဆယ်တစ်။

၃၈။ ၉ - ဧဝေသတ္တ၊ သော - တိသ၊ ဒေါ - ခွံ၊ ဗု - သု - ဧကံ။

ကာမစိတ် ၃၄၊ ရူပစိတ် ၁၅၊ အရူပစိတ် ၁၂၊ ပေါင်းလောကီစိတ် ၈၁။ လောကီစိတ် ကောသိတိ' ခေါ်၏။ ယင်း၌ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ ၁၇၊ လောကီဝိပေါက် ဗာတ္ထိသ ၃၂၊ ကြိယာဝီသ ၂၀၊ ပေါင်း ၈၁။

တနည်း - ၉ပေက္ခာ ၄၇၊ သောမနဿ ၃၀၊ ဒေါမနဿ ၂၊ ဘုံ ၁၊ ဗုက္ခ ၁၊ ပေါင်း ၈၁။

လောကီစိတ် - ၈၁ ဖြီး၏။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း - ၈

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ = ကောင်းသော မြင်ခြင်း။
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ = ကောင်းသောအကြံကိုသာ ကြံခြင်း။
- (၃) သမ္မာဝါစာ = ကောင်းသော စကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း။
- (၄) သမ္မာကမ္မဝန္တာ = ကောင်းသော အမှုကိုသာ ပြုခြင်း။
- (၅) သမ္မာအာဇီဝေါ = ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်း။
- (၆) သမ္မာဝါယာမော = ကောင်းသော အားထုတ်ခြင်း။
- (၇) သမ္မာသတိ = ကောင်းသော အောက်မေ့ခြင်း။
- (၈) သမ္မာသမာဓိ = ကောင်းသော တည်ကြည်ခြင်း။

ဤအင်္ဂါရှစ်ပါး အပေါင်းသည် နိဗ္ဗာန်လမ်းကြောင်းဖြစ်၍ 'မဂ်' မည်၏။

- (၁) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ = နိဗ္ဗာန်သို့ တစ်ဖြောင့်တည်း သွားသော လမ်းစခန်းသို့ ရှေးဦးစွာ ဆိုက်ရောက်သော သောတာပတ္တိမဂ် လည်းကောင်း။
- (၂) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ = ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ တမန်ပြန်ခွင့် ကျန်ရှိသေးသော သကဒါဂါမိမဂ် လည်းကောင်း။
- (၃) အနာဂါမိမဂ္ဂေါ = ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ တမန်ပြန်ခွင့် မရှိသော အနာဂါမိမဂ် လည်းကောင်း။
- (၄) အရဟတ္တမဂ္ဂေါ = ကိလေသာ ကင်းပြတ်သဖြင့် မြတ်သော အလှူကို ခံထိုက်သော အရဟတ္တမဂ် လည်းကောင်း။

၃၉။ လေးမဂ် ယှဉ်ရှိ၊ ကု လေးမျိုး၊ အကျိုး ဖိုလ်လည်း လေး။

- (၁) သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁၊ (၂) သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် ၁၊
- (၃) အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၁၊ (၄) အရဟတ္တမဂ်စိတ် ၁၊ လောကုတ္တရာ

ကုသိုလ် ၄ - ခု။ ထိုကုသိုလ်လေးခု၏ အကျိုးဖြစ်သော (၁) သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ၁၊ (၂) သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ် ၁၊ (၃) အနာဂါမိဖိုလ်စိတ် ၁၊ (၄) အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁၊ လောကုတ္တရာ ဝိပဿိတိ ၄ - ခု။ ပေါင်း လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု ဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း ပြီး၏။

—

စိတ်အကျဉ်း - ၈၉

၄၀။ ကိ ရှစ်ဆယ်တစ်၊ ကုတ်မူ ရှစ်၊ ပေါင်းလစ် ရှစ်ဆယ်ကိုး။ လောကီစိတ် ရှစ်ဆယ်တစ်၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း ပြီး၊ ပေါင်း စိတ်တစ်ဆယ့်ကိုးဆယ် ဖြစ်၏။

၄၁။ ဆယ်နှစ် - အကု၊ ကု - ကေဝိ၊ ဆတ္တိ သ - ဝိ၊ နှစ်ဆယ် - ကြိ၊ ပေါင်းဘိ ရှစ်ဆယ်ကိုး။

အကုသိုလ် ၁၂၊ ကုသိုလ် ၂၁၊ ဝိပဿိ ၃၆၊ ကြိယာ ၂၀၊ ပေါင်း စိတ်အကျဉ်း တစ်ဆယ့်ကိုးဆယ် ဖြစ်၏။

စိတ်အကျဉ်း - ၈၉ ပြီး၏။

—

လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် - ၄၀

၄၂။ ရှစ် လောကုတ်စု၊ တခုခုဝယ်၊ ငါးမျှာန် ခြယ်၊ အကျယ် လေးဆယ်ပွား။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း ရှစ်ခုတွင် တခု တခုကို မျှာန်ငါးပါးနှင့် ခြယ်လယ်၍ ပွားသည်ရှိသော် လောကုတ္တရာစိတ် လေးဆယ် ဖြစ်၏။

(၁) ပထမမျှာန်သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁၊ (၂) ဒုတိယမျှာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁၊ (၃) တတိယမျှာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁၊ (၄) စတုတ္ထမျှာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁၊ (၅) ပဉ္စမျှာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁ ဟူ၍ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅ - ခု။ ထိုအတူ သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် ၅ - ခု၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၅ - ခု၊ အရဟတ္တမဂ်

စိတ် ၅ - ခု ဟူ၍ မဂ်စိတ် ၂၀၊ ထိုအတူ သောတာပတ္တိဖိုလ် အစရှိသော ဖိုလ်စိတ် ၂၀။ လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် လေးဆယ် ဖြစ်၏။

ကုသိုလ် ၂၀၊ ဝိပါက် ၂၀၊ ပေါင်း ၄၀။

တနည်း - ပထမဈာန် ၈၊ ဒုတိယဈာန် ၈၊ တတိယဈာန် ၈၊ စတုတ္ထဈာန် ၈၊ ပဉ္စမဈာန် ၈၊ ပေါင်း ၄၀။

တနည်း - သောမနဿ ၃၂၊ ပဉ္စမဈာန် ဥပေက္ခာ ၈၊ ပေါင်း ၄၀။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် ၄၀ ဖြစ်ရန် ဈာန်ပွားရန် အကြောင်း ကား အဘယ်နည်း မေးရန် ရှိ၍ နောက်ကဗျာကို ဆို၏။

၄၃။ မဂ်စိတ် နှစ်ဆယ်၊ ဖိုလ် နှစ်ဆယ်၊ အကျယ် လောကုတ်ပွား။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် လေးဆယ်မှာ မဂ်စိတ်ပေါင်း ၂၀၊ ဖိုလ်စိတ်ပေါင်း ၂၀ ရှိ၏။ ပေါင်းလျှင် ၄၀ ဖြစ်၏။

၄၄။ သော သုံးဆယ်နှစ်၊ ဥမူ ရှစ်၊ ပေါင်းလစ် လေးဆယ်ထား။

ဤလောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် ၄၀ မှာ သောမနဿသဟဂုတ် ပေါင်း ၃၂ - ပါး ရှိ၏။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပေါင်း ၈ - ခုသာ ပါရှိ၏။

အပ္ပနာဈာန်စိတ်ပေါင်း - ၆၇

၄၅။ ဈာန် မဟဂ္ဂုတ်၊ ဈာန် လောကုတ်၊ သရုပ် ခြောက် ဆယ်ခွန်။

မဟဂ္ဂုတ် စိတ် ၂၇၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် လေးဆယ်၊ ပေါင်းလျှင် ၆၇ - ဖြစ်၏။ ဤ ၆၇ - ပါးသော စိတ်တို့ကို ဤ 'ဈာန် စိတ်' မည်ကုန်၏။ 'အပ္ပနာစိတ်' ဟူ၍လည်း ဆိုအပ်ကုန်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ်ဖြစ်ပုံ နှင့် ဝါဒကွဲများ

၄၆။ ပါဒကနှင့်၊ သမ္မသိတံ၊ ပုဂ္ဂလံ၊ သုံးတန် ဈာန်ပွားရာ။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် လေးဆယ်သည်ကား လောကီသမာပတ် ကိုးပါးကို ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌သာ ဖြစ်၏။ ဖြစ်ပုံကား - (၁) မဂ်၏ ရှေး၌ ဝင်စားသော ပါဒကဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ၄၀ - ဖြစ်သည်ဟု တဝါဒ၊ (၂) လက္ခဏာရေး တင်၍ သုံးသပ်အပ်သော သမ္မသိတဈာန်၏အစွမ်းဖြင့် ၄၀ - ဖြစ်သည်ဟု တဝါဒ၊ (၃) ပုဂ္ဂိုလ် အလိုရှိရာ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏ အစွမ်းဖြင့် ၄၀ - ဖြစ်သည်ဟု တဝါဒ၊ ဤသို့ ဝါဒသုံးပါးရှိ၏။ (နေရာကျ အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကို မူကား ငါတို့ စီရင်သော သင်္ဂြိုဟ်အဖွင့် ' ပရမတ္ထဒီပနီဒီကာသစ် ' မှာ ယူလေ။)

၄၇။ ပ၊ ဒု၊ တ၊ စ၊ လေးဝ အညှီ၊ ဆယ်တစ်စုံ၊ တေဝိ ပဉ္စမ ဈာန်။

၄၈။ သောမနဿံ စ၊ ဇောဇော ရှ၊ ဥ - မူ တေဝိ မှန်။

လောကီ လောကုတ္တရာဈာန်စိတ် အကုန်ပေါင်းသည်ရှိသော် ပဏမ ဈာန်စိတ် - ၁၁၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် - ၁၁၊ တတိယဈာန်စိတ် - ၁၁၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ် - ၁၁၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ် တေဝိသ - ၂၃ ဖြစ်၏။ ယင်း ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၂၃ - သည် ဥပေက္ခာချည်းတည်း။ ပ၊ ဒု၊ တ၊ စ ၁၁ - လေးလီ ၄၄ - သည် သောမနဿံချည်းသာတည်း။ လောကီ လောကုတ္တရာ အပ္ပနာဈာန် စိတ်ပေါင်း ၆၇ - ပြီး၏။

စိတ်အကျယ် - ၁၂၁

၄၉။ ရှစ်ဆယ်တစ် - ကီ၊ ကုတ် - တာလီ၊ ကော်ဝိသတာဖြစ်။

လောကီစိတ် ရှစ်ဆယ်တစ်၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် - ၄၀၊ ပေါင်းလျှင် စိတ်အကျယ် ၁၂၁ - ပါး ဖြစ်၏။

၅၀။ သုံးဆယ်နှင့် - ကု၊ အပွားရှု၊ ဝိစု - ငါးဆယ်နှစ်။

စိတ်အကျယ် ၁၂၁ - ပါးမှာ ကုသိုလ်စိတ် ၃၇ - ခု ပါရှိ၏။ ဝိပေါက်
စိတ် ၅၂ - ပါး ပါရှိ၏။

မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်တို့ကို စျာန်ပွားအပ်သည့် အတွက် ကုသိုလ် နှင့်
ဝိပေါက် တိုး၍ လာသည်။ အကုသိုလ်နှင့် ကြိယာတို့မူကား စိတ်အကျဉ်း
၈၉ - မှာကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။ အကုသိုလ် - ၁၂၊ ကြိယာ ၂၀ - ပင်ဟူလို။

၅၁။ ၉ - ပဉ္စေစေး၊ သော - ဆဒ္ဒေး၊ ဒေါ - ခွေး၊ ဒု - သု - ဧကံ။

ထို ၁၂၁ - တို့၌ သောမနဿစိတ်ပေါင်း ၆၂၊ ၉ပေက္ခာစိတ်
ပေါင်း ၅၅၊ ဒေါမနဿစိတ်ပေါင်း ၂၊ ဒုက္ခ ၁၊ သုခ ၁၊ ပေါင်း
၁၂၁ ဖြစ်၏။ ‘ပဉ္စေစေး’ ကား ၅၅ တည်း။ ၉ နှင့် သော ရှေ့
နောက်ပြန်။ ကာမ သောမနဿ ၁၈၊ အပ္ပနာသောမနဿ ၄၄၊
ပေါင်းသော် ‘ဆဒ္ဒေး’ ဖြစ်၏။ ကာမဉ္စပေက္ခာ ၃၂၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန်
ဉ္စပေက္ခာ ၂၃၊ ပေါင်း ‘၉ - ပဉ္စေစေး’ ဖြစ်၏။

* ပိုဒ်ပေါင်း ငါးဆယ်၊ ကဗျာဖြယ်၊ ဤဝယ် စိတ်ပိုင်းပြီး။

ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း၌ သံပေါက်ကဗျာ ပိုဒ်ရေ ငါးဆယ်တို့ဖြင့်
ဝေဘန်အပ်သော စိတ်ပိုင်းကား ဤတွင် ပြီး၏ ဟူလိုသည်။

စိတ်ပိုင်း ပြီး၏။

၂ - စေတသိက်ပိုင်း

သမ္ပယောဂအင်္ဂါ ၄ - ပါး

(၁) ကေပုပ္ပါဒ = စိတ်နှင့် အဖြစ်တူခြင်း၊ (၂) ကေနိရောဓ - စိတ်နှင့် အချုပ်တူခြင်း၊ (၃) ကောရမ္မဏ = စိတ်နှင့် အာရုံတူခြင်း၊ (၄) ကေဝတ္ထုက = စိတ်နှင့် မှီရာဝတ္ထုတူခြင်း။ [ရစေ၊ ဆောင်ပုဒ်။]

‘သမ္ပယောဂအင်္ဂါလေးပါး’ ခေါ်သည်။ ဤအင်္ဂါ လေးပါးနှင့် ညီစွာ စိတ်နှင့် ယှဉ်စပ် ဖက်တွဲ၍ဖြစ်သော တရားစုကို စေတသိက် ဆိုသည်။

စိတ်ဆိုသည်ကား အာရုံကို အရယူမှု သက်သက်သာတည်း။ ထိုအရ ယူမှုကို မှီတွယ်၍ တွေ့ထိမှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု စသည် ၅၂ - မှု ဖြစ်ရ သည်။ ကဲ့ပြားအောင် ကြံလေ။

၅၂။ ဖြစ်၊ ပျက်၊ မှီ၊ အာ၊ တူ လေးဖြာ၊ အင်္ဂါ ယှဉ်နိမိတ်။

စိတ်နှင့် ဖြစ်အတူ၊ ပျက်အတူ၊ မှီရာအတူ၊ အာရုံအတူ ဤအင်္ဂါ လေးပါးသည် ယှဉ်မှု၌ သိမှတ်ရန် အကြောင်းနိမိတ်တည်း။

စေတသိက် - ၅၂

၅၃။ စိတ်၌ မှီတွယ်၊ စိတ်ကို ခြယ်၊ ငါးဆယ် နှင့် ဒွိတ်၊ စေ - တသိက်။

စိတ်မှာ ဖြစ်ပွား၍ စိတ်မှာ မှီတွယ်၍ စိတ်ကို အဆန်းတကြယ် ခြယ်လယ်၍ နေကြသည့် ငါးဆယ်နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို စေ တသိက် ဆိုသည်။

သဗ္ဗစိတ္တသဘာဝရဏ စေတသိက် - ၇

၅၄။ ဖသ်၊ ဝေ၊ သဉ်၊ စေ၊ ဧ၊ ဇိ၊ မန၊ ဤသတ္တ၊ သဗ္ဗ စိတ်တိုင်းဖြစ်။

ဗဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ မနသိ-
ကာရ၊ ဤ ခုနစ်ပါးသော စေတသိက်တို့သည် စိတ်တယုတ် ကိုးဆယ်
အကျယ် ဟောနှစ်ဆယ့်တပါးမှာ စိတ်တိုင်းပါရှိသည် ဟူလို။

စိတ်အားလုံးစုံနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေ-
တသိက် ခုနစ်ခု ဆိုသည်။

၅၅။ ဣတ္ထ၊ ခံ၊ မှတ်၊ ဆော်၊ တည့်၊ သက်၊ မြော်၊ အလော် ခုနစ်၊
စိတ်တိုင်း ဖြစ်၊

ဗဿကား အာရုံကို ကွေ့ခြင်းအမှုတည်း။ ဝေဒနာကား အငုံ၏
အာသာကို ခံစားခြင်းအမှုတည်း။ သညာကား အာရုံကို ဗျတ်ခြင်း
အမှုတည်း။ စေတနာကား အာရုံ၌ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို စေ့ဆော်
ခြင်း အမှုတည်း။ ကေဂ္ဂတာကား အာရုံ၌ တည်ကြည်ခြင်း အမှုတည်း။
ဇီဝိတိန္ဒြေကား သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ အသက်ကိစ္စတည်း။ စေတိဇ္ဈေကန်
ခြင်း ကိစ္စ ဟူသို။ မနသိကာရကား အာရုံကို ဖြော်ရွှေခြင်း၊ နှလုံးသွင်း
ခြင်း ကိစ္စတည်း။

ပကိဏ်းစေတသိက် -- ၆

၅၆။ တက်၊ စာ၊ ဝိ၊ ဝိ၊ ဆန်၊ အမိ၊ ပြွမ်းဘိ ပကိဏ်းခြောက်။

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိရိယ၊ ဝိတိ၊ ဆန္န၊ အဓိမောက္ခ၊ ဤ ခြောက်ပါး
သည် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ ခုနစ်ပါးတို့ကဲ့သို့ စိတ်တိုင်းမှာ ယှဉ်းတည်
မဟုတ်။ အချို့ အချို့ သောစိတ်၌သာ ပြို့ ပြွမ်းသော အာရုံဖြင့် ယှဉ်
တတ်သောကြောင့် 'ပကိဏ်း' ခေါ်သည်။

အညသမာန်း စေတသိက် -- ၁၃

၅၇။ ကောင်းဆိုး နှစ်တန်၊ ခပ်တိုင်-ငို၊ သမောန် အည၊ တေဂ္ဂသ။

ပြဆိုပြီးခဲ့သော သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခု၊ ပကိဏ်း
စေတသိက် ၆ - ခု၊ ဤ တဆယ့်သုံးခုသည် ကောင်းမှုမှားလည်း သူတို့

ပါရှိမှ တွင်ကျယ် ပြီးစီးနိုင်သည်။ မကောင်းမှုမှလည်း သူတို့ပါရှိမှ တွင်ကျယ် ပြီးစီးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကောင်းဆိုး နှစ်တန် ခပ်တိုင်း နေသည်။ အညသမာန် ခေါ်သတည်း။

အညသမာန် စေတသိက် - ၁၃ ပြီး၏။

အကုသိုလ်စေတသိက် - ၁၄

၅၈။ မော၊ ဟိ၊ နောတ်၊ ဥဒါ၊ မော စတုက်။

၅၉။ လော၊ မာန်၊ ဒိဋ္ဌိ၊ လော ဩ။

၆၀။ ဒေါ၊ ဣသ်၊ မစ်၊ ကုက်၊ ဒေါ စတုက်။

၆၁။ ထိ၊ မိဒ်၊ ဝိစိ၊ ဆုံး ဩ။

မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဤတရားလေးပါးကို မောဟနှင့် မှတ်၍ ‘မောစတုက်’ ခေါ်ရမည်။

လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မာန၊ ဤတရားသုံးပါးကို လောဘနှင့် မှတ်၍ ‘လောဩ’ ခေါ်ရမည်။

ဒေါသ၊ ဣဿ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဤလေးပါးကို ဒေါသနှင့် မှတ်၍ ‘ဒေါစတုက်’ ခေါ်ရမည်။

ကိန၊ မိဒ္ဓ၊ ဝိစိကိစ္ဆ၊ ဤကား အဆုံးသုံးပါးတည်း။ စိတ်နှင့် ယှဉ်မှုဆို ဆိုက်ရောက်သောအခါ လွယ်အောင် တွဲဖက်၍ထားရသည်။

၆၂။ ယုတ်မာ ညစ်ကြေး၊ မိုက်ပဲမွေး၊ ဆယ့်လေး အကုသိုလ်။

အကုသိုလ် စေတသိက် - ၁၄ ပြီး၏။

သောဘဏသဘာရဏ စေတသိက် - ၁၅

၆၃။ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တရံ၊ ဟိတ် နှစ်ရပ်၊ တဩ မဇ္ဈတ္တတာ။

အလောဘ၊ အဒေါသကို ' ဟိတ် နှစ်ရပ် 'ဆိုသည်။ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊
ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာ ၇ - ပါး။
ကုသိုလ်အရာ၌ စိတ်သဘော ညက်ညောမှုသည် တတြမဇ္ဈတ္တတာတည်း။

၆၇။ ပဿိ၊ လဟု၊ မုဒု၊ ကမ္မဉ္စ၊ ပါရုညင်ဒု၊ ဟိပြင် ဥဇုက၊
ဧြောက် ဓမ္မ၊ ကာယ၊ စိတ်နှင့် နော။

ကာယ၊ စိတ္တ နှစ်ခုနှင့် ထိုဓမ္မခြောက်ပါးကို အစဉ်အတိုင်း သမာသ
ပုဒ် ဖြစ်စေရန် နှောလ ဟူလို။

နှောပုံကား - ကာယပဿိ၊ စိတ္တပဿိ - ၂၊ ကာယလဟုတာ၊
စိတ္တလဟုတာ - ၂၊ ကာယမုဒုတာ၊ စိတ္တမုဒုတာ - ၂၊ ကာယ
ကမ္မညဘာ၊ စိတ္တကမ္မညဘာ - ၂၊ ကာယပါရုညတာ၊ စိတ္တပါရုညတာ -
၂၊ ကာယဇုကတာ၊ စိတ္တဇုကတာ - ၂၊ ပေါင်း ၁၂ - ဖြစ်၏။

၆၈။ ဣဒံ . ပေါ၊ နူးညံ့၊ ကျန်းခံ့၊ လေ့လာ၊ ဖြောင့်စင်းစွာ၊
ဧြောက်ဖြာ ကိစ္စဟော။

ပဿိကား ကိုယ်စိတ် နှစ်ပါး၏ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတည်း။ လဟုတာ
ကား ကိုယ်စိတ် နှစ်ပါး၏ ပေါ့ပါးခြင်းတည်း။ မုဒုတာကား ကိုယ်
စိတ် နှစ်ပါး၏ နူးညံ့ခြင်းတည်း။ ကမ္မညဘာကား ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး၏
ကျန်းခံ့ခြင်းတည်း။ ပါရုညဘာကား ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး၏ လေ့လာ
ခြင်းတည်း။ ဥဇုကဘာကား ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး၏ ဖြောင့်စင်းခြင်းတည်း။

၆၉။ သောဘဏ်တွင်၊ အကုန် ယှဉ်၊ ဤလျှင် ဆယ်ကိုးသော။

သောဘဏ်စိတ် အကျဉ်း တခုယုတ် ခြောက်ဆယ်၊ အကျယ်
ကိုးဆယ်တစ်သိန်း အကုန်လုံးယှဉ်သည့် သောဘဏ်သောဘဏ်စေတသိက်
တဆယ်ကိုးခု ဆိုလိုသည်။

ဝိရတိစေတသိက် - ၃

၆၇။ ဝါစာ၊ ကမ္မ၊ အာဇီဝံ၊ သုံးတန် ဝိရတိ။

၆၈။ သမာဒါန၊ သမ္ပတ္တ၊ သေဒ သုံးယူလို။

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ ဝိရတီစေတသိက် သုံးပါး။

သမ္မာဝါစာကား ဝစီဒုစ္စရိုက် လေးပါးမှ ကြဉ်ရှောင်မှုတည်း။ သမ္မာကမ္မန္တကား ကာယဒုစ္စရိုက်သုံးပါးမှ ကြဉ်ရှောင်မှုတည်း။ သမ္မာအာဇီဝကား မိစ္ဆာဇီဝကိုမှ ကြဉ်ရှောင်မှုတည်း။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် တပါး တပါးသည် သမာဒါနဝိရတီ၊ သမုတ္တဝိရတီ၊ သမုစ္ဆေဒ ဝိရတီ ဟူ၍ သုံးပါးစီ ပါရှိရကား သုံးပါး သုံးလိမ့်၏။

သမာဒါနဝိရတီ ဆိုသည်ကား သိက္ခာပုဒ်ကို ခံယူဆဲအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ခံယူပြီး၍ အမှုတွေရာ ကြဉ်ရှောင်သော အခါ၌ လည်းကောင်း ဖြစ်သော ဝိရတီကို သမာဒါနဝိရတီ ဆိုသည်။

သမုတ္တဝိရတီ ဆိုသည်ကား သိက္ခာပုဒ်ကို မခံယူပဲနှင့်ပင် ဒုစ္စရိုက် အတွေ့ကို ကြဉ်သော ဝိရတီပေတည်း။

သမုစ္ဆေဒဝိရတီ ဆိုသည်ကား ဒုစ္စရိုက်မှုတို့ကို နောင်ကြွင်းမထားပဲ အမြစ်အရင်းနှင့်တကွ ပယ်ဖြတ်သော လောကုတ္တရာ ဝိရတီပေတည်း။

အပ္ပမညာစေတသိက် - ၂

၆၉။ ကရ၊ မုဒု၊ ဤနှစ်ခု၊ ခေါ်မှု ပမညာ။

ကရဏာကား ဒုက္ခိဘသတ္တဝါကို သနားကြင်နာခြင်း။ မုဒိတာကား သုခိဘသတ္တဝါကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာခြင်း။ ဤနှစ်ပါးသည် အတိုင်းအရှည်မရှိသော သတ္တဝါ ပညတ်လျှင် အာရုံရှိသောကြောင့် 'အပ္ပမညာဒွေ' မည်၏။

အမောဟစေတသိက်

၇၀။ အသိ၊ အလိမ်မာ၊ ဉာဏ်၊ ပညာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ အမောဟ။

လောက ဓမ္မတို့၌ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာ ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြသောတရားလည်း အမောဟ မည်၏။

သောဘဏ္ဍစေတသိက် - ၂၅

ဝိရတိ - ၃၊ အပ္ပမညာ - ၂၊ အမောဟ - ၁၊ သောဘဏ္ဍပင်္ကဏ်း
၆ - ၃ ဖြစ်၏။ ယင်း ၆ - ၃ကို ယခင် သောဘဏ္ဍသဘာရဏ ၁၉ -
နှင့် ပေါင်း၊ သောဘဏ္ဍ - ၂၅ ဖြစ်၏။

အညသမာန် ၁၃၊ အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄၊ သောဘဏ္ဍ
စေတသိက် ၂၅၊ စေတသိက်ပေါင်း ဒွေပညာသ ငါးဆယ့်နှစ် ဖြစ်၏။
စေတသိက် ဒွေပညာသ သရုပ် ဖြီး၏။

အညသမာန် ရာသီ

ဇယ အပြား

ဇယသည် စက္ခုသမ္ပယ၊ သောတသမ္ပယ၊ ဃာနသမ္ပယ၊ ဇိဝှာ -
သမ္ပယ၊ ကာယသမ္ပယ၊ မနောသမ္ပယ ဟူ၍ ဒွါရအပြားအားဖြင့်
ခြောက်ပါး ရှိ၏။

အာဟာရလေးပါးတွင် ဇယာဟာရတည်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တွင်
ဇယအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတွင် အာဟာရပစ္စည်းတည်း။

ဝေဒနာ အပြား

ဝေဒနာသည် သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ
ဟူ၍ ခံစားမှု အနုဘဝနဘေဒအားဖြင့် သုံးပါး။

သုခ၊ ဒုက္ခ၊ သောမနဿ၊ ဧေါမနဿ၊ ဥပေက္ခာ ဟူ၍ ဣန္ဒြိယ
ဘေဒအားဖြင့် ၅ - ပါး။

စက္ခုသမ္ပယဇာဝေဒနာ၊ သောတသမ္ပယဇာဝေဒနာ စသည် ဒွါရ
ဘေဒအားဖြင့် ၆ - ပါးရှိ၏။ ဈာန်ကိစ္စ တပ်၏။ ဈာန်အင်္ဂါ ဆိုလို
သည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ဝေဒနာအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း၌ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စည်း၊ ဈာနပစ္စည်းတည်း။ ဆင်းရဲမှု ချမ်းသာမှုတည်း။ လူ့ချမ်းသာ
နတ်ချမ်းသာ ပြဟွာ့ချမ်းသာတည်း။

သညာ အပြား

သညာသည် ရူပသညာ၊ သဒ္ဓသညာ၊ ဂန္ဓသညာ၊ ရသသညာ၊
ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ၊ ဓမ္မသညာ ဟူ၍ အာရုံအပြားအားဖြင့် ၆ - ပါး ရှိ၏။

နိစ္စသညာ၊ သုခသညာ၊ အတ္တသညာ၊ သတ္တသညာ၊ ဣတ္ထိသညာ၊
ပုရိသသညာ စသည်ဖြင့် အလွန် များပြား၏။ လောက၌ ဤသညာကို
လည်း အသိအလိမ္မာ ခေါ်ကြ၏။

စေတနာ အပြား

စေတနာသည် ရူပသဉ္စေတနာ၊ သဒ္ဓသဉ္စေတနာ၊ ဂန္ဓသဉ္စေတနာ
စသည် အာရုံအပြားအားဖြင့် ခြောက်ပါးရှိ၏။ ဤစေတနာကို ‘ဏ’
ဟူ၍ ခေါ်၏။ “စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ” ဟု ဟောတော်
မူ၏။

ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ၊ သုစရိုက်ကံ၊ ဒုစရိုက်ကံ၊ ကဿကံ၊ ဝစီကံ၊
မနောကံ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ စသည် အလွန် များပြား၏။

အာဟာရ လေးပါးတွင် မနောသဉ္စေတနာဟု ခေါ်သည်။ ငဋ္ဌိစွ-
သမုပ္ပါဒ်တွင် သင်္ခါရအင်္ဂါ၊ ကမ္မဘဇအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းငစည်းတွင်
ကမ္မပစည်းတည်း။ အလုံးစုံသော သုဂတိဘုံ၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၊ သုဂတိခန္ဓာ၊
ဒုဂ္ဂတိခန္ဓာတို့ကို ဖြစ်စေမှုသည် ဤစေတနာ၏ အမှုပေတည်း။

ကေဂ္ဂတာ အပြား

ကေဂ္ဂတာ ကို သမာဓိ လည်း ခေါ်၏။ သမထလည်း ခေါ်၏။

ခဏိကသမာဓိ၊ ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ၊
ပထမဈာန်သမာဓိ၊ ဒုတိယဈာန်သမာဓိ စသည် - သုညတ သမာဓိ၊
အနိမိတ္တသမာဓိစသည် အလွန် များပြား၏။

ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ ဈာန်၊ ခုဂ္ဂင်မျိုးပေတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစည်း
တွင် ဣန္ဒြိယပစည်း၊ ဈာန်ပစည်း၊ မဂ္ဂပစည်းတည်း။

ဇိဝိတ အပြား

ဇိဝိတသည် စိတ် စေတသိက်တို့၏ အသက်ပေတည်း။ လူ့ဇွန်စွတပ်၏။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတွင် လူ့ဇွန်ပစ္စည်းတည်း။

မနသိကာရ အပြား

မနသိကာရသည် ယောနိယောမနသိကာရ၊ အယောနိယောမနသိကာရ ဟူ၍ ၂ - ပါး ရှိ၏။ ဓမ္မသင်္ဂဟ်တို့၌ ‘ယောဝါပနကတရား’ ဟူ၍ ခေါ်၏။

သဗ္ဗစိတ္တသဘာဝရဏစေတသိက် ခုနစ်ပါး ပြီး၏။

—

ပကိဏ္ဏစေတသိက် - ၆

ဆော်တက်၊ ရစ်ဝဲ၊ အာခဲ လုံလ၊ အာခရ နှစ်လို၊ ပြုလိုချင်ဘို့၊ ဗ္ဗိဟ ကင်းရှင်း၊ စိတ်ဖြစ်မြင်း၊ လင်းစေ ပကိဏ္ဏ ခြေ က်။
[ဆောင်ပုဒ်]

အာရုံသို့ ဆော်တက်မှု၊ အာရုံ၌ တရစ်ဝဲဝဲနေမှု စသည်ဆိုလေ။

‘ဗ္ဗိဟကင်းရှင်း’ ဆိုသော်လည်း ဉာဏ်အချက်မျိုး မဟုတ်။ အာရုံ၌ အဖြူ ဖြစ်သည်၊ အညို ဖြစ်သည်ဟု ပယ်၏ ပြခန်းမှုသာတည်း။

ဝိတက် အပြား

ဝိတက်ကို ‘သင်္ကပ္ပ’ လည်း ခေါ်၏။

ရူပဝိတက်၊ သဒ္ဓဝိတက် စသည် ခြောက်ပါး ရှိ၏။

ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိံသဝိတက်၊ နေက္ခမဝိတက်၊ အဗျာပါဒဝိတက်၊ အဝိဟိံသဝိတက်။

ဉာတိဝိတက်၊ ကုသဝိတက်၊ ဂဏဝိတက်၊ ဂါမဝိတက် စသည် အလွန် များပြား၏။

သင်္ကပ္ပသည်လည်း သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ ဟူ၍ နှစ်ပါး ရှိ၏။
ဈာန်ကိစ္စ၊ မဂ္ဂင်ကိစ္စတပ်၏။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတို့တွင် ဈာန်ပစ္စည်း၊ မဂ္ဂ
ပစ္စည်းတည်း။

ဝိစာရ အပြား

ဝိစာရသည် ရူပဝိစာရ၊ သဒ္ဓဝိစာရ စသည် ခြောက်ပါး ရှိ၏။
ဈာန်ကိစ္စတပ်၏။ ဈာန်ပစ္စည်းတည်း။

အလုံးစုံသော စိတ် စေတသိက်တို့သည် ဒွါရအပြား အာရုံအပြား
အားဖြင့် ၆ - ပါး ၆ - ပါးစီ ရှိကြသည်ချည်းမှတ်။

ဝိရိယ အပြား

ဝိရိယကို 'ဝါယာမ' လည်း ခေါ်၏။

သမ္မာဝါယာမ၊ မိစ္ဆာဝါယာမ ဟူ၍ နှစ်ပါး ရှိ၏။

အာရဗ္ဗဓာတ်၊ နိက္ခမဓာတ်၊ ပရက္ကမဓာတ် ဟူ၍ သုံးပါး ရှိ၏။

သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စ၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်ကိစ္စ၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်ကိစ္စ
တပ်၏။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတို့တွင် အဓိပတိပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၊ မဂ္ဂ
ပစ္စည်းတည်း။

လောကီ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာ ခပ်သိမ်းတို့ကို ရနိုင်ရန် ရောက်နိုင်
ရန် တရားစုတို့တွင် အကြီးအမှူး ဦးစီး ဦးကိုင် တရားကြီးပေတည်း။

ဝိတိ အပြား

ဝိတိကို 'ပါမောဇ္ဇ' လည်း ခေါ်၏။

ခဏိကာပိတိ၊ ခုဒ္ဒကာပိတိ၊ ဩက္ကန္တိကာပိတိ၊ ဥဗ္ဗေဂါပိတိ၊
ဗရဏာပိတိ ဟူ၍ ငါးပါး ရှိ၏။

ဗောဇ္ဈင်ကိစ္စ၊ ဈာန်ကိစ္စတပ်၏။ ဈာန်ပစ္စည်းတည်း။

ဆန္ဒ အပြား

ဆန္ဒသည် ကာမဆန္ဒ၊ ဓမ္မဆန္ဒ ဟူ၍ ၂ - ပါး ရှိ၏။ ကာမဂုဏ် အဆောက်အဦကို အလိုရှိသည်ကား ကာမဆန္ဒတည်း။ သူတော်ကောင်း တရားကို အလိုရှိသည်ကား ဓမ္မဆန္ဒတည်း။

ဝဋ္ဋဆန္ဒ၊ ဝိဝဋ္ဋဆန္ဒ ဟူ၍ ၂ - ပါး ရှိ၏။ ဝဋ္ဋစီးပွားကို အလိုရှိ သည်ကား ဝဋ္ဋဆန္ဒတည်း။ ဝဋ္ဋမှ ထွက်မြောက်ရန်ဟုရားကို အလိုရှိသည် ကား ဝိဝဋ္ဋဆန္ဒတည်း။

ဝိရိယကဲ့သို့ အဓိပတိမျိုး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် မျိုးပေတည်း။ ထက်သန်၍ ရှိလျှင် အတုမရှိ ကြီးကျယ်သော တရားတုရင်ကြီးမျိုးတည်း။ ထက် သန်သော ဓမ္မဆန္ဒ ဝိဝဋ္ဋဆန္ဒ ကပ်လာသျှင် စကြာမင်း၏ စည်းစိမ်၌ သာသာ ကွယ်တာသော ကဏ္ဍာအထူကြီးသည် ခဏခြင်း ကွယ်ပျောက် ရ၏။

အဓိမောက္ခ အပြား

အဓိမောက္ခသည် သမ္မာဓိမောက္ခ၊ မိစ္ဆာဓိမောက္ခ ဟူ၍ ၂ - ပါးရှိ၏။ ကောင်းမြတ်ရာ၌ စိတ် ပြတ်တောက်မှုသည် သမ္မာဓိမောက္ခ မည်၏။ မကောင်းရာ၌ စိတ် ပြတ်တောက်မှုသည် မိစ္ဆာဓိမောက္ခမည်၏။

ပကိဏ္ဏံစေတသိက် ၆ - ပါး ပြီး၏။

အညသမာဓိရာသီ ပြီး၏။

—

အကုသလ ရာသီ

အကုသိုလ် စေတသိက် သဘောလက္ခဏာ

* တွေဝေ မွေးဖွံ့၊ မငြိမ် မသက်၊ မရှက်၊ မရွံ့၊
မစွန့် ခင်မင်း၊ အမြင် မှောက်မှား၊ အထင်ကြွားနှင့်၊
ပြစ်မှား၊ ငြူစူ၊ ဝန်တိုဟူရှင့်၊ ပူပန် နောင်တ၊

ထိုင်း၊ မိုင်းစွနှင့်၊ ခွဲဟရှက်ထွေး၊ လွန်ညစ်ကြေး၊
ဆယ်လေး အကုသိုလ်။ [ဆောင်ပုဒ်။]

- (၁) စိတ်၏ ဘောဓေ မွေးမြီန့်ခြင်း၊ (မောဟ)
- (၂) စိတ်၏ မငြိမ်သက်ခြင်း၊ (ဥဒ္ဓစ္စ)
- (၃) မကောင်းမှု အရာ၌ မရှက်ခြင်း၊ (အဟိရိက)
- (၄) မကောင်းမှုအရာ၌ မရှုံ့ခြင်း၊ (အနောတ္တပ္ပ)
- (၅) သာယာဘွယ်ကို မစွန့်လွှတ်ချင် ခင်မင်တွယ်တာခြင်း၊
(လောဘ)
- (၆) ဓမ္မအရာတို့၌ အမြင်မှောက်မှားခြင်း၊ (ဒိဋ္ဌိ)
- (၇) မိမိကိုယ်ကို အထင်မော်ကြားခြင်း၊ (မာန)
- (၈) စိတ်၏ ထိပါး ပြစ်မှားခြင်း၊ (ဒေါသ)
- (၉) သူတပါးကို ငြူစူခြင်း၊ (ဣဿာ)
- (၁၀) မိမိဟာကို ဝန်တိုခြင်း၊ (မစ္ဆရိယ)
- (၁၁) ပြုမိ မှားခဲ့သော ဒုစရိုက်၊ မပြုမိ မှားခဲ့သော သုစရိုက်
ဤအမှား ၂ - ချက်ကြောင့် စိတ်စက်မလှ နောင်တပူပန်
ခြင်း၊ (ကုက္ကုစ္စ)
- (၁၂) စိတ်၏ မသွက်မလက် ထိုင်းခြင်း၊ (ထိန)
- (၁၃) စေတသိက်တို့၏ မကြည်လောင် မှိုင်းခြင်း၊ (မိဒ္ဓ)
- (၁၄) စိတ်၏ ယုံမှား ခွဲဟ ၂ - ခွဲ ရှိခြင်း၊ (ဝိစိကိစ္ဆာ)

အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄ - ခု တို့၏ သဘောလက္ခဏာ။

မောစတုက် အပြား

မောဟကို ‘ အဝိဇ္ဇာ ’ လည်း ခေါ်၏။

အာသဝ၊ ဩဿ၊ ယောဂ၊ နိဝရဏ၊ အနုသယ၊ ကိလေသာ၊
သံယောဇဉ် ကိစ္စ ကပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ အဝိဇ္ဇာအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်း
ပစ္စည်းတွင် ဟေတုပစ္စည်းတည်း။ ဟိတ်တရားမျိုး၊ မူလတရားမျိုးတည်း။

ဥဒ္ဓစ္စသည် ကုက္ကုစ္စနှင့် တွဲဖက်၍ နိဝရဏကိစ္စ တပ်၏။

အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ နှစ်ပါးသည် အကုသိုလ် ဗိုလ်ကိစ္စ တပ်၏။

လောဘ အပြား

လောဘကို 'တဏှာ' ခေါ်၏။ 'ရာဂ' ခေါ်၏။ 'ကာမ' ခေါ်၏။ 'အဘိဇ္ဈာ' လည်း ခေါ်၏။

ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဓတဏှာ စသည် အာရုံအပြားအားဖြင့် ခြောက်ပါး ပြား၏။

ကာမတဏှာ၊ ရူပတဏှာ၊ အရူပတဏှာ၊ ကာမရာဂ၊ ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာ စသည် များ ပြား၏။

အာသဝ၊ ဩဿ၊ ယောဂ၊ ဂန္ဓ၊ ဥပါဒါန် စသည် ကိစ္စအများ တပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ တဏှာအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း၌ ဟေတု ပစ္စည်းတည်း။ ဟိတ်တရားမျိုး - မူလကရားမျိုးပေတည်း။ သစ္စာ လေးပါး၌ သမုဒယသစ္စာတည်း။

ဒိဋ္ဌိ အပြား

ဒိဋ္ဌိသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀၊ သဿတဒိဋ္ဌိ ၄၄၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၁၀၊ စန္ဒဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ ၁၀၊ ဒသဝတ္ထုကမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၁၀၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီး ၃ - ပါး စသည် အလွန် များပြား၏။ အာသဝ၊ ဩဿ၊ ယောဂ၊ ဂန္ဓ၊ ဥပါဒါန် စသည် ကိစ္စအများ တပ်၏။

သဿတဒိဋ္ဌိ ၄၄ - နှင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၁၀ - ကို ၆၂ - ပါးသော မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ ခေါ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ဥပါဒါန် အင်္ဂါ၊ ဘဝ အင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း၌ မဂ္ဂပစ္စည်းတည်း။

မာန အပြား

မာနသည် သေယျမာန်၊ သဒိသမာန် စသည် မာန်ကိုးပါး ပြား၏။
ဇာတိမဒ၊ ဂေါတ္တမဒ၊ ကုလမဒ၊ ဝဏ္ဏမဒ စသည် ဧလွန် များပြား
၏။ စိတ်၏ ယစ်ခြင်း မူးခြင်း ရူးခြင်းကို မဒ ဆိုသည်။ အရူးတမျိုးပင်
တည်း။

ဒေါသ အပြား

ဒေါသကို ‘ပဋိသ’ လည်း ခေါ်၏။ ‘ဗျာပါဒ’ လည်း ခေါ်၏။
‘အနတ္တံ မေ အစရိ’ စသည် ငြိဉ်း ၉ - ပါး ပြား၏။
ဂန္ဓ၊ နိဝရဏ၊ အနုသယ၊ ကိလေသာ၊ သံယောဇနကိစ္စတပ်၏။
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ကမ္မဘဝအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း၌ ဟေတု
ပစ္စည်းတည်း။ ဟိတ်တရားမျိုး၊ မူလတရားမျိုးတည်း။
ဣဿ၊ မစ္ဆရိယ ၂ - ပါးသည် သံယောဇနကိစ္စ တပ်၏။
ကုက္ကုစ္စ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ ၃ - ပါးသည် နိဝရဏကိစ္စ တပ်၏။ သမထ
ကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။

ဝိစိကိစ္ဆာ အပြား

ဝိစိကိစ္ဆာသည် ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်း၊ တရား၌ ယုံမှားခြင်း စသည်
ရှုပ်ပါး။ ‘အဟောသိ’ နှု ခေါ် အဟံ အတိတမဒ္ဓါနံ’ စသည် ယုံမှား
ခြင်း ၁၆ - ပါး ပြား၏။ နိဝရဏ၊ အနုသယ၊ ကိလေသာ၊ သံယော
ဇနကိစ္စ တပ်၏။

အကုသလ ရာသီ ပြီး၏။

—

သောဘဏ ရာသီ

သဒ္ဓါသည် ဣန္ဒြေကိစ္စ၊ ဗိုလ်ကိစ္စ ဝ.ပ်၏။
သတိသည် သတိပဋ္ဌာန်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင် ကိစ္စ
တပ်၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတည်း။
ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပသည် ဗိုလ်ကိစ္စ တပ်၏။

အလောဘကို 'အနုဘိဇ္ဈာ' လည်း ခေါ်၏။ ဟိတ်မျိုး၊ မူလမျိုး တည်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ကမ္မဘဝအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်း၌ ဟေတု ပစ္စည်းတည်း။

အဒေါသကို 'မေတ္တာ' လည်း ခေါ်၏။ 'အဗျာပါဒ' လည်း ခေါ်၏။ ဟိတ်မျိုး၊ မူလမျိုးတည်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ကမ္မဘဝအင်္ဂါ တည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း၌ ဟေတုပစ္စည်းတည်း။

တတြမဇ္ဈတ္တဘာသည် ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်တည်း။

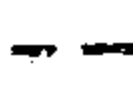
ပဿဒ္ဓိ ၂ - ပါးသည် ဗောဇ္ဈင်ကိစ္စ တပ်၏။ ကြွင်း ၁၄ - ပါးတို့၌ အထူးဆိုဘွယ်မရှိ။

ဝိရတီ ၃ - ပါးသည် မဂ္ဂင်ကိစ္စ တပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ကမ္မဘဝ အင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း၌ မဂ္ဂပစ္စည်းတည်း။

အပ္ပမညာဒွေသည် ဗြဟ္မဝိဟာရမျိုးတည်း။

အမောဟကို 'ဉာဏ်ပညာ' ခေါ်၏။ 'ဝိဇ္ဇာ' ခေါ်၏။ 'ဝိမံသ' ခေါ်၏။ 'ဗောဓိ' ခေါ်၏။ ဉာဏဝိတင်း၌ လာသော ဉာဏ်အပြား အားဖြင့် အလွန်များပြား၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်ကိစ္စ တပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ကမ္မဘဝအင်္ဂါတည်း။ ပဋ္ဌာန်း၌ ဟေတုပစ္စည်း၊ အဓိပတိပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတည်း။ ဆန္ဒ၊ ဝိရိယဘို့ကဲ့သို့ အဓိပတိမျိုး တရားဘုရင်ကြီး ပေတည်း။ [သောဘဏရာသီပြီး၏။]

စေတသိက ဝိဘာဝနည်း ပြခန်း ပြီး၏။

စိတ် နှင့် စေတသိက် ခွဲခန်း

စိတ် နှင့် စေတသိက်တို့၏ အထူးကား ပန်းချီမှု၌ ကြည်စွာသေစ ရေမှာ ဆုန်း၊ ဟင်းသပဒါး၊ ဆေးဒန်း၊ မဲနယ် စသော ဝဏ္ဏဓာတ်

၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄။ ကမ္မဘဝ ဆိုသည်မှာ ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးသော အကုသိုလ် ကံ စေတနာ၊ လောကီကုသိုလ်ကံ စေတနာ အားလုံးကို လိုဆိုသည်။

ဆေးမှန်တို့ကို ထည့်၍ ကားထဲမှာ လိုရာအရပ်ကို ရေး၏။ စိတ်သည် ကြည်စွာသော ရေနှင့် တူ၏။ စေတသိက်တို့သည် ဝဏ္ဏဓာတ်တို့နှင့် တူကုန်၏။ အာရုံသည် ကားအပြင်နှင့် တူ၏။

ရေ၏ ကိစ္စကား - ကားအပြင်၌ ပြန့်နှံ့မှု၊ တွယ်ကိုက်မှုတည်း။

ဝဏ္ဏဓာတ်တို့၏ ကိစ္စကား - ရေကို မှီတွယ်၍ အဆင်း အမျိုးမျိုး၊ သဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးကို ထင်စေမှုတည်း။

အရည်သောက်ဝတ္ထုမျိုး၌ စိတ်သည် ရေနှင့် တူ၏။ စေတသိက်တို့သည် အချို၊ အချဉ်၊ အစပ်၊ အငန်၊ အဖန်၊ အခါး ဝတ္ထုမျိုးတို့နှင့် တူကုန်၏။ အာရုံသည် လျှာအပြင်နှင့် တူ၏။ လျှာ၌ ပြန့်နှံ့မှုကား ရေ၏ ကိစ္စတည်း။ အရသာတို့ကို ဖြစ်စေမှုကား ထိုဝတ္ထုတို့၏ ကိစ္စတည်း။ သိသာပြီ။

စိတ် နှင့် စေတသိက် ခွဲခန်း ပြီး၏။

—

သပ္ပယောဂနည်း - ၁၈

(၁) သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ - ၇^၁

၇၁။ သဗ္ဗစိတ္တော၊ ခုနစ်ထွေ၊ ယှဉ်လေ စိတ်အားလုံး။

သပ္ပစိတ္တသာဓာရဏ ခုနစ်ခုသည် စိတ်တရယုတ် ၉၀၊ အကျယ် ၁၂၁ - ပါးသော စိတ်အားလုံးမှာ ယှဉ်သည်။ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်း မှာ ဤစေတသိက် ၇ - ပါး အမြဲ ထားလေ။

အညသမာန်းသပ္ပယောဂနည်း - ၇

(၂) ဝိတက်ယှဉ် - ၅၅

၇၂။ ပဉ္စဝိညာဏ်၊ ကြံ့ယုံပြန်၊ ကာ ကျန် လေးဆယ်လေး။

စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေ၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေ၊ ဃာနဝိညာဉ်ဒွေ၊ ဇိဝှာ

၁။ သပ္ပစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇ - ပါး = ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စောနာ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ မနသိကာရ။

ဝိညာဉ်ဒွေ၊ ကာယဝိညာဉ်ဒွေ၊ ဤစိတ်ဆယ်ခုကို ‘ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်’ ခေါ်သည်။

ပကိဏ်းစေတသိက် ၆ - ခု ယှဉ်ခန်း၌ ဤဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကို ကြည့်၍ထား၊ အကြွင်း ကာမစိတ် ၄၄ - ကျန်ရှိ၏။

၇၃။ လေးဆယ့်လေးတန်း၊ ကာမကျန်ဝယ်၊ ပဈာန် ဆယ်တစ်၊ လောင်းတုံလစ်၊ ‘တက်’ ဖြစ် ပဉ္စေးစေး။

‘ပဉ္စေးစေး’ ဆိုသည်ကား - ပဉ္စပဉ္စတည်း။ ငါးဆယ့်ငါး ဆိုလို သည်။ ဝိတက်၏ ဖြစ်ရာစိတ်ပေါင်း၊ ယှဉ်ရာ စိတ်ပေါင်းကား ကာမ စိတ် ၄၄ - မှာ ပထမဈာန်စိတ် ၁၁ - ကို လောင်း၊ ၅၅ - ဖြစ်၏။

(၃) ဝိစာရယှဉ် - ၆၆

၇၄။ ငါးဆယ်၊ ငါးတန်း၊ ‘တက်’ ဖြစ်ရန်ဝယ်၊ ဒု-ဈာန် ဆယ်တစ်၊ လောင်းတုံလစ်၊ ‘စာ’ ဖြစ် ဆဆတွေး။

ဆဆ - ၆၆ (ခြောက်ဆယ့်ခြောက်) ဟူလို။

(၄) ဝိရိယယှဉ် - ၁၀၅

၇၅။ ပဉ္စဝိညာဉ်၊ ဆံ၊ သန်၊ ပဉ်၊ ကြည့် ဝိ ဗျည်းသုဉ်း။

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် - ၁၀၊ သမ္ပုဋ္ဌိစိုဏ်း - ၂၊ သန္တိရဏ - ၃၊ ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း - ၁၊ ဤ ၁၆ - ခုကို ကြည့်၍ ကြွင်းသမျှသည် ဝိရိယဖြစ်ရာ စိတ်ပေါင်း ‘ဗျည်းသုဉ်း’ ဖြစ်၏။ ၁၀၅ (တရားငါး) ဆိုလိုသည်။

(၅) ဝိတိယှဉ် - ၅၁

၇၆။ စ - ဈာန် ကြည့်ပစ်၊ သော ကျန်စစ် ‘ဝိ’ ဖြစ် ပဉ္စေး။

စိတ်ဆယ်ကျယ် ၁၂၁ - မှာ သောမနဿစိတ်ပေါင်း ၆၂ - ခု ပါရှိ၏။ ယင်း ၆၂ - ခုတွင် စတုတ္ထဈာန် ဆယ်တစ်ကို ကြည့်ပစ်၍ အကျန်ကို စစ်သည်ရှိသော် ပီတိ၏ဖြစ်ရာ စိတ်ပေါင်း ‘ပဉ္စေး’ ဖြစ်၏။ ၅၁ (ငါးဆယ်တစ်) ဟူလို။

(၆) ဆန္ဒယှဉ် - ၁၀၁

၇၇။ မောမူ၊ အဟိတ်၊ စိတ် နှစ်ဆယ်ပစ်၊ အကျန်စစ်၊ 'ဆန်' ဖြစ်
ဧကသုဉ်း။

စိတ်အကျယ် ၁၂၁ - မှာ မောဟမူဒွေ၊ အဟိတ်စိတ် - ၁၀၊ ဤ
စိတ် ၂၀ - ကို ပယ်ပစ်၍ အကျန်ကို စစ်သော် ဆန္ဒဖြစ်ရာ စိတ်ပေါင်း
'ဧကသုဉ်း' ဖြစ်၏။ ၁၀၁ (တရားစစ်) ဆိုလိုသည်။

(၇) အဓိမောက္ခယှဉ် - ၁၁၀

၇၈။ ပဉ္စဝိညာဉ်၊ ဝိစိ ကြဉ်၊ ဝိယှဉ် သုဉ်ဧကသုဉ်း။

ဤ 'သုဉ်ဧကသုဉ်း' ကား ဂဏန်းငြိန်တည်း။

စိတ်အကျယ် ၁၂၁ - မှာ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပ
ယုတ်စိတ်တခု၊ ဤစိတ် ၁၁ - ကို ကြဉ်၍ ကျန်သမျှသည် အဓိမောက္ခ၏
ဖြစ်ရာစိတ်ပေါင်း 'သုဉ်ဧကသုဉ်း' ဖြစ်၏။ ၁၁၀ (တရားတဆယ်)
ဆိုလိုသည်။

အညသမာနိးစေတသိက် ၁၃ = သမ္ပယောဂနည်း - ၇ ပြီး၏။

—

အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း

၇၉။ မောစတုက်^၁၊ ယှဉ်တုံမှု၊ အကု တဆယ်နှစ်။

(၁) မောစတုက်လေးခုသည် အကုသိုလ်စိတ် တဆယ်နှင့်ရမှာ
အလုံးစုံ ယှဉ်သည် ဟူလို။

၈၀။ လော လောဘမူ၊ ဒိဋ္ဌိ သံယူ၊ ဓာမူ ဝိပ်လေး ဖြစ်။

(၂) လောဘစေတသိက်သည် သောဝေဇ္ဇစိတ် ရှစ်ခုမှာ ယှဉ်၏။

(၃) ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် လောဘမူစိတ် ရှစ်ခုတွင် သမ္ပယုတ်
လေးခုမှာ ယှဉ်၏။

၁။ မောစတုက် = မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနာတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ။

(၄) မာနစေတသိက်သည် ဝိပ္ပယုတ် လေးခုမှာ ဖြစ်၏။ ထိုလေးခုမှာ ဖြစ်၏ ဆိုသော်လည်း အမြဲ ဖြစ်သည် မဟုတ်။ မိမိ ကိုယ်ကို ထောင်လွှားမှုနှင့် ကြုံကြိုက်သောအခါမှ ဖြစ်သည်။

၈၁။ ဒေါစတုက်^၁၊ ယှဉ်ရာယူ၊ ဒေါမူ စိတ်စုံနှစ်။

(၅) ဒေါစတုက်သည် ဒေါသမှ နွေသွဉ်သော ယှဉ်သည် ဟူလို။ ထိုတွင်လည်း ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စတို့သည် မိမိတို့၏ ကိစ္စ အာရုံနှင့် ကြုံကြိုက်မှ ဖြစ်ကြကုန်သည်။ အမြဲ ဖြစ်ကြကုန်သည် မဟုတ်။ အသီးအသီးသာ ဖြစ်ကြကုန်သည်။ ကပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြကုန်သည် မဟုတ်။

၈၂။ ထိ၊ မိဒ သသင်၊ ငါးမှာယှဉ်၊ ဝိစင် ဝိစိဖြစ်။

(၆) ထိန မိဒ နှစ်ခုသည် အကုသိုလ်စိတ် တဆယ် နှစ်ခုတွင် သသင်ခါရိက စိတ်ငါးခုမှာ တပေါင်းတည်းသာ ယှဉ်သည်။ ယှဉ်သည် ဆိုသော်လည်း အမြဲ မဟုတ် ရံခါယှဉ်သည်။

(၇) ‘ဝိစင်’ ဆိုသည်ကား ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်ကို ဆိုသည်။ ယင်းဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်သည် ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ်တခုမှာ ယှဉ်သည် ဟူလို။

အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄ - ၃ သမ္ပယောဂနည်း - ၇ ဖြီး၏။

—

သောဘဏသာဓာရဏစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း

၈၃။ တဆယ်ကိုးဖြာ၊ သောဘဏာ၊ ယှဉ်ရာ ကိုးဆယ်တစ်။

သောဘဏသာဓာရဏ စေတသိက် တဆယ် ကိုးခု တို့သည် သောဘဏစိတ် အကျယ် ကိုးဆယ်တစ်မှာ ယှဉ်ကုန်၏။ စိတ်အကျဉ်းနှင့် ဆိုသော် သောဘဏစိတ် တခုယုတ် ၆၀ - မှာ ယှဉ်ကုန်၏ ဆို။

၁။ ဒေါစတုက် = ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ။

ဝိရတိစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း

၈၄။ ကာမကု ရှစ်၊ လောကုတ် ရှစ်၊ ဖြစ်ရာ ဝိရတိ။

ကာမကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု၊ ဤ တဆယ်၊
ခြောက်ခုသည် ဝိရတိစေတသိက် ၃ - ခု၏ ဖြစ်ရာဖြစ်၏။ ယှဉ်ရာ
ဖြစ်၏ ဟူလို။

၈၅။ ကာမကု မှာ၊ ယှဉ်တုံပါ၊ ရံခါ အသီးသီး။

၈၆။ လောကုတ်ရှစ်မှာ၊ ယှဉ်တုံပါ၊ မြွှာ တပေါင်းတည်း။

ကာမကုသိုလ် ရှစ်ခုမှာ ယှဉ်သည် ဆိုသော်လည်း ရံဖန် ရံခါ
ယှဉ်သည်။ အမြဲ ယှဉ်သည် မဟုတ်။ ယှဉ်သော အခါမှာလည်း
ဝိရတိ ၃ - ခု တပေါင်းတည်း မယှဉ်။ အသီးအသီး တခုစီ တခုစီသာ
ယှဉ်သည်။ လောကုတ္တရာစိတ်၌ မူကား အမြဲလည်းယှဉ်သည်။ ဝိရတိ ၃ - ခု
တပေါင်းတည်းလည်း ယှဉ်သည် ဟူလို။

ဝိရတိစေတသိက် ၃ - ၃ သမ္ပယောဂနည်း ၀ - ဖြစ်၏။

—

အပ္ပမညာဒွေ သမ္ပယောဂနည်း

၈၇။ မဟာကြံ ကု၊ ပ , ဒု, တ, စ၊ ရူပ ဆယ့်နှစ်၊ နှစ်ဆယ်ရှစ်၊
ဖြစ်လေ ပမညာ။

မဟာကြံယာစိတ် ၈ ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈ - ခု၊ ပထမဈာန်
စိတ် ၃ - ခု၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၃ - ခု၊ တတိယဈာန်စိတ် ၃ - ခု၊ စတုတ္ထ
ဈာန်စိတ် - ၃ ဟူသော ရူပဈာန်စိတ် ၁၂ - ခု၊ ပေါင်း ၂၈ - ခု၌
အပ္ပမညာဒွေ ဖြစ်သည်။ ယှဉ်သည် ဟူလို။

၈၈။ ကြိစ္စအာရုံ၊ အခွင့်ကြံ၊ ဖြစ်တုံ သီးသီးသာ။

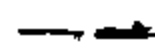
ထို ၂၈ - ခုသောစိတ်တို့၌ဖြစ်၏ဆိုသော်လည်းအမြဲဖြစ်သည်မဟုတ်။
ဒုက္ခိတသတ္တဝါကို သနားကြင်နာခြင်း ကိစ္စ၊ သုခိတသတ္တဝါကို ဝမ်း

၁။ ဝိရတိစေတသိက် ၃ - ပါး = သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာက္ခမန္တ၊ သမ္မာ-
အာဇီဝ။

မြောက်ခြင်းကိစ္စ၊ ထိုဒုက္ခိတ သုခိတ သတ္တဝါ အာရုံနှင့် ဖြစ်ခွင့်ကြံ
သည့် အခါ၌သာ ထိုစိတ်တို့၌ ဖြစ်ကြ ယှဉ်ကြကုန်သည်။ ဖြစ်ကြ
ယှဉ်ကြသော အခါ၌လည်း အာရုံ ကိစ္စ အသီးသီး ဖြစ်ကြကုန်၍
အသီးသီးသာ ဖြစ်ကြကုန်သည်။ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ ၂ - ပါး တပေါင်း
စည်း ပေါင်းဆုံ၍ ဖြစ်ကြသည် မရှိ ဟူလို။

မဟာကုသိုလ်၌ ယှဉ်ကြသော ဝိရတိ ၃ - ခုတို့မှလည်း ‘ကိစ္စ
အာရုံ၊ အခွင့်ကြံ၊ ဖြစ်တုံ သီးသီးသာ’ ဟူသော ဤလက်းကို
သိလေဦး။

အပ္ပမညာဒွေ သမ္ပယောဂနည်း ၁ - ပြီး၏။

ပညာစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း

၈၉။ ကု၊ ဝိ၊ ကြိ - ဉာဏ်၊ ဈာန် မဟဂ္ဂုတ်၊ လောကုတ် တခွင်၊
အကုန်ယှဉ်၊ ပညာစေတသိက်။

ကာမစိတ်မှာ လှည့်လည်ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄၊ ဝိပါက်ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄၊
ကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် ၄၊ ပေါင်းတဆယ့်နှစ်။ ရူပ၊ အရူပ ဟူသော
မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်စိတ် ၂၀၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း ၈ - ခု၊ အကျယ်
၄၀၊ ဤအလုံးစုံမှာ ပညာစေတသိက် အကုန်ယှဉ်သည် ဟူလို။
အကျဉ်း ၄၇၊ အကျယ် ၇၉။

ပညာစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း ပြီး၏။
သမ္ပယောဂနည်းပေါင်း ၁၈ - ပါး ပြီး၏။

သင်္ဂဟနည်း - ၃၅

လောဘမူ သင်္ဂဟနည်း - ၄

၉၀။ အညံသမာန်၊ ဆယ့်သုံးခံ၊ လေးတန် မောစတု။

၉၁။ ပ - အ ဌမူ၊ လော၊ ဝိဋ္ဌ၊ ကူ၊ ပေါင်းမူ ဆယ့်ကိုးရှု။

‘ပ - အ’ ဆိုသည်ကား လောဘမူ ပထမ အသင်္ခါရိကစိတ်တည်း။

ရင်း၌ အည သမ္မာန်း ၁၃၊ မောစတုက် ၄၊ ပေါင်း ၁၇ တွင် လောဘ
ဒိဋ္ဌိကို ထည့်။ ၁၉ - ရ၏။

၉၂။ ဒု၊ အ ခွဲမူ၊ လော၊ မာန်၊ ကူ၊ ပေါင်းမူ ဒသ်နောပြု။

ယခင်ပေါင်း ၁၇ - တွင် လောဘ မာန်ကိုထည့်။ ဒုတိယ အသင်္ခါ
ရိကစိတ်၌ ရအပ်သော စေတသိက်ပေါင်း ၁၉ - ဖြစ်၏။

၉၃။ ယင်းဆယ်ကိုးနှစ်၊ ပီတိပစ်၊ ဆယ်ရှစ် တ၊ စ - အ။

ယခင် ၁၉ - ၁၉ နှစ်စုတွင် ပီတိကို ပစ်ပယ်၍ ကျန် ၁၈ - နှစ်ရပ်
သည် အစဉ်အတိုင်း တတိယ အသင်္ခါရိကစိတ်၊ စတုတ္ထ အသင်္ခါရိက
စိတ်တို့၌ အစဉ်အတိုင်း ရအပ်သော စေတသိက်ပေါင်း ဖြစ်၏။

၉၄။ ယင်းလေးရပ်တွင်၊ ထိ၊ မိဒ္ဓ၊ ဝင်၊ သသင်္ခ၊ လေးခုရ။

ပထမ ၁၉၊ ဒုတိယ ၁၉၊ တတိယ ၁၈၊ စတုတ္ထ ၁၈၊ ဤ ၄ -
ရပ်တွင် ထိန မိဒ္ဓ ၂ - ခုကို ထည့်သော် ပထမ သသင်္ခါရိကစိတ်၌
၂၁၊ ဒုတိယ သသင်္ခါရိကစိတ်၌ ၂၁၊ တတိယ သသင်္ခါရိကစိတ်၌
၂၀၊ စတုတ္ထသသင်္ခါရိကစိတ်၌ ၂၀ - ရ၏။

၉၅။ ဆယ်ကိုး ဆယ်ရှစ်၊ ပီဧကံ ပီသေ၊ နှစ်စီ ဝေ၊ လေးထွေ
သင်္ဂဟ။

‘နှစ်စီ ဝေ’ ဆိုသည်ကား ၁၉ - နှစ်ရပ်၊ ၁၈ - နှစ်ရပ်၊ ၂၁ -
နှစ်ရပ်၊ ၂၀ နှစ်ရပ် ဟူ၍ နှစ်ရပ်စီ ဝေလေ။ ရှစ်ရပ် ဖြစ်၏။ သင်္ချာတူ
ချင်းပေါင်း၍ထား။ လောဘမူစိတ် ရှစ်ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး
ဖြစ်၏။

လောဘမူစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး ပြီး၏။

—

ဒေါသမူစိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၂

၉၆။ ပီပစ် အည၊ ဆယ်နှစ်ခံ၊ လေးတန် မောစတု။

၉၇။ ဒေါစတုက်ကူ၊ ဒေါသမူ၊ ပေါင်းယူ နှစ်ဆယ်။

၉၈။ ယင်းနှစ်ဆယ်တွင်၊ ထိ၊ မိဒ္ဓ၊ ဝင်၊ အသင်္ခ၊ ခွေခွေပြု။

ပိတိကို ပစ်ပယ်၍ အညသမာန် ၁၂၊ မောစတုက် ၁၄၊ ပေါင်း ၁၆ တွင် ဒေါစတုက် ၂ ထည့်။ ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌ စေတသိက် ၂၀ - ရ၏။

၎င်း ၂၀ - တွင် ထိန မိဒ္ဓ ၂ - ပါးကိုထည့်။ ဒေါသမူ သသင်္ခါရိက စိတ်၌ စေတသိက် ၂၂ - ရ၏။

ဒေါသမူစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၂ - ပါး ပြီး၏။

--

မောဟမူဒွေး သင်္ဂဟနည်း - ၁

၉၉။ ပီ၊ အဓိ၊ ဆန်၊ ကြည်တုံပြန်၊ အညံ တဆယ်ထား။
၈၀၀။ မောစတုပါ၊ စိကိစ္ဆာ၊ စိ၊ မှာ တဆယ်ငါး။

ပိတိ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဆန္ဒ - ဤ သုံးခုကြည့် အညသမာန် ၁၀ ဖြစ်၏။ ယင်း ၁၀ - တွင် မောစတုက် နှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ထည့်။ ပိစိ - ကိစ္ဆာသဟုတ် စိတ်၌ စေတသိက် ၁၅ - ဖြစ်၏။

၁၀၁။ ပီ၊ ဆန်၊ ပယ်ပစ်၊ အပြ ဆယ်တစ်၊ တည့်လစ် မောစတု။
၁၀၂။ ဥဒ္ဓစ္စမှာ၊ ရတုံပါ၊ သင်္ချာ ဆယ်ငါးခု။

စိတိ ဆန္ဒပယ် အညသမာန် ၁၁၊ ယင်းတွင် မောစတုက် ထည့်။ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်၌ စေတသိက် ၁၅ - ရ၏။

မောဟမူဒွေး သင်္ဂဟနည်း တပါး ပြီး၏။
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ - ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၇ ပြီး၏။

--

အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၄

၁၉၃။ သဗ္ဗစိတ္တ၊ ခုနစ်ရာ၊ ပဉ္စ ဝိညာဏ်မှာ။

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်မှာ သဗ္ဗစိတ္တသာဓကတို့၏ ခုနစ်သာ ရ၏။

၁။ မောစတုက် = မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ။

၂။ ဒေါစတုက် = ဒေါသ၊ ဣဿခ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကစ္စ။

၁၀၄။ ဝီ, ဆန်, ပယ်ပစ်၊ တဆယ်တစ်၊ ဖြစ်တဲ့ 'သော - တီ' မှာ
 'သော - တီ' ဆိုသည့်ကား သောမနဿ သန္တိရဏတည်း။ ယင်း
 'သော - တီ'၌ ဝီရိယ ဆန္ဒကြည် အညသမာန်း ဆယ်တစ်ခု ဖြစ်၏။

၁၀၅။ ဝီ, ဆန်, ပယ်ပစ်၊ တဆယ်တစ်၊ ဖြစ်တဲ့ မနောဒွါ။
 မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၌ ပီတိ ဆန္ဒ ကြည်၍ အညသမာန်း ၁၁ -
 ဖြစ်၏။

၁၀၆။ ဆန္ဒ ပယ်ပစ်၊ တဆယ်နှစ်၊ ဖြစ်တဲ့ 'ဟသီ' မှာ။
 ဟသီတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း ၁၂ - ဖြစ်၏။

၁၀၇။ ဝီ, ဝီ, ဆန်, ပယ်၊ ကျန် တဆယ်၊ ငါးသွယ် ကြွင်းဟိတ်မှာ။
 သမ္ပုဋ္ဌိစိုဏ်းဒွေ၊ ဥပေက္ခာသန္တိရဏဒွေ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁၊ ဤငါးခု
 သည် အဟိတ်ကြွင်း ငါးခုမည်၏။ ၎င်း၌ ဝီရိယ ပီတိ ဆန္ဒပယ်သော
 အညသမာန်း ၁၀ - ယှဉ်၏။

၁၀၈။ ခုနစ်, ဆယ်တစ်၊ တဆယ်နှစ်၊ နောက်ဖြစ် တဆယ်သာ။
 ၇ - ၁၁ - ၁၂ - ၁၀^၁ - အဟိတ်စိတ် ၁၈ ခု၌ သင်္ဂဟနည်း
 ၄ - ပါး။

အဟိတ်စိတ် ၁၈ - ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး ဖြစ်၏။

—

ကာမသောဘဏစိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၁၂

• ဟောကုသိုလ် သင်္ဂဟနည်း - ၄

၁၀၉။ ဆယ်သုံး အည၊ သောဘဏ၊ ပေါင်းထ သုံးဆယ်ရှစ်။
 အညသမာန်း ၁၃၊ သောဘဏစေတသိက် ၂၅၊ ပေါင်း ၃၈။

၁။ စေတသိက် ၇ - ပါးယှဉ်သော စိတ်အစု၊ ၁၁ - ပါးယှဉ်သော
 စိတ်အစု၊ ၁၂ - ပါး၊ ၁၀ - ပါး၊ အသီးသီးယှဉ်သောစိတ်အစုဟု
 သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး။

၁၁၀။ ပ - ကုဒ္ဒေမှာ၊ ယှဉ်တုပိ၊ ဒုမှာ ဉာဏ်ကိုပစ်။

မဟာကုသိုလ် ပထမဒ္ဒေမှာ ၃၈ - ဖြစ်၏။ ယင်း ဒုတိယ ဒ္ဒေမှာ ဉာဏ်ပညာ ခေါ်သော အမောဟကို ပယ်ဖ် ၃၇ - ပါး ဖြစ်၏။

၁၁၁။ ပီပစ် ဉာဏ်ယှဉ်၊ တ ဒ္ဒေတွင်၊ စ တွင် ဉာဏ်၊ ပီ ပစ်။

အထက် ၃၈ - ပါးတွင် ပီတိပစ်၊ င.တိယဒ္ဒေမှာ ၃၇ - ဖြစ်၏။ ဉာဏ်ပီတိ ပစ်၊ စတုတ္ထဒ္ဒေ၌ ၃၆ - ဖြစ်၏။

မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈ - ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး ဖြီး၏။

--

မဟာကြိယာ သင်္ဂဟနည်း - ၄

၁၁၂။ သုံးဆယ့်ရှစ်တွင်၊ ဝိရတိကြည်၊ ကြံတွင် ကုနည်းသွား။

အထက် သုံးဆယ့်ရှစ်တွင် ဝိရတိ ၃ - ခု ကြည် ပဉ္စတိသ ကျန်၏။

ယင်း ၃၅ - သည် မဟာကြိယာ ပထမဒ္ဒေမှာ ဖြစ်၏။

ဒုတိယဒ္ဒေမှာ ဉာဏ်ကိုပစ် ၃၄ - ရ၏။

တတိယဒ္ဒေမှာ ဉာဏ်ကိုထည့် ပီတိကို ပစ်၊ ၃၄ - ပင် ရ၏။

စတုတ္ထဒ္ဒေမှာ ဉာဏ် ပီတိ ၂ ခုကို ပစ်၊ ၃၃ - ရ၏။

ကုသိုလ်စိတ်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး သွားပုံတည်း။

မဟာကြိယာစိတ် ၈ - ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး ဖြီး၏။

--

မဟာဝိပါက် သင်္ဂဟနည်း - ၄

၁၁၃။ သုံးဆယ့်ငါးတွင်၊ မညာကြည်၊ ဝိတွင် ကြံနည်းသွား။

ဝိရတိကြည်ပြီး ကျန် ၃၅ - တွင် အပ္ပမညာဒ္ဒေကို ကြည်ပြန်၊ ၃၃ - ဖြစ်၏။

ယင်း ၃၃ - သည် မဟာဝိပါက် ပထမဒ္ဒေ၌ ဖြစ်၏။

ဒုတိယဒ္ဒေမှာ ဉာဏ်ကိုပစ်၊ ၃၂ - ဖြစ်၏။

တတိယဒွေမှာ ဉာဏ်ကိုထည့်။ ပီတိကို ပစ်။ ၃၂ - ပင် ဖြစ်၏။
စတုတ္ထဒွေမှာ ဉာဏ် ပီတိ ၂ - ကို ပစ်။ ၃၁ - ဖြစ်၏။ ကြိယာ၌
ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး သွားပုံတည်း။
မဟာဝိပါဏ်စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး ဖြီး၏။

--

၁၁၄။ လေးစုံ သုံးထပ်၊ ဆယ့်နှစ်ရပ်၊ မှတ်လေ နည်းအပြား။
ကုသိုလ်၌ ၄၊ ကြိယာ၌ ၄၊ ဝိပါဏ်၌ ၄၊ ဤသင်္ဂဟနည်း ၄ - ပါး
အစုံ သုံးရပ်သည် ၁၂ - ဖြစ်၏။
ကမသောဘဏ်စိတ် ၂၄ - ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၁၂ - ပါး ဖြီး၏။

--

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၅

၁၁၅။ မဟဂ္ဂုတ်တွင်၊ ဝိရတိကြည်၊ ပဉ္စမှာ မညာပစ်။
မဟဂ္ဂုတ် ဈာန်စိတ် ၂၇ - မှာ ဝိရတိ ၃ - ခုကို ကြဉ်လေ။ ပဉ္စမ
ဈာန်စိတ် ၁၅ - မှာ အပ္ပမညာဒွေကိုလည်း ပစ်လေ။
၁၁၆။ သုံးဆယ်ငါးတန်၊ ငါးဆင့်ဖန်၊ ဈာန်အင်္ဂါနည်းသွား။
အသက် ၃၈ - တွင် ဝိရတိကြည် ၃၅ - ဖြစ်၏။
ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၁၅ - ခုမှာ အပ္ပမညာဒွေကိုလည်း ပစ်လေဦး။
ယခင် ၃၅ - ခုကို ငါးဆင့်ငေဖန်၍ ဈာန်အင်္ဂါ နည်းသွားလေ။
သွားပုံကား - ရူပါဝစရ ပထမဈာန်စိတ် ၃ - ခုမှာ ၃၅ - ဖြစ်၏။
ယင်းတွင် ဝိတက်ကြည် ဒုတိယဈာန်စိတ် ၃ - ခုမှာ ၃၄ - ဖြစ်၏။ ယင်း
တွင် ဝိစာရကြည် တတိယဈာန်စိတ် ၃ - ခုမှာ ၃၃ - ဖြစ်၏။ ယင်းတွင်
ပီတိကြည် စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၃ - ခုမှာ ၃၂ - ဖြစ်၏။ ယင်းတွင် အပ္ပမညာ
ဒွေကြည် ရူပ အရူပ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၁၅ - ခုမှာ ၃၀ - ဖြစ်၏။
စတုတ္ထမှာ သုခဝေဒနာတည်း။ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၃၅ - ခုမှာ ဥပေက္ခာ
ဝေဒနာတည်း။

၁၁၇။ သုံးဆယ်ငါး၊ လေး၊ သုံးနှင့်၊ ခွေး၊ တိဿေး နည်းအပြား။

‘တိဿေး’ ကား ၃၀ - တည်း။ အစ၌ ‘သုံးဆယ်’ ပုဒ်ကို ‘ခွေ’
တိုင်အောင် လိုက်စေ။ ၃၅ - ၃၄ - ၃၃ - ၃၂ - ၃၀ - ဤသို့လျှင်
မဟဂ္ဂုတ်စာန်စိတ် ၂၇ - ၌ သင်္ဂဟနည်းအပြား ငါးပါး ဖြစ်၏။

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇ - ခု၌ သင်္ဂဟနည်း ၅ - ပါး ဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း - ၅

၁၁၈။ ခွေ ပမညာ၊ ကြည်တုံပါ၊ သင်္ချာ သုံးဆယ်မြောက်။

၁၁၉။ လောကုတ္တရာစိတ်တွင်၊ ပွားနည်းယှဉ်၊ အစဉ် ငါးဆင့်မြောက်။

အထက် ၃၈ - တွင် အပ္ပမညာခွေကြည် ကျန်စေတသိက် ပေါင်း -
၃၆ - ဖြစ်၏။ ၎င်း ၃၆ - ကို လောကုတ္တရာစိတ် ၄၀ - တွင် စာနင်
ပွားနည်း အစဉ်အတိုင်း ငါးဆင့်မြောက်အောင် ပွားလေ။ သင်္ဂဟနည်း
ငါးပါးဖြစ်၏။

ပွားပုံကား -

လောကုတ္တရာ ပထမစာန်စိတ် ၈ - ခု၌ ၃၆ - ဖြစ်၏။ ယင်းတွင်
ဝိဟက်ကြည် ဒုတိယစာန်စိတ် ၈ - ခု၌ ၃၅ - ဖြစ်၏။ ယင်းတွင် ဝိစာရ
ကြည် တတိယစာန်စိတ် ၈ ခု၌ ၃၄ ဖြစ်၏။ ယင်းတွင် ပီတိကြည်
စတုတ္ထစာန်စိတ် ၈ - ခု၌ ၃၃ - ဖြစ်၏။ ယင်းတွင် သုခဝေဒနာကို
ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်လဲ။ ပဉ္စဈေးနံစိတ် ၈ - ခု၌ ၃၂ - ဖြစ်၏။

၁၂၀။ သုံးဆယ်မြောက်၊ ငါး၊ လေး၊ ခွေး၊ ခွါး၊ ငါးပါး သင်္ဂဟ။

‘သုံးခွါး’ ကား သုံး ၂ - ခုတည်း။ အစ၌ ‘သုံးဆယ်’ ပုဒ်ကို
နောက် ‘သုံး’ တိုင်အောင် လိုက်လေ။ ၃၆၊ ၃၅၊ ၃၄၊ ၃၃၊ ၃၂။
ဤသို့လျှင် လောကုတ္တရာစိတ် ၄၀ - ၌ သင်္ဂဟနည်းငါးပါး ပြီး၏ပူလို့။

သင်္ဂဟနည်းသည် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ - ခု၌ ၇ - ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈ - ခု၌ ၄ - ပါး၊ ကာမသောဘဏ်စိတ် ၂၄ - ခု၌ ၁၂ - ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇ - ခု၌ ၅ - ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၄၀ - ၌ ၅ - ပါး ဟူ၍ သင်္ဂဟနည်း ၃၅ - ပါး ဖြစ်၏။

သင်္ဂဟနည်းပေါင်း ၃၅ - ပါး ဖြီး၏။

--

အနိယတ ယောဂီ

၁၂၁။ မာ၊ ဣသ်၊ မစ်၊ ကု၊ ထိ၊ မိဒ်၊ စ၊ သုံးခု ဝိရကီ။

၁၂၂။ နှစ် ပမညာ၊ ဆယ် တစ်ဖြာ၊ ရံခါ ယှဉ်ကြဘိ။

၁၂၃။ အာရုံ မတူ၊ ကွဲကြမှု၊ အတူ မဖြစ်ဘိ။

မာန၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ၊ ဝိရတီသုံးခု၊ အပ္ပမညာဒွေ-ဤစေတသိက် ၁၁ - သည် အနိယတယောဂီ မည်၏။ ရံခါသာ ယှဉ်၏။

ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ-ဤ ၃ - ခုသည် အာရုံကွဲကြ၏။ တပေါင်းတည်း မဖြစ်ကြ။ အသီးသီးသာ ဖြစ်ကြ၏။

ဝိရတီ၊ အပ္ပမညာ-ဤ ၅ - ခုတို့လည်း ထိုအတူ အသီးသီးသာ ယှဉ်ကြ၏။

စေတသိက် အပြား

၁၂၄။ သံ၊ သင်္ဂ၊ ကို သိ၊ အကျယ်ချ၊ များဘိ စေသီးသီး။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သမ္ပယောဂနည်း ၁၈ - ပါး၊ သင်္ဂဟနည်း ၃၅ - ပါးကို သိ၍ စေတသိက်တို့ကို အကျယ်ဝေဖန်သည် ရှိသော် အသီးအသီး စေတသိက်တရား အလွန်များဘိ၏။ ဖဿသည် စိတ်အကျဉ်း ၈၉ - ခု၊ အကျယ် ၁၂၁ - ခု၌ ယှဉ်သောကြောင့် ဖဿစေတသိက်ပေါင်း အကျဉ်း ၈၉ - ခု၊ အကျယ် ၁၂၁ - ခုဖြစ်၏ စသည်ဖြင့် ဝေဖန်၍ သိလေ။

* ပိုဒ် ခုနစ်ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် စေပိုင်းပြီး။

စေတသိက်ပိုင်း ဖြီး၏။

၃ - ပကိဏ်းပိုင် :

ဝေဒနာသင်္ဂဟ

ဝေဒနာသင်္ဂဟကို စိတ်ပိုင်း၌ ပြဆိုပြီးခဲ့ပြီ။ သုခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သော စိတ် - ၁၊ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောစိတ် - ၁၊ ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောစိတ် - ၂၊ သောမနဿဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောစိတ် - ၆၂၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောစိတ် - ၅၅၊ သရုပ်ဖော်၍ ခဲ့လေ။

ဝေဒနာသင်္ဂဟ ပြီး၏။

—

ဟေတုသင်္ဂဟ

၁၂၅။ လော၊ ဒေါ၊ မော သုံး၊ အ၊ နှင့် သုံး၊ ခေါ်ထုံး ဟိတ်ခြောက်ပါး။

၁၂၆။ ရေသောက်မြစ်နယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်၊ ကြီးကျယ် ကြောင်း ရင်းများ။

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ဟိတ် ၆ - ပါး။ နောက်ကဗျာကား ဟိတ်၏ အနက်တည်း။

ရွှေဟိတ် ၃ - ပါးကား အကုသိုလ်ဟိတ်တည်း။ နောက်ဟိတ် ၃ - ပါးကား ကုသိုလ်စိတ်မှလည်း ပါရှိ၏။ ဝိပါက်စိတ် ကြိယာစိတ် ဟူသော အဗျာကတစိတ်တို့မှလည်း ပါရှိ၏။ ကုသိုလ်စိတ်မှာ ပါရှိသည်ကား ကုသိုလ်ဟိတ် ၃ - ပါးတည်း။ အဗျာကတစိတ်မှာ ပါရှိသည်ကား အဗျာကတဟိတ် ၃ - ပါးတည်း။ ထို့ကြောင့် ဟိတ်သည် ဇာတ်အားဖြင့် ၉ - ပါး ဖြစ်၏။

တနည်း - အကုသိုလ်ဟိတ် ၃ - ပါး၊ ကုသိုလ်ဟိတ် ၃ - ပါး၊ ဝိပါက်ဟိတ် ၃ - ပါး၊ ကြိယာဟိတ် ၃ - ပါး၊ ၁၂ - ပါး ဖြစ်၏။

အဟိတ်စိတ်၊ ဧကဟိတ်စိတ်၊ ဒွိဟိတ်စိတ်၊ တိဟိတ်စိတ်။

၁၂၇။ အဟိတ် ဆယ့်ရှစ်၊ ဧဟိတ် နှစ်၊ ဒွိဖြစ် ဝိသဒ္ဓေး။

၁၂၈။ ဟိတ်သုံးပါးယှဉ်၊ တိဟိတ်တွင်၊ သင်္ချာ ဇော သက္ကေး။

၁၂၉။ ဗိတ်နှင့် စေယှဉ်၊ ကျေလည်လျှင်၊ ဟိတ်မြင် မခက်သေး။

‘ဇောသက္ကေး’ ကား ၄၇ - တည်း။ စိတ်ပိုင်းမှာ ပြဆိုခဲ့သည့် အဟိတ်စိတ် ၁၈ - ခုကို ‘အဟိတ်ဆယ့်ရှစ်’ ဆိုသည်။

မောဟမူစိတ် ၂ - သည် မောဟဟိတ် တခုနှင့်သာ ယှဉ်၏။ ‘ဧကဟိတ်’ ၂ - ခု မည်၏။

လောဘမူစိတ် ရှစ်သည်လောဘဟိတ်၊ မောဟဟိတ်၊ ၂ - ခုနှင့် ယှဉ်၏။

ဒေါသမူစိတ် ၂ - ခုသည် ဒေါသဟိတ်၊ မောဟဟိတ် ၂ - ခုနှင့် ယှဉ်၏။

မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပူယုတ် ၄ - ခု၊ မဟာဝိပဿိက ဉာဏဝိပူယုတ် ၄ - ခု၊ မဟာကြိယာ ဉာဏဝိပူယုတ် ၄ - ခု၊ ဤ ၁၂ - ခုသည် အလောဘဟိတ်၊ အဒေါသဟိတ် ဟူသော ဟိတ် ၂ - ပါးနှင့် ယှဉ်၏။

ဤသို့လျှင် ဤ ၂၂ - ခုသောစိတ်သည် ဟိတ် ၂ - ပါးစီနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘ဒွိဟိတ်’ စိတ် မည်၏။

မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ - ခု၊ မဟာဝိပဿိက ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ - ခု၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ - ခု၊ ပေါင်း ကုဇေတိဟိတ် ၁၂ - ခု။

မဟဂ္ဂုတ် ဈာန်စိတ် - ၂၇၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈ - ခု၊ ပေါင်း ၄၇ - ခုသော စိတ်တို့သည် အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ ဤ ဟိတ် ၃ - ပါးနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘တိဟိတ်’ စိတ် မည်၏။ (ဘောသိက်ပိုင်းကျေလည်လျှင် ဤဟေတုသင်္ဂဟသည် အလွန် လွယ်လှ၏။)

ဟေတုသင်္ဂဟ ပြီး၏။

ကိစ္စသင်္ဂဟ

(၁) ပဋိသန္ဓိကိစ္စံ = ဘဝ အသစ်အသစ် ဆက်လက်ခြင်း ကိစ္စ လည်းကောင်း။

(၂) ဘဝင်္ဂကိစ္စံ = ဘဝကို စောင့်ရှောက်ခြင်းကိစ္စ လည်းကောင်း။

(၃) အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ = ဆုံးခြင်းခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၄) ဒဿနကိစ္စံ = မြဲခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၅) သဝနကိစ္စံ = ကြားခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၆) သာယနကိစ္စံ = နံခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၇) သာယနကိစ္စံ = လျက်ခြင်း သာယာခြင်းကိစ္စ လည်းကောင်း။

(၈) ဖုသနကိစ္စံ = တွေ့ထိခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၉) သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒနကိစ္စံ = လက်ခံ သိမ်းပိုက်ခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၁၀) သန္တိရဏကိစ္စံ = စိစစ်ခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၁၁) ဝေဝိဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ = ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။

(၁၂) ဇာနကိစ္စံ = အဟုန်နှင့်တကွ ကျရောက်ခံစံခြင်း ကိစ္စလည်း ကောင်း။

(၁၃) တဒါရမ္မဏကိစ္စံ = ဇောသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း ကိစ္စလည်း ကောင်း။

(၁၄) စုတိကိစ္စံ = ဘဝမှ ရွေးလျှောခြင်း ကိစ္စလည်းကောင်း။
စုဒ္ဓသကိစ္စာနိ၊ ၁၄ - ပါးသော ကိစ္စတို့ဟည်း။ [နှုတ်ဟက် ရစေ]

၁၃၁။ စပ်ဆက်၊ စီစဉ်၊ ဆင်ခြင်၊ ကြည့်ရှု၊ ကြားနာမှုနှင့်၊ နိမ္မ၊ လျက်မှု၊ တွေ့ထိမှုမှန်၊ လက်ခံ၊ စစ်ဆေး၊ ပိုင်ခြားရေး တည့်၊ သိရေးတွင်ကျယ်၊ တာတွယ် လိုက်စား၊ ရွေးရှား ပြောင်းရွှား၊ ဆယ့်လေးဖြာ၊ ပြုရာကိစ္စစဉ်။

၁၃၁။ ၉-သန္တိရိ၊ စိတ်နှစ်ဒွိမျှ၊ သန္တိ၊ ဘဝင်၊ သန္တိရင်နှင့်၊ အစဉ် လိုက်မှု၊ အဆုံးစု၊ ငါးခု ကိစ္စဟည်း။

‘ဥ - သန္တီရိ၊ စိတ်နှစ်ဒွိ’ ဆိုသည်ကား - ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂ - ခုကို ဆိုသည်။ ဤ ၂ - ခုသောစိတ်သည် ငါးကိစ္စတပ်၏၊ ငါးကိစ္စ ဟူသည်ကား (၁) ပဋိသန္တိကိစ္စ (၂) ဘဝင်ကိစ္စ (၃) သန္တီရဏကိစ္စ (၄) အစဉ်လိုက်မှ ဟူသော တဒါရုံကိစ္စ (၅) တခုသောဘဝ၏ အဆုံးဖြစ်သော စုတိကိစ္စ၊ ဤ ငါးကိစ္စတည်း။

၁၃၂။ အာဝဇ္ဇနံ၊ ကိစ္စဝနံ၊ ဝဇ္ဇနံ နှစ်စိတ်ပင်။

အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စရှိသော စိတ်ကား ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် - ၁၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် - ၁၊ ဤ နှစ်စိတ်ပင်တည်း။

၁၃၃။ ဒဿနာဒိ၊ စက္ခာဒိ၊ သိလေ စိတ်အစဉ်။

ဒဿန အစရှိသော ခုနစ်ကိစ္စမှာ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော စိတ် ၇ - မျိုးတို့နှင့် အစဉ်အတိုင်း တိုက်ဆိုင်၍ သိလေ ဟူလို။

သိပုံကား - စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေသည် ဒဿနကိစ္စတပ်၏။
 သောတဝိညာဉ်ဒွေသည် သဝနကိစ္စတပ်၏။
 ဃာနဝိညာဉ်ဒွေသည် ဃာယနကိစ္စတပ်၏။
 ဇိဝှာဝိညာဉ်ဒွေသည် သာယနကိစ္စတပ်၏။
 ကာယဝိညာဉ်ဒွေသည် ဖုသနကိစ္စတပ်၏။
 သမ္ပုဋိစ္ဆိန်းဒွေသည် သမ္ပုဋိစ္ဆနကိစ္စတပ်၏။
 သန္တီရဏ ၃ - ခုသည် သန္တီရဏကိစ္စတပ်၏။ ကိစ္စ - ၇၊ စိတ်ပေါင်း ၁၅။ ဤသို့ တိုက်ဆိုင်၍ သိလေ။

၁၃၄။ ဝုဠာကိစ္စာ၊ မနောဒွါ၊ တစ်သာ အမြဲပင်။

ဝုဠာကိစ္စတခုမှာ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁ - သာ အမြဲပင်တည်း။

၁၃၅။ ဝဇ္ဇနံကြဉ်တိ၊ ကု၊ ကု၊ ကြိ၊ ဖိုလ်ထည့် ဇော ပဉ်ပဉ်။

‘ပဉ်ပဉ်’ ဆိုသည်ကား ပဉ္စပဉ္စတည်း။ ငါးဆယ့်ငါးဆိုလိုသည်။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေကြဉ်သော ကြိယာ

စိတ် ၁၈၊ ဖိုလ်စိတ် ၄ - ခုထည့်။ ဇောကိစ္စတပ်သော စိတ်ပေါင်း ၅၅ ဖြစ်၏။ ဇော ၅၅ - ခေါ်သည်။

၁၃၆။ သန္တိ၊ ကြို၊ မဟာဝိ၊ မှတ်သိ တဒါရင်။

သန္တိရဏစိတ် ၃ - ခု၊ မဟာဝိပါကံစိတ် ၈ - ခု၊ ဤ ၁၁ - ခု သည် တဒါရုံကိစ္စတပ်၏။ တဒါရုံ ကောဒသ ခေါ်သည်။

၁၃၇။ သော သန္တိရိ၊ ကိစ္စ ဖွဲ့၊ သန္တိ၊ တဒါရင်။

သောမနဿသန္တိရဏစိတ်သည် သန္တိရဏကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စအားဖြင့် ကိစ္စ ၂ - ပါးတပ်၏။

၁၃၈။ မနောဒွါရာ၊ ဒွိကိစ္စာ၊ ဝုဠာ၊ ဝဇ္ဇနိပင်။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ၊ ဝုဠာကိစ္စအားဖြင့် နှစ်ကိစ္စ တင်၏။

၁၃၉။ ရှစ် မဟာဝိ၊ ဘွင်၊ သန္တိ၊ စုတိ၊ တဒါရင်။

မဟာဝိပါကံစိတ် ရှစ်ခုသည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ၊ ဘဝင်ကိစ္စ၊ စုတိကိစ္စ၊ ကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စအားဖြင့် လေးကိစ္စတပ်၏။

၁၄၀။ ကိုး မဟာဝိ၊ ကိစ္စကြို။ သန္တိ၊ ဘွင်၊ စု၊ ယှဉ်။

မဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါကံ ၉ - ခုသည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ၊ ဘဝင်ကိစ္စ၊ စုတိကိစ္စ၊ ဤသုံးကိစ္စနှင့် ယှဉ်၏။ ဤသုံးကိစ္စ တပ်၏ ဆိုလိုသည်။

၁၄၁။ တစ် - ခြောက်ဆယ့်ရှစ်၊ နှစ်မူ - နှစ်၊ လေး - ရှစ်၊ သုံး - ကိုးပင်။

၁၄၂။ ငါးမူကား ခွဲ၊ ဒ.ပေါင်းသိ၊ ပြီး၏ ကိစ္စသင်။

တစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ်ပေါင်း ၆၈၊ နှစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ်ပေါင်း ၂၊ လေးကိစ္စတပ်သော စိတ်ပေါင်း ၈၊ သုံးကိစ္စတပ်သော ပေါင်း ၉။ [လင်္ကာဖြစ်၍ လေး - သုံး ရွှေနောက်ပြန်သည် [ငါးကိစ္စတပ်သော စိတ်ပေါင်း ၂၊ ဤသို့ အပေါင်းနှင့်တကွ သိပ်လျှင် ကိစ္စသင်္ဂဟ ပြီးစီး၏ ဟုလို။

ငါး ကိစ္စတပ် ၂ - ဟူသည် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂ - ခုတည်း။

သုံး ကိစ္စတပ် ၉ - ကား မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉ - ခုတည်း

သေး ကိစ္စတပ် ရှစ် - ကား မဟာဝိပါက် ရှစ် ခုတည်း။

နှစ် ကိစ္စတပ် နှစ် - ကား သောမနဿသန္တီရဏ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ဤ ၂ - တည်း။

တကိစ္စတပ် ၆၀ - ကား ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁၊ ဒွေပဉ္စင်ညဏ် ၁၀၊
သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနှိုးဒွေ၊ ဇော ၅၅၊ ဤ ၆၀ - တည်း။ အလွန်ထွေးရှုပ်သည်၊
ရှင်းအောင် ခဲ့လေ။

ဟေတုသင်္ဂဟနှင့် စပ်၍ ခဲ့နည်းကား—

ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂ - ခု၊ မဟာဝိပါက် ၈ - ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်
၉ - ခု၊ ဤ ၁၉ - ခုသည် ပဋိသန္ဓေစိတ်လည်း မည်၏။ ဘဝင်စိတ်လည်း
မည်၏။ စုတိစိတ်လည်း မည်၏။

ထို ၁၉ - ခုတွင် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂ - ခုကား အဟိတ်၊ ပဋိသန္ဓေ
တည်း။ အဟိတ်ဘဝင်၊ အဟိတ်စုတိတည်း။

မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄ - ခုသည် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေတည်း။

မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ - ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉ - ခု၊ ဤ
၁၃ - ခုသည် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ တေရသတည်း။ တိဟိတ်ဘဝင်၊ တေရသ၊
တိဟိတ် စုတိ တေရသတည်း။

တဒါရုံ ကောဒသမှလည်း အဟိတ်တဒါရုံ ၃ - ခု၊ ဒွိဟိတ်တဒါရုံ
၄ - ခု၊ တိဟိတ်တဒါရုံ ၄ - ခုတည်း။

ဇော ၅၅ - တွင်လည်း—

အဟိတ်ဇော ၁ - မှာ ဟသိတုပ္ပုဒ်စိတ်တည်း။

ကေဟိတ်ဇော ၂ - မှာ မောဟမူ ဒွေတည်း။ ဒွိဟိတ်ဇော ၁၈၊
တိဟိတ်ဇော ၃၄။

၎င်းဘိဟိတ်ဇော ၃၄ - တွင်လည်း ကာမတိဟိတ်ဇော ၈၊ ဟေဂ္ဂုတ်
ဇော ၁၈၊ လောကုတ္တရာဇော ၈။ [ဟေဂ္ဂုတ်ဇော ၁၈ - နှင့် လော
ကုတ္တရာဇော ၈ - ကို အပ္ပနာဇော ဆဗ္ဗိသ ခေါ်သည်] ဆဗ္ဗိသကား
၂၆ - တည်း။

ကိစ္စသင်္ဂဟ ပြီး၏။

—

ဒွါရသင်္ဂဟ

၁၄၃။ စက်၊ သော၊ သာ၊ ဇီ၊ ကာ၊ မနိ၊ ခြောက်လီ ဒွါရမှတ်။

စက္ခုဒွါရ၊ သောတဒွါရ၊ သာနဒွါရ၊ ဇိဝှဒွါရ၊ ကာယဒွါရ၊
မနောဒွါရ။

၁၄၄။ အကြည်အလင်၊ ဖိတ်ဖိတ်လွင်၊ ထွက်ဝင် တံခါးဝတ်။

ကိုယ်တွင်း၌ စိတ်စေတသိက်တို့၏လည်းကောင်း၊ အပဉ္စ အစုံ ၆၀ ပါး
တို့၏လည်းကောင်း ဆိုင်ရာချင်းချင်း ပေါင်းသင်းအက်ဆံ ထွက်ဝင်
ရန် ဖြစ်သော အမျက်စိန်ရည် ဖိတ်ဖိတ်လည် အကြည် တံခါး ခြောက်
ပေါက်တည်း။

၁၄၅။ ဘဝင်ဆယ့်ကိုး၊ စိတ်အမျိုး၊ ခေါ်ရိုး မနောဒွါရ။

ဘဝင်စိတ် ၁၉ - ခုကို မနောဒွါရ ခေါ်ရိုး ရှိသည်။ ဤအရင်း၌
မနောဒွါရ ဟူသည် ဘဝင်စိတ် ၁၉ - ခုကို သိလေ။

၁၄၆။ စက္ခု စသည်၊ ဖိတ်ဖိတ်လည်၊ အကြည် ရုပ်တို့သား။

၁၄၇။ မနော ဟူသည်၊ ဖိတ်ဖိတ်လည်၊ အကြည် နာမ်တို့သား။

စက္ခုဒွါရ စသည်တို့ကား ဖိတ်ဖိတ်လည်သော ရုပ်အကြည်တို့သာ
တည်း။ မနောဒွါရကား နာမ်အကြည်တည်း။

၁၄၈။ ပဉ္စဝိညာဉ်၊ ကိုယ်စီယဉ္ဇ၊ ငါးအင် ခွဲရမှာ။

စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေသည် စက္ခုဒွါရ၌သာ ဖြစ်၏။ သောတဝိညာဉ်
ဒွေသည် သောတဒွါရ၌သာ၊ ဃာနဝိညာဉ် ဒွေသည် ဃာနဒွါရ၌သာ၊
ဇိဝှိဝိညာဉ်ဒွေသည် ဇိဝှိဒွါရ၌သာ၊ ကာယဝိညာဉ် ဒွေသည် ကာယ
ဒွါရ၌သာ ဖြစ်၏။

၁၄၉။ မနောဓာတ်ခေါ်၊ စိတ်မနော်၊ ငါးဖော် ခွဲရမှာ။

ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်း နှင့် သမ္ပဒိစ္ဆိန်းဒွေကို မနောဓာတ် ၃ - ခု ခေါ်
သည်။ ယင်းမနောဓာတ် ၃ - ခုသည် ငါးဒွါရ၌သာ ဖြစ်၏။

၁၅၀။ မနောဒွါရာ၊ တိ သုံးဖြာ၊ မဟာဝိပါက် ရှစ်။

၁၅၁။ နှစ်ဆယ့်ကိုးမျှ၊ ဇောကာမ၊ ဒွါရ ခြောက်ပါး ဖြစ်။

မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း ၁၊ သန္တိရဏ ၃ - ခု၊ မဟာဝိပါက် ၈ - ခု၊ ကာမ
ဇော- ၂၉၊ ဤ ၄၁ - ခုသော စိတ်တို့သည် ၆ - ဒွါရလုံး၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတိုင် မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ပဉ္စဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါ ဝုဠာ
ကိစ္စနှင့် ဖြစ်၏။ မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါ အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စနှင့် ဖြစ်၏။

သန္တိရဏ ၃ - ခုသည် ပဉ္စဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါ သန္တိရဏကို
တဒါရုံကိစ္စ ၂ - ပါးနှင့် ဖြစ်၏။ မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါ တဒါရုံ
ကိစ္စနှင့် ဖြစ်၏။

မဟာဝိပါက် ၈ - ခုသည် ၆ - ဒွါရ၌ပင် တဒါရုံကိစ္စနှင့် ဖြစ်၏။

၁၅၂။ ဇောအပ္ပနာ၊ ဆဗ္ဗိသာ၊ မှန်စွာ မနောဖြစ်။

အပ္ပနာဇော ၂၆ - ခုသည် မနောဒွါရ၌သာ ဖြစ်သည်။ ပဉ္စ
ဒွါရ၌ မဖြစ်။

၁။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်နှင့် ကြိယာဇော၁၈၊ လောကုတ္တရာဇော ၈။

၁၅၃။ ဆယ့်ကိုး ပဋိသန္နိ၊ စိတ်အမှန်၊ ခြောက်တန် ဒွါရလွတ်။

ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉ - ခုသည် ၆ - ဒွါရမှ လွတ်၏။ ဒွါရဝိမုတ်
ခေါ်၏။ ဘဝင်စိတ် - ၁၉၊ စုတိစိတ် - ၁၉၊ အတူတူပင်။

ထို ၁၉ - တွင် ဥပေက္ခာသန္တိရဏ ၂ - ခု၊ မဟာဝိပင်္ဂါ ၈ - ခု
ဟူသော ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀ - သည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ၊ ဘဝင်ကိစ္စ၊ စုတိ
ကိစ္စတပ်ခိုက်၍သာ ၆ - ဒွါရမှ လွတ်သည်။ သန္တိရဏကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စ
တပ်ခိုက် ၆ - ဒွါရ၌ပင် ဖြစ်သည်။

ရူပဝိပင်္ဂါ ၅ - ခု၊ အရူပဝိပင်္ဂါ ၄ - ခု ဟူသော မဟာဂုဏ်
ပဋိသန္ဓေစိတ် ၉ - ခုသည်မူကား အချင်းခပ်သိမ်း ၆ - ဒွါရမှလွတ်သည်။

၁၅၄။ စက္ခုဒွါရောက်၊ လေးဆယ့်ခြောက်၊ ယူကောက် စိတ်အရ။

စက္ခုဒွါရ၌ စိတ်ပေါင်း ၄၆ - ဖြစ်၏။ ၄၆ - ပါးသော စိတ်ကား -
ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ - ကြည့်၍ ကာမစိတ် ၄၄ - ကို မူတည်၍ထား။
၄၄ - ၌ စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေ ထည့်လျှင် ၄၆ - ဖြစ်၏။ ဤ ၄၆ - ပါး
သော စိတ်တို့သည် စက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် မည်ကုန်၏။

၁၅၅။ သောဘ စသည်၊ ဒွါလေးလီ၊ ထုံးမှီ ရှေးနည်းပြ။

ထိုအတူ သောဘဒွါရ။ ပ။ ကာယဒွါရတို့၌လည်း စိတ်ပေါင်း ၄၆ -
ပါးစီ ဖြစ်ကုန်၏။ ယခင် မူတည်၍ ထားအပ်သော ကာမစိတ် ၄၄ -
တွင် သောဘဝိညာဏ်ဒွေ ထည့်။ ၄၆ - ပါးသောစိတ်တို့သည် သောဘ
ဒွါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် မည်ကုန်၏။ ပ။ ၄၄ - ပါးသော ကာမစိတ်တို့

၁။ ရူပါရုံ နှင့် စက္ခုဒွါရတို့ တွေ့ထိရာ၌ စက္ခုဒွါရဝိထိစိတ်များ ဖြစ်ကြ
သည်။ ထိုဝိထိစိတ် ၄၆ - ပါးကား ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်း ၁၊ စက္ခုဝိညာဏ်
၂၊ သမ္ပုဒ္ဓိစ္ဆိန် ၂၊ သန္တိရဏ ၃၊ ဝုဒ္ဓာ (မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း) ၁၊ ကာမ
ဇော ၂၉၊ တဒါရုံ ၁၁၊ ပေါင်း ၄၆။ (သန္တိရဏ ၃ - ပါးလည်း
တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက်၍ ၂ - ခါထပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ၄၆ - ပါးပင်
ရသည်။)

တင် ကာယဝိညာဏ်ပွေ ထည့်။ ၄၆ - ပါးသော စိတ်တို့သည် ကာယ ခွါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် မည်ကုန်၏။ ဆံပြီး သံပေါက်တို့နှင့် နှိုးနှေး၍ သိလေ။

၁၅၆။ ခြောက်ဆယ့်ခွန်သာ၊ မနောဒွါ၊ သင်္ချာ စိတ်ရေရ။

မနောဒွါရ၌ စိတ်ပေါင်း ၆၇ - ပါး ဖြစ်၏။ ၆၇ - ပါးသော စိတ်တို့ကား - တဒါရုံ ကောဒသ၊ ကာမဇောတဗုယုတ် - ၃၀၊ အပ္ပနာ ဇော ၂၆၊ မနောဒွါရာဇဇွန်း ၁ - ခု၊ ဤ ၆၇ - ပါးတို့ပေတည်း။

၁၅၇။ တဒါရုံရောက်၊ သုံးဆယ့်ခြောက်၊ ငါးရောက် မနောသုံး။

၁၅၈။ ခြောက်ဒွါရဖြစ်၊ သုံးဆယ့်တစ်၊ လွတ်၊ ဖြစ်တဆယ်နှုန်း။

၁၅၉။ မဟာဝိပါ၊ ကိုးခုမှာ၊ ခြောက်ဒွါ လွတ်မြဲထုံး။

‘တဒါရုံရောက်’ ဆိုသည်ကား - တဒါရုံသာ ရောက်သည် ဖြစ် သည် ဟူလို။ ၃၆ ဆိုသည်ကား - ဒေဝဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ - နှင့် အပ္ပနာ ဇော ဆဗ္ဗိသတည်း။

‘ငါးရောက် မနောသုံး’ ဆိုသည်ကား - ၅ - ဒွါရ၌သာ ရောက် သော စိတ်ကား မနောဇောတ် ၃ - ခုတည်း။

မနောဒွါရာဇဇွန်း ၁၊ ဆောမနဿသန္တိရဏ - ၁၊ ကာမဇော - ၂၉၊ ဤကား ၆ - ဒွါရဖြစ် ၃၁ - တည်း။

‘လွတ်၊ ဖြစ်တဆယ်’ ဆိုသည်ကား ဥပေက္ခာသန္တိရဏ - ၂၊ မဟာ ဝိပါ - ၈၊ ဤတဆယ်သည် ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စ တပ်ခိုက် ၆ - ဒွါရမှ လွတ်၏။ သန္တိရဏကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စ တပ်ခိုက် ၆ - ဒွါရ၌ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘လွတ်၊ ဖြစ်တဆယ်နှုန်း’ ဆိုသတည်း။

မဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါ ၉ ခုသည်မူကား အမြဲလျှင် ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိကိစ္စ ၃ - ခုသာ တပ်သည့် ဖြစ်၍ ၆ - ဒွါရမှ အမြဲလွတ်သတည်း။

ဒွါရသင်္ဂဟ ပြီး၏။

အာရမ္မဏ သင်္ဂဟ

၁၆၀။ ရူပ၊ သဒ္ဓါ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဓမ္မ ခြောက်အာရုံ။

၁၆၁။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ နိဗ္ဗိ၊ ရုပ် အကြွင်း၊ ပညတ်အများ၊
ဤငါးပါး၊ မှတ်သား ဓမ္မာရုံ။

၁၆၂။ ဆွဲကိုင် မှီတွယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်၊ ခြောက်သွယ် ခေါ်
အာရုံ။

စိတ်အကုန် စေတသိက်အကုန် နိဗ္ဗာန် ဟူ၍ နာမ်ဓမ္မာရုံ ၃ - ပါး။
ရုပ်အကြွင်းဆိုသည်ကား - ရူပ၊ သဒ္ဓါ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့မှ ကြွင်း
သော ၂၁ - ခုသော ရုပ်ဓမ္မာရုံ၊ ပညတ်ဓမ္မာရုံ ဟူ၍ ဓမ္မာရုံအပြား ၅ -
ပါး ရှိ၏။

ရုပ် ၂၁ - ခုကို စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ ဟူသော
ပဿာဒရုပ် ၅ - ခု တရပ်၊ သုခုမရုပ် ၁၆ - ခု တရပ် နှင့်ဝေသည့်ရှိသော
ဓမ္မာရုံ ခြောက်မျိုး ဖြစ်၏။

နောက်ကဗျာကား - အာလမ္မဏသဒ္ဓါ၏ အနက်သဘောတည်း။ စိတ်
စေတသိက်တို့၏ ဆွဲကိုင်မှီတွယ်ရာ ဆိုလိုသည်။

ကာလဝိမုတ်

၁၆၃။ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်၊ နှစ်ရပ် ဓမ္မ၊ ဖြစ်ကင်းပ၊ ကာလဝိမုတ်ကြို။

ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဥပါဒ်ဇာတိမှ ကင်းလွတ်သော နိဗ္ဗာန် နှင့် ပညတ် -
ဤနှစ်ပါးသည် အတိတ် အနာဂတ် ဖဇာပွန် သုံးတန်သော ဇာတိမှ
လွတ်သည် ဖြစ်၍ ကာလဝိမုတ် မည်၏။

စိတ် စေတသိက် ရုပ် အလုံးစုံတို့သည် ကာလသုံးပါး၌ ယှဉ်သော
ကြောင့် ဧကကာလိက ဓမ္မတို့ မည်ကုန်၏။

၁၆၄။ ပဉ္စဝိညာဏ်၊ ကိုယ်စီရံ၊ ငါးတန် ရူပါဒိ။

၁၆၅။ မနောမာတုံ၊ ငါးအာရုံ၊ နှစ်စုံ ဆယ့်သုံးရှိ။

၁၆၆။ ပစ္စုပ္ပန်၊ ရုပ်ကေန်၊ အမှန် တွေးယူသွှေ့။

စက္ခုဝိညာဏ်သည် ရူပါရုံကိုသာ အာရုံပြုသည်။ သောတဇိညာဏ်သည် သဒ္ဓါရုံကိုသာ၊ သာနဝိညာဏ်သည် ဂန္ဓာရုံကိုသာ၊ ဇိဝ္ဗာဝိညာဏ်သည် ရသာရုံကိုသာ၊ ကာဝိညာဏ်သည် ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ၃ - ခုကိုသာ အာရုံပြုသည်။

ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ဗုဒ္ဓိစိုက်နှိုးနှေးဟူသော မနောဓာတ် ၃ - ခုသည် ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဟူသော ပဉ္စာရုံကိုသာ အာရုံပြုသည်။

ကာမအာရုံပြုစိတ် - ၂၅

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ - နှင့် မနောဓာတ် ၃ - ခုကို ပေါင်းပြန်သော် ၁၃ - ခု ရှိ၏။ ထို ၁၃ - ခုသည် ကာလအားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကေန် ရုပ်ကေန် သာတည်း။ စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေသည် ရူပါရုံကို အာရုံပြုသည် ဆိုငြားသော်လည်း ချုပ်လေပြီးသော အတိတ် ရူပါရုံကို အာရုံပြုသည်လည်း မဟုတ်။ မဖြစ်သေးသော အနာဂတ် ရူပါရုံကို အာရုံပြုသည်လည်း မဟုတ်။ ဥပါဒိဋ္ဌိ ဘင်္ဂိတည်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံကိုသာ အာရုံပြုသည်။ ကြွင်းသောစိတ် ၁၁ - ခုတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။

ထိုပဉ္စာရုံသည်လည်း ရုပ်တရားစု ကေန် ဖြစ်၍ ထို ၁၃ - ခုသော စိတ်ကို ရုပ်ကေန် ဆိုသတည်း။

၁၆၇။ တဒါ၊ ဟသ၊ ဆယ့်နှစ်ဝ၊ ကာမကိုသာ သိ။

တဒါရုံ ကောဒသိ၊ ဟသိတုပ္ပာဒိ၊ ဤ ၁၂ - ခုသည် ကာမမျိုး ဖြစ်သော ရုပ်အကုန် နာမ်အကုန်ကို အာရုံပြုနိုင်၏ဟု သိရမည် ဟူလို။

ကာမအာရုံပြုစိတ်ပေါင်း - ၂၅ ပြီး၏။

လောကုတ္တရာကြည် အလုံးစုံအာရုံပြု

၁၆၈။ အကု ဆယ့်နှစ်၊ ရှစ် ဝိပ္ပယုတ်၊ ကု၊ ကြိ၊ ထုတ်၊ လောကုတ် ကြည့်၍ သိ။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ မဟာကုသိုလ်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် မဟာကြိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဟူသော ဝိပ္ပယုတ်ရှစ်ခု၊ ပေါင်း ၂၀-သည် မင်္ဂလေးတန် ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန် ဟူသော လောကုတ္တရာ တရားမျိုးကိုလွှတ်၊ ကြွင်း သော ကာမစိတ် စေတသိက်၊ ရူပစိတ်စေတသိက်၊ အရူပစိတ် စေတ သိက်၊ ရုပ် ၂၈ - ခု၊ ပညတ်ချိုး ဂူသော အလုံးစုံကို အာရုံပြုနိုင်သည်။

အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကြည် အလုံးစုံ အာရုံပြု

၁၆၉။ ကာမ - ကုညဏ်၊ ကုဘိညာဏ်၊ ငါးတန် စိတ်မနိ။

၁၇၀။ ရဟတ်မဂ် ဖိုလ်၊ ကြည့်စေလို၊ ကြွင်းကို အကုန်သိ။

ကာမကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ - ခု၊ ကုသိုလ်အဘိညာဏ်စိတ် ၁ - ခု ဤငါးခုသောစိတ်သည် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြည့်၍ ကြွင်းသော အလုံးစုံသော ကာ ရူပ အရူပစိတ် စေတသိက်၊ အောက်မဂ် ၃ - ခု၊ အောက်ဖိုလ် ၃ - ခု၊ ရုပ် ၂၈ - ခု၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ကို အာရုံပြုနိုင်သည်။

အလုံးစုံ အာရုံပြုစိတ်

၁၇၁။ ကာမ - ကြိညဏ်၊ ကြိဘိညာဏ်၊ ဝဇ္ဇန် မနောဆိ။

၁၇၂။ ခပ်သိမ်း အာရုံ၊ အလုံးစုံ၊ အကုန် ပြုလေဘိ။

ကာမကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ - ခု၊ ကြိယာအဘိညာဏ်စိတ် ၁ - ခု၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ၁ - ခု၊ ဤ ၆ - ခုသော စိတ်သည် ကာမ ရူပ အရူပ လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန် ပညတ် အလုံးစုံကို အကုန် အာရုံပြုနိုင် သည်။ မည်သည့် တခုကို မပြုနိုင်ဟု ကြင်ဘွယ် မရှိပြီ။

ဤအရာ၌ ကုသိုလ်အဘိညာ ကြိယာအဘိညာ ဆိုသည်ကား - အဘိ ညာကိစ္စ ပြီးစီးအောင် ပွားများအားထုတ်၍ ထမြောက်သော တန်းခိုး

ဣဒ္ဓိပါဒ် ကြီးမြတ်သော ရူပပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ် နှင့် ကြိယာ ၂ - ခု တည်း။

မကတိသော ရူပပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ် နှင့် ကြိယာ ၂ - ခုကား တခြားတည်း။

ပညတ်ဧကန် - ၂၁

၁၇၃။ ဘိညာကြဉ်မှု၊ ဆယ့်ငါး ရှု၊ အရူ - ပ, တ, ဆိ။

၁၇၄။ ပညတ် ဧကန်၊ နှစ်ဆယ့်တစ်၊ စင်စစ်အမှန်သိ။

အဘိညာဒွေကြဉ်သော ရူပစိတ် ၁၅ - ခု၊ အရူပစိတ် ၁၂ - ခုတွင် ဂထမဖြစ်သော အာကာသ၊ နဉ္စာယ၊ ဘနကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ ၃ - ခု၊ တတိယဖြစ်သော အာကိဉ္ဇညာယတနကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ ၃ - ခု၊ ဤစိတ် ၂၁ - သည် ပညတ်ကိုသာ ဧကန်ပြု၏။ တခြားသော ပရမတ် မျိုးကို မပြု။

‘အရူ - ပ, တ, ဆိ’ ခွဲ၍ ရှုတ်။ ပထမ အရူပ၊ တတိယ အရူပ ဆိုလိုသည်။ ‘ဆိ’၌ ဣကား အနုဗန်’ တည်း။ ‘ဆ’ ဟု မှတ်။

မဟဂ္ဂုတ်ဧကန် - ၆

၁၇၅။ အရူ ဒုမ္မာ၊ ပ - ကိုသာ၊ စ - မှာ တ - ကို သိ။

အရူပစိတ် ၁၂ - ခုတို့တွင် ဒုတိယဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသိုလ်ဝိပါက် ကြိယာစိတ် ၃ - ခုသည် ပထမဖြစ်သော အတိတ်အာကာသ၊ နဉ္စာယတနစိတ်ကို အာရုံပြုသည်။ ဧတုတ္ထဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနစိတ် ၃ - ခုသည် တတိယဖြစ်သော အတိတ် အာကိဉ္ဇညာယတနစိတ်ကို အာရုံပြုသည်။ ထိုသို့ပြုရာ၌လည်း ကုသိုလ် ဝိပါက်

၁။ အနုဗန် = အနုဗန္ဓ (ပါဠိ) အနု = နောက်ထပ် + ဗန္ဓ = ဖွဲ့စပ် (အပ်သော အက္ခရာ) ၁။ ဆိ၌ ဆ-သာ လိုရင်းဖြစ်သည်။ ဆိ၌ ဣ (-°) ကား နောက်ထပ် ဖွဲ့စပ်ထားသည့် အပို အက္ခရာဖြစ်သည် - ဟူလို။

စိတ်တို့က ကုသိုလ်စိတ်ကိုအာရုံပြုသည်။ ကြိယာစိတ်က ကုသိုလ်ကြိယာကို အာရုံပြုသည်။ ဟေဂ္ဂုတ်ကေန အဇိတ်ကေန ၆ - ခုတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကေန

၁၇၆။ လောကုတ္တရံ၊ စိတ် ရှစ်တန်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ သိ။

လောကုတ္တရာစိတ် ၈ - ခုသည် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုသည်။

ဒွါရဝိမုတ်စိတ် ၁၉ - ခုတို့၏ အာရုံပြုကိုမူကား ဘုံပိုင်း မရဏာသန္တဝိထိသို့ ရောက်မှ ပြဆိုလတ္တံ့။

ကေန အနုကန် ခွဲနည်း အမျိုးမျိုးတို့မှာ လင်္ကာသံပေါက်ဟောင်းရှိလေပြီ။

အာရမ္မဏသင်္ဂဟ ပြီး၏။

--

ဝတ္ထုသင်္ဂဟ

၁၇၇။ စက်၊ သော၊ သာ၊ ဇီ၊ ကာ၊ ဟဒီ၊ ခြောက်လီ ဝတ္ထုရုပ်။

၁၇၈။ တည်ရာ၊ မှီရာ၊ မြေပမာ၊ လွန်စွာ ကျေးဇူးထုတ်။

‘စက်’ ကား စက္ခုဝတ္ထု၊ ‘သော’ ကား သောတဝတ္ထု၊ ‘သာ’ ကား သာနဝတ္ထု၊ ‘ဇီ’ ကား ဇိဝှာဝတ္ထု၊ ‘ကာ’ ကား ကာယဝတ္ထု၊ ‘ဟဒီ’ ကား ဟဒယဝတ္ထု။ ဝတ္ထုရုပ် ၆ - ပါး။

မြေကြီးသည် သစ်ပင်တို့၏ ဖြစ်ပွားရာ ဖြစ်သကဲ့သို့ စိတ်စေတသိက်တို့၏ ဖြစ်ပွားရာ တည်ရာ မှီရာ ဌာနဖြစ်သော ရုပ်တရားအထူးကို ဝတ္ထုဆိုသည်။

ရူပဘုံမှာ ၃ - ခုသာ

၁၇၉။ ဝတ္ထု ခြောက်စုံ၊ ကာမဘုံ၊ အကုန် ရသည်သာ။

၁၈၀။ စက်၊ သော၊ ရှစ်တန်၊ ဟဒယံ၊ သုံးတန် ရူပမှာ။

အသညသတ်ကြည်သော ရူပ ၁၅ - ဘုံမှာ စက္ခုဝတ္ထု၊ သောတဝတ္ထု၊
ဟဒယဝတ္ထု၊ ဤသုံးခုသာ ရ၏။ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ ဤသုံးခုမရ။

၁၈၁။ အရူပမူ၊ ဝတ္ထုဟူ၊ မြူမျှ မရှိပါ။

အရူပဘုံ၌ ပတ္ထုရုပ်ဟူ၍ တစုံတရာမျှ မရှိ။

ပဉ္စဝတ္ထုမှီ စိတ်များ

၁၈၂။ ဝိညာဏ် ဆယ်လီ၊ အမြဲမှီ၊ ငါးလီ သီးသီးသာ။

စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေသည် စက္ခုဝတ္ထု၌မှီသည်။ သောတဝိညာဏ်ဒွေ
သည် သောတဝတ္ထု၌။ ဃာနဝိညာဏ်ဒွေသည် ဃာနဝတ္ထု၌။ ဇိဝှာ
ဝိညာဏ်ဒွေသည် ဇိဝှာဝတ္ထု၌။ ကာယဝိညာဏ်ဒွေသည် ကာယဝတ္ထု၌
မှီသည်။ ဤသို့လျှင် ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ - သည် မိမိဝတ္ထုနှင့်မိမိအသီး
အသီးသာ မှီသည်။

ဟဒယ အမြဲ မှီ - ၂၃

၁၈၃။ မနောဓာတ်သုံး၊ မှီမြဲထုံး၊ အဆုံး ဝတ္ထုမှာ။

ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနိုးဒွေ ဟူသော မနောဓာတ် ၃ - ခုသည်
ဟဒယဝတ္ထုဟူသော အဆုံးဝတ္ထုမှာ အမြဲ မှီသည်။

၁၈၄။ သန္တိ၊ မဟာဝိ၊ ဒွေ ပဋိ၊ ဟသိ ဆယ်ငါးရူ။

၁၈၅။ သောတာပဂ္ဂ၊ သုံးဆယ်ရာ၊ ဟဉ္စ အမြဲဟူ။

သန္တိရဏသုံးခု မဟာဝိပါက် ၈ - ခုဟူသော တဒါရုံ ကောဒသ၊
ဟိသသမ္ပယုတ်ဟူသော ဒေါသမူဒွေ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁ - ခု၊ ရူပစိတ်
၁၅ - ခု၊ သောတာပတ္ထိမဂ်စိတ် ၁ - ခု၊ ဤ ၃၀ - သည် ဟဒယဝတ္ထု၌
အမြဲ မှီသည်။

၁၈၆။ အရူပ ဝိ၊ စတုညီ၊ အမှီ နှစ်ဟူ။

အရူပဝိပါက် ၄ - ခုသည် တစုံတခုသော ဝတ္ထုကိုမျှ အမှီ မရှိ။

ရံခါမှီ မမှီ-၄၂

၁၈၇။ လော၊ မော ဆယ်ဖြာ၊ မနောဒွါ၊ မဟာကု၊ ကြိ ရှစ်။

၁၈၈။ ကု၊ ကြိ ရှစ်ဖြာ၊ အရူပါ၊ ကုတ်မှာ ထက်ခုနစ်။

၁၈၉။ ဝတ္ထုရုပ်စီ၊ မှီ မမှီ၊ ပေါင်းညီ လေးဆယ့်နှစ်။

လောဘမူစိတ် ၈၊ မောဟမူစိတ် ၂၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁၊ မဟာ
ကုသိုလ် ၈၊ မဟာကြိယာ ၈၊ အရူပကုသိုလ် - အရူပကြိယာ ၈၊
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ကြည်သော အထက်လောကုတ္တရစိတ် ၇၊ ပေါင်း
၄၂ - ခုသော စိတ်တို့သည် ကမ္မဘုံ ရူပဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက် ဟဒယဝတ္ထုကို
မှီကြကုန်၏။ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက် ဟဒယဝတ္ထုကို မမှီကြကုန် ဟူလိ။

၁၉၀။ မှီ စတုတေး၊ မမှီ လေး၊ စ - ဒွေး မှီ မမှီ။

အမြဲ မှီကား ၄၃-တည်း။ အချင်းပေါ်သိမ်းမမှီကား ၄ - တည်း။
ရံခါမှီ ရံခါမမှီကား ၄၂ - တည်း။

ဓာတ်ခုနစ်ပါးကား စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေသည် စက္ခုဝိညာဏဓာတ်မည်
၏။ လ။ ကာယဝိညာဏ်ဒွေသည် ကာယဝိညာဏဓာတ်မည်၏။ (ပဉ္စ-
ဝိညာဏဓာတ် ၅ - ပါး။)

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပဒိစ္စိုန်ဒွေသည် မနောဓာတ်မည်၏။ ကြွင်းသော
စိတ်ပေါင်း ၇၆ - ခုသည် မနောဝိညာဏဓာတ်မည်၏။

* ပိုဒ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် ပကိုက်ပြီး။

ဝတ္ထုသင်္ဂဟ ပြီး၏။

ပကိုက်ပိုင်း ပြီး၏။

၁။ လင်္ကာနံပါတ် ၁၈၂ - ၃ - ၄ - ၅။ ၂။ လင်္ကာနံပါတ် ၁၈၆။

F 6 ၃။ လင်္ကာနံပါတ် ၁၈၇ - ၈ - ၉။

ထုတ်ဖော်ပုံကား - စက္ခုဒွါရဝီထိ၊ သောတဒွါရဝီထိ၊ သာနဒွါရဝီထိ၊
 ဇိဝှာဒွါရဝီထိ၊ ကာယဒွါရဝီထိ၊ မနောဒွါရဝီထိ၊ ဤသို့ စိတ်အစဉ်ကို
 ဒွါရ ၆ - ပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဝီထိ ၆ - ပါး ဖြစ်အောင် ထုတ်ဖော်လေ ဟူလို။

ပဉ္စဒွါရဝီထိ အပြား

၁၉၈။ ကိမဟန် နှင့်၊ မဟန်၊ ပရိတ်၊ တိပရိတ်၊ ဖြာစိတ် ပဉ္စဒွါရ။

ပဉ္စဒွါရဝီထိ ၅ - ခုတို့တွင် တခုတခုကို အတိမဟန္တာရုံဝီထိ၊ မဟန္တာ
 ရုံဝီထိ၊ ပရိတ္တာရုံဝီထိ၊ အတိပရိတ္တာရုံဝီထိ ဟူ၍ ၄ - မျိုး ၄ - မျိုးစီ
 စိတ်ဖြာ ပွားများစေ ဟူလို။

ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဟူသော အာရုံ
 ငါးပါးကို အတိမဟန္တာရုံ ငါးပါး၊ မဟန္တာရုံ ငါးပါး၊ ပရိတ္တာရုံ
 ငါးပါး၊ အတိပရိတ္တာရုံ ငါးပါး ဟူ၍ ၄ - ပုံစီ ပုံ။

အတိမဟန္တာရုံကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဒွါရဝီထိစုသည် အတိ
 မဟန္တာရုံဝီထိ မည်၏။ အကြွင်းသုံးမျိုးမှတည်း ဤနည်းတူ သိလေ။
 ပဉ္စဒွါရဝီထိ ၂၀ - ပွားများ၏။

အတိမဟန္တာရုံ စသည် လေးမျိုး

၁၉၉။ အဟိမဟန်၊ တချက်လွန်၊ မဟန် နှစ်၊ သုံးသော။

၂၀၀။ လေးက အစ၊ ကိုးတိုင်မျှ၊ လွန်က ပရိတ္တာ။

၂၀၁။ တဆယ် အာဒိ၊ ဆယ့်ငါးထိ၊ လွန် တိပရိတ္တာ။

ဥပါဒ်ပြီးနောက် စိတ္တက္ခဏ ၁ - ချက် လွန်မှ ဒွါရ၌ ထင်နိုင် ထိခိုက်
 နိုင်သော ပဉ္စာရုံသည် အတိမဟန္တာရုံ မည်၏။ ဤပဉ္စာရုံ၌ ဝီထိစီသော
 ရသောကြောင့် အတိမဟန္တာရုံ ၅ - ဝီထိ ဖြစ်၏။

ဥပါဒ်ပြီးနောက် စိတ္တက္ခဏ ၂ - ချက် လွန်ပြီးမှ ဒွါရတို့၌ ထင်နိုင်
 သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ စိတ္တက္ခဏ ၃ - ချက် လွန်ပြီးမှ ဒွါရတို့၌ ထင်နိုင်
 သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ ဤ ၂ - မျိုးသည် မဟန္တာရုံ မည်၏။ ဤမဟန္တာရုံ၌
 ၂ - ဝီထိစီ ရသောကြောင့် မဟန္တာရုံပေါင်း ၁၀ - ဖြစ်၏။

ဥပါဒ်ပြီးနောက် စိတ္တက္ခဏ ၄ - ချက် လွန်ပြီးမှ ဒွါရတို့၌ ထင်နိုင်သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ ၅ - ချက် လွန်ပြီးမှ ထင်နိုင်သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ လ၊ ၉ - ချက် လွန်ပြီးမှ ထင်နိုင်သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ ဤ ၆ - မျိုးသည် ပရိတ္တာရုံ ပည်၏ ဤပရိတ္တာရုံ၌ ၆ - ဝိထိစီ ရသောကြောင့် ပရိတ္တာရုံ ဝိထိပေါင်း ၃၀ - ဖြစ်၏။

ဥပါဒ်ပြီးနောက် စိတ္တက္ခဏ ၁၀ - ချက် လွန်ပြီးမှ ထင်နိုင်သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ ၁၁ - ချက် လွန်ပြီးမှ ထင်နိုင်သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ လ၊ ၁၅ - ချက်လွန်ပြီးမှ ထင်နိုင်သော ပဉ္စာရုံမျိုး၊ ဤ ၆ - မျိုးသည် အတိပရိတ္တာရုံ မည်၏။ ဤအတိပရိတ္တာရုံ၌ ၆ - ဝိထိစီရသောကြောင့် အတိပရိတ္တာရုံဝိထိပေါင်း ၃၀ - ဖြစ်၏။ ပဉ္စဒွါရဝိထိအကျယ် ၇၅ - ဖြစ်၏။

အလွန်အားကြီးသော ပဉ္စာရုံကို အတိမဟန္တာရုံ ဆိုသည်။ သင့်ရုံအားကြီးသော ပဉ္စာရုံကို မဟန္တာရုံဆိုသည်။ အားနည်းသော ပဉ္စာရုံကို ပရိတ္တာရုံ ဆိုသည်။ အလွန်အားနည်းသော ပဉ္စာရုံကို အတိပရိတ္တာရုံ ဆိုသည်။ ပဉ္စဒွါရ၌ ဝိသယပဝတ္တိ အပြားတည်း။

ဝါရလေးမျိုး

၂၀၂။ တဒါ၊ နှင့် ဇော၊ ဝုဠော၊ မောဃ၊ လေးဝါရ၊ ယှဉ်ကြစဉ်တိုင်းသာ။

၂၀၃။ ပရိတ္တာထုံး၊ ဝုဠာဆုံး၊ နှစ်၊ သုံး အကြိမ်သာ။

တဒါဂုံဝါရ၊ ဇောဝါရ၊ ဝုဠာဝါရ၊ မောဃဝါရ ဟူ၍ ၄ - ဝါရရှိသည်ကို အတိမဟန္တာရုံဝိထိ စသည်နှင့် အစဉ်အတိုင်း ယှဉ်၍ သိလေ။

အတိမဟန္တာရုံ ၅ - ဝိထိသည် တဒါရုံအဆုံးရှိသောကြောင့် တဒါရုံဝါရ မည်၏။

မဟန္တာရုံ ၁၀ - ဝိထိသည် ဇောစိတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် ဇောဝါရ မည်၏။

ပရိတ္တာရုံဝိထိ ၃၀ - သည် ဝုဠာ အဆုံးရှိသောကြောင့် ဝုဠာဝါရ မည်၏။

အတိပရိတ္တာရုံဝီထိ ၃၀ - သည် ဝီထိစိတ်ဖြူခြင်း မရှိသောကြောင့်
မောသဝါရ မည်၏။ ဤပရိတ္တာရုံမှာ အဆုံးဝုဋ္ဌော ၂ - ကြိမ်သော်
လည်းကောင်း ၃ - ကြိမ်သော်လည်းကောင်း ချလေ။

ဤကား ယေဘုယျ အရိုးကျ ၇၅ - ဝီထိတည်း။

တဒါရုံမကျသော အတိမဟန္တာရုံ

ဗြဟ္မာတို့၌ဖြစ်သော အတိမဟန္တာရုံဝီထိ၊ ဒေါသမူဇောနှင့်စပ်သော
အတိမဟန္တာရုံ ဝီထိတို့မှာ အတိမဟန္တာရုံ ဖြစ်သော်လည်း တဒါရုံ
အဆုံး မရှိ။

ဒွါရဝါးပါး အာရုံဝါးပါး သန့်ခြား၍ ခဲ့မှုကား - စက္ခုဒွါရဝီထိ
သည် အတိမဟန္တာရုံ ကဝီထိ၊ မဟန္တာရုံ ၂ - ဝီထိ၊ ပရိတ္တာရုံ ၆ - ဝီထိ၊
အတိပရိတ္တာရုံ ၆ - ဝီထိ ဟူ၍ ၁၅ - ဝီထိ ဖြစ်၏။ ထိုအတူ သောတ
ဒွါရဝီထိ ၁၅၊ သာနဒွါရဝီထိ ၁၅၊ ဇိဝှါဒွါရဝီထိ ၁၅၊ ကာယဒွါရဝီထိ
၁၅၊ ပေါင်း ပဉ္စဒွါရဝီထိ ၇၅ - ဖြစ်၏။

ပဉ္စဒွါရဝီထိ ဆပြား ပြီး၏။

—

ပဉ္စဒွါရဝီထိ ဖြစ်ကြောင်း

၂၁၄။ စက္ခာ၊ လောက၊ ရူပ ထင်ပြီ၊ မနသီ၊ လေးလီ ကျေသို့။

(၁) စက္ခုဥတ္တု (၂) နေရောင် မီးရောင် စသော အာလော
က = အရောင်အလင်း (၃) ရူပါရုံ၏ စက္ခု၌ ထင်ခြင်း ထိခိုက်ခြင်း
(၄) မနသိကာရ ဟူသော အာဝဇ္ဇန်း၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ဤအကြောင်း
လေးပါး စုံညီမှ စက္ခုဒွါရဝီထိ ဖြစ်သည်။ နောက်၌လည်း ဤနည်းတူ
သိလေ။

၂၀၅။ သောတာ၊ ကာယ၊ သဒ္ဓ ထင်ပြီ၊ မနသီ၊ လေးလီ
သောတာဘို့။

အာကာသ ဆိုသည်ကား - အာပါန် ဟင်းလင်းကည်း။

၂၀၆။ သာန၊ ဝါတ၊ ဝန္တ ထင်ပြီ၊ မနသီ၊ လေးလီ သာနဘို့။

ဝါတ ဆိုသည်ကား - အနံ့ကို ရှူသော လေတည်း။

၂၀၇။ ဇိဝှါ၊ အာပ၊ ရသ ထင်ပြီ၊ မနသီ၊ လေးလီ ဇိဝှာဘို့။

အာပ ဆိုသည်ကား - လျှာရည်တည်း။

၂၀၈။ ကာယ၊ ထဒ္ဓ၊ ဖောဋ္ဌ ထင်ပြီ၊ မနသီ၊ လေးလီ ကာယဘို့။

ထဒ္ဓ ဆိုသည်ကား - ခက်မာသော ပထဝီတည်း။

ဖောဋ္ဌ ဆိုသည်ကား - မြေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ် ဟူသော
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း။

ပဉ္စဒါရဝိထိ ဖြစ်ကြောင်း ပြီး၏။

--

ပဉ္စဒါရဝိထိ

ဘဝင် သုံးမျိုး

၂၀၉။ အတိ၊ စလေ၊ ဥပစ္ဆေ၊ သုံးထွေ ဘဝင်။

အတိတဘဝင်၊ စလနဘဝင်၊ ဥပစ္ဆေဒ ဘဝင် ဟူ၍ ဘဝင် သုံး
ထွေမှတ်။

ဒ္ဓါရ အာရုံတို့နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်ပါလျက် ဒ္ဓါရအာရုံတို့၏ ထင်မှု ထိခိုက်
မှု မဖြစ်မီ ကွယ်လွန်၍ သွားသော ဘဝင်ကို အတိတဘဝင်ခေါ်သည်။

ပဉ္စာရုံတို့သည် မိမိတို့ ဒ္ဓါရ၌ ထိခိုက်သော အခါ ဘဝင်ဟု ဆိုအပ်
သော မနောဒ္ဓါရ၌လည်း ထင်ကြသည်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ ထင်မှု
ကြောင့် ဆက်ဆက်တုန်လှုပ်ရှားသော ဘဝင်ကို စလနဘဝင်ခေါ်သည်။

လှုပ်ရှားရုံမျှမက အာဉ်ပြတ်၍ သွားသော ဘဝင်ကို ဥပစ္ဆေဒဘဝင်
ခေါ်သည်။ နှစ်ပါးလုံးကိုပင် စလနဘဝင် ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

အတိမဟန္တာရုံဝီရိယ

၂၁၀။ ဘဝင် သုံးတန်၊ အာဝဇ္ဇန်၊ ဝိညာဏ် ဒွေပဉ္စ။

၂၁၁။ သံ၊ သန်၊ ဝုဋ္ဌာ၊ ဇော သတ္တာ၊ တဒါ နှစ်ကြိမ်ချ။

၂၁၂။ ထိုနောင် ဘဝင်၊ အများပင်၊ လေးစဉ် နုဗန္ဓ။

ဝီရိယအစဉ်တည်း။

အတိတဘဝင်၊ စသနဘဝင်၊ ဥပဇ္ဈေဒဘဝင်၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဒွေ-
ပဉ္စဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋ္ဌိစွိုဉ်း၊ သန္တိရဏ၊ ဝုဋ္ဌာ၊ ဇော ၇-ကြိမ်၊ တဒါရုံ
နှစ်ကြိမ်၊ ထို့နောင် ဘဝင်အများ၊ ထို့နောင် ပဉ္စဒွါရာဝီရိယ၏ နောက်
လိုက်ဖြစ်သော ၄-ခုသော အနုဗန္ဓ မနောဒွါရာဝီရိယ အစဉ်ချ။ ဤကား
ကာမဘုံသားတို့၌ ဖြစ်သော အတိမဟန္တာရုံ တဒါရုံ ဝါရ ငါးဝီရိယ
အစီအစဉ်တည်း။

‘ဝိညာဏ် ဒွေပဉ္စ’ ဟူရာ၌ စက္ခုဒွါရာဝီရိယ ဖြစ်ခဲ့လျှင် စက္ခုဝိညာဏ်
ကိုသာချ။ သောတဒွါရာဝီရိယ ဖြစ်ခဲ့လျှင် သောတဝိညာဏ်ကိုသာ ချ။
အကြွင်းသုံးဒွါရာမှလည်း သူ့ဒွါရာနှင့် သူ့ဝိညာဏ်ကို သိလေ။

အနုဗန္ဓ ၄ - ဝီရိယမှာ မနောဒွါရာဝီရိယစုတည်း။ အနုဗန္ဓ ၄ - ဝီရိယ
ကျပြီးသော အခါမှ မြင်မှန်း သိသည်။ ကြားမှန်းသိသည်။ နံမှန်း
စသည် သိသည်။ လူကို ကြည့်ရာ၌ လူဒြပ် ဘွားကနဲ ပေါ်သည်။ လူ
သံကို ကြားရာ၌ လူသံဒြပ် ဘွားကနဲ ပေါ်သည်။ အကြွင်းအာရုံ ၄ - မျိုး

၁။ အနုဗန္ဓ မနောဒွါရာဝီရိယကို တဒနုဗန္ဓကမနောဒွါရာဝီရိယဟုလည်း
ခေါ်သည်။ ရှေးဖြစ်သော ပဉ္စဒွါရာဝီရိယအစဉ်ကို တဆက်တည်းလိုက်
၍ ဖြစ်သဖြင့် တဒနုဗန္ဓကဝီရိယဟု ခေါ်သည်။

၂။ ပဉ္စဒွါရာဝီရိယ၏ နောက်၌ အစဉ် ဖွဲ့ဆက်၍ လိုက်တတ်သောကြောင့်
အနုဗန္ဓဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၃။ အချို့ကျမ်း၌ ၃ - ဝီရိယဟု ဆိုသည်။

တို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။ အနုဗန္ဓ ၄ - ဝီထိမကျမိ ရှေးဝီထိ တို့
မှာ မြင်မှန်း ကြားမှန်း စသည် မသိသေး။

ကြွင်းသော ပဉ္စဒွါရဝီထိပေါင်း ၇၀ - ကိုမူကား ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီး
သော ဝိသယပဝတ္ထိ အပြားစုနှင့် ဝါရအပြားစုကို ငြင်းပင်၍ အကုန်
ပေါ်အောင် ကြံလေ။

စက္ခုဒွါရဝီထိ ၁၅ - မျှကို ပြဆိုအံ့။

ဘွင်	တီ	စ	ဒ	ပဉ်	စ	သံ	သန်
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀

ဥပါဒ် ထင်

ရ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀

ဒါ	ဒါ	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀

ချုပ်

ဤကား အတိမဟန္တာရုံ စက္ခုဒွါရဝီထိ ဖြစ်ပုံတည်း။ ၎င်းနောက်
အနုဗန္ဓမနောဒွါရ ၄ - ဝီထိ။

ဤဝီထိ၌ ရှုပါရုံသည် အတိတဘွင်စိတ်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်၍ စိတ္တဇက
တချက် သွန်ပြိုမှ မိမိနှင့် အဘူ ဥပါဒ်ပြိုင်ခဲ့သော စက္ခုဒွါရ၌ လည်း
ကောင်း စလနဘွင်၌လည်းကောင်း ထိခိုက်လေ၏။ ထိုဒွါရအရုံ ၂ -
ပါးစုံတို့သည် စိတ္တဇက ၁၇ - ချက် အသက်စုရာ ဒုတိယတဒါရုံစိတ်
နှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်ကုန်၏။

အတိမဟန္တာရုံဝီထိ ပြီး၏။

၁။ ဝိသယပဝတ္ထိ (ဝါ) ဝိသယ = အရုံ + ပဝတ္ထိ = ဖြစ်ခြင်း ထင်ခြင်း။
အာရုံတို့၏ ဒွါရတို့၌ ထင်ခြင်း။

ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း

မဟန္တာရုံ ၂ - ဝိထိ

(၁) ဘွင် တီ တီ စ ဒ ပဉ် စ သံ
 ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀
 | |
 ဥပါဒ် ထင်

 သန် ဝု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ
 ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀
 ဘွင် ဘွင်
 ၀၀၀ ၀၀၀
 |
 ချုပ်

(၂) ဘွင် တီ တီ တီ စ ဒ ပဉ် စ
 ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀
 | |
 ဥပါဒ် ထင်

 သံ သန် ဝု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ
 ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀
 ဇ ဇ ဘွင် ဘွင် ဘွင်
 ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀
 |
 ချုပ်

မဟန္တာရုံ ၂ - ဝိထိ ပြီး၏။

ဒ	ပဉ်	စ	သံ	သန့်	ဝု	ဝု
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ
ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်			
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ			

ချုပ်

(၄)

ဘွင်	တိ	တိ	တိ	တိ	တိ	တိ	တိ
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ဥပါဒ်

စ	ဒ	ပဉ်	စ	သံ	သန့်	ဝု	ဝု
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ထင်

ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ချုပ်

(၅)

ဘွင်	တိ	တိ	တိ	တိ	တိ	တိ	တိ
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ဥပါဒ်

တိ	စ	ဒ	ပဉ်	စ	သံ	သန့်	ဝု
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ထင်

ဝူ | ဘွင် | ဘွင် | ဘွင် |
 ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ |

ချပ်

ဘွင် | တိ | တိ | တိ | တိ | တိ | တိ | တိ |
 ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ |

ဥပါဒ်

တိ | တိ | စ | ဒ | ပဉ် | စ | သံ | သန် |
 ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ |

ထင်

ဝူ | ဝူ | ဘွင် | ဘွင် | ဘွင် |
 ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ |

ချပ်

ပရိတ္တာရုံ ၆ - စိထိ ပြီး၏။

--

အတိပရိတ္တာရုံ ၇ - စိထိ

ဘွင် | တိ | တိ | တိ | တိ | တိ | တိ | တိ |
 ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ | ဝဝဝ |

ဥပါဒ်

တီ	တီ	တီ	စ	ဒ	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀

|
ထင်

ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀

|
ချုပ်

ဤနည်းအတိုင်း ရှေ့က အတိတဘဝင် တချက်စီ တိုး၊ နောက်က အချုပ် တချက်စီ ဆုတ်၍ ၅ - ဝိထိချလေ။

အထိပရိတ္တာရုံ ၆ - ဝိထိ ပြီး၏။

--

သောတဒ္ဓါရ ၁၅ - ဝိထိ၌ သဒ္ဓါရုံ သောတဒ္ဓါရဆို။ သာနဒ္ဓါရ ၁၅ - ဝိထိ၌ ဂန္ဓာရုံ သာနဒ္ဓါရဆို။ ဇိဝှါဒ္ဓါရ ၁၅ - ဝိထိ၌ ရသာရုံ ဇိဝှါဒ္ဓါရဆို။ ကာယဒ္ဓါရ ၁၅ - ဝိထိ၌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ကာယဒ္ဓါရ ဆိုလေ။ ဤကာယဒ္ဓါရဝိထိမှာ ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ တေဇောဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဝါယောဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဟူ၍ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၃ - မျိုး ခွဲ၍ ဇေဇန့်မူ ၄၅ - ဝိထိ ရ၏။

၂၁၃။ ပဉ္စဝိညာဏ်၊ မှီရာမှန်၊ ငါးတန် သူ့ဒ္ဓါရ။

စက္ခုဝိညာဏ်သည် စက္ခုဒ္ဓါရ၌ မှီ၏ စသည် ဆိုလေ။ ‘သူ့ဝတ္ထု’ ဟု ဆိုအပ်လျက် ‘သူ့ဒ္ဓါရ’ ဟု ဆိုခြင်းသည် စက္ခုဝတ္ထု အများရှိ သည်တွင် ဒ္ဓါရကိစ္စတပ်သော စက္ခုကား တခုသာတည်း။

ရူပါရုံနှင့် အတူ ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထုတခုသည်သာ စက္ခုဒ္ဓါရ ကိစ္စတပ်သည်။ ထိုစက္ခုဝတ္ထု တခုကိုသာ စက္ခုဝိညာဏ်မှီသည်ဟု သိခေါ်ခြင်းငှာ ဆိုသတည်း။

မန္တာယုက စသည် - ၃

၂၁၄။ မန္တ၊ အမန်၊ မဇ္ဈိမံ သံတန် အာယုက။

ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏ မှီရာ ဝတ္ထုတို့ကို ရွေးချယ်ရန် မန္တာယုကဝတ္ထု၊
အမန္တာယုကဝတ္ထု၊ မဇ္ဈိမာယုကဝတ္ထု ဟူ၍ ၃ - မျိုး ခွဲဟု၏။

၂၁၅။ ပဉ္စဝိည ဥ၊ ဌီကို ရှ၊ ဧကုပညာသ။

ပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်တို့၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ဌီအနေနှင့် ပြုကြကုန်သော ၄၉ -
ခုသော ပဿာဒဝတ္ထုတို့ကို ယူ၍ ၃ - မျိုး ခွဲရမည် ဟူလို။

၂၁၆။ ဟိ၊ တွင်၊ ပြိုင် ဥ၊ မဇ္ဈိပ္ပ၊ နှစ်ခု ရှေ့နောက်ကျ။

အဘိမဟန္တာရုံဝိထိ၌ အဘိဘဘဝင်စိတ်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ပဿာဒ
ဝတ္ထုကို မဇ္ဈိမာယုက ပြု၍ ကြွင်းသော မန္တာယုက အမန္တာယုက နှစ်ခု
တို့မှာ ထိုမဇ္ဈိမာယုက မှ ရွေး၌ ၃၇ - ခု၊ နောက်၌ ၁၁ - ခု၊ အစဉ်
အတိုင်း ကျ၏။

မဇ္ဈိမမှ ရွေး ၃၇ - ခုသော ပဿာဒဝတ္ထုတို့သည် ဝိထိအတွင်း၌
မဇ္ဈိမအောက် နည်းသော အသက်ကြွင်း ပျံသောကြောင့် မန္တာယုက
မည်ကုန်၏။

မဇ္ဈိမမှ နောက် ၁၁ - ခုသော ပဿာဒဝတ္ထုတို့သည် မဇ္ဈိမထက်
အသက်ကြွင်း ပိုမိုသောကြောင့် အမန္တာယုက မည်ကုန်၏ ဟူလို။

မဟန္တာရုံ ပရိတ္တာရုံ ဝိထိတို့၌ကား ရှေ့ဆုံး အဘိဘဘဝင်စိတ်နှင့်
ဥပါဒ်ပြိုင်သည့် ပဿာဒဝတ္ထုကို မဇ္ဈိမ ယူ၍ ဝိထိစဉ်အတိုင်း မန္တမှာ
၃ - ခု ၃ - ခု လျော့၍ အမန္တမှာ ၃ - ခု ၃ - ခု - တိုးလေ။

၂၁၇။ ဝိတ္တက္ခဏံ၊ တချက်လွန်၊ ဟဒံ မှီကြွင်းခု၊

ပဉ္စဝိညာဏ်မှ ကြွင်းသော အလုံးစုံသော အဝင်ငယ် ဝိထိစိတ်စုသည်
(ဝိမိ၏ အနန္တရ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ရှေ့စိတ်၏) ဝိတ္တက္ခဏဟုချက်

(ခဏဇယ် ၃ - ချက်) လွန်ပြီး၍ ဌိသ္မိ ရောက်နေသော ဟဒယဇတ္ထုကို ချည်း မှီကြသည် ဟူလို။

ပဉ္စဒါရဝိသိ ဖြီး၏။

အတိဝိဘူတ စသည် - ၄

၂၁၈။ ဝိဘူ လေးဖြာ၊ မနောဒွါ၊ လွန်စွာ အပြားများ။

‘ ဝိဘူ လေးဖြာ ’ ဆိုသည်ကား - အတိဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိ၊ ဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိ၊ အဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိ၊ အတိအဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိ၊ ဤ ၄ - ပါးကို ဆိုသည်။

အလွန် ထင်ရှားသည်ကို အတိဝိဘူတဆိုသည်။ သင့်ရဲ့ ထင်ရှားသည်ကို ဝိဘူတဆိုသည်။ မထင်ရှားသည်ကို အဝိဘူတဆိုသည်။ အလွန် မထင်ရှားသည်ကို အတိအဝိဘူတဆိုသည်။ မနောဒွါရ၌ ဆိုက်တိုက်လာသော အာရုံ ၆ - ပါး၏ အမည်စုပေါင်းသည်။ မနောဒွါရ၌ ဆိုက်တိုက်လာသော အာရုံ ၆ - ပါး မည်သည် ပစ္စုပ္ပန်၊ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ကလင်္ခမုတ် အများဖြစ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် စိတ္တက္ခဏ တချက်လွန် နှစ်ချက်လွန် စသော အစီအရင်ကို မနောဒွါရ၌ မလိုအပ်။

၂၁၉။ တဒါ၊ ဇောနဋ္ဌိ၊ ဝုဠော၊ မောဃ၊ လေး ဝါရ၊ ယှဉ်ကြ အရံအား။

အတိဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိသည် တဒါ၊ ရုံဝါရတည်း။ ဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိသည် ဇောနဋ္ဌိ၊ ရုံဝါရတည်း။ အဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိသည် ဝုဠော၊ ရုံဝါရတည်း။ အတိအဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိသည် မောဃ၊ ရုံဝါရတည်း။

အတိဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိကို တဒါ၊ ရုံဝါရ ဟု ဆိုရာ၌ - ပြဟွာတို့၌ဖြစ်သော အတိဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိ၊ ဒေါသ၊ ဇောနောင် အာဂန္တုက တဝင်ကျသော အတိဝိဘူတ၊ ရုံဝိသိများကို ချန်လှပ်၍ ယူလေ။

၁။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌ ဝိဘူတ၊ ရုံနှင့် အဝိဘူတ၊ ရုံ ဟု ၂ - ခုသာ ပြသည်။

၂၂၀။ ကာမဝါရာ၊ အပ္ပနာ၊ နှစ်ဖြာ အရင်းထား။

ကာမစိတ် အဆုံးရှိသော ကာမဝါရာ၊ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာ အပ္ပနာဇော အဆုံးရှိသော အပ္ပနာဝါရာ ဟူ၍ နှစ်ပါး အရင်းထား။

၂၂၁။ အနုဗန္ဓက၊ သုဒ္ဓိက၊ ကာမ နှစ်ထွေပြား။

ကာမဝါရာသည် အနုဗန္ဓကဝါရာ၊ သုဒ္ဓိကဝါရာ ဟူ၍ နှစ်ထွေ ပြား၏။
ပဉ္စဒ္ဓါရဝီသိ၏ နောက်လိုက်ဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရဝီသိကို အနုဗန္ဓက
ဝါရာဆိုသည်။

ပဉ္စဒ္ဓါရဝီသိမှ အလွတ်သက်သက်ဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရဝီသိကို သုဒ္ဓိက
ဝါရာ ဆိုသည်။

အနုဗန္ဓကဝါရာ အပြား

၂၂၂။ အတိတ်၊ သမူဟ၊ အတ္တ ခြံ၊ နာမ် ပညတ်၊ လေးရပ်
နုဗန် ပွား။

(၁) အတိတဂ္ဂဟဏဝါရာ (၂) သမူဟဂ္ဂဟဏဝါရာ (၃) အတ္တဂ္ဂ -
ဟဏဝါရာ (၄) နာမပညတ္တိဂ္ဂဟဏဝါရာ - ဟူ၍ အနုဗန္ဓကဝိထိ ၄ - ပါး
ပွားပြန်၏။

ပဉ္စဒ္ဓါရဖြင့် ယူပြီးသော အတိတ်အသေကို ယူသော ဝိထိဝါရာသည်
အတိတဂ္ဂဟဏဝါရာ မည်၏။

ထို အတိတဂ္ဂဟဏဝါရာဖြင့် အဖန်ဖန် ယူပြီးသော ပဉ္စဒ္ဓါရိုက်ကို
အသေခင်းအားဖြင့် ယူသော ဝိထိသည် သမူဟဂ္ဂဟဏဝါရာ မည်၏။

ထို ပဉ္စဒ္ဓါရိုက်အပေါင်းကို အစွဲပြု၍ ထင်သော လူကောင်ခြံ၊ နွား
ကောင်ခြံ၊ ဦးခေါင်း ခြေလက် စသော အင်္ဂါကြီးငယ်ခြံ၊ သစ်ပင်
ခြံ၊ သစ်ကိုင်း သစ်ခက်ခြံ စသည်ကို ယူသော ဝိထိသည် အတ္တဂ္ဂဟဏ
ဝါရာ မည်၏။

ထိုဒွါရဖြင့် ယူအပ်ပြီးသော ထိုဝတ္ထုဒြပ် အတ္ထပညတ်သန္တာန်၏ လူနား ကျဲ အစရှိသော အမည်သညာ နာမပညတ်ကို ယူသော ဝိထိသည် နာမပညတ္တိဂဟဏဝါရ မည်၏။

ပဉ္စဒွါရတို့မှာ နောက်လိုက် ၄ - ဝိထိစီ ဖြစ်၍ အနုဗန္ဓကဝါရပေါင်း ၂၀ - ဖြစ်၏။ ပဉ္စဒွါရ အတိမဟန္တာရုံ ၅ - ဝိထိ၊ မဟန္တာရုံ ဆယ်ဝိထိ တို့နှင့် မြောက်ပွားသည်ရှိသော် အနုဗန္ဓကဝိထိပေါင်း ၆၀ - ဖြစ်၏။ ပရိတ္တာရုံသိ ၃၀ - တို့၌ကား နောက်လိုက် အနုဗန္ဓက အချို့မျှကိုသာ ရခွင့်ရှိ၏။ အဘိပရိတ္တာရုံ ဝိထိ ၃၀ - တို့၌မူကား နောက်လိုက် အနုဗန္ဓက ရခွင့် မရှိပြီ။

အနုဗန္ဓက ဝိထိတို့တွင်လည်း တခု တခုကို တဒါရုံဝါရ၊ ဇောဝါရ၊ ဝုဠောဝါရ၊ မောဃဝါရ ဟူသော ဝါရ ၄ - ပါးတို့နှင့်ထိုက်သည်အား လျော်စွာ ယှဉ်၍ သိလေဦး။

အနုဗန္ဓကဝါရအပြား ဖြီး၏။

--

ကာမသုဒ္ဓိကဝိထိ

၂၂၃။ ဒိဋ္ဌိ၊ သုတံ၊ ဝိညာတံ၊ သမ္ပန် ကိုယ်စီပွား။

သုဒ္ဓိကဝါရသည် (၁) ဒိဋ္ဌဝါရ (၂) ဒိဋ္ဌသမ္ပန္နဝါရ (၃) သုတဝါရ (၄) သုတသမ္ပန္နဝါရ (၅) ဝိညာတဝါရ (၆) ဝိညာတသမ္ပန္နဝါရ ဟူ၍ ၆ - ထွေ ပြား၏။

ရှေးရှေးအခါ၌ ပဉ္စဒွါရတို့ဖြင့် ပစ္စက္ခတွေ့ကြုံခဲ့ဘူးသော အာရုံမျိုးသည် ဒိဋ္ဌ မည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌကို အာရုံပြုသော ဝိထိသည် ဒိဋ္ဌဝါရ မည်၏။ နောက်၌လည်း ဤနည်းတူ။

ထိုဒိဋ္ဌမျိုးနှင့် စပ်နွယ်၍ သိရသော အာရုံမျိုးသည် ဒိဋ္ဌသမ္ပန္နမည်၏။

သုတဝါးတို့ ပြောကြား၍ သိရသော အာရုံမျိုး စာပေကျမ်းဂန် အတွက်နှင့် သိရသော အာရုံမျိုးသည် သုတ မည်၏။

သုတမျိုးနှင့် စပ်နွယ်၍ သိရသော အာရုံမျိုးသည် သုတသမ္ပန္နမည်၏။

ထိုဒိဋ္ဌ သုတတို့မှ တပါး အိပ်မက်၏ အစွမ်း၊ ကောင်းသော တိတ်
နိမိတ် မကောင်းသော တိတ်နိမိတ်၏အစွမ်း၊ ဝိပလ္လာသဓမ္မတို့၏အစွမ်း၊
စိန္တာမယဉာဏ်၏ အစွမ်း၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်၏ အစွမ်း၊ ပဋိဝေဓဉာဏ်၏
အစွမ်း စသည်ဖြင့် သိရသော အာရုံမျိုးသည် ဝိညာတမည်၏။

ဝိညာတမျိုးနှင့် စပ်နွယ်၍ သိရသော အာရုံမျိုးသည် ဝိညာတသမ္ပန္န
မည်၏။ ထိုကို အာရုံပြုသော ဝိသိသည် ဝိညာတသမ္ပန္နဝါရ မည်၏။
ဤကား ဝါရ ၆ - ပါး၏ အထူးတည်း။

ထို ၆ - ပါးတို့တွင် ဟုဘုရသော ဝါရကို တဒါနံဝါရ စသည်
၄ - ပါးနှင့် မြောက်ပွားသည်ရှိသော် သုဒ္ဓိကာဝါရပေါင်း ၂၄ - ဖြစ်၏။

၂၂၄။ ကာမ နာမ်ရုပ်၊ မဟဂ္ဂုတ်၊ လောကုတ် ပညတ်ထား။

၂၂၅။ ပစ္စုပ္ပန်၊ တိဘ၊ နာဂတ၊ ကာလ ဝိမုတ်ပွား။

ကာမနာမ် - ကာမရုပ် အာရုံတမျိုး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် - စေတသိက်အာရုံ
တမျိုး၊ လောကုတ္တရာစိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန် အာရုံ တမျိုး၊ အယူးထူး
အဆွေထွေသော ပညတ် အာရုံတမျိုး၊ ဤလေးမျိုးကို အရင်းထား။
ပစ္စုပ္ပန် စက်စက် အနာဂတ် ကာလဝိမုတ် ၄ ပါးနှင့် ထိုက်သည်အား
လျော်စွာ ပွား။

ပွားပုံ ကား - ကာမပစ္စုပ္ပန်၊ ကာမအတိတ်၊ ကာမအနာဂတ်ဟူ၍
ကာမ ၃ - မျိုး။ ထိုအတူ မဟဂ္ဂုတ် ၃ - မျိုး၊ လောကုတ္တရာစိတ် စေ
တသိက် ၃ - မျိုး၊ နိဗ္ဗာန် ပညတ် ၂ - ပါးမှာ ကာလဝိမုတ်သော၊ မွေး
၂၄ - ဝါရတို့နှင့် ထိုက်သည်အား လျော်စွာ ယှဉ်ဖက်ရာသော အာရုံ
အပြားတည်း။ ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် - ၃၊ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ - ၂၊
ဩဇ္ဇာရိက သုခုမ - ၂၊ ဟိန ပဏိတ - ၂၊ ဒူရ သန္တိက - ၂၊ ဤ ၁၁ -
ပါး နှင့်လည်း ယှဉ်ဖက်ရာ၏။

ကာမသုဒ္ဓိက ဝိထိအပြား ဖြီး၏။

ကမသုဒ္ဓိကမနောဒွါရဝိထိ

၂၂၆။ ဘဝင် နှစ်တန်၊ အာဝဇ္ဇန်၊ ကာမံ ဇောသတ္တာ။

၂၂၇။ တဒါ ဒွယ၊ ဘဝင်ကျ၊ များလှ နောက်လိုက်မှာ။

၂၂၈။ ဝါရ လေးသွယ်၊ ဝေဘန်ခြယ်၊ ဝုဋ်ဝယ် နှစ်၊ သုံးသာ။

ဝုဋ္ဌောကို 'ဝုဋ်' ဆိုသည်။ စလနဘဝင်၊ ဥပစ္ဆေဒဘဝင်၊ မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော ခုနစ်ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂ - ကြိမ်၊ ထိုနောင် ဘဝင် အများ ကျ၏။ ထိုနောင် ဆက်၍ ကျသော ဝိထိစုကား အများပင် ဖြစ် ၏။ ရာ ဘောင် သောင်း သိန်း မကပင် များနိုင်၏။ ထိုနောက်လိုက် နောက်ပွား ဝိထိတို့မှာလည်း တဝိထိနှင့် တဝိထိ အကြား ဘဝင်အများ ခြား၍ ခြား၍ သွားပုံကို သိလေ။ ဤကား မူလဝိထိ တဒါရုံဝါရ အစီ အရင်တည်း။

ဇောဝါရမှာ ဘဝင် ၂ - ကြိမ်၊ အာဝဇ္ဇန်း ၁ - ကြိမ်၊ ကာမဇော ခုနစ်ကြိမ်၊ ထိုနောင် ဘဝင်ချ။

ဝုဋ္ဌောဝါရမှာ ဘဝင် ၂ - ကြိမ်၊ ဝုဋ္ဌော အာဝဇ္ဇန်း ၂ - ကြိမ် လည်းကောင်း၊ ၃ - ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ထိုနောင် ဘဝင်ချ။

မောသဝါရမှာ ဘဝင် ၂-ကြိမ်နောင် နောက်ဘဝင် အများချ။ သိသာလှပြီ။

ကမသုဒ္ဓိကမနောဒွါရဝိထိဖြစ်ပုံ ဖြစ်၏။

—

၂၂၉။ ဣဇ္ဇာရုံတွင်၊ ကု ဝိ ယဉ်၊ တိတွင် သောမနသံ။

၂၃၀။ ဒုနိဇ္ဈာပြီ၊ အကု - ဝိ၊ ကြိယည်း ဝိနွယ်တတ်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စက္ခုဒွါရ စသော ၆ - ဒွါရတို့၏ အစုံသည် ဣဇ္ဇာရုံ ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ကုသလဝိပါက်ဖြစ်သော ပဉ္စဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋ်စွဲခြံ၊ သန္တိရဏ၊

တဒါရုံ တို့ကို ချလေ။ ထိုအာရုံစုသည် အတိဏ္ဍဇာရုံ ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ကုသလ
ဝိပါကံကုန်မှလည်း သောမနဿဝိပါကံကို ချလေ။

‘တိကုဋ်’ ဆိုသည်ကား - အတိဏ္ဍဇာရုံတွင် ဆိုလိုသည်။

အနိဋ္ဌာရုံ ဖြစ်ခဲ့အံ့ အကုသလဝိပါကံစုကို ချလေ။

ကမာ ကြိယာဇော ၉ - ခုသည်လည်း ကမာ ဝိပါကံစုနှင့် အလား
တူ အတိဏ္ဍဇာရုံ၌ သောမနဿ ကြိယာဇောစု၊ ဏ္ဍဇာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌
ဥပေက္ခာကြိယာဇောစု ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။

‘ဝိနယ်တတ်’ ဟူရာ၌ ဝိပါကံနယ်တဲ - ဆိုလိုသည်။ ‘တဲ’ သဒ္ဒါဖြင့်
မိမိအလို မဟုတ်ဟု ပြသည်။

မိမိ အလိုမူကား ‘ပရမတ္ထဒီပနီ’ အမည်ရှိသော ‘သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်’
မှာ ယူလေ။

ဇောနောင် တဒါရုံ ကျပုံ

၂၃၁။ ဒေါ နောက်မှာမူ၊ တဒါ ဘဝင်၊ သော မယျဉ္ဇ၊ ဥ လျှင်
အမြဲမှတ်။

ဒေါသဇော၏ နောက်၌ သောမနဿ တဒါရုံ၊ သောမနဿ ဘဝင်စု
မကျနိုင်။ ဥပေက္ခာတဒါရုံ၊ ဥပေက္ခာဘဝင်စုသာ ကျမြဲထိုး ဟူလို။

၂၃၂။ သော ပုဂ္ဂလ၊ ဇောဝါရ၊ ဒေါမှ နောက် ဥ၊ အာ။

‘အာ’ ကား အာဂန္တုက ဘဝင်တည်း။ သောမနဿ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ
၆ - ခုရှိရာ၌ ဇောဝါရ ဖြစ်သော မဟန္တဇာရုံဝီထိစု၊ ဝိဘူတဇာရုံဝီထိစု
တို့၌ ဒေါသဇော ကျခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုဒေါသဇောမှ နောက်၌ ဥပေက္ခာ
သန္တိရဏ အာဂန္တုက ဘဝင်ကို ချပြီးမှ မိမိဘဝင်ကို ချလေ။

သောမနဿဝိပါကံစိတ်နှင့် ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်ကို သော -
မနဿပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို မိမိဘဝင် ဆိုသည်။

တဒယာကံသောပုဂ္ဂိုလ်အား တခုသောဘဝမှ ဟိသန္ဓေနေခဲ့ရင်း စိတ်တခုသည်သာလျှင် ဘဝင် စုတိ ဖြစ်မြဲတည်း။

၂၃၃။ တိဇ္ဈင်္ဂ၊ တရပ်၊ မဟဂ္ဂတ်နှင့်၊ ပညတ်၊ တဝ၊ ဒေါဇောကျ၊
ဒေါမှ နောက် ဥ၊ အာ။ -

ထိုသောမနဿပုဂ္ဂိုလ်မှာပင် အတိဏ္ဍဉာဏ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပညတ်အာရုံကိုသော်လည်းကောင်း အာရုံပြု၍ ၆ - ဒွါရမှ ဒေါသဇော ကျခဲ့ခြားအံ့၊ ယင်းဒေါသဇောမှ နောက်၌လည်း ဥပေက္ခာသန္တီရဏ အာဂန္တုကဘဝင် ချပြီးမှ မိမိ ဘဝင်ကို ချလေ။

ဤ နောက်ကဗျာ၌ကား တဒါရုံ ကျလောက်သည့် ဒွါရကို ယူလေ။

ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂ - ခုတွင် တခုခုကို အာရုံအား လျော်စွာ အာဂန္တုက ဘဝင် ချရိုး ရှိသည်။

ဝိပင်္ဂါနနိယမ

၂၃၄။ ပုဂ္ဂိုလ် ကာမ၊ ဇော ကာမနှင့်၊ ကာမ အာရုံ၊ သုံးချက် ဆုံ၊ တဒါရုံ၏ အခွင့်တည်း။

ဇောနောင် တဒါရုံကောဒသတို့၏ ဖြစ်ခွင့်မည်သည်ကား ကာမ ပုဂ္ဂိုလ်မှန်ပါမှ၊ ကာမဇောလည်း မှန်ပါမှ၊ ကာမအာရုံလည်း မှန်ပါမှ ဤသုံးချက် ဆုံမိမှ တဒါရုံ ကျနိုင်သည်။

ရူပဗြဟ္မာ၊ အရူပဗြဟ္မာတို့၌ တဒါရုံကျခြင်း မရှိ။ ထို့ကြောင့် ထို ဗြဟ္မာတို့၌ အဘိမဟန္တာရုံ အတိဝိဘူတာရုံတို့၌ပင် ဖြစ်သော်လည်း တဒါရုံဝါရ မရှိပြီ။

မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဇောတို့ နောင်လည်း တဒါရုံကျခြင်း မရှိ။ မဟဂ္ဂုတ်၊ လောကုတ္တရာ၊ ပညတ်အာရုံတို့၌လည်း တဒါရုံမဖြစ်ဟုမှတ်။

ဝိပင်္ဂါန နိယမ ပြီး၏။

ကမဇောဝါရ နိယမ

၂၃၅။ အရိုးသတ်၊ ဆ၊ အားနည်းလှ၊ ပဉ္စ အကြိမ်သာ၊

၂၃၆။ ဝသီ ခေါင်ဖျား၊ ဖျာန်နှင့်ငြား၊ လေး၊ ငါး နှစ်ထွေလာ။

ကမဇောတို့သည် အရိုးအစဉ်မှာ ၇ - ကြိမ် ၆ - ကြိမ်တည်း။

အလွန်တွေဝေ မိန်းမောခြင်းသို့ ရောက်၍လည်းကောင်း၊ မရဏာသန္တ နဂါသို့ ရောက်၍လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကရဇကောယ အလွန်အားနည်းလှသော အခါများ၌ ၅ - ကြိမ်သာ ကျ၏။

အသွတ်အထိပ်သို့ ဆောက်သော ဝသီဘော်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စူး န်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်မှုတို့၌ ၄ - ကြိမ် ၅ - ကြိမ် နှစ်ထွေလာ၏။

၇ - ကြိမ် ၆ - ကြိမ် ဟူ၍-အာရုံအားကြီးလျှင် ၇ - ကြိမ်၊ အာရုံအားနည်းလျှင် ၆ - ကြိမ်ယူ။

ကမဇောဝါရနိယမ ပြီး၏။

ကမဇိတိ ပြီး၏။

—

အပ္ပနာဇော အဆုံးရှိသော အပ္ပနာဝါရကို ပြဆိုအံ့

ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူ။ [ရစေ]။

၂၃၇။ ကမ ချစ်တန်၊ ကု၊ ကြိ-ဉာဏ်။ သုံးတန် လေးကြိမ်သာ။

၂၃၈။ လေး၊ ငါးကြိမ်မြောက်၊ ပနာရောက်၊ ထိုနောက် တိဘွင်သာ။

ကမကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် - ၄၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် - ၄၊ ဤကား 'ကမချစ်တန်၊ ကု၊ ကြိ ဉာဏ်' အရတည်း။ အပ္ပနာဇော ကုလို့ သည်ရှိသော် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်-နောက်၌ ဤကမဇော ၈ - နှစ်တွင်

တခုခုကို တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်မှာ ၃ - ကြိမ်၊ မန္တပုဂ္ဂိုလ်မှာ ၄ - ကြိမ် အခံထားပြီးမှ အပ္ပနာဇော ၂၆ - ခုတွင် တခုခု ကျမ်းတည်း။

ကာမဇော ၃ - ကြိမ်ခံလျှင် ၄ - ကြိမ်မြောက်၌ အပ္ပနာ ကျမ်း။

ကာမဇော ၄ - ကြိမ်ခံလျှင် ၅ - ကြိမ်မြောက်၌ အပ္ပနာ ကျမ်း။

၄ - ကြိမ်ခံရာ၌ - ပထမအကြိမ်ကို ပရိကံ ခေါ်သည်။ ဒုတိယအကြိမ်ကို သပဏာ ခေါ်သည်။ တတိယ အကြိမ်ကို အနုလုံ ခေါ်သည်။ စတုတ္ထအကြိမ်ကို ဂေါတြဘု ခေါ်သည်။

၃ - ကြိမ်ခံရာ၌ကား - ပရိကံကို ချန်လှပ်လေ။

၄ - ကြိမ်မြောက် ၅ - ကြိမ်မြောက်၌ အပ္ပနာဇောကျသည် ဟူရာ၌ - အပ္ပနာဇော ရှေးဦးစွာ စ၍ ကျမ်းကို ဆိုသည်။ အပ္ပနာဇော၌ တိဟိတ် ဘဝင်တေရသတွင် ဘုံပုဂ္ဂိုလ်အား လျော်စွာ တခုခုသာ ကျမ်း။

၂၃၉။ သော၊ မှာ သော၊ ချင်း၊ ဥ၊ ဥချင်း၊ ယှဉ်လျှင်း ကာ၊ ပနာ။

‘ကာ၊ ပနာ’ ဆိုသည်ကား - အခံကာမနှင့် အနန္တရအပ္ပနာ - ၂ ပါး ဆိုလိုသည်။ ထို ၂ - ပါးသည် သောမနဿဖြစ်လျှင် သောမနဿ ချင်း၊ ဥပေက္ခာဖြစ်လျှင် ဥပေက္ခာချင်း ယှဉ်ဖက်ရမည် ဟူလိုသည်။

၂၄၀။ ကု၊ ကု၊ ဖိုလ်သုံး၊ ကြိ၊ ကြိရုံး၊ ထက်ဆုံး ဖိုလ်အပါ။

‘ကု၊ ကု’ ၂ - ခု၌ - ရှေ့ ‘ကု’ ကား ကာမကုသိုလ် ၄ - ခုတည်း။ နောက် ‘ကု’ ကား ရူပ အရူပ လောကုတ္တရာဈာန်ပွား အပ္ပနာ ကုသိုလ် ၂၉ - ခုတည်း။ ဖိုလ်သုံးကား အောက်ဖိုလ် ၃ - ခုတည်း။ ဈာန်ပွားသော်ကား အောက်ဖိုလ် ၁၅ - ခု ဖြစ်၏။

‘ကြိ၊ ကြိ’ ၌ - ရှေ့ ‘ကြိ’ ကား ကာမကြိယာ ၄ - ခုတည်း။ နောက် ‘ကြိ’ ကား မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉ - ခုတည်း။ ‘ထက်ဆုံး ဖိုလ်’ ဆိုသည်ကား အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၅ - ခုတည်း။

အခံဇောသည် ကုသိုလ်ဇောဖြစ်ခဲ့အံ့၊ အပ္ပနာသည်လည်း ကုသိုလ်
အပ္ပနာ ၂၉ - နှင့် အောက်ဖိုလ် အပ္ပနာ ၁၅ - ခု ကျသည်။ ကုသိုလ်
နောင် အပ္ပနာ ၄၄ - ဖြစ်၏။

အခံဇောသည် ကြိယာဇော ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ အပ္ပနာသည်လည်း ကြိယာ
အပ္ပနာ ၉ - နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်အပ္ပနာ ၅ - ခု ကျသည်။ ကြိယာနောင်
အပ္ပနာ ၁၄ - ဖြစ်၏။

၂၄၁။ သော - ကု နောင်ဖြစ်၊ သုံးဆယ့်နှစ်၊ ဆယ့်နှစ် ၉ - ကုမ္မာ။

၂၄၂။ သော - ကြိနောင် ရှစ်၊ ၉ - ကြိနှစ်၊ နောက်ဖြစ် ခြောက်
ပနာ။

‘၉ - ကြိ နှစ်’ ကား ဥပေက္ခာကြိယာ အခံဇောနှစ်တည်း။ သောမန-
ဿ ကုသိုလ် ၂ - ခုနောင် သောမနဿ အပ္ပနာပေါင်း ၃၂ - ခု ရ၏။

ဥပေက္ခာကုသိုလ် ၂ - ခုနောင်မှာ ဥပေက္ခာအပ္ပနာပေါင်း ၁၂ - ခု
ရ၏။

သောမနဿကြိယာ ၂ - ခု နောင် သောမနဿအပ္ပနာ ၈ - ခု ရ၏။

ဥပေက္ခာကြိယာ ၂ - ခု နောင် ဥပေက္ခာအပ္ပနာ ၆ - ခု ရ၏။

ရှင်းလင်းအောင် ကြံလေ။

၂၄၃။ အာဒိကမ္မ၊ မဂ်၊ ဘိည၊ ရောဓ - ဆုံးကော။

အသုံးစုံသော ရူပဈာန် အရူပဈာန် အပ္ပနာ၊ အစစသော
အာဒိကမ္မကဝိသိတို့၌ အပ္ပနာဇော တကြိမ်သာ ကျမြဲ။ ထိုနောင် ဘဝင်
ကျ၏။

မဂ္ဂဓိထိတို့၌ မဂ်စိတ်အပ္ပနာ ၄ - ခုသည်လည်း တကြိမ်သာ ကျမြဲ။
ထိုနောင် သူ့ဖိုလ် ၂ - ကြိမ် ၃ - ကြိမ် ကျ၏။ ထိုနောင် ဘဝင်ကျ၏။

ခပ်သိမ်းသော အဘိညာအပ္ပနာစိထိတို့၌ အဘိညာဇောစုသည်လည်း
တကြိမ်သာ ကျမြဲ။ ထိုနောင် ဘဝင်ကျ၏။

နိရောဓသမာပတ်၏ အဆုံး၌လည်း အနာဂါမိဖိုလ်ဇော အရဟတ္တဖိုလ်ဇောများသည် တကြိမ်သာ ကျမ်း။ ထိုနောင် ဘဝင်ကျ၏။

၂၄၄။ မဂ်နောင် ဖိုလ်လေး၊ နှစ်၊ သုံးရေး၊ နိရှေး နေ နှစ်သာ။

မဂ္ဂဝီထိ၌ မဂ် ဘကြိမ်ကျပြီးနောက် အသီး အသီး သူ့ဖိုလ်^၁ ၂ - ကြိမ် ၃ - ကြိမ် ကျမ်း။ ထိုနောင် ဘဝင်ကျ၏။ ၂ - ကြိမ်ကား မန္တပုဂ္ဂိုလ်ဘို့၊ ၃ - ကြိမ်ကား တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဘို့။

နိရောဓ၏ ရှေးဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာ ကုသိုလ်ဇော^၂ ကြိယာဇော^၃ စသည် ၂ - ကြိမ် ကျ၏။ ထိုနောင် စိတ်အစဉ်၏ ချုပ်ခြင်း ဟူသော နိရောဓသမာပတ်သို့ ရောက်၏။ စိတ်မရှိဘဲ တရက် နှစ်ရက် စသည် တည်နေလေ၏။

၂၄၅။ ဆိုပြီးသည်မှ၊ ကြွင်းသမျှ၊ များလှ ကြိမ်ပနာ။

ရွေးကောက်၍ ဆိုခဲ့ပြီးသော အချက်စုမှ ကြွင်းသော ရပြီးသော ဈာန်ကို ဝင်စားသော ဈာနသမာပတ္တိဝီထိ၊ ရပြီးသော ဖိုလ်ကို ဝင်စားသော ဖလသမာပတ္တိဝီထိတို့၌ အပ္ပနာဇော အကြိမ်တို့သည် များစွာ ဖြစ်ကုန်၏ ဟူလို။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အလုံးစုံကို ဝီထိပုံချ၍ ပြသည်ရှိသော် အတော်ကျယ်ဝန်း၏။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းမှာ မပြုပြီ။ ဝီထိပုံဟောင်းများ ရှိလေ၏။ ကြည့်ရှု၍ သိကြလေ။

အပ္ပနာဇောဝါရ ပြီး၏။

—

၁။ သောတာပတ္တိမဂ်နောက် သောတာပတ္တိဖိုလ် ကျရသည် စသည် ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏ နိရောဓ၏ ရှေ့၌ နေဝသညာနာသညာကုသိုလ်ဇော ၂ - ကြိမ် ကျသည်။

၃။ အရဟတ္တဖိုလ်ရပြီး ရဟန္တာ၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ နိရောဓ၏ ရှေ့၌ နေဝသညာ နာသညာ ကြိယာဇော ၂ - ကြိမ် ကျသည်။

ဘုံ၌ စိတ်ရ ဝေပုံ

၂၄၆။ မဟာ ဝိကြံ၊ ကာမတွင်၊ စိတ်လျှင် ရှစ်ဆယ်ရ။

ကာမဘုံ၌ မဟာဂုဏ်ဝိပါက်ကြည်၍ စိတ်ပေါင်း ရှစ်ဆယ် ရ၏။

၂၄၇။ ဆဿာနာဒိ၊ မဟာဝိ ရှစ်၊ ဒေါနှစ်တမူ၊ အရူပိ လေး၊
ကြည့်ရေး နှစ်ဆယ်၊ ဆနော ကြွယ်၊ ခြောက်ဆယ်ကိုး ရူပ။

ဃာနဝိညာဏ်ဒွေ၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်ဒွေ၊ ကာယဝိညာဏ်ဒွေ ဤ ၆ - ခုကို
‘ဆဿာနာဒိ’ ဆိုသည်။ မဟာဝိပါက် ၈၊ ဒေါသမူ ၂၊ အရူပဝိပါက် ၄၊
ပေါင်း ၂၀ - ဖြစ်၏။ စိတ် ၈၉ - ခုတွင် ဤ ၂၀ - ကြည့် ‘ဆနော’
ကြွင်း၏။ ရူပဘုံ၌ရသော စိတ်ပေါင်း ၆၉ - ခု ဖြစ်၏။

၂၄၈။ ဝတ္ထုရုပ်စိ၊ မှီ မမှီလစ်၊ လေးဆယ့်နှစ်ဟူ၊ အရူပိ လေး၊
ပေါင်းထွေးတုံမြောက်၊ လေးဆယ့်ခြောက်၊ ရမြောက် အရူပ။

အရူပလေးဘုံ၌ ၄၆ - ရ၏။ ဝတ္ထုသင်္ဂဟကို ပြန်၍ ရှုလေ။ သင်္ဂြိုဟ်
၌ကား ဝိထိမုတ်စုကို ချန်၍ ဆို၏။

ဘုံ၌ စိတ်ရ ဝေပုံ ဖြီး၏။

—

ပုဂ္ဂိုလ်အပြား နှစ်ရာတကျပ်လေး

၂၄၉။ ဒု၊ သု၊ ဒွိ၊ တိ၊ အနိယာရှစ်၊ တကျပ်နှစ်၊ ပြားလစ် ဝါကရာ။

ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် - ၁၊ သုဂတိအဟိတ် - ၁၊ ဒွိဟိတ် - ၁၊ တိဟိတ် - ၁၊
ပုထုဇ္ဇာ ၄ - သောက်တည်း။

၁။ မဟာဂုဏ်ဝိပါက်စိတ် ၉ - ခုမှာ မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဗြဟ္မာဘုံ၌သာ ပဋိသန္ဓေ၊
ဘဝင်၊ စုတိကိုစွဲ တပ်ကြသည်။

၂။ ဝတ္ထုရုပ်ကို ရံခါမှီ၍ ရံခါမမှီသော စိတ် ၄၂ - ပါးတို့ကား - လောဘ
မူ ၈၊ မောဟမူ ၂၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁၊ မဟာကုသိုလ် ၈၊
မဟာကြိယာ ၈၊ အရူပကုသိုလ် ၄၊ အရူပကြိယာ ၄၊ သောတာ -
မဂ်ပဏ္ဍိ ကြည့်သော လောကုတ္တရာစိတ် ၇။

သောဘာပတ္တိမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ သောတာပတ္တိဖလဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ သကဒါဂါမိဖလဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ အနာဂါမိဖလဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ အရဟတ္တဖလဥပုဂ္ဂိုလ် - ၁၊ အရိယာရှစ်ယောက်တည်း။ ပုဂ္ဂိုလ် - ၁၂ ဖြစ်၏။

‘ဝါကရာ’ ကား ၂၁၄ - တည်း။ ဂဏန်းပြန် ပိဋကတ်သင်္ချာတည်း။

၂၅၁။ အပါယ် ဒု - ဇ၊ လူ၊ စ၊ ဒုပစ်၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်၊ ပေါင်းလစ် နှစ် ဆယ့်ခြောက်။

အပါယ်၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်တယောက် ရ၏။ ၄ - တုံ ဖြစ်၍ ၄ - ယောက် ထား။ ‘ဇ’ ကား ဇယာတည်း။ လေးခုတည်း။

လူတို့ စတုမဟာရာဇ်တို့၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ကို ချန်လှပ်၍ တကျိပ်တစ်စီ ရ၏။ ၂ - တုံဖြစ်ရကား ၂၂ - ယောက်ထား၊ ပေါင်း ၂၆ - ဖြစ်၏။

၂၅၁။ ဒု၊ သု၊ မယျဉ်၊ ထက်နတ်ခွင်၊ ပေါင်းလျှင် ငါးကြိမ်မြောက်။

အသက်နတ်ပြည်ငါးထပ်မှာ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် သုဂတိအဟိတ် နှစ် ယောက်ကြည် တကျိပ်စီ ဖြစ်၍ ငါးကျိပ် ရ၏။

၂၅၂။ တိဟိတ် အရိယာ၊ ကိုးသင်္ချာ။ မြဟွာ ဝေဟင်ရောက်။

ပထမချာန် ၃ - တုံ၊ ဒုတိယချာန် ၃ - တုံ၊ တတိယချာန် ၃ - တုံ၊ ဝေဟပ္ပိုလ်တုံ၊ ဤဆယ်တို့၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ၁၊ အရိယာ ၈၊ ၉ - ယောက်စီ ဖြစ်၍ ၉ - ကျိပ် ရ၏။

၂၅၃။ သညသတ်မှာ၊ သု - တစ်သာ၊ သုဒ္ဓါ ထက်သုံးကောက်။

အသညသတ်တို့၌ သုဂတိအဟိတ် တယောက်သာ ရ၏။

သုဒ္ဓါဝါသ ၅ - တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂ - ယောက်တွင် အထက်ဆုံး ဖြစ် သော အနာဂါမိဖလဥပုဂ္ဂိုလ်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ်၊ အရဟတ္တဖလဥပုဂ္ဂိုလ် ၃ - ယောက်စီ ဖြစ်၍ ၁၅ - ယောက် ရ၏။

၂၅၄။ သောတာမဂ်ပစ်၊ ခုနစ် အရိယာ၊ တိဟိတ်ပါ၊ လေးဖြာ
ဘုံနှင့်မြောက်။

၂၅၅။ နှစ်ရတဆယ်၊ လေးယောက်ကယ်၊ အကျယ် ဘုံ -
တလျှောက်။

သောတာပတ္တိဂေဠုပုဂ္ဂိုလ်ကို ချန်၍ အရိယာ ၇၊ တိဟိတ်ပုထုဇ္ဇန် ၁၊
ရှစ်ယောက်ဖြစ်၏။ အရူပ ၄ - ဘုံနှင့် မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ၃၂ -
ဖြစ်၏။ ၃၁ - ဘုံ၌ ပုဂ္ဂိုလ်အကျယ် ၂၁၄ ဖြစ်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်အပြား နှစ်ရတကျပ်လေး ဖြီး၏။

—
ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ ဝေဘန်ခန်း

၂၅၆။ ဇော၊ ကိုးကြိ၊ မဟာဝိ ရှစ်၊ ဆယ့်ခွန်ပစ်၊ ဒုဖြစ် တြိန်သတ်။

ဟသိတုပ္ပါဒ် - ဟောတြိယာ ဟူသော ကြိယဇော ၉ - ခု၊ မဟာ
ဝိပါတ် ၈ - ခု၊ ဤ ၁၇ - ခုကို ပယ်ပစ်၍ ကျန် ကာမစိတ် ၃၇ - သည်
အဘိယံဘုံရှိ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဖြစ်သော စိတ်စုတည်း။

၂၅၇။ ဝိဗ္ဗယုဘ်ဝိပါက်၊ လောင်းစွက်ပြန်လစ်၊ လေးဆယ့်တစ်၊
ဖြစ်လေ သု - ခွံ မှတ်။

ယခင် ၃၇ - တွင် မဟာဝိပါတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄ - ခုထည့်၊ သုဂတိ
အဟိတ် ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ရသော စိတ်ပေါင်း ၄၁ - ဖြစ်၏။

၂၅၈။ သမ္ဘယုဘ်ဝိပါက်၊ လောင်းစွက်ပြန်ငြား၊ လေးဆယ့်ငါး၊
မှတ်သား တိဟိတ်မှာ။

၂၅၉။ မဟာ ကု၊ ကြိ၊ လောင်းတုံဘိ၊ တိဟိတ် အကုန်ပါ။

ကာမဘုံ၌ ဈာန်ရတိဟိတ် ဂူပတိဟိတ် အရူပတိဟိတ် အကုန်ပါလေ
၏။ ဘုံအား လျော်စွာ ဝေဘန်၍ ယူလေ။

၂၆၀။ မဂ္ဂဋ္ဌာန်စု၊ မဂ်လေးခု၊ ရမ္မ ဧကသာ။

မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်မှာ မိမိတို့၏ မဂ်စိတ် ၀. ခုမိသော ရသည်။

၂၆၁။ ဒိဋ္ဌိသံ၊ ဝိစိ၊ ကြံတုံဘိ၊ အာဒိ ခန္ဓဇာလာ။

တိဟိဘပုထုဇ္ဇန်မှာရသော စိတ်အစုတွင် ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်စိတ် ၄၊ ဝိစိ - ကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ် ၁၊ ဤအကုသိုလ်စိတ် ၅-ခုကိုကြည့်၊ မိမိတို့ ဖိုလ် စိတ်ကိုထည့်။ သောဘာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ရသော စိတ် အသီးသီး ဖြစ်၏။

၂၆၂။ ဒေါကိုယံပြန်၊ အနာဂါမ်၊ အကျန် သူတို့မှာ။

သောဘာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့၌ရသောစိတ်အစုတွင် ဒေါသမူဒွေကို ပယ်။ မိမိဖိုလ်ကိုထည့်။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ရသော စိတ်မျိုး ဖြစ်၏။ မိမိဖိုလ်ကို ထည့်မှုမှာ မိမိအမည်နှင့် ပင် ပြီးသတည်း။

၂၆၃။ အကုသိုလ် နှင့်၊ ကုသိုလ် နှစ်သွယ်၊ အောက်ဖိုလ် ပယ်ဘိ၊ ဗျည်းတြိ၊ သိလေ ရဟန္တာ။

ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ပယ်ပြီး ဖြစ်၍ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁၊ အောက်ဖိုလ် ၃၊ ဤ ၃၆ - ကို ပယ်၍ ကာမရဟန္တာ ၉၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော ၉၊ အရဟတ္တ ဖိုလ် ၁၊ ဤ ၁၉ - ကို ထည့်။ ရဟန္တာတို့မှာ ရသော စိတ်ပေါင်း 'ဗျည်းတြိ' ဖြစ်၏။ ၅၃ တည်း။

ကာမရဟန္တာ၊ ရူပရဟန္တာ၊ အရူပရဟန္တာ ဟူ၍ ရဟန္တာ ၃ မျိုး။

ကာမရဟန္တာ သည်လည်း ဈာန်ရ ရဟန္တာ၊ ဈာန်မရ ရဟန္တာ ဟူ၍ ၂ - မျိုး။

ဈာန်ရ ရဟန္တာသည်လည်း ပထမဈာန် တခုကိုသာရသော ရဟန္တာ၊ ပထမ ဒုတိယဈာန်ရသော ရဟန္တာ စသည်ဖြင့် ဝေဘန်၍ သိလေ။

ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဝိတ်ရ ဝေဘန်ခန်း ပြီး၏။

ဤတုံစိတ်ရ ဘုံပုဂ္ဂိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရတို့ကို ကျေလည်စွာ သိ၍ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝီထိတို့မှာလည်း ဘုံအား လျော်စွာ ပုဂ္ဂိုလ်အား လျော်စွာ ဝေဖန်၍ သိရ၏။

ဝေဖန်ပုံကား - ကာမဘုံ၌ ၆ - ခွါရ ဝီထိမျိုး အကုန် ရ၏။

ရူပဘုံ၌ စက္ခုဒွါရဝီထိ၊ ဓောဘဒွါရဝီထိ၊ မနောဒွါရဝီထိတို့ကိုသာ ရ၏။

အရူပဘုံ၌ မနောဒွါရ ဝီထိမျိုးကိုသာ ရ၏။

အာဂန္တုက ဘဝင်မှ တပါး ရှေ့ဘဝင် နောက်ဘဝင် ချမ္မမှာလည်း မိမိ မိမိတို့ ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ရင်းဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် တရက်သာ ချရ၏။

ဇောချရာ၌ ပုဏ္ဏုန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မိမိတို့မှာ ရထိုက်သော ကုသိုလ်ဇော အကုသိုလ်ဇောတို့ကို ချရ၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကြိယာဇောတို့ကို ချရ၏။

တဒါရုံမည် နည်း ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၌သာ ရ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝေဖန်၍ သိလေ။

* ပို၍ ခုနစ်ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် ဝီဟိဇ္ဇိ။

ဝီထိပိုင်၊ ဖြီး၏။

၅ - ဘုံပိုင်း :

၃၁ - ဘုံ ဝေဘန်ခန်း :

ကမ ၁၁ - ဘုံ

၂၆၄။ ကိုးသိန်း ခြောက်သောင်း၊ အထူပေါင်း၊ တည်ရှောင်း အောက်ခံ လေ။

ကမ္ဘာကိုခံသော လေသည် အထက် အောက် အထူ ယူဇနာ ၉ - သိန်း ၆ - သောင်း ရှိ၏။ အလျား အနံမှာ စကြဝဠာအနန္တနှင့် အမျှတည်း။

ဤလေ၏ အောက်ကား အဇ္ဈာကာသ ကောင်းကင်ကြီးသား ရှိတော့သည်။ ထိုကောင်းကင်ကြီးသည် အောက်အဖို့၌လည်း အဆုံး မရှိပြီ။ လေးမျက်နှာ၌လည်း အဆုံး မရှိပြီ။ ထိုကောင်းကင်ပြင်၌ ကမ္ဘာကို ခံသော လေအပြင်ကြီး တည်သတည်း။

၂၆၅။ လေးသိန်း ရှစ်သောင်း၊ အထူပေါင်း၊ တည်ရှောင်း လေထက် ရေ။

ထို လေပြင်ထက်၌ အထက် အောက် အထူ ယူဇနာ လေ သိန်း ရှစ်သောင်း ရှိသော ရေအပြင်ကြီးသည် တည်ရှိ၏။ အလျား အနံမှာ စကြဝဠာအနန္တနှင့် အမျှတည်း။

၂၆၆။ နှစ်သိန်း လေးသောင်း၊ အထူပေါင်း၊ တည်ရှောင်း ရေထက် မြေ။

ထို ရေအပြင်ကြီး၏ အထက်၌ အထက် အောက် အထူ ယူဇနာ ၂ - သိန်း လေးသောင်း ရှိသော မြေအပြင်ကြီးသည် တည်ရှိ၏။

ဤ မြေပြင်ကြီးသည်မူကား တခု တခုသော စကြဝဠာအဖို့အားဖြင့် အပိုင်းအပိုင်းတို့ ဖြစ်၍ တည်၏။ တခု တခုသော အပိုင်းအတွင်း၌ အချင်း ယူဇနာ တသိန်း ၂ - သိန်း ၃ - သောင်း ၄ - ရာ ၅ - ဆယ်

ရှိ၏။ အဝန်း ယူဇနာ ၃ - သန်း ၆ - သိန်း တသောင်း ၃ - ရာ ၅ - ဆယ်
ရှိ၏။ ညီညွတ်စွာသော မြေအပြင်၌ လင်ပန်းတွေကို ထိပ်၍ ကား
သကဲ့သို့တည်း။

စကြဝဠာသုံးခု သုံးခုတို့၏ ဆိုင်ရာ၌ အောက်ရေသို့ တိုင်၊ အောင်
အပေါက်ကြီး တခု တခု ဖြစ်၏။ အကျယ် ယူဇနာ ရှစ်သောင်း ရှိ၏။
ထို၌ ငရဲသား အများရှိ၏။ လောကန္တရိုက်ငရဲ ခေါ်သည်။

၂၆၇။ သိလာ၊ ပံသု၊ မြေ နှစ်ခု၊ အထု ထက်ဝက်ဝေ။

၂ - သိန်း ၄ - သောင်းကို ထက်ဝက်ပြုသော် တသိန်း ၂ - သောင်းစီ
ဖြစ်၏။ အောက်ကား သိလာမြေပြင်တည်း။ ထိုသိလာမြေ၏ အလယ်
ချက်မှ မြင်းမိုရ်တောင် ပေါက်၏။ အနားအဝန်းမှ စကြဝဠာတောင်
ပေါက်၏။ ထိုသိလာမြေ အပြင်ထက်၌ စကြဝဠာတောင် မြင်းမိုရ်တောင်
တို့၏အကြားမှာ ပံသုပထဝီ တည်၏။

မြင်းမိုရ်တောင်ကို ယူဇနာပေါင်း ၈၄၀၀၀ - နှစ်ပြန်ဆောင် ဆို
သည်။ သမုဒ္ဒရာရေခံ ပံသုပထဝီမှ အထက်သို့ ပေါ်သော အဖို့ကို ဆို
သည်။ စကြဝဠာတောင်ကို ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်း ၂ - သောင်း
၂ - ပြန်ဆောင် ဆိုရာ၌လည်း ဤနည်းတူ မှတ်။

သိလာပထဝီ၏ အထက်အပြင်၌ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းနှင့် အမျှ ယူဇနာ
တသောင်းကျယ်သော ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းကြီး၌ အဝီစိငရဲကြီး တည်၏။

ထိုမှ အထက် ယူဇနာပေါင်း တသောင်း ငါးထောင်စီ ခြား၍
ခြား၍ ငရဲကြီး ၇ - ပြည်ဆောင်တို့သည် ပံသုပထဝီအတွင်း ဥမင်လိုဏ်
ခေါင်းမှာ ယူဇနာ တသောင်းစီနှင့်တိုင် တည်ရှိကြကုန်၏။

ငရဲကြီး - ရှစ်ပြည်ထောင်

ငရဲကြီး - ရှစ်ပြည်ထောင်၏ အမည်ကား။

၂၆၈။ သဗ္ဗိုင်း၊ ကာလ၊ သင်္ခါတ၊ ဒွယ ရောရဝါ။

၂၆၉။ တာပနဗ္ဗိ၊ အဝီစိ၊ တည်ရှိ ငရဲရွာ။

၂၇၀။ သောင်းငါးထောင်စီ၊ သင်္ချာညီ၊ ရှစ်လိ ခြားအကွာ။

သဠိဝ်းငရဲကြီးသည် လူတို့နေရာမှ ယူဇနာ တသောင်း ငါးထောင် ကွာသော မြေဥမင်တွင်း၌ တည်၏။ ၎င်းအောက် ကာလသုတ်ငရဲကြီး၊ ၎င်းအောက်သယ် ကငရဲကြီး၊ ၎င်းအောက်ရောရုဝငရဲကြီး၊ ၎င်းအောက် မဟာရောရုဝငရဲကြီး၊ ၎င်းအောက် ဟာပနငရဲကြီး၊ ၎င်းအောက် ဟော တာပနငရဲကြီး၊ ၎င်းအောက် အဝိစိငရဲကြီးတို့သည် ယူဇနာ တသောင်း ငါးထောင်စီ ကွာခြား၍ တည်ရှိကြကုန်၏။

ငရဲ အမျိုးမျိုး

၂၇၁။ ဘင်၊ ပြာ၊ လက်၊ သန်၊ အစဉ်ရံ၊ လေးတန် ဥဿဒါ။

ရှေ့ - နောက် - တောင် - မြောက် - အထက် - အောက် ယူဇနာ တရာစီရှိကြသော အလယ်ငရဲမကြီး၏ ပြင်ဘက်၌ ရှစ်မျက်နှာ ငတ်ဝိုက်၍ အနက်အနံ ယူဇနာတရာစီနှင့် ရှိကြသော ဥဿဒငရဲ ၄ - မျိုး။

အတွင်းဆုံး၌ ဘင်ပုပ်ငရဲ၊ ၎င်း၏ပြင်၌ ပြာပူငရဲ၊ ၎င်း၏ပြင်၌ လက် ပံဘာငရဲ၊ ၎င်း၏ ပြင်၌ သန်လျက်အရွက်ရှိသော 'အသိတ္တ' သစ်ငင် တောငရဲ။

ဒေဝဒူတသုတ်^၁ ၌ကား ဝေတြဏီမည်သော ကြေးနီမြစ် ကြိမ်ပိုက် ချောင်းငရဲသည် ဥဿဒငရဲ အသီး အခြားအနန့်နှင့် လာ၏။

၂၇၂။ ဘင်၊ ပြာ၊ လက်၊ သန်၊ မြစ်အရံ၊ ငါးတန် တနည်းမှာ။

ထိုငရဲသည်ကား ကြေးပူခရ သံပူချေပြည့်သော မြစ်တည်း။ ၎င်းရေ ၏ အသက်အပြင်၌ ပိုက်ကွန်ကို ဖြန့်ဝင်း၍ ထားသည်နှင့် တူသော သံဖြင့် ပြီးသော အဆူးရှိသော ကြိမ်နွယ်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် 'ဝေတြဏီ' ခေါ်သတည်း။

သံကိစ္စဇာတ်^၁ ၌ကား ထိုငရဲကို အသိပတ္တငရဲ၏ အခြံအရံ ပြု၍
“ပစ္စေကံ သောဠသုဿဒါ” ဟု ဟောတော်မူသည် ဖြစ်ရာ၏။

ဥဿဒငရဲတို့မှ ပြင်ပ၌လည်း များစွာသော အရံငရဲ တို့သည် ရှိကြ
ကုန်သေး၏။ အရံငရဲတို့ ဆိုသည်ကား - ကောကာလိကသုတ်^၂ ၌ လာ
သော အဗ္ဗဒငရဲ၊ နိရဗ္ဗဒငရဲ အစရှိသော ဆယ်မျိုးသော ငရဲဘုံ၊
ပဟာသငရဲ၊ လောဟကုမ္ဘီငရဲ။

နေမိဇာတ်၌ လာသော များစွာသော ငရဲမျိုး၊ နာရဒဇာတ်၌ လာ
သော ငရဲမျိုး စသည်တို့တည်း။

ငရဲ ထိန်း

ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် စာတုမဟာရာဇ် အပါအဝင် ဖြစ်ကြကုန်သော
အသွန် ကြမ်းကြုတ်သော အလေ့ရှိကြကုန်သော ဘီလူးမျိုး ရက္ခိသ်
မျိုးတို့သည် ထို အရံငရဲတို့၌ ငရဲထိန်း အလုပ်ကို လုပ်ကြကုန်၏။

ယမ မင်းကြီး

ဝေမာနိက ပြိတ္တာမင်းမျိုး ဖြစ်ကုန်သော ပေဿဘု နောတ္တိ အစရှိ
ကုန်သော ယမမင်းကြီးတို့သည် ငရဲသူ ငရဲသားတို့ကို ကယ်ဆယ်ခြင်း
ငှာ ထို အရံငရဲတို့၌ ရုံးထိုင်ကြကုန်၏။ ဤ ယမ မင်းကြီးတို့လည်း စာတု
မဟာရာဇ် အောင်အပါတို့ပေတည်း။ ထို အရံငရဲစု အလုံးစုံတို့နှင့် တကွ
နယ်ကုန်သိမ်း၍ ငရဲကြီး တပြည် တပြည်ကို ယူဇနာ တသောင်း
တသောင်းစီ ကျယ်သည်ဟု ဆိုသတည်း။

အပါယ်လေးဘုံ

၂၇၃။ ငရဲ၊ တိရိစ္ဆာန်၊ ဖြိတ်၊ အသုရာ၊ ဤလေးဖြာ၊ အောက်ရွာ
ပါယ်ဘူမိ။

ငရဲဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ၊ အသုရကာယ်ဘုံ။ အပါယ်လေးဘုံ
တည်း။

၁။ ဇာတက၊ ဒုတိယ၊ နာ-၆၀၊

၂။ သဂါထာဝဂ္ဂသံသုတ်ပါဠိတော်၊ မြဟ္မသုရသံယုတ်၊ ကောကာလိကသုတ်။

ကမသုဂတိ ၇ - ဘုံ

၂၇၄။ လူ၊ စ၊ တာ၊ ယာ၊ တုသိ၊ နိမ္မာ၊ ဝဿ ပြည်ဝတ္ထိ။

လူပြည်၊ စာတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၊ ယာမာ နတ်ပြည်၊ တုသိတာ နတ်ပြည်၊ နိမ္မာနရတိ နတ်ပြည်၊ ဝဿဝတ္ထိ နတ်ပြည်၊ ဤ ဝဿဝတ္ထိဘုံမှာ မာရ်နတ်မျိုးတို့၏ နေရာ မြို့ရွာ အသီးအခြား ရှိ၏။ ကမသုဂတိ ၇ - ဘုံတည်း။

ဘုံ အကွာအဝေး

၂၇၅။ လေးသောင်း နှစ်ထောင်၊ အကွာဆောင်၊ လူ့ဘောင် ဆင့်

ဆင့်သိ။

လူပြည်မှ စ၍ တဘုံနှင့် တဘုံ ယူဇနာ ၄ - သောင်း ၂ - ထောင်စီ ကွာခြားကြ၏။ နေ လ နက္ခတ် တရာတို့သည် စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ ဗိမာန်တို့တည်း။

၂၇၆။ သုဂတိ သတ်၊ ပါယ် လေးရပ်၊ ဧကံဒသ ကာဘူမိ။

ကမသုဂတိ ၇ - ဘုံ၊ အပါယ်လေးဘုံ၊ ကမ ၁၁ - ဘုံ ဖြစ်၏။ ‘ဧကံဒသ’ ကား ၁၁ - တည်း။

ကမ ၁၁ - ဘုံ ဖြီး၏။

—

ရူပ ၁၆ - ဘုံ

၂၇၇။ ပါရိသဇ္ဇာ၊ ရောဟိတာ၊ မဟာဗြဟ္မာ ကြိ။

ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ၊ ဗြဟ္မပူရောဟိတာဘုံ၊ မဟာဗြဟ္မာဘုံ၊ တပြင်တည်း တည်သော ပထမဈာန် ၃ - ဘုံတည်း။

မဟာဗြဟ္မာဆိုသည်ကား လူ့ပြည်မှာ အရှင်ကြီး ဘိုးတော်ကြီး ခေါ်ကြသော ဘူမိဇိဝ်းတန်ခိုးကြီးတို့ကဲ့သို့ ထို ဗြဟ္မာပြည်မှာ ကိုးကွယ်ရာ ပြုကြသော ဗြဟ္မာမင်းကြီးတို့ ပေတည်း။ ဤ မဟာဗြဟ္မာတို့ကို ဘာသာ တပါးတို့၌ ထာဝရဘုရား ခေါ်ကြကုန်၏။

ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ဆိုသည်ကား အရှင်ကြီး ဘိုးတော်ကြီးတို့အောက် ဘုန်းတန်းခိုးယူက်ညံ့သော ရုက္ခဇိုင်း ဘူမဇိုင်း မြို့ရွာ တောတောင် ရှိ နတ်များကဲ့သို့ မိမိတို့နေရာ ဘုံဗိမာန် အသီးအသီးတို့နှင့် မဟာဗြဟ္မာ တို့ကို ဘုရားအနေနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြု၍ နေကြကုန်သော ဘုန်းတန်းခိုး အသစ်စား ရှိကြကုန်သော ဗြဟ္မာမျိုးတို့ပေတည်း။

ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဆိုသည်ကား ရုက္ခဇိုင်း ဘူမဇိုင်း မြို့ရွာ တောတောင် ရှိ နတ်များကို မှီတွယ်၍ နေရသော နေရာဘုံဗိမာန် မရှိသော သားရဲ သံဘက် အစိမ်းကဏ္ဍ အစရှိသော နတ်ယုတ် နတ်ညံ့မျိုးတို့ကဲ့သို့ ပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာတို့ကို မှီတွယ်၍ နေရသော ဗြဟ္မာယုတ် ဗြဟ္မာညံ့တို့တည်း။

လူ့ပြည်၌ ပြည့်ရှင်မင်းတို့နှင့် မဟာဗြဟ္မာတို့သည် တူကုန်၏။ အသီးသီးသော မှူးမတ်အရာရှိတို့နှင့် ပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာတို့သည် တူကုန်၏။ ရာအထူးမရှိ အခြံအရံ မင်းကျေး မင်းကျွန်တို့နှင့် ပါရိသဇ္ဇာဗြဟ္မာတို့သည် တူကုန်၏။ တပြင်တည်း တည်ကြသော အထက်ဘုံ ၃ - မျိုး ၃ - မျိုးတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း သိလေ။

၂၇၈။ ပရိတ္တာဘာ၊ ပမာဏာ။ ဘဿာဘုံ ကြိ။

ပရိတ္တာဘာ ဘုံ၊ အပ္ပမာဏာဘာ ဘုံ၊ အာဘဿရာ ဘုံ၊ တပြင်တည်း တည်သော ဒုတိယဈာန် ၃ - ဘုံတည်း။

၂၇၉။ ပရိတ္တသုဘာ၊ ပမာဏာ၊ ကိဏှာဘုံ ကြိ။

ပရိတ္တသုဘာ ဘုံ၊ အပ္ပမာဏသုဘာ ဘုံ၊ သုဘကိဏှာ ဘုံ၊ တပြင်တည်း တည်သော တတိယဈာန် ၃ - ဘုံတည်း။

၂၈၀။ ဇလဝေဟင်၊ သညသတ်၊ နှစ်ရပ် တပြင်ထိ။

ဝေဟပွိုလ်ဘုံ၊ အသညသတ်ဘုံ၊ တပြင်တည်း တည်သော ဇေတုဇာန် ၂ - ဘုံ။

၂၈၁။ အဝိဟ်၊ အတပ်၊ သုဒဿာ၊ သီ၊ အကနီ၊ ငါးလီ ဘုံ
သုဒ္ဓိ။

အဝိဟာဘုံ၊ အတပ္ပာဘုံ၊ သုဒဿာဘုံ၊ သုဒဿီဘုံ၊ အကနိဋ္ဌဘုံ၊ အဆင့်
ဆင့်တည်သော သုဒ္ဓါဝါသ စတုတ္ထဈာန် ၅ - ဘုံ။

ရူပ ၁၆ - ဘုံ ပြီး၏။

--

အရူပ ၄ - ဘုံ

၂၈၂။ အာကာ၊ ဝိည၊ အာကိဉ္ဇ၊ နေဝ၊ အရူပိ။

အာကာသာနဉ္ဇာယတနဘုံ၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဘုံ၊ အာကိဉ္ဇညာယ
တနဘုံ၊ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၊ အဆင့်ဆင့် တည်သော အရူပ
၄ - ဘုံတည်း။

အရူပ ၄ - ဘုံ ပြီး၏။

--

၂၈၃။ ငါးသန်း၊ ငါးသိန်း၊ ရှစ်ထောင် ချိန်း၊ ခြားကြိန်း ဆင့်
ဆင့်သီ။

ပဓနိမ္မိတဝသဝတ္တိဘုံမှ အထက် တပြင် နှင့် တပြင် အဆင့်ဆင့်
အခြားကား ယူဇနာ ၅ - သန်း ၅ - သိန်း ရှစ်ထောင်စီ နှင်နှင်တည်း။

၂၈၄။ ကုဋေ ခုနစ်၊ သန်းမှာ တစ်၊ သိန်းရှစ်၊ သောင်း ပဉ္စာ။

၂၈၅။ ထောင်မှာကား ဆ၊ လူ - နေဝ၊ ဝေးလှ ယူဇနာ။

လူ့ဘုံနှင့် ဘဝဂ် ဟူ၍ ခေါ်ကြသော နေဝသညာနာသညာယတန
ဘုံ အကွာခရီးကား ယူဇနာပေါင်း ၇ - ကုဋေ ၁ - သန်း ၈ - သိန်း
၅ - သောင်း ၆ - ထောင် ဝေးကွာသည် ဟူလို့။

၃၁ - ဘုံ ဝေဘန်ခန်း ပြီး၏။

ကမ ပဋိသန္ဓေ

၂၀၆။ ၉ - သန္တိရိ၊ အကု - ဝိ၊ သန္တိ အပါယ်ရွာ။

အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ စိတ်တခုသည် အပါယ် ၄ - ဘုံ သားတို့၏ ပဋိသန္ဓေ စိတ်တည်း။ ယင်းကို ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေ စိတ် ခေါ်သည်။

၂၀၇။ ကု - ဝိ - ဥသနိ၊ လူယုတ်ကြန့်၊ နတ်ထံ ဘုန်းမဲ့စွာ။

ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသန္တိရဏ စိတ်တခုသည် လူ့ပြည်မှာ ကြန့် အင်္ဂါယုတ်လျော့သူ၊ နတ်မှာလည်း ဘုန်းမဲ့လှသော နတ်မျိုးတို့၏ ပဋိသန္ဓေ စိတ်တည်း။ ယင်းကို သုဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေ စိတ် ခေါ်သည်။

လူ့ပြည်မှာ ကြန့်အင်္ဂါယုတ်လျော့သောသူ ဆိုသည်ကား - ပဋိသန္ဓေ အခါကပင် စက္ခုစသည် ချို့ခဲ့သောသူ၊ အ - ခဲ့သောသူ၊ ဆွံ့ခဲ့သောသူ၊ ရူးခဲ့သောသူ၊ နှမ်းခဲ့သောသူ၊ နပုန်းပဏ္ဍုက်၊ ဥဘတောဗျည်းစုပေတည်း။

ဘုန်းကံမဲ့လှသော နတ်မျိုး ဆိုသည်ကား - ဝိနိပါတိက အသုရာ ခေါ်သော ဘူမဇိုင်းနတ်မျိုး ဖြစ်သော ဘီလူး၊ သံဘက်၊ တရွှေ၊ မြဲဘုတ်၊ အစိမ်းသူရဲ အစရှိသည်တည်း။

၂၀၈။ ရှစ် မဟာဝိ၊ သုဂတိ၊ သန္တိ ခုနစ်ရွာ။

ဉာဏဝိပုယုတ်ဒွိဟိတ် ၄ - ခု ဉာဏသမ္ပယုတ်တိဟိတ် ၄ - ခု၊ အပေါင်း ဖြစ်သော မဟာဝိပါက် ၈ - ခု သည် လူ့ပြည် နတ်ရွာ ကမသုဂတိ ၇ - ဘုံသားတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။ (ယခင် ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ စိတ်၊ သုဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေစိတ်တို့နှင့် ပေါင်းသော်) ကမပဋိသန္ဓေ တဆယ် ဖြစ်၏။

ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်စိတ်နှင့် ပဋိသန္ဓေ နေရာသော အပါယ် ၄ - ဘုံသားတို့ ကို ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်သည်။

သုဂတိ အဟိတ်စိတ်နှင့် ပဋိသန္ဓေနေသော အင်္ဂါယုတ်လျော့သောလူ

ဘုန်းကံမဲ့လှသော စာတုမဟာရာဇ် အဝင်အပါ နတ်ယုတ် နတ်ညံ့၊
များကို သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်သည်။

မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပဿနာ ခွဲဟိတ်စိတ်နှင့် ပဋိသန္ဓေနေရသော လူ၊
နတ်ပြည် ၆ - ထပ် နတ်များကို ခွဲဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်သည်။

မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် တိဟိတ်စိတ်နှင့် ပဋိသန္ဓေနေသော
လူ၊ နတ်ပြည် ၆ - ထပ် နတ်များကို တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်သည်။

ကောမပဋိသန္ဓေပြီး၏။

ရူပ ပဋိသန္ဓေ

၂၀၉။ မဟဂ္ဂတ၊ ဝိပါက၊ မြဟ္မသန္နိဿာ။

၂၉၀။ ကလာပ်ဇိဝိ၊ ရုပ်သာ ရှိ၊ သန္နိ အသညာ။

ပထမဈာန် ဝိပါက်စိတ်သည် ပထမဈာန် ၃ - ဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်
တည်း။

ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်စိတ် တတိယဈာန် ဝိပါက်စိတ် ၂ - ခုသည်
ဒုတိယဈာန် ၃ - ဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။

စတုတ္ထဈာန် ဝိပါက်စိတ်သည် တတိယဈာန် ၃ - ဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေ
စိတ်တည်း။

ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်စိတ်သည် အသညသတ်ကြဉ်သော စတုတ္ထဈာန် - ၆
ဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။

အသညသတ်ဘုံသည်ကား - ဇိဝိတနဝက ရုပ်ကလာပ်လျှင် ပဋိ
သန္ဓေ ရှိ၏။

ရူပ ပဋိသန္ဓေ ပြီး၏။

အရူပ ပဋိသန္ဓေ

အာကာသနဉာယတနဝိပါက်စိတ်သည် ၎င်းဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။

ဝိညာဏဉာယတနဝိပါက်စိတ်သည် ၎င်းဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။

အာကိဉ္ဇညာယတန ဝိပါက်စိတ်သည် ၎င်းဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။

နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက်စိတ်သည် ၎င်းဘုံ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်း။

အရူပ ပဋိသန္ဓေ ပြီး၏။

--

ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ တူကြပုံ

၂၉၁။ ဘဝတခု၊ သန်၊ ဘွင်၊ စု၊ သုံးခု ထပ်စမြဲ။

ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့အား တခုတခုသော ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်စိတ် စုတိစိတ် ဤ ၃ - ခုသည် တထပ်တည်း ကျမြဲပေတည်း။

အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တိရဏစိတ်နှင့် ပဋိသန္ဓေနေသော သူအား ထိုဘဝ၌ အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး ၎င်းဥပေက္ခာသန္တိရဏဝိပါက်စိတ်တခုသည်သာလျှင် ဘဝင်စိတ် ဖြစ်မြဲတည်း။

သေသော အခါ၌လည်း ၎င်းဥပေက္ခာသန္တိရဏစိတ် တခုသည်သာလျှင် စုတိစိတ် ဖြစ်မြဲတည်း။ ‘သုံးခု ထပ်စမြဲ’ ဆိုသဖြင့်ပင်လျှင် အာရုံလည်း ထပ်စမြဲ ဟူသော အနက်သည် ပြီးစီး၏။ ထိုအကုသလဝိပါက် သန္တိရဏသည် ကံကို အာရုံပြုသည်လည်း ရှိ၏။ ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုသည်လည်း ရှိ၏။ ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုသည်လည်း ရှိ၏။

ထိုဘွင် ပဋိသန္ဓေသည် ကံကို အာရုံပြုခဲ့လျှင် ဘဝင် စုတိ တို့လည်း ထိုကံကိုသာ အာရုံပြုကြကုန်မြဲ။

ပဋိသန္ဓေသည် ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုခဲ့လျှင် ဘဝင် စုတိတို့လည်း ထိုကမ္မနိမိတ်ကိုသာ အာရုံပြုကြကုန်မြဲ။

ပဋိသန္ဓေသည် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုခဲ့လျှင် ဘဝင် စုတိတို့လည်း ထိုဂတိနိမိတ်ကိုသာ အာရုံပြုကြကုန်မြဲတည်း။ ပဋိသန္ဓေစိတ် ပြုသော အာရုံကိုသာ ယင်းဘဝင်စုတိတို့ကို ည်းအာရုံပြုမြဲဆိုလိုသည်။ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းသော ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတို့မှလည်း ဤနည်းအတိုင်း သိလေ။

၂၉၂။ ဘုံ၊ ဇာတ်၊ သံ၊ သင်၊ အာ၊ ငါ၊အင်၊ သန်၊ဘွင်၊ စ၊ မကွဲ။

‘သန်၊ ဘွင်၊ စ’ ကား ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိတည်း။ ထိုသုံးပါးသည် ဘုံအားဖြင့်လည်း မကွဲရ၊ ဇာတ်အားဖြင့်လည်း မကွဲရ၊ သမ္မုယုတ္တဓမ္မအားဖြင့်လည်း မကွဲရ၊ သင်္ခါရအားဖြင့်လည်း မကွဲရ၊ အာရုံအားဖြင့်လည်း မကွဲရ၊ ဤအင်္ဂါငါးရပ် မကွဲရ ဟူလိုသည်။ ဤကဗျာကား ဆရာတို့ ဆိုချီးရှိသည်ကိုသာပြသည်။ လိုရင်းမှာ ရှေးကဗျာအတိုင်း ဆိုလိုရင်းတည်း။

ဤ၌ ဘဝင်ဆိုသည်ကား ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ရင်း ဖြစ်သော မူလဘဝင်ကို ဆိုလိုရင်းတည်း။

အာဂန္တုက ဘဝင်သည်မူကား ပဋိသန္ဓေစိတ်မှ အခြားတပါးငင် ဖြစ်သတည်း။

ပဋိသန္ဓေခန်း ပြီး၏။

—

နတ်တို့သက်တမ်း

၂၉၃။ လူ၊ ဘူမဇိုင်း၊ ပါယ်လေးမျိုး၊ သက်ဇိုင်း မြဲမရှိ။

လူ့ဘုံ၌လည်း အသက်တမ်း မမြဲ၊ ဘူမဇိုင်းနတ်တို့၌လည်း အသက်တမ်းဟူ၍ပင် မရှိ၊ အပါယ် ၄ - ဘုံဘို့မှလည်း အသက်တမ်း မရှိဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

[ဒ - ကို ဇ - ပြု၍ ဘူမဒေဝကို ဘူမဇိုင်ခေါ်သည်။ ရုက္ခဒေဝနတ်ကို ရုက္ခဇိုင်ခေါ်၊ မဏ္ဍဒေဝမင်းကို မဏ္ဍဇိုင်ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။ သက်ဇိုင်ကား သက်ဇိဝတည်း။ သဠိဇိုင်ကို သဠိဇိုင်ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။ လောက၌လည်း ‘သက်ဇိုင်ရှည်ပါစေ’ဟု ဆိုရိုး ရှိ၏။]

ဘူမဇိုင်တို့သည်ကား - သစ်ပင်တော တောင် မြစ် သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ်မျိုး၊ ဇနပုဒ် မြို့ရွာ နိဂုမ်းရှိနတ်မျိုး၊ မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်ရာနတ်မျိုး၊ ဘီလူး သံဘက် အစိမ်း သူရဲတစ္ဆေ မြေဘုတ် စသည်တည်း။

အာဠဝက ဘီလူး၊ သူစိလောမဘီလူး၊ ခရလောမဘီလူး၊ သာတာဂီရိဘီလူး၊ ဟေမဝတ ဘီလူးတို့သည် အန္တရကပ် အသက်ရှည်ကြကုန်၏။

စာတုမဟာရာဇ် နတ်သက်

၂၉၄။ ငါးဆယ်နှစ်သာ၊ လူတို့ရွာ၊ စ - မှာ တရက်သိ။

၂၉၅။ ရက်သုံးဆယ်လ၊ ဆယ့်နှစ်လ၊ စ - မှာ တနှစ်ရှိ။

၂၉၆။ ငါးရာ ထိုနှစ်၊ သက်တမ်းဖြစ်၊ လူနှစ် ကိုးသန်းတိ။

လူတို့ရွာမှာ အနှစ် ၅၀ - သည် စာတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာ တရက် ဖြစ်၏။ ထိုရက်ပေါင်း ၃၀ - သည် စာတုမဟာရာဇ် တလတည်း၊ ထို ၁၂ - လသည် စာတုမဟာရာဇ် တနှစ်တည်း။ ထိုနှစ်ပေါင်း ၅၀၀ - သည် စာတုမဟာရာဇ်သက်တမ်း ဖြစ်၏။ လူတို့၏ နှစ်အားဖြင့် ၉ - သန်း တိတိရှိ၏။

တာဝတိံသာ နတ်သက်

၂၉၇။ အနှစ်တရာ၊ လူတို့ရွာ၊ တာ - မှာ တရက် သိ။

၂၉၈။ သူ့ရက်၊ လ၊ နှစ်၊ အစဉ်ဖြစ်၊ တာ - နှစ် တထောင်ရှိ။

လူတို့ရွာ၌ အနှစ်တရာသည် တာဝတိံသာ၌ တရက်တည်း။ သူတို့

၁။ “သူတို့” ဟူသည် တာဝတိံသာကို ပြန်၍စွဲသော စကားဖြစ်သည်။

ရက်ပေါင်း ၃၀ - သည် တလ၊ လူတို့လပေါင်း ၁၂ - လသည် တနှစ်၊ သူတို့ နှစ်ပေါင်း တသောင်းသည် တာဝတိံသာ အသက်တမ်း ဖြစ်၏။ လူနှစ် အရေအတွက်ကား ၃ - ကုဋေ ၆ - သန်း ရှိ၏။

ယာမာ စသည် နတ်သက်

၂၉၉။ ဤနည်း နှင်နှင်၊ လေးဆ တင်၊ ထက်ခွင် ဘုံ ဇီဝိ။

လူနှစ် ၂၀၀ - သည် ယာမာ၌ တရက်။

လူနှစ် ၄၀၀ - သည် တုသိတာ၌ တရက်။

လူနှစ် ၈၀၀ - သည် နိမ္မာနရတိ၌ တရက်။

လူနှစ် ၁၆၀၀ - သည် ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ၌ တရက်၊ အသီးသီး မိမိတို့ ရက်ပေါင်း ၃၀ - သည် တလ၊ မိမိတို့လပေါင်း ၁၂ - လသည် တနှစ်၊ မိမိတို့ နှစ်ပေါင်း - ၂ ထောင်သည် ယာမာ အသက်တမ်း။

၄ - ထောင်သည် တုသိတာ အသက်တမ်း။

ရှစ်ထောင်သည် နိမ္မာနရတိ အသက်တမ်း။

တသောင်း ခြောက်ထောင်သည် ဝသဝတ္တိ အသက်တမ်း။

လူနှစ် အရေအတွက်မှာ စာတုမဟာရာဇ်၌ ၉ - သန်းရှိ၏။ ၎င်း ၉ - သန်းကို ၄ - ခုခြောက်တာဝတိံသာ၌ ၃ - ကုဋေ ၆ - သန်း ဖြစ်၏။ ဤနည်းအတိုင်း အဆင့်ဆင့် ၄ - ဆ တက်လေ။

နတ်သက် ပြီး၏။

အာယုကပ် စသည် ၄ - မျိုး

၃၁၀။ အာယု၊ အန္တရာ၊ အသင်္ချာ၊ မဟာ ၄ - မျိုးကပ်။

ကပ်သည် အာယုကပ်၊ အန္တရကပ်၊ အသင်္ချေယုကပ်၊ မဟာကပ် ဟူ၍ လေးမျိုး ရှိ၏။

ထိုထို အသက်တမ်းကို အာယုကပ်^၁ ဆိုသည်။

လူတို့၌ အသက် အသင်္ချေတမ်းမှသည် ဆယ်နှစ်တမ်းတိုင်အောင် ဆုတ်၍ တဖန် တက်ပြန်သဖြင့် အသင်္ချေတမ်းသို့ ဟပ်တဆိုက်သည်ကို အန္တရဆုတ်ကပ်^၂ တခု ဆိုသည်။

ထိုအန္တရကပ်ပေါင်း ၆၄ - ပြန်သည် အသင်္ချေယုကပ်^၃ ဖြစ်၏။

သံဝဋ္ဌကပ် စသည် ၄ - မျိုး

၃၀၁။ သံ, ဝိဝဋ္ဌတွင်၊ ဌာယိယျှံ၊ သင်္ချေ လေးလီမ္ပတ်။

ထိုအသင်္ချေယုကပ်သည် သံဝဋ္ဌကပ်၊ သံဝဋ္ဌဌာယိကပ်၊ ဝိဝဋ္ဌကပ်၊ ဝိဝဋ္ဌဌာယိကပ် ဟူ၍ လေးလီမ္ပတ်။

၃၀၂။ ပျက်, တည်, ဖြစ်, တည်၊ အစဉ်လည်၊ လေးမည် အနက် ဟပ်။

သံဝဋ္ဌ^၄ ကား ပျက်ဆဲတည်း။

သံဝဋ္ဌဌာယိ^၅ ကား ပျက်ပြီးအတိုင်း တည်နေခြင်းတည်း။

ဝိဝဋ္ဌ^၆ ကား ဖြစ်ပွားဆဲတည်း။

ဝိဝဋ္ဌဌာယိ^၇ ကား ဖြစ်ပွားပြီးအတိုင်း တည်နေခြင်းတည်း။ ဤသို့ အမည်လေးချက်ကို အနက်လေးပါးဟပ်၍ သိလေ ဟူလို။

၁။ အယုကပ် = အာယုကပ္ပ (ပါ) အာယု = အသက် + ကပ္ပ = ကပ် (ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ဘတ်သောကြောင့် 'ကပ္ပ' မည်၏။)

၂။ အန္တရကပ် = အန္တရကပ္ပ (ပါ) အန္တရ = အကြား၊ ကြား။

၃။ အသင်္ချေယု = မရေမတွက်နိုင်သော။

၄ - ၇။ ပျက်စီးတတ်သောကြောင့် 'သံဝဋ္ဌ' မည်၏။ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်တတ်သောကြောင့် 'ဝိဝဋ္ဌ' မည်၏။ တည်ရှိနေတတ်သောကြောင့် 'ဌာယိ' မည်၏။

မဟာ ကမ္ဘာ

၃၀၃။ သင်္ချေ လေးဖြာ၊ အပေါင်းမှာ၊ မဟာကမ္ဘာ မှတ်။

ထို မဟာကမ္ဘာကြီးတခု၏ အကြားကာလ၌ ပမာဏကား အလျား အနံ အစောက် တယူဇနာရှိသော မုန်ညှင်းစေ့ပုံကြီးမှ အနှစ်တရာတွင် တစု၊ အနှစ်တထောင်တွင် တစေ့ ယူ၍ ပစ်ခံ့သော ထိုမုန်ညှင်းပုံ ကုန် သေရာ၏။ တခုသော မဟာကမ္ဘာကြီးကား မကုန်လေရာ။ ဤမျှ လောက် ကြာမြင့် ရှည်လျား၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဟနည်း - အလျား အနံ အစောက် တယူဇနာ ရှိသော ကျောက် ကောင်ကြီးကို အနှစ်တရာမှ တခါ၊ အနှစ်တထောင်မှ တခါ ဝါဂွမ်းနှင့် ပွတ်သဖြင့် ထိုကျောက်တောင်ကြီးသည်သာ ကုန်လေရာ၏။ တခုသော မဟာကမ္ဘာကြီးမူကား မကုန်လေရာ ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူ၏။

ဤ မဟာကမ္ဘာကြီးတခုကို ၄ - ဖွဲ့ ပြု၊ ပထမအဖွဲ့ကား သံဝဋ္ဌကပ် တည်း။ ဒုတိယအဖွဲ့ကား သံဝဋ္ဌဌာယီကပ်တည်း။ တတိယအဖွဲ့ကား ဝိဝဋ္ဌကပ်တည်း။ စတုတ္ထအဖွဲ့ကား ဝိဝဋ္ဌဌာယီကပ်တည်း။

ကမ္ဘာ ပျက်ပုံ

၃၀၄။ မီး ခုနစ်တန်။ ရေ တတန်၊ ရှစ်ပြန် ဆုံးလေဓာတ်။

မီးပျက်သော မဟာကမ္ဘာကြီးချည်း ၇ - ကမ္ဘာတည်း။ ရှစ်ခု မြောက်တွင် ရေပျက်သော မဟာကမ္ဘာကြီးတခု ညှပ်၏။ တဖန် မီး မဟာကမ္ဘာကြီး ၇၊ ရေမဟာကမ္ဘာကြီး ၁၊ ဤသို့ ရှစ်ခုပေါင်း ရှစ်ပြန် ရှိသော်လည်း စတုသဋ္ဌိ ၆၄ - ကမ္ဘာရှိ၏။

ထို ၆၄ - ကမ္ဘာတွင် နောက်ဆုံးကမ္ဘာကား လေဓာတ်ပျက်သော မဟာကမ္ဘာကြီးတည်း (မီး၊ ရေ၊ လေတို့ ပျက်ပုံ တည်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိ မဂ်ဒွာ ကြည့်လေ။)

၃၀၅။ ပ, ဒု, တ, ထွေ၊ ဈာန်ဘုံဗွေ၊ မီး, ရေ, လေ နယ် မှတ်။

အောက် မဟာပထဝီဗွေ၍ မီးဖျက်သောအခါ ပထမဈာန် ၃ - ဘုံ အကုန် ပါလေ၏။

ရေ ဖျက်သောအခါ ပထမဈာန် ၃ - ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃ - ဘုံ အကုန် ပါလေ၏။

လေ ဖျက်သောအခါ ပထမဈာန် ၃ - ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃ - ဘုံ တတိယဈာန် ၃ - ဘုံ အကုန် ပါလေ၏။

မီးနယ်၊ ရေနယ်၊ လေနယ် - ၃ - ပါး ဖြစ်၏။

ဇာတိ၊ အာဏာ၊ ဝိသယခေတ်

၃၀၆။ ဇာတိ, အာဏာ၊ ဝိသယာ၊ ၃ - ဖြောလောကဓာတ်။

၃၀၇။ သောင်, သိန်း, ကုဋေ၊ အသင်္ချေ၊ သုံးထွေ အစဉ် ဟပ်။

ဇာတိခေတ်^၁ ကား စကြဝဠာ တသောင်းတည်း။

အာဏာခေတ်^၂ ကား စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်း။

ဝိသယခေတ်^၃ ကား စကြဝဠာ အသင်္ချေယျ အနန္တတည်း။

၃၀၈။ ဖြစ်, ဖျက် နှစ်ဖြာ၊ အတူမှာ၊ အာဏာခေတ်ဟု မှတ်၊

မီး၊ ရေ၊ လေဖျက်ရာ၌ အာဏာခေတ် ဖြစ်သော စကြဝဠာ ကုဋေ တသိန်းသည် ဖြစ်အတူ ဖျက်အတူတည်း။

၁ - ၂ - ၃။ ဘုရားအလောင်းတော်ကို ပဋိသန္ဓေ ဟည်နေသောအခါ စသည်တို့၌ တပျိုင်းနက် တချက်တည်း နိမိတ်ကြီးပြရာခေတ်သည် 'ဇာတိ ခေတ်'။ ရတနသုတ်၌သော ပရိတ်တော် အာဏာတော်တို့ ပြန့်နှံ့ ရာဖြစ်သော ခေတ်သည် 'အာဏာခေတ်' မည်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်၏ အာရုံ (=ဝိသယ) ဖြစ်သောကြောင့် 'ဝိသယခေတ်' မည်၏။ ခေတ် = ခေတ္တ (ပါ) ပိုင်းခြားအပ်သော နေရာ၊ ပိုင်းခြား အပ်သော အချိန်ကာလ။

၈၀ ဗြဟ္မာသက်

၃၀၉။ ကပ် အနန္တရာ၊ ဧကိဝိသ၊ ဗြဟ္မပါရိ သက်။

ယခုဘည်ရှိဆဲ ကပ်ကား ဝါဠုဌာယိ ကပ်တည်း။ (ဝိဝဠုဌာယိ ကပ် တကပ်မှော) အန္တရကပ် ၆၄ - ရှိ၏။ ယင်းကို ၃ - ဖို့ပြု - အနန္တရကပ် ၂၁ ကပ်သာသာရှိ၏။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဗြဟ္မာတို့ဘို့၏ အာယုကပ် ဖြစ်၏။

၃၁၀။ ကပ် အနန္တရာ၊ ဗာတ္ထိံသ ဗြဟ္မပူရော သက်။

အနန္တရကပ် ၃၂ - သည် ဗြဟ္မပူရောဟိတာ ဗြဟ္မာတို့ အာယုကပ် တည်း။

၃၁၁။ ခြောက်ဆယ့်လေးဖြာ၊ သင်္ချေယျာ၊ မဟာဗြဟ္မာ သက်။

အန္တရကပ် ၆၄ - ခု အပေါင်းဖြစ်သော ဝိဝဠုဌာယိ အသေခံယျ တကပ်သည် မဟာဗြဟ္မာတို့ အာယုကပ်တည်း။

၃၁၂။ နှစ်, လေး, ရှစ် သာ၊ ကပ်မဟာ၊ သုံးဖြာ ဒု - ဘုံ သက်။

ဒုတိယဈာန် ၃ - ဘုံ၌ မဟာကမ္ဘာကြီး ၂ - ခုသည် ပရိတ္တာဘာ ဗြဟ္မာတို့ အသက်တည်း။

မဟာကမ္ဘာကြီး ၄ - ခုသည် အပ္ပမာဏာဘာ ဗြဟ္မာတို့ အသက် တည်း။

မဟာကမ္ဘာကြီး ရှစ်ခုသည် အာဘဿရာ ဗြဟ္မာတို့ အသက်တည်း။

၃၁၃။ ရှစ်ကမ္ဘာတွင်၊ ထမ်းပို့တင်၊ သုံးခွင် တ - ဘုံ သက်။

တတိယဈာန် ၃ - ဘုံ၌ မဟာကမ္ဘာကြီး ၁၆ - သည် ပရိတ္တသုဘာ ဗြဟ္မာတို့အသက်တည်း။

၃၂ - သည် အပ္ပမာဏသုဘာ ဗြဟ္မာတို့ အသက်တည်း။

၆၄ - သည် သုဘာဂီ၏ ဗြဟ္မာတို့အသက်တည်း။

၃၁၄။ ဝေဟင်၊ သညာ၊ ကပ် ငါးရာ၊ သုဒ္ဓါ ထမ်းပိုးတက်။

စတုတ္ထဈာန် ၇ - ဘုံဘို့တွင် မဟာကမ္ဘာကြီး ငါးရာသည်ဝေဟပို့လ်
မြို့၌၊ အသညသတ် ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်တည်း။

ထိုမှ ထမ်းပိုးတက်၍ မဟာကမ္ဘာကြီး တထောင်၊ နှစ်ထောင်၊
လေးထောင်၊ ရှစ်ထောင်၊ ကသောင်း၊ ခြောက်ထောင်သည် အစဉ်
အစဉ်း အဝိကာဘုံ၊ အဘပ္ပာဘုံ၊ သုဒဿာဘုံ၊ သုဒဿိဘုံ၊ အကနိဋ္ဌဘုံ
သက် ဖြစ်၏။

ရူပမြို့သက် ဖြီး၏။

—

အရူပ မြို့သက်

၃၁၅။ နှစ်သောင်း၊ လေးသောင်း၊ ခြောက်သောင်း တလွှ်၊
ရှစ်သောင်း၊ လေးထောင်၊ သင်္ချာ ဆောင်၊ အခေါင်
ဘုံဘဝင်။

အရူပ လေးဘုံတွင် ပထမဘုံ၌ မဟာကမ္ဘာနှစ်သောင်း၊ ဒုတိယ၌
ကမ္ဘာလေးသောင်း၊ တတိယ၌ကမ္ဘာခြောက်သောင်း၊ စတုတ္ထဖြစ်သော
ဘဝင်ဘုံ၌ ကမ္ဘာရှစ်သောင်း လေးထောင်တည်း။

အရူပ မြို့သက် ဖြီး၏။

—

ကံ ဝေဘန်ခန်း

ဇနက စသော ကံ ၄ - ပါး

၃၁၆။ ပဋိသန္ဓိ၊ ပဝတ္တိ၊ ဝိပါက် ကဋ္ဌတ္တာ။

၃၁၇။ ဖြစ်ပွားစေမှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ ကု၊ ကု ဇနက။

၉ ၅ အကျိုးသည် ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်သော ပဋိသန္ဓေ

ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်^၁ အကျိုးတမျိုး၊ ပဋိသန္ဓေ အခါမှ
 နောက် ပဝတ္တိအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်သော ပဝတ္တိဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာ
 ရုပ် အကျိုးတမျိုး ဟူ၍ ၂ - မျိုး ရှိ၏။

ထိုအကျိုး ၂ - မျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ကံ အသိုလ်ကံ
 သည် ဇနကကံ မည်၏။

၃၁၈။ ထောက်ပံ့သမှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ ဥပထမ္ဘကာ။

ကံကိုလည်းကောင်း၊ ကံ၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ အားရှိလေ
 အောင် ထောက်ပံ့သမှု ကျေးဇူးပြုသော ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည်
 ဥပထမ္ဘကကံ မည်၏။

၃၁၉။ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်း၊ ညှိုးနွမ်းစေမှု၊ ဖိစီးပြု၊ ဥပပိဋ္ဌကာ။

ကံကိုလည်းကောင်း၊ ကံ၏အကျိုးကိုလည်းကောင်း ဆုတ်ယုတ်
 လျော့ပါး ညှိုးနွမ်းလေ့ကံအောင် နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်း ဖိစီးသော ကုသိုလ်
 ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည် ဥပပိဋ္ဌကကံ မည်၏။

၃၂၀။ ပြတ်ဆုံးစေမှု၊ အတင်းပြု၊ ဥပဃာတကာ။

ကံကိုလည်းကောင်း၊ ကံ၏အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပြီး ပြတ်ဆုံး
 အောင် အတင်း သတ်ဖြတ်သော ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည် ဥပ-
 ဃာတကကံ မည်၏။

ယေဘုယျအားဖြင့် သုဂတိဘုံ၌ ထောက်ပံ့မှုမှာ ကုသိုလ်ကံတည်း။
 နှိပ်စက်မှု သတ်ဖြတ်မှုတို့မှာ အကုသိုလ်ကံတို့တည်း။

ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ကား ထောက်ပံ့မှုမှာ အကုသိုလ်ကံတည်း။ နှိပ်စက်မှု
 သတ်ဖြတ်မှုတို့မှာ ကုသိုလ်ကံတို့တည်း။

၁။ ကမ္မဇရုပ်ကို ကဋတ္တာရုပ်ဟု ခေါ်သည်။ ကံက ပြုအပ် - ဖြစ်စေ
 အပ်ကုန်သော ရုပ်များဟု ဆိုလိုသည်။

နှိပ်စက်မှု သတ်ဖြတ်မှု ဆိုသည်မှာလည်း သတ္တဝါတို့ကို နှိပ်စက် သတ်ဖြတ်သည် ဆိုလိုရင်းမဟုတ်။ ကုသိုလ်ကံကို အကုသိုလ်ကံက နှိပ်စက်သည်။ အကုသိုလ်ကံကို ကုသိုလ်ကံက နှိပ်စက်သည်။ အကျိုးကို နှိပ်စက်သည်လည်း ရှိ၏။ သတ်ဖြတ်မှုမှာလည်း ထိုဒေသတို့။

အကျယ်ကိုကား ‘ပရမတ္ထဒီပနီ’ အမည်ရှိသော ‘သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်’ မှာ ကြည့်လေ။

မြစ်စေ့ခြင်း၊ ဆောက်ပုံခြင်း၊ ညှဉ်းပန်ခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊
ဟူသော ကိစ္စအပြား က ၄ - ပါး ပြီး၏။

ဂရုကံ စသည် ၄ - ပါး

၃၂၁။ ကံတပါးတို့၊ မကားနိုင်ရာ၊ အားကြီးစွာ၊ သညာ ဂရုကံ။

အကုသိုလ်အရာ၌မာတုသာတက အစရှိသော ပညာနန္ဒရိယကံကြီးစု၊ ကုသိုလ်အရာ၌ မဟဂ္ဂုတ် ကံစုသည်။ ဤကံစုသည် ကံတပါးတို့ပတား မြစ်နိုင်၍ သေသည်၏ အခြားပဲ့၌ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ကေန္တ ပေးလတ္တံ့သော အဆုံးဇော^၁စေတနာစုဖြစ်၍ ဂရုကံ အင်္ဂါတည်း။

၃၂၂။ သေဆုံးလုမှ၊ ပြုသော်လည်းကောင်း၊ အဟောင်းပေါ်လာ၊ ကံ နှစ်ဖြာ၊ သညာ အာသန္န။

သေခါနီးမှပြုသော အာသန္နကံ တမျိုး၊ ရှေးအခါက ပြုခဲ့၍ သေခါနီးမှ အမှတ်ရသော အာသန္နကံ တမျိုး၊ ဤ ၂ - မျိုးသည် အာသန္နကံ မည်၏။

၃၂၃။ နေ့ရှည် လေ့ကျက်၊ ရက်ရှည် စွဲမြဲ၊ အထုံသဲ၊ ခေါ်ပြဲ အာစိဏ္ဏံ။

နေ့ရှည်ရက်ရှည် လေ့ကျက် စွဲမြဲသော ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ ဘဝနာမှု၊ ဝေယျဝစ္စမှု၊ ပါဏာတိပါတမှု စသည်သည် အာစိဏ္ဏကံ မည်၏။

၁။ အဆုံးဇော = သတ္တမဇော။

၃၂၄။ သုံးပါးမှလျှင်၊ အလွတ်ထင်၊ သညာ ကဋတ္တ။

ရှေးကံသုံးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ကံစုသည် ကဋတ္တာကံ မည်၏။

ရှေးကံသုံးပါးကား ယခုဘဝတွင်ရှေ့ ပြုအပ်သော သတ္တမဇော အဆုံးဇော ကံစုကည်း။

ရှေးရှေးဘဝတို့မှ ပြုခဲ့သော အပရာပရိယကံစု၊ ယခုဘဝ၌ ပြုခဲ့သော ကံသာမန်စုသည် ကဋတ္တာကံချည်းသာတည်း။

အကျယ်ကို 'သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်'မှာ ကြည့်လေ။

ဂရုဏ စသော ကလေးပါးတို့တွင် ရှေးရှေးကံ မရှိမှ နောက်နောက်ကံ အကျိုးပေးရသော ပရိယာယအပြား ကလေးပါး ပြီး၏။

--

ဒိဋ္ဌဓမ္မ စသော ကံ ၄ - ပါး

၃၂၅။ ဒိဋ္ဌဓမ္မ၊ ဥပပဇ္ဇာ၊ ပရာပရိ၊ အဟောသိ၊ ရှိသည် လေးဖြာ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ၊ ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံ၊ အပရာပရိယဝေဒနိယကံ၊ အဘာသိကံ ဟူ၍ ကလေးပါး ရှိ၏။

၃၂၆။ မျက်မှောက်ဘဝ၊ အကျိုးရ၊ ဒိဋ္ဌ ဇောဦးသာ။

ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇော ၇ - ကြိမ်တို့တွင် ဇောဦးဖြစ်သော ပထမဇော စေတနာသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ခံစံရသော အကျိုးရှိသောကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ မည်၏။

၃၂၇။ ခြားမဲ့ ဘဝ၊ အကျိုးရ၊ ဥပ ဆုံးဇောသာ။

ဇောခုနစ်ကြိမ်တို့တွင် အဆုံးဖြစ်သောသတ္တမဇော စေတနာသည် ဤဘဝ၏ အခြားမဲ့ ဒုတိယဘဝ၌ ခံစံရသော အကျိုးရှိသောကြောင့် ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံ မည်၏။

၃၂၈။ ပရိပရာ၊ အနုမတဂ်း၊ အဆက်ဆက်ဝယ်၊ အကျိုးကြွယ်၊
အလယ်ဇော ငါးဖြာ။

အပယ်ဇော စေတနာ ၅ - ချက်သည် နိဗ္ဗာန်မရမီအကြား တတိယ
ဘဝမှစ၍ အနုမတဂ္ဂဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့မှာ အခွင့်
ရရာ ခံခံသော အကျိုးရှိသောကြောင့် အပရာပရိယကံ မည်၏။

ကံ၏ အကျိုးသည် ပဋိသန္ဓေအကျိုး၊ ပဝတ္တိအကျိုး ဟူ၍ နှစ်မျိုး
ရှိ၏။ ထိုကွင်း ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုမူကား တချက်သော စေတနာသည်
တကြိမ်သာ ပေးမြဲတည်း။

ပဝတ္တိအကျိုးကိုမူကား တချက်သော စေတနာသည် ဘဝများစွာ
ပေးနိုင်၏။

အကျယ်ကို ‘သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်’ မှာ ယူလေ။

၃၂၉။ ကံအဟောသိ၊ အကျိုး မရှိ၊ ကြံ စေတနာ။

ထိုသုံးပါးသော ပထမဇော၊ သတ္တမဇော၊ အလယ်ဇောစေတနာစု
သည်ပင်လျှင် အကြောင်းချို့တဲ့၍ အကျိုးပေးခွင့် မရပဲ မိမိတို့ကလ
ကုန်သဖြင့် အလိုလို ကွယ်ပ၍ သွားကြသည်ရှိသော် အဟောသိကံ
မည်၏။

အကျယ်ကို ‘သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်’ မှာ ယူလေ။

အကျိုးပေးရာ ကာလ အပြား ကံ ၄ - ပါး ဖြစ်၏။

ကံ ဝေဘန်ခန်း

ကာယဝိညာဉ်ရုပ်သည် ကာယဒွါရ မည်၏။ ဝစီဝိညာဉ်ရုပ်သည်
ဝစီဒွါရ မည်၏။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောစိတ်သည် မနောဒွါရ မည်၏။

ကာယဒွါရ၌ မြောက်သောကံသည် ကာယကံမည်၏။ ဝစီဒွါရ၌
မြောက်သောကံသည် ဝစီကံမည်၏။ မနောဒွါရ၌ မြောက်သောကံသည်
မနောကံ မည်၏။

ဒုစရိုက် ဆယ်ပါး

ပါဏာတိပါတ၊ အဒိန္နာဒါန၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ။ (ကာယကံ ၃ - ပါး။)

မုသာဝါဒ၊ ပိသုဏဝါစာ၊ ဖရုသဝါစာ၊ သမ္မပ္ပလာပ။ (ဝိစိကံ ၄ - ပါး။)

အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ (မနောကံ ၃ - ပါး။) ဒုစရိုက် ၁၀ - ပါးတည်း။ [ဆောင်ပုဒ်။]

၃၃၀။ သက်သတ်၊ ခိုးမှု၊ ကာမေသု၊ သုံးခု ကာယကံ။

၃၃၁။ မုသာ၊ မိတ်ခွဲ၊ ဆဲရေး၊ ပြန်ဖျင်း၊ အပါယ် ချဉ်း၊ လေးသင်း ဝိစိကံ။

၃၃၂။ သူ့ပိုင်နက်ကို၊ ကိုယ့်ဘက် ညွတ်စေ၊ အသေ တောင့်တ၊ ပါပဒိဋ္ဌိ၊ အပါယ်ငြိ၊ တြိ မနောကံ။

ဒုစရိုက် ဆယ်ပါးတည်း။

ယင်း ဆယ်ပါးသည် ကမ္မပထမြောက်သည်ဖြစ်အံ့၊ ကမ္မပထဆယ်ပါး ဖြစ်၏။ တရားကိုယ်အားဖြင့် ရှေ့ ကံ ၇ - ပါးမှာ စေတနာ စေတသိက် တည်း။

မနောကံ သုံးပါးမှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဒိဋ္ဌိတည်း။

၃၃၃။ ကိုယ်တိုင်၊ တိုက်တွန်း၊ ချီးမွမ်း၊ စိတ်တူ၊ ပွားပြန်မှု၊ မှတ်ယူ လေးဆယ်ကံ။

ထို ၁၀ - ပါးသော ဒုစရိုက်မှုတို့တွင် တခုခုသည် ၄ - ပါး ၄ - ပါးစီ ပွား၏။ ၄ - ပါး ဆိုသည်ကား - (၁) ကိုယ်တိုင် ပြုခြင်းတပါး၊ (၂) သူကပါးကို တိုက်တွန်းခြင်းတပါး၊ (၃) ထိုအမှုကိုလည်း ကောင်း အမှုပြုသူ ကိုလည်းကောင်း ချီးမွမ်းစကားပြောဆိုခြင်းတပါး၊ (၄) ထိုအမှုကို စိတ်သဘော အလိုပါခြင်းတပါး။ ဒုစရိုက် ၄၀ ဖြစ်၏။

သုစရိုက် ဆယ်ပါး

ပါကတိပါတာ ဝေရမဏိ၊ ဒဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ၊ ကာဇေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ။ (ကာယကံ ၃ - ပါး။)

မုသာဒါဒါဝေရမဏိ၊ ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏိ၊ ဖရသဝါစာ ဝေရမဏိ၊ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏိ။ (ဝစီကံ ၄ - ပါး။)

အနဘိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (မနောကံ ၃ - ပါး။) သုစရိုက် ၁၀ - ပါးတည်း။ [ဆောင်ပုဒ်။]

၃၃၄။ ကာ - ဒု သုံးပါး၊ ကြည်ရှောင်ငြား။ သုံးပါး ကာယကံ။

ကာယဒုစရိုက်သုံးပါးတို့မှ ကြည်ရှောင်မှုကို ကုသိုလ်ကာယကံသုံးပါး ခေါ်၏။ ကာယသုစရိုက်သုံးပါးလည်း ခေါ်၏။

၃၃၅။ နှုတ် - ဒု လေးပါး၊ ကြည်ရှောင်ငြား။ လေးပါး ဝစီကံ။

ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးတို့မှ ကြည်ရှောင်မှုကို ကုသိုလ်ဝစီကံ လေးပါး ခေါ်၏။ ဝစီသုစရိုက်လေးပါးလည်း ခေါ်၏။

၃၃၆။ အနဘိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါနှင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဖြောင့်မှန်သိ၊ ကြိ မနောကံ။

သုပိုင်နက်ကို သုပိုင်နက်အတိုင်း အနေနှင့် စိတ်ကြည်ဖြူမှုသည် အနဘိဇ္ဈာ မည်၏။ အလောဘစေတသိက်တည်း။

သတ္တဝါတပါးကို အသက်ခန္ဓာ ချမ်းသာစည်ကားလေ့ရှိသည် အဗျာပါဒ မည်၏။ အဒေါသ စေတသိက်တည်း။

လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ ၁၀ - ပါးသည်^၁ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အမေဃာ စေတသိက်တည်း။ သုစရိုက် ၁၀ - ပါး ဖြစ်၏။ ကုသလကမ္မပထ၀. ရာ ၁၀ - ပါးလည်း ခေါ်၏။

၁။ အနုပဒဝဂ်၊ မဟာစတ္တာနိသကသုတ်၊ ဥပရိယတ္တဝသ ပါဠိတော် (၁ - အတ္ထိ ဒိန္နံ၊ ပ။ အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြဟ္မဏာ သမ္ပဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ။)

တရားကိုယ်အားဖြင့် ရှေ့ကံ ၇ - ပါးမှာ ဝိရတိစေတသိက် ၃ - ပါး
တည်း။ စေတနာလည်း ရ၏။ မနောကံ ၃ - ပါးမှာ ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ၄၀ -
ပွားနည်း ရှေးအတိုင်းပင်။

ပုညကြိယာ ၁၀ - ပါး

၃၃၇။ ဒါ၊ သီ၊ ဘာ၊ ပူ၊ ကြောင့်ကြမှုနှင့်၊ အလှူဝေငှ၊ အမျှသာစု၊
သုတရားနာ၊ သိရာ ပြောဆို၊ ကံကို ကိုးရိုး၊ ဆယ်မျိုးဝတ္ထု၊
ပုညမှု၊ သုခ ပွားများရန်။

ပေးလှူစွန့်ကြဲမှု (ဒါန)၊ သီလသီတင်းကျင့်သုံးမှု (သီလ)၊ ဘာဝနာ
ပွားမှု (ဘာဝနာ)၊ မိမိကိုယ်ကို နှိပ်ချကော်ရော်ပူဇော်မှု (အပစာယန)၊
သုတပါးကိစ္စကို မိမိကိစ္စကဲ့သို့ ကြောင့်ကြစိုက်မှု (ဇေယျာဝစ္စ)၊ မိမိ
ဒါနကို ဝေငှမှု (ပတ္တိဒါန)၊ သုတပါးဝေငှသော အမျှကို သာဓုခေါ်မှု
(ပတ္တာနုမောဒန)၊ သူဟောပြောသော တရားကို ရိုသေစွာ နာခံမှု
(ဓမ္မသဝန)၊ မိမိ သိရာ တရားကို သုတပါးအား ပြောဆိုမှု (ဓမ္မ
ဒေသနာ)၊ ထာဝရဘုရား စသည်ကို မကိုးမရိုးပါ ကံကိုသာ ကိုးရိုးမှု
(ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ)။ ဤ ၁၀ - ပါးသည် လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာ ဟူသော သုခ ၃ - ပါး ပွားရန် အမှုမျိုး ဖြစ်ပေ၍ ပုည
ကြိယာ ၁၀ - ပါး မည်၏။

နိစ္စ သီလမျိုး

၃၃၈။ ပုဗ္ဗာ၊ မုဇ္ဈ၊ ပရ ကြသ်စွာ၊ စေတနာ၊ သုံးဖြာ သီးသီးဖန်။
၃၃၉။ ငါးပါး၊ ဆယ်ပါး၊ နိစ္စထား၊ ရှစ်ပါး ဥပုသ်ကံ။

အဝတ်ဖြူ အဝတ်ခကြောင် ဝတ်သော ပကတိလူ့သားနှင့်တို့မှာ၊ ငါး
ပါးသီလသည် နိစ္စ သီလ ဖြစ်၏။ ဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ မဆောက်
တည်သည်ဖြစ်စေ ဘယ်အခါမှ လွန်ကျူးခြင်းငှာမထိုက်၊ လွန်ကျူးခဲ့မှု
အမြဲလျှင် အပြစ်ရှိသောကြောင့် နိစ္စ သီလ ဆိုသည်။

အရဟတ္တဓမ္မဖြစ်သော သစ်ခေါက်ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကို ဝတ်သော လူဝိသေသတို့မှာ ဇာတရူပရဇတ တိုင်အောင် ဆယ်ပါးသော သီလသည် နိစ္စသီလ ဖြစ်၏။

ဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ မဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ ထိုအရဟတ္တဓမ္မအဝတ်မျိုးနှင့် တည်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘယ်အခါမှ လွန်ကျူးခြင်းငှာ မဆိုက်။ ကျူးလွန်ခဲ့မှု အမြဲလျှင် အရဟတ္တဓမ္မ အဝတ်အဆွတ်နှင့် မတန်သော အပြစ်ဒဏ်ဖြစ်သောကြောင့် နိစ္စသီလ ဆိုသည်။

ပကတိလူသာမန်တို့မှာကား ထိုဆယ်ပါးကို ပကတိနိစ္စသီလ အနေနှင့် မရထိုက်။ ရှစ်ပါးဥပုသ်ကဲ့သို့ပင် ခံယူဆောက်တည်မှ ရထိုက်သည်။ အသက်ထက်ဆုံး နိစ္စပြု၍ ခံယူလျှင် နိစ္စပင်ရ၏။ ခံယူမှ ရသောကြောင့် ပကတိနိစ္စမျိုးကား မဟုတ်။

အနိစ္စ သီလ မျိုး

ဤလူသာမန်တို့မှာ ရှစ်ပါးသည်လည်း ဆယ်ပါးနှင့် အတူပင် ခံယူမှ ရသောကြောင့် အနိစ္စမျိုးသာတည်း။ နိစ္စပြု၍ ခံယူလျှင် နိစ္စပင်ရ၏။ ပကတိ နိစ္စကား မဟုတ်။

ရှစ်ပါးဥပုသ်ကံ ဆိုသည်ကား နိစ္စမတတ်နိုင်ကြကုန်သော ပကတိလူတို့သည် တလ တလ၌ လေးသီတင်း ရှစ်သီတင်း စသည်ဖြင့် ဥပုသ်နေ့နှင့် မှတ်၍ စောင့်အပ်သောကြောင့် ရှစ်ပါးသီလကံ၌ ဥပုသ်ကံ ဆိုသည်။ ထိုသီတင်းနေသည်လည်း ပကတိ လူအများတို့ စောင့်ရိုး

၁။ မူလပါဠိရင်းကား 'အရဟတ္တဓမ္မ' ဖြစ်သည်။ 'အရဟတ္တဓမ္မ' ဟူ၍ အဘိဓာန်ဦးကာ၌ ဆိုထားသည်။ ရဟန္တာတို့၏ (ကိုယ်သော ပယ်သတ်ပြီးသူတို့၏) တံခွန် - ဟူလို။ အရဟတ္တဓမ္မ ကို သဒ္ဓါရေးအားဖြင့် အောင်ကြံလျှင် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း မူရင်းပါဠိရေးထုံးကား မဟုတ်၊ တပြည်လုံး၌ ဤကဲ့သို့ အနှံ့သုံးစွဲ ဟွင်ကျယ်လျက် ရှိလေသည်။

ပြုကြသဖြင့် ပါကဋ္ဌ^၁ဖြစ်၍ သီတင်းနေဟု ဆိုရသည်။ တတ်နိုင်လုံရှိ
ခဲ့လျှင် စောင့်သမျှ နေ့တို့သည် စောင့်သူမှာ သီတင်းနေတို့ချည်း
ပင်တည်း။

သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂ၊ သုဒ္ဓဿုပေါသ ထော သဒါ။^၂ (ပါဠိတော်။)

သုဒ္ဓဿ၊ စင်ကြယ်သောပုဏ္ဏားအား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဖဂ္ဂ၊
ဥတ္တရဖရဂုဏီနက္ခတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သုဒ္ဓဿ၊ အဇ္ဈာသယ
စင်ကြယ်သော သူတော်ကောင်းအား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဥပေါ-
သထော၊ ဥပုသ်နေ့သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဥတ္တရဖရဂုဏီနက္ခတ် ကြုံကြိုက်သောနေ့တွင် မကောင်းမှုကို ဆေး
လျော်လျှင် စင်ကြယ်၏ ဟူသော ပုဏ္ဏားတို့အယူကို အကြောင်းပြု၍
ဟောတော်မူသော ပါဠိတည်း။

တနွှစ် တနွှစ်မှာ ရှိသော ရက်ပေါင်း (၃၆၀) သည် စင်ကြယ်သော
ပုဏ္ဏားမှာ ဥတ္တရဖရဂုဏီနေ့ချည်း ဖြစ်၏။ စင်ကြယ်သော သူတော်
ကောင်းမှာလည်း ဥပုသ်နေ့ချည်းဖြစ်၏ ဟူလို။

နိစ္စသီလသဘောကား ဆောက်တည်မှု ပမာဏဟုတ်၊ မဆောက်
တည်ပဲနှင့်ပင် ကျူးလွန်လျှင် အပြစ် ရှိ၏။

အနိစ္စသီလ သဘောမျိုးကား ဆောက်တည်သူမှာမှ ကျူးလွန်မှု
ရှိသည်။ မဆောက်တည်လျှင် ကျူးလွန်မှု မဆိုရ။

လူသာမန်တို့မှာ ဝိကာလဘောဇနသည် ဆောက်တည်မှု ကျူးလွန်
မှုရှိသည်။ မဆောက်တည်သူ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း နေလဲ့ညစာ စား
သောက်၍ နေသည်ကို ကျူးလွန်မှု မဆိုရ။ အကြွင်းစုမှာလည်း ဤ
နည်းတူ သိလေ။ ရှစ်ပါး၌ အကွင်းဝင်လျက် ပါရှိသော ငါးပါးကို
ကား နိစ္စငါးပါးတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ ကြွင်းသောအမှုစု အတွက်
နှင့်သာ အနိစ္စ ဆိုရသည်။

၁။ ပါကဋ္ဌဖြစ်၍ = ထင်ရှားနေသည် ဖြစ်၍။

၂။ မူလပဏ္ဏာသ၊ ပါ - နှာ - ၄၈ - ဆဋ္ဌ။

ရဟန်း သာမဏေတို့၏ နိစ္စသီလ

ရဟန်း သာမဏေတို့၏ နိစ္စသီလမျိုးကား ထင်ရှားပြီ၊ နိစ္စသီလမျိုး ဖြစ်၍ တမင် ခံယူဘွယ်ကိစ္စ အထူး မရှိ။

ရဟန်းတို့မှာ ရဟန်းခံဉာဏ်ကမ္မဝါစာ ဆုံးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ၂၂၇ - ပါး သီလ ခံယူမှုကိစ္စ ပြီးစီးလေ၏။

သာမဏေတို့မှာ သင်္ကန်းဝတ်မိလျှင် ၁၀ - ပါး သီလခံယူမှုကိစ္စ ပြီးစီး လေ၏။ သာမဏေသီလအစစ်ကား မဟုတ်သေး။ ပဗ္ဗဇိတသီလသာမည အဖြစ်ဖြင့်သာတည်၏။ သရဏဂုဏ်ဆုံး၍ သာမဏေအစစ် ဖြစ်သော အခါ၌ သာမဏေသီလ အစစ်ဖြစ်၍ တည်လေ၏။ ရဟန်းအဖြစ်၊ သာမဏေအဖြစ်နှင့် တည်နေကြသမျှကာလပတ်လုံး အမြဲနိစ္စ စောင့်ထိန်း ကြရကုန်၏။ ဤသို့ နိစ္စ အနိစ္စ အချက်ကို နေရာကျ သိအပ်၏။

အလဇ္ဇိ ဒုဿီလ

ရဟန်းသည် ပါရာဇိကမူကို ကျူးလွန်ခဲ့အံ့၊ သာမဏေသည် လိင် အမှုကို ကျူးလွန်ခဲ့အံ့၊ ခံယူမှု ပျက်၏။ ရဟန်းစစ် သာမဏေစစ် မဟုတ်ပြီ။ ထိုအခါ ရဟန်းစစ် သာမဏေစစ် လုပ်၍နေခဲ့လျှင် အလဇ္ဇိ လည်း ဖြစ်၏။ ဒုဿီလလည်း ဖြစ်၏။

ပါရာဇိကမူ လိင်အမှုတို့မှ တပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ကျူး လွန်ခဲ့လျှင် သီလခံယူမှုကား မပျက်။ စောင့်ထိန်းမှု သံဝရတရားမျှသာ ပျက်၏။ သိလျက်နှင့် ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် သံဝရပျက်သည့်အတွက် အလဇ္ဇိ ဖြစ်၏။ ခံယူမှု မပျက်သည့်အတွက် ဒုဿီလကား မဖြစ်။

ဤသို့ သူမူ စောင့်ထိန်းမှု ပျက်ပုံနှစ်ပါးကို ခြားနား၍ သိအပ်၏။ ကြွင်းသော ပုညကြိယာ ဆယ်ပါးတို့၏ အကျယ်ကို ‘သင်္ဂြိုဟ်ဒွိကာ သစ်’ မှာ ကြည့်လေ။

၃၄၀။ မဟာ ကိုးဖြာ၊ ဘာဝနာ၊ အပ္ပနာ မနောကံ။

မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စေတနာ ကိုးခုတို့သည် ဘာဝနာကံ၊ အပ္ပနာကံ၊ မနောကံတို့သာတည်း။

ကံ ဝေဘန်ခန်း ပြီး၏။

—

အကုသိုလ်ကံ အကျိုး ဝေဘန်ခန်း

၃၄၁။ ဥဒ္ဓစ္စ - စေ ကြဉ်လင်း၊ ကံ ဆယ့်တစ်၊ ဖြစ်စေ ပါယ်သန္နိ။

၃၄၂။ ဥဒ္ဓစ္စပါ၊ ဆယ့်နှစ်ဖြာမျှ၊ ကာမ၊ ရူပ၊ ပုပ္ဖတ္တိ၊ ဖြစ်စေ အကု - ဝိ။

ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စေတနာ ကြဉ်သော အကုသိုလ်ကံစေတနာ ၁၃ - သည် အပါယ်ပဋိသန္ဓေတို့ ဖြစ်စေနိုင်၏။

အပါယ်ပဋိသန္ဓေဆိုသည်ကား - ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ ဖြစ်သော အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တိရဏစိတ်တည်း။

ဥဒ္ဓစ္စစေတနာနှင့် တကွ ၁၂ - ခုသော ကုသိုလ် စေတနာသည် ကာမ ၁၁ - တို့၊ အသညသတ် ကြဉ်သော ရူပ ၁၅ - တို့တို့၌ ပုပ္ဖတ္တိအခါ ၇ - ပါးသော အကုသလဝိပါက်တို့ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

—

ကာမကုသိုလ် အကျိုး

၃၄၃။ ကာ - ကု ရှစ်သာ၊ ကာ - သု မှာ၊ ကိုးဖြာ သုသန္နိ။

ကာမကုသိုလ်စေတနာ ရှစ်ခုသည် သုလျှင် ကာမသုဂတိ ၇ - တို့မှာ ကုသလဝိပါက် ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ ကိုးခုကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

၃၄၄။ ဝိပါက်မဟာ၊ ကာ - သု မှာ၊ ကာရူ ရှစ်ခု ဝိ။

ထိုမဟာကုသိုလ် စေတနာရှစ်ခုသည် ပုပ္ဖတ္တိအခါ ဟောဝိပါက် ၆၆ခု ကို ကာမသုဂတိ ၇ - တို့၌သာ ဖြစ်စေ၏။

အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ရှစ်ခုကိုမူကား ကာမ ၁၁ ဘုံ၊ ရူပ ၁၅-
ဘုံ၌ ဖြစ်စေ၏။

ရွှေကဗျာ၌ ပဋိသန္ဓေကို ဆိုပြီးဖြစ်၍ နောက်ကဗျာ၌ ပဝတ္ထိအခါ
ကို သိရသည်။

၃၄၅။ ဟိတ်-ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဩမက၊ နှစ်တန် ခွဲဝေသိ။

မဟာကုသိုလ်ကံ ရှစ်ခုသည် တိဟိတ် ၄ - ခု၊ ဒွိဟိတ် ၄ - ခုတည်း။
ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ ခုသည် တိဟိတ်တည်း။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄ - ခုသည်
ဒွိဟိတ်တည်း။

တိဟိတ် ၄ - ခုသည် ဥက္ကဋ္ဌ ၄ - ခု၊ ဩမက ၄ - ခု ရှိ၏။ ဒွိဟိတ် ၄ - ခု
သည်လည်း ဥက္ကဋ္ဌ ၄ - ခု၊ ဩမက ၄ - ခု ရှိ၏။

၃၄၆။ သုကုသလံ၊ ရှေ့နောက်ရံ၊ ထက်သန် ဥက္ကဋ္ဌ။

၃၄၇။ အကုသလံ၊ ရှေ့နောက်ရံ၊ ယုတ်ပြန် ဩမက။

သိသဉ္စပြီ။

၃၄၈။ တိဉ္စက - တိဝိ၊ လေးသန္နိ၊ ပဝတ္ထိ ဆယ့်ခြောက်သာ။

တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံ ၄ - ခုသည် ဉာဏသမ္ပယုတ်တိဟိတ်ဝိပါက် ပဋိ
သန္ဓေ ၄ - ခုကို ဖြစ်စေ၏။

ပဝတ္ထိအခါ၌ ၁၆ - ခုသော ကုသလဝိပါက်တို့ကို ဖြစ်စေ၏။

၃၄၉။ တိဩ - ဒွိဝိ၊ လေး သန္နိ၊ ပဝတ္ထိ ဆယ့်နှစ်သာ။

၃၅၀။ ဒွိဉ္စက - ဒွိဝိ၊ လေး သန္နိ၊ ပဝတ္ထိ ဆယ့်နှစ်သာ။

တိဟိတ်ဩမကကံ ၄ - ခု၊ ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ ၄ - ခု၊ ဤရှစ်ခုသည်
ဒွိဟိတ် ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ ၄ ခုကို ဖြစ်စေ၏။

ပဝတ္ထိအခါ၌ကား ဒွိဟိတ်ဝိပါက် ၄ - ခု၊ အဟိတ်ဝိပါက် ရှစ်ခု၊ ဤ
၁၂ - ခုကို ဖြစ်စေ၏။

၃၅၁။ ခွံဩ - ကုဓိ၊ သန်သန္ဓိ၊ ပဝတ္တိ ကုရှင်သာ။

ဒွိဟိတ်ဩမကကံ ၄-ခုသည် ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ပဋိသန္ဓေ တခုကိုသာ ဖြစ်စေ၏။

ပဝတ္တိအခါ၌လည်း အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ရှစ်ခုကိုသာ ဖြစ်စေ၏။

၃၅၂။ ဆယ့်ခြောက် လေးလီ၊ လေး လေးလီ၊ အညီ တိဉ္စက်မှာ။

တိဉ္စက်ကံ ၄-ခုမှာ ဝိပါက်ပေါင်း ပဋိသန္ဓေ၌ လေးခု လေးလီ ရ၏။ ၁၆-ဖြစ်၏။

ပဝတ္တိအခါ၌ ၁၆-လေးလီ ရ၏။ ၆၄-ဖြစ်၏။

၃၅၃။ တိဩ ခွံဉ္စက်၊ လေး ရှစ်သုတ်၊ ရှစ်သုတ် ဆယ့်နှစ်သာ။

တိဩကံ ၄-ခု၊ ခွံဉ္စက်ကံ ၄-ခုမှာ ဝိပါက်ပေါင်း ပဋိသန္ဓေ၌ ၄-ခု ရှစ်လီ ၃၂-ဖြစ်၏။

ပဝတ္တိ၌ ၁၂-ရှစ်လီ ၉၆-ဖြစ်၏။

၃၅၄။ ရှစ်ခု လေးလီ၊ တစ် လေးလီ၊ အညီ ခွံဩမှာ။

ခွံဩကံ ၄-ခုမှာ ပဋိသန္ဓေ၌ အဟိတ်ဝိပါက် တစ် ၄-လီ ရ၏။ ပဝတ္တိ၌ ရှစ် ၄-လီ ရ၏။

ကေစိဝါဒ

၃၅၅။ ကံ - ဝိ နှစ်ဆူ။ အ၊သ မူ၊ အတူ ကေစိဝါ၊

ကေစိဝါဒ၌ကား ကုသိုလ်ကံနှင့် ဝိပါက် ၂-ပါးသည် အသင်္ခါရိက ကံဖြစ်လျှင် အသင်္ခါရိကဝိပါက်၊ သသင်္ခါရိကကံဖြစ်လျှင် သသင်္ခါရိက ဝိပါက်တူရမည်ဟု အဆိုလာ၏။ အဟိတ်ဝိပါက်ရှစ်ခုမှာ အထူးမရှိ။

ထိုကေစိဝါဒအလို၌ ဝိပါက်ပေါင်းကား တိဉ္စက် အသင်္ခါရိကကံ

၁။ ဉ္စက် = ဉက္ကဋ္ဌ။

၂ - မှာ ပဋိသန္ဓေ၌ တိဟိတ်အသင်္ခါရိက ဝိပါက ၂၊ ပဝတ္တိ၌ သသင်္ခါရိက ဝိပါက ၄ - ခု ကြည်၍ ဝိပါက ၁၂။

တိဉ္စက သသင်္ခါရိကကံ ၂ - မှာ ပဋိသန္ဓေ၌ တိဟိတ်သသင်္ခါရိက ဝိပါက ၂၊ ပဝတ္တိ၌ အသင်္ခါရိကဝိပါက ၄ - ခုကြည်၍ ဝိပါက ၁၂။ နှစ်လေးလီ၊ ၁၂ - လေးလီ ရှိပြီ။

တိဩ အသင်္ခါရိကကံ ၂၊ ဒွိဉ္စကအင်္ခါရိကကံ ၂ - မှာ ပဋိသန္ဓေ၌ ဒွိဟိတ်အသင်္ခါရိကဝိပါက ၂၊ ပဝတ္တိ၌ ဒွိဟိတ် အသင်္ခါရိကဝိပါက ၂ - နှင့် အဟိတ်ဝိပါက ရှစ်၊ တဆယ် ဖြစ်၏။

တိဩ သသင်္ခါရိကကံ ၂၊ ဒွိဉ္စကသသင်္ခါရိကကံ ၂ - မှာ ပဋိသန္ဓေ၌ ဒွိဟိတ် သသင်္ခါရိကဝိပါက ၂၊ ပဝတ္တိ၌ ဒွိဟိတ် သသင်္ခါရိကဝိပါက ၂ - နှင့် အဟိတ်ဝိပါက ရှစ်၊ တဆယ် ဖြစ်၏။ နှစ် ရှစ်လီ၊ ၁၀ - ရှစ်လီ ရှိပြီ။ ဒွိဩ၌ အထူး မရှိ။

ကာမကုသိုလ် အကျိုး ပြီး၏။

—

မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် အကျိုး ဝေဘန်ခန်း

၃၅၆။ ဟိန်၊ မဇ္ဈိ၊ ပဏိတံ၊ သုံးဈာန် ကိုယ်စီပြီ။

ရူပ၌ ပထမဈာန်ကုသိုလ်ကံ သည် ဟိနလည်း ရှိ၏။ မဇ္ဈိမလည်း ရှိ၏။ ပဏိတလည်း ရှိ၏။

ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ် တတိယဈာန်ကုသိုလ် ဟို့၌လည်း ဤနည်းတူ။

၃၅၇။ ဆန်၊ ဝီ၊ စိတ်၊ မံ၊ သုံးမျိုးဖန်၊ သုံးဈာန် ကွဲပြားမှု။

ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝီရိယ ဟူသော အဓိပတိတရား ၄ - ပါးကို ဟိန၊ မဇ္ဈိမ၊ ပဏိတ ၃ - မျိုးစီခွဲ၍ ယင်း ဟိနတို့နှင့် ယှဉ်သော ပထမဈာန်ကုသိုလ်သည် ဟိနဖြစ်၏။ ပရိတ္တလည်း ခေါ်၏။

ပထမဈာန် ၃ ဘုံဘွင် ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ၌ ပထမဈာန်ဝိပါကကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုဝိပါကသည်ပင်လျှင် ထိုဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ၊ ဘဝင်ကိစ္စ၊ စုတိကိစ္စကို ပြီးစေ၏။

၁။ ဒွိဉ္စက = ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ။

ယင်း မဇ္ဈိမတို့နှင့်ယှဉ်သော ပထမဈာန်ကုသိုလ်သည် မဇ္ဈိမ ဖြစ်၏။
ဗြဟ္မဒူရေဟိတာတို့၌ ပထမဈာန်ဝိပါက်ကို ဖြစ်စေ၏။ အကြွင်း ရှေး
နည်းဆို။

ယင်း ပဏိဘတို့နှင့်ယှဉ်သော ပထမဈာန်ကုသိုလ်သည် ပဏိဘ ဖြစ်၏။
မဟာဗြဟ္မတို့၌ ပထမဈာန်ဝိပါက်ကို ဖြစ်စေ၏။ အကြွင်း ရှေးနည်းဆို။

ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန်ကုသိုလ် သုံးမျိုးစီ၊ ဒုတိယဈာန်ဘုံ ၃ - မျိုး၊
ဒုတိယ တတိယဈာန် ဝိပါက် ၃ - မျိုး။

စတုတ္ထဈာန်ကုသိုလ် ၃ - မျိုး၊ တတိယဈာန်ဘုံ ၃ - မျိုး၊ စတုတ္ထ
ဈာန်ဝိပါက် ၃ - မျိုး ခွဲဝေလေ။

ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်သည် စတုတ္ထဈာန် ၇ - ဘုံ၌ အကျိုးပေး၏။
အသညသတ်ကြည်သော စတုတ္ထဈာန် ၆ - ဘုံတို့၌ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်ကို
ဖြစ်စေ၏။ ထိုဝိပါက်သည်ပင်လျှင် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ၊ ဘဝင်္ဂကိစ္စ၊ စုတိကိစ္စ
ကို ပြီးစေ၏။

ရုပ်သက်သက် အသညသတ်

၃၅၀။ နာမ် ပျောက်ကင်းစေ၊ ဆုပန်ထွေ၊ သညေ ရုပ်အစု။

နာမ်ရှိ၍ ဗုဒ္ဓဗျားရသဉ်ဟု နာမ်၌ အပြစ်ကို ဖြင်၍ နာမ်ကို
ပျောက်ကင်းစေလိုသော ဆုတောင်းပတ္ထနာနှင့်တကွ ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်
ကို ပွားစေ၍ သေလွန်လေသော် ထိုကုသိုလ်သည် အသညသတ်တို့၌
ရုပ်သက်သက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေ၏။ ရုပ်သည်ပင်လျှင် ဘဝင်္ဂ
ကိစ္စကို ပြီးစေ၏။

၃၅၁။ ဣန္ဒြေ ငါးတန်၊ အစဉ်လွန်၊ ငါးတန် သုဒ္ဓါစု။

သဒ္ဓါခန္ဓာလွန်သော ပဉ္စမဈာန်သည် အဝိဟာတို့၌ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်ကို
ဖြစ်စေ၏။ ကြွင်းသော ၄ - ဘုံမှာ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊
ပညိန္ဒြေတို့နှင့် အစဉ်ယှဉ်၍ သိလေ။

အဂ္ဂမကုသိုလ် ၄ - ခုတို့မှာ သူ့ဘုံနှင့် သူ့ဝိပါက် ထင်ရှားပြီ။

၃၆၀ မြဟ္မာ့ပြည်မှာ၊ အရိယာ၊ အောက်ရွာ ဆင်းမရှိ။

မြဟ္မာ့ပြည်မှာရှိသော အရိယာတို့သည် မြဟ္မာ့ပြည်မှာပင် အောက်
အောက်ဘုံသို့ ဆင်း၍ ပဋိသန္ဓေ နေရိုး မရှိ။

၃၆၁။ သုဒ္ဓါတို့မှာ၊ အရိယာ၊ နှစ်ခါတပ် မရှိ။

သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံရှိ အရိယာတို့သည် မိမိဖြစ်ရာဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေ
နှစ်ခါတပ်၍ နေသည် မရှိကုန်။ အနာဂါမ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် အောက်ဘုံသို့သာ
တက်သေတော့သည် ဟူလို။

၃၆၂။ ဧဝံ၊ နေ၊ အက၊ သုံးဌာနမှာ၊ အရိယာ၊ သွားရာ ဘုံမရှိ။

ဂေဟပျိုလ်ဘုံ၊ နေဝ သညာနာသညာယတနဘုံ၊ အကနိဋ္ဌဘုံ၊ ဤသုံး
ဘုံမှ အရိယာတို့သည် အထက်ဘုံသို့လည်း ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် သွားခြင်း
မရှိကုန်။

အကနိဋ္ဌဘုံရှိ အရိယာတို့ကား မိမိတို့ဖြစ်ရာ ဘုံမှာလည်း ပဋိသန္ဓေ
ထပ်၍နေခြင်း မရှိကုန်။ အထက်ဘုံတပါးသို့လည်း ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်
ပြောင်းသွားခြင်း မရှိကုန်။

မြဟ္မာ့ပြည်ရှိ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိလေ
သာ ဂတိအားဖြင့် အောက်သို့ ပဋိသန္ဓေပြန်မှု ရှိကြကုန်သေးသည်ဟု
ဆိုရ၏။ ပုဂ္ဂလ ဂတိအားဖြင့် ထိုသို့ ပြန်သည်ဟူ၍ မရှိ။

ထိုအတူ ကာမသုဂတိ ၇ - ဘုံရှိ သောတာပန် သကဒါဂါမ်တို့
လည်း ပုဂ္ဂလဂတိအားဖြင့် အောက်ဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေဆင်းမှု မရှိကုန်ဟု
သိရ၏။

အနာဂါမ်သေလျှင် မြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားမြဲ။ ဈာန်ရ သောတာပန်
သကဒါဂါမ်တို့သည် ‘ဈာန်အနာဂါမ်’ မည်ကုန်၏။

၁။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် သေလျှင် မြဟ္မာ့ပြည်သို့သာ သွားမြဲ ဖြစ်သကဲ့သို့
ဈာန်ရသည့် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့ သေလျှင်လည်း
မြဟ္မာ့ပြည်သို့သာ သွားကြသဖြင့် ဈာန်ရ သောတာပန်ကို ‘ဈာန်
အနာဂါမ်’ ဟု ခေါ်တွင်သည်။ ဈာန်မရလျှင်မူကား မြဟ္မာ့
ပြည်သို့ မသွားချေ၊ ကာမသုဂတိဘုံသို့သာ သွား၏။

ဈာန်မပျက်လျှင် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့သာ သွားကုန်၏။ ဈာန်ပျက်လျှင် ကာမဘုံမှာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဈာန်ရ ပုထုဇဉ်သည် ကာမဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်တတ်၏။

မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်အကျိုး ဝေဘန်ခန်း၊ ပြီး၏။

--

အာရုံ ဝေဘန်ခန်း

သေခြင်း ၄ - မျိုး

အာယုက္ခယ၊ ကမ္မက္ခယ၊ ဥဘယက္ခယ၊ ဥပဇ္ဈေဒက။ [မရဏလေးပါး ဆောင်ပုဒ်။]

၃၆၃။ အသက်တမ်းကုန်၊ ကံစွမ်းကုန်နှင့်၊ အကုန် ၂ - မျိုး၊ ကံဆိုး ဖြတ်ချေ၊ သေမြဲပေ၊ လေးထွေ မရဏံ။

အာယုက္ခယ = ကံအားရှိပါသေးလျက် အသက်တမ်း ကုန်၍ သေခြင်း တပါး။

ကမ္မက္ခယ = အသက်တမ်း အကြွမ်းရှိပါသေးလျက် သက်သက် ကံစွမ်းကုန်၍ သေခြင်း တပါး။

ဥဘယက္ခယ = အသက်တမ်းလည်းကုန် ကံလည်းကုန် နှစ်ပါး ကုန်၍ သေခြင်းတပါး။

ဥပဇ္ဈေဒက = အသက်တမ်းလည်း မကုန်သေး၊ ကံလည်း မကုန်သေးပဲလျက် ကံဆိုးနှိပ်စက်သတ်ဖြတ်၍ သေခြင်း တပါး။ (သေခြင်းလေးပါး)

ကမ္မစတုက္ကဋ္ဌံ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပသာဟကကံကို ဥပဇ္ဈေဒကကံဆိုသည်။ အကာလမရဏ ဟူသမျှကို ဤ ဥပဇ္ဈေဒကမရဏ၌ အကုန်သွင်း၍ ယူလေ။

ကံမကုန်သေး ဟူရာ၌ သူ့အလိုအလျောက် မကုန်သည်ကို ယူ။ သေသည် ရှိသော် ထိုဘဝကို ဖြစ်စေသော ကံသည် မကုန်သည်ဟူ၍ မရှိ။

နောက်၌ ထိုကံသည် တဖန် ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို ပေးတော့သည် မဟုတ်ပြီ။

ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်

သေခါနီးအခါ၌ ထင်လာမြဲ အာရုံသုံးပါး အထူးကား -

၃၆၄။ အကုသိုလ်နှင့်၊ ကုသိုလ်ကမ္မ၊ ဇနက၊ ခွင့်ရ ရှေ့ရှုကံ။

မိမိ သန္တာန်မှာ ပါရှိ၍ နေသော ကံအဖျားတို့တွင် ယခုအခါ အကျိုး ပေးလှည့်အခွင့်ကို ရသဖြင့် ရှေ့ရှုတည်၍ နေသော အကုသိုလ်ဇနကကံ တပါး၊ ကုသိုလ်ဇနကကံ တပါး၊ ဤ နှစ်ပါးကို 'ကံ' ခု ဆိုသည်။

၃၆၅။ ကံမြောက်ကြောင်းဟူ၊ ဆောက်အဗ္ဗိ၊ မှတ်ယူ နိမိတ္တံ။

ကံစေတနာ မြောက်ရာ မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော အလ္လဝတ္ထု၊ အပ္ပင်္ဂုဂ္ဂိုလ်၊ လက်နက်၊ လေးမြား အစရှိသော ကံ၏ အဆောက်အဦ ဖြစ်သော အာရုံ ၆ - ပါးကို ကမ္မနိမိတ် ဆိုသည်။

၃၆၆။ လားရာ ဂတိ၊ ထိုမှာ ရှိ၊ ဂတိ နိမိတ္တံ။

လားရာဂတိ၌ရှိသော နတ်သမီး၊ ဘုံဗိမာန်၊ ပဒေသာပင်၊ ဥယျာဉ်၊ ပန်းမန်၊ ငရဲအိုးကြီး၊ ငရဲမီးလျှံ၊ ငရဲထိန်းစသော အာရုံစုကို ဂတိ နိမိတ် ဆိုသည်။

၃၆၇။ ထိုသုံးပါးတွင်၊ တအင်အင်၊ ထင်မြဲ ထုံးအမှန်။

၃၆၈။ ထင်လာတုံက၊ ထိုအာရုံထဲ၊ တဝဲဝဲ၊ စွဲမြဲ စိတ်သန္တာန်။
သိသာပြီ။

၃၆၉။ ကံအာရုံမှာ၊ အတိတ်သာ၊ ထင်ရာ မနောတည်း။

ကံအာရုံမည်သည် အတိတ်သာတည်း။ ဒွါရခြောက်ပါးတို့တွင်လည်း မနောဒွါရ၌သာ ထင်နိုင်သည်။ ပဉ္စဒွါရ၌ မထင်နိုင်။

၁။ သေခါနီးအခါ၌ ထင်လှာသော 'ကံ' အာရုံ ဆိုသည်မှာ မိမိ ပြုခဲ့ပြီး သောကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်များပင် ဖြစ်သည်။

၃၇၀။ ကမ္မနိမိတ်၊ အတိတ် လွန်လေ၊ ပြားခြောက်ထွေ၊ ထင်လေ
မနောတည်း။

ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံ ဟူသော
ကမ္မနိမိတ်အတိတ်အာရုံခြောက်ပါးသည် မနောဒွါရ၌သာ ထင်သည်။

၃၇၁။ ယင်း နိမိတ္တံ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ခြောက်တန် ဆဒ္ဓါရ။

ကမ္မနိမိတ် ပစ္စုပ္ပန် အာရုံခြောက်ပါးသည် ၆ - ဒွါရ၌ ထင်၏။

ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ကမ္မနိမိတ်သည် စက္ခုဒွါရ၌-

ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံ ကမ္မနိမိတ်သည် သောတဒွါရ၌-

ပစ္စုပ္ပန်ဂန္ဓာရုံ ကမ္မနိမိတ်သည် သာနဒွါရ၌-

ပစ္စုပ္ပန်ရသာရုံ ကမ္မနိမိတ်သည် ဇိဝှဒွါရ၌-

ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ကမ္မနိမိတ်သည် ကာယဒွါရ၌-

ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ ခြောက်တန် ကမ္မနိမိတ်သည် မနောဒွါရ၌ ထင်သည်။

၃၇၂။ ဂတိခြောက်တန်၊ ပစ္စုပ္ပန်။ ထင်ရန် ဆဒ္ဓါရ။

ဂတိနိမိတ်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံခြောက်ပါးသည် ခြောက်ဒွါရ၌
ထင်သည်။

အကျယ်ယူတ္တိကို 'သင်္ဂြိုဟ်မဟာဋီကာသစ်ကြီး' မှာ ယူလေ။

အာရုံ ဝေဘန်ခန်း ပြီး၏။

--

၂၄ - ဝါရ

၃၇၃။ တဒါ၊ ဘွင်၊ စ၊ တဒါ၊ စ၊ နှစ်ခု တိမဟန္တ။

၃၇၄။ ဇော၊ ဘွင်၊ စ၊ ဇောနှင့် စ၊ နှစ်ခု မဟန္တ။

၃၇၅။ မနောဒွါရ၊ လိုနည်းတူ၊ ဝိဘူ နှစ်ခုရ။

တဒါရုံ - ဘဝင် - စုတိဝါရ၊ တဒါရုံ - စုတိဝါရ ဟူ၍ အတိမဟန္တ
၂ - ဝါရ ရှိ၏။

ဇော - ဘဝင် - စုတိဝါရ၊ ဇော - စုတိဝါရ ဟူ၍ မဟန္တ ၂ - ဝါရ ရှိ၏။

မနောဒွါရ၌လည်း ထိုအတူ အတိဝိဘူတ ၂ - ဝါရ၊ ဝိဘူတ ၂ - ဝါရ ဟူ၍ ၄ - ဝါရ ရှိ၏။ ပဉ္စဒွါရကို ရှေ့ဝါရ ၄ - ပါးနှင့် မြောက်ပွား သည်ရှိသော် ပဉ္စဒွါရ မရဏာသန္တဝိထိပေါင်း ၂၀ ဖြစ်၏။ မနော ဒွါရ ၄ ဝါရနှင့်သော် ၂၄-ဝါရ ဖြစ်၏။

မရဏာသန္တဝိထိ

၃၇၆။ ဘဝင် သုံးတန်း၊ အာဝဇ္ဇန်း၊ ဝိညာဏ် ဒွေပဉ္စင်။

၃၇၇။ သံ၊ သန်၊ ငုဋ္ဌာ၊ ဇော ငါးဖြာ၊ တဒါ နှစ်ကြိမ်မှတ်။

၃၇၈။ ဘဝင် ကေ၊ စုတိကျ၊ ဘဝ အဆုံးသတ်။

(ပဋိသန္ဓိဝိထိ)

၃၇၉။ အပြစ်ဖုံးကာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ ညွတ်စေမှု။

၃၈၀။ ကံ သင်္ခါရ၊ ဇနက၊ ပစ်ချ ဖြစ်စေမှု။

၃၈၁။ အကြောင်းသုံးဘော်၊ ညီစေ့ဆော်၊ ဖြစ်ပေါ် သန္ဓိစု။

(ဘဝနိကန္တိဝိထိ)

၃၈၂။ သန္ဓိ အပွား၊ ဘဝင်သွား၊ ဆယ့်ငါး၊ ဆယ့်ခြောက်ခု။

၃၈၃။ ဘဝင် နှစ်ဘန်၊ အာဝဇ္ဇန်း၊ နိကန် ဇောခွန်ခု။

၃၈၄။ ထိုနောင် ဘဝင်၊ အမျှားပင်၊ အစဉ် သိစေမှု။

ဤဝိထိကြီးကား ဘဝင်နှစ်ရပ် ရှေ့နောက် စပ်၍ ချအပ်သော ဝိထိ ရှည်ကြီးတည်း။

ရှေ့ကား မရဏာသန္တဝိထိ၊ နောက်ကား ပဋိသန္ဓိဝိထိ၊ ဘဝနိကန္တိဝိထိ ပေါင်း ၃ - ဝိထိ တည်း။

အစဉ်အတိုင်းဆိုသော်ကား အတိတဘဝင်၊ စလနဘဝင်၊ ဥပဇ္ဈဒ ဘဝင်၊ ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်၊ သမ္ပင်္ဂစိုဉ်း၊ သန္ဓိဇုဏ၊ ငုဋ္ဌာ၊

မရဏာသန္တတောငါးကြိမ်၊ ထိုနောင် တဒါရုံ ၂ - ကြိမ်၊ ထိုနောင် ဘဝင် တကြိမ်၊ ထိုနောင် စုတိတကြိမ်၊ ထိုနောင် ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေတကြိမ်၊ ထိုပဋိသန္ဓေမှ ဆက်ပွား၍သွားသော ဘဝင်ကား အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် ၁၅ - ကြိမ် လည်းကောင်း၊ ၁၆ - ကြိမ် လည်းကောင်း၊ ထိုနောင် စလနဘဝင်၊ ဥပုစ္ဆေဒဘဝင်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘဝကန္တိလောဘတော ၇ - ကြိမ်၊ ထိုနောင်ဘဝင်အများ၊ ဤကား ၃ - ဝီထိအစဉ်တည်း။

စုတိ နှင့် သန္တိ အကူးမှာ ကဗျာ ၃ - ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကား -

(၁) ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သန္တာန်တွင် အစဉ်ကိုးဝပ်ပါရှိ၍နေသော အဝိဇ္ဇာသည် ထိုသေခါနီးအခါတွင် ထင်မြင်လာသော အာရုံသစ်၏ လည်းကောင်း၊ ဘဝသစ်၏လည်းကောင်း အပြစ်ဒေါသကို ဖုံးလွှမ်း ကွယ်ကာသမားတည်း။

(၂) တဏှာသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်အစဉ်ကို ထိုအာရုံသစ် ဘဝသစ်သို့ ညွှတ်စေခြင်း၊ ကိုင်းရှိုင်းစေခြင်း အမှုကို ပြုသမားတည်း။

(၃) ကုသိုလ် အကုသိုလ် သင်္ခါရ ဇနကကံသည်ကား ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်အစဉ်ကို ဘဝသစ်၌ ပစ်ချသမား ဖြစ်စေသမားတည်း။

ဤအဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ သင်္ခါရ အကြောင်းဆုံးလီ ညီညာဖြဖြစေ့ဆော် ကြသည့်အတွက် ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်၏ ဟုလိုသည်။ ဤကား မရဏာသန္တ၌ တဒါရုံနောင် ဘဝင် တကြိမ်ကျပြီးမှ စုတိ ကျသော ဝီထိတည်း။

တဒါရုံနောင် စုတိကျသော ဝီထိ၊ ဇောဘဝင်နောင် စုတိကျသော ဝီထိ၊ ဇောနောင် စုတိကျသော ဝီထိတို့ကား သိသာပြီ။

မနောဒွါရ ၄ - ဝီထိမှာလည်း ဘဝင် ၂ - ကြိမ်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း တကြိမ်၊ မရဏာသန္တ ဇော ၅ - ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂ - ကြိမ်၊ ဘဝင် ၈ ကြိမ်၊ စုတိ တကြိမ် စသည် ရှေးနည်းတူ သိလေ။

အမှီစစ်တမ်း

ဤမရဏာသန္တဝီလိ၌ ဝတ္ထုဒွါရအာရုံတို့၏ ဥပါဒ်မှ၊ စိတ်တို့၏ မှီမှု
မှ၊ ပကတိ ပဝတ္ထိကာလ၌ အစိအရင်နှင့် မတူကြ။

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်တို့သည် စုတိစိတ်မှ နောက်ဆုတ်ရေသော် ၁၇-ခု
မြောက်သော ဘဝင်စိတ်နှင့်အပြိုင် ဥပါဒ်သော ပဉ္စဝတ္ထုကို မှီကြကုန်၏။

ကြွင်းသော ဘဝင်စိတ် ဝီထိဇိတ် စုတိစိတ်တို့သည် စုတိစိတ်မှ
နောက်ဆုတ်ရေသော် ၁၇ - ခုမြောက်သော ဘဝင်စိတ်နှင့် အပြိုင်
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို မှီကြကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေစိတ်တို့သည်ကား မိမိနှင့်အပြိုင် ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု
ကို မှီကြကုန်၏။

ပထမ ဘဝင် စသော နောက်နောက်သော စိတ်တို့သည်ကား
စိတ္တက္ခဏ တချက်လွန်ပြီး၍ ဌိသို့ ရောက်သော အသီးအသီးသော
ဟဒယဝတ္ထုတို့ကို မှီကြကုန်၏။

အမှီစစ်တမ်း ပြီး၏။

—

ကာမပဋိသန္ဓေ

အတိတဘဝင် စသော ရွှေဘဝင်စု၊ နောက်ဘဝင်၊ စုတိစိတ်တို့
သည် ရှေး၌ ဘဝ၏အစ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကံ၊ ကမ္မ
နိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် အာရုံဟောင်းကို အာရုံပြုကြကုန်၏။

အာဝဇ္ဇန်း စသော ဝီထိမိတ်တို့သည် ယခုသေခါနီးအခါ မရဏာ-
သန္တတွင် အသစ်ထင်သော ကံသစ်၊ ကမ္မနိမိတ်သစ်၊ ဂတိနိမိတ်သစ်ကို
အာရုံပြုကြကုန်၏။

နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေသစ် ဘဝင်သစ်တို့သည်လည်း ထိုမရဏာသန္တ
တွင် အသစ်ထင်သော ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်တို့ကို အာရုံပြုကြ
ကုန်၏။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘဝနိကန္တိလောဘဇောတို့သည် ထိုဘဝသစ်
ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ဟူသော ဘဝသစ် ခန္ဓာသစ်ကို အာရုံ
ပြုကြကုန်၏။

ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် ဆိုသော စကားတို့၌ - ထိုသုံးပါးတို့တွင်
တပါးပါးကိုသာ သိလေ။ နှစ်ပါး သုံးပါး ပေါင်း၍ အာရုံပြုရိုး မရှိ။

ပဉ္စဒွါရဝိထိတို့၌ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ပဉ္စာရုံ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သစ်
တို့သည် စုတိစိတ်နှင့်လည်းကောင်း၊ နောင်ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်
လည်းကောင်း ပြိုင်၍ ချုပ်ကုန်၏။

မနောဒွါရဝိထိ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ်သစ်၊ ဂတိနိမိတ်သစ်
အာရုံ ၆ - ပါးတို့သည် ပဋိသန္ဓေ့နောင် စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌဘဝင်တို့နှင့်
ပြိုင်၍ ချုပ်ကုန်၏။

မနောဒွါရ၌လည်း အတိတဘဝင်လွန်ကို အသုံးပြုကြကုန်သော
ဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့် ကိုအာရုံတို့ ချုပ်ပုံအနည်းငယ် ကွဲကြ၏။
အလွန်ရှုပ်ထွေးလှ၏။ ရှင်းလင်းအောင် ကြံကြလေ။

‘သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာသစ်’ ကို ကြည့်လေ။

ကာမပဋိသန္ဓေခန်း ပြီး၏။

--

ရူပ ပဋိသန္ဓေ

ရူပဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ ငါးခုသည် ကသိုဏ်းစသော ပညတ် ကမ္မနိမိတ်
ဓမ္မာရုံ ကိုသာ အာရုံပြု၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝိပါက်ပဋိသန္ဓေတို့၏ ရှေ့
အနန္တရ မရဏာသန္ဓအား၌ မနောဒွါရဝိထိသာ ကျမြဲ၊ ပညတ် ဓမ္မာရုံ
ကမ္မနိမိတ်သာ ထင်မြဲတည်း။ ထိုပညတ် ကမ္မနိမိတ်ကိုသာ ဘဝသစ်
ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်စုတိတို့ အာရုံပြုမြဲတည်း။

အသညသက်သို့ သွားရာ၌ကား ရူပပဋိသန္ဓေ ဖြစ်၍ အာရုံယူဟူယ်
မရှိပြီ။

အသညသတ်ဘုံမှ စုတေ၍ ကာမဘုံသို့ လာရာ၌ကား အေးငုံယူရန် မရဏာသန္တတေဝီထိပင် မရှိပြီ။ ထိုသူ၏ ကာမပဋိသန္ဓေသည်ကား ရှေးရှေး ဘဝတို့၌ ပြုခဲ့ဘူးသော အပရာပရိယကံဟောင်း၏ အစွမ်း ဖြင့် ကောင်းကင်ကျ ဝင်လာသော ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂဟ်နိမိတ်သုံးပါး တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုရ၏။

ရူပ ပဋိသန္ဓေ ဖြီး၏။

--

အရူပ ပဋိသန္ဓေ

အရူပဝိပါက် ၄ - ခုတို့တွင် ပထမ၊ တတိယ ဝိပါက်တို့သည် ပညတ် ကမ္မနိမိတ် ဓမ္မာရုံကိုသာ အာရုံပြုကုန်၏။

ဒုတိယ - စတုတ္ထဝိပါက်တို့သည် မဟဂ္ဂုတ် ကမ္မနိမိတ် အတိတ်ဓမ္မာရုံ ကိုသာ အာရုံပြုကုန်၏။

ရှေ့ဘဝ မရဏာသန္တမှလည်း မနေသွားရ၍ ထိုအေးငုံတို့သာ အာရုံပြု တည်း။

အရူပ ပဋိသန္ဓေ ဖြီး၏

--

စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ

၃၀၅။ ဒု - သု - ခ္ခိဟု၊ စုတိနောက်ဝယ်၊ သန္တိဗြယ်၊ တဆယ် ကာမ - သော။

ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ် စုတိနောင် ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်သာ နှောင်းသည်။ အပါးနှစ်လေးဘုံမှ စုတေလျှင် ကာမ ၁၁ ဘုံ၌ ကာမပဋိသန္ဓေ ဆယ်မျိုး နေနိုင်၏ ဟူလို။

သုဂတိအဟိတ် စုတိ ၁ - နှင့် ခ္ခိဟိတ် စုတိ ၄ - ခုတို့ နောက်၌လည်း ထိုအဘူ ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀ - စီ နှောင်းနိုင်၏။

၃၀၆။ တိဟိတ် ဝိဟု၊ စုတိ နောင်ဝယ်၊ သန္နိခြယ်၊ နှစ်ဆယ်
အကုန်ဟော။

ကာမတိဟိတ် စုတိနောက်၌ အသညသတ်(ရုပ်) ပဋိသန္ဓေနှင့် တကွ
ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀၊ ရူပပဋိသန္ဓေ ၅ - ခု၊ အရူပပဋိသန္ဓေ ၄ - ခု၊
ပေါင်း ပဋိသန္ဓေ ၂၀ - အကုန် နှောင်းနိုင်သည်။

ကာမတိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် စုတေလျှင် ၃၁ - ဘုံတွင် ဘယ်ဘုံမှာ မဆို ပဋိ
သန္ဓေ နေနိုင်၏ ဟူလို။

ကာမတိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပုထုဇ္ဇန်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊
အနာဂါမ် ဈာန်ရ - ဈာန်မရ ထိုက်သည်အား လျော်စွာ သိလေ။

၃၀၇။ ငါးရူပ - ဝိ၊ စုတိနောက်ဝယ်၊ သန္နိခြယ်၊ ဆယ်ခွန် ဟောတု
ကော။

ရူပဝိပါက်စုတိ ငါးခုနောက်၌ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၇ - နှောင်းနိုင်
၏။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၊ သုဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်
သော အသညသတ် ပဋိသန္ဓေများ မနှောင်းနိုင်။

ရူပဘုံမှ စုတေလျှင် အပါယ်ပဋိသန္ဓေ မနေနိုင်။ အပါယ်သို့
မကျနိုင်။ သုဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ မနေနိုင်။ အင်္ဂါချို့တဲ့သောလူ
မဖြစ်နိုင်။ ဘုန်းမဲ့ ကံမဲ့ နတ်မျိုး မဖြစ်နိုင်။ အသညသတ်သို့ မရောက်
နိုင်။ ကြွင်းသောဘုံသို့ကား အကုန်ရောက်နိုင်၏ ဟူလို။ ပုထုဇ္ဇန်အင်္ဂါယာ
လျော်စွာ သိလေ။

၃၀၈။ အရူပ - ဝိ၊ စုတိမှ နောက်၊ အောက် အရူ၊ ရူ၊ ဒု၊ သူ၊
ဒွိပစ်၊ ရှစ် , ခွန် , ခြောက် , ငါး၊ အစဉ်အား၊ နှောင်း
ခြား သန္နိ သော။

အရူပစုတိနောင် အောက်အောက် အရူပ ပဋိသန္ဓေလည်း မနှောင်း။
အရူပဘုံချင်းချင်း အောက်ဘုံသို့ ဆင်းသော ပဋိသန္ဓေလည်း မရှိ
ဟူလို။

ရူပပဋိသန္ဓေ ငါးခုလည်း မနှောင်း။ အရူပဘုံမှ စုတေ၍ ရူပ ၁၆ -
ဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေ ပြောင်းသည် မရှိ ဟူလို။

ဒုက္ကိပဋိသန္ဓေလည်း မနှောင်း။ အပါယ်သို့ကျသည် မရှိ ဟူလို။
သုဘိတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေလည်း မနှောင်း။ လူယုတ် နတ်ယုတ် မဖြစ်နိုင်
ဟူလို။

ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလည်း မနှောင်း။ လူဒွိဟိတ်၊ နတ်ဒွိဟိတ် မဖြစ်နိုင်
ဟူလို။

အဘယ်မျှ နှောင်းသနည်းဟူမူကား - ပထမ အရူပစုတိနောင် အရူပ
ပဋိသန္ဓေ ၄၊ ကာမတိဟိတ် ၄၊ ရှစ်ခု နှောင်း၏။

ဒုတိယ အရူပစုတိနောင် ပထမ အရူပပဋိသန္ဓေ ကြည်သော အရူပ
ပဋိသန္ဓေ ၃၊ ကာမတိဟိတ် ၄ ခု၊ ခုနစ်ခု နှောင်း၏။

တတိယ အရူပ စုတိနောင် ပထမ၊ ဒုတိယ အရူပပဋိသန္ဓေ ကြည်သော
အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၂၊ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄၊ ခြောက်ခု နှောင်း၏။

စတုတ္ထ အရူပစုတိနောင် စတုတ္ထ အရူပပဋိသန္ဓေ ၁၊ ကာမတိဟိတ်
ပဋိသန္ဓေ ၄၊ ငါးခု နှောင်း၏ ဟူလို။

ဤစုတိသန္ဓေ နှောင်းကိန်းကို ကောင်းစွာ သိ၍ မရဏာသန္ဓေထိတို့
အမျိုးမျိုးဝေဘန်နည်းကို သိလေ ။

အကျယ်ကို ‘ပရမတ္ထဒီပနီ’ အမည်ရှိသော ‘သင်္ဂြိုဟ်ဒွိကာကြီး’မှာ
ယူလေ။

* တရားနှစ်ဆယ်၊ ကဗျာခြယ်၊ ဤဝယ် ဘုံပိုင်းပြီး။

ဘုံပိုင်း ပြီး၏။

၆ - ရပ်ပိုင်း

ရူပသမုဒ္ဒေသ

နိဗ္ဗန္တရုပ် - ၁၈

၃၈၉။ ပ, အာ, ဝါ, တေ၊ မြေ, ရေ, လေ, မီး၊ လွန်ပွားစီး၊
ဘုတ်ကြီး စတုက္က။

၃၉၀။ ခက်မာ, ဖွဲစေး၊ ပူ, ဇး, ထောက်ကန်၊ ဤလေးတန်၊
မှတ်ရန် လက္ခဏ။

‘ဝါ, တေ’ သည် ရှေ့နောက် အပြန်တည်း။ မာဂဓ ဘာသာ၌
ပဏ္ဍိ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟူ၍ - မြန်မာဘာသာ၌ မြေ၊
ရေ၊ မီး၊ လေဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဓာတ်ကြီး ၄ - ပါးသည်
မဟာဘုတ်ကြီး ၄ - ပါး မည်၏။ ‘လွန်ပွားစီး’ ကား - မဟာဘူတ
သဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း။

ဒုတိယကဗျာကား - မဟာဘုတ် ၄ - ပါး၏ သဘောလက္ခဏာကို
ပြဆိုသည်။ ဤမဟာဘုတ်ကြီး ၄ - ပါးတို့မှ ကြွင်းကုန်သော ၂၄ - ပါး
သော ရုပ်တို့သည် မဟာဘုတ်ကြီး ၄ - ပါးကို မှီတွယ်၍ ဖြစ်ရသော
ကြောင့် ဥပါဒါရုပ် မည်ကုန်၏။

၃၉၁။ စက်, သော, ဃာ, ဇီ၊ ကာ, ငါးလီ၊ အကြည် ပသာဒ။

စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ ဤငါးခုသည် ပသာဒ
ရုပ် ငါးခုမည်၏။ ‘အကြည်’ ကား - ပသာဒသဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း။

၃၉၂။ ရှု, သဒ္ဓိ, ဂနိ, ရံ၊ ဖောဠဗ္ဗ၊ ငါးတန် ဂေါစရ။

ရှုပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသဇရုံ၊ ဖောဠဗ္ဗဇရုံ၊ ဤငါးခုသည်
ဂေါစရရုပ် ငါးခု မည်၏။ ပဉ္စဝိညာဏ် ငါးခုတို့၏ ကျက်စားရာ အရံ
ဖြစ်၍ ဂေါစရ ခေါ်သည်။ ဝိသယရုပ် ငါးခုလည်းခေါ်၏။ ဖောဠဗ္ဗ
ကို မြေ၊ မီး၊ လေ ဟူ၍ သုံးခုခွဲသော် ဂေါစရရုပ် နှစ် ဖြစ်၏။

၃၉၃။ ဣတ္ထိ၊ ပုမ၊ ဘာဝ နှစ်တန်၊ ဟဒယံ၊ တဖန် ဇီဝိတ။

၃၉၄။ ကဗဠိကာ၊ ရုပ်ဩဇာ၊ သင်္ချာ ဆယ့်ရှစ်ရ။

၃၉၅။ ကြောင်း စတုကြောင့်၊ ဖြစ်မှု ပေါ်လော၊ သဘော
သီးသီး၊ ကိုယ်စီပြီး၊ ရုပ်ကြီး နိပ္ပန္န။

ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုပ္ဖာဝရုပ်၊ ဟဒယရုပ်၊ ဇီဝိတရုပ်၊ ကဗဠိကာရ
ဟူသော ဩဇာရုပ်၊ အလုံးစုံကို အကုန်ပေါင်းသည်ရှိသော် ၁၈ - ဖြစ်၏။
(ဖောဠဗ္ဗသုံးခုသည် မဟာဘုတ်ကြီး သုံးခုလင် ဖြစ်၍ ဖောဠဗ္ဗသုံးခုကို
ချန်၍ ပေါင်းလေ။)

ဤ ၁၈ - ခုသော ရုပ်တို့သည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ ဟူသော
အကြောင်းတရား လေးခုတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်မှု ဇာတိ ပေါ်လော့ရှိကြ
သည် ဖြစ်၍ လက္ခဏာလက္ခဏာ အသီးအသီးနှင့် ပြီးကြသောကြောင့်
နိပ္ပန္နရုပ် ခေါ်သည်။

နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈ - ပြီး၏။

--

အနိပ္ပန္နရုပ် - ၁၀

၃၉၆။ ကလာပ် ခြားမျှ၊ အာကာသတည့်၊ ကာယ၊ ဝစီ၊ နှစ်လီ
ကိုယ်၊ နှုတ်၊ လှုပ်မှု၊ ရှားမျှ၊ ၂ - ခု ဝိညတ်၊ ရူပဿလဟု၊
မုဒု၊ ကမ္မည၊ ပိကာရ တေး၊ လေး လက္ခဏံ၊ ရုပ်ဆယ်တန်၊
အနိပ္ပန္နတည်း။

၃၉၇။ ဖြစ်ပေါ်ပွားမှု၊ ဥပဇယ၊ တည်ထသန္တတိ၊ ရင့်သိ ဇရာ၊
ပျက်မှာ အနိစ္စ၊ သိကြောင်းမျှ၊ လက္ခဏရုပ် ခေါ်သတည်း။

ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အခြားမျှသည် အာကာသဇာတ်မည်၏။ ငရိစ္ဆေဒ
ရုပ် ခေါ်၏။ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ် လှုပ်ရှားမှု၊ နှုတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှား ကောင်း
ပြောဆိုမှု၊ ဤ နှစ်ပါးသည် ဝိညတ်ရုပ် မည်၏။ ကာယဝိညတ်၊
ဝစီဝိညတ် နှစ်ပါးတည်း။ ရူပဿလဟုစာ၊ ရူပဿမုရုစာ၊ ရူပဿ

ကမ္မညတာ - ဤ ၃ - ခုသည် ဝိကာရရုပ် ၃ - ခု မည်၏။ လက္ခဏာရုပ် ၄ - ခုနှင့် ပေါင်းသော် နိပ္ပန္နရုပ် ၁၀ - ဖြစ်၏။

“ရူပဿ၊ နိပ္ပန္နရုပ်၏။ လဟူတာ၊ ပေါ့ပါးမှု။ မုဒုတာ၊ နူးညံ့မှု။ ကမ္မညတာ^၁၊ အမှုတိုင်း၌ ကောင်းမှု”။ (အနက်။)

‘ဝိကာရ’ ဆိုသည်ကား ထူးသော အမှုအရာတည်း။ နောက်ကဗျာကား - လက္ခဏာရုပ် လေးခု၏ သရုပ်သဘောတည်း။ ဥပဇယရုပ်၊ သန္တတိရုပ်၊ ဇေယျာရုပ်၊ အနိစ္စတာရုပ်၊ လက္ခဏာရုပ် လေးခုတည်း။

ရုပ်ကလာပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု တိုးပွားမှုကို ဥပဇယ ခေါ်သည်။ တိုးပွားမှု ရပ်၍ အစဉ်တည်သော နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်ကို သန္တတိ ခေါ်သည်။ ဆုတ်ယုတ်ရင့်ရော်မှုကို ဇေယျာ ခေါ်သည်။ ပျက်ဆုံးချုပ်ကွယ်မှုကို အနိစ္စတာ ခေါ်သည်။ နိပ္ပန္နရုပ် - ၁၈၊ အနိပ္ပန္နရုပ် - ၁၀ ပေါင်း ရုပ် ၂၈ - ဖြစ်၏။

ရုပ်သရုပ်ကို အကျဉ်း ထုတ်ပြသော
ရူပသမုဒ္ဒေသ ပြီး၏။

—

ရူပ ဝိဘာဂ

၃၉၈။ အဇ္ဈတ္တိကေ၊ ပဿာဒေ၊ ကြွင်းလေ ဗာဟိရ။

ပဿာဒရုပ်ငါးခုကို အဇ္ဈတ္တိကရုပ် ငါးခု ခေါ်သည်။ ကြွင်းသောရုပ် ၂၃ - ခုကို ဗာဟိရရုပ်ခေါ်သည်။ ရွှေငွေရတနာကို အတွင်းဥစ္စာ ခေါ်သကဲ့သို့ တဏှာဒိဋ္ဌိအစွဲအလမ်း ဒဿ၊ ကြံ လှရာကို အဇ္ဈတ္တိက ခေါ်သည်။ အလွန် အတွင်းကျသော ရုပ်ငါးခု ဆိုလိုသည်။

၃၉၉။ ပဿ၊ ဟ မူ။ ဝတ္ထုယျ၊ ကြွင်းမှု အဝတ္ထု။

ပဿာဒရုပ် ၅ - ခု၊ ဟဒယရုပ် ၁ - ခု၊ ဤ ၆ - ခုသည် ဝတ္ထုရုပ် မည်၏။

၁။ ကမ္မညတာ = ရုပ်ခံမှု၊ အမှုကိုစွဲတို့၌ ပြီးမြောက်အောင် လိုက်လျောဆောင်ရွက်နိုင်မှု။

ကြွင်းသောရုပ် ၂၂ - ခုသည် အဝတ္ထုရုပ် မည်၏။ ဝတ္ထုသင်္ကဟ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဝိညာဏဓာတ် ၇ - ပါးတို့၏ ဖြစ်ပေါ် မှီတည် ရာ ဖြစ်၍ ဝတ္ထုရုပ် ခေါ်သည်။

၄၀၀။ ပဿ၊ ဝိညတ်၊ ဒွါရမှတ်၊ ကြွင်းလတ် အဒွါရ။

ပဿဒရုပ် ၅ - ခု၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂ - ခု၊ ဤ ၇ - ခုသည် ဒွါရရုပ် မည်၏။ ကြွင်းသော ရုပ် ၂၁ - ခုသည် အဒွါရရုပ် မည်၏။

ဒွါရရုပ် ၇ - ခုတို့တွင် ပဿဒရုပ် ၅ - ခုသည် ဒွါရသင်္ကဟ ဝိသိသင်္ကဟ တို့၌လာသော အကြည်ဒွါရမျိုးတည်း။ ဝိသိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ရန် လမ်း ပေါက် ဖြစ်၍ ဒွါရ ခေါ်သည်။

ဝိညတ်ရုပ် ၂ - ခုသည်မူကား ဘုံပိုင်း ကမ္မစတုက္က၌လာသောကာယ ဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ ၂ - ပါးတည်း။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ ကံမြောက်ရာ အပေါက် အလမ်း ဖြစ်၍ ဒွါရ ဆိုသည်။

၄၀၁။ ပ, ဘာ, ဇီဝေ၊ ဣန္ဒြေ၊ ကြွင်းလေ အနိန္ဒြယ၊

ပဿဒရုပ် ၅ - ခု၊ ဘာဝရုပ် ၂ - ခု၊ ဇီဝိတရုပ် ၁ - ခု ဤ ရှစ်ခုကို ဣန္ဒြိယရုပ် ရှစ်ခု ဆိုသည်။ ကြွင်းသောရုပ် ၂၀ - ကို အနိန္ဒြိယရုပ် ခေါ်သည်။

အစိုးရမှုကို ဣန္ဒြိယဆိုသည်။ ပဿဒိန္ဒြေ ၅ - ခုသည် ပဉ္စဝိညာဏ် တို့၌ အစိုးရ၏။ ထက်လျှင်ထက်ချင်း နုန့်လျှင်နုန့်ချင်း ဒ. ဇဉ်လျက်ရ၏၊ မလွန်ဆန်နိုင်ကြ။

ဘာဝရုပ် ၂ - ခုသည် မိန်းမအသွင်ဖြစ်မှု ယောက်ျားအသွင်ဖြစ်မှု၌ အစိုးရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဣတ္ထိဘာဝရုပ် ပါရှိလျှင် မိန်းမအသွင် ဖြစ်၏။ ပုပ္ဖဘာဝရုပ် ပါရှိလျှင် ယောက်ျားအသွင် ဖြစ်၏။

ဇီဝိတရုပ်သည် ကမ္မဇရုပ်တို့၌ အစိုးရ၏၊ တခုဘခုသော ဘဝတွင် ဇီဝိတရုပ် တည်နေသမျှ ကမ္မဇရုပ်တို့ တည်နေရ၏၊ မလွန်ဆန်နိုင်ကြ။

၄၀၂။ ပဿ၊ ဂေါစရ၊ ရုပ် ဒွါဒ၊ ဩဋ္ဌာရိက ခေါ။

၄၀၃။ သပ္ပဋိဃ၊ သန္တိက၊ နာမ သုံးမည်ပေ။

၄၀၄။ ကြွင်း သောဋ္ဌဿ၊ သုခုမ၊ အပ္ပဋိ၊ ဒူရေ။

ပဿဒရုပ် ၅-ခု၊ ဂေါစရရုပ် ၇-ခု ဤ ၁၂-ခုသည် ဩဋ္ဌာရိကရုပ် မည်၏။ သပ္ပဋိဃရုပ်လည်း မည်၏။ သန္တိကရုပ်လည်း မည်၏။ ကြွင်း သောရုပ် ၁၆ - ခုသည် သုခုမရုပ်မည်၏။ အပ္ပဋိဃရုပ်လည်း မည်၏။ ဒူရေရုပ်လည်း မည်၏။

ရုန့်ရင်းမှုကို ဩဋ္ဌာရိက ဆိုသည်။ အခံ အတိုက် ထိခိုက်မှု ရှိသည်ကို သပ္ပဋိဃ ဆိုသည်။ သိမှု နိုးသည်ကို သန္တိက ဆိုသည်။

၄၀၅။ ရုပ်ကမ္မဇ၊ ဋ္ဌာရဿ၊ ဥပါဒိန္နပေ။

အထက်၌ ပြဆိုလတ္တံ့သော ကမ္မရုပ် ၁၈ - ခုကို ဥပါဒိန္နရုပ် ခေါ်သည်။

စိတ္တဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်စုကို အနုပဒိန္နရုပ် ခေါ်သည်။ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ အစဉ်အမြဲ စွဲလမ်းအပ်သည်ကို ဥပါဒိန္န ဆိုသည်။

၄၀၆။ အသမ္ပတ္တ၊ ဂါဟက၊ သောတ၊ စက္ခု ဟူ။

၄၀၇။ ရုပ်သမ္ပတ္တ၊ ဂါဟက၊ ဃာန၊ ဇီ၊ ကာ ယူ။

စက္ခုဝတ္ထု၊ ရူပါရုံ စသော ဝတ္ထု အခရုံ အစုံ အစုံတို့၏ အချင်း ချင်း ထိငြိ၍ ဖြစ်မှုကို သမ္ပတ္တ ဆိုသည်။

တဆံဖျား နှစ်ဆံဖျား စသည် ကွာခြား၍ ဖြစ်မှုကို အသမ္ပတ္တ ဆိုသည်။

စက္ခု၊ သောတ ၂-ပါးတို့သည် မိမိတို့နှင့် ထိ ထိ ဖြေ ကွာခြားရာ၌ ရှိသော ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံတို့ကိုသာ ခံယူတတ်သောကြောင့် အသမ္ပတ္တ ဂါဟကရုပ် ခေါ်သည်။

သန၊ ဇိဝှ၊ ကာယ ၃ - ပါးတို့သည် မိမိတို့နှင့် ထိငြိ၍
ဖြစ်သော ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖေဋ္ဌဗ္ဗာရုံ တို့ကိုသာ ခံယူတတ်သော
ကြောင့် သမ္မတ္တဂါဟကရုပ် ခေါ်သည်။

အကြောင်းယုတ္တိမှာ ‘ပရမတ္ထဒီပနိဋ္ဌိကာကြီး’ ၌ ယူလေ။

၄၀၈။ မဟာဘူတ။ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသော၊ ဇာ၊ ရှစ်ဖြာဝိနိဗ္ဗော။

မဟာဘူတ ၄ - ခု၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဤ ရှစ်ခုကို
အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ် ခေါ်သည်။ ဝဏ္ဏ ဆိုသည်ကား - ရူပါရုံပင်တည်း။
မကွေ့မကွဲ အမြဲအတူ ဖြစ်မှုကို အဝိနိဗ္ဗောဂ ဆိုသည်။

၄၀၉။ သနိဒဿန၊ ဆင်းရှုပ်၊ အကျန် အနိဒေါ။

မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသောကြောင့် ရူပါရုံသည် သနိဒဿန ရုပ်
မည်၏။ ကြွင်းသောရုပ် ၂၇ - ခုသည် မျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်းသော
ကြောင့် အနိဒဿနရုပ် မည်၏။

ရှင်တို့ကို အထပ်ထပ် ဝေဖန်သော ရူပဝိဘာက ဖြီး၏။

--

ရူပသမုဋ္ဌာန်

၄၁၀။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥ၊ အာ၊ ဤလေးဖြာ၊ မှတ်ပါ သမုဋ္ဌာန်။

ရုပ်ကို ဖြစ်စေဘိသော အကြောင်းဟုရားကို သမုဋ္ဌာန် ဆိုသည်။
ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ။

ကမ္မဇရုပ်

၄၁၁။ ကာ၊ ရူ ကု၊ ကု၊ တိတ်စေ စု၊ ကံဟု မှတ်ယူလေ။

၄၁၂။ သန္နိဥမှ၊ ခဏမစဲ၊ တစပ်ထဲ၊ အမြဲ ရှင်ဖြစ်စေ။

အတိတ်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ် ၈၊ ရူပကုသိုလ် ၅၊ အကုသိုလ်

၈ ၁၂။ ဤ ၂၅ - ခုသော အတိတ်စေတနာစုကို ကံဆိုသည်။ ထိုစေတနာ

စုသည် မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဘုံဘဝတို့၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်မှ စ၍ ခဏမစဲ မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ တစဉ်တဆက်ထဲ ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။

စိတ္တဇရုပ်

၄၁၃။ အရူဘုံရှိ၊ စိတ်၊ သန္တိနှင့်၊ ဒွိဝိညာဏံ၊ နိဗ္ဗာန်ဆုံး စု၊ ကြဉ်မှု
ကြွင်းထ၊ သတ်ပဉ္စ၊ တကွ စိတ်နှင့် စေ။

၄၁၄။ ပထမဘွင်၊ အစတင်လျက်၊ အစဉ် မစဲ၊ ဥပါဒ်ဆဲ၊ အမြဲ
ရုပ်ဖြစ်စေ။

အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော စိတ်ပေါင်း ၄၆ - ခု၊ ကာမ ရူပ ပဋိသန္ဓေ စိတ်စု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏံ ၁၀၊ ရဟန္တာတို့၏ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်။ ဤစိတ် စုကို ကြဉ်၍ ကြွင်းသောစိတ်ပေါင်း ၇၅ - ခုဖြစ်၏။ ဤ ၇၅ - ခုတို့၌ ယှဉ်သော စေတသိက် ၅၂ - ခု။ ဤစိတ် စေတသိက် အပေါင်းကို စိတ်ဘု ဆိုသည်။

အရူပဘုံဖြစ် စိတ်ပေါင်း ၄၆ - ခုတွင် အရူပဝိပါက် ၄ - သည်သာ အရူပဘုံ၌ မြဲသည်။ ကြွင်းသော ၄၂ - ခုတို့ကား ထိုဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်မျှ ကိုသာ ယူ။ ပဋိသန္ဓေစိတ်စုမှာလည်း ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌သာ ယူ။ ဘဝင်၊ စုတိအခိုက်၌ကား ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ‘သတ်ပဉ္စ’ ရပြန် သတည်း။

ပဉ္စဝေ၊ ကာရဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝ၏ ဥပါဒ်မှ စ၍ စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ ဥပါဒ်ခဏ တို့၌ ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ စိတ်၌ ဌိခဏ ဘင်ခဏတို့၌ကား စိတ္တဇရုပ် ဥပါဒ် ဟူ၍ မရှိ။

၄၁၅။ ဇောအပ္ပနာ၊ ဣရိယာ၊ ကောင်းစွာ တည်ခိုင်စေ။

ထို ၇၅ - ခုတို့တွင် အပ္ပနာဇော ဆဗ္ဗိသသည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်ရုံ မျှသာမက စိတ်ဘဝါးပြုပြင်၍ထားသော ထိုင်ခြင်း၊ ရပ်ခြင်း အစရှိသော ဣရိယာပုထ် သုံးပါး ကိုလည်း တည်ခိုင်စေနိုင်၏။ မလဲမပြို အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်၏ ဟူလို။

၄၁၆။ မနောဒွါရာ၊ ဇောကာမာ၊ ဘိညာ သုံးခပ်၌။

၄၁၇။ ကာယ၊ ဝါစာ၊ မူအရာ၊ နှစ်ဖြာ ဝိညတ်ဖြစ်။

၄၁၈။ ဆယ့်သုံး သောမနဿ၊ ပြီးရယ်တတ်၊ ငိုတတ် ဒေါဇော နှစ်။

မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော ၂၉ - ခု၊ ဒုတိညာဒွေ။ ဤ ၃၂ - ခုသောစိတ်တို့သည် ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှု၊ နှုတ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှု ဟူသော ဝိညတ်ဒွေကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်၏။

ထိုတွင် သောမနဿဇော ၁၃ - ခု ပါရှိ၏။ ထို ၁၃ - ခုသည် ရယ်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။ ဒေါသမှုဒွေသည် ငိုခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။

ထိုင်ခြင်း၊ ထခြင်း၊ သွားခြင်း၊ လာခြင်း၊ ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း အစရှိသော ကိုယ်အမှု၊ ပြောခြင်း၊ ဆိုခြင်း အစရှိသော နှုတ်အမှုတို့ကို ဤ ၃၂ - ခုသော စိတ်တို့သည် ဖြစ်စေကုန်၏။

ဥတုဇရပ်

၄၁၉။ အချမ်း၊ အပူ၊ နှစ်ဆူ အဂ္ဂိ၊ ဘေဇောဒ္ဓိ၊ မှတ်ဘိဥတုပေ။

၄၂၀။ သဒ္ဓိဋ္ဌိ၊ စန္ဒိ စဉ်စိ၊ ဝိမိ ဋ္ဌိကိုင်၊ ခဏကိုင်လျှင်၊ အစဉ် မပြတ်၊ အဇ္ဈတ်၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ မဆိတ် မစ၊ ဟသသ၊ အမြဲ ရုပ်ဖြစ်စေ။

သိတဓာတ်မီး၊ ဥဏှဓာတ်မီး ဟူသော တေဇော ၂ - ပါးသည် ဥတု မည်၏။

ထိုဥတုသည် သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိခဏ မှာ၍ မိမိ၏ဌိသို့ ရောက်ရာ ရောက်ရာ စိတ်၏ ခဏငယ်တိုင်း ခဏငယ်တိုင်း ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ မြေ၊ ရေ၊ တော၊ တောင်၊ သစ်ပင်၊ ချုံ၊ မြက် စသော ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်၌လည်း မိမိဌိသို့ ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း ခဏစစ် အမြဲ ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။

အာဟာရဇရုဏ်

၄၂၁။ ဗဟိဒ္ဓိ၊ အဇ္ဈတ္တ၊ နှစ်ရပ် သြဇာ၊ ရောမိခါဉ္စ၊ ဌိသ္မိ ဆိုက်က၊
အဇ္ဈတ္တဝယ်၊ ဧဏ မစ၊ တသေသ၊ အမြဲ ရုပ်ဖြစ်စေ။

အာဟာရ ဟူသောသြဇာသည် အဇ္ဈတ္တသြဇာ၊ ဗဟိဒ္ဓသြဇာ ဟူ၍
၂ - ပါး ရှိ၏။

ထိုသြဇာသည်လည်း မိမိဥပါဒ်ဆဲဏေ၌ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။ ဥပါဒ်
ဧကကို လွန်၍ ဌိသ္မိရောက်ဆဲ၌ ဖြစ်စေ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း
အဇ္ဈတ္တသြဇာ၊ ဗဟိဒ္ဓသြဇာ နှစ်ပါး ရောနှောရမှ ဖြစ်စေနိုင်၏။ ရော
နှောမိသောအခါမှ စ၍ စိတ်၏ ဥပါဒ် ၌ ဘင် အစဉ်အတိုင်း မပြတ်
မစဲ အမြဲ ဖြစ်စေ၏။

ကမ္မဇရုဏ် ကေနိ - ၉

၄၂၂။ ပဿ၊ ဘာဝ၊ ဇီ နှင့် ဟ၊ နဝ ကမ္မဇာ။

ပဿဒရုပ် ၅ - ခု၊ ဘာဝရုပ် ၂ - ခု၊ ဇီဝိကရုပ် ၁ - ခု၊ ဟဒယ
ဝတ္ထုရုပ် ၁ - ခု။ ဤ ၉ - ခုသည် ကံကြောင့်သာ ဖြစ်၏။ ကမ္မဇ
ကေနိ ၉ - ခု မည်၏။

စိတ္တဇ ကေနိ - ၂ နှင့် ဒွိဇရုဏ် - ၁

၄၂၃။ ဝိညုတ် ဒွယ၊ စိတ္တဇ၊ သဒ္ဓ စိတ်၊ ဥဇာ။

ဝိညုတ်ဒွေသည် စိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်၏။ စိတ္တဇကေနိ နှစ်ခု မည်၏။
သဒ္ဓရုပ်သည် စိတ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတုကြောင့်လည်းကောင်း
ဖြစ်၏။ ဒွိဇရုပ် မည်၏။

ဟိဇရုဏ် - ၃

၄၂၄။ လဟုဘာစ၊ ရှင်သုံးခု၊ စိတ်၊ ဥ၊ သြဇ ဇာ။

လဟုဘာ၊ မုဒုဘာ၊ ကမ္မညဘာရုပ် ၃ - ခုသည် စိတ်ကြောင့်လည်း

ကောင်း၊ ဥတုကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာဟာရကြောင့်လည်းကောင်း
ဖြစ်၏။ တိဇရုပ် ၃ - ခု မည်၏။

စတုဇရုပ် - ၉

၄၂၅။ အဝိနိစ္ဆံ၊ အာကာသံ၊ ကံ၊ ဗိတ်၊ ဥ၊ ဩဇာ။

အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ် ရှစ်ခု၊ အာကာသဓာတ် တခု၊ ဤ ကိုး သည် ကံ
ကြောင့်လည်း ဖြစ်၏။ ဗိတ်ကြောင့်လည်း ဖြစ်၏။ ဥတုကြောင့်လည်း
ဖြစ်၏။ အာဟာရကြောင့်လည်း ဖြစ်၏။ စတုဇရုပ် မည်၏။

စတုဇဝိမုတ်ရုပ် - ၄

၄၂၆။ လက္ခဏစု၊ ရုပ်လေးခု၊ စတု ဝိမုတ်သာ။

လက္ခဏရုပ် ၄ - ခုသည် အကြောင်း၄-ပါးမှ လွတ်၏။ စတုဇ
ဝိမုတ် မည်၏။

ကမ္မဇကေန် - ၉၊ အနေကန် - ၉

၄၂၇။ ကေန်၊ နေကန်၊ ကိုး နှစ်တန်၊ ကံ ဇံ ဋ္ဌာရသ။

ကမ္မဇရုပ်သည် ကေန် ၉ - ခု၊ အနေကန် ၉ - ခု၊ အဋ္ဌာရသ ဖြစ်၏။
အနေကန် ၉ - ခု ဆိုသည်ကား စတုဇ ၉ - ခုပေတည်း။

စိတ္တဇကေန် - ၂။ အနေကန် - ၁၃

၄၂၈။ နှစ်ခု ကေန်၊ နေကန် တေရ၊ ဆယ့်ငါးမျှ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်။

စိတ္တဇကေန် ၂ - ခု၊ အနေကန် ၁၃ - ခု၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ၁၅ - ခု
ဖြစ်၏။ အနေကန် ၁၃ - ခု ဆိုသည်ကား ဒွိဇရုပ် ၁ - ခု၊ တိဇရုပ် ၃ - ခု၊
စတုဇရုပ် ၉ - ခု။ ဤ ၁၃ - ခု ပေတည်း။

ဥတုဇအနေကန် - ၁၃

၄၂၉။ ယင်း နေကန်စု၊ ဆယ့်သုံးခု၊ ဥတု သမုဋ္ဌာန်။

ဥတုဇရုပ် ကေန် ၆၅။ ယခင် စိတ္တဇအနေကန် ၁၃ - ခုသည်ပင်လျှင်
ဥတုဇရုပ် - ၁၃ မည်၏။

အာဟာရဇ အနေကန် - ၁၂

၄၃၀။ တိ၊ စတုဇ၊ ဆယ့်နှစ်မျှ၊ ဩဇ သမုဋ္ဌာန်။

အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်လည်း ကေန် မရှိ။ တိဇရုပ် ၃-ခု၊ စတုဇရုပ် ၉-ခု။ ဤ ၁၂ - ခုသည် အာဟာရဇရုပ် မည်၏။

ရူပသမုဋ္ဌာန် ပြီး၏။

—

ကလာပယောဇနာ

ကမ္မဇ ကလာပ် ၉ - စည်း

၄၃၁။ ဝိနိဗ္ဗ အဋ္ဌ၊ ဇိဝိတ၊ ဇိဝ နဝကာ။

အဝိနိဋ္ဌောဂရုပ် ရှစ်ခု၊ ဇိဝိတရုပ် တခု။ ဤ ကိုးခု အဖွဲ့အစည်း သည် ဇိဝိတနဝကာကလာပ် မည်၏။

၄၃၂။ ဣနိ၊ ဟဒယ၊ လောင်းပြန်က၊ အဋ္ဌ ဒသကာ။

ယခင် ဇိဝိတနဝကာ ၉-ခုတွင် ကြွင်း ဣန္ဒြိယရုပ် ၇-ခု၊ ဟဒယရုပ် ၁-ခုကို အစဉ်အတိုင်း လောင်းသည်ရှိသော် ဒသကကလာပ် ရှစ်စည်း ဖြစ်၏။

စက္ခုဒသကကလာပ်၊ သောတဒသကကလာပ်၊ သာနဒသက ကလာပ်၊ ဇိဝှာဒသကကလာပ်၊ ကာယဒသကကလာပ်၊ ဣန္ဒြိယဒသကကလာပ်၊ ပုဗ္ဗာဝဒသကကလာပ်၊ ဝတ္ထုဒသကကလာပ်။

ကမ္မဇကလာပ် ၉ - စည်း ပြီး၏။

—

စိတ္တဇကလာပ် ၈ - စည်း

၄၃၃။ အဝိနိဋ္ဌော၊ ရှစ်ခုသော်၊ ခေါ်ရိုး သုဒ္ဓဋ္ဌာ။

၄၃၄။ ယင်းတွင် သဒ္ဓိကာ၊ စိ သုံးဖြာ၊ လောင်းပါ လေးမူလ။

၄၃၅။ မူလ လေးမှာ၊ တာ လောင်းခါ၊ ရှစ်ဖြာ စိတ္တဇ။

သုဒ္ဓဋ္ဌကကလောင်၊ သဒ္ဓနကကလောင်၊ ကာယဝိညတ္တိနဝကကလောင်၊
သဒ္ဓဝိဝိညတ္တိဒသကကလောင်။ ပူလ ၄ - စည်း ဖြစ်၏။

ယင်း ၄ - စည်းဟွင် လဟုလာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ ဟူသော
'တာ' ၃ - ခုလောင်း။ လဟုတာဒိ ကောဒသကကလောင်၊ သဒ္ဓလဟုတာဒိ
ဒွါဒသကကလောင်၊ ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသကကလောင်၊
သဒ္ဓဝိဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဧကရသကကလောင် ဟူ၍ စိတ္တဇကလောင်
ရှစ်စည်း ဖြစ်၏။ ဝစီသို့ ဗျင် သဒ္ဓ ခြံပြီး ပါရှိမြဲ။

သင်္ဂြိုဟ်၌ စိတ္တဇကလောင် ခြောက်စည်း ဆို၏။ သစ္စသံခိပ်ကျမ်း၌
၇ - စည်းဟု ဆို၏။ ထို ၇ - စည်းက ပွား၍ ဤကျမ်းမှာ ရှစ်စည်း
ဆိုသတည်း။

ဥတုဇကလောင် ၄ - စည်း

၄၃၆။ သုဒ္ဓ၊ သဒ္ဓ၊ တာ ယှဉ်က၊ လေးဝ ဥတုဇာ။

သုဒ္ဓဋ္ဌကကလောင်၊ သဒ္ဓနဝကကလောင်၊ လဟုတာဒိကောဒသက
ကလောင်၊ သဒ္ဓလဟုတာဒိဒွါဒသကကလောင်။ ဥတုဇကလောင် ၄ - စည်း။

အာဟာရဇကလောင် ၂ - စည်း

၄၃၇။ သုဒ္ဓ နှင့် တာ။ ဤနှစ်ဖြာ၊ အာဟာရဇတည်း။

သုဒ္ဓကကလောင်၊ လဟုတာဒိကောဒသကကလောင်။ အာဟာရဇ
ကလောင် နှစ်စည်း။ ရုပ်ကလောင်ပေါင်း နှစ်ဆယ့်သုံးစည်း ဖြစ်၏။

အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ အခွဲ

၄၃၈။ ဥတုမူလ၊ နှစ်စည်းမျှ၊ ရသည့် ဗဟိဒ္ဓါ။

၄၃၉။ နှစ်ဆယ့်သုံးပင်၊ အဇ္ဈတ်တွင်၊ ကုန်စင် ရထိုက်စွာ။

တော၊ တောင်၊ ဧရာ၊ ပြေ စသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ သုဒ္ဓဋ္ဌက
ကလောင် သဒ္ဓနဝကကလောင် ဟူသော ဥတုဇမူလကလောင် ၂ - စည်းကို
သာ ရအပ်၏။

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌မူကား ၂၃ - စည်းလုံးကိုပင် ရ၏။

ကလပ်ဖွဲ့စည်းရာ၌ အာကာသဓာတ် လက္ခဏရုပ် ၄ - ခုတို့ မပါခြင်း၏ အကြောင်းကား အာကာသဓာတ်သည် ကလပ်တို့၏အကြား မျှသာ ဖြစ်၏။ ဘယ်ကလပ်၏ အတွင်းမှာမှ ပါဝင်သည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် မပါလေသည်။

ဝိညတ် ဝိကာရရုပ်တို့သည် အချို့သော ကလပ်မှာသာ ပါရှိ၍ အချို့သော ကလပ်မှာ မပါသေးကြောင့် ကလပ်ကို အထူးပြုနိုင်ကြကုန်၏သို့ လက္ခဏရုပ်တို့သည် ကလပ်တိုင်းမှာ ပါရှိသောကြောင့် ကလပ်ကို အထူးမပြုနိုင်ကြကုန်။ ထို့ကြောင့် မပါလေသည်။

ကလပ်သောဇနာ ဖြစ်၏။

ရူပပဝတ္တိက္ကမ

၄၄၀။ ဇလာဗုဇ၊ သံသေဒ၊ အဏ္ဏ၊ ဥပပတ်။

ဇလာဗုဇသန္ဓေ၊ အဏ္ဏဇသန္ဓေ၊ သံသေဒဇသန္ဓေ၊ ဥပပတ်သန္ဓေ ဟူ၍ ပဋိသန္ဓေ ၄ - မျိုး။ ယင်း ၄ - မျိုးတွင် ရှေ့ ၂ - မျိုးကို ဂဗ္ဘသေယျကသန္ဓေ ခေါ်သည်။

၄၄၁။ ဇိဝိ ကြဉ်ထွေ၊ ကမ္မဇေ၊ သံသေ၊ ဩပပါ။

သံသေဒဇပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဇိဝိတနဝကလပ်ကိုကြဉ်၍ မိန်းမတို့မှာ ဣတ္ထိဘဝကလပ်နှင့်တကွ ကမ္မဇကလပ် ၇ - စည်း၊ ယောက်ျားတို့မှာ ပုမ္မဘဝကလပ်နှင့်တကွ ကမ္မဇကလပ် ၇ - စည်းကို ရအပ်၏။

၄၄၂။ စက်၊ သော၊ သာ၊ ဘာ၊ ဤလေးဖြာ၊ ရံခါ ချို့ကောင်းစွာ။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း စက္ခုကလပ်၊ သောတကလပ်၊ သာနု

ကလပ်၊ ဘာဝကလပ်။ ဤ ၄ - စည်းတို့တွင် အပတ်မရှိ တပုတခူ
ချို့တဲ့သောသူ၊ နှစ်ခုနှစ်ခု ချို့တဲ့သောသူ၊ သုံးခုသုံးခု ချို့တဲ့သောသူ၊
လေးခုလုံး ချို့တဲ့သောသူ ဟူ၍ အမျိုးမျိုး ရှိသေး၏။

၄၄၃။ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဟဒယ၊ ဂစ္ဆ သန္တိမှာ။

ဇောဗုဒ္ဓ၊ အဏ္ဏဇဟု ဆိုအပ်သော ဂစ္ဆသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား
ပဋိသန္ဓေအခါ၌ မိန်းမဖြစ်အံ့ - ကာယ၊ ဣတ္ထိဘာဝ၊ ဟဒယ။
သောကျားဖြစ်အံ့ - ကာယ၊ ပုမ္မာဝ၊ ဟဒယ။ ဤကလပ် သုံးစည်း
ကို ရအပ်၏။ ကလပ် သုံးစည်းသော် ရုပ်ပေါင်း ၃၀ - ဖြစ်၏။

၄၄၄။ နပုန်း ဖြစ်လျှင်၊ ဘာဝကြည်၊ နှစ်ပင် ရသည်သာ။

နပုန်းပဏ္ဍုက် ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဘာဝကလပ်ကို ကြည့်၍ ကာယ၊ ဟဒယ
နှစ်စည်းကိုသာ ရ၏။

၄၄၅။ ရေ၊ မြှုပ်၊ ခဲ၊ တစ်၊ ခက်မ ဖြစ်၊ ရင့်လစ် ငါးသတ္တာ။

၄၄၆။ စက်၊ သော၊ သာ၊ ဇီ၊ ဤလေးလီ၊ ဖြစ်ပြီ ဆယ်တစ်မှာ။

ထိုဂစ္ဆသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကမ္မဇကလပ်
သုံးစည်းသာ ဖြစ်သေးသည်။ ကျန်ရှိသော ကမ္မဇကလပ် တို့သည်
ဘယ်အခါမှ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သနည်းဟူမူ - ဂ.လလကြောည် ၇ - ရက်၊
အမြှုပ် ၇ - ရက်၊ အခဲ ၇ - ရက်၊ သားတစ် ၇ - ရက်၊ ဦးခေါင်း -
ခြေ - လက် - ခက်မ ငါးဖြာ ၇ - ရက်၊ ထိုနောက် ထို ခက်မငါးဖြာ
ကို မိ နှစ်ခါနှင့် သတ္တိပဋ္ဌာန် ပေါင်းသတ္တိ ဟု ဖြစ်သည်။ ပေါင်း ဆယ်
သတ္တာဟု မှီပြီ။ ထိုနောက် တဆယ့်တသတ္တာဟု မြောက် နောက်ဆုံးရက်
မှာ စက္ခု၊ သောတ၊ သာန၊ ဇိဝှာ ဤကလပ် ၄ - စည်းတို့ ဖြစ်ပေါ်
ကြောင်းကို 'ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာကြီး' မှာ အသေအချာ လေးရှိသည်။

ဇီဝိ ဘာဝကလပ် ကျန်ရှိ၏။ ဘယ်အခါမှ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု
အဆို မရှိ။

၄၄၇။ သန္တိ ဥပ္ပာ၊ ကမ္မဇာ၊ ဇိမ္မာ - ဥတုဇ။

၄၄၈။ ပဘ္ဘင် ဥပ္ပာ၊ စိတ္တဇာ၊ ဟာရာ စိန္တမျှိမ္မ။

ကမ္မဇရုပ်စုသည် ဗဒ္ဓိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်မှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။

ဥတုဇရုပ်စုသည် ဗဒ္ဓိသန္ဓေ၏ ဌိမှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။

စိတ္တဇရုပ်စုသည် ပထမဘဝ၏ ဥပါဒ်မှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။

အာဟာရဇ ပ်မျိုးမှာ ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ အမိမျိုးအပ်သော အာဟာရဇာတ်ရည် စိမ့်နိုင်ရာ ဒုတိယ၊ တတိယ သတ္တာဟစီမှာမှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။ သံသေဒဇ ဥပပတ်တို့မှာ တံထွေးမျိုးခြင်း အနီး၌ ရှိသော အာဟာရကို မျိုးခြင်းရှိသောအခါမှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။

စတုဇရုပ်တို့ စ၍ ဖြစ်ပေါ်ပုံ အစီအရင်တည်း။

၄၄၉။ စ၍ ဖြစ်ပြီး၊ ဖိလျံ၊ ရေယဉ်၊ ကဲ့ အသွင်၊ အစဉ်သွားလေက။

၄၅၀။ စုံတိ ကမ္မဇရုပ်၊ အပြိုင်ချုပ်၊ ကျန်ရုပ် သိလေကြ။

ပြဆိုပြီးသောအတိုင်း စ၍ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော စတုဇရုပ်ကလာပ် တို့သည် တညဉ့်လုံးထွန်း၍ ထားအပ်သော ဆိမိးလျံ အယဉ်ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း အသက်ရှည်သမျှ ကာလ ပတ်လုံး အစဉ်ဖြစ်ပွား၍ သွားကြရာ ဘဝဆုံးသောအခါ၌ ကမ္မဇရုပ် ကလာပ်တို့သည် စုတိစိတ်နှင့် ပြိုင်၍ အကုန် ချုပ်ဆုံးကုန်၏။

စုတိစိတ်နှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်သည်ကို ဆိုသဖြင့်လည်း စုတိစိတ်မှ ရှေး ၁၇ - ခုမြောက်သော ဘဝ၏ ဥပါဒ်တွင် အဖြစ်လည်း ရပ်ကြကုန်၏ ဟူသော အနက်သည် ပြီးသတည်း။

စိတ္တဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် တို့သည်မူကား စုတိစိတ် တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်ခွင့်ရှိကုန်သေး၏။ စုတိစိတ်၏နောက် စိတ္တက္ခဏ ၁၆ - ခုနှင့်မျှ လူသေကောင် သန္တာန်မှာ ပါရှိကြကုန်သေး၏။

ဥတုဇရုပ် အစဉ်သည်မူကား ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သုသာန် သို့ ကျအောင်ပင် မဆုံးသေး။ ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စုတိစိတ် ချုပ် သသိနောက် မျက်ကောင်ပာဇတ် လျှပ်တပြန်ပျံ့ဝှင် ဥတုဇရုပ် အကုန် ချုပ်ဆုံး ကွယ်ပျောက် လေရာ၏။

ကမ္မဘုံ၌ ရုပ်ကလာပ် ဖြစ်မှု အစီအရင် ဖြစ်၏။

၄၅၂။ သာ၊ ဗီ၊ ကာ၊ ဘာ၊ အာဟာရဇ၊ သတ္တကလာပ်၊ ကြဉ်
သောဠသိ၊ ရအပ် ရှုပမှာ။

ကလာပ် ၂၃ - စည်းတို့တွင် သာန၊ ဇီဝှာ၊ ကာယ၊ ဘာဝ ဟူ
သော ကမ္မဇကလာပ် ၅ - စည်း၊ အာဟာရဇကလာပ် ၂ - စည်း၊
ဤ ၇ - စည်းတို့ကို ရှု၍ ပြောဘုံ၌ ရအပ်ကုန်။ ကြွင်းသော ကမ္မဇ
ကလာပ် ၄ - စည်း၊ စိတ္တဇကလာပ် ၈ - စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် ၄ -
စည်း။ ဤ ၁၆ - စည်းတို့ကိုသာ ရအပ်ကုန်၏။

၄၅၂။ စက်၊ သော၊ ဟ၊ ဗီ၊ ဤလေးလီ၊ ဖြစ်ညှိ သဒ္ဓိမှာ။
၄၅၃။ သဒ္ဓိ၊ ဝိဒ္ဓိ၊ ဥတုဇ၊ ပဘွင် - စိတ္တဇ။

ထို ရှုပြောတို့အား ပဋိသန္ဓေ ဥပါဒ်၌ ကျေ၊ သောတ၊ ဟဒယ
ဟူသော ဒသကကလာပ် ၃ - စည်း၊ ဇီဝိကနဝကကလာပ် ၁ - စည်း။
ဤ ၄ - စည်းသော ကမ္မဇကလာပ်တို့ကို ရအပ်ကုန်၏။ ပဝတ္တိကာလ၌
ပဋိသန္ဓေ၏ ဌိမှ စ၍ ဥတုဇကလာပ်စုကို ရအပ်၏။ ပထမဘဝင်မှ စ၍
စိတ္တဇကလာပ်စုကို ရအပ်၏။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိမှ စ၍ ပဝတ္တိကာလဟု မှတ်၊ သဒ္ဓ ပါရှိသော
ဥတုဇကလာပ် ၂ - စည်း၊ ဝိညာဉ်ပါရှိသော စိတ္တဇကလာပ် ၄ - စည်း၊
ဤ ၆ - စည်းတို့သည်ကား ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း၊ စကားပြောဆို
ခြင်း၊ ကိုယ်မှာ အသံဖြစ်ခြင်းရှိသော အခါမှ ဖြစ်ကြကုန်သည်။

၄၅၄။ သဒ္ဓါ ကြည်ပေ၊ ဥ နှစ်တွေ၊ ဇီဝေ သုံးကလာပ်။

၄၅၅။ သဒ္ဓိ၊ ပဝတ္ထိ၊ ဆိုရိုးသိ၊ မှတ်ဘိ သညသတ်။

အသညသတ်တို့၌ ဥတုဇကလာပ် လေးခုတို့တွင် သဒ္ဓမပါသော သုဒ္ဓဋ္ဌကလာပ်နှင့် လဟုတာဒိ ကောဒသကကလာပ် ဟူ၍ ဥတုဇကလာပ် ၂ - စည်း၊ ဇီဝိဘနုဇကကလာပ် ၁ - စည်း၊ ဤ ၃ - စည်းကိုသာ ရအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ ဇီဝိတကို ရုပ်၏ ဌီမှ စ၍ ဥတုဇကို ရအပ်၏။ ဤသို့ရလျက်ကို ‘ဆိုရိုး’ ဟူ၍ ဆိုသတည်း။

၄၅၆။ ဥပပတ်မှာ၊ စုတေခါ၊ ခန္ဓာ ကြွင်းမရှိ။

ဇရဲ၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ ဟူသော ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သေဆုံးကြသောအခါ စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်သည်မှ နောက်၌ ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာကဲ့သို့ အလောင်းကောင် ဟူသော ဥတုဇခန္ဓာ အကြွင်းမရှိပြီ။ စုဘိသောအခါ မီးတောက်ကြီး သေပျောက်သကဲ့သို့ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်အတွင်းမှာ အကုန်ချုပ်ကွယ်လေ၏။

သဒ္ဓဘာအနိပ္ပာယ် အကျယ်ကိုမူကား ‘ပရမတ္ထဒီပနီဋ္ဌိကာ’ ကြီးမှာ ယူလေ။

ရူပ ပဝတ္ထိက္ခမ ပြီး၏။

—

နိဗ္ဗာန်အကြောင်း

၄၅၇။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၊ ဇာတ်သိမ်း ပြည်နိဗ္ဗာန်။

ဇာတိ ချုပ်ငြိမ်းသည်ကို ‘ဇာတ်သိမ်း’ ဆိုသည်။ လွန်ခဲ့ပြီးသော အနုမဘဂ္ဂသံသရာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ဘဝအဆက်ဆက် ဇာတ်ထွက်၍ လာခဲ့သော ကိလေသာတို့၏ အဖြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု၊ ပုညာပုညသင်္ခါရ ဟူသော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အဖြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု၊ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္ထိ ဝိပါက် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ တို့၏ အဖြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှုကို နိဗ္ဗာန် ဆိုသည် ဟူလို။

ပုထုဇ္ဇန်တို့၏ သန္တာန်၌ အဝီစိ အစရှိသော အပါယ်ဘဝသို့ ပစ်ချရန် အစဉ်ပါရှိ၍ နေကုန်သော အကုသိုလ် ကံဟောင်းတို့သည် တယောက် တယောက်သော သူမှပင် အသင်္ချေယျ အနန္တ မှီကြကုန်၏။ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းကြီးပင် ဖြစ်၍ နေကြကုန်သော်လည်း စိတ်နှလုံး ဟောင်းမှာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြကုန်သော ထိုအကုသိုလ် ကံဟောင်းတို့ အတွက် အပူကောင်ကြီးတွေ သက်သက်သတ်တည်း။ ဤကား အတိတ် ကံဟောင်းတွေ အတွက်နှင့် အပူကောင်တွေ ဖြစ်၍ နေကြပုံတည်း။

ထိုပုထုဇ္ဇန်တို့၏ သန္တာန်၌ ရှေ့သို့လည်း ဒုစ္စရိုက်အကုသိုလ် အနန္တတို့ သည် ဖြစ်ပွားကြကုန်လတ္တံ့သတည်း။ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်း ပင် ဖြစ်၍ နေကြကုန်သော်လည်း ရှေ့သို့ ပြုလတ္တံ့ကုန်သော ထိုဒုစ္စရိုက် အကုသိုလ်ကံသစ်တို့ အတွက် အပူကောင်ကြီးတွေ သက်သက်သတ်တည်း။ ဤကား - ကံသစ်တွေအတွက်နှင့် အပူကောင်တွေ ဖြစ်၍ နေကြပုံတည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုအတိတ်ကံ အနန္တတို့သည် အကုန် ချုပ်ငြိမ်းလေကုန်၏။ ထိုအနာဂတ်ကံ အနန္တတို့သည် အကုန် ဇာတ်သိမ်းကုန်၏။ အပါယ်သံသရာကြီးသည်လည်း ထိုသို့တို့ သန္တာန်မှာ အကုန် ဇာတ်သိမ်း လေကုန်၏။ ဤချုပ်ငြိမ်းမှု ဇာတ်သိမ်းမှုသည် သောတာပန်တို့ ရောက်ကြ ရကြ ခံစံကြသော နိဗ္ဗာန်ကြီးပေတည်း။

ထိုသောတာပန်တို့သည် လူတို့၊ နတ်တို့၊ ဗြဟ္မာတို့တို့မှာ ဘဝ အဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ကျင်လည်၍ နေကြရာ ပုထုဇ္ဇန် အပူ ကောင်တွေကို မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ငါတို့မှာ ငြိမ်းပေပြီ၊ အေးပေပြီဟူ၍ အနုမာဂ္ဂကြီးကျယ်လှသော ထိုနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ကြီးကို ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အစဉ် ခံစား၍ သွားကြရကုန်၏။

ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝ တိုင်မီ အောင်သာသနာပသော ဘဝ - သာသနာ ပသော ကမ္ဘာဟူ၍ ထိုသူတို့မှာ မရှိကြကုန်ပြီ။ မိမိ၏ငြိမ်းစေ့ နိဗ္ဗာန် ဟူသောအကြောင်းနှင့် တပါးသောဘုရားကိုလည်း စောင့်ဝံ့ဘွယ် မရှိ ကြကုန်ပြီ။ တပါးသော သာသနာကိုလည်း စောင့်ဝံ့ဘွယ် မရှိကြ

ကုန်ပြီ။ မိမိတို့ ရပြီး ရောက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကြီး၏အတွင်းမှ အဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မထွက်ကြကုန်ပြီ။ ထိုနိဗ္ဗာန်ကြီး၏ အတွင်း၌ တည်၍ အလိုရှိရာ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာတို့ကို ခံစား စံစားကြကုန်ပြီးမှ အားရကြကုန်သောအခါ ခန္ဓာကို စွန့်ပစ် ကြကုန်၏။

ဥပမာကား- မြင်းမိုရ်ဟောင်းခြေရှိ ယူဒနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် နက်ကျယ်စွာသော အလွန် အေးမြကြည်လင်စွာသော သီဒါသ မုဒ္ဒရာ ကြီး၏အတွင်းမှာ ရှိနေကြကုန်သော ငါးကြီးအပေါင်းတို့သည် တပါး သော မြစ်သမုဒ္ဒရာကို ဘောင့်တဖွယ် မရှိကြကုန်ပြီ။ နှစ်ပေါင်း မည် မျှောင် ကြာကြကုန်သော်လည်း ရေကုန်မည်၊ ရေခန်းမည်၊ ရေနောက် မည်၊ ရေပူမည်ကို ကြောင့်ကြဖွယ် မရှိကုန်ပြီ။ ထိုသီဒါ မဟာသမုဒ္ဒရာ ကြီး၏ အတွင်း၌သာ အသက်ရှည်ကြသမျှ ကာလပတ်လုံး အလိုရှိတိုင်း မြူးတူးပျော်ပါးစွာ နေကြကုန်ပြီးမှ ခန္ဓာကို စွန့်ကြကုန်သကဲ့သို့တည်း။

ထိုစကားမှန်၏။ ထိုအတိတ် အနာဂတ် ဒုစ္စရိုက်ကံ အနန္တတို့၏ ငြိမ်း ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြကုန်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုငြိမ်းမှု ကုန်ဆုံးပြန်၍ ပုထုဇ္ဇန်အဖြစ်သို့ တဖန် ရောက်ကြ ပြန်ကုန်သည်။ အပါယ် ဘေးကို ကြောက်ကြရပြန်ကုန်သည်။ ဘုရားတပါး သာသနာတပါးကို မြော်ကြရပြန်ကုန်သည်ဟု မရှိကြကုန်ပြီ။

သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်သောအနေနှင့် ကျင်လည်ကြရကုန်၏။ သံသရာဝဋ်၌ နစ်မွန်း ချော့ပါး၍ နေကြသော ဝဋ်ကောင်မျိုး အပူကောင်မျိုး မဟုတ်ကြ ကုန်ပြီ။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်တို့ကိုမူကား “အဘိသယော သံယုတ် ပါဠိဟော်”ကြီးကို ကောက်၍ သိအပ်ကုန်၏။

ဤသည်ကား ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ အဖြစ်ငြိမ်းမှု ဇာတ်သိမ်းမှု၊ အ ဟောင်း အသစ်ဖြစ်ကုန်သော ခပ်သိမ်းကုန်သော ဒုစ္စရိုက်ကံတို့၏ ချုပ် ငြိမ်းမှု ဇာတ်သိမ်းမှု၊ အပါယ်သံသရာကြီး၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု ဇာတ်သိမ်းမှု ဟူသော သောတာပန်တို့သည် ရကြ ရောက်ကြ စံကြရသော အသစ်တ

မဟာနိဗ္ဗာန်ကြီး၏ အခြင်းအရာကို အရိပ်အမြွက်မျှ ပြဆိုချက်တည်း။
ကြွင်းသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့မှာလည်း ထိုက်သည်အား လျော်စွာ
သိလေ။

သဥပါဒိသေသ

၄၅၈။ သဥပါဒိ၊ သေသ-နိ၊ ကြွင်းရှိ ငါးရပ် ခန့်။

ဥပါဒိ။ ။ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးသည် တဏှာ ဒိဋ္ဌိ
တို့၏ အကျိတ်အခဲ စွဲလမ်းရာ ဖြစ်၍ ဥပါဒိ မည်၏။

‘နိ’ကား နိဗ္ဗာန်တည်း။ ဘဝခန္ဓာသံသရာ အကြွင်းအကျန်ရှိနေစဉ်
အခါရောက်ပေါက် ရရှိ ခံစံကြရသော နိဗ္ဗာန်သည် သဥပါဒိသေသ
နိဗ္ဗာန် မည်၏။

သောတာပန်တို့၌ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ ခပ်သိမ်းသော
ဒုစ္စရိုက်ကံတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ အပါယ် သံသရာကြီး၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို
ဆိုသတည်း။ ထိုသဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြ၍ ထိုနိဗ္ဗာန်၌
တည်နေကြကုန်သော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အပါယ် ၄ - ပါး
ဟူသော ဒုဂ္ဂသိသံသရာမရှိကြကုန်ပြီ။ ဘုန်းတန်ခိုးကြွက်သ ရှေ့၌ ပြည့်စုံ
သော လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာ့ဘဝ ဟူသော သုဂတိသံသရာသည်သာ
ကျန်ရှိကြကုန်တော့သည်။ ထိုဘဝ ထိုခန္ဓာထိုသံသရာ ဟူသော ဥပါဒိ
တရား ကျန်ရှိသည့် အတွက် သဥပါဒိသေသ ခေါ်ဆိုရသတည်း။
ကြွင်းသော အရိယာတို့မှာလည်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိလေ။

အနုပါဒိသေသ

၄၅၉။ အနုပါဒိ၊ သေသ-နိ၊ မရှိ ငါးရပ် ခန့်။

ခန္ဓာကြွင်း ဘဝကြွင်း သံသရာကြွင်း အလျှင်မရှိသော အဆုံးစွန်
သော ပရိနိဗ္ဗာန်စံမှုသည် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် မည်၏။ ဤနိဗ္ဗာန်
၂ - ပါးသည် ကျန်ရှိသော ဘဝခန္ဓာ သံသရာအတွက်နှင့် အခေါ်သာ
ကွဲကြသည်။ တခုတည်းသော အသင်္ခက မဟာနိဗ္ဗာန်ကြီးငင်တည်း။

ဥပမာကား - တခုသော မိုးကောင်းကင်ကြီးကိုပင်လျှင် ရပ်ပေါ်
ရွာပေါ်မှာ ရှိသည်ကို ရွာကောင်းကင်ဟူ၍၊ ရွာမှကျွတ်လွတ်ရာ၌ရှိသည်
ကို ဘောကောင်းကင်ဟူ၍ ဆိုအပ်သကဲ့သို့တည်း။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ
အပါယ်သံသရာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုမှ စ၍ တဆက်တည်း တပြင်တည်း
တခုတည်းသာတည်း။

၄၆၀။ သုည၊ နိမိတ်၊ ပဏိဟိတ်၊ ဖြာစိတ် သုံးနိဗ္ဗာန်။

နိဗ္ဗာန်သည် သုညတနိဗ္ဗာန်၊ အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်၊ အပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်
ဟူ၍ ၃ - ပါး ပြားပြန်၏။

သုညတနိဗ္ဗာန်

၄၆၁။ ပလိဗောဓ၊ ကြောင့်ကြ သမ္ဘ၊ ကင်းဆိယ်ညံ၊ နိဗ္ဗာန်
သုညတ။

သင်္ခတဓမ္မအပေါင်းတို့တွင် အရဟတ္တဖိုလ်သည် အမြတ်ဆုံးတည်း။
ထိုအရဟတ္တဖိုလ်သည် ဇာတိရှိသောတရားမျိုး ဖြစ်၍ ရရှိပြီးနောက် ငတ်စား
လို့ပြန်သည်ရှိသော် ဖြစ်ပေါ်ရန်အကြောင်း အခွင့်တွေ့ကို ကြောင့်ကြ
စိုက်နိုင်မှ ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖြစ်ပေါ်၍ ခံစားစံစားဆဲမှာပင် ငတ်တတ်
ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်၍ သွား၏။ ခံစားလို့ပြန်လျှင် တဖန် ကြောင့်ကြ
စိုက်ရပြန်၏။ ကြောင့်ကြစိုက်မှု ပလိဗောဓ မဆုံး ရှိနေ၏။ ထိုမှ ကြွင်း
သော သင်္ခတတရားတို့၌ ဆိုဘွယ်မရှိ။

နိဗ္ဗာန်သည်မူကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်။ ဇာတိကင်းငြိမ်းသော ငတ်
သိမ်းမှုဖြစ်ပေ၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အပြီးချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို တကြိမ်ရရှိသည်
နောက် ထို ဒိဋ္ဌိငြိမ်းမှု အပါယ်သံသရာငြိမ်းမှုသည် ဘဝအဆက်ဆက်
ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အမြဲတည်လေတော့သည်ဖြစ်၍ ထိုငြိမ်းမှုအတွက်
နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်ဖွယ်ကိစ္စ တစုံတခုမျှ မရှိပြီ။ သီဒါသမုဒ္ဒရာကြီး၏
အကွင်းမှာနေသော ငါးကြီးတို့ကဲ့သို့ ထိုငြိမ်းမှု အနုမတဂုကြီးအတွင်း
မှာ ကျပ်လည်ကာ နေကြရတော့သည်။ ထိုကြောင့် သုညတဟူ၍ ခေါ်
သတည်း။

အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်

၄၆၂။ ဘေးပေါင်း တရံ၊ မဆက်ဆံ၊ နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗိတ္တ။

သင်္ခတဓမ္မမည်သည် ဇာတိရှိသောကြောင့် ရုန့်ရင်းသော အရိပ်နိမိတ် ရှိ၏။ ရုန့်ရင်းသော အရိပ်နိမိတ် ရှိသောကြောင့် ဘေးအပေါင်းနှင့် တရံမစဲ အမြဲဆက်ဆံ၏။ အဇ္ဈတ္တဘေး ဗဟိဒ္ဓဘေးတို့သည် ယိပါးနိုင် ကုန်၏။ ကိလေသာတို့သည် သုံးသပ်နိုင်ကုန်၏။ ဇရာမရဏမီးတို့သည် လောင်နိုင်ကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်သည်မူကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ် အနိမိတ္တဓမ္မသာဖြစ်၏။ ထိုဘေး တို့သည် မထိပါးနိုင်ကုန်။

ဥပမာကား - ကောင်းကင်ကြီးသည် ဇာတိနှင့်ဖြစ်ပေါ်သော တရား မျိုး မကုတ်သောကြောင့် လက်နက်ဘေးတို့ မထိပါးနိုင်ကုန်။ မစင် စသော အညစ်အကြေးတို့ မလိမ်းကျံနိုင်ကုန်။ မီးတို့ မလောင်နိုင်ကုန်။ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေသည် မရှိ။ ပြိုပျက် ကွယ်ဆုံးသည်မရှိ။ အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်အမျှ နိစ္စ တည်ရှိ၏။ ထိုအတူ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ အပါယ်သံသရာ၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု ဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် ဘေးအပေါင်းတို့မထိပါးနိုင်။ ကိလေသာတို့မလိမ်းကျံနိုင်။ ဇရာမီးတို့ မလောင်နိုင်။ ထိုချုပ်ငြိမ်းမှုကိုဘေးထိ၍ ဆွေးမြေ့ကုန်ခန်း မည်ကို ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ဘွယ် မရှိ။ သောတာပန်သည် ပုထုဇ္ဇန် အဖြစ်သို့ ပြန်၍ရောက်မည်ကို ကြောင့်ကြဘွယ် မရှိ။ အပါယ်သို့ ကျပြန်မည်ကို ကြောင့်ကြဘွယ် မရှိ။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို အနိမိတ္တ ဆိုသတည်း။

အပဏိဟိတ နိဗ္ဗာန်

၄၆၃။ တောင့်တ ပူပန်၊ မဆက်ဆံ၊ နိဗ္ဗာန် ပဏိဟိတ။

တောင့်တခြင်းသည် ပဏိဟိတမည်၏။ ပူပန်မှုသက်သက်တည်း။ ဒုက္ခ အမျှားကို ပွားစေတတ်၏။

သင်္ခတဓမ္မမည်သည် ကောင်းမွန်သောတရားကို ရအောင် အားထုတ်၍ ရရှိသော်လည်း ကုန်ခန်းခြင်းသဘော ရှိသောကြောင့် မဲ့မြဲမဲ့ပြန်၏။ ဆင်းရဲမြဲ ဆင်းရဲပြန်၏။ တောင့်တပူပန်မှု အဆုံး မရှိ။

သောတာပန်တို့အား ရရှိ၍နေသော ထိုငြိမ်းမှုသည်ကား အဘယ်အခါမှာမှ ပျက်ကွယ် ကုန်ဆုံးခြင်း မရှိ။ တဖန် တောင့်တပူပန်ရန် မရှိ။ ဒိဋ္ဌိချုပ်ငြိမ်းမှု ပျောက်ကွယ်သွားပြန်၍ တရားကို တောင့်တရပြန်သည် မရှိ။ တရားကို တောင့်တရပြန်သည် မရှိ။ ဒုစ္စရိုက်ချုပ်ငြိမ်းမှု ပျောက်ကွယ်သွားပြန်၍ ဒါနကို အထူး အားထုတ်ရပြန်ပြီ။ သီလကို အထူးအားထုတ်ရပြန်ပြီဟူ၍ မရှိ။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို အပဏိဟိတ ဟူ၍ ဆိုပေသတည်း။

ဤ အမည်သုံးပါးသည်လည်း တခုသော အဖြစ် ငြိမ်းချမ်းမှု ဇာတ်သိမ်းမှု၏ အမည်သာတည်း။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် သောတာပန်သည် အညံ့ဆုံး ဖြစ်၏။ ထို အညံ့ဆုံး၏ ငြိမ်းချမ်းမှုသည်ပင်လျှင် အနုမဇ ဂူကြီးကျယ်လှလေ၏။ ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ငြိမ်းချမ်းမှုမှာ ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပေဟု သိစေခြင်းငှာသောတာပန်၏ နိဗ္ဗာန်ကို ထုတ်ဖော်၍ ပြဆိုလိုက်သည်။

နိဗ္ဗာန် အကြောင်း ပြီး၏။

* ပိုင်း ခုနစ်ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် ရုပ်၊ နိမိပြီး။

ရုပ်ပိုင်း ပြီး၏။

၇ - သ မု စ ည်း ပိုင်း

အကုသလသင်္ဂဟ

ဩဇာ၊ ယောဂ၊ အာသဝ

၄၆၄။ ကာမ၊ ဘဝိ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ ဤလေးဖြာ၊ ဧညိကာ မူလ
ထား။

၄၆၅။ ဩဇာ၊ ယောဂ၊ အာသဝ၊ သုံးဖြာ လေးစီပွား။

‘ဘဝိ’ ၌ ‘ဣ’ ကား - ကာရန်စပ်ရန် အနုဗန်တည်း။ ‘ဘဝ’ ဟုမှတ်။
အာသဝကို ရှေ့ဆုံးထား။ လေးစီပွားပုံကား - ကာမာသဝ၊ ဘဝါ-
သဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝ ဟူ၍ အာသဝ ၄ - ပါး။

ကာမောဇာ၊ ဘဝေါဇာ၊ ဒိဋ္ဌောဇာ၊ အဝိဇ္ဇောဇာ ဟူ၍ ဩဇာ
၄ - ပါး။

ကာမယောဂ၊ ဘဝယောဂ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂ ဟူ၍
ယောဂ ၄ - ပါး။

၄၆၆။ အသေသတ်နှစ်၊ ဖွဲ့၊ ပူး၊ ရစ်၊ မူးယစ်၊ စီး၊ ထုံငြား။

ဩဇာကား အသေ နှစ်တတ်သည်။ နှစ်မွန်းစေတတ်သည်။ မျောပါး
စေတတ်သည်။ (အနက်။)

ယောဂကား မလွတ်ရအောင် တုပ်နှောင် ဖွဲ့ချည်တတ်သည်။ ငြိုး
မပြတ်နိုင်အောင် အထပ်ထပ် ရစ်ပတ်တတ်သည်။ ပူးဝင် တွယ်ကပ်တတ်
သည်။ (အနက်။)

အာသဝကား ယိုစီးသည်။ ထုံစွဲသည်။ မူးယစ် စေတတ်သည်။
(အနက်။)

ဂန္ထ ၄ - ပါး

၄၆၇။ ဘိဇ္ဈာကာယ၊ ဗျာပါဒ၊ ကာယ နှစ်စုံသိ။

၄၆၈။ သီလဗ္ဗတံ၊ ပြာမာသံ၊ ဣဒံသစ္စာဘိ။

၄၆၉။ နိဝေသာမှု၊ ဂန္ထစု၊ ဖုထစ် ထုံးဖွဲငြိ။

အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ၊ ဗျာပါဒကာယဂန္ထ နှစ်စုံဖြစ်၏။ သီလဗ္ဗတ-
ပရာမာသကာယဂန္ထ၊ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထ ဟူ၍ ဂန္ထ ၄ -
ပါး။ အနက်ကား - အဖု အထစ် အထုံး အဖွဲ အငြိ အတွယ်တည်း။

၄၇၀။ အလေ့ သီလ၊ ဝတကျင့်မှု၊ နှား ခွေး တူ၊ အယူ ဝဋ်
သုဒ္ဓိ။

အလေ့ အကျက် အပြုအမူကို သီလဗ္ဗတဆိုသည်။ နှား ခွေးတို့၏
အကျင့်အမူနှင့် တူစွာ ကျင့်နိုင်လျှင် ဝဋ်ဒုက္ခမှ စင်ကြယ်၏ ဟူသော
ဒိဋ္ဌိအယူတည်း။

၄၇၁။ ဤသာ မှန်လှ၊ ဤမှ တပါး၊ အကုန်မှား၊ စွဲငြား ဣဒံဘိ။

လောက၌ ရှိသမျှသော အကျင့်မျိုး အယူမျိုးတို့တွင် ငါတို့အကျင့်
အယူသာ မှန်သည်။ ဤ အကျင့်အယူမှ တပါး အလုံးစုံ အကုန် အမှား
ချည်းသာဟု အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌိသည် ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ
ကာယဂန္ထမည်၏။ အဘိနိဝေသဏား အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းခြင်းတည်း။
သာသနာတော် အတွင်း၌ နောက် ဂန္ထ ၂ - ပါး မရှိ။

ဟုတ်မှန်သော အကျင့် ဟုတ်မှန်သော အယူကို ငါတို့ အကျင့်အယူ
သာ ဟုတ်မှန်သည်ဟု မှတ်ယူပြောဆိုသော်လည်း ၎င်းဂန္ထ နှစ်ပါး
မဖြစ်။

ဥပါဒါန် ၄ - ပါး

၄၇၂။ ကာမ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတ၊ အတ္တအစုံ၊ စွဲလမ်းမှု၊ လေးခု ဥပါဒါန်။

ကာမ၌ စွဲလမ်းသော ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌိအယူမျိုး၌ စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတ၌ စွဲလမ်းသော သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တ၌ စွဲလမ်းသော အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဟူ၍ ဥပါဒါန် ၄ - ပါး။

နိဝရဏ ၆ - ပါး

၄၇၃။ ကာမစွန့်၊ ဗျာပါဒ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓမှန်။

၄၇၄။ ဥဒ္ဓစ်၊ ကုက္က၊ ဝိ၊ ဝိဇ္ဇစု၊ ခြောက်ခု နိဝရဏ်။

ကာမစွန့်နိဝရဏ၊ ဗျာပါဒနိဝရဏ၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကစ နိဝရဏ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ ဟူ၍ နိဝရဏခြောက်ပါး။

၄၇၅။ တားဆီး ကန့်ကွက်၊ ပိတ်ပင်ဖျက်၊ အနက် နိဝရဏ်။

နိဝရဏသဒ္ဓါ၏ အနက်တည်း။

အနုသယ ၇ - ပါး

၄၇၆။ ကာမ၊ ဘဝ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိမှန်။

၄၇၇။ စိစိကိစ္ဆာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သတ္တာနုသယံ။

ကာမရာဂါနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ ပဋိသန္ဓေသယ၊ မာနနုသယ၊ ဒိဋ္ဌာနုသယ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယ ဟူ၍ အနုသယ ၇ - ပါး။

၄၇၈။ အစဉ်စွဲကပ်၊ ငုပ်ကိန်းဝပ်၊ မျိုးဓာတ် နုသယံ။

အနုသယအနက်ကား စိတ်သန္တာန်တွင် အစဉ်ကပ်စွဲ အမြဲပါရှိ၍ နေသော ငုပ်ဓာတ်မျိုး၊ ဝပ်ဓာတ်မျိုး၊ ကိန်းဓာတ်မျိုး ဟူလိုသည်။ မီးခြစ်ဆေးအတွင်းမှာ ပါရှိ၍နေသော မီးမျိုးစေ့တို့ကဲ့သို့ စိတ် သန္တာန်မှာ အမြဲပါရှိ၍နေသော ကိလေသမျိုးစေ့တို့ကဲ့သို့။

ကော်ဖတ်နှင့် တိုက်ခြစ်ရာ ထိုမီးမျိုးစေ့တို့မှ မီးတောက် ထ၍ လာသကဲ့သို့ ၆ - ဒွါရတွင် အာရုံထင်သောအခါ ထိုငုပ်ခတ်တို့မှ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိသော မနောကံ၊ ဝစီကံ၊ ကာယကံ ကိလေသာတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်သည်။

သံယောဇဉ် ၁၀ - ပါး

၄၇၉။ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ ရာဂ၊ ပဋိသံ။

၄၈၀။ မာန်၊ ဒိဋ္ဌိ၊ သိ၊ ဝိ၊ ဥဉ်၊ ဝိဇ္ဇိ၊ ဆယ်လီ သံယောဇဉ်။

ရှေ့သံခိပ်၌ နောက်ပုဒ်မှ ထုဂသဒ္ဒါကို ကာမ စသောရှေ့ ၃ - ပုဒ်နှင့် ယှဉ်စေ။

ကာရာဂသံယောဇဉ်၊ ရူပရာဂသံယောဇဉ်၊ အရူပရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိသသံယောဇဉ်၊ မာနသံယောဇဉ်၊ ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇဉ်၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ် ဟူ၍ သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀ - ပါး။

၄၈၁။ ရှ၊ ရှ၊ ဥဉ်ပစ်၊ ဘဝတစ်၊ ဣသ်၊ မစ် နည်းတတန်၊

ယခင် ၁၀ - ပါးတွင် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဤသုံးခုကိုပစ်။ ဘဝရာဂသံယောဇဉ်၊ ဣဿာသံယောဇဉ်၊ မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်၊ ဤသုံးခုကိုထည့်။ အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၁၀ - ပါး။

၄၈၂။ ထိတ်ထောင် နှောင်ကြိုး၊ အဖွဲ့မျိုး၊ ဖွင့်ရိုး သံယောဇဉ်။ သံယောဇနသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖွင့်ရိုးတည်း။

၄၈၃။ 'ဟိတ်ကြီး ကြိ၊ မာန်၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိ၊ ထိ၊ ဥဉ်၊ ဟိ၊ နောက်ဒသ်။

၄၈၄။ ပူပန် ညစ်ကျူ၊ နှိပ်စက်မှု၊ ဆယ်ခု ကိလေမှတ်။

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဟူသော ဟိတ်ကြီးသုံးခု၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ ဟူ၍ ကိလေသာ ဆယ်ပါး။ နောက်ကဗျာကား ကိလေသသဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း။

တရားကိုယ်များ

၄၈၅။ ကာမ၊ ဘဝ၊ ဆိုသမျှ၊ လောဘတရားကိုယ်။

၄၈၆။ သိ၊ ဣ၊ အတ်မှာ၊ ဒိဋ္ဌိသာ၊ ဘိဇ္ဇ၊ ဗျာ၊ လော၊ ဒေါဆို။

အာသဝ စသည်တို့၌ ကာမသဒ္ဓါ၊ ဘဝသဒ္ဓါတို့နှင့် ဆိုသော အရာစု
မှာ လောဘကို တရားကိုယ် ကောက်။

သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ၊ အတ္တဝါဒတို့မှာ ဒိဋ္ဌိကို
တရားကိုယ် ကောက်။

အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒတို့မှာ လောဘ၊ ဒေါသကို တရားကိုယ် ကောက်။

၄၈၇။ အာ၊ ဩ၊ ယော၊ ဂန္၊ သုံးစီမှန်၊ နှစ်တန် ဥပါ ကိုယ်။

၄၈၈။ ရှစ် - နီ၊ ခြောက် - န၊ ကိုးသံရှု၊ ဆယ်ခု ကို မပို။

အာသဝ၊ ဩသ၊ ယောဂ၊ ဂန္တ၊ ဤ ၄ - ခုတို့မှာ တရားကိုယ် ၃ - ခု
စီ ရ၏။

ဥပါဒါန် ၄ - ပါးမှာ တရားကိုယ် ၂ - ခု ရ၏။

နီဝရဏ ၆ - ပါးမှာ တရားကိုယ် ၈ - ခု ရ၏။

အနုသယ ၇ - ပါးမှာ တရားကိုယ် ၆ - ခု ရ၏။

သံယောဇဉ် ၁၀ - ပါးမှာ တရားကိုယ် ၉ - ခု ရ၏။

ကိလေသာ ၁၀ - ပါးမှာ တရားကိုယ်လည်း ၁၀ - ခုပင် ရ၏။

အကုသလသင်္ဂဟ ဖြစ်၏။

—

မိဿကသင်္ဂဟ

ဟိတ်၊ ဈာန်၊ မဂ္ဂင်

၄၈၉။ ဟိတ် ခြောက်အစစ်၊ ဈာန် ခုနစ်၊ ဆယ့်နှစ် မဂ္ဂင်ယူ။

ဟိတ်ခြောက်ပါးသည် ပကိစ္စပိုင်း ဟေတုသင်္ဂဟမှာ လာပြီ။

ဈာန် ခုနစ်မှာ ဝေဒနာ တခုကို သောမနဿဈာန်၊ ဒေါမနဿဈာန်၊ ဥပေက္ခာဈာန်ဟု သုံးထွေပြု၍ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ ကေဂ္ဂတာဤလေးခုနှင့် ပေါင်းသည်ရှိသော် ဈာန်အင်္ဂါခုနစ်ပါး ဖြစ်၏။ ဈာန်အင်္ဂါကို ဈာန်ဆိုသည်။

မဂ္ဂင် ၁၂-မှလည်း လောကုတ္တရာစိတ်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၊ မိစ္ဆာဝါဒ၊ မိစ္ဆာသမာဓိ၊ ဤလေးခု ထည့်သည်ရှိသော် မဂ္ဂင် ၁၂ - ပါး ဖြစ်၏။

ပါဏာတိပါတ စသော ဒုစ္စရိုက်မှုတို့၌လည်း ဟိတ်၊ ဈာန်၊ မဂ္ဂင်တို့ မပါလျှင် ကိစ္စ မပြီးစီးနိုင်။

ဣန္ဒြေ ၂၂ - ပါး

၄၉၀။ ဒွါရ ငါးလံ၊ ဣတ်၊ ပု၊ ဇီ၊ မနီ၊ ဝေ ငါးခု။

၄၉၁။ သဒ္ဓိ၊ ဝီရိယံ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညိ၊ လေးဖြာ၊ ဒွိဒွါ ဣန္ဒြေအစု။

စက္ခုဣန္ဒြေ၊ သောတိဣန္ဒြေ၊ ဃာနိဣန္ဒြေ၊ ဇိဝှိဣန္ဒြေ၊ ကာယိဣန္ဒြေ၊ ဒွါရဣန္ဒြေ ငါးလံ။

ဣတ္ထိဣန္ဒြေ၊ ပုရိသိဣန္ဒြေ၊ ဇီဝိတိဣန္ဒြေ၊ မနီဣန္ဒြေ။

ဝေဒနိဣန္ဒြေ ၅ - ခု၊ ဝေဒနိဣန္ဒြေ ၅ - ခုဆိုသည်ကား သုခိဣန္ဒြေ၊ ဒုက္ခိဣန္ဒြေ၊ သောမနဿိဣန္ဒြေ၊ ဒေါမနဿိဣန္ဒြေ၊ ဥပေက္ခိဣန္ဒြေ၊ ဤငါးခုတည်း။

သဒ္ဓိဣန္ဒြေ၊ ဝီရိယံဣန္ဒြေ၊ သတိဣန္ဒြေ၊ သမာဓိဣန္ဒြေ၊ ပညိဣန္ဒြေ၊ လေးခု။ ဣန္ဒြေ ၂၂ - ပါး ဖြစ်၏။ 'ဒွိဒွါ'ကား ၂၂ - တည်း။

ပညိဣန္ဒြေ လေးခု ဆိုသည်ကား - ပညိဣန္ဒြေ၊ အနညာတညဿာမိတ်ဣန္ဒြေ၊ အညိဣန္ဒြေ၊ အညာတာဝိဣန္ဒြေ၊ ဤလေးခုတည်း။

၄၉၂။ အနညာတိ၊ ညဿာမိ၊ အညိ၊ အညာဝီ။

အနညာတိ၌ ဣကား - အနုပနိတည်း။ အနညာတညဿာမိ ဆိုလိုသည်။ နောက် ပညိဣန္ဒြေသုံးပါး သံပေါက်။

၄၉၃။ သောတာမနိမှာ၊ အနညာ၊ ဆုံးမှာ အညာဝီ။

၄၉၄။ လောကုတ် အလယ်၊ ခြောက်ခုဝယ်၊ အလယ် အညိန်မှီ။

အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေကို သောပတ္တိမင်္ဂစိတ်၌ ရအပ်၏။

အညာတာဝိန္ဒြေကို နောက်ဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ် စိတ်၌ ရအပ်၏။

အလယ်ဖြစ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ၆ - ခု၌ အလယ်ဖြစ်သော အညိန္ဒြေကို ရအပ်၏။

ပညိန္ဒြေကိုကား လောကီတိဟိတ်စိတ် ၃၉ - ခုတို့၌ ရအပ်၏။

၄၉၅။ ဆိုင်ရာဌာန၊ စိုးပိုင်ကြ၊ ဤစွဲ ဤယစီစီ။

ဣဒ္ဓိယသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို ပြဆိုသည်။

ထို ၂၂ - ပါးသော တရားတို့သည် မိမိ မိမိတို့ ဆိုင်ရာဌာန၌လည်း ကောင်း-အသီး အသီးသော အရေး အခွင့်တို့၌လည်းကောင်း အစိုးရ ကြ ပိုင်နိုင်ကြကုန်သောကြောင့် ဣန္ဒြေဆိုသည် ဟူလို။

မိုလ် ၉ - ပါး

၄၉၆။ သဒ္ဓိ၊ ဝီ၊ သ၊ ဓိ၊ ပဉ္စ၊ ဟိ၊ ဩတ္တံ၊ ဟိ၊ နောတ္တံ၊ ကိုးရပ် မိုလ်ကြ၊ ခိုင်။

သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ်၊ ဟိရီဗိုလ်၊ ဩတ္တပ္ပဗိုလ်၊ အဟိရိကဗိုလ်၊ အနောတ္တပ္ပဗိုလ် ဟူ၍ ဗိုလ် ကိုးပါး။

ကြံ့ခိုင်ကား ဗလသဒ္ဓါ၏အနက်တည်း။ မိမိတို့ ကိစ္စ၌ ရန်သူတပါး တို့ မဒုန္နာသးစေနိုင် ကြံ့ခိုင်မြဲစွဲလှသောကြောင့် ဗိုလ်ခေါ်သည် ဟူလို။

အဓိပတိ ၄ - ပါး

၄၉၇။ ဆန့်၊ ဝီ၊ စိတ်၊ ဝီ၊ ဓိပတိ၊ မရှိ တူဟန်ပြိုင်။

ဆန္ဒာဓိပတိ၊ ဝီရိယာဓိပတိ၊ စိတ္တာဓိပတိ၊ ဝီရိယာဓိပတိ ဟူ၍ အဓိပတိ လေးပါး။

‘မရှိ ဟုယှဉ်ပြိုင်’ ကား အဓိပတိသဒ္ဓါ၏အနက်တည်း။

ဣန္ဒြေတို့သည် အစိုးရသည် ဆိုငြားသော်လည်း မိမိတို့ဆိုင်ရာ၌ နှစ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတို့၌သာ အစိုးရကြကုန်သည်။ မဆိုင်ရာ၌ နှစ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတို့၌ကား သူတပါးတို့၏ လက်အောက်သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။

ဤဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသတို့သည်မူကား အဓိပတိအရာသို့ ရောက်ကြလျှင်လျှင် လေးကျွန်းကို အစိုးရသော စကြာမင်းကြီးတို့ကဲ့သို့ တူနိုင်သူ မရှိ ယှဉ်ပြိုင်သူ မရှိကြကုန် ဟူလို။ တရားဘုရင်ကြီး လေးပါး ဆိုလိုသည်။

အာဟာရ ၄ - ပါး

၄၉၈။ ကဗဠီ၊ ဖဿော၊ မနောသဉ္ဇေ၊ ဝိညာဏေ၊ လေးတွေ အာဟာရ။

ကဗဠီကရာဟာရ၊ ဖဿာဟာရ၊ မနောသဉ္ဇေတနာဟာရ၊ ဝိညာဏာဟာရ ဟူ၍ အာဟာရ လေးပါး။

၄၉၉။ လွန်စွာ ဆောင်မှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ လေးခု အာဟာရ။

ဘောဇဉ် ခဲဘွယ်တို့၌ပါသော ဩဇာ ဟူသော ကဗဠီကရာဟာရသည် ကာမသတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာကို လွန်စွာ ဆောင်ကြဉ်းပေး၏။

ဖဿာဟာရ ဖဿော နာမ်အာဟာရသုံးပါးသည် အနုဗေဒဂ္ဂသံသရာ၌ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏နာမ်ခန္ဓာကို လွန်စွာဆောင်ကြဉ်းပေး၏။

ဈာန်ကိစ္စ ဗိုလ်ကိစ္စ မတပ်ခြင်း

၅၀၀။ ပဉ္စဝိညာဉ်၊ ဈာန်ကြည်၊ ဗိုလ်ကြည် အဝီရေ။

‘အဝီရေ’ကား ဝီရိယကင်းသောမိတ် ဆိုလိုသည်။

ပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်၌ရှိသော ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာနှစ်ပါးသည် ဈာန်မျိုး ဖြစ်သော်လည်း ဈာန်ကိစ္စ မတပ်။

ဝီရိယကြည်သော အဟိတ်စိတ် ၁၆ - ခု၌ ရှိသော ကေဂ္ဂတာသည်
ဗိုလ်ကိစ္စ မတပ်။

မဂ္ဂင်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်ကိစ္စတို့ မတပ်ခြင်း၊

၅၀၁။ အဟိတ်တွင် မဂ်၊ ဗိုလ်၊ ဣန္ဒြေ၊ မဂ်၊ ကေဂ် ဝိစိကေ။

အဟိတ်စိတ် ၁၈ - ခု၌ရှိသော ဝိတ န်၊ ဝီရိယ၊ ကေဂ္ဂတာတို့သည်
မဂ္ဂင် ကိစ္စ မတပ်ကုန်။

ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ်၌ ရှိသော ကေဂ္ဂတာသည် မဂ္ဂင်၊ ဣန္ဒြေ၊
ဗိုလ်ကိစ္စ မတပ်။

အဓိပတိဆိုက်သော ဓိတ်များ၊

၅၀၂။ ဒွိဟေ၊ တိဟေ၊ ဇော နှစ်ထွေ၊ ရစေ ဝိပကိ။

အဓိပတိမည်သည် ဇောစိတ်၌သာ ရ အပ်၏။ ဇောစိတ် ဤဘွင်လည်း
အဟိတ်ဇော ကေဟိတ်ဇောတို့၌ မရ။ ဒွိဟိတ်ဇော တိဟိတ်ဇောတို့၌
သာ ရ၏။ ရသောအခါ၌လည်း အဓိပတိဆိုသောကြောင့် တခု တခု
သာ ရ၏။ နှစ်ခုပိုင်၍ မရ။

တရားကိုယ်များ

၅၀၃။ ဟေဘု ခြောက်လျှင်၊ ငါး ချာနင်၊ မဂ္ဂင် ကိုးခုသိ၊

၅၀၄။ ဆာဗ္ဗခြောက်ဆူခြွေ၊ ဗိုလ် ကို ဆွေ၊ လောဘေဟာ၊ ဓိတိ။

ဟိတ် ၆ - ခုမှာ တရားကိုယ် ၆ - ခု မအပ်၏။

ချာနင် ၇ - ခုမှာ တရားကိုယ် ၅ - ခု ရ၏။ ဝေဒနာဈာနင် ၃ - ခု
မှာ ဝေဒနာဘုရား တရားကိုယ်ရသည်။

မဂ္ဂင် ၁၂ - မှာ သင်္ကပ္ပ ၂ - ခုသည် ဝိတ န်ဘု ဖြစ်၏။ ဝါယာမ
တခုသည် ဝီရိယတခု ဖြစ်၏။ သမာဓိ ၂ - ခု သည် ကေဂ္ဂတာ ဘုရား ဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့် တရားကိုယ် ၉ - ခု ရ၏။

ဣန္ဒြေ ၂၂ - ခုမှာ ဝေဒနာတခုမှ ဣန္ဒြေ ၅ - ခုဖြစ်၏။ ပညာတခုမှ
ဣန္ဒြေ ၄ - ခုဖြစ်၏။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည်မူကား ဣန္ဒြေတခုမှာ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ
နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေဟု တရားကိုယ် ၂ - ပါး ထွက်၏။ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြေ၌
တရားကိုယ် ၁၆ - ခု ရ၏။

ဗိုလ် ၉ - ခု တရားကိုယ်လည်း ၉ - ခု။

အာဟာရ ၄ - ခု တရားကိုယ်လည်း ၄ - ခု။

အဓိပတိ ၄ - ခု တရားကိုယ်လည်း ၄ - ခု။

မိဿကသင်္ဂဟ ပြီ၏။

—

ဇောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ

သတိပဋ္ဌာန် ၄ - ပါး

၅၀၅။ ကာ၊ ဝေ၊ စိတ်၊ ဓမ္မ၊ နုပဿနံ၊ ပဋ္ဌာန်သတိလေး။

(၁) ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ (၂) ဝေဒနာနုပဿနာ
သတိပဋ္ဌာန်၊ (၃) စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ (၄) ဓမ္မာနုပဿနာ
သတိပဋ္ဌာန် ဟူ၍ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး။

သမ္မပ္ပဓာန် ၄ - ပါး

၅၀၆။ ဒုဟောင်း ပယ်ပစ်၊ ဒုသစ် မလာ၊ ဤနှစ်ခြာ၊ ပြုရာလုံ့လရွေး။

၅၀၇။ ကုဟောင်း မြဲလစ်၊ ကုသစ် ရငှာ၊ ဤနှစ်ခြာ၊ ပြုရာလုံ့လရွေး။

၅၀၈။ ကြောခြင်၊ ရိုး၊ ရေ၊ ကြွင်းလေစေ၊ ကုန်စေ သားအသွေး။

၅၀၉။ အသက်ကိုမျှ၊ မညှာရ၊ သမ္မပ္ပဓာန် လေး။

မိမိတို့သန္တာန်မှာ ကမ္မပထမြောက်ခဲ့ဖူး၍ အပယ်သို့ မရောက်ငှာ

ဘဝအဆက်ဆက် အစဉ်ပါရှိ၍နေသော ဒုစ္စရိုက်အကုသိုလ် ကံဟောင်း
စုကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း ဤဘဝမှ နောက် အနုမေဇဂ္ဂ
သံသရာ၌ ဒုစ္စရိုက် ကံသစ်တို့ကို မိမိသန္တာန်မှာ တဖန် မဖြစ်လာစေခြင်း
ငှာလည်းကောင်း မနေမနား အားထုတ်ရာသော ဝီရိယ ၂ - ပါး။
သောတာပန်ဖြစ်ရန် အခွင့်ကို ရည်၍ ဒုစ္စရိုက်ဟောင်း ဒုစ္စရိုက်သစ်ကို
ဆိုသည်။

ယခု ရရှိ၍ နေသော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ စသော ကုသိုလ်ဟောင်း
တို့ကို ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝဆိုက်အောင် ဘယ်အခါမှတစ်ပါး ပျက်ကွက်
ဖောက်ပြားခြင်းမရှိ နိယာမအဖြစ်သို့ရောက်ပြီး ဖြစ်စေခြင်းငှာ လည်း
ကောင်း ဤသာသနာတော်၌ ကာမ ရူပ အရူပ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်
လေးမျိုး ရှိသည်တိုင် မိမိမရောက်ဘူးသေး၊ မရဘူးသေး၊ မိမိသန္တာန်
မှာလို၍နေသေးသော ကုသိုလ်သစ်မျိုးတို့ကို ယခုဘဝ နေ့ချင်း ညချင်း
လချင်း နှစ်ချင်း အမြန် ရောက်ထည့် ရထည့်ခြင်း အကျိုးငှာ လည်း
ကောင်း မနေ မနား အားထုတ်ရာသော ဝီရိယ ၂ - ပါး။

ဤလေးပါးသော ဝီရိယတို့ကို အကြော အခြင် ကြွင်းစေ၊ အရိုး
ကြွင်းစေ၊ အရေကြွင်းစေ၊ အသား အသွေး ကုန်ခန်းလေစေဟု အင်္ဂါ
လေးပါး အခိုင်အမြဲထား၍ ကိစ္စပြီးစီးလိမ့်မည်ဆိုလျှင် အသက်ခန္ဓာ
ကိုမျှ မညှာမတာ အားထုတ်ရာသော အခွင့်လေးပါးသည် သမ္မုပ္ပ -
ဓာန်လေးပါးမည်၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄ - ပါး

၅၁၀။ ပရိညှိ၊ ပဟာန်၊ သစ္စိကံ၊ ဘာဝနံ ဣဒ္ဓိလေး။

၅၁၁။ ဆန်၊ ဝီရိယံ၊ စိတ်၊ ဝီမံ၊ ပြီးရန် ပါဒလေး။

ဤ သာသနာတော်ဖြတ်၌ ဣဒ္ဓိ လေးပါး ရှိ၏။

ပရိညာတဗ္ဗမျိုးဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့၌ ပရိညာကိုဖွင့်
ထမြောက် ပြီးစီးခြင်း ဣဒ္ဓိ တပါး။

ပဟာတဗ္ဗမျိုးဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာ ကိလေသာ တရားတို့၌
ပဟာနက္ခိယ ထမ္ဘာန်ပြီးစီးခြင်း ဣဒ္ဓိ တပါး။

သစ္စိကာတဗ္ဗမျိုးဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာတရား၌ သစ္စိကြိယာကိစ္စ၏
ထမ္ဘာန် ပြီးစီးခြင်း ဣဒ္ဓိတပါး။

ဘာဝတဗ္ဗမျိုး ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာတရားတို့၌ ဘာဝနာကိစ္စ၏
ထမ္ဘာန် ပြီးစီးခြင်း ဣဒ္ဓိ တပါး။ ဤ ၄ - ပါးသည် ဣဒ္ဓိ မည်၏။

ထိုဣဒ္ဓိ ၄ - ပါး ပြီးစီး ထမ္ဘာန်ခြင်း၏ အခြေပါဒ် ဖြစ်သော
ဆန္ဒာဓိပတိ၊ ဝီရိယာဓိပတိ၊ စိတ္တာဓိပတိ၊ ပညာ ဟူသော ငါးပါး
ဓိပတိ၊ ဤတရားလေးပါးသည် ဣဒ္ဓိပါဒ် မည်၏။

ဣန္ဒြေ ခိုလ်

၅၁၂။ သဒ္ဓိ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ငါးဖြာ၊ မှတ်ပါ ဣန္ဒြေ၊ မလ။

၅၁၃။ စိတ်ကို ပိုင်နိုင်၊ မြကြံ့နိုင်၊ ဆိုင်ရာ ငါးဌာန။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညာန္ဒြေ ဟူ၍ ဣန္ဒြေ
ငါးပါး။

သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ် ဟူ၍
ဗိုလ် ငါးပါး။

ထိုငါးပါးတို့တွင် သောတာပတ္တိ အကြောင်းအင်္ဂါ လေးဌာန၌
အကြင်သဒ္ဓါသည် စိတ်ကို အစိုးရ၏။ ပိုင်နိုင်၏၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့
လှုပ်ရှားစေခြင်းငှာ မတတ်နိုင် ကြံ့ခိုင်မြဲမြံ၏။ ထိုသဒ္ဓါသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ
မည်၏။ သဒ္ဓါဗိုလ်လည်း မည်၏။

သောတာပတ္တိ အကြောင်းအင်္ဂါ လေးပါးဆိုသည်ကား တရားဂုဏ်၌
သက်ဝင်ခြင်း၊ တရားဂုဏ်၌သက်ဝင်ခြင်း၊ သံဃာဂုဏ်၌ သက်ဝင်ခြင်း၊
သီလဖြည့်ကျိုးမှု၌ ထက်သန်ခြင်း၊ ဤ လေးဌာနတည်း။ ကြွင်းသော
ဣန္ဒြေဗိုလ်တို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဣန္ဒြေအနက် ဗိုလ်၏အနက်ကို
ဆိုလေ။

ဣန္ဒြေကာ၊ စိတ်ကို ပိုင်နိုင်မှုတည်း။ ဗိုလ်ကာ၊ ခိုင်မြဲမှုတည်း။
 သမ္ပပ္ပာန်ကိစ္စလေးချက်၌ စိတ်ကို အစိုးရမှု ခိုင်မြဲမှုသည် ဝီရိယဩဇာ
 ဝီရိယဗိုလ် မည်၏။

သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စ ၄ - ချက်၌ စိတ်ကို အစိုးရမှု ခိုင်မြဲမှုသည် သတိဩဇာ
 သတိဗိုလ် မည်၏။

ဥပကာရဈာန် အပ္ပနာဈာန်နှင့် စိတ်ကို အစိုးရမှု ခိုင်မြဲမှုသည်
 သမာဓိဩဇာ သမာဓိဗိုလ် မည်၏။

အနိစ္စသက္ခဏာကို ရှုမှု စသော စတုသစ္စပဋိပက္ခကိစ္စ၌ စိတ်ကို
 အစိုးရမှု ခိုင်မြဲမှုသည် ပညိဋ္ဌဩဇာ ပညာဗိုလ် မည်၏။

ဗောဇ္ဈင် ၇ - ပါး

၅၁၄။ သင်္က၊ ဓမ္မ၊ ဝိစယနှင့်၊ ဝီရ၊ ဝီတိ၊ ပဿဒ္ဓိတညံ၊ ဗောဓိ၊
 ဥပေက်၊ ဤခုနစ်၊ မှတ်လစ် သမ္ပောဇ္ဈင်။

သတိသမ္ပောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်၊ ဝီတိ
 သမ္ပောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်၊ ဥပလက္ခာ
 သမ္ပောဇ္ဈင် ဟူ၍ သမ္ပောဇ္ဈင် ၇ - ပါး။

၅၁၅။ မဂ်ဉာဏ်လေးပါး၊ ဗောဓိအား၊ လျင်လျား ပေါက်ဖို့အင်။

သမ္ပောဓိမည်သော မဂ်ဉာဏ်လေးပါးသို့ အလျင်အမြန် ပေါက်
 ရောက်စေနိုင်သော အင်္ဂါ ၇ - ပါး ဟူလို။

မဂ္ဂင် ၈ - ပါး

၅၁၆။ မဂ္ဂင် အဋ္ဌ၊ ထင်ရှားလှ၊ ဝဋ်မှ ထွက်ကြောင်းသိ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်၊ သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်၊ သမ္မာကမ္မန္တ
 မဂ္ဂင်၊ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်၊ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်၊ သမ္မသတိမဂ္ဂင်၊ သမ္မာ
 သမာဓိမဂ္ဂင် ဟူ၍ တခုသော မဂ်၏ အစိတ်အင်္ဂါ ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။ ထို
 ရှစ်ပါးသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဖြစ်၍ မဂ္ဂင်
 ခေါ်သည် ဟူလို။

တရားကိုယ်များ

၅၁၇။ သ, ဝိ, ဆန်, စိ၊ ပဉ်, သဒ်, ဓိ၊ ဝိ, ပဿ, တတ်, သင်, တိ။

သတိ၊ ဝီရိယ၊ ဓန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ပညာ၊ သဒ္ဓါ၊ သမာဓိ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊
တတြမဇ္ဈတ္တတာ၊ သင်္ကပ္ပ၊ ဝီရတီ ၃ - ခု။ ဗောဓိပက္ခိယ တရားကိုယ်
၁၅ - ပါး။

ကိစ္စများ

၅၁၈။ ဆန်, စိတ်, ဝိ, ပဿ, တတ်, သင်, တိဟူ၊ ဆယ်ခုမူ၊
မှတ်ယူ ဧကံ ကိစ္စစီ။

တကိစ္စတပ်သည့်တရား ဆယ်ပါးတည်း။

၅၁၉။ သဒ္ဓါကား ဇ္ဇိ၊ ဓိမူ စတု၊ ငါးခု ပညာ၊ ရှစ်မှာ သတိ၊
ဝီရိယ ကိုး၊ ကိစ္စမျိုး၊ တပ်ရိုး ကျမ်းအညီ။

သဒ္ဓါသည် ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ် ၂ - ကိစ္စ တပ်၏။

သမာဓိသည် ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင် ၄ - ကိစ္စ တပ်၏။

ပညာသည် ဣန္ဒြေပါး၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင် ၅ - ကိစ္စ တပ်၏။

သတိသည် သတိပဋ္ဌာန် ၄၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင် ၈ - ကိစ္စ
တပ်၏။

ဝီရိယသည် သမ္ပပ္ပဓာန် ၄၊ ဣန္ဒြေပါး၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်
၉ - ကိစ္စ တပ်၏။

သင်္ဂြိုဟ်၌ ပဿဒ္ဓိ ၂ - ခုကို တခု ယူ၍ တရားကိုယ် ၁၄ - ဆိုသည်။

ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ ဖြစ်၏။

သဗ္ဗသင်္ဂဟ

ခန္ဓာငါးပါး

၅၂၀။ ရုပ်, ဝေ, သဉ်, သင်၊ စိတ်ဝိညာဉ်၊ ငါးအင် ခန္ဓာမှန်။

ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ စိတ်ဟူ
သော ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဟူ၍ ခန္ဓာငါးပါးမူရ်။

၅၂၁။ လောကီခန္ဓာ၊ သက်သက်မှာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

လောကုတ္တရာစိတ် စေတသိက် နာမက္ခန္ဓာ ၄ - ပါး ပါရှိ၍ ဧရု.
ငါးပါးကို ခန္ဓာသာ ဆိုရသည်။

လောကုတ္တရာ မဖက် သက်သက်သော လောကီခန္ဓာ ငါးပါးကို
မူကား ဥပါဒါန်တရား လေးပါးတို့၏ ပွားစီးရာဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။

ရုပ် ၂၀ - ခုသည် ရူပက္ခန္ဓာမည်၏။ ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ
မည်၏။ သညာသည် သညာက္ခန္ဓာမည်၏။ ကြွင်းသော စေတသိက်
ငါးဆယ်သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ မည်၏။ စိတ်၇၉ - သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
မည်၏။

၅၂၂။ ရေမြိုင် ပမာ၊ ရုပ်ခန္ဓာ၊ ဝေမှာ ရေမြက်ဟန်။

၅၂၃။ တံလှပ် ပမာ၊ မှတ်သညာ၊ သင်္ခါ ငှက်ပျောစံ။

၅၂၄။ မျက်လှည့် အသွင်၊ စိတ်ဝိညာဉ်၊ ငါးအင် နှစ်မဲ့ ခန့်။

--

အာယတန ၁၂ - ပါး

၅၂၅။ စက်, သော, သာ, ဇီ၊ ကာ, မနိ၊ အကြည် ခြောက်ခွါရ။

၅၂၆။ ရူ, သင်္ခ, ဂနံ, ရံ၊ ဖောဋ္ဌ, ဓမ္မ၊ ခြောက်တန် မာဟိရ။

စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မန ဟူသော အဇ္ဈတ္တိ
ကာယတန ခြောက်ပါး။ ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဠဗ္ဗ၊ ဓမ္မ
ဟူသော ဗာဟိရာယတနခြောက်ပါး။ အာယတန ၁၂ - ပါး ဖြစ်၏။

၅၂၇။ စေ၊ သုရမံ၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်၊ သုံးတန် ခမ် အရ။

စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ သုရမရုပ် သောဠသ၊ နိဗ္ဗာန်။ ဤ ၃ - တန်
သည် ဓမ္မာယတန မည်၏။

၅၂၈။ ရွာပျက်ကြီးနွယ်၊ ရှေ့ခြောက်သွယ်၊ နောက်ဝယ် တပ်ထားပြီ။

ရှေ့ဖြစ်သော အတွင်းအာယတန ၆ - ပါးကို လူသူမရှိမူ၍ အိမ်
ယာ ဝင်းခြံဟိုသာ ကျန်ရှိသော ဘီလူး သံဘက် အစိမ်းသရဲတို့ဖြင့်
ပြည့်သော ရွာပျက်ကြီးတွေ မြို့ပျက်ကြီးတွေနှင့် အတူ ရှုရမည်။

နောက်ဖြစ်သော အာယတနခြောက်ပါးကို ထိုရွာ ထိုမြို့တို့ကို အမြဲ
တိုက်ဖျက်၍နေသော ထားပြီတပ်တွေနှင့် အတူ ရှုရမည်ဟူ၍ ဟောတော်
မူသည်။

အာယတန ၁၂ - ပါး ပြီး၏။

--

ဇာတ် ၁၈ - ပါး

၅၂၉။ စိတ်မနော ဧ၊ ဇာတ် ခွန်ဝေ၊ တွက်ရေ ဇာတ် ဆယ့်ရှစ်။

စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်ဟု ဆိုအပ်သော မနာယတန တခုကို ဇာတ်
ခုနစ်ခု ပြုလုပ်ဝေဘန်သည် ရှိသော် ဇာတ် အရေအတွက် တဆယ့်ရှစ်
ဖြစ်၏။

စက္ခုဇာတ်၊ သောတဇာတ်၊ ဃာနဇာတ်၊ ဇိဝှာဇာတ်၊ ကာယဇာတ်၊

ရူပဇာတ်၊ သဒ္ဓဇာတ်၊ ဂန္ဓဇာတ်၊ ရသဇာတ်၊ ဖောဠဗ္ဗဇာတ်၊

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၊ သောတဝိညာဏဓာတ်၊ သာနဝိညာဏဓာတ်၊
ဇိဝှာဝိညာဏဓာတ်၊ ကာယဝိညာဏဓာတ်။

ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပဒိစ္ဆိန်ဒွေး ဟူသော မနောဓာတ်။

ကြွင်းသော စိတ်ပေါင်း ၇၆ - ခု ဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်။

စေတသိက် ဒွေဥညာသ၊ သုခုမရုပ် သောဠသ၊ နိဗ္ဗာန် ဟူသော မေဓ
ဓာတ်။ ဤကား ဓာတ် ၁၀ - ပါးတည်း။

၅၃၀။ သတ္တဇီဝ၊ ကင်းစင်ပါ၊ ဘာဝ တတ်ဘိုင်းဖြစ်။

ဓာတ်ဆိုသည်ကား ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ အဖြစ်မှ ကင်း
စင်ပ၍ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၏ အလိုသို့ မပါပဲ သူ့ဘာဝ အလျောက်
အကြောင်းဆိုက်တိုက်လာရာ သူ့တတ်*တိုင်း ဖြစ်၍ နေသော တရားစု
ကို ဓာတ်ဟု ဆိုသည်။

ဓာတ် ၁၀ - ပါး ဖြီး၏။

—

သစ္စာ ၄ - ပါး

၅၃၁။ ဒုက်၊ သ၊ နိ၊ မဂ္ဂ၊ မသွေကွက်၊ လေးချက် မှန်သစ္စာ။

ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ ဟူ၍ သစ္စာ
လေးပါးရှိ၏။ ဘယ်အခါမှ သွေကွက် ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိ၍ အမြဲ
ကေနိ စင်စစ်မှန်သည်ကို သစ္စာ ဆိုသည်။

၅၃၂။ စိတ်၊ စေ၊ လောကီ၊ ရုပ် ဌာဝီ၊ ဒုက်ပြီ၊ သ တဏှာ။

လောကီစိတ် ကောသိတိ ဂခ၊ ယင်း - ဂခတို့နှင့် ယှဉ်သော လောဘ
ကြည်သော စေတသိက် ၅၁၊ ရုပ် ၂၀၊ ဤတရားစုသည် ဒုက္ခသစ္စာ
မည်၏။

လောဘဟု ဆိုအပ်သော တဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။

* တတ် = တတ်စွမ်းခြင်း အနှက်ကို ယူစေလိုသည်။

၅၃၃။ နိမ္မာ နိဗ္ဗာန်၊ အင် ရှစ်တန်၊ အမှန် မဂ္ဂသာ။

နိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။

မဂ်စိတ် လေးခု၌ ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးသည် မဂ္ဂသစ္စာမည်၏။

မဂ်စိတ် ၄ - ခု၌ စိတ် စေတသိက်အပေါင်း ၃၇ - ရှိ၏။ ယင်းတို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ခုကို မဂ္ဂသစ္စာ ယူ၍ ကြွင်း စိတ် စေတသိက် ပေါင်း ၂၉ - သည် လည်းကောင်း၊ ဖိုလ်စိတ် ၄ - ခုနှင့် ယင်းဖိုလ်စိတ် ၄ - ခု၌ ရှိသော စေတသိက် ၃၆ - ခုသည်လည်းကောင်း သစ္စာ ၄ - ပါးမှ လွတ်၏။ သစ္စာဝိမုတ် မည်၏။

* ပိုဒ်ခုနစ်ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် သမုတ်ပြီး။

သမုစ္စည်းပိုင်းအကျဉ်းချုပ်

အကျယ်ကို ‘ပရမတ္ထဒီပနီဋီကာကြီး’ မှာ ယူလေ။

သမုစ္စည်းပိုင်း ပြီး၏။

ဂ - ပစ္စည်းပိုင်း

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ၊ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာဓ (ဆောင်ပုဒ်။)

အဝိဇ္ဇာ

၅၃၄။ မိုက်မဲစွာလှ၊ မှောင်ကြီးကျ၊ မောဟ အဝိဇ္ဇာ။

သစ္စာလေးပါးကို မသိနိုင်ကြအောင် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သန္တာန်၌ မိုက်မဲစွာလှ မှောင်ကြီးကျ၍နေသော မောဟစေတသိက်သည် အဝိဇ္ဇာ မည်၏။

အဝိဇ္ဇာသရုပ် ပြီး၏။

--

သင်္ခါရ

၅၃၅။ အကုသိုလ်နှင့်၊ ကုသိုလ် နှစ်ထွေ၊ စေတနာဓမ္မ၊ ကံသုံးဝ၊ မှတ်ကြ သင်္ခါရ။

အကုသိုလ် စေတနာ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ၃ - ပါး၊ ဟော ကုသိုလ် စေတနာ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ၃ - ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ် ၉ - ခု ကုသိုလ်စေတနာ မနောကံ၊ ဤအကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံ အလုံးစုံ သည် သင်္ခါရ မည်၏။

ကာယကံကို 'ကာယသင်္ခါရ' ခေါ်၏။ ဝစီကံကို 'ဝစီသင်္ခါရ' ခေါ်၏။ မနောကံကို 'စိတ္တသင်္ခါရ' ခေါ်၏။

၅၃၆။ ပုညာပုည၊ အာနေဇ္ဇေ၊ သုံးဝ ခွဲစိတ်ဖြာ။

အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂ - ခုသည် အပုညဘိသင်္ခါရ မည်၏။

မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ ရူပကုသိုလ် ၁၆ခု၊ ဤစေတနာ ၁၃ -ခုသည် ပုညာဘိသင်္ခါရမည်၏။

အရူပကုသိုလ်စေတနာ ၄ ခု သည် အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရမည်၏။

ဘုံပိုင်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကံအပြားတွေကို ဤဒေသနာ၌ သင်္ခါရ ခေါ်သတည်း။

သင်္ခါရ ဖြီး၏။

--

ဝိညာဏ်

၅၃၇။ သန္တိ၊ ပဝတ္တိ၊ နှစ်မျိုးရှိ၊ ဝိပါက် ဝိညာဏာ။

ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉ - သည် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်မည်၏။ ပဝတ္တိဝိပါက် ၃၂ - ခုသည် ပဝတ္တိဝိညာဏ်မည်၏။ ဘုံပိုင်း၌ အကုသိုလ်ကံ အကျိုး ဝေဘန်ခန်း၊ ကာမကုသိုလ်ကံအကျိုးဝေဘန်ခန်း၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ အကျိုး ဝေဘန်ခန်းများသည် ဤဝိညာဏ်၏ အချက်စုချည်းတည်း။

ဝိညာဏ် ဖြီး၏။

--

နာမ်ရုပ်

၅၃၈။ စေတသိက်မူ၊ နာမ်ဟု ယူ၊ ရုပ်မူ ကမ္မဇာ။

၅၃၉။ ဝိညာဏ်နည်းတူ၊ နှစ်မျိုးယူ၊ အတူ ယှဉ်မကွာ။

ဝိညာဏ်ကို ပစ္စည်းအနေနှင့် အသီးအခြား ဆိုပြီး ဖြစ်၍ နာမရူပ၌ နာမ်အရကို စေတသိက်နာမ်ကိုသာ ယူ။ ရုပ်မူမှာလည်း သုတ္တန်နည်း အားဖြင့် ကမ္မဇရုပ်ကို ယူ။ ထိုနာမ်ရုပ်သည် ပဋိသန္ဓေနာမ်ရုပ် ပဝတ္တိ နာမ်ရုပ် ၂ - မျိုး ရှိ၏။

နာမ်ရုပ် ဖြီး၏။

--

သဠာယတန

၅၄၀။ သဠာယန၊ ခြောက်ဒွါရ၊ မန၊ ဝိပါင်္ဂသာ။

စက္ခု၊ သောတ စသော ၆ - ဒွါရသည် သဠာယတနမည်၏။ ထို ၆ ဒွါရတို့၌ မနာယတနမှလည်း ဘဝင်နှင့်စက္ခု လောကီဝိပါင်္ဂ ဗဒတ္တိ သင်္ကိယူ။ စက္ခုဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်၊ သာနဝိညာဏ်၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်၊ ကာယဝိညာဏ်၊ မနောဝိညာဏ်ဟု ဝိညာဏ် ၆ - ပါးပြု။

သဠာယတန ပြီး၏။

--

ဖဿ ဝေဒနာ

၅၄၁။ ဝိညာဏ် ခြောက်ဝ၊ ယှဉ်တုံကြ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ။

ဖဿကိုလည်း ဝိပါင်္ဂဝိညာဏ်ခြောက်ပါးနှင့် ယှဉ်သော ဝိပါင်္ဂ ဖဿ ခြောက်ပါးကိုယူ။

စက္ခုသမ္ပဿ၊ သောတသမ္ပဿ၊ သာနသမ္ပဿ၊ ဇိဝှာသမ္ပဿ၊ ကာယသမ္ပဿ၊ မနောသမ္ပဿ ဟူ၍ ခြောက်ပါးယူ။

ဝေဒနာ ခြောက်ပါးလည်း ထိုအတူ စက္ခုသမ္ပဿဇာ ဝေဒနာ၊ သောတသမ္ပဿဇာ ဝေဒနာ၊ သာနသမ္ပဿဇာ ဝေဒနာ၊ ဇိဝှာသမ္ပဿဇာ ဝေဒနာ၊ ကာယသမ္ပဿဇာ ဝေဒနာ၊ မနောသမ္ပဿဇာ ဝေဒနာ ဟူ၍ ဝေဒနာ ခြောက်ပါး။

ဖဿ ဝေဒနာ ပြီး၏။

--

တဏှာ

၅၄၂။ ခြောက်ပါး အာရုံ၊ သာယာတုံ၊ ခြောက်စုံ ညစ်တဏှာ။

ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဓတဏှာ၊ ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ မေဓတဏှာ ဟူ၍ ခြောက်ပါး။ မေဓတဏှာဆိုသည်ကား လောကီစိတ်၊

စေတသိက်၊ ပသာဒရုပ် ငါးခု၊ သုခုမရုပ် ၁၆၊ ပညတ္တိဓမ္မတို့၌ သာယာ
သော တဏှာတည်း။

တဏှာ ဖြီး၏။

—

ဥပါဒါန်

၅၄၃။ ကာမ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတ၊ အတ္တစွဲသန်၊ ဥပါဒါန်၊ လေးတန်
သရုပ်ဖြာ။

ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့၌ အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းသော ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌိ
အယူတို့၌ အခိုင်အမြဲစွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ ဂေါသီလ - ဂေါဝတ -
စသော သီလ၊ ဝတတို့၌ အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းသော သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊
ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အတ္တဟူ၍ အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းသော အတ္တဝါဒုပါဒါန်
ဟူ၍ လေးပါး၊ သမုစ္စည်းပိုင်းမှလည်း ဥပါဒါန် ပါခဲ့ပြီ။

ဥပါဒါန် ဖြီး၏။

—

ဘဝ

၅၄၄။ ကုသလာကုသလ၊ ကမ္မပထံ၊ ဤနှစ်တန်၊ ကမ္မဘဝသာ။

ကုသလကမ္မပထဆယ်ပါး၊ အကုသလကမ္မပထဆယ်ပါးသည် ကမ္မ
ဘဝမည်၏။ သုစရိုက်ဆယ်ပါးလည်း ဆိုသင့်၏။

၅၄၅။ ဝိပါက်နွေ၊ ကဋ္ဌတ္တာဟု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ ဥပပတ္တိသာ။

ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိ လောကီဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ကမ္မဇရုပ် နှစ်
ဆယ် ဟူသော ကဋ္ဌတ္တာရုပ်။ ဤနာမ်ရုပ် နှစ်ပါးသည် ဥပပတ္တိဘဝ
မည်၏။

ဘဝ ဖြီး၏။

—

ဇာတိ ဇရာ မရဏ

၅၄၆။ ဖြစ်မှု၊ ရင့်မှု။ ပျက်ဆုံးမှု၊ ဥပပတ္တိမှာ။

ထိုထိုဘုံတဝတို့၌ ဥပပတ္တိခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဇာတိ ဆိုသည်။
ရင့်ရော် အိုမင်းမှုကို ဇရာ ဆိုသည်။ ပျက်မှုကို မရဏ ဆိုသည်။

ဇာတိ ဇရာ မရဏသရုပ် ဖြီး၏။

အင်္ဂါ ၁၂ - ပါးသရုပ် ဖြီး၏။

—

အင်္ဂါ ၁၂ - ပါး

၅၄၇။ အင်္ဂါ ဆယ့်နှစ်၊ သုံးဆစ် ကာလ၊ သုံးဝ အစပ်၊ လေးရပ်
အလွှာ၊ ဝဋ် သုံးဖြာ၊ မှတ်ပါ မူလဒွေး။

‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ’ အစရှိသော ဒေသနာတော် တိုက်ရိုက်
ရှိတိုင်းအားဖြင့် အင်္ဂါ ၁၂ - ပါး ရှိ၏။ ကာလသုံးပါးရှိ၏။ အစင်သုံး
ပါးရှိ၏။ အလွှာ ၄ - ပါးရှိ၏။ ဝဋ် သုံးပါး ရှိ၏။ မူလ ၂ - ပါးရှိ၏။

အင်္ဂါ ၁၂ - ပါး ဆိုသည်ကား - (၁) အဝိဇ္ဇာ (၂) သင်္ခါရာ
(၃) ဝိညာဏ် (၄) နာမ်ရုပ် (၅) သဠာယတန (၆) ဖဿ
(၇) ဝေဒနာ (၈) တဏှာ (၉) ဥပါဒါန် (၁၀) အဝ
(၁၁) ဇာတိ (၁၂) ဇရာမရဏ။ ဤကား အင်္ဂါ ၁၂ - ပါးတည်း။

အင်္ဂါဆိုသည်ကား - အဝိဇ္ဇာရှိခဲ့လျှင် သင်္ခါရကောန် ဖြစ်ရသည်။
အဝိဇ္ဇာရှိခဲ့လျှင် သင်္ခါရကောန် မဖြစ်ပြီ။ ဤကဲ့သို့ အကြောင်းအကျိုး
အဖြစ်မြဲသော တရားစုကိုသာ အင်္ဂါ ဆိုရသည်။ သောက ပရိဒေဝ
စသည်တို့ကား ထိုကဲ့သို့ မြဲသောတရားတို့ မဟုတ်ကြကုန်။ ဗြဟ္မာတို့အား
ဇာတိရှိခဲ့သော်လည်း သောကပရိဒေဝ စသည် မဖြစ်။ ထိုအဘူ အနာ
ဂါမ် ရဟန္တာတို့အားလည်း မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် သောက ပရိဒေဝ စသည်
တို့ကို အင်္ဂါ မဆိုသည်။

အင်္ဂါ မဟုတ်ခဲ့သော် ထိုသောက ပရိဒေဝ စသည်တို့ကို ဒေသနာ၌ အဘယ်အကျိုးငှာ ဟောတော်မူပါသနည်းဟူမူ - ဝဋ္ဋဓမ္မ၏ အကျိုးဆက် ကိုပြခြင်းငှာ ဟောတော်မူသည်။ အဝိဇ္ဇာ နှင့် သိမ်မွေ့စသော အကြောင်း အကျိုး အစီအစဉ်အားဖြင့် သံသရာရှည်လျား၍ နေကြမှုမှာ အကျိုးကို ရှာလိုက်သော် သောက ပရိဒေဝ စသော ဒုက္ခတရားတို့ ပွားစီးဘို့သာ ဖြစ်သည်ဟု ပြခြင်းငှာ ဟောတော်မူသည် ဟူလို။

ကလ ၃ - ပါး

ကလသုံးပါးဆိုသည်ကား-အတိတ်ဘဝ၊ အနာဂတ်ဘဝ၊ ဇန္တုပ္ပန် ဘဝ ဟူသော ကလ ၃ - ပါးတည်း။

အင်္ဂါ ၁၂ - ပါးတို့တွင်အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရနှစ်ပါးတို့ကား အတိတ်ဘဝ မှာ အကျိုးဝင်သော တရားတို့တည်း။

ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ နှစ်ပါးတို့ကား နောင်အနာဂတ်ဘဝမှာ အကျိုး ဝင်သော တရားတို့တည်း။

အလယ်၌ ကျန်ရှိသော အင်္ဂါ ရှစ်ပါးတို့ကား ဇန္တုပ္ပန် ဘဝတွင် အကျိုးဝင်သော တရားတို့တည်း။ ဤကား ကလ ၃ - ပါး။

အစပ် ၃ - စပ်

သင်္ခါရနှင့် ဝိညာဏ် အကြားမှာ ဟေတုဖလအစပ် တခု။

ဝေဒနာနှင့် တဏှာ အကြားမှာ ဖလဟေတုအစပ် တခု။

ဘဝ နှင့် ဇာတိ အကြားမှာ ဟေတုဖလအစပ် တခု။ ဤကားအစပ် ၃ - ပါးတည်း။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်မျိုးကို ဟေတု ဆိုသည်။ ဝိပဿနာ မျိုးကို ဖလ ဆိုသည်။

အတ္ထာ ၄ - ပါး

အစပ် ၃ - ပါးရှိလျှင် အတ္ထာ ၄ - ခု ရှိမြဲ။

အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရကား အတ္ထာတည်း။

ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာတို့ကား တလွှာတည်း။

တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝဘို့ကား တလွှာတည်း။

ဇာတိ၊ ဇရာမရဏတို့ကား တလွှာတည်း။ ဤကား အလွှာ ၄ - ပါတည်း။

ဝဋ် ၃ - ပါး

အင်္ဂါ ၁၂ - ပါးတို့တွင် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်တို့ကား ကိလေသာ တရားမျိုးဖြစ်၍ ကိလေသဝဋ် မည်၏။

သင်္ခါရ ကမ္မဘဝတို့ကား ကံတရားမျိုးဖြစ်၍ ကမ္မဝဋ် မည်၏။

ကြွင်းသော ဝိညာဏ် အစရှိသော တရားစုကား ကံ၏ အကျိုးမျိုးဖြစ်၍ ဝိပါကဝဋ် မည်၏။

ဝဋ်ဆိုသည်ကား စက်သည်၍ သွားမှုတည်း။ ကိလေသာ ရှိလျှင် ကံဖြစ်မြဲတည်း။ ကံရှိလျှင် ဝိပါကဖြစ်မြဲတည်း။ ဤသို့ စက်လည်၍ သွားမှုကို ဝဋ်ဟု ဆိုသတည်း။ ဤကား ဝဋ် ၃ - ပါးတည်း။

မူလ ၂ - ပါး

ရှေ့ဖြစ်သော အကြောင်းအကျိုးတစုံမှာ အဝိဇ္ဇာသည် မူလတည်း။

နောင်ဖြစ်သော အကြောင်းအကျိုးတစုံမှာ တဏှာသည် မူလတည်း။ ဤကား မူလ ၂ - ပါးတည်း။

ဤကား ပါဠိမှာ တိုက်ရိုက်ရှိသည့်အတိုင်း ဝေဘန်ပုံတည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂပါဠိတော် နည်းအားဖြင့် ဝေဘန်ပုံကား - ရာဇာ အာဂစ္ဆတိ၊ (= မင်းလာသည်) ဆိုလျှင် အခြံအရံ ပါရှိသည်ကိုလည်း သိရသကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာဆိုလျှင် တဏှာဥပါဒါန်ရှိသည်ကို သိအပ်၏။ ရေ ယူခဲ့လော့ ဆိုလျှင် အိုးခွက်ဖ ပားမဆိုသော်လည်း ပါရသကဲ့သို့ တဏှာ ဥပါဒါန်ဆိုလျှင် အဝိဇ္ဇာပါရှိသည်ကို သိအပ်၏။ ထိုအတူ သင်္ခါရဆိုလျှင်

ကမ္မဘဝပါတော့သည်။ ဘဝဆိုလျှင် သင်္ခါရပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ ဟူသော အင်္ဂါ - ၂ ပါး နေရာမှာ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်း၍ ဟူ၏။ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ အင်္ဂါ ၃ - ပါး နေရာမှာ အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရကို ထည့်သွင်း၍ ဟူ၏။ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ တို့သည်လည်း ဥပါဒါန်ဘဝတို့၏ အမှုသဘာဝတည်း။ ထို့ကြောင့် ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ အင်္ဂါနှစ်ခုတို့မှာ ဥပါဒါန်ဘဝကို ထုတ်ဖော်၍ သိအပ်၏။ ဥပါဒါန်ဘဝဆိုသည်ကား - ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ ဟူသော အကျိုးတရားငါးပါးကို ဆိုသတည်း။

ခြင်းရာ - ၂၀

ဤမျှသော ယုတ္တိဘို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝ။ အတိတ် အကြောင်းတရား ငါးပါး။

ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ။ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးတရား ငါးပါး။ အကြောင်းအကျိုး တစုံဖြစ်၏။

အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝ။ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းတရား ငါးပါး။

ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ။ အနာဂတ် အကျိုးတရား ငါးပါး။ အကြောင်းအကျိုး တစုံဖြစ်၏။ အင်္ဂါ ၂၀ ဖြစ်၏။ အခြင်းအရာ ၂၀ လည်း မည်၏။

အခွန် ၃ - ပါး

ပထမအကြောင်းငါးပါးကား အတိတ်အခွန်တည်း။ ကာလကို အခွန် ဆိုသည်။ စတုတ္ထအကျိုးငါးပါးကား အနာဂတ်အခွန်တည်း။ ဒုတိယ အကျိုးငါးပါး၊ တတိယအကြောင်းငါးပါးကား ပစ္စုပ္ပန်အခွန်တည်း။ ဤကား အခွန်သုံးပါးတည်း။

ပထမ အကြောင်းငါးပါးနှင့် ဒုတိယ အကျိုးငါးပါးအကြားမှာ တစပ်။

ဒုတိယအကျိုး ၅ - ပါးနှင့် တတိယအကြောင်း ၅ - ပါးအကြား
မှာ တစ်ပုံ။

တတိယအကြောင်း ၅ - ပါးနှင့် စတုတ္ထအကျိုးငါးပါး အကြား
မှာ တစ်ပုံ။ ဤကား အစပ် ၃ - ပါးတည်း။

အကြောင်း ၂ စုံ၊ အကျိုး ၂ စုံသည် အလွှာ ၄ - ခု ဖြစ်၏။

ပထမ တတိယ အကြောင်းနှစ်လွှာတွင် ပါရှိသော အဝိဇ္ဇာ၊
တဏှာ၊ ဥပါဒါန်တို့သည်ကား ကိလေသဝဋ်တည်း။

သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝတို့ကား ကမ္မဝဋ်တည်း။

ဒုတိယ - စတုတ္ထအကျိုး ၅ လွှာတို့ကား ဝိပါကဝဋ်တည်း။ ဤ
ကားဝဋ် ၃ ပါးတည်း။

ပထမ တတိယအကြောင်း ၂ လွှာတို့၌ ပါရှိသော အဝိဇ္ဇာ၊
တဏှာ ၂ ပါးတို့ကား မောဟဟိတ် ငလာဘဟိတ် ဖြစ်၍ မူလ ၂ ပါး
မည်၏။

ဤကား မူလ ၂ ပါးတည်း။

သံသရာစက် လည်ပုံ

သံသရာစက် လည်ပုံကား - ကိလေသဝဋ်ရှိခဲ့လျှင် ကမ္မဝဋ် ဖြစ်မြဲ။
ကမ္မဝဋ်ရှိခဲ့လျှင် ဝိပါကဝဋ်ဖြစ်မြဲ။ ဝိပါကဝဋ်ရှိခဲ့လျှင် ထိုဝိပါကဓမ္မ
တို့၌ ငါ၏ကိုယ်ဟုတွယ်တာသော ကိလေသဝဋ် ဖြစ်မြဲ။ ကိလေသဝဋ်
ရှိခဲ့လျှင် ကမ္မဝဋ် ဖြစ်မြဲ။ ကမ္မဝဋ်ရှိခဲ့လျှင် ဝိပါကဝဋ် ဖြစ်မြဲ။ ဝိပါက
ဝဋ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကိလေသဝဋ် ဖြစ်မြဲ။ ဤကား ဝဋ် ၃ ပါး ချားရဟတ်
ကဲ့သို့ မရပ်မတည် ဟူးဟူးလည် နေပုံတည်း။ သစ်ပင်ကိုမှာ တပင်လုံး
၌ အနံ့သည်သော အစေးရှိ၏။ ထိုအစေးမှ အသီး အဆန် ဖြစ်၏။
ထိုအသီးအဆန်မှ အပင်ပေါက်၏။ ထိုအပင်မှာ အစေးပြန်၏။ ထို
အစေးမှ အသီးအဆန် ဖြစ်ပြန်၏။ ထိုအသီးအဆန်မှ အပင်ပေါက်
ပြန်၏။ မြေဥတု ရေဥတု လေဥတုတို့ကား အစေးကို ပွားစေ

ကုန်၏။ ဥဘု အထောက်ပံ့ကို မရလျှင် အစေးကုန်ခန်း၏။ ထိုသစ်ပင်
မျိုးပြက်၏။ နောက်ဆက်မရှိ။ သစ်ပင်တွေနှင့် သတ္တဝါတွေ တူကြ၏။
အသားနှင့် ကိုယ်သွေးတို့ တူ၏။ အသီးအသစ်နှင့် ကမ္မဝဋ် တူ၏။
အောင်နှင့် ဝိပါကဝဋ် တူ၏။ ဥတုအိုနှင့် လူ့ကာမဂုဏ် နတ်ကာမဂုဏ်
ဗြဟ္မာအာရုံစု တူ၏။ အသားကို ခန်းခြောက်စေတတ်သော ပယောဂ
နှင့် ဝိပဿနာမူ တူ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပြီး၏။

—

ပဋ္ဌာန်းနည်း

၅၄၈။ ဟေ၊ အာ၊ ဓိ၊ နန်၊ သမနန်၊ သ၊ အံ၊ နိ၊ ဥ၊ ပူ။

၅၄၉။ ပစ်၊ သေ၊ ကံ၊ ပံ၊ ဟာ၊ ဣန်၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ သံ၊ ဝိပ္ပဟူ။

၅၅၀။ အတ်၊ နတ်၊ ဝိတ၊ အဝိတ၊ ဒွိစ ပစ္စည်းယူ။

ဟေတု၊ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတိ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ သဟဇာတ၊
အညမည၊ နိဿယ၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ။

ပစ္ဆာဇာတ၊ အာသေဝန၊ ကမ္မ၊ ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊
ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ။

အတ္ထိ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ၊ အဝိဂတ။

‘ဒွိစ’ ကား ဒွိစတု တည်း။ ၂၄ - ပစ္စည်း ဟူလို။

အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတ

၅၅၁။ နန်၊ သမနန်၊ နတ်၊ ဝိတံ၊ လေးတန် အတူတူ။

အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ၊ ဤ ၄ - ပစ္စည်းကား ပစ္စည်း
ပုပ္ဖာပုန် တစ်ဆင့် နည်းဖြစ်၍ နောက်နောက်၌ ‘နန်’ ဆိုလျှင် ဤ ၄ -
ပစ္စည်းကို တလုံးတည်း ယူလေ။

ဟေတုပစ္စည်း

၅၅၂။ ဟိတ်ဒြောက္၊ ခြောက်အာ၊ ဗိန္ဒုဗြာ၊ အာ ဗိ၊ သ - ဗိခွဲ။
လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ။
ဤ ဟိတ် ၆ - ပါးသည်ပင်လျှင် ဟေတုပစ္စည်းမည်၏။ ပကိဏ်းပိုင်း
ဟေတု သင်္ဂဟနှင့် စပ်လေ။

အာရမ္မဏပစ္စည်း

ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသဓရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓရုံ၊ မ္မောရုံ။ ဤ အာရုံ
၆ - ပါးသည်ပင်လျှင်အာရမ္မဏပစ္စည်းမည်၏။ ပကိဏ်းပိုင်းအာရမ္မဏ -
သင်္ဂဟ အတိုင်းပင်။

အဓိပတိပစ္စည်း

အဓိပတိသည်မူကား အာရမ္မဏာဓိပတိ တပါး၊ သဟဇာတဓိပတိ
တပါး ဟူ၍ ၂ - ပါး ရှိ၏။

၅၅၃။ ဣဋ္ဌရုပ် - နာမ်၊ အာ - ဗိမှန်၊ လေးတန် သ - ဗိ ခွဲ။

အနိဋ္ဌရုပ် အနိဋ္ဌနာမ်ကိုကြည့်၍ ဣဋ္ဌရုပ် ဣဋ္ဌနာမ်စုသည် အာရမ္မဏာ -
ဓိပတိပစ္စည်း မည်၏။

အနိဋ္ဌရုပ် ဆိုသည်ကား အမြဲမရှိ။ သူ အလိုမရှိသောရုပ်သည် သူ့မှာ
အနိဋ္ဌ မည်၏။ အလိုရှိလျှင် ဣဋ္ဌ မည်၏။

စိတ်၌ ဒေါသမူဒွေ၊ မောဟမူဒွေ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်
စိတ်၊ ဤငါးခုသည် အနိဋ္ဌဧကန်တည်း။ ကြွင်းသော စိတ်စုသည် ဣဋ္ဌ
မျိုးတည်း။ စေ၌ ဒေါသ၊ ဣဿ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊
ဤငါးခုသည် အနိဋ္ဌဧကန်တည်း။ ကြွင်းသော စေ ၄၇ - ခုသည်ဣဋ္ဌမျိုး
တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်ဧကန် ဣဋ္ဌတည်း။ ဣဋ္ဌဖြစ်သော ရုပ်နာမ်စုသည်
အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းတည်း။

သမုစ္စည် ပိုင်းမှာ လာပြီးသော ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ ဝီရိယ၊ ဝီရိယ၊ ဝီရိယ ဟူသော
အဓိပတိ ၄ - တန်သည် သဟဇာတဓိပတိပစ္စည်းတည်း။ ဦးဟိတ် ၁၉၁

တိဟိတ်ဇော ဗိုလ်ဇောတို့၌သာ ရထိုက်၏။ ကာမဇောတို့၌ ရံခါသာ ရ၏။ အပ္ပနာဇောတို့၌ တခုခု အမြဲရ၏။ ထို့တွင် ဣဋ္ဌရုပ်နာမ်သည် အလေးဂရုပြုသော သူတို့မှာသာ အဓိပတိ တပ်နိုင်သည်။ အလေးဂရု မပြုသော သူတို့မှာ အဓိပတိ မတပ်နိုင်။

ညီတော်မင်းနန်သည် ဇနပဒကလျာဏီကို ခင်မင်သမှု အလေးပြု သောအခါ၌ ဇနပဒကလျာဏီရှိ ရုပ်နာမ်စုသည် ညီတော်မင်းနန်၏ စိတ်အား အာရမ္မဏအဓိပတိ တပ်၏။ နောက် ခင်မင်မှု မရှိသောအခါ မတပ်။ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝီမံသတို့လည်း အလွန်အားကြီးစွာ ထက်သန် ကြမှ အဓိပတိ တပ်နိုင်ကြကုန်သည်။ မထက်သန်ကြလျှင် မတပ်နိုင် ကြကုန်။ (အဓိပတိ ၂ - မျိုး။)

အနန္တရပစ္စည်းစသည် ၄ - မျိုး

၅၅၄။ ခြားမဲ့ ရှေ့နာမ်၊ ပစ္စည်းနာမ်၊ နောက်နာမ်အား အမြဲ။

အခြားမဲ့ဖြစ်သော ရှေ့ရှေ့ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးသည် နောက်နောက် နာမက္ခန္ဓာ ၄ - ပါးအား အမြဲလျှင် အနန္တရပစ္စည်းတပ်၏။ ဒုတိတဘ ဝင် နာမက္ခန္ဓာ ၄ - ပါးသည် စလနဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ၄ - ပါးအား အနန္တရပစ္စည်းတပ်၏။ စလနဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ၄ - ပါးသည် ဥပပစ္ဆိမ ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ၄ - ပါးအား အနန္တရပစ္စည်းတပ်၏။ ဤနည်းအတိုင်း အနုမတဂ္ဂသံသရာမှာ အနန္တရပစ္စည်း တဆက်တည်းသွားတည်း။ (ရိ နိဗ္ဗာန်စံသော နောက်ဆုံး စုတိစိတ်ဘဝသည်သာ နောက်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် မလာ၍ မတပ်ရသည်။)

အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတ ၄ - မျိုး ပြီး၏။

--

သဟဇာတ

၅၅၅။ စိတ်၊ စေ၊ ဘုတ်စု၊ ဝတ္ထု၊ သန္ဓေ၊ ဤလေးထွေ၊ တပ်လေ သဟဇ။

သဟဇာတပစ္စည်းတပ်သောတရားကား စိတ်အကုန်၊ စေတသိက်အကုန်၊

သက်ရှိသက်မဲ့သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဟဇာတတရားကြီးလေးပါးအနက်၊
ပဉ္စသန္ဓေအခါ၌ ရှိသော ဟဒယဝတ္ထု၊ ဤ ၄ - ပါးတည်း။

အညမည

၅၅၆။ စိတ်၊ စေ၊ ဘုတ်စု၊ ဝတ္ထုသန္ဓေ၊ ဤလေးထွေ၊ တပ်လေ
အညမည။

ရှေ့သဟဇာတနှင့် ပစ္စည်းအရ အတူတူ။ ရှေ့သဟဇာတမှာ တကွဖြစ်
သမျှအား အကုန်တပ်သည်။ ဤအညမညမှာ အချင်းချင်းအားသာ
တပ်သည်။ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

နိဿယ ၂ - မျိုး

၅၅၇။ သဟဇာတ်စု၊ ဝတ္ထုပုရေ၊ ဤနှစ်ထွေ၊ တပ်လေ နိဿယ။

နိဿယပစ္စည်းသည် သဟဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ
ဟူ၍ ၂ - မျိုး ရှိသည်။

ထိုသို့ သဟဇာတနိဿယ ဆိုသည်ကား သဟဇာတပစ္စည်းတရား
၄ - ပါးစုကိုပင် ဆိုသည်။

ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းဆိုသည်ကား ပဝတ္တိအခါ၌ ဖြစ်သော
စက္ခုဝတ္ထု၊ သောတဝတ္ထု၊ သာနဝတ္ထု၊ ဇိဝှာဝတ္ထု၊ ကသယဝတ္ထု၊ ဟဒယ
ဝတ္ထု၊ ဤဝတ္ထုရုပ် ၆ - ခုကို ဆိုသည်။ ဤ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ
ပစ္စည်းအစီအရင်သည်ကား ပကိဏ္ဍိယပိုင်း ဝတ္ထုသက်တမ်း၌ လည်းကောင်း၊
ဝိသိယပိုင်းကွပ် မှီရာ ဝတ္ထုစစ်ခန်း၌လည်းကောင်း၊ ဘုံပိုင်း မရဏသန္ဓေဝိသိ
မှီရာ ဝတ္ထုစစ်ခန်း၌လည်းကောင်း အကျယ်လာပြီ။

နိဿယ ၂ - မျိုး ပြီး၏။

ဥပနိဿယ - ၃ မျိုး

၅၅၀။ အာရမ္မဏှ၊ နန္ဒိရူန္တိ၊ ပကတူပေါ၊ ဤသုံးထွေ၊ ခွဲလေ ဥပ -
နိဿယ။

၅၅၉။ အာရမ္မဏှ၊ ဓာဝိ ဟူ၊ နန်မူ နန္ဒရ။

၅၆၀။ နာမ်၊ ရှိ၊ ပညတ်၊ အဇ္ဈတ်၊ ဗဟိဒ္ဓါ၊ ကျယ်ဝန်းစွာ၊
အညာ ပကတူပ။

ဥပနိဿယပစ္စည်းသည် အာရမ္မဏှပနိဿယပစ္စည်း၊ အနန္တရပနိဿယ
ပစ္စည်း၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ဟူ၍ သုံးမျိုး ရှိ၏။

ထို့တွင် အာရမ္မဏှပနိဿယပစ္စည်းဆိုသည်ကား - အာရမ္မဏှဓိပတိ
ပစ္စည်းကိုပင် ဆိုသတည်း။

အနန္တရပနိဿယပစ္စည်းဆိုသည်ကား - အနန္တရပစ္စည်းကိုပင် ဆိုသ
တည်း။

ပကတူပနိဿယပစ္စည်းကား - အလုံးစုံသော ရုပ်၊ အလုံးစုံသော
နာမ်၊ အချို့အချို့သောပညတ်၊ အဇ္ဈတ္တတရား၊ ဗဟိဒ္ဓတရား အလွန်
ကျယ်ဝန်းစွာ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ယခုအခါ သာသနာဝင် လူရှင် အပေါင်းတို့၌
ဖြစ်ကြသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့အား ပကတူပနိဿယပစ္စည်းတပ်၏။
ထိုအတူ သာသနာအစဉ် သံဃာတော် အဆက်ဆက်တို့သည် လည်း
ကောင်း၊ ဘိုးဘေးစဉ်လာ အဆက်ဆက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဆရာ
မိဘတို့သည်လည်းကောင်း ထို ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့အား ဥပနိဿယ
ပစ္စည်းတပ်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ လူမျိုးတို့၏ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့မှာလည်း ထိုနည်းတူ
သိလေ။

မင်းစိုးရာဇာတို့သည် တိုင်းသူ ပြည်သားတို့၏ တရားစောင့်ခြင်း
မစောင့်ခြင်း ဆင်းရဲခြင်း ချမ်းသာခြင်းတို့အား မိုးရေ မိုးပေါက်တို့

သည့် သတ္တဝါ အများတို့ ချမ်းသာခြင်းအား၊ တယောက်သော ပညာရှိ ကြီးသည် အများသော လူတို့၏ ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းအား၊ တယောက် သော သူမိုက်ကြီးသည် အများသော သတ္တဝါတို့ အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း အား၊ ယခုပြုသော ကုသိုလ်စုသည် နောင် ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုး ဝိပါက် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်အား၊ နောင်ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုးဝိပါက် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့သည်ထိုကို အလိုရှိကြသော သူတို့မှာ ယခု ကုသိုလ် တရားဖြစ်ပွားခြင်းအား ဥပနိဿယပစ္စည်း တပ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အလွန် ကျယ်ဝန်း၏။ အကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အချင်းချင်းအားလည်း ကောင်း၊ ကုသိုလ်အများကတတို့အား လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်သည် ကုသိုလ် အချင်းချင်း ကားလည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်အများကတတို့အား လည်းကောင်း၊ အများကတသည် အများကတအချင်းချင်းအား လည်း ကောင်း၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့ ကားလည်းကောင်း ဥပနိဿယပစ္စည်း တပ်၏။

ဥပနိဿယ ၃ - မျိုး ပြီး၏။

ပုရေဇာတ ၂ - မျိုး

၅၆၁။ ဝတ္ထု၊ ပုရေ၊ အာပုရေ၊ နှစ်ထွေ ပုရေဇ။

၅၆၂။ ရုပ်နိပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အမှန် အာပုရ။

ပုရေဇာတပစ္စည်းသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတ ပစ္စည်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်းသည် ဝတ္ထု- ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပင်တည်း။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ခု သည် အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်းမည်၏။ ဝိထိပိုင်းတွင် ပဉ္စဒွါရဝိထိတို့၌ လည်းကောင်း၊ ဘုံပိုင်းတွင် မရဏာသန္တဝိထိတို့၌လည်းကောင်း ပစ္စုပ္ပန် ပညာရုံတို့၏ ပုရေဇာတ အစီအရင်ကို ပြဆိုလျက်ရှိလေပြီ။

ပစ္စည်းက အဖြစ် ရှေ့ကျ၍ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ် နောက်ကျသည်ကား ပုရေဇာတတည်း။

ပုရေဇာတ ၂ - မျိုး ပြီး၏။

ပစ္ဆာဇာတ

၅၆၃။ သတ္တရှိနေ၊ ငြိ ရုပ်တွေအား၊ စိတ်၊ စေ နှစ်ဖြာ၊ နောက်
နောက်လာ၊ တည်ငှာ ပစ္ဆာဇာတ။

သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှာ ရှိနေကုန်သော ရှေးဦးစွာဖြစ်နှင့်၍ ငြိသို့
ပြေ၍ နေကုန်သော အလုံးစုံသော ဟေုသပုဋ္ဌာနိက ရုပ်တို့အား ဖ. ပြံ
တည်ခြင်းငှာ အကျဉ်းပြု ကုန်သော နောက်နောက် ဆက်ကာ ဆက်ကာ
ဖြစ်၍ လာကုန်သော စိတ် စေတသိက် တရားတို့သည် ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း
တည်း။ ရှေးဦးက ခေါက်သောကောဝိပ သစ်ပင်တို့ကို နောက်နောက်
ရွာသော မိုရေ ခို သိက်သည် နောက်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြု ကုန်သို့
တည်း။

ပစ္ဆာဇာတ ပြီး၏။

--

အာသေဝန

၅၆၄။ ရှေ့ဇော ဇာတ်တူ၊ ကု၊ ကူ၊ ကြိယာ၊ နန္တရာ၊ ပွားငှာ
သေဝန။

ကုသိုလ်ဇောလျှင် ကုသိုလ်ဇောချင်း၊ အကုသိုလ်ဇောလျှင် အကုသိုလ်
ဇောချင်း၊ ကြိယာဇောလျှင် ကြိယာဇောချင်း။ ဤသို့ ဇာတ်တူအား ဖြင့်
အဆင့်ဆင့် ပွားများရေးခြင်းငှာ ကျေးဇူးပြုကုန်သော အနန္တရဖြစ်သော
ရှေးရှေးသော ကုသိုလ်ဇော၊ အကုသိုလ်ဇော၊ ကြိယာဇော စိတ်
စေတသိက်တို့သည် အာသေဝနပစ္စည်း မည်၏။

အာသေဝန ပြီး၏။

--

ကမ္မ ၂ - မျိုး

၅၆၅။ သဟဇာတ၊ ခဏနာနာ၊ စေတနာ၊ မှတ်ပါ နှစ်ကမ္မ။

၅၆၆။ သ-မှာ လုံးစုံ၊ နာနာတုံ၊ ကု၊ ကုန် အထိတ်ရ။

ကမ္မာစွည်းသည် သဟဇာတကမ္မ၊ နာနာကမ္မဏိကကမ္မ ဟူ၍ နှစ်ပါး
ရှိ၏။

သဟဇာတကမ္မ ဆိုသည်ကား - စိတ်တရုယုတ် ကိုးဆယ်မှာ ရှိသော အလုံးစုံသော စေတနာစေတသိက်တည်း။

နာနာက္ခဏိကကမ္မဆိုသည်ကား - အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စေတနာ ၂၁ - ခု၊ အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂ - ခု၊ ပေါင်း ၃၃ - ခုတည်း။

ဤနာနာက္ခဏိကကမ္မအကောင်း အပိုင်း ဂ မှတုတ္တု၌လည်း သော ကံစု ပင်တည်း။ မဂ်ကံ လေးပါးလည်း ပါ၏။

ကမ္မ ၂ - မျိုး ဖြစ်၏။

ဝိပါက

၅၆၇။ သုံးဆယ် ခြောက်ထွေ၊ ငါးစိတ် စေ၊ နှစ်လေ ဝိပါက။

ဝိပါကစိတ် ဆတ္တိလ၊ ထိုဝိပါကဆတ္တိလနှင့် ယှဉ်သော စေတသိက် ၃၁ - ခုသည် ဝိပါကပစ္စည်း မည်၏။

ဝိပါက ဖြစ်၏။

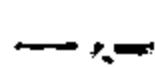

အာဟာရ ၂ - မျိုး

၅၆၈။ ထောက်ပံ့ခိုင်ဘွယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်၊ လေးသွယ် အာဟာရ။

သမုပ္ပည်းပိုင်း မိဿကသင်္ဂဟ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကပဋ္ဌိကာရာဟဿ ဟူသော ရုပ်အာဟာရ တပါး၊ စိတ်တရုယုတ် ကိုးဆယ်၌ ရှိသော သေ တရုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတနာတရုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စိတ်တရုယုတ် ကိုးဆယ် ဟူသော နာမ်အာဟာရ သုံးပါး။ ဤအာဟာရငါးရား လေးပါးသည် ထောက်ပံ့ခိုင်ဘွယ် ကျေးဇူးကြွယ်သောကြောင့် အာဟာရမုပ္ပည်း မည်၏။

အာဟာရ ၂ - မျိုး ဖြစ်၏။

ဣန္ဒြိယ ၃-မျိုး

၅၆၉။ သဟ၊ ပုရံ၊ ဇိဝိတံ၊ သုံးတန် ဣန္ဒြိယ။

၅၇၀။ စိတ်၊ ဇီ၊ ဝေ၊ ဝိ၊ သဒ်၊ သ၊ မိ၊ ပညိ နာမ် ရှစ်သ။

၅၇၁။ ဝတ္ထုငါးလီ၊ ဝတ်ပုရီ၊ ရုပ်ဇီ၊ ဇိဝိတ။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်းသည် သဟဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်း၊ ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း ဟူ၍ သုံးပါး ရှိ၏။

စိတ်၊ နာမ်ဇိဝိတ၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညိန္ဒြေ၊ ဤ နှစ်ဣန္ဒြေရှစ်ပါးသည် သဟဇာတိန္ဒြိယ မည်၏။

စက္ခု ဝတ္ထု၊ သောတဝတ္ထု၊ ဃာနဝတ္ထု၊ ဇိဝ္ဗာဝတ္ထု၊ ကာယဝတ္ထု ဟူသော ဝတ္ထုငါးလီသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ မည်၏။

ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြေသည် ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယ မည်၏။ ကဗျာ၌ ‘ဝိ သဒ်’ ကို ရှေ့နောက် ပြန်လေ။

ဣန္ဒြိယ ၃ - မျိုး ပြီး၏။

ဈာနပစ္စည်း

၅၇၂။ တက်၊ စာ၊ ဝိ၊ ဝေ၊ ကေဂ္ဂေ၊ ငါးထွေ ရှုဈာန။

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ ဝေဒနာသုံးခု၊ ကေဂ္ဂတော၊ ဤ ငါးထွေသည် အာရုံကို ကပ်၍ ရှုမှုကြောင့် ဈာနပစ္စည်း မည်၏။

ဈာနပစ္စည်း ပြီး၏။

မဂ္ဂပစ္စည်း

၅၇၃။ ပဉ္စ၊ တက်၊ ဝါ၊ ကမ်၊ အာဇိဝနံ၊ ဝါယာမ်၊ သ၊ မိ၊ ဒိဌံ။

ပညာ၊ ဝိတက်၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ ဝါယာမ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ဒိဌိ၊ ဤ မဂ္ဂင်္ဂတရား ၉ - ပါးသည် မဂ္ဂပစ္စည်း မည်၏။

မဂ္ဂပစ္စည်း ပြီး၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

၅၇၄။ စိတ်၊ စေ လုံးစုံ၊ နာမ် အကုန်၊ ယှဉ်တုံ သမ္ပယုတ်။

စိတ်ကုသိုလ် ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေပညာသမ္ပယုတ်၊ နာမ်
တရား အကုန် အလုံးစုံသည် ဖြစ်တူ၊ ပျက်တူ၊ အပျက်တူ၊ အပျက်
ဟူသော အင်္ဂါ ၄ - ပါးနှင့် ပြည့်စုံစွာ အချင်းချင်း ဟုတ်ကြခြင်း၊ ကြောင်း
သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း မည်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ပြီး၏။

--

ဝိပ္ပယုတ္တ ၃ - ဖျိုး

၅၇၅။ သဟ၊ ပစ္ဆေ၊ ဝတ်ပုရေ၊ သုံးထွေ ဝိပ္ပယုတ်။

၅၇၆။ ရုပ်အား နာမ်က၊ ရုပ်က နာမ်အား၊ တင်တုံပြီး၊ နှစ်ပါး
သဟသုတ်။

ဝိပ္ပယုတ္တ စည်းသည် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်၊
ပစ္ဆေဇာတဝိပ္ပယုတ် ဟူ၍ သုံးပါး ရှိ၏။ ကဗျာမှာ 'ပစ္ဆေ၊ ပုရေ'
ပြန်လေ။

ထို ၃ - ပါးတွင် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ဆိုသည်ကား အသိ၊ အခြား
မသုတ်။ သဟဇာတပစ္စည်းကြီးထဲမှ ရုပ်အားတပ်သော နာမ်၊ နာမ်
အား တပ်သောရုပ်ကို ထုတ်၍ သိရမည်။ ပဋိန္ဒရားပွေရုပ် ပဝတ္တိဗိတ္တဇ
ရုပ်အား တပ်သော နာမ်စု၊ ပဋိသန္ဓေနာမ်အားတပ်သော ဟင်္သာမတ္တု
ရုပ်သည် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် မည်၏ ဟု ထုတ်လေ။

ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်သည် ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း အတိုင်းပင်
တည်း။

ပစ္ဆေဇာတဝိပ္ပယုတ်သည် ပစ္ဆေဇာတ ပစ္စည်းအတိုင်းပင်တည်း။

ဝိပ္ပယုတ္တ ၃ - ဖျိုး ပြီး၏။

--

အတ္ထိ ၆ - မျိုး

၅၇၇။ သ, ဝတ်, အာပူ၊ ပစ်, ဟာ, ရှူ။ ခြောက်ဆူ အတ္ထိထုတ်။
 အတ္ထိပစ္စည်းသည် သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ အာရမ္မဏ-
 ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိဟူ၍
 ၆ - ပါး ထုတ်။

သဟဇာတတ္ထိကား - သဟဇာတပစ္စည်းကြီးပင်တည်း။

ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိကား - ဝတ္ထု ပုရေဇာတ ပစ္စည်း အတိုင်းပင်
 တည်း။

အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ ကား - အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်းအတိုင်း
 ပင်တည်း။

ပစ္ဆာဇာတတ္ထိကား - ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းအတိုင်းပင်တည်း။

အာဟာရတ္ထိကား - ရုပ် အာဟာရပစ္စည်း အတိုင်းပင်တည်း။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိကား - ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း အတိုင်း ပင်တည်း။
 အနည်ကို အစွဲပြု၍ သိလေ။

အတ္ထိ ၆ - မျိုး ပြီး၏။

အဝိဂတပစ္စည်းသည် အတ္ထိပစ္စည်းနှင့် လုံးလုံး တူ၏။

ပစ္စည်းသရုပ် ဝေဘန်ခန်း ပြီး၏။

သဟဇာတ ၁၅ - မျိုး

၅၇၈။ သ, နိ, အတ္ထိ၊ အဝိဂတာ၊ ဤလေးဖြာ။ ဟော သဟဇာ။

သဟဇာတကြီး၊ သဟဇာတနိဿယကြီး၊ သဟဇာတတ္ထိကြီး၊ သဟ
 ဇာတ အဝိဂတကြီး။ ဤကား သဟဇာတ အလုံးစုံကို ခြုံမိသော
 သဘာဝကြီး လေးပါးတည်း။

၅၇၉။ အည, ဝိ, သံ၊ ဝိပလေးတန်၊ မဇ္ဈိ သဟဇာ။

အည ဘည၊ ဝိပါက၊ သမ္ပယုတ္တ၊ ဝိပယုတ္တ။ ဤကား သဟဇာတ
 အလတ် လေးပါးတည်း။

၅၈၀။ ဟေ၊ မိ၊ ဟာ၊ ကံ၊ ဣနံ၊ မဂ်၊ ဈာန်၊ မှတ်ရန် ငယ်သဟ။

ဟေတု၊ သဟဇာတာမိတိ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ သဟဇာတ ဟာရ၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ။ ဤသည်ကား သဟဇာတအငယ် ၇ - ပါးတည်း။ 'ဟာ၊ ကံ' နှင့် 'မဂ်၊ ဈာန်' ကား အပြန်။ သဟဇာတကြီးလေးပါး။ သဟဇာတငယ် ၇ - ပါး။ ပေါင်း သဟဇာတ ၁၅ - ပါး ဖြစ်၏။

၅၈၁။ သန္တိအခါ၊ ကမ္မဇာ၊ နောက်မှာ စိတ္တဇ။

၅၈၂။ ဝတ္ထုနှင့် သန်၊ အပြန်ဖြန်၊ သုံးတန် သဟဇ။

သဟဇာတ်ရုပ် ဆိုသည်ကား - ပဉ္စဝေါကာရတို့၌ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ မဟာဘုတ် ဥပါဒါရုပ်စု၊ နောက် ပဝတ္ထိအခါမှာ စိတ္တဇမဟာဘုတ် ဥပါဒါရုပ်စု၊ ပဋိသန္ဓေနှင့် အပြန်အလှန် တပ်ကြသော ပဋိသန္ဓေ ဟဒယာတ္ထရုပ်စု။ ဤကား နှစ် ဝတ္ထု သဟဇာတပစ္စည်းကိုရသော သဟဇာတရုပ် ၃ - မျိုးတည်း။

၅၈၃။ နှစ်ဆယ့်လေးဖြာ၊ ဥပါဒါ၊ မဟာဘုတ်မှရ။

ဥပါဒါရုပ် ၂၄ - ပါးသည် ကလာပ်တူမဟာဘုတ်မှ သဟဇာတ ပစ္စည်းကို ရ၏။

၅၈၄။ ဝတ္ထုနှင့် သန်၊ နာမ်၊ မဟာဘူ၊ ကလာပ်တူ၊ ယူလေ အည မည။

ပဋိသန္ဓေအခါ၌ အတူဥပါဒ်ကြသော ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမ်ခန္ဓာစုသည် အပြန်အလှန်တပ်ကြသော အညမညတမျိုး။

ကလာပ်တူ နာမ်ခန္ဓာချင်းဝင်း တပ်ကြသော အညမည တမျိုး။

သက်ရှိသက်မဲ့ ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်ကြီး လေးပါးသည် အချင်း ချင်းတပ်ကြသော အညမည တမျိုး။ (အညမည ၃ မျိုး။)

အညမည ရလျှင် သဟဇာတလည်း ရတော့သည်။

၅၀၅။ မိမိနှင့်မူ၊ အတူ ဖြစ်ရန်၊ ကျေးဇူးသန်၊ အမှန် သဟဇ။

သဟဇာတပစ္စည်းဆိုသည်ကား-ဥပဒေ၊ နှစ် ငါးနှင့် အတူဥပဒေနှင့် အောင်ကျေးဇူးပြုမှုတည်း။ သဟဇာတ ၁၅-မျိုးတို့၌ သူ့ပစ္စည်းနှင့် သူ့ပစ္စည်းပွင့် သဟဇာတ ဖြစ်ကြမှုကို ဆုံးဖြတ်နေအခွင့် ပြု၏။

သဟဇာတ ၁၅ - မိုး ဖြစ်။

ဥပသဟဇာတ ၂ - မှိုး

၅၀၆။ ရုပ်အာဟာရံ၊ ဇီဝိတံ၊ မှတ်ရန် တဌာန။

ဤ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း၊ ရုပ်ဇီဝိတ်ခြွယ်ပစ္စည်း ၂-ပါးသည် သာမဏဘဝမျိုးမှ အလွတ်တည်း။

ရုပ်အာဟာရသည် ကာမသတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အာဟာရဇရုပ်ကို
ဖြစ်စေသော်လည်း ဌီဇဏသို့ရောက်မှ ဖြစ်စေသောကြောင့် သဟဇာတမှု
မျိုးမဟုတ်။ ကလပ်တူ ကလပ်ပြားဖြစ်သော ကမ္မဇ၊ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇရုပ်
တို့ကိုမူကား ထောက်ပံ့မှုသာ ရှိ၏။ ဖြစ်စေမှုပင် မရှိ။ ထို့ကြောင့် သဟ
ဇာတမျိုးမှ လွတ်လေ၏။

ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်တို့ကို စေ၍ရှောင်ရှားသော
ရှိ၏။ ဖြစ်စေမှု မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် သဟဇာတမျိုးမှ လွတ်၏။ သဟ
ဇာတမျိုးနှင့်သဘောနီးစပ်သောကြောင့်ဥပသဟဇာတ၂ မျိုးဆိုသင့်၏။

ဥပသဟဇာတ၌ - ဖျိုး ပြီး၏။

ဝတ္ထုပုရဇာတမျိုး ၆ - ပါး

၅၀၇၆ ဝတ္ထုပုရေ၊ စုံခြောက်ထွေ၊ နှစ်လေ တဌာန။

ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာ -
တိန္ဒြိယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်၊ ဝတ္ထုပုရေဇာ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုပုရေဇာ -

ဇာတအဝိဂတ၊ ဤကား ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး ၆ - ပါးတည်း။
ဤ ၆ - ပါးသည် အသုံးစုံသပ်မိကြ၏။ မိမိတို့ကို မှီ၍ ဖြစ်ကုန်သော
နာမ်တရားတို့အား တပ်သည်။

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး ၆ - ပါး ဖြီး၏။

အာရမ္မဏပုရေဇာတသက်သက်မျိုး

၅၀၈။ အာရုံပုရေ၊ သုံးပါးထွေ၊ မှတ်လေ တဌာန။

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈ - ခုသည် မိမိကို အာရုံပြုကုန်သော
နာမ်တရားတို့အား အာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတဝတ္ထိ၊
အာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ ၃ - မျိုး တပ်၏။

အာရမ္မဏပုရေဇာတသက်သက် ဖြီး၏။

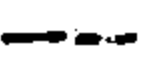

ဝတ္ထာရမ္မဏ ၅ - မျိုး

၅၀၉။ ဝတ်အာပုရေ၊ ငါးခုထွေ၊ မှတ်လေ တဌာန။

အာဝဇ္ဇန်း၊ ဇော၊ တဒါရုံတို့၏ မိမိရာ ဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်
ကြသောအခါ ထိုဟဒယဝတ္ထုသည် ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထာ -
ရမ္မဏပုရေဇာတ နိဿယ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဝတ္ထာ -
ရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ ဤ ၅ မျိုး
တပ်၏။

ဝတ္ထာရမ္မဏ ၅ - မျိုး ဖြီး၏။

ပစ္ဆာဇာတ ၄ - မျိုး

၅၁၀။ ပစ္ဆာဇာတေ၊ လေးပါးထွေ၊ မှတ်လေ တဌာန။

ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတ
အဝိဂတ၊ ဤလေးမျိုးတည်း။

ပစ္ဆာဇာတ ၄ - မျိုး ဖြီး၏။

ဤတွင် ပစ္စုပ္ပန်သက်သက် ပစ္စည်းမျိုး ဖြီး၏။

အတိတ်သက်သက် ပစ္စည်းမျိုး

၅၉၁။ အနန္တရေ၊ ခြောက်ပါးထွေ၊ မှတ်လေ တဌာန။

အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ အဘေဝ ဝန၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ၊
အနန္တရ ခြောက်မျိုး။

၅၉၂။ ရုပ်ကပ္ပဇံ၊ ဝိပါက်နာမ်တို့၊ ဖြစ်ရန် နာနာ၊ ဧကိကာ၊
နှစ်ဖြာ ပစ္စယ။

ကမ္မဇရုပ် ၂၀၊ ဝိပါက်ဆတ္တိ သနာကေန္တ ၄ - ပါးတို့အား ဖြစ်
စေသမှု ကျေးဇူးပြုသော အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် နာ
နာက္ခဏိက စေတနာသည် ဗုဗ္ဗလဖြစ်အံ့၊ နာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စည်း။
ဗသဝဖြစ်အံ့၊ ပကတူပနိဿယနှင့် နာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စည်း ၂ - မျိုး
ရ၏။

၅၉၃။ လေးခု မဂ်မှာ၊ စေတနာ၊ ခြောက်ဖြာ ပစ္စယ။

အနန္တရဇိုလ် ၄ - ခုအား တပ်သော မဂ် ၄ - ခု စေတနာသည်
အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မ၊ နတ္ထိ၊
ဝိဂတ၊ ခြောက်မျိုး ရ၏။

ဤတို့ အတိတ်သက်သက် ပစ္စည်းမျိုး ဖြီး၏။

အာရမ္မဏ မျိုး - ၃

၅၉၄။ ဆိုပြီး ကြွင်းကျန်၊ အာရမ္မဏ၊ သုံးတန် ပစ္စည်းမျိုး။

အာရမ္မဏ ရှစ်မျိုးရှိသည်တွင် ရှေးရှေး အာရမ္မဏပုရေဇာတ အစ
ရှိသည်တို့၌ အာရမ္မဏအစိတ်ငယ်ငါးမျိုး ပါဝင်လေပြီ ဖြစ်၍ အကြွင်း
အာရမ္မဏမျိုး ၃ - ခုသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ အာရမ္မဏကြီး၊
အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ။ ဤ ၃ - မျိုးတည်း။

ထို ၃ - မျိုးတွင် ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် ကာလဝိမုတ် ဖြစ်
သော အလုံးစုံသော တရားတို့သည် စိတ် စေတသိက်အကုန် ပစ္စယပွန်
တရားကိုအား ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး

ပြု နှုတ်၏။ အာရပ္ပဏာပစ္စည်းမဟုတ်သော တရားမည်သည် တစုံတခုမျှ မရှိ။ အာရပ္ပဏသင်္ဂဟအတိုင်း ဝေဘန်လေ။

၅၉၅။ ရှစ်လောဘမူ။ မဟာကု၊ လေးခု ဩဏ်ကြိယာ။

၅၉၆။ လောကုတ် ရှစ်ခု၊ ဤစိတ်စု၊ ဂရု ပြုဟတ်စွာ။

လောဘမူ ရှစ်၊ မဟာကုသိုလ် ရှစ်၊ မဟာကြိယာဉာဏ သပ္ပယုတ် ၄၊ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု၊ ဤ ၂၀ - နှစ်သော စိတ်စုသည် အာရုံကို အလေးဂရု ပြုတတ်သော စိတ်မျိုးတည်း။

လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုသည် နိဗ္ဗာန်ကို အလေးပြု၏။

(ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ဖြစ်သော) မဟာကြိယာ ဉာဏသပ္ပယုတ် ၄ - ခုသည် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို အလေးပြု၏။

မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခုသည် လောကီကုသိုလ် ၁၇ - ခု၊ အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို အလေးပြု၏။

လောဘမူစိတ်ရှစ်ခုသည် ဣန္ဒြိယဖြစ်သော အလုံးစုံသော လောကီစိတ် စေတသိက် ရုပ်တို့ကို အလေးပြု၏။

လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုသည်သာ အလေးပြု မြဲ၏။ ကြွင်းသောစိတ် တို့ကား မမြဲ။

ပဏဘူပနိဿယ

၅၉၇။ ပဏဘူဟုံ၊ အကြွင်းမဲ့၊ လုံးစုံ နာမ်အားသာ။

ပဏဘူပနိဿယ နှစ်မျိုး ရှိသည်တွင် အတိတ်ဖြစ်သော ဗလပကုသိုလ် အကုသိုလ် ပဏနာမိ ဟူသောပဏဘူပနိဿယသည် နာနာကွဏိက ကပ္ပာပစ္စည်းတွင် ပါဝင်လေပြီး၍ အကြွင်းစုကိုသာ ဤအရာ၌ လိုအပ်၏။

ပြုပြီးသော ဒါနမူ သီလမူ ဘာဝနာမူကို စွဲ၍ လောဘ ဒေါသ မာန စသည် ဖြစ်ပွားသော သူတို့အား ဖြစ်ပြီးသော အတိတ်ကုသိုလ်

သည် အကုသိုလ်ဖြစ်ပွားခြင်းငှာ ကျေးဇူးပြု၏။ ပြုလတ္တံ့သော ဒါနမှ သီလမှ ဘာဝနာမှကိုစွဲ၍ လောဘ ဒေါသ မာန စသည် ဖြစ်ပွားသော သူတို့အား ဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂတ် ကုသိုလ်သည် အကုသိုလ် ဖြစ်ပွားခြင်းငှာ ကျေးဇူးပြု၏။

မိမိပြုပြီးသော အတိတ်အကုသိုလ်တို့ အတွက် အပါယ်သို့ကျမည်ကို ကြောက်လန့်၍ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ဈာန်တရား မဂ်တရားတို့ကို အားထုတ်သောသူတို့အား အတိတ် အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်ဖြစ်ပွား ခြင်းငှာ ကျေးဇူးပြု၏။ ဒုစွရိုက်အကုသိုလ်တို့ ရှေ့သို့ ဖြစ်လတ်သည်ကို ကြောက်လန့်၍ ဈာန်တရား မဂ်တရားကို အားထုတ်သော သူတို့ အား အနာဂတ်အကုသိုလ်သည် ဈာန်တရား မဂ်တရား ဖြစ်ပွား ခြင်းငှာ ကျေးဇူးပြု၏။

ဤသို့ အာရုံသည်ဖြင့် ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသည် အလွန် ဆန်း ကြယ်၏။ ဤကွင် ကာလသုံးပါး ကာလဝိမုတ်ပစ္စည်းမျိုး ပြီး၏။

သဘာဝ ရှစ်ရာသီ ပြီး၏။

—

သဟဇာတကြီး လေးပါး

ဤသဘာဝရာသီ၌ တည်၍ ၂၄ - ပစ္စည်းတို့၏ အခွင့်ကို အမြက်မျှ ပြဆိုပေအံ့။

လူ့ရှိခွာ တခုသော သာယာတွင်းကို အင်ရုံပြု၍ လောဘမူစိတ် ရှစ်ခု တွင် သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂုဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက ပဏမဇိတ် သည်ဘောကိစ္စ ၇ - ကြိမ် ဖြစ်ရာဝယ် သောမဇောအရိုက်၌ စိတ် ၁၊ စေ တသိက် ၁၉၊ ပေါင်း သမ္ပယုတ္တဓမ္မ ၂၀ - ဖြစ်၏။

မီးတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် မီးတောက်မှ မီးရောင်အလင်းတွေ တိုက်ခန်းနှင့် အပြည့် ဖြစ်ပေါ်လက်သို့ ထို ၂၀ - သော သမ္ပယုတ္တဓမ္မကို ဥပါဒ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ထို ၂၀ - တို့မှ စိတ္တဇရုပ် ကလာပ်တွေ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် အပြည့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်၏။

ထို ၂၀ - တို့သည် မိမိတို့ အချင်းချင်းအားလည်းကောင်း၊ ထို စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့အားလည်းကောင်း သဟဇာတကြီး လေးချက် တပြိုင်နက် တပ်ကုန်၏။ ကျေးဇူးပြုကုန်၏ ဟူလို။ (သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂ္ဂဟ) ။

ထိုစိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့၌ ပါရှိသော မဟာဘူတ ၄ - ပါးတို့သည် ကလာပ်တူ မဟာဘူတ အချင်းချင်းအားလည်းကောင်း၊ ကလာပ်တူ ဥပါဒါရုပ်တို့အားလည်းကောင်း သဟဇာတကြီးလေးချက် တပြိုင်နက် တပ်ကုန်၏။

သဟဇာတကြီး လေးပါး ပြီး၏။

—

သဟဇာတလတ် ၄ - ပါး

ထို ၂၀ - တို့သည် အချင်းချင်းအား အညမည၊ သမ္ပယုတ္တ ၂ - ပစ္စည်း ပိုမို၍ တပ်ကုန်၏။ ထိုစိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့အား ဝိဇ္ဇယုတ္တပစ္စည်း ပိုမို၍ တပ်ကုန်၏။ ထိုစိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့၌ ပါရှိသော မဟာဘူတလေးပါး တို့သည် ကလာပ်တူ မဟာဘူတအချင်းချင်းအား အညမညပစ္စည်း ပိုမို၍ တပ်ကုန်၏။ ပိုမို၍ ဆိုသည်ကား - သဟဇာတကြီး ၄ - ပါး အပေါ်မှာ အပိုအမိုလောင်းစွက်၍ ဆိုလိုသည်။ အကုသိုလ်အရာဖြစ် ၍ ဝိပါကပစ္စည်း ကျန်ရှိ၏။

သဟဇာတလတ် လေးပါး ပြီး၏။

—

သဟဇာတလတ် ၇ - ပါး

ထို ၂၀ - တို့၌ -

- (၁) လောဘ၊ မေတ္တ ဟူသော ငွေတုပစ္စည်းမျိုး ပါရှိ၏။
- (၂) ငိုက်၊ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ ဟူသော အမိလိပ္ပပစ္စည်းမျိုး ပါရှိ၏။
- (၃) စေတနာ ဟူသော ကမ္မပစ္စည်းမျိုး ပါရှိ၏။

- (၄) စိတ်၊ ဖဿ၊ စေတနာဟူသော အာဟာရပစ္စည်းမျိုး ပါရှိ၏။
 (၅) စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ ဝီရိယ ဟူသော ဇုန္ဒိယ
 ပစ္စည်းမျိုး ပါရှိ၏။
 (၆) ဝိဘက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ ဝေဒနာ၊ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဈာန
 ပစ္စည်းမျိုး ပါရှိ၏။
 (၇) ဝိဘက်၊ ဝီရိယ ကေဂ္ဂတာ၊ ဒိဋ္ဌိ ဟူသော မဂ္ဂပစ္စည်းမျိုး ပါ
 ရှိ၏။

ထိုဘုရားတို့သည် သမ္မယုတ္တဓမ္မတို့အား လည်းကောင်း၊ ထိုစိတ္တဇ
 ရုပ် ကလပ်တို့အားလည်းကောင်း မိမိတို့ပစ္စည်း ပိုမို၍ တပ်ကုန်၏။ အဓိ-
 ပတိပစ္စည်းမှာ အဓိပတိတပ်သောအခါမှ တခုခုသာ ရ၏။

သဟဇာတဇယံ ၇ - ပါး ပြီး၏။

--

လောဘမူ ဒုတိယဇော စသည်တို့၌ လည်းကောင်း၊ လောဘဇိတ်မှ
 ကောင်းသော ခပ်သိမ်းသောစိတ်ဖြစ်မှုတို့၌ လည်းကောင်း ဤနည်းတူ
 သိလေ။ ဝိပါက်စိတ်မျိုး၌ ဝိပါကပစ္စည်း ပိုမိုမှုကို သိလေ။

ကမ ဂ္ဂပ ပဋိသန္ဓေဥပါဒ်၌ကား စိတ္တဇရုပ်ကလပ်ဆိုရာ၌ ကမ္မဇရုပ်
 ကလပ်ကို ဆိုလေ။ ထိုဥပါဒ်၌ ဟဒယပတ္တုရုပ်တခုသည် ပဋိသန္ဓေနာမ်
 ခန္ဓာတို့နှင့် အပြန်အလှန်အားဖြင့် အညမည၊ ဝိပဿတ္တ ၂ - ပစ္စည်းပိုမို၍
 ဆိုလေ။

သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ရှိသော ခပ်သိမ်းသော ကမ္မဇရုပ်ကလပ်
 ဥတုဇရုပ်ကလပ် အာဘာဇရုပ်ကလပ်၊ ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုမျိုးတို့၌ဖြစ်သော
 ခပ်သိမ်းသော ဥတုဇရုပ်ကလပ်တို့၌ ပါရှိသော မဟာဘုတ် ၄ - ပါးတို့
 သည် ကလပ်တူ မဟာဘုတ်အချင်းချင်းအား သဟဇာတကြီး
 ၄ - ပစ္စည်း၊ အညမညပစ္စည်း၊ ဤငါးပစ္စည်း တပြိုင်နက် တပ်ကုန်၏။

ကလပ်တူ ဥပါဒါရုပ်တို့အားမူကား သဟဇာတကြီး လေးပစ္စည်း
 သာ တပ်ကုန်၏။

သဟဇာတ ၁၅ - မျိုး စံပြချက် ပြီး၏။

ဥပသဟဇာတ ၂-မျိုး ခံပြချက်

ဥပသဟဇာတ ၂-မျိုး၌ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် ကိုးစည်းမှာ ပါရှိသော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကလာပ်တူမဟာဘုတ် ဥပါဒါ ရုပ်တို့အား ဣန္ဒြိယ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတ၊ ဤ ၃-ပစ္စည်း တပြိုင်နက်တပ်၏။

ဧကမဘုံ၌ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှာ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၌ ပါရှိသော အဇ္ဈတ္တဩဇာ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်သို့ ရောက်လာသော ထမင်းရေစာတို့၌ပါရှိသော ဗဟိဒ္ဓဩဇာတို့သည် ကလာပ်တူကလာပ်ကဲ့ ဖြစ်ကုန်သော ခပ်သိမ်းသော အဇ္ဈတ္တရုပ်တို့အား အာဟာရ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတ၊ ဤသုံးပစ္စည်း တပြိုင်နက် တပ်ကုန်၏။ ဤသုံးပစ္စည်း၏ အစွမ်းသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်၏။

ဥပသဟဇာတ ၂-မျိုး ခံပြချက် ပြီး၏။

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး ခံပြချက်

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး၌ စက္ခုဒွါရဝီထိ၌ မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်သော စက္ခုဝတ္ထုရုပ်သည် စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် စေတသိက်တို့အား ‘ဝတ္ထုပုရေ၊ စုံခြောက်ထွေ’ဟူ၍ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-ပစ္စည်း တပြိုင်နက်တပ်၏။ကြွင်းသော ဝတ္ထုရုပ်ငါးခုတို့မှာလည်း ဝီထိပိုင်းဘုံပိုင်းတို့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အမှီစစ်တမ်းစုအတိုင်း ပဝတ္တိအခါ၌ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး တပြိုင်နက် တပ်ပုံကို သိလေ။

ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကား သဟာဇာတဝတ္ထုသာ ရှိ၏။ ပုရေဇာတ ဝတ္ထုမရှိ၊ ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝင်မှ စ၍ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုးကို အမြဲ ရ၏။

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး ခံပြချက် ပြီး၏။

အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ၃ - မျိုး စံပြချက်

အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃-မျိုး၌ ပဉ္စဒ္ဓါရဝီထိတို့၌ အတိတဘဝင်နှင့် အပြိုင်ဥပါဒ်သော ပဉ္စာရုံသည် ပဉ္စဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း စိတ်စေတသိက်အပေါင်း တို့အား အာရမ္မဏကြီးနှင့် တကွ အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃-မျိုး တပြိုင် နက် တပ်၏။

ထိုအတူ ပဉ္စဝိညာဏ်စိတ် စေတသိက်အပေါင်းတို့အား၊ သမ္ပဒိစ္ဆိန် စိတ်စေတသိက်အပေါင်းတို့အား။လ။ ဒုတိယ တဒါရုံ စိတ် စေတသိက် အပေါင်းတို့အား အာရမ္မဏကြီးနှင့်တကွ အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃ မျိုး တပြိုင်နက် တပ်၏။

ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္နရုပ် ၁၈-ခုကို အာရုံပြုသော မနောဒ္ဓါရဝီထိတို့၌ လည်း ကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မနိမိတ် ၈ တိနိမိတ်ကို အာရုံပြုသော မရဏာသန္တဝီထိ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ အာရမ္မဏကြီးနှင့်တကွ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ သုံးမျိုး တပြိုင်နက် ရပ်ကို သိလေ။

အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏပုရိသယတို့ကိုလည်း ထိုက်ရာ သွင်း၍ ယူလေ။

အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃-မျိုး စံပြချက် ပြီး၏။

--

ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ ၅-မျိုး စံပြချက်

ဝတ္ထာရမ္မဏ ငါးမျိုး၌ မနောဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း ကာမဇော တဒါရုံ အဘိညာဒေတို့သည် အကြင်အခါ၌ မိမိတို့မှီသော ဝတ္ထုကိုပင် အာရုံ ပြု၍ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ၌ ထိုဝတ္ထုသည် ထိုစိတ်တို့အား 'ဝတ္ထု ပုရေ၊ ငါးခုယေ' ဟူ၍ ဆိုခဲ့သော ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ ငါးပစ္စည်း တပြိုင်နက်တပ်၏။ ဤပစ္စည်းကို မရဏာသန္တဝီထိ၌သာဆိုရိုးပြုကြကုန်၏။

ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ ၅-မျိုး စံပြချက် ပြီး၏။

--

ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး စံပြချက်

ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး၌ပဋိသန္ဓေနောင်ပထမဘဝင်စိတ်သည် ပဋိသန္ဓေ စိတ်မှာ ဖြစ်၍ လာခဲ့သော ပုရေဇာတရုပ်ကလာပ် အပေါင်းတို့အား ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းလေးချက် တပြိုင်နက် တပ်၏။ ဒုတိယဘဝင်စိတ်သည် ပထမဘဝင်မှာ ဖြစ်၍ လာခဲ့သော ပုရေဇာတရုပ်ကလာပ် အပေါင်းတို့ အား ထိုပစ္စည်းလေးချက် တပြိုင်နက် တပ်၏။

ဤနည်းအတိုင်း စုတိစိတ်ကျအောင် တဘဝလုံး သိလေ။

ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး စံပြချက် ပြီး၏။

အနန္တရ ၆-မျိုး စံပြချက်

အနန္တရငါးမျိုး တပြိုင်နက်တပ်ပုံ ထင်ရှားပြီ။ အာသေဝနပစ္စည်းကို မူကား လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာဇောတို့၌သာ ရ၏။ တခုတခု သော ဝီထိအတွင်း၌သာ ရှေးရှေးသော ဇောသည် နောက်နောင် သော အနန္တရဇောအား အနန္တရ ၆-ချက် တပြိုင်နက် တပ်၏။

အနန္တရ ၆-မျိုး စံပြချက် ပြီး၏။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မကြီး၊ အာရမ္မဏကြီး၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မ-ဏူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယကြီးတို့ကား သိသာကုန်ပြီ။

၂၄-ပစ္စည်း အမြဲ စံပြချက် ပြီး၏။

ခြောက်ရာသီ ဝေအန်နည်း

၅၉၀။ နာမ်လျှင် နာမ်အား၊ ခြောက်မျိုးပြား၊ ငါးပါး၊ နာမ် ရုပ်ငှာ။

၅၉၉။ နာမ်လျှင် ရုပ်အား၊ မျိုးတပါး၊ နာမ်အား၊ ရုပ်ကေား

၆၀၀။ ပညတ်၊ နာမ်၊ ရုပ်၊ နာမ်အား ဒုက်၊ ဒုက်ဒုက် ကိုးမျိုးသာ။
ဒုက်ကား—နှစ်ခုအပေါင်းတည်း။

‘နာမ်လျှင် နာမ်အား၊ ခြောက်မျိုးပြား’ ဆိုသည်ကား—၂၄-ပစ္စည်း
တို့တွင် ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် နှစ်ပါးစုံ နာမ်သက်သက်ဖြစ်သော ပစ္စည်းမျိုး
ကား ခြောက်ပါးသာရှိ၏။ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ၊ အာသေ-
ဝန၊ သမ္ပယုတ္တ၊ ဤခြောက်ပါးတည်း။

နာမ်လျှင် နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးတို့အား ငါးပါးဆိုသည်ကား—ဟေတု၊
ကမ္မ၊ ဝိပါက၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ ဤငါးပါးတို့တည်း။

‘နာမ်လျှင် ရုပ်အား၊ မျိုးတပါး’ ဆိုသည်ကား—ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း
တည်း။

‘နာမ်အား ရုပ်ကော’ ဆိုသည်ကား—ပုရေဇာတပစ္စည်းတည်း။

‘ပညတ်၊ နာမ်၊ ရုပ်၊ နာမ်အား ဒုက်’ ဆိုသည်ကား—အာရမ္မဏ၊
ဥပနိဿယ နှစ်ပါးတည်း။

‘ဒုက်ဒုက် ကိုးမျိုးသာ’ ဆိုသည်ကား—ပစ္စည်းလည်း နာမ်ရုပ်နှစ်ပါး၊
ပစ္စယုပ္ပန်လည်း နာမ်ရုပ် နှစ်ပါးရသော ပစ္စည်းမျိုးကား ကိုးပါးသာ
တည်း။ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊
ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ ဤကိုးပါးတို့တည်း။ ပစ္စည်းသရုပ် ဝေဘန်
ခန်းနှင့် ရောနှော၍ သိလေ။

ခြောက်ရာသီ ဝေဘန်နည်း ပြီး၏။

—

ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းအကျဉ်းချုပ်

၆၀၁။ အာ၊ ဥ၊ ကံ၊ အတ်၊ လေးရပ် ဤတွင်၊ အကုန်ဝင်၊
ကုန်စင် ခွဲစိတ်ဖြာ။

အလုံးစုံသော ၂၄-ပစ္စည်းတို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပေါင်းရုံးသည်

ရှိသော် အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မ၊ အတ္တိ၊ ဤ ၄-ပစ္စည်းတို့၌ အကုန်ဝင်ကြကုန်၏။

ဝင်ပုံကား-အလုံးစုံသော သဟဇာတ ၁၅-မျိုး၊ ဥပသဟဇာတ ၂-မျိုး၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃-မျိုး၊ ဝတ္ထု-ရမ္မဏပုရေဇာတ ၅-မျိုး၊ ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး၊ ဤ အလုံးစုံသော ပစ္စုပ္ပန်ပစ္စည်းမျိုးစုသည် အတ္ထိပစ္စည်း၌ အကုန်ဝင်၏။

အနန္တရအတိတ်မျိုးစုနှင့် ပကတူပနိဿယကြီးသည် ဥပနိဿယ၌ ဝင်၏။

အာရမ္မဏကြီး၊ ငယ်စုသည် အာရမ္မဏ၌ ဝင်၏။

နာနာက္ခဏိက အတိတ်စေတနာကံစုသည် ကမ္မ၌ဝင်၏။

ပဉ္စာန်းပစ္စည်း၊ အကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။

အတ္ထပညတ် နာမပညတ်

၆၀၂။ နက်၊ နာမ် ပညတ်၊ နှစ်ပါးမှတ်၊ ခေါ်အပ်၊ ခေါ်ကြောင်းသိ။

အနက်ဟူသော အတ္ထပညတ်-၁၊ သဒ္ဓါဟူသော နာမပညတ်-၁ ဟူ၍ ပညတ် ၂-ပါး ရှိ၏။

ယင်းနှစ်ပါးတွင် အနက်ကား ခေါ်ဝေါ် အပ်သော ခြပ်ဝတ္ထုမျိုးတည်း။ နာမ်ကား ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းဖြစ်သော အမည်သညာ မျိုးတည်း။ (အတ္ထပညတ်၊ နာမပညတ် နှစ်ပါးအထူး။)

တဇ္ဇာပညတ် စသည် အပြား

၆၀၃။ တဇ္ဇုပါဒ်၊ သမူဟံ၊ သဏ္ဌာန် သန္တတိ။

၆၀၄။ ကာလံ၊ အဒ္ဓံ၊ အာကာသံ၊ ဒိသံ ဒေသာဒိ။

တဇ္ဇာပညတ်၊ ဥပါဒါပညတ်၊ သမူဟပညတ်၊ သဏ္ဌာနပညတ်၊

သန္တတိပညတ်၊ ကာလပညတ်၊ အဒ္ဓါပညတ်၊ အာကဿပညတ်၊ ဒိသာ
ပညတ်၊ ဒေသပညတ် စသည် အတ္ထပညတ်အပြား အလွန်များပြား၏။

ပရမတ္ထကြိယာသည် တဇ္ဇာပညတ် မည်၏။

ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကိုစွဲ၍ ထင်မြင်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ယေးကျား၊
မိန်းမ၊ သစ်ပင်၊ ချို၊ နွယ် စသည်သည် ဥပါဒါပညတ် မည်၏။

တစုဘဓဲအားဖြင့် တည်ရှိသော အစိတ်စိတ်တို့ကို တခုတည်းပြု၍
ထင်မြင်အပ်သော ပညတ်မျိုးသည် သမူဟပညတ် မည်၏။

တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြ တည်ရှိကြကုန်သော အစိတ်အစိတ်တို့ကို တခု
တည်းပြု၍ အလုံး အပြား အဝန်း အဝိုင်း အရှည် အတို အကြီး အငယ်
စသည်ဖြင့် ထင်မြင်အပ်သော ပညတ်မျိုးသည် သဏ္ဌာနပညတ် မည်၏။

ရှေ့နောက် စဉ်ဆက် ဖြစ်ကြ တည်ကြကုန်သော အစိတ်အစိတ်တို့ကို
တခုတည်းပြု၍ ဤ ဝတ္ထုပင်ဟု ထင်မြင်အပ်သော ပညတ်မျိုးသည်
သန္တတိပညတ် မည်၏။

ဤပညတ်စုကား ပရမတ္ထဝတ္ထုနှင့် အလွန်နီးစပ်သော ပညတ်စု
တည်း။

ဓာတုဗျူဟာမှစ၍ နေ့ ရက် ပက္ခ လ နှစ် ကပ် ကမ္ဘာ အစဉ်သည် ကာလ
ပညတ်တည်း။

ဆန် နှမ်း မုယော လက်သစ် မိဋ္ဌံ ထွာ တောင် တာ ဥသဘတို့မှ စ၍
ရှည် တို ဝေး နီး ခရီးအစဉ်သည် အဒ္ဓါပညတ် မည်၏။

အပေါက် လိုက် တွင်း ဟင်းလင်းအပြင် ကောင်းကင် ပညတ်သည်
အာကာသ ပညတ် မည်၏။

အရှေ့ အနောက် စသော အရပ်ဆယ်မျက်နှာသည် ဒိသာ ပညတ်
မည်၏။

ကုန်းအရပ် ကြည်းအရပ် ရွာအရပ် တောအရပ် အစရှိသော ဒေသ
ဌာနမျိုးသည် ဒေသပညတ် မည်၏။

ဝိဇ္ဇမာန - အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်များ

၆၀၅။ အဝိဇ္ဇမာန်၊ ဝိဇ္ဇာမာန်၊ နာမ်၌ နှစ်ပါးသိ။

၆၀၆။ ပုဒ်ချင်း တဖန်၊ တွဲယှက်ပြန်၊ နာမ်၌ ခြောက်ပါးရှိ။

နာမပညတ်သည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ဟူ၍ ၂-ပါး ရှိ၏။

အဟုတ်ရှိသော ပရမတ္ထဓမ္မတို့၏ အမည်သည် ဝိဇ္ဇမာန ပညတ် မည်၏။

အဟုတ်မရှိ ဆမ္မုတိမျှသာ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား စသည်တို့၏ အမည်သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ် မည်၏။

နာမပညတ် ၆-ပါး

ပုဒ် ၂ ခု တွဲရာ၌ (၁) ရှိ နှင့် ရှိချင်း (၂) မရှိ နှင့် မရှိချင်း (၃) ရှိ နှင့် မရှိ (၄) မရှိ နှင့် ရှိ ဟူ၍ ၄-ပါး ဖြစ်ပြန်၏။ စက္ခုဝိညာဏ်ကား ရှိချင်းတွဲမှုတည်း။ ဇာဗုဒ္ဓကား မရှိချင်း တွဲမှုတည်း။ သိလဝါ၊ သိလ ရှိ သော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ရှိ နှင့် မရှိ တွဲမှုတည်း။ မိန်းမ၏ အသံ၊ ယောက်ျား၏ အသံ စသည်ကား မရှိ နှင့် ရှိ တွဲမှုတည်း။ မူလ နှစ်ပါးနှင့် ပေါင်းသော် နာမပညတ် ၆-ပါး ဖြစ်၏။

အနိဗန္ဓက ဝိထိ ၄-ပါး ၆-ပါး

၆၀၇။ အတ္တံ၊ နာမံ၊ ကဟဏံ၊ ဝဒနံ စဉ်တိုင်းသိ။

၆၀၈။ နာမံ၊ အတ္တံ၊ ဂဟဏံ၊ သုဏနံ စဉ်တိုင်းသိ။

‘ဝဒနံ’ ကား ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ပြောသူကို ယူ။

‘သုဏနံ’ ကား သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ နာသူကို ယူ။

ပြောသူ၏ သိမှုမှာ အနိဗန္ဓက ၄-ဝိထိတွင် အတ္တဂုဟဏ ဝိထိဖြင့် အတ္တ ပညတ်ကို၊ နာမဂုဟဏ ဝိထိဖြင့် နာမပညတ်ကို အစဉ်အတိုင်း သိလေ။

အပြောကို နာ၍ သိမှုမှာ နာမဂ္ဂဟဏဝီထိ ရှေး၊ အတ္တဂ္ဂဟဏဝီထိ နောက် ဖြစ်၏။ ဝီထိပိုင်းနှင့် ပြန်၍ နှိုးနှောလေ။

၆၀၉။ ဝိညတ်၊ အလို၊ နှစ်ခြင်းကို၊ ထိုနှင့် ဆိုင်ရာထည့်။

ဝိညတ်သိ၊ အလိုသိ ၂-ပါးကိုမူကား ဆိုင်ရာအနုဗန္ဓကတို့မှာ ထည့်သွင်း၍ သိလေ။

တဦးသူက လက်ယပ်ခေါ်၏။ တဦးသူက ငါ့ကိုလာစေလို၍ ခေါ်သည်ဟု သိ၏။ ဤ၌ ကာယဝိညတ်သိ၊ အလိုသိ ၂-ပါး ပါရှိ၏။ တဦးသူက နှုတ်နှင့်ခေါ်၏။ တဦးသူက ငါ့ကို လာစေလို၍ ခေါ်သည်ဟု သိ၏။ ဤ၌ ဝစီဝိညတ်သိ၊ အလိုသိ ၂-ပါး ပါရှိ၏။ ဤကဲ့သို့ ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် ပြု၍ အလိုဆန္ဒကို သိကြရာ၌ နှုတ်အင်္ဂါနှင့်ပြောဆို၍ အလိုသဘောကို သိကြရာ၌ တဦးသူက သောတဒ္ဓါရ အနုဗန္ဓက ၄-ဝီထိတို့၌ ဝိညတ်သိဝီထိ၊ အလိုသိ ဝီထိတို့ကို ဖြည့်စွက်ထည့်လောင်း၍ အနုဗန္ဓက ၆-ဝီထိဖြစ်မှုကို သိလေ ဟူလိုသည်။

ပရမတ္ထ၊ သမ္မုတိ သစ္စာ ၂-ပါး

၆၁၀။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ဟူသော ပရမတ္ထတရား လေးပါးသည် ပညတ်မှာ၊ သစ္စာ သမ္မုတိ။

သစ္စာသည် ပရမတ္ထသစ္စာ၊ သမ္မုတိသစ္စာ ဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ဟူသော ပရမတ္ထတရား လေးပါးသည် ကြံခြင်း၊ တွေ့သိခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မှတ်ခြင်းအစရှိသော အသီးအသီးသော သဘောနှင့်တကွ ရှိကြသည်အမှန်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထသစ္စာ မည်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအစရှိသော ပညတ်မျိုးသည် သဘောနှင့်တကွ အသီးအခြား ရှိကြသည်မဟုတ်။ ထိုသို့ မဟုတ်သော်လည်း လောကီဘုံသား လူအများတို့ အရှိအမှန်ပြု၍ သမုတ်ကြသောကြောင့် အရှိအမှန် ပြု၍ ပြောဆိုသော်လည်း မုသာဝါဒ မဖြစ်။ သစ္စာပါရမီ၊ ဝိရတီသီလ စသည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ လောကသမ္မုတိ၏ အစွမ်းဖြင့် အရှိအမှန် ဖြစ်ရ

သော ပညတ်မျိုးသည် သမ္မုတိသစ္စာ မည်၏။ ဤသို့ သစ္စာ ၂-ပါး ရှိ၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုး

သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သာသနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူ၍ ၂-ပါး ရှိ၏။ “ကမ္မသကာ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မဇယာနီ ကမ္မဗန္ဓု ကမ္မ- ပဋိသရဏာ” စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း-

“အတ္တိ ဒိန္နံ၊ အတ္တိ ယိဋ္ဌံ၊ အတ္တိဟုတံ” စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း လာသော ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မည်၏။

ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လျှင် အရာရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သည် သာသနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ မည်၏။

သတ္တဝါတို့သည် လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ၌ ကောင်းစွာတည်၍ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာချမ်းသာတို့ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။ သာဝကပါရမီ ပစ္စေကပါရမီ သဗ္ဗညုပါရမီတို့ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။ အဆုံး အစွဲ သာသနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၌ ကောင်းစွာတည်၍ သာဝကဗောဓိ၊ ဗုဒ္ဓဂဗောဓိ သဗ္ဗညု ဗောဓိသို့ ရောက်ကြကုန်၏။

လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် သမ္မုတိသစ္စာလျှင် အရာရှိ၏။

သာသနာသမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ပရမတ္ထသစ္စာလျှင် အရာရှိ၏။

သမ္မုတိသစ္စာကို အလွတ်ပယ်ခဲ့လျှင် ထိုသူမှာ လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အလင်းကွယ်ပျောက်၏။ “နတ္တိဒိန္နံ၊ နတ္တိ ယိဋ္ဌံ၊ နတ္တိဟုတံ” အစရှိသည် ဖြင့် လာသော ကံ ကံ၏ အကျိုးကို လုံးလုံးပယ်ပယ်သော် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မှောင်တိုင်းသို့ ရောက်၏။ သုဂတိလင်း ပါရမီလမ်း ဗောဓိလမ်း အကုန် ပိတ်၏။ အပါယ်တလမ်းသာ ဟင်းလင်းပွင့်၏။

ပရမတ္ထသစ္စာကို ပယ်ခဲ့လျှင် ထိုသူမှာ သာသနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အလင်းမှ အပ ဖြစ်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမှောင်တိုင်းမှ မထွက်ရ။

ဗောဓိ ၃-ပါး တံခါးအကုန်ပိတ်၏။ သံသရာ တလမ်းသာ ဟင်းလင်းပွင့်၏။ ထို့ကြောင့် လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ အလင်း၌ ကောင်းစွာ တည်၍ သာသနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အလင်းသို့ ရောက်ခြင်းငှာ စိတ် စေတသိတ် ရုပ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထသစ္စာ ကြံခဲစွာကို လေ့လာအားထုတ်ကြကုန်ရာ သတည်း။

* ပိုဒ်ပေါင်း ၅၈ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် ပစ္စည်းပြီး။

ပစ္စည်းပိုင်း ပြီး၏။

—

၉ - က မ္မ ဌာန : ပိုင်း

သီလဝိသုဒ္ဓိ

၆၁၁။ အဓိသီလ၊ စိတ္တ၊ ပညာ၊ သာသနာ၊ သိက္ခာ သုံးပါး မှတ်။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မြတ်ကြီးသည် အဓိသီလသာသနာတော်မြတ်ကြီး တပါး၊ အဓိစိတ္တသာသနာမြတ်ကြီးတပါး၊ အဓိပညာသာသနာတော် မြတ်ကြီးတပါး ဟူ၍ သာသနာတော် သုံးပါးရှိ၏။ သိက္ခာသုံးပါးလည်း ခေါ်၏။ အဓိသီလသိက္ခာ၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ အဓိပညာသိက္ခာ ဟူ၍ ဆိုလေ။

ဤ သာသနာတော်သုံးပါး၏ အခွင့်ကား ကိလေသာတို့ကိုပယ်သတ်မှုတည်း။ ဤကိုယ်ခန္ဓာ၌ ကိလေသာ အသိုက်အအုံသည် ဝိတိက္ကမဘုံကြီးတပါး၊ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး တပါး၊ အနုသယဘုံကြီး တပါး ဟူ၍ ဘုံကြီးသုံးပါးရှိ၏။ နိုင်ငံကြီး သုံးပါးလည်း ဆိုရ၏။ တိုက်ကြီး သုံးတိုက်လည်း ဆိုရ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် ကာယကံ ဝစီကံ နှစ်ပါးသည် ဝိတိက္ကမ ဘုံကြီးမည်၏။

မနောကံစုသည် ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး မည်၏။

ကံသုံးပါးအဖြစ်သို့ မရောက်မူ၍ အနုသယဂ္ဂသံသရာ၌ ကိုယ် ခန္ဓာ အပြစ် မှာ နိစ္စသာဝရ တည်ထောင် ကိန်းဝပ် စည်ကား ပွားစီး၍ နေသော အသိုက်အအုံကြီးသည် အနုသယဘုံကြီး မည်၏။ ၆-ဒွါရတို့မှာ အာရုံထိခိုက်လာတိုင်း ကိလေသာမီး တောက်ရန် ကံသုံးပါး ဖြစ်ပေါ်ရန် အမြစ်မူလ ဗီဇအသိုက်အအုံကြီး ဟူလို။ ထိုဘုံကြီးမှ မနောကံတို့ ဖြစ်လာရကုန်၏။ မနောကံတို့မှ ကာယကံ၊ ဝစီကံတို့ ဖြစ်လာရကုန်၏။

ဤ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် မီးခြစ်ဆေးခဲကြီးနှင့် တူ၏။ အနုသယနိုင်ငံကြီးသည် မီးခြစ်ဆေးခဲကြီး၌ အပြည့်တည်ရှိသော မီးငွေ့စပ် မျိုးနှင့်

တူ၏။ အာရုံနှင့်တွေ့၍ စိတ်နှလုံးမှာ ကိလေသာထကြွမှုသည် ကော်ပတ်
နှင့် တိုက်၍ မီးခြစ်မှာ မီးတောက်သည်နှင့်တူ၏။ ကိုယ်အင်္ဂါ နှုတ်အင်္ဂါ
လှုပ်ရှားသောင်းကြမ်းမှုသည် ထိုမီးတောက်မှ ဝတ္ထုတပါးသို့ မီးကူး၍
အိမ်မှ ဝင်းခြံကို လောင်သည်နှင့်တူ၏။ လောဘဘုံကြီးသုံးပါး၊ ဒေါသ
ဘုံကြီးသုံးပါး၊ မောဟဘုံကြီးသုံးပါး၊ ဒိဋ္ဌိဘုံကြီးသုံးပါး စသည်ဖြင့်
အသီးအသီး ဘုံကြီးသုံးပါးစီ ရှိကြ၏။

အဓိသီလသာသနာသည် ကိလေသာတို့၏ ဝိတိက္ကမ နိုင်ငံကြီးကို
ဖျက်ဆီးရန် လက်နက်မျိုးတည်း။

အဓိစိတ္တသာသနာသည် ပရိယုဋ္ဌာနနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးရန် လက်
နက်မျိုးတည်း။ အဓိပညာသာသနာသည် အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်
ဆီးရန် လက်နက်မျိုးတည်း။ ဤအနုသယနိုင်ငံကြီး အကုန်ပျက်စီးမှ
ကိလေသာမျိုးပြတ်သည်။ ကိလေသာမျိုးပြတ်မှ ကံ ၃-ပါး ကျွတ်
လွတ်သည်။ ကံ ၃-ပါး ကျွတ်လွတ်မှ ဝဋ်ဒုက္ခ ချုပ်ငြိမ်းသည်။

မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ကား အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီး
မှုသည်သာ လိုရင်းပဓာနတည်း။ ထိုနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ ရှေး
ဦးစွာ သီလကို ဖြည့်ကျင့်မှု၊ သမထကို ပွားများမှုတို့ဖြင့် ပြင်ပအရံ နိုင်ငံ
နှစ်ရပ်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီးမှ ဘုရားသာသနာတော်တောင်းမှာ
လိုရင်းပဓာနဖြစ်သော အနုသယနိုင်ငံကြီးသို့ ချဉ်းနင်းခွင့် သာဓဇ
သတည်း။ (ဤကား-ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း၏ အချက်အချာ သာသနာ
တော်ကြီး ၃-ပါး၏ အခွင့်ကို ပြဆိုခန်းတည်း။)

နိစ္စသီလ နှင့် အမွမ်းတင်သီလ

၆၁၂။ အာဒိဗြဟ္မ၊ စရိယနှင့်၊ ထိုမှ တစ်၊ အာဘိသမာစာရိက၊
ဤနှစ်ဝ၊ သီလ သာသနာ။

မဂ်လေးပါးသည် ဗြဟ္မစရိယ မည်၏။ ထိုမဂ်လေးပါးကိုယခုတစ်
ရလို့ရောက်လိုသော သူတို့အား ရှေးဦးစွာ နိစ္စသီလအဖြစ်နှင့် ထူထောင်
ဖြည့်ကျင့်အပ်သော သီလမျိုးသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလမည်၏။ ထို

အပေါ်တွင် အမှမ်းတင်ဖြစ်သော သီလမျိုးသည် အဘိသမာစာရိက သီလမျိုး မည်၏။

၆၁၃။ အာဇီဝဋ္ဌ၊ အကျဉ်းပြ၊ ဗြဟ္မ အာဒိသာ။

အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုသည်ရှိသော် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည်အာဒိ ဗြဟ္မစရိယသီလ မည်၏။ ရဟန်းတို့၏ ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပဒ သီလစု သည် ဤ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် အကျဉ်းပြ ဟူ၍ ဆိုသတည်း။

၆၁၄။ ကာယ သုံးလီ၊ လေး ဝစီ၊ အာဇီ ရှစ်သမာ။

ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါး၊ ၇-ပါး ဖြစ်၏။ ယင်း ၇-ပါးမှာ ရှစ်ခုမြောက် သမ္မာအာဇီဝ ဖြစ်၍ အာဇီဝဋ္ဌမက ခေါ်သည်။ မနောသုစရိုက်သုံးပါး ကျန်ရှိသည်မှာ အဓိစိတ္တ အဓိပညာ သာသနာ တို့၏ ဆိုင်ရာဖြစ်၍ ကျန်ရှိလေသည်။

၆၁၅။ ကျင့်ဝတ်စုတင်၊ အမှမ်းတင်၊ ဖြူစင် ဘိသမာ။

ရဟန်းတို့၌ ဥပဇ္ဈာယဝတ် အာစရိယဝတ် အရွှိသော ကျင့်ဝတ် တရားစု စုတင်တေရသစုသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယပေါ်တွင် အမှမ်းတင် ဖြစ်သော အဘိသမာစာရိကသီလ မည်၏။ လူတို့၌ ရှစ်ပါးသော ဥပေါသထသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလ၊ အချို့သော စုကင်္ဂသီလများသည် အဘိသမာစာရိကပင်တည်း။

၆၁၆။ ပါတိမောက္ခ၊ သံဝရနှင့်၊ ဇီဝပါရိ၊ သုဒ္ဓိ တလစ်၊ ပစ္စယ သန်၊ နိဿိတံတည့်၊ ခြောက်တန် ဣန္ဒြေ၊ လုံခြုံစေမှု၊ သုဗ္ဗစု၊ စတု လေးလီဖြာ။

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ ပစ္စယသန္နိသိတ သီလ၊ ဣန္ဒြေသံဝရသီလ ဟူ၍ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ ၄-ပါး ဖြစ်၏။ ထို ၄-ပါးတို့တွင် ရှေ့ ၂-ပါးကား အာဒိဗြဟ္မစရိယ သီလမျိုးတည်း။

နောက် ၂-ပါးကား အာဘိသမာစရိကသီလ မျိုးတည်း။ အဓိသီလ သိက္ခာ သာသနာ အကျဉ်းချုပ် သီလဝိသုဒ္ဓိအခန်း ပြီး၏။

သီလဝိသုဒ္ဓိ အကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။

--

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

ကမ္မဋ္ဌာန်း - ၄၀

ကသိုဏ် ၁၀-ပါး ၆၁၇။ မြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ၊ ညို၊ ရွှေ၊ နီ၊ ဖြူ၊ ပေါက်၊ လင်း၊ ဟူ၊ ဆယ်ဆူ ကသိကာ။

မြေ ကသိုဏ်း၊ ရေ ကသိုဏ်း၊ မီး ကသိုဏ်း၊ လေ ကသိုဏ်း၊ အဆင်းညို ကသိုဏ်း၊ အဆင်းဝါ ကသိုဏ်း၊ အဆင်းနီ ကသိုဏ်း၊ အဆင်းဖြူ ကသိုဏ်း၊ ပြတင်းပေါက် စသော ကောင်၊ ကပ်ပေါက် ကသိုဏ်း၊ တိုက်နံရံ စသည်၌ ထင်သော နှော့ရောင်ကွက် လေးရောင်ကွက် မီးရောင်ကွက် အစရှိသော အရောင်အလင်း ကသိုဏ်း။ (ကသိုဏ်းဆယ်ပါး။)

အသုဘ ၁၀-ပါး ၆၁၈။ ရောင်၊ ညို၊ ပြည်၊ ပြတ်၊ ခဲအပ်၊ ပစ်ထား၊ ထား၊ ဖြတ် ပစ်ရေး၊ သွေးယို၊ ပိုးစု၊ အရိုးစု၊ ဆယ်ခု အသုဘ။

ဖူးဖူး ရောင်သော သူကောင် ၁၊ ပုပ်၍ညှိ၍နေသော သူကောင် ၁၊ ပြည်ယို၍နေသော သူကောင် ၁၊ အလယ်၌ ပြတ်၍ ၂-ပိုင်းနေသော သူကောင် ၁၊ ခွေး မြေခွေး ခဲထားအပ်သော သူကောင် ၁၊ ခဲ၍ ထိုထိုနေရာ၌ ပစ်ထားအပ်သော သူကောင် ၁၊ ကျီးခြေသဏ္ဌာန် စသည်ဖြင့် ထားလက်နက်နှင့် ခုတ်ဖြတ်၍ ပစ်ထားအပ်သော သူကောင် ၁၊ ယိုသော သွေးရှိသော သူကောင် ၁၊ ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်သော သူကောင် ၁၊ အရိုးစုပျသောဖြစ်သော သူကောင် ၁။ (အသုဘ ၁၀-ပါး။)

အနုဿတိ ၁၀-ပါး ၆၁၉။ မုဒ်၊ မဓ်၊ သံ၊ သီ၊ စာဂီ၊ ဒေဝတာ၊ သမ္ပပု၊ မရဏ နှင့်၊ ကာယဝတာ၊ အာနာပါ၊ ဆယ် ဖြာနုဿတိ။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ဓမ္မာနုဿတိ၊ သံဃာနုဿတိ၊ သီလာနုဿတိ၊ ဧကါ
နုဿတိ၊ ဒေဝတာနုဿတိ၊ ဥပသမာနုဿတိ၊ မရဏာနုဿတိ၊ ကာယ
ဂတာသတိ၊ အာနာပါနုဿတိ။ (အနုဿတိ ဆယ်ပါး)

အပ္ပမညာ ၄-ပါး ၆၂၀။ မေ၊ က၊ မု၊ ဥ၊ ပွားများမှု၊ လေးခု
ပမညာ။

မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ။ (အပ္ပမညာလေးပါး။)

ပဋိကူလသညာ ၁-ပါး ၆၂၁။ အာဟာရတွင်၊ ရွံ့ဘွယ်လျှင်၊
မှတ်ထင် ဇက် သညာ။

ကေသညာ ၁-ပါး။ (အာဟာရ ပဋိကူလသညာ ခေါ်သည်။)

ဝံတ္တန် ၁-ပါး ၆၂၂။ ဓာတ်ကြီးလေးခု၊ ပိုင်းခြားမှု၊ စတု-
ဝံတ္တာ။

စတုဓာတု ဝံတ္တာန် တပါး။

အာရူပ္ပ ၄-ပါး ၆၂၃။ အာ၊ ဝိည၊ အာ၊ နေ၊ ဤလေးထွေ၊
မှတ်လေ အရူပါ။

အာကာသာနဉ္စာယတန၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန၊ အာကိဉ္စညာယတန၊
နေဝသညာနာသညာယတန။ (အရူပ ၄-ပါး။)

ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ပြီး၏။

စရိုက် ၆-ပါးနှင့် သပ္ပာယ် အပြား

၆၂၄။ ရာ၊ ဒေါ၊ မော၊ ဝိ၊ သင်္ဂ၊ မုဒ္ဓိ၊ စရိ ဤခြောက်ဖြာ။

ရာဂစရိုက်၊ ဒေါသစရိုက်၊ မောဟစရိုက်၊ ဝိတက်စရိုက်၊ သဒ္ဓါစရိုက်၊
ပညာစရိုက် ဟူ၍ စရိုက်ခြောက်ပါး။

၆၂၅။ အသု၊ ကာယ၊ ဆယ့်တဝ၊ ရာဂ လျော်လှစွာ။

အသုတဆယ်ပါး၊ ကေသာ လောမာ စသော ကာယကောဠာသ

တပါး ဤတဆယ့်တပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ရာဂစရိုက် နှင့်
လျော်၏။

၆၂၆။ အဆင်း၊ မည၊ ရှစ်ဌာန၊ ဒေါသ လျော်လှစွာ။

အညို-အရွှေ-အနီ-အဖြူ ဟူသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်းလေးပါး၊ အပ္ပမညာ
လေးပါး။ ဤကမ္မဋ္ဌာန်း ရှစ်ဌာနသည် ဒေါသစရိုက်နှင့် လျော်၏။

၆၂၇။ အာနာပါန၊ အလျော်ကျ၊ မောဟ၊ ဝိတက်သာ။

အာနာပါနသည် မောဟစရိုက်၊ ဝိတက်စရိုက်တို့နှင့် လျော်၏။

၆၂၈။ မရဏနှင့်၊ ဥပသမာ၊ သညာ တတန်၊ ဝဝတ္ထန်၊ လေးတန်
ဗုဒ္ဓိသာ။

မရဏသဘိ၊ ဥပသမာနုဿတိ၊ ပဋိကူလသညာ၊ စတုဇာတုဝဝတ္ထန်၊
ဤလေးပါးသည် ပညာစရိုက်နှင့် လျော်၏။

၆၂၉။ နုဿတိ ဆ၊ သဒ္ဓါကျ၊ သေသ အားလုံးသာ။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ကြွင်းသော အနုဿတိခြောက်ပါးသည် သဒ္ဓါ
စရိုက်နှင့် အလျော်ကျ၏။

ကြွင်းသော ကသိုဏ်းခြောက်ပါး၊ အရူပလေးပါး၊ ဤဆယ်ပါးတို့
သည် အလုံးစုံသော စရိုက်ခြောက်ပါးတို့နှင့် သင့်လျော်ကုန်၏။

၆၃၀။ ကသိုဏ်းကြီးမူ၊ မောဟ ယူ၊ ငယ်မူ ဝိတက်သာ။

ကောက်နယ်တလင်းနို့ စသည်ဖြင့် ကြီးသော ကသိုဏ်းဝန်းသည်
မောဟစရိုက်နှင့် လျော်၏။ တထွာလေးသစ်မျှ ငယ်သော ကသိုဏ်းဝန်း
သည် ဝိတက်စရိုက်နှင့် လျော်၏။

သပ္ပာယအဖြစ်၊ ပြီး၏။

နိမိတ်အပြား

၆၃၁။ ပရိကမ္မ၊ ဥက္ကဟတည၊ ပဋိဘာဂါ၊ ဤသုံးဖြာ၊ ထင်လာ
နိမိတ်တည်း။

ထိုကသိုဏ်း စသည်တို့၌ ရှိသောအခါ ရှေးဦးစွာ စက္ခုဒွါရမှ ထင်
မြင်သော ပရိကမ္မနိမိတ်တပါး၊ ထိုနောင် မနောဒွါရတွင် ထင်မြင်စွဲမြဲ
သော ဥက္ကဟနိမိတ်တပါး၊ ထိုနောင် ထိုဥက္ကဟနိမိတ်မှ ကျယ်လွတ်၍ ထို
ဥက္ကဟနိမိတ်အသွင် အလွန်ကြည်လင်စွာ ထင်မြင်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်
တပါး ဟူ၍ နိမိတ်အာရုံအပြား သုံးပါး ရှိ၏။

၆၃၂။ လေးဆယ်လုံးမှာ၊ ရှေ့နှစ်ဖြာ၊ လျော်စွာရသတည်း။

၆၃၃။ ကသိုဏ်း၊ သုဘာ၊ ကာ၊ အာနာ၊ ပဋိဘာဂတည်း။

ပဋိကမ္မနိမိတ်၊ ဥက္ကဟနိမိတ်ဟူသော ရှေ့ပြေးနိမိတ်နှစ်ပါးကို ကမ္မဋ္ဌာန်း
၄၀-လုံးမှာ လျော်စွာ ရနိုင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုမူ ကာ၊ ကသိုဏ်း
၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယကောဋ္ဌာသတပါး၊ အာနာပါန
တပါး၊ ဤ ၂၂-ပါးတို့၌သာ ရနိုင်၏။ ကြွင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၈-ပါး
တို့၌ မရနိုင်။

နိမိတ်အပြား ပြီး၏။

ရူပဈာန် ၅-ပါး

ဘာဝနာ ၃-ပါး နှင့် နိမိတ် ၃-ပါး

၆၃၄။ ပရိ၊ ဥပစံ၊ အပ္ပနံ၊ သုံးတန် ဘာဝနာ။

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်မှာ ပွားများသော ဘာဝနာသမာဓိသည်
ပရိက္ခမဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာ၊ အပ္ပနာဘာဝနာ ဟူ၍ အစဉ်
အတိုင်း ဖြစ်ပွား၍ သွားသော ဘာဝနာသုံးပါး ရှိ၏။

၆၃၅။ ပရိ၊ ဥဂ္ဂိမ္မ၊ ပရိယူ၊ ဘာမူ - ဥ၊ အပ်၊ သာ။

နိမိတ် ၃-ပါးနှင့် ဘာဝနာ ၃-ပါးကို ဖက်တွဲပုံကား - ပရိကမ္မ
နိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဘနိမိတ်နှစ်ပါး၌ ပရိကမ္မဘာဝနာသည် ဖြစ်၏။ ပဋိဘာဂ
နိမိတ်၌ ဥပစာရဘာဝနာ၊ အပ္ပနာဘာဝနာ နှစ်ပါးသည် ဖြစ်၏။
ဤသို့ ဖက်တွဲလေ ဟူလို။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို 'ဘာမူ' ဆိုသည်။

ဘာဝနာ ၃-ပါးနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ကို ဝေဘန်ပုံ

၆၃၆။ နုဿတိ ရှစ်၊ သညာ ဧကံ၊ တလွှာ ဝဝတ္ထာ။

၆၃၇။ ပရိ၊ ဥပ၊ နှစ်ခုမျှ၊ ရထိုက် ဘာဝနာ။

ကာယာဘာ၊ အာနာပါနကြည်သော အနုဿတိ ရှစ်ပါး၊ သညာ
တပါး၊ ဝဝတ္ထာန် တပါး၊ ဤဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ပရိကမ္မ
ဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာ၊ ဤဘာဝနာ နှစ်ပါးကိုသာ ရထိုက်၏။
ရူပ-အရူပဈာန် ဟူသော အပ္ပနာကို မရထိုက်။

၆၃၈။ အကြွင်း သုံးဆယ်၊ အာရုံဝယ်၊ သုံးသွယ် ဘာဝနာ။

ထို၁၀-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော ၃၀-သော
ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ကား ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာ၊ အပ္ပနာ
ဘာဝနာ ဟူသော ဘာဝနာသုံးပါးတို့ကို ရအပ်ကုန်၏။

၆၃၉။ က၊ သု၊ ကာ၊ အာ၊ ပမညာ၊ ရူပါ သုံးဆယ်အပ်။

ကသိုဏ်းဆယ်ပါး၊ အသုဘဆယ်ပါး၊ ကာယကောဋ္ဌာသ တပါး၊
အာနာပါနတပါး၊ အပ္ပမညာလေးပါး၊ အရူပလေးပါး၊ ဤသုံးဆယ်
သော ကမ္မဋ္ဌာန်းစုသည် အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုး မည်၏။ ဈာန်ရသော
ကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုး ဟူလို။

၆၄၀။ သညာ တတန်၊ ဝဝတ္ထန်၊ ရှစ်တန် နုဿတိ။

ဤ ၁၀-ပါးကား ဥပစာကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုးတည်း။ ဥပစာကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆိုသည်ကား အပ္ပနာဈာန်သို့ ရောက်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုး မဟုတ်။

ဝိပဿနာကို အားထုတ်သောအခါ၌ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံပါဒ ဥပစာ ကိစ္စ၌ ကောင်းမြတ်လှသော ကမ္မဋ္ဌာန်းစု ဟူလို။

ဘာဝနာ ၃-ပါး နှင့် နိမိတ် ၃-ပါး ပေါ်လာပုံ

၆၄၁။ ဘာဝနာ သုံးတန်း၊ ဖြစ်ပွားဟန်၊ မှတ်ရန် ဤသို့တည်း။

၆၄၂။ ပရိအစ၊ ဥဂ္ဂဟ အလယ်၊ နှစ်သွယ် ရှုထိ၊ သမာဓိ၊ ပရိ ကမ္မသာ။

၆၄၃။ ပဋိဘာဂ၊ ထင်လာက၊ နိဝရဏက္ခာ။

ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း စသည် တခုခု၌ အာရုံရမှုကို အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အစစွာ မြင်ရှုအပ်သော ထိုအာရုံသည် ပရိကမ္မနိမိတ် မည်၏။ ထိုအခါ ဘာဝနာသမာဓိသည်လည်း ပရိကမ္မဘာဝနာ ဧည့်၏။ အားထုတ်ဖန်များလှ၍ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ အာရုံပြုလိုက်တိုင်း မနော၌ အသင်အမြင် စွဲမြဲသောအခါ ထိုအာရုံသည် ဥဂ္ဂဟနိမိတ် မည် ၏။ ဘာဝနာမူကား ပရိကမ္မဘာဝနာပင် ရှိသေး၏။ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒွါရဖြင့် အမြဲအစွဲ ရှုဖန်များလတ်သော် ထို ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်နှင့် သဏ္ဌာန်တူ၍ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် ကြည်လင်လှစွာသော ပဋိ ဘာဂနိမိတ်သည် ဖြစ်လာ၏။ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် ကာမစွဲနှင့် အစရှိသော နိဝရဏတရား ငါးပါးတို့သည် စိတ်သန္တတန်ဖျက် လွတ်ကွာရှင်းကြကုန်၏။

၆၄၄။ နိဝရဏ၊ ကွာတုံက၊ ဥပစာရလာ။

နိဝရဏ ကွာခဲ့လျှင် ကွာသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဥပစာရတရား နှစ်သွယ် ထောက်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှ၊ နိဝရဏက္ခာမှ၊ ဥပစာရတရားဝနာ ဖြစ်မှု ကား တပြိုင်နက်တချက်တည်း ကျ၏။

အပ္ပနာဗီထိကျပုံ

၆၄၅။ ထိုနောင် ဖန်ဖန်၊ ပွားတုံပြန်၊ ပ-ဈာန် အပ္ပနာ။

အပ္ပနာဈာန် ကျပုံ ဝီထိအစဉ်ကား စလနဘဝင် ဥပစောဘဝင်

နှစ်ကြိမ်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံ ဂေါတြဘု ဈာန်
တကြိမ်စီ၊ ထိုနောင် ဘဝင်များစွာ ကျ၏။ ဝီထိပိုင်း ဆိုင်ရာပေတည်း။

ဝသီဘော် ၅-ပါး

၆၄၆။ အာဝဇ္ဇနံ၊ အာပဇ္ဇနံ၊ ဓိဋ္ဌာနံ ဝုဋ္ဌာနံ။

၆၄၇။ ပစ္စဝေက္ခနံ၊ ဤငါးတန်း၊ လျင်မြန် လိုတိုင်းရ။

ပထမဈာန်ကို ရသောအခါ ထိုပထမဈာန်ကို အစိုးတရ နိုင်နင်း
လာအောင် အားထုတ်ရာသော ဝသီဘော်ကိစ္စကား အာဝဇ္ဇနဝသီ
ဘော်၊ သမာပဇ္ဇန ဝသီဘော်၊ အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော်၊ ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်၊
ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော်၊ ဤပသီဘော်ကိစ္စ ငါးတန်းတို့ဖြင့် ထို ပထမ
ဈာန်ကို အလျင်အမြန် အစိုးတရ လိုတိုင်းရသော အဖန်ဖန်အားထုတ်
ရာသ ဘည်း။ ပထမဈာန်၌ရှိသော ဝိတက်ဝိစာရ အစရှိသော ဈာန်အင်္ဂါ
ငါးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဆင်ခြင်မှု၌ အာဝဇ္ဇန်းကို အစိုးရသည်ကား
အာဝဇ္ဇနဝသီ ဘည်း။ ဆင်ခြင်သောစောကို အစိုးရသည်ကား ပစ္စ-
ဝေက္ခဏာဝသီ ဘည်း။ ထိုဈာန်ကို ဝင်စားမှု၌ အစိုးရသည်ကား သမာ
ပဇ္ဇနဝသီ ဘည်း။ ထိုဈာန်ကို အလိုရှိတိုင်း ခိုင်မြဲစွာထားခြင်း၌ အစိုးရ
သည်ကား အဓိဋ္ဌာနဝသီ ဘည်း။ ထိုဈာန်မှထမှု၌ အစိုးရသည်ကား ဝုဋ္ဌာ-
နဝသီ ဘည်း။ အကျယ်ကိုကား ‘သင်္ဂြိုဟ်မဟာဋီကာကြီး’ မှာ ယူလေ။
ပထမဈာန် ပြီး၏။

အထက်ဈာန်သို့ တက်ပွားပုံ

၆၄၈။ ရှေးရှေး ဈာနင်၊ ပယ်စွန့်လျှင်၊ အစဉ် နောက်ဈာန်ရ။

ဝိတက်ဈာနင်ကို အလိုမရှိပြန်၍ ထိုဈာနင်ကို ပယ်စွန့်လိုသော အဇ္ဈာ
သယနှင့်တကွ ထိုကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်၌ ဘာဝနာသုံးပါးအစဉ်အား
ဖြင့် ပွားများအားထုတ်ပြန်ရာ ဝိတက်မပါသော ဒုတိယဈာန်သည်
ဖြစ်လာပြန်၏။

ဘာဝနာသုံးပါး အပိုင်းအခြားမှာ ဝိတက်၌ သဿာမ္မမကင်းသေးသမျှသည် ပရိကမ္မဘာဝနာ မည်၏။ ကင်းသည်မှစ၍ ဥပစာရဘာဝနာ မည်၏။ အပ္ပနာဘာဝနာကား ဒုတိယဈာန်ပင်တည်း။ ဝသီဘော်ငါးပါးနှင့် နိုင်နင်းစွာ အစိုးရအောင် အားထုတ် ပြု။ ဤနည်းအတိုင်း ဥပဈာန် ဆိုက်အောင် သိလေ။

ရူပဈာန် ၅-ပါး ဖြစ်၏။

အရူပဈာန် ၄-ပါး

၆၄၉။ အာရုံပြောင်းကာ၊ ပွားတုံပါ၊ လေးဖြာ အရူပ။

အရူပဈာန် ၄ ခုမှာ ဈာန်အင်္ဂါကား ဥပေက္ခာ၊ ကေဂ္ဂတာချည်းသာတည်း။ အာရုံသည်သာ ပြောင်းလဲတော့သည်။ ရူပဥပဇ္ဈဈာန်၏ အာရုံကိုစိတ်ဖြင့်ပယ်ဖျောက်၍ ထိုနေရာမှာ အာကာသ ထင်မြင်အောင် ပြု၍ ဘာဝနာ ၃-ပါး အစဉ်အားဖြင့် ပွားများအားထုတ်ရာ အာကာသနဉာယတနဈာန်ကို ရ၏။ ဝသီဘော်ငါးပါး ဆိုမြဲ။

တဖန် ကောင်းကင်ကို လွှတ်၍ ပထမအရူပစိတ် ဝိညာဏ်ကို အာရုံပြု၍ ပွားများရာ ဝိညာဏဉာယတနဈာန်ကို ရ၏။ တဖန် ထိုဝိညာဏ် မရှိခြင်းဟူသောနတ္ထိဘောပညတ်ကိုအာရုံပြု၍ပွားများပြန်ရာ အင်္ဂုဉာဈာန်ကို ရ၏။ တဖန် ထိုတတိယဈာန်စိတ် ဝိညာဏ်ကို အာရုံပြု၍ ပွားများပြန်ရာ နေဝသညာဈာန်ကို ရ၏။ ဝသီဘော် ငါးပါး ဆိုမြဲ။

အရူပဈာန် ၄-ပါး ဖြစ်၏။

အဘိညာဉ်ဖြစ်ပုံ

နေဝသညာတိုင်အောင် သမာပတ်ကိုးပါးကိုရပြီး၍ ထိုကိုးပါးလုံး၌ အသီးအသီး ဝသီဘော်သို့ ရောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမဝဘာဝနာ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဘိညာဏ်၌ ရလိပြန်သည် ရှိသော် ရူပါဝစရ ပဉ္စဈာန်စိတ်ကို ဈာနာနုသောမ အစရှိသော ၁၄-ပါးသော

အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အလွန်ထက်သန်ခြင်းသို့ ရောက်အောင် ဆုံးမရ၏။
အလွန်ထက်သန်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ ထိုရူပ ပဉ္စမဈာန်စိတ်သည်
အဘိညာအဖြစ်သို့ ရောက်၏။

အဘိညာဉ် ၇-ပါး

၆၅၀။ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ဒိဗ္ဗ နှစ်ထွေ၊ စေတောပရိ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ၊ ယထာ-
ကမ္မံ၊ နာဂတံသ၊ ဤသတ္တ၊ မှတ်ကြ အဘိညာ။

ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာ၊ စေတော-
ပရိယအဘိညာ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာ၊ ယထာကမ္မပဂ-
အဘိညာ၊ အနာဂတံသအဘိညာ၊ အဘိညာခုနစ်ပါး။

ကောင်းကင် မြေမိုးပျံလျှိုးမှု၊ တန်ခိုးအထွေထွေ ဖန်ဆင်းမှုသည်
ဣဒ္ဓိဝိဓတည်း။

နတ်စသည်တို့၏ အဆင်းကို မြင်မှုသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုတည်း။

နတ်စသည်တို့၏ အသံ ကြားမှုသည် ဒိဗ္ဗသောတတည်း။

သူတပါးတို့၏ စိတ်အကြံကို သိမှုသည် စေတောပရိယတည်း။

ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာအဆက်ဆက်တွေကို သိမှု
သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသတည်း။

ဘယ်နတ် ဘယ်လူ ဘယ်သတ္တဝါ ဘယ်ကံကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရသည်
ဟု ကံဒဟောင်းကို သိမှုသည် ယထာကမ္မပဂတည်း။

နောက်နောက် ဘဝတွေ ကမ္မာတွေကို သိမှုသည် အနာဂတံသ
တည်း။

အဘိညာဉ်ရပုံ အဆင့် ၄-ဆင့်

၆၅၁။ ပါဒကချာန်၊ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်၊ တဖန် ပါဒက၊ စတုတ္ထ၊ ကျတုံ
အဘိညာ။

တခုသော အဘိညာကို ဝင်စားလိုသော် ရှေးဦးစွာ အဓိဋ္ဌာန်၏
အခြေပါဒက ပြုရာ၌ ရူပပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စားမှု တရပ်-၁။

ထိုနောင် အလိုရှိရာ အခွင့်ကို ဤအမှု ပြီးစေသတည်းဟု အဋ္ဌိဋ္ဌာန်
သော ကာမဇောတိထိကျသည့် တရပ်-၁။

ထိုနောင် အဘိညာဏ် အခြေပြုရာ၌ ရူပပဉ္စေ့ချာန်ကို ဝင်စားမှု
တရပ်-၁။

ထိုနောင် ဘဝင်-၂ကြိမ်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ-ဥပစာ-
အနုလုံ-ဂေါတြဘု-အဘိညာ တကြိမ်စီ။ ထိုနောင် ဘဝင်ကျ၏။

အဘိညာဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ကောင်းကင် မြေမိုး ပျံလျှိုးခြင်း
စသော ဣဒ္ဓိကိစ္စ ပြီးစီး၏။

သမထ ဟု ဆိုအပ်သော အဓိစိတ္တသိက္ခာ သာသနာ အကျဉ်းချုပ်
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအခန်း ပြီး၏။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။

—

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ

ဓမ္မဝိက္ခာနဉာဏ် ၄-ပါး

၆၅၂။ လက္ခဏနှင့်၊ ရသ နှစ်ခု၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန်၊ သိမ်းရန်
နာမ်နှင့် ရပ်။

စိတ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ-အစရှိသော နာမ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ပထဝီ၊ အာပေါ ရှိသော ရုပ်တရားတို့ကို လည်းကောင်း ဓမ္မဝိက္ခာန
ဉာဏ်ဖြင့် အသီးအသီး ခြားခြား နားနား ထင်မြင် သိမ်းဆည်းနိုင်ရန်
အချက်ကား လက္ခဏ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန် ဟူ၍ ၄-ပါး
ရှိ၏။

ရသသည် ကိစ္စရသ သမ္ပတ္တိရသ ၂-မျိုး ရှိ၏။ ပစ္စုပ္ပန်သည်
ဖလပစ္စုပ္ပန် ဥပဋ္ဌာနကာရ ပစ္စုပ္ပန် ၂-မျိုး ရှိ၏။

မီးဥပမာ နှင့် ဓမ္မဝိညာနဉာဏ် ၄-ပါး

ပူခြင်းသဘောရင်းသည် မီး၏ လက္ခဏာတည်း။

ဝတ္ထုတပါးကို လောင်ခြင်းအမှုသည် မီး၏ ကိစ္စရသတည်း။ ထွန်းပခြင်း ဂုဏ်သည် မီး၏ သမ္ပတ္တိရသတည်း။ (ရသ ၂-မျိုး)။

အခိုးအလျှံသည် မီး၏ ဖဿာစွုပဋ္ဌာန်တည်း။ ထွန်းပခြင်းဟူသော သမ္ပတ္တိရသသည် ပင်လျှင် မီး၏ ဥပဋ္ဌာနကဓာရ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တည်း (ပစ္စုပဋ္ဌာန် ၂-မျိုး)။

ထင်းမီးစာသည်လည်းကောင်း၊ မီးကိုဖြစ်စေတတ်သော ပယောဂအံ့ထူးသည်လည်းကောင်း မီး၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

စိတ်၏ လက္ခဏာ စသည်

ခပ်သိမ်းသောအရာ၌ စံပြုရန် အာရုံကိုသိခြင်းသည် စိတ်၏လက္ခဏာတည်း။ စောသိက်၏ ရှေ့ဆောင်ရှေ့သွား ဖြစ်မှုသည် စိတ်၏ ရသတည်း။ ရှေ့နောက် အစဉ်စပ်မှုသည် စိတ်၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တည်း။ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးသည် စိတ်၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

ဓမ္မဝိညာနဉာဏ် ၄-ပါး အဓိပ္ပာယ်

လက္ခဏာကား သဘောရင်းတည်း။

ရသကား ကိစ္စ နှင့် ဂုဏ်တည်း။

ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကား ထင်ပေါ်သော တမ်းခွန်တည်း။

ပဒဋ္ဌာန်ကား အလွန်နီးစပ်သော အကြောင်းတည်း။ အကျိုးကို ဖြစ်စေမှု၌ မချွတ်မယွင်းနိုင်သော အကြောင်း ဟူလို။

ဤ ၄-ပါးနှင့် ခြားနားစွာ ထင်မြင်သည်ရှိသော် တရားတပါးနှင့် ထွေးယှက်ခြင်း မရှိစေမှု၌ တခု တခုသော နာမ်တရား ရုပ်တရားကို သီးသန့် ခြားနားစွာ သိမြင်လေ၏။

၆၅၃။ လေးချက် ပိုင်ပိုင်၊ ပိုင်းခြားနိုင်က၊ သတ္တ၊ ဇီဝ၊ အတ္တ
 အယူ၊ ကင်းစင်ဖြူ၊ မှတ်ယူ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ။
 ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။

--

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ

၆၅၄။ နာမရူပ၊ သင်္ခါရ၏၊ ပဋိစ္စဓာတ်၊ သမုပ္ပါဒ်ကို၊ အတပ်
 ထင်တင်၊ ပိုင်ပိုင် မြင်က၊ ကင်္ခါ ယုံမှား၊ ဆွဲခြောက်
 ပါးနှင့်၊ ရှစ်ပါး ဝိဝိ၊ ဒိဋ္ဌိဖြာဖြာ၊ ကင်းစင်ကွာ၊
 ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ။

ခပ်သိမ်းသော နာမ်ရုပ်တရားတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပိုင်ပိုင်ထင်မြင်
 နိုင်သည်ရှိသော်—

ရှေး၌ ငါဖြစ်ဘူးပြီလော-၁၊ မဖြစ်ဘူးသေးဘူးလော-၂၊ အဘယ်
 အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်ဘူ လေသနည်း-၃၊ အဘယ်အဆင်းသဏ္ဌာန်
 ဖြင့်ဖြစ်ဘူးလေသနည်း-၄၊ အဘယ်အမျိုးအနွယ်ဖြစ်၍ အဘယ်အမျိုး
 အနွယ် ဖြစ်ခဲ့ရလေသနည်း-၅။ (ဤကား အတိတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော
 ငါးပါးတည်း)။

နောင်၌ ငါဖြစ်လတ္တံ့လော-၁၊ မဖြစ်လတ္တံ့လော-၂၊ အဘယ်
 အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်း-၃၊ အဘယ်အဆင်းသဏ္ဌာန်
 အားဖြင့် ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်း-၄၊ အဘယ်အမျိုးအနွယ်ဖြစ်၍ အဘယ်
 အမျိုးအနွယ် ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်း-၅။ (ဤကား အနာဂတ်ကို စွဲ၍
 ဖြစ်သော ငါးပါးတည်း)။

ယခု ငါသည် ဖြစ်ဆဲလော-၁၊ ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်လေသလော-၂၊
 အဘယ်အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်လေသနည်း-၃၊ အဘယ်အဆင်း
 သဏ္ဌာန်အားဖြင့် ဖြစ်လေသနည်း-၄၊ အဘယ်ဘဝမှ လာခဲ့ရသနည်း-
 ၅၊ အဘယ်ဘဝသို့ သွားရမည်နည်း-၆။ (ဤကား ဇစ္စုပ္ပန်ကို စွဲ၍

ဖြစ်သော ခြောက်ပါးတည်း။) ဤသို့လျှင် သုတ္တန်လာ ဝိစိကိစ္ဆာ
၁၆-ပါး။

ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်း-၁၊ တရား၌ ယုံမှားခြင်း-၂၊ သံဃာ၌ ယုံ
မှားခြင်း-၃၊ အကျင့်သိက္ခာ၌ ယုံမှားခြင်း-၄၊ သံသရာ၏ ရှေ့စွန်း၌
ယုံမှားခြင်း-၅၊ နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း-၆၊ ရှေ့နောက် အစွန်း
နှစ်ပါး၌ ယုံမှားခြင်း-၇၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၌ ယုံမှားခြင်း-၈၊ ဤသို့
အားဖြင့် အဘိဓမ္မာလာ ဝိစိကိစ္ဆာ ရှစ်ပါး။

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သတ္တဝါတို့မှာ ရှေးအကြောင်းဟူ၍ မရှိဟု ယူသော
အဟေဘုဒ္ဓိ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သတ္တဝါတို့တို့ ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်းသည်
ဟူ၍ ယူသော ဝိသမဟေဘုဒ္ဓိ အစရှိသော ဒွိတို့ကို လွန်မြောက်သော
ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏ ဟူလို။ (ဤကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ အစီအရင်
အကျယ်ကိုမူကား “ဗောဓိရတနာ ယာဉ်စကြာ” ချီ၍ ငါတို့စီရင်
သည့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒီပနီမှာ ယူလေ။)

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိအကျဉ်းချုပ် ဖြစ်၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏသေနဝိသုဒ္ဓိ

—

ဉာဏ် ၁၀-ပါး

၆၅၅။ ခန္ဓာဒိနည်း၊ ဖွဲ့စည်းပြီးခါ၊ သုံးဖြာ လက္ခဏာ၊ သုံးသပ်ရ၊
သမ္မသနဉာဏ်။

ခပ်သိမ်းသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ခန္ဓာငါးပါးစသည် ဖွဲ့စည်း၍
“ရူပံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန”
အစရှိသဖြင့် လက္ခဏာရေး သုံးပါးတင်၍ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် သုံး
သပ်သော ဉာဏ်သည် သမ္မသနဉာဏ် မည်၏။

၆၅၆။ ဖြစ်ပွားပျက်မှု၊ အစုံရှု၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။

ဦးခေါင်း ခြေ လက် မျက်နှာသဏ္ဌာန် စသည်တို့၏ ခဏခြင်း ဖြစ်

ပေါ်မှ ခဏခြင်း ပျက်ကွယ်မှု ထင်လင်းအောင် အစု အခဲ အားဖြင့်
ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို အစုံအစုံရှုသော ဉာဏ်သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် မည်၏။

၆၅၇။ အပျက်ကိုသာ၊ ရှုတုံပါ၊ သညာ ဘန်ဉာဏ်။

အဖြစ် အပျက် နှစ်ပါးတွင် အဖြစ်ကား မြင်လွယ်၏၊ အပျက်ကား
မြင်ခဲ၏။ လိုရင်းလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဖြစ်ကိုလွှတ်၍ အပျက်
သက်သက်ကို ရှုသော ဉာဏ်သည် ဘန်ဉာဏ်မည်၏။

၆၅၈။ အပျက် မြင်က၊ ဘယ မစွ၊ ပျက်မှုခပင်း၊ ဘေး သေ
မင်းဟု၊ ကြောက်ခင်း ထွေထွေ၊ ရှုတုံပေ၊ မှတ်လေ
ဘယဉာဏ်။

ထင်ရှားပြီ။

၆၅၉။ ကြောက်ဖွယ် ခပင်း၊ မြင်တုံလျင်းက၊ ဘေးဘယမျိုး။
ရုပ်နာမ်ဆိုး၌၊ ကိုးရာ မရှိ၊ ခက်မှန်းသိ၊ အာဒိနဝဉာဏ်။

သိသာပြီ။

၆၆၀။ ကိုးရာမထင်၊ ခက်ပုံ မြင်က၊ မရှင် မလန်း၊ စိတ်ကုန်
ခန်း၍၊ မချမ်း မမြေ့၊ ငြီးငွေ့သောထွေ၊ စိတ်အနေ၊
မှတ်လေ နိဗ္ဗိဒံ။

နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဆိုလိုသည်။

၆၆၁။ ငြီးငွေ့အားသန်၊ စိတ်ပူပန်က၊ လျင်မြန်တစီ၊ လွတ်လိုဘိ၊
မုတ္တိတုကမျတဘဉာဏ်။

ခန္ဓာတို့၌ စွဲလမ်းမှု လွတ်လိုသည်။

၆၆၂။ လွတ်လို လှ၍၊ လွတ်ရတဲ့ငှာ၊ ဘာဝနာ မလးဆယ်၊
အကျယ်ဖြန့်ချိ၊ အားတိုက်ဖို့၊ ပဋိသန္ဓိဉာဏ်။

ဘာဝနာလေးဆယ်ဆိုသည့်ကား တောလေးဆယ်ပင်တည်း၊ လွတ်လို့

လှ၍ လွှတ်ခွင့် ရတဲ့ခြင်းငှာ ထိုလေးဆယ်တို့ဖြင့် အားကြီးအားတိုက်
ဖိစီး၍ ရှုသော ဉာဏ်သည် ပဋိသန္ဓါဉာဏ် မည်၏။

၆၆၃။ အားတိုက်၍၊ လွှတ်မှု လွှတ်ရန်၊ အမြင်သန်က၊ ရုပ်နာမ်
ဓမ္မ၊ သန္ဓါရဝယ်၊ မက္ခယ်သမ္ဘ၊ လျစ်လျူရှု၊ သန္ဓါ-
ရူပေက္ခာဥာဏ်။

ကြောင့်ကြပြေ၍ နေသာ ထိုင်သာရှိသော ဉာဏ်တည်း။

၆၆၄။ မဂ်ရောက်လိုသော်၊ အဆော် အနူး၊ မဂ်လေးဦးအား၊
အထူးလျော်မှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ အနုလောမဥာဏ်။

ဂဟေအစပ် ကောင်းလှသောဉာဏ် ဟူလို။

ဝိပဿနာဥာဏ် ၁၀-ပါး ဖြစ်၏။

—

ဝိပဿနာ၏ အန္တရာယ်-၁၀

၆၆၅။ ဥဒယဉာဏ် ရင့်သန်တုံလတ်၊ ဖြစ်လာတတ်၊ ဆယ်ရပ်
အန္တရာယ်။

၆၆၆။ အရောင်၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ နှစ်ဖြာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သုခ၊ ဗုဒ္ဓိ၊
နိကန္တိနှင့်၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ ဤဆယ်ဖြာ၊ မှတ်ပါ
အန္တရာယ်။

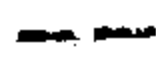
(နိကန္တိကို အဆုံးထား၍ သိလေ။)

၆၆၇။ ထိုဆယ်ချက်တွင်၊ မဂ်အဆင်ကို၊ ပယ်တွင် ရှင်းကုာ၊
အသင်းသာ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ထက်သန်သောအခါ၌ ကြုံစဘူး အလွန်ထူးသော
ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါ စသည် ဖြစ်ပေါ်၍ လာတတ်၏။ ထိုအခါ ထို
ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါ စသည်ကို သဘာဝသော တဏှာ နိကန္တိအတွက်
'မဂ်ကို ငါရပြီ၊ ဖိုလ်ကို ငါရပြီ'ဟု အထင်ကင်၍ ဝိသုဒ္ဓိကို လွှတ်၍

နေတတ်၏။ ထိုအခါ၌ မဂ်ဟူ၍ ထင်မိသော ထုံမိတိ ပဿဒ္ဓိ စသည်သည် လောကုတ္တရာမဂ်မဟုတ်သေးကြောင်းကို ရှင်းလင်းနိုင်သော ဉာဏ်သည် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ အကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

၆၆၈။ ဥဒယဉာဏံ၊ တဖန် ပျိုးကာ၊ ကိုးဖြာဉာဏ်စဉ်၊ စခန်း ထွင်၍၊ အမြင်လင်းဘိ၊ ထိုးထွင်းသိ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

အန္တရာယ်ကို သုတ်သင်ပြီးမှ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုပင် တဖန် ပြုစု ပျိုးထောင်၍ ယူပြီးလျှင် ထိုဉာဏ်မှ ရှိ အားထုတ်လတ်သော် အစဉ် အတိုင်း နေရာကျဖြစ်ပွား၍သွားသော ဝိပဿနာဉာဏ် ကိုးပါးသည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဉာဏ်

၆၆၉။ သင်္ခါရနှင့်၊ အနုလောမ၊ ဉာဏ်နှစ်ဝ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိလည်း ခေါ်သတည်း။

ဆယ်ပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်နှစ်ခုကို ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ်လည်း ခေါ်သည်။

ဝဋ်သုံးပါးမှ ကျွတ်လွတ် ထင်မြောက်ခြင်း အနက်ကြောင့် မဂ်ကို ‘ဝုဋ္ဌာန’ ဆိုသည်။ ထိုမဂ်သို့ မချွတ်မလွဲရောက်စေတတ်သော အနက်ကြောင့် ထိုဉာဏ်နှစ်ခုကို ‘ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ’ ခေါ်သည်။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ အကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

မဂ္ဂ ဝိသိ

၆၇၀။ ဝုဠာနဂါမိ၊ လွန်ရင့်သန်က၊ နိဗ္ဗာန်ပေါက်ခါ၊ မဂ်
ရောက်လာ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်သောအခါ၌ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံ
ပြုသော လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ရောက်၍ လာ၏။ မဂ်
ဉာဏ်သေးပါးကို 'ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ' ဆိုသည်။ ဤအရာ၌ကား
သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်တည်း။ ဝိသိကျပုံကား-ဘဝင်နှစ်ကြိမ်၊ လက္ခဏာ
ရေး သုံးပါးတွင် တပါးပါးလျှင် အာရုံရှိသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊
ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ တကြိမ်စီ။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ဂေါတြဘု
တကြိမ်၊ သောဘာပတ္တိမဂ် တကြိမ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ် နှစ်ကြိမ်၊
ထိုနောက် ဘဝင်ကျ၏။ ဝိသိပိုင်း ဆိုင်ရာပေတည်း။

မဂ်ကိစ္စ ၄-ပါး

၆၇၁။ သိ၊ ပယ်၊ ဆိုက်၊ ပွား၊ လေးပါးအချက်၊ တပြိုင်နက်၊ မဂ်၏
ကိစ္စတည်း။

ရုပ် နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ဒုက္ခအမှန်ကို ပိုင်နိုင်စွာ သိခြင်းကိစ္စ-၁၊
သမုဒယအသင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်
ခြင်း ကိစ္စ-၁။

ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ လည်းကောင်း၊ အပါယဒုက္ခတို့၏လည်းကောင်း၊
တချက်တည်း အပြီးတိုင် ငြိမ်းမှုသို့ ဆိုက် ရောက်ခြင်းကိစ္စ-၁။

မဂ်ကို ပွားများမှု တစခန်း ထမြောက်ပြီးစီးခြင်း ကိစ္စ-၁။

ဤကိစ္စ လေးပါးကို မဂ်သည် တပြိုင်နက် ဖြစ်စေနိုင်သည်။

သောတာပတ္တိမဂ် ပယ်သောတရားများ

၆၇၂။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိ၊ ပယ်သတ်တိ၊ အာဒိ ဖော်သောတာ။

ဤမဂ်ကို ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်သတ်၏။ ဒုစ္စရိုက် ကံဟောင်း၊ ကံသစ် အကုန်ချုပ်ငြိမ်း၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ ၇-ကြိမ်သာ ရှိ၏။

ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝိသိ ၅-ပါး

၆၇၃။ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပယ်ကြွင်းကျန်၊ နှစ်ဟန် ကိလေသာ။

၆၇၄။ အစဉ်သမ္ဘ၊ အမြင်ရှု၊ ငါးခု ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ထိုသောတာပတ္တိ မဂ္ဂဝိသိ၏ နောက်၌ မဂ်ကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိသိ၊ ဖိုလ်ကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိသိ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိသိ၊ ပယ်ပြီး ကိလေသာကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိသိ၊ ကိလေသာကြွင်းစုကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိသိ ဟူ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးဝိသိ ဖြစ်မြဲ။

သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် နှင့် သောတာပန် ၃-မျိုး

၆၇၅။ ထက်မဂ်ကိုလျှင်၊ မရောက်ခင်၊ ဖိုလ်လျှင် လည်း လျောင်းရာ။

အထက်မဂ်သို့ မရောက်မီအတွင်း သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်နှင့် နှစ် လ များစွာ လည်းကောင်း၊ ကာမဘုံ၌ ၇-ဘဝ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ဘဝ ကမ္ဘာ များစွာပတ်လုံး လည်းကောင်း သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို အလိုရှိတိုင်း ဝင်စား၏။

ဝိသိကျပုံကား—ဘဝင် ၂-ကြိမ်၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရလျှင် အာရုံရှိသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အနုလုံ သုံးကြိမ်လည်းကောင်း၊ လေးကြိမ်လည်းကောင်း၊ ထိုနောင် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သောတာပတ္တိဖိုလ်ဇော အကြိမ်ပေါင်း အနန္တ အလိုရှိသမျှ ဖြစ်၏။ ထိုနောင် ဘဝင် ကျ၏။ ထိုအခါ၌ ပူအိုက်လှတုန်းကခါ မြေစွာသော ရေအိုင်ကြီးထဲသို့

ဆင်း၍ ငုပ်ရတိသကဲ့သို့ ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်၏ အတွေ့
နိဗ္ဗာန်၏ အတွေ့တို့ဖြင့် အလွန် ချမ်းမြေ့ လေ သတည်း။ အထက်မဂ်သို့
မရောက်မှီ ဘဝ ကမ္ဘာမျှားစွာပတ်လုံး ထိုဖိုလ်သည် လည်းလျောင်းရာ
ဖြစ်၏။ ဗြဟ္မာပြည်သို့ သွားလတံ့သော ဝဋ္ဋဘိရတသောတာပန်၊
ဗြဟ္မာပြည်မှာ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာသောတာပန်တို့ကို ရည်၍ ကမ္ဘာမျှားစွာ
ဟု ဆိုသည်။

သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်၊ ကောလံကောလ သောတာပန်၊
ကေဗိဇီ သောတာပန်တို့ကား--ဤကမ္ဘာ တုံ့နာပင် ရဟန္တာ ဖြစ်၍
ငြိမ်းကြကုန် ခေတ္တ၊ ပဋိသန္ဓေ ၇-ကြိမ်မှ ငြိမ်းသည်ကား-သတ္တကုတ္တု-
ပရမဘည်း။ ၆-ကြိမ် ၅-ကြိမ် ၇-ကြိမ် ၃-ကြိမ် ၂-ကြိမ်တွင်
ငြိမ်းသူတို့ကား-ကောလံ ကောလံ တို့ဘည်း။ တကြိမ်တွင် ငြိမ်းသူတို့
ကား-ကေဗိဇီတို့ဘည်း။

ပထမ မဂ္ဂဉာဏသဿန ဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

—

သကဒါဂါမိမဂ်ရောက်ပုံ

၆၇၆။ ကမ၊ ဗျာ၊ နှစ်တွေ၊ အကျန်ချွေ၊ ရောက်လေ သကဒါဂါ။
သောတာပန်သည် ဝိဿနာဉာဏ် ဆယ်တန်ကို တဖန်အားထုတ်ပြန်
သည်ရှိသော် သကဒါဂါမိမဂ်သို့ ရောက်ပြန်၏။ သောတာပန်အမည်
ကွယ်လေ၏။ သကဒါဂါမိအမည်ကို ရလေ၏။ ကိလေသာမှာ သောတာ
ပန် အခါ၌ အကျန်ကိလေသာတို့တွင် ရုန့်ရင်းလျက်ရှိသေးသော ကာမ
ရာဂ ဗျာပါဒ ၂-ခုကိုပင် သတ်၏။ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂ ဗျာပါဒ
သည် ကျန်ရှိသေး၏။ ကာမဘုံမှာ ၂-ကြိမ်သာ ငြိမ့်သန္ဓေ ရှိ၏။ ကြွင်း
သော အဝိအပျက်စုမှာ ပထမ မဂ္ဂဉာဏသဿနည်းတူ သိလေ။

ဒုတိယ မဂ္ဂဉာဏသဿန ဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

—

အနာဂါမ် ၅-မျိုး

၆၇၇။ ကာ၊ ဗျာ၊ နှစ်ထွေ၊ အကုန်ချွေ၊ ရောက်လေ အနာဂါ။

ကာမရာဂ ဗျာပါဒကို အကြွင်းအကျန်မရှိ အကုန်အစင်ငယ်သတ်မှု၊ ကာမရာဂ မရှိသဖြင့် ကာမဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေနေရန် ကိစ္စမရှိမူ ဤမျှသာ ထူးသည်။ အကြွင်းမှာ ရှေးနည်းတူ သိလေ။ ဤအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဘဝ၌ ရဟန္တာဖြစ်၍ ငြိမ်းသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပြဟွာပြည်သို့ သွားရသော ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ ၂-မျိုး ရှိ၏။ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ကား- အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယ်၊ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယ်၊ သသင်္ခါရ ပရိနိဗ္ဗာယ်၊ အသင်္ခါရ ပရိနိဗ္ဗာယ်၊ ဥဒ္ဓိသောတအကနိဋ္ဌဂါမီ ဟူ၍ ၅-မျိုး ရှိ၏။

တတိယ မဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြီး၏။

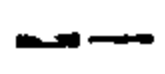

အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်ပုံ

၆၇၈။ သဗ္ဗကိလေ၊ အကုန်ချွေ၊ ရောက်လေ အရဟတ္တာ။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်စုကို အားထုတ်ပြန် သည်ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်လေ၏။ ကိလေသာဘတ်စု အကုန် သေ၏။ ဘဝပဋိသန္ဓေမရှိပြီ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝိထိမှာ ကြွင်းကိလေသကို ဆင်ခြင်သော ပဉ္စမဝိထိ မရပြီ။ ၄-ဝိထိသာ ရှိတော့သည်။

စတုတ္ထ မဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြီး၏။

ဝိမောက္ခဗုဒ္ဓိ ၃ ပါး

အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၊ သုညတဝိမောက္ခ။

၆၇၉။ ဝိမောက္ခနက်၊ ကျွတ်လွှတ်ချက်၊ ဖိုလ်မဂ် မည်သညာ။

ဝိမောက္ခကား ကျွတ်လွှတ်ခြင်း အနက်တည်း။ မဂ်လေးပါး ဖိုလ်

F ၇၇ လေးပါး၏ အမည်တည်း။

အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ်၊ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ်၊ သုညတာ-
နုပဿနာဉာဏ်။ (ဝိမောက္ခမူလ သုံးပါး။)

၆၈၁။ ဝိမောက်မူလ၊ တံခါးဝ၊ အရ လက္ခဏာ။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်၊ အနတ္တာနုပဿနာ
ဉာဏ်။ (ဝိမောက္ခမူလ သုံးပါး။)

ဝိမောက္ခမူလကား - မဂ်၏ တံခါးဝ၊ ဖိုလ်၏ တံခါးတည်း။ အရ
မူကား လက္ခဏာရေးသုံးပါးတည်း။ အနုပဿနာဉာဏ် သုံးပါး ဆိုလို
သည်။

၆၈၂။ ဝုဠာနဂါမိနိ၊ ဉာဏ်ဆိုက်ဘိ၊ ဝိမုနယ်အပါ။

ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ပါးတို့တွင် အဆုံးဖြစ်သော ဝုဠာနဂါမိနိ
အမည်ရှိသော ဉာဏ်နှစ်ပါးသို့ ဆိုက်ရောက်သော အနုပဿနာဉာဏ်
သုံးပါးသည် မဂ်တံခါးဝမည်သော ဝိမောက္ခမူလ နယ်တွင်းသို့ပါဝင်ပြီ
ဟူလို။

လက္ခဏာရေး ၃ ပါး နှင့် ဝိပဿနာ ၃ ပါး

၆၈၂။ အနိမိတ္တ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ပဏိဟိတာ။

၆၈၃။ အနတ္တမူ၊ သုညယူ၊ သုံးဆူ နုပဿနာ။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည် အနိမိတ္တာနုပဿနာ မည်၏။

ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ မည်၏။

အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် သုညတာနုပဿနာ မည်၏။

အနိမိတ္တ

၆၈၄။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်၊ ဆန်းတကြယ်၊ မှတ်ဘွယ်
နိမိတ္တာ။

ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါသည် နိမိတ် မည်၏။ ဦးခေါင်း၊ ခြေ လက် စသော
အင်္ဂါကြီးစုသည်လည်း နိမိတ် မည်၏။ မျက်လုံး၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ ခံတွင်း

နှုတ်ခမ်း လျှာ သွား စသော အင်္ဂါငယ်စု၊ ဆံပင် မွေးညှင်း ခြေသည်း လတ်သည်း စသော ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသစုသည်လည်း နိမိတ် မည်၏။

၆၀၅။ အကုန်နိမိတ်၊ ပျောက်အောင်ကြိတ်၊ အနိမိတ္တသာ။

သတ္တဝါတို့၏ စိတ်တွင် ခြပ်သဏ္ဌာန်နှင့် ကြောင်ကြောင် ထင်မြင်၍ နေကြသော ထိုနိမိတ်တရားတွေကို သဘာဝညက် အနိစ္စဉာဏ်နှင့် အဖန် ဖန် ကြိတ်နယ်၍ ကွယ်ပျောက်စေနိုင်သော ဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို အနိမိတ္တညက် ဆိုသတည်း။

အပ္ပဏီဟိတ

၆၀၆။ အတင့် အတယ်၊ အဖွယ် အရာ၊ မုဂ်လာ သုဘ၊ သုခ ဣဋ္ဌ၊ ထင်သမျှ၊ မှတ်ကြ ပဏီဟိသာ။

၆၀၇။ အကုန် ပဏီဟိ၊ ပျောက်စေဘို့၊ အပ္ပဏီဟိတာ။

လူ့လောက၊ နတ်လောက၊ မြဟ္မာလောက၊ အဗျတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ တေဘူ- မကဓမ္မတို့၏အတွင်း၌ နှစ်သက်ဖွယ် မြတ်နိုးဖွယ် တင့်တယ်ကောင်းမြတ် သည်ကို တွေ့ရှိထင်မြင်၍ နေကြသောအရာသည် ပဏီဟိတ မည်၏။ ထိုပဏီဟိတတွေကို ဘေးဘယအစု ထင်အောင်ရှုသော ဉာဏ်ဖြစ်၍ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ကို အပ္ပဏီဟိတဉာဏ် ဆိုသည်။

သုညတ

၆၀၈။ နတ်၊ လူ၊ မြဟ္မာ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂလနှင့်၊ စိုးရ ပိုင်နိုင်၊ ခံနိုင် မြင့်ရှည်၊ သက်ဆုံးတည်ဟု၊ အားစည် သမျှ၊ အနန္တ၊ အတ္တဇီဝသာ။

၆၀၉။ အတ္တဇီဝေ၊ ပျောက်ကင်းစေ၊ မှတ်လေ သုညတာ။

ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန္န ဓမ္မအစု သင်္ခါရ အစုမျှသာ ဖြစ်သည်ကိုလည်း ကောင်း၊ ခဏခြင်း ခဏခြင်း ချုပ်ကွယ်သေဆုံး၍ နေမှုကိုလည်းကောင်း

ရှုမြင်သဖြင့် ထိုအတ္တဇီဝ အထင်အမြင်ကို ပျောက်ကွယ် စေတတ်သော
ဉာဏ်ဖြစ်၍ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ကို သုညတဉာဏ် ဆိုသည်။

ဝိမောက္ခမုခသုံးပါး အထူး ပြီး၏။

ဝိမောက္ခအပြား

၆၉၀။ သူ့တံခါးမှ၊ ပေါက်ရောက်က၊ မောက္ခ သူ့မဂ်သာ။

မဂ်သို့ ဝင်ရောက်ရန် အနုပဿနာဉာဏ် တံခါးသုံးပေါက် ရှိသည်
တွင် အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်ပေါက်မှ ဝင်ရောက် ရရှိသောမဂ်သည်
အနိမိတ္တမဂ် မည်၏။ ဒုက္ခာနုပဿနာ ဉာဏ်ပေါက်မှ ဝင်ရောက်ရရှိသော
မဂ်သည် အပ္ပဏဟိတမဂ် မည်၏။ အနတ္တာနုပဿနာ ဉာဏ်ပေါက်မှ ဝင်
ရောက် ရရှိသော မဂ်သည် သုညတမဂ် မည်၏။ ဤသို့ ရောက်ကြောင်း
ဟူသော ဝိပဿနာ အာဂမမုခကို အစွဲပြု၍ မဂ်သည် အမည်သုံးပါးတွင်
တပါးပါးကို ရ၏။ ဂ္ဂေဝိထိဉ္ဇကျသော ဖိုလ်သည်လည်း မဂ်ကိုအစွဲပြု၍
မိမိမဂ်သော အမည်ကိုရ၏။ ဗသသမာပတ္တိဝိထိဉ္ဇကျသော ဖိုလ်သည်
ကား သူ့ဝိပဿနာကို အစွဲပြု၍ အနိမိတ္တ စသော အမည်သုံးပါး
တွင် တပါးပါး ကိုရ၏။ ဤကား အာဂမမုခ၏ အစွမ်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်တို့၌
အမည်သုံးပါးဖြစ်ပုံတည်း။

တနည်း-နိဗ္ဗာန်သည် အမည်သုံးပါးကို ရ၏။ မဂ် ဖိုလ်သည် ထို
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် အာရုံကို အစွဲပြု၍ အမည်သုံးပါး
လုံးကို အကုန် ရကြကုန်၏။

တနည်း-ရာဂ ဒေါသ မောဟ သုံးပါးသည် နိမိတ္တလည်း မည်၏။
ပဏိဓိလည်း မည်၏။ အလုံးစုံသော မဂ် ဖိုလ်တို့သည် ထို နိမိတ္တဓမ္မ
ပဏိဓိဓမ္မတို့၏ အာရုံအဖြစ်မှ လွတ်ကုန်၏။ ထိုဓမ္မတို့မှ ဆိတ်ကင်းကုန်၏။
ထို့ကြောင့် အလုံးစုံသော မဂ်ဖိုလ်တို့သည် မိမိတို့၏ ပကတိသဘောကို
အစွဲပြု၍လည်း သုံးပါးသော အမည်တို့ကို ရကြကုန်၏။

သဗ္ဗညုဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ ဤဝိမောက္ခတို့ဖြင့် ကျွတ်လွတ်ကြ ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါနုသင်္ခါ၊ သဒ္ဓါဝိမုတ္တ၊ ကာယသင်္ခါ၊ ဓမ္မာနုသင်္ခါ၊ ဒိဋ္ဌိပုတ္တ၊ ပညာဝိမုတ္တ၊ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ - ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်မျိုး ရှိကုန်၏။

ဝိမောက္ခအပြား ပြီး၏။

—

သမာပတ် အပြား

ဖလသမာပတ် ခပ်သိမ်းသော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် မိမိတို့၏ ဖိုလ်ကို မိမိတို့ အသီးအသီး ဝင်စားနိုင်ကြ ကုန်၏။ မဝင်စားနိုင်သူ ဟူ၍ မရှိကြကုန်။ ထို့ကြောင့် ဖလသမာပတ် မည်သည် ခပ်သိမ်းသော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။ ဤကား ဖလသမာပတ် လေးပါးတည်း။

နိရောဓ သမာပတ် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နိရောဓ သမာပတ် ပတ် သည်မူကား လောကီဈာန် သမာပတ် ရှစ်ပါး၊ ကိုးပါးကို အကုန်ရရှိ၍ နေသော ကာမရူပအနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် ဝင်စားနိုင်ကုန်၏။ ဝင်စားပုံကား—

ရူပပထမဈာန် သမာပတ်ကို ရှေးဦးစွာ ဝင်စား၏။ ထိုမှ ထ၍ ထို ပထမဈာန် သမာပတ်အတွင်း၌ ရှိသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို လက္ခဏာ ရေးတင်၍ ရှု၏။ ဈာန်ဝင်စားမှုကား သမထအလုပ်တည်း။ လက္ခဏာ ရေး တင်မှုကား ဝိပဿနာ အလုပ်တည်း။

ဤနည်းအတူ ဒုတိယဈာန်သမာပတ်၊ တတိယဈာန် သမာပတ်၊ လ။ အာကိဉ္ဇညာယတန သမာပတ်တို့ကိုလည်း အစဉ်အတိုင်း ဝင်စား၍ ရှု၍ သွား၏။ အာကိဉ္ဇညာယတနသမာပတ်မှ ထပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပုပ္ဖကိစ္ဆာသးပါးကို ပြုပြီးလျှင် နေဝသညာသမာပတ်ကို ဝင်စား၏။ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ကား နေဝသညာ ကုသိုလ်ဇော နှစ်ကြိမ်၊ ရဟန္တာ

ပုဂ္ဂိုလ်အား နေဝသညာ ကြိယာဇော နှစ်ကြိမ်ကျပြီးလျှင် စိတ်အစဉ်
ချုပ်ပြတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓသမာပတ်သို့ ရောက်လေ၏။ စိတ်မရှိဘဲ
၇-ရက် ၆-ရက်စသည် တည်နေပြီးနောက် ထိုသမာပတ်မှ ထလိုသော်
ရှေးဦးစွာ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂါမိဖိုလ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား
အရဟတ္တဖိုလ် တကြိမ်ဖြစ်ပေါ်၍ ဘဝင်ကျလေ၏။ ထလေ၏။

ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါး ဆိုသည်ကား သမာပတ် အတွင်း၌ မိမိကိုယ်မှ
အလွတ်၌တည်ရှိသော မိမိ၏ သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာတို့သည် တစုံတခု
သော အန္တရာယ်ကြောင့် မပျက်မစီး စေကုန် သတည်းဟု ခိဋ္ဌာန်ခြင်း
တပါး၊ မြတ်စွာဘုရား ခေါ်တော်မူမည်ရှိလျှင် မခေါ်မီ တင်ကျုံး၍
ထစေသတည်းဟု ခိဋ္ဌာန်ခြင်းတပါး၊ တခုတည်းသောသိမ်၌ သင်္ဃာ
အစည်းအဝေးပြုရာ သင်္ဃာတို့ မြော်လင့်မှု ရှိလျှင် ထစေ သတည်းဟု
ခိဋ္ဌာန်ခြင်းတပါး၊ ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ သေမည်လောဟု အာယုသင်္ခါရ
ကို ကြည့်ရှုခြင်းတပါး၊ ဤတား ပုဗ္ဗကိစ္စ လေးပါးတည်း။

သမာပတ်အပြား ပြီး၏။

—

ဤတွင်ရှေ့ကား ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ—၁၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ—၁၊ ဂေါမဂ္ဂ-
ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-၁၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-၁၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-၁၊
ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိဘေဒအားဖြင့် ၄ ပါးအပြားရှိသော အဓိပညာသာသနာ
တော်မြတ်ကြီးအပြီးတိုင် အစိအရင်အကျဉ်းချုပ် ပြီး၏။ ရှေ့၌ပြဆိုခဲ့ပြီး
သော အဓိသီလသိက္ခာသာသနာ အဓိစိတ္တသိက္ခာသာသနာ နှစ်ပါးနှင့်
ပေါင်းသည့်ရှိသော် သာသနာတော်မြတ်ကြီး ၃-ပါး ဝိသုဒ္ဓိကြီး ၇-
ပါး ဖြစ်၏။

* ပိုဒ်ပေါင်းရှစ်ဆယ်၊ လင်္ကာခြယ်၊ ဤဝယ် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြီး။

ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုဒ် ပြီး၏။

နိဂုံးချုပ်စကားကို ပြဆိုပအံ့

စိတ်ပိုင်း၊ စေတသိက်ပိုင်း၊ ပာမိဏ်းပိုင်း၊ ဝီထိပိုင်း၊ ရုပ်ပိုင်း၊ ပစုဉ်းပိုင်း၊ ဤ ၆-ပိုင်းတို့သည် အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို အကျဉ်းချုပ်သော အပိုင်းတို့ပေတည်း။

ဘုံပိုင်း၊ သမုစ္ဆည်းပိုင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း တို့သည် သုတ္တန်ပိဋကတ်ကို လည်း အကျဉ်းချုပ်သော အပိုင်းတို့ပေတည်း။

ကိုးပိုင်းလုံးကို သိမ်းကျုံးမိသော သူတို့သည် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပိဋကတ် ၂-ပုံကို နှုတ်ငုံသိမ်းပိုက်မိကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ဤဘဝမှာပင် အကျွတ်ရနိုင်ရန် ဓမ္မသဆောက်အုပ္ပိနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ဤဘဝ၌ မကျွတ်ရရှိခဲ့လျှင် နတ်ပြည်၌ ကျွတ်ကြကုန်လတ္တံ့။ ဤသဘာဝသနာမှ ကျန်ရှိကြသော သူတို့သည် သာသနာပ နောက်ကာလ၌ ပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓါဖြစ်၍ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်လတ္တံ့။ ကျန်ရှိကြသော သူတို့သည် နောင်ဘုရား သာသနာ၌ ပညာတေဒင် အဘိညာတေဒင် ထက်မြက်သီးသီး အကျော်ကြီးဖြစ်၍ ကျွတ်ကြကုန်လတ္တံ့။ ဤကား ဂတပစ္စာဂတဝတ်၌ လာသော အဋ္ဌကထာကြီးများ မိန့်ဆိုနည်းတည်း။

ပရမတ္ထသံဒိင်ကျမ်း ပြီး၏။

၁။ ခြောက်ရာ ကိုးဆယ်၊ လက်ခြယ်၊ ဤဝယ် ပြီးကဗျာ။

၂။ အဋ္ဌ၊ သုဉ်၊ ဇိ၊ ဇော်၊ သက္ကရာဇ်၊ ဘွားလစ်ကျမ်း ဆရာ။
(မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၀-ခုတည်း။)

၃။ မုံရွာလယ်တီ၊ တောရပ်မှီ၊ မထေရ် ဥာဏ်ဇော။
(နေရပ် ဘွဲ့အမည်တည်း။)

၄။ ဗျည်း၊ ဆ၊ ဇိ၊ ဧ၊ ကဆုန်ရွှေ၊ ပြီးပြေ ဤကျမ်းစာ။
(မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၅-ခုတည်း။)

- ၅။ ပရမတ်သံခိပ်၊ ဘွဲ့တံဆိပ်၊ ခတ်နှိပ် မည်သညာ။
(ကျမ်းအမည်တည်း။)
- ၆။ ပိဋကတ် နှစ်ပုံ၊ အကျဉ်းချုပ်၊ နှုတ်ငုံသူတို့မှာ။
- ၇။ ပညာဓိက၊ ဆုကြီးရ၊ အမျှကိုးကွယ်ရာ။
(၆-၇-ကျမ်းအကျိုးတည်း။)
- ၈။ ကျမ်းပြုပါရ၊ ဤပုညကြောင့်၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ငြိမ်းစေခလို၊
ဆုပန်ဆို၊ မိုလ်လူ သတ္တဝါ။
- ၉။ အနာမျိုးကင်း၊ မိုသ်မင်း သည်းထန်၊ နိုင်ငံခပ်သိမ်း၊ တရားထိန်း၊
ငြိမ်းစေ အဖြာဖြာ။
- ၁၀။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ တရားရောင်လည်း၊ မိုက်မှောင်ပယ်ထွန်း၊
ထိန်ထိန်ရွှန်း၊ ထွန်းစေ သာသနာ။

နောက်ဆက်တွဲ (က)

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ခန္ဓာအာယတနဓာတ်သစ္စာ
လင်္ကာကျမ်း

--

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ရူပက္ခန္ဓာ

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာနှင့်၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏဟု၊ အစု
ငါးတန်း၊ ငါးရပ် နေတည်း။ ။ ဖောက်ပြန်ထွေပြား၊ ဖြစ်တတ်ငြား၍၊
စကားပုံသေ၊ ရုပ်ခေါ်ပေ၏။ ။ မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီး၊ လေဓာတ်
ဟု၊ လေးရပ်ဘုတ်ကြီး၊ ပွားစီးအနက်၊ စက်၊ သော၊ သာ၊ ဇီ၊ ကာ
ငါးလီမူ၊ အကြည်ရူပ၊ ပဿဒတည်း။ ။ ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊
ဖောဋ္ဌဗ္ဗဟု၊ ငါးဖြာ အာရုံ၊ နှစ်စုံ ဘာဝ၊ ဟဒယနှင့်၊ ဇီဝ၊ ဩဇာ၊
ဆယ့်ရှစ်မှာပူ၊ လေးဖြာ ဟေတု၊ ကြောင်း၊ စတုကြောင့်၊ ဖြစ်မှု ပါလော၊
သဘော သီးသီး၊ ကိုယ်စီပြီး၍၊ ရုပ်ကြီး ရူပ၊ နိဗ္ဗန္ဓတည်း။ ။ ထိုမှ တပါး၊
ကလာပ်ခြားမျှ၊ အကာသနှင့်၊ ကာယ၊ ဝစီ၊ နှစ်လံ ကိုယ်နှုတ်၊ လှုပ်မှု
ရှားမျှ၊ နှစ်ခု ဝိညာတ်၊ ရူပဿလဟု၊ မုဒ္ဓ၊ ကမ္မညာ၊ ဝိကာရခေါ်၊ ရုပ် ၃-
ဖော်ကာ၊ ပေါင်း၊ နှစ် ညုံ၊ ကြမ်းခံ မူရာ၊ တဖြာ ထိုမှ၊ ဥပဇယ၊ အစ
ပွားတိုး၊ အရိုး ပြည့်မှ၊ တည်စဉ် သန္တတိ၊ ရင့်ဘိ ဇရာ၊ ပျက်မှာ အနိစ္စ၊
ဤလေးဝမျှ၊ လက္ခဏရုပ်၊ ခေါ်သမုတ်၏။ ။ ရုပ်ပေါင်း ဆယ်တန်း၊
အနိပ္ပန်တည်း၊ နိပ္ပန်ဆယ်ရှစ်၊ ပေါင်းတုံလစ်က၊ ရှစ်ခု စွန်းကယ်၊ ရုပ်
နှစ်ဆယ်သည်... အကျယ် ရူပက္ခန္ဓာတည်း။

လွန်စွာ ပွားစီးတတ်သောကြောင့် မဟာဘုတ် ခေါ်သည်။ မြေ
ဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ မဟာဘုတ်လေးပါး။

စက္ခု၊ သောတ၊ သာန၊ ဇီဝှာ၊ ကာယ၊ ပဿာဒရုပ် ငါးပါး။

ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ အာရုံ ဂေါစရရုပ်
ငါးပါး။ (ဤငါးပါးတွင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဆိုသည်ကား-မြေဓာတ်၊ မီးဓာတ်
လေဓာတ်၊ ဤမဟာဘုတ် သုံးပါးကိုပင် ဆိုသည်။)

ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုပ္ဖာဝရုပ်၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး။

ဟဒယဝတ္ထုရုပ် တပါး။

ဩဇာဟူသော အာဟာရရုပ် တပါး။

ပေါင်း နိဗ္ဗန္ဓရုပ် တဆယ့်ရှစ်ပါး။

အာကာသဓာတ် တပါး။

ကာယဝိညတ်ရုပ်၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ်၊ ဝိညတ်ရုပ် နှစ်ပါး။

ရူပဿ လတုတာရုပ်၊ ရူပဿ မုဒုကာရုပ်၊ ရူပဿ ကမ္မညတာရုပ်၊
ဝိကာရရုပ် သုံးပါး။

ဥပစယရုပ်၊ သန္တတိရုပ်၊ ဇရတာရုပ်၊ အနိစ္စတာရုပ်၊ လက္ခဏရုပ်
လေးပါး။

ပေါင်း အနိဗ္ဗန္ဓရုပ် ဆယ်ပါး၊ နိဗ္ဗန္ဓရုပ် တဆယ့်ရှစ်ပါးနှင့် ပေါင်း
သော် ရူပက္ခန္ဓာအကျယ် နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။

(၂) စက်၊ သော၊ သာ၊ ဇီကာ အကြည်နှင့်၊ နှစ်လီ ဘာဝ၊ ဟဒ-
ယက၊ ဇီဝ အာယု၊ ရုပ် ၉ ခုမှာ၊ ကမ္မဇာတည့်။ ။ နှစ်ဖြာ ဝိညတ်၊
စိတ်ဖြစ် မှတ်လော။ ။ သဒ္ဓါ တခု၊ စိတ် ဥဘုဖြစ်။ ။ တလစ် ဝိကာ၊
ရုပ်သုံးဖြာမှ၊ ဩဇာ ဥဘု၊ စိတ်ဖြင့် ရှိလော။ ။ လေးခု ဘူတ၊ ဝဏ္ဏ၊
ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ အာကာသ ဓာတ်၊ ၉-ရပ်ရပ်ပေါင်း၊ အကြောင်း
လေးပါး၊ ဖြစ်တတ်ငြား၏။ ။ သေးပါးလက္ခဏ၊ အလွတ်ကျရှင့်။ ။
မဟာဘူတ၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ရုပ်ရှစ်ဖြာကား၊ မကွာ မကွဲ၊
အမြဲ တူကွ၊ ဖြစ်ပျက်မျှသည်၊ အဋ္ဌကလောင်၊ ခေါ်ညွှတ်၏။ ။

ကလာပ် ရုပ်ခဲ၊ ရှစ်ခုထဲတွင်၊ ဇီဝ ယှဉ်က၊ ဇီဝတ နဝ၊ ခေါ်ဆိုရ၏။ ။
 နဝထို့မှာ၊ စက်၊ သော၊ ဃာနှင့်၊ ဇီ၊ ကာ၊ ဝဉ္စ၊ ဘာဝ ၂-ခု၊
 ဝတ္ထုဟဒယ၊ လောင်းပြန်ကလျှင်၊ ဒသကလာပ်၊ ရှစ်ရပ် ပွားတိုး
 ကလာပ် ကိုးမှာ၊ ကမ္မဇာတည်း။ ။ ရှစ်ဖြာ မူလ၊ အဋ္ဌကတွင်၊ သဒ္ဓ
 တရပ်၊ ဝိညတ် နှစ်ဖြာ၊ ဝိကာရ သုံး၊ ဖွဲ့စည်းရုံးက၊ စိတ္တဇကလာပ်၊
 ရှစ်စည်းမှတ်လော။ ။ ကလာပ်မူလ၊ အဋ္ဌကနှင့်၊ သဒ္ဓနဝ၊ ဝိကာရ
 တေး၊ ကလာပ်လေးမူ၊ ဥတု ယူလော။ ။ မူလ အဋ္ဌ၊ ဝိကာရပွား
 နှစ်စည်းအားမှာ၊ အာဟာရဇာ၊ ကလာပ်တည်း၊ ပေါင်းထ နှစ်ဆယ်၊
 သုံးစည်းကယ်သည်... အကျယ်ရုပ်စု ရုပ်ခဲတည်း။

မဟာဘုတ် လေးပါး၊ ငဏ္ဍ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဤရုပ်ရှစ်ခု
 အပေါင်းသည် မကွာမကွဲ အစဉ်မြဲသော ရုပ်ခဲရှစ်စုဖြစ်၍ အဋ္ဌ
 ကလာပ်မည်၏။ အကြောင်း လေးပါးနှင့် ဆက်ဆံသော မူလ ကလာပ်
 ရင်းတည်း။

ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်းကား- ၎င်း မူလ အဋ္ဌကလာပ်တွင် ဇီဝိတ
 ရုပ်ကိုထည့်၍ ဇီဝိဟနဝကကလာပ် တစည်းရ၏။ ၎င်း နဝကကလာပ်
 တွင် စက္ခု၊ သောဘ စသည်တို့ကို တခုစီထည့်၍ စက္ခုဒသကကလာပ်၊
 သောဘဒသကကလာပ်၊ ဃာနဒသကကလာပ်၊ ဇီဝှာဒသကကလာပ်၊
 ကာယဒသကကလာပ်၊ ဣတ္ထိဘာဝဒသကကလာပ်၊ ပုမ္မာဝဒသက
 ကလာပ်၊ ဟဒယဝတ္ထု ဒသကကလာပ် ဟူ၍ ဒသကရှစ်စည်းရ၏။ ပေါင်း
 ကမ္မဇကလာပ် ကိုးစည်း ဖြစ်၏။

စိတ္တဇကလာပ်ရှစ်စည်းကား- မူလ လေးစည်း၊ အပွားလေးစည်း။
 မူလလေးစည်းကား- အဋ္ဌကလာပ် တစည်း၊ ၎င်းတွင် သဒ္ဓထည့်၍
 သဒ္ဓနဝကက လာပ် တစည်း၊ ကာယဝိညတ် ထည့်၍ ကာယဝိညတ်
 နဝကကလာပ် တစည်း၊ သဒ္ဓနှင့် ဝစီဝိညတ်ထည့်၍ သဒ္ဓဝစီဝိညတ်
 ဒသက ကလာပ် တစည်း။ အပွားလေးစည်းကား- မူလလေးစည်းတွင်
 ဝိကာရရုပ် ၃-ခုစီလောင်း၍ ကောသလကလာပ်တစည်း၊ ဒွါဒသက

ကလာပ် နှစ်စည်း၊ ဘေရသကကလာပ် တစည်း။ ပေါင်း အပွား
လေးစည်း။

ဥတုဇကလာပ်လေးစည်းကား- မူလ နှစ်စည်း၊ အပွား နှစ်စည်း။
မူလနှစ်စည်းကား- အဋ္ဌကလာပ်တစည်း၊ သဒ္ဓနဝကကလာပ်တစည်း။
အပွား နှစ်စည်းကား- မူလ နှစ်စည်းတွင် ဝိကာရရုပ် ၃-ခုစီ လောင်း၍
ကောဒသကကလာပ် တစည်း၊ ဒွါဒသကကလာပ် တစည်း။

အာဟာရဇကလာပ် နှစ်စည်းကား - မူလ အဋ္ဌကလာပ် တစည်း၊
ကောဒသက ဝိကာရ အပွားတစည်း။ ကလာပ်ပေါင်း ၂၃-စည်း။
သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်သန္တာန်မှာ ထို ၂၃-စည်းလုံးကို ထိုက်သည်အား
လျော်စွာ ရထိုက်၏။ အသက်မရှိကြသော အဝိညာဏကဝတ္ထုတို့မှာ
ဥတုဇအဋ္ဌကလာပ် တစည်း၊ ဥတုဇသဒ္ဓနဝက ကလာပ် တစည်း၊ ဤ
ဥတုဇ မူလ နှစ်စည်းကိုသာ ရထိုက်၏။

ရူပက္ခန္ဓာအကျယ် ပြီး၏။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ နှင့် သညာက္ခန္ဓာ

(၃) ခံစား၊ စံစား၊ စကားနှစ်ထွေ၊ ဘုရားနေမှာ၊ ဝေဒနာဓာတ်၊
ခန္ဓာမှတ်လော။ ။ သုံးရပ် ဝေခွဲ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ သုခ ချမ်းသာ၊ ဥပေက္ခာဟူ၊
လျစ်လျူခံစား၊ မထင်ရှားတည်း။ ။ ငါ့ပါးအလို၊ တပုံဆိုသော်၊ ကိုယ်၊
စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူခွဲလော။ ။ တနဲ့ ထို့ပြင်၊
အမြင်၊ အကြား၊ အနံ့အားနှင့်၊ စားလျက်၊ တွေ့ထိ၊ ကြံသိ ၆-ဖြာ၊
ချမ်းသာ ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူခွဲငြား၊ ထယ့်ရှစ်ပါးတည်း။ ။ သုံးပါး
ကာလ၊ ပွားထ ဟုံသေး၊ ငါ့ဆယ့်လေးတည်း။ ။ တရေး သန္တာန်၊
နှစ် ပွားပြန်က၊ တရားရှစ်ပင်၊ အကျယ် မြင်လော၊ ။ ထို့ပြင် သညာ၊
ခန္ဓာမှာကား၊ လိမ္မာ တတ်သိ၊ ခေါ်ကြဘိရှင့်။ ။ လူ၏ ဘောင်မှာ၊
လူတကာနဲ့၊ လိမ္မာမြဲမှု၊ မှတ်စွဲ ဖြာဖြာ၊ ဤသညာပင်၊ နတ်မှာ နတ်
လျောက်၊ လိမ္မာမြောက်၏။ အောက် အပါယ် ကား၊ ကျွဲ၊ နွား၊ မြင်း၊
ဆင်၊ မြင်မြင်သမျှ၊ အနန္တလည်း၊ ဘာဝဘာဝ၊ သိတတ်ကြ၏။ ။ လော

ကအလုံး၊ မြော်မဆုံးလျှင်၊ အသုံးတိုင်စွာ၊ အလိမ္မဟု၊ အချာ
အချုပ်၊ ခေါ်သမုတ်၏။ ။မူဆိုး တံငါ၊ သူ့အရာ၌၊ လိမ္မာကျမ်း
ကျင်၊ သညာပင်တည်း၊ သို့စဉ် နည်းပြ၊ သိကုန်ကြလေ။ ။ရူပ
သညာ၊ စသည်ဖြာသား၊ သညာ အပြား၊ အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ခြောက်
ပါးလာရှိ၊ ပွားပြန်ဘိမူ၊ မြေသိ၊ ရေသိ၊ နေ၊ လ သိက၊ စသည် သွယ်
သွယ်၊ မဆုံးဘွယ် သည်...အကျယ် သညာကုန္ဒာတည်း။

ခံစားမှု၊ စံစားမှုသည် ဝေဒနာကုန္ဒာ မည်၏။

ထို ဝေဒနာကုန္ဒာသည် - သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာ
ဝေဒနာ ဟူ၍ ၃-ပါး ရှိ၏။

ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ ကိုယ်၏ ဆင်းရဲ
ခြင်း၊ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း ဟူ၍ ဣန္ဒြိယဘေဒအားဖြင့်
၄-ပါး ရှိ၏။

မျက်စိအတွေ့၌ ခံစားခြင်း၊ နားအတွေ့၌ ခံစားခြင်း၊ နှာခေါင်း
အတွေ့၌ ခံစားခြင်း၊ လျှာအတွေ့၌ ခံစားခြင်း၊ ကိုယ်အတွေ့၌ ခံစား
ခြင်း၊ စိတ်မနေအတွေ့၌ ခံစားခြင်း ဟူ၍ ဒွါရဖဿ အပြားအားဖြင့်
၆-ပါး ရှိ၏။

ထို ၆-ပါးတို့တွင် စက္ခုအတွေ့၌ ခံစားခြင်းမှာ အမြင်ချမ်းသာ
ခြင်း၊ အမြင် မချမ်းသာခြင်း၊ အမြင် လျစ်လျူရှုခြင်း ဟူ၍ ၃-ပါး
ပြားပြန်၏။

ထိုနည်းအတူ နားအတွေ့၌ခံစားခြင်း စသည်တို့မှာလည်း ၃-ပါး
၃-ပါးစီ ပြားပြန်ရကား ဝေဒနာကုန္ဒာအပြား တဆယ့်ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။

ရှေး၌လည်း ခံစားခဲ့လေပြီ၊ နောက်၌လည်း ခံစားလာတို့၊ ယခုလည်း
ခံစားတုန်း ခံစားဆဲ ဟူသော ကာလ ၃-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားသော်
ဝေဒနာကုန္ဒာ အပြား ၅၄-ဖြစ်၏။

သ္မ ခံစားမှု ၅၄၊ ငါခံစားမှု ၅၄ - ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန် ၂-ပါး
နှင့် မြောက်ပွားဘော် ဝေဒနာက္ခန္ဓာအပြား ၁၀၈-ပါး ဖြစ်၏။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာအကျယ် ဖြီး၏။

—

သညာဆိုသည်ကား—လောက၌ တတ်သိလိမ္မာခြင်း၊ သိကြားလိမ္မာ
ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင် လိမ္မာခြင်းကို ဆိုသတည်း။ ထိုကျွမ်းကျင်လိမ္မာခြင်း
ဟူသော အလိမ္မာမျိုးသည် ကုသိုလ်အရာ အကုသိုလ်အရာ နှစ်ပါး၌ပင်
ဆို၏။ မူဆိုးအလုပ်မျိုးမှာ မူဆိုးသည် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏၊ တံငါ အလုပ်
မျိုးမှာ တံငါသည် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏။ လူသတ်မှုမှာ သူသတ်
ယောက်ျားသည် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏။ ကြောင်အမှုမှာ ကြောင်၊
ကျားအမှုမှာ ကျား၊ ကျီအမှုမှာ ကျီးသည် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏ စသည်
ဖြင့် သညာက္ခန္ဓာနယ် ကြီးကျယ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ၏ အရေ
အရာတွင် သညာက္ခန္ဓာ အလိမ္မာသည် အချာအချုပ်ကြီး ဖြစ်နေပုံကို
လည်းကောင်း အကုန် မြော်မြင်ကြလေ။

ရူပသညာ၊ သဒ္ဓသညာ၊ ဇန္ဓသညာ၊ ရသသညာ၊ ဖောဠဗ္ဗသညာ၊
ဓမ္မသညာ ဟူ၍ အာရုံအပြားဖြင့် ၆-ပါး ပြား၏။

သညာက္ခန္ဓာအကျယ် ဖြီး၏။

—

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ

(၄) ကာယ၊ ဝစီ၊ မနောပြီသည်။ သုံးလီ ကမ္မ၊ သင်္ခါရမူ၊ ဓမ္မ
ထင်ရှား၊ ငါးဆယ်ပြား၏။ ။ ဇေတုဌား ဖဿ၊ ဆော်တ စေတနာ၊
ကေဂ္ဂါမူ၊ တည်ကြည်ဟူ၏။ သင်္ကမူ ဇီဝိ၊ မနသိကား၊ နှလုံးထားတည့်၊
ငါးပါး ဓမ္မ၊ စိတ်တိုင်းရ၏။ ။ တက္က ကြံခြင်း၊ ဖွဲ့ရစ်ခြင်းမှာ၊ ဝိစာရမှတ်၊
ဆုံးဖြတ် မိမောက္ခ၊ ဝီရိယနှင့်၊ ဆန္ဒ၊ ပီတိ၊ ထင်ရှားတိ၏။ ။ မသိမလင်း၊
မဆိုးယွင်းချက်၊ မောဟနက်တည့်၊ ရှက်၊ ကြောက်မရွံ၊ အဟိရိက၊ နော-
တ္တပ္ပမည်။ မတည်ကြည်က၊ ဥဒ္ဓစ္စမူ၊ ဤလေးခုကား၊ အကုသိုလ်တွင်၊

စိတ်တိုင်းယှဉ်၏၊ လိုချင် လောဘ၊ မာန ထောင်လွှား၊ မြင်မှားငြိ၊
 ကြမ်းတိ ဒေါသ၊ မစ္ဆေရ ဝန်တို၊ မနာလို ဣဿ၊ ဝ ဖြာ ကုတ္တ၊ စ၊
 နောင်တပူပင်၊ မရှင်မကြည်၊ ထိုင်းမှိုင်းသ ည်မှ၊ နှစ်မည်ထိ၊ မိဒါ၊ စိတ်ထိ
 ခွိဟ၊ နှစ်ခွ နေဘိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ။ သဒ္ဓါကြည်လေ၊ မမေ့သတိ၊ ရှက်၊
 ကြောက်ဘိမှ၊ ဟိရိသြတ္တပ၊ မကပ် မငြိ၊ မကြမ်းတိနှင့်၊ အသိတရား၊
 ဟိတ်သုံးပါးဟူ၊ လျစ်လျူ နေလတ်၊ ဝ ဩဇ္ဈတ္တတ၊ နှစ်ဖြာ သဒ္ဓါ၊
 ငြိမ်းတိကိုယ်၊ စိတ်၊ ပေါ့ရိပ် လဟ၊ မုဒ နူးညံ့၊ ကြမ်းခံ၊ ကမ္မဉ္စ၊
 ကျမ်းကျင် ပါဂဉ်၊ ဖြောင့်တုံ ဥဇု။ ။ နှုတ်ဒု၊ ကာဒု၊ ကြဉ်မသုံးဖြာ၊
 ဝါစာ၊ ကမ္မန္တ၊ အာဇီ နှင့်။ ။ သတ္တအများ၊ သနာ၊ သမ္မ၊ ဝမ်း
 မြောက်မှုဟု၊ ကရ၊ မုဒါ၊ ငါးဆယ် ရှိ၏၊ သုစရိတ၊ ဒုစရိတ၊ ဒါန၊
 သီလ၊ ဘာဝနာ၊ စသည်ဖြာသား၊ ဝေါဟာသွယ်သွယ်၊ မဆုံးဘွယ်
 သည်...အကျယ် သင်္ခါရ ကုန္ဒတည်း။

သင်္ခါရကုန္ဒာသည် အကျဉ်းအားဖြင့် ကိုယ်အမှု၊ နှုတ်အမှု၊ စိတ်
 အမှုတို့ကို ပြုပြင်ခြင်းပေတည်း။ ဝ. ရာဂ်၊ သရုပ်အကျယ်အားဖြင့်
 ၅၀ - ရှိ၏။

ဿမ၊ စေတနာ၊ ဧကဂ္ဂတ၊ ဇီဝိတ၊ မနသိကဓရ - ဟူ၍ သဗ္ဗစိတ္တသာ -
 ဓာရဏ ငါးပါး။

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ အဓိမေက္ခ၊ ဝီရိယ၊ ပိတိ၊ ဆန္ဒ-ဟူ၍ ပကိဏ်း
 ၆ - ပါး။

မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မာန၊
 ဒေါသ၊ ဣဿ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုတ္တ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ - ဟူ၍
 အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄ - ပါး။

သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရိ၊ သြတ္တပ္ပ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမေဟ၊
 တဩဇ္ဈတ္တတ၊ ကာယာယဒ္ဓိ၊ ခိတ္တပဿဒ္ဓိ၊ ကာယလဟုတ၊ စိတ္တလ
 ဟုတ၊ ကာယမုဒုတ၊ စိတ္တမုဒုတ၊ ကာယကမ္မညတ၊ စိတ္တကမ္မညတ။

ကာယာဂါရုညတာ၊ စိတ္တပါရုညတာ၊ ကမ္မယုဇ္ဈကတာ၊ စိတ္တုဇ္ဈကတာ ဟူ၍
သောဘဏ္ဍာ စေတသိက် ၂၀။

သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ-ဟူ၍ ဝိပဿနာစေတသိက်
သုံးပါး။

ကရုဏာ၊ မုဒိတာ-ဟူ၍ အပ္ပမညာ စေတသိက် နှစ်ပါး။

ဤကား တရားကိုယ်အပြား ၅၀-တည်း။

သုစရိုက် ဆယ်ပါး၊ ဒုစရိုက် ဆယ်ပါး၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ စသော
ပုညကြိယာဝိတ္ထု ဆယ်ပါး၊ ပါရမီဆယ်ပါး စသည်တို့သည်လည်း သင်္ခါ-
ရက္ခန္ဓာတို့ ပေတည်း။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အကျယ် ပြီး၏။

--

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ

(၅) အာရုံယူဘိ၊ အသိသဘော၊ စိတ်မနေ့ကို၊ ဝိညာဏ်ဆို၏။ ။
ထိုဝိညာဏ်ကား၊ မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ လျက်၊ ထိ၊ သိ ချက်ဟု၊ ၆-ခု အကျဉ်း၊
အကျယ်ခင်းက၊ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပနှင့်၊ လောကဥတ္တရာ၊ စိတ် လေးဖြာ
တည်း။ ။ ကာမခေါ်ရေး၊ ငါးဆယ့်လေးခု၊ သောဥယျဉ် ခွက်၊ ဒိဋ္ဌိ
ယျဉ်၊ မယျဉ်၊ သင်ရို၊ မရို၊ ခွဲစတုရုဏ်၊ လောမူ ဖြစ်၏။ နှစ် ဒေါမူလ၊
ပဋိသယျဉ်၊ သင်ရို၊ မရို၊ မောမူခွဲမှ၊ ဝိစိ၊ ဥဒ္ဓဏ်၊ ဥယျဉ်လစ်သည်၊ ဆယ်
နှစ် အကုသိုလ်။ ။ ထို့ပြင် အဟိတ်၊ စိတ် ဆယ်ရှစ်ခု၊ စက္ခု၊ သောတ၊
ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋ္ဌိစွဲ၊ နှစ်ခုစီတည်း၊ သန္တီရဏ၊ သုံးခု
ရ၏။ ပေါင်းတဆယ့်ငါး၊ ဝိပေါက်ငြားရှင့်၊ ငါးပါးဒွါရာ၊ မနေ့ဒွါဟု၊
အာဝဇ္ဇန်း ခွဲ၊ ဟသိဘုပ္ပာဒ်၊ သုံးရပ်ကြိယာ၊ ဆယ်ရှစ်ဖြာတည်း။ ။
ကာမဝစရာ၊ ကုသလစု၊ သောဥ နှစ်တန်၊ ဉာဏ်ယျဉ်၊ မယျဉ်၊ သင်ရို၊ မရို၊
ရှစ်ပါးသိလော၊ ဝိပေါက်မဟာ၊ ကြိယာလည်း၊ ထိုနည်း ရှစ်စီ၊ သုံးလီ
ပေါင်းထွေး၊ ၂၄-တည်း။ ။ ရှေး တဆယ့်နှစ်၊ တဆယ့်ရှစ်နှင့်၊
ပေါင်း လစ်တုံက၊ အကျယ်ရသည်... ကာမ ငါးဆယ့်လေးလျှင်တည်း။

(၆) ဈာန်စိတ် ရူပ၊ ဆယ့်ငါးမျှတည့်၊ ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်၊ ပဉ္စမဈာန်၊ ငါးတန်အပြား၊ ဈာန်ငါးပါး နှင့်၊ ယှဉ်ငြားအလို၊ ကုသိုလ်စိတ် ငါး၊ ဝိပါက်ငါးနှင့်၊ ငါးပါးကြိယာ၊ ဆယ့်ငါးဖြာကား၊ ပြဟ္မရူပ၊ ဈာန်စိတ်ရတည်း။ ။ အာကောသနဉ္စာယတနဈာန်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်၊ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၊ လေးတန် အပြား၊ ဈာန် လေးပါးနှင့်၊ ယှဉ်ငြားအလို၊ ကုသိုလ်စိတ် လေး၊ ဝိပါက် လေးနှင့်၊ လေးပါးကြိယာ၊ ဆယ့်နှစ်ဖြာကား၊ ပြဟ္မာအရူပ၊ ဈာန်စိတ်ရတည်း။ ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂ၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ၊ အဋ္ဌင်္ဂိက၊ နေအပြား၊ မဂ် လေးပါးနှင့်၊ ယှဉ်ငြားအလို၊ ကုသိုလ်စိတ် လေး၊ ဖိုလ်စိတ် လေးဟု၊ ရှစ်ခု လောကုတ်၊ အကျဉ်းချုပ်၏။ လောကုတ်အကျယ်၊ လေးဆယ်အရ၊ သရုပ်ပြမှု၊ ပထမဈာန် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ် တပါး၊ ဒုတိယဈာန် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်တပါး၊ တတိယဈာန် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ် တပါး၊ စတုတ္ထဈာန် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ် တပါး၊ ပဉ္စမဈာန် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်တပါးဟူ၍ သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်အပြား ငါးပါး၊ ဤနည်း အားဖြင့်၊ ရှစ်ပါးအကုန်၊ ဈာန်ပွားတုံက၊ လေးဆယ်၏၊ ဝရနှင့်ဆယ်၊ တပါးကယ်သည်... အကျယ် ဝိညာဏက္ခန္ဓာတည်း။

ဤလင်္ကာ ၂-ပိုဒ်တွင် ပထမလင်္ကာ၌ ‘မြင်’ ဆိုသည်ကား - ကျွန်ုပ် ဝိညာဏ်စိတ်တည်း၊ ‘ကြား’ - သောတဝိညာဏ်စိတ်၊ ‘နိ’ - သမာဓိညာဏ်စိတ်၊ ‘လျက်’ - ဇိတ္တာညာဏ်စိတ်၊ ‘ထိ’ - ကမယဝိညာဏ်စိတ်၊ ‘သ်’ - ဆိုသည်ကား - မနောဝိညာဏ်စိတ်။

အကျယ်နည်း၌ ‘သော၊ ဥယျှို ခွက်’ ဆိုသည်ကား - သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော စိတ် တပါး၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်တပါး ဟူ၍ လောဘမူစိတ် ၂-ပါး ဖြစ်၏။

‘ဒိဋ္ဌိ ယှဉ်၊ မယှဉ်’ ဆိုသည်ကား - ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် တပါးပါးသည် ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သည် တပါး၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သည် တပါးဟူ၍ လောဘမူစိတ် လေးပါး ဖြစ်၏။

‘သင် ရှိ၊ မရှိ’ ဆိုတည်ကား— ထိုလေးပါးတို့တွင် တပါးပါးသည် သင်္ခါရရှိသည်တပါး၊ သင်္ခါရမရှိသည်တပါးဟူ၍ လောဘမူစိတ်ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။ သင်္ခါရ ဆိုသည်ကား တိုက်တွန်းမှုကို ဆိုသတည်း။

ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးကား— ဒေါသနုဿဝေဒနာ၊ ဒေါသ ပဋိသ တို့နှင့် အမြဲယှဉ်၍ သင်္ခါရရှိသည် တပါး- သင်္ခါရ မရှိသည် တပါး။

မောဟမူစိတ် ၂-ပါးကား— ဥပေက္ခာဝေဒနာ အမြဲရှိ၍ ဝိဇိကိစ္ဆာ နှင့် ယှဉ်သည်တပါး၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ယှဉ်သည် တပါး၊ ပေါင်း အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်၏။

အဟိတ်စိတ် ၁၈--ပါး၌ ‘စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ ဝိညာဏ်’ ဆိုသည့် ကား— စက္ခုဝိညာဏ်တပါး၊ သောတဝိညာဏ်တပါး၊ ဃာနဝိညာဏ်တပါး၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်တပါး၊ ကာယဝိညာဏ်တပါး။

‘သမ္ပုဋ္ဌိ’ ကား— သမ္ပုဋ္ဌိစုံနိုးကို ဆိုသည်။

‘နှစ်ခုစီ’ ဆိုသည်ကား - အကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်တပါး၊ ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်တပါး စသည်ဖြင့် ၂-ခုစီ ယူလေ။

‘သန္တိရဏ သုံးခု’ ဆိုသည်ကား— အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သန္တိရဏစိတ် တပါး၊ ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သန္တိရဏစိတ်တပါး၊ ကုသလ ဝိပါက်သောမနဿ သန္တိရဏစိတ်တပါး၊ အဟိတ်ဝိပါက်စိတ် ၁၅-ပါး။

‘၅-ပါး ခွါရာ၊ မနောခွါဟု၊ အာဝဇ္ဇန်း ခွါ’ ဆိုသည်ကား— ပဉ္စ- ခွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် တပါး၊ မနောခွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် တပါး ဆိုလိုသည်။

ဟသိတုပ္ပုဒ်စိတ်သည် ဘုရား ရဟန္တာများ ပြုံးစိတ်တည်း။ (အဟိတ် ကြိယာစိတ် ၃-ပါး။ ပေါင်း အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး။)

ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးကား— သောမနဿနှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်တပါး၊ ဥပေက္ခာနှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်တပါး၊ ထို ၂- ပါးသည် ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်၊ မယှဉ်အားဖြင့် ၂-ပါး ၂-ပါးစီ ပြားပြန်၏။ ထို ၄-ပါးသည် သင်္ခါရ ရှိ၊ မရှိအားဖြင့် ၂-ပါး ၂-ပါးစီ ပြားပြန်၏။

ကမကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။ မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးလည်း ခေါ်၏။

(မဟာဝိပါကစိတ် ရှစ်ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ်ရှစ်ပါး၊ ထိုနည်းတူ)။ ကမသောဘဏ်စိတ် ၂၄ - ပါး ဖြစ်၏။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ - ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၀ - ပါး၊ ကမသောဘဏ်စိတ် ၂၄ - ပါး၊ ပေါင်း ကမစိတ် ၅၄ - ပါး ဖြစ်၏။

ရူပါဝစရဈာန်စိတ် ၁၅ - ပါး၊ အရူပါဝစရဈာန်စိတ် ၁၂ - ပါး၊ လောကုတ္တရာအကျဉ်း မဂ်စိတ် ၄ - ပါး၊ ဖိုလ်စိတ် ၄ - ပါး၊ လောကုတ္တရာ အကျယ်မဂ်စိတ် ၂၀၊ ဖိုလ်စိတ် ၂၀။ စိတ်ဝိညာဏ်အပြား ၁၂၁ - ပါး။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ အကျယ် ဖြီး၏။

—

ခန္ဓာ ဝါးပါး

(၇) သဗ္ဗစိတ္တိသာဓာရဏ၊ သဗ္ဗာကုသလစိတ္တိသာဓာရဏ၊ သဗ္ဗသောဘဏ်စိတ္တိသာဓာရဏ၊ ဆက်ဆံ ယှဉ်ဘက်၊ အနက် သာဓာရဏ၊ ထိုသုံးဝတွင်၊ မောဟ စသည်၊ စေ လေးမည်မှာ၊ သဗ္ဗာ ကုသလ။ အမည်ရ၏။ ။ အမောဟ ကြည်၊ ဆယ်ကိုးလျှင်မူ၊ ဗျတ်ယူ သဗ္ဗ၊ သောဘဏ်တည်း။ ။ သဗ္ဗစိတ္တိ၊ ပကိဏ်းဆကို၊ အညသမာန၊ ခေါ်ရိုးတမ်းတည်း။ ။ သမာနးအည၊ တေရသနှင့်၊ အကုသလ၊ ဓမ္မ ဆယ် လေး၊ ပေါင်းထွေးတုံပြန်၊ နှစ်ဆယ်ခွန်ကား၊ ဝိညာဏ် ဆယ်နှစ်၊ အကုညစ်၌၊ ဖြစ်ပျက် တူကွ၊ ယှဉ်ကုန်ကြ၏။ ။ ဆန္ဒကြည်လစ်၊ အပ် ဆယ် နှစ်မူ၊ ဆယ် ရှစ် အဟိတ်၊ ဝိညာဏ်စိတ်မှာ၊ ဖြစ်သည်သတည်း။ ။ တဖြာအည၊ တေရသနှင့်၊ သောဘဏ် အပြား၊ နှစ်ဆယ်ငါးကား၊ ကြွင်းငြား ကာမ၊ သောဘဏ်နှင့်၊ ရူပရူပါ၊ လောကုတ်မှလျှင်၊ အကုန် ယှဉ်၏။ ။ ထိုတွင် ထွေလာ၊ ယထာရဟ၊ သင်္ဂဟမှာ၊ ကျမ်း၌လာပြီး၊ ပါယ်ရွာ လေးရပ်၊ လူနတ် ခုနစ်၊ ဆယ် တစ်ဌာန၊ ဘုံကာမနှင့်၊ ရူပ ဗြဟ္မာ၊

ဆယ်ငါးရှာဉ်း၊ ခန္ဓာငါးဝ၊ အစုံရ၏။ အရူပဗြဟ္မာ၊ လေးဘုံမှာမူ၊
ခန္ဓာလေးအင်။ အသညသတ်၊ ဘုံတရပ်မှာ၊ ရုပ်ခန္ဓာပေ။ ။ မြေ၊
ရေ၊ ဘော၊ ဘောင်၊ ဘုံဆောင် ပြာသာဒ်၊ စရပ် ကျောင်း အိမ်၊ ကြိုး
ကြိမ် သစ် ဝါး၊ ဝတ်စား တန်ဆာ၊ ရတနာ ရွှေ ငွေ၊ သေပြီးအလောင်း၊
သက်မဲ့ပေါင်းမှာ၊ ရုပ်ခန္ဓာတည်း။ ။ ပမာ ရေမြုပ်၊ ရုပ်နှင့် ယှဉ်ဖက်၊
ရေပွက် ဝေဒနာ၊ သညာ တံလျှပ်၊ စာရပ် သင်္ခါရ၊ ငှက်ပျောကျ၏။
ဓမ္မဝိညာဉ်၊ ပျက်လှည့်ယှဉ်သည်....ငါးအင် နှစ်မဲ့ ခန္ဓာတည်း။

သာဓာရဏသဒ္ဓါသည် အတူတကွ ဖြစ်ဖက် ပျက်ဖက် ယှဉ်ဖက်
တုံ့ဖက် ဆက်ဆံကြခြင်း အနက်ကို ဟောသည်။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ
တပါး၊ သဗ္ဗာကုသလစိတ္တသာဓာရဏတပါး၊ သဗ္ဗသောဘဏစိတ္တသာ-
ဓာရဏ တပါး ဟူ၍ သာဓာရဏ အပြား သုံးပါး ရှိ၏။

ဗဿ၊ ခေတနာ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတ၊ မနသိကာရ ဟူသော သင်္ခါ
ရက္ခန္ဓာ တရားငါးပါး၊ ဝေဒနာတပါး၊ သညာတပါး၊ ဤစေတသိက်
တရား ၇-ပါးသည် စိတ်အလုံးစုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် သဗ္ဗစိတ္တ-
သာဓာရဏ မည်၏။ စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ခု၊ အကျယ် ၁၂၁-ခုတို့တွင်
ဘယ်စိတ်မှာမဆို ထို ၇-ပါး အမြဲပါရှိ၏။ ထိခိုက်ရှုနုရှိ၍ ခြေဖဝါး
အပြင်၌ ကျင်နာခြင်းဖြစ်ရာ ဌာနမှာ ကာယဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်
သောအခါ ထိုစေတသိက် ၇-ပါး ပါရှိ၏။ ခန္ဓာလေးပါး ရ၏။ ကျင်
နာရာဌာနရှိ ရူပက္ခန္ဓာနှင့် ပေါင်းသည် ရှိသော် ကျင်နာဆဲ အခါ၌
ခြေဖဝါးအပြင်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိနေ၏။ ကျင်နာခြင်း ပျောက်ကင်း
သောအခါ၌ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး ချုပ်ဆုံး၏။ ရူပက္ခန္ဓာသာ ကျန်၏။
မျက်လုံးအိမ်တွင်းမှာ မြင်မှုဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ၌လည်း မျက်လုံးမှာ ခန္ဓာ
ငါးပါး ရှိနေ၏။ နားတွင်း နှာခေါင်းတွင်း လျှာအပြင်တို့၌လည်း
ထို့အတူတည်း။

မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဤလေးပါးသည် အကုသိုလ်
စိတ် ၁၂-ခုလုံးမှာ အမြဲပါသောကြောင့် သဗ္ဗာကုသလစိတ္တသာဓာရဏ
မည်၏။

အမောဟကိုကြည့်၍ သဒ္ဓါအစစိတ္တဇုကတာ အဆုံးရှိသော စေတသိက် ၁၉-ပါးတို့သည် ကာမသောဘဏစိတ် ၂၄-ပါး၊ ရူပစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပစိတ် ၁၂-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်းရှစ်ပါး၊ အကျယ် လေးဆယ်တို့နှင့် အကုန်ယှဉ်သောကြောင့် သဗ္ဗသောဘဏစိတ္တသာဓာရဏ မည်ကုန်၏။

သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ၇-ပါးနှင့် ပင်္ကဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး၊ ဤ ၁၃-ပါးကို အညသမာန်စေတသိက် ခေါ်၏။ ထိုအညသမာန်စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄-ပါး၊ ဤ ၂၇-ပါးတို့သည် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ ပါးတို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်ကြကုန်၏။

ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန် ၁၂-ပါးတို့သည် အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးတို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်ကြကုန်၏။

အညသမာန် ၁၃-ပါး၊ သောဘဏစေတသိက် ၂၅-ပါး၊ ဤ ၃၈-ပါးတို့သည် အလုံးစုံသော သောဘဏစိတ် အကျဉ်း ၅၉-ပါး၊ အကျယ် ၉၁-ပါးတို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်ကြကုန်၏။

‘ထိုတုင် ထေ့လာ၊ ယဏာရဟ၊ သင်္ဂဟ’ ဆိုသည်ကား-
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတို့၌စေတသိက် ၂၇-ပါး ရသည်ဆိုသော်လည်း ထို ၂၇-ပါးတို့တွင် အချို့သော စေတသိက်သည် အချို့သော အကုသိုလ်စိတ်၌ ယှဉ်ကြကုန်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်သည် ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ် တခု၌သာ ယှဉ်၏။ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဤ လေးခုတို့သည် ဒေါသမူစိတ် ၂-ခုတို့၌သာ ယှဉ်ကုန်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် လောဘမူ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၌သာ ယှဉ်၏။ မာနစေတသိက်သည် လောဘမူ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၌သာ ယှဉ်၏။ ထိန မိဒ္ဓ စေတသိက် ၂-ပါးသည် သသင်္ခါရိကစိတ် ၆-ခု၌သာ ယှဉ်၏။ လောဘစေတသိက်သည် လောဘမူစိတ် ၈-ခု၌သာ ယှဉ်၏။

ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန် ၁၂-ခုသည် အဟိတ်စိတ် ၁၈-ခုတို့၌ ယှဉ်သည်ဆိုသော်လည်း ထို ၁၂-တို့တွင် မိတ္တိစေတသိက်သည် သော-မနဿသန္တိရဏစိတ်၊ ဟသိတုပ္ပုဒ်စိတ်တို့၌သာ ယှဉ်၏။ ဝိရိယစေတသိက်သည် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ဟသိတုပ္ပုဒ်စိတ်တို့၌သာ ယှဉ်၏။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ အဓိမောက္ခတို့သည် ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀-တို့၌ မယှဉ်ကုန်၊ ကြွင်းသော အဟိတ်စိတ် ၈-ခုတို့၌သာ ယှဉ်ကုန်၏။

အညသမာန် ၁၃-ခု၊ သောဘဏ်စေတသိက် ၂၅-ခု၊ ဤ ၃၈-ခုတို့သည် သောဘဏ်စိတ် အကျဉ်း ၅၉-ခု၊ အကျယ် ၉၁-ခုတို့၌ ယှဉ်သည်ဆိုငြားသော်လည်း ထို ၃၈-ခုတို့တွင် ဝိတက်သည် ကာမသောဘဏ်စိတ်နှင့် ပထမဈာန်စိတ်တို့၌သာ ရ၏။ ဝိစာရသည် ကာမသောဘဏ်စိတ်နှင့် ပထမဈာန်စိတ်၊ ဒုတိယဈာန်စိတ်တို့၌သာ ရ၏။ ဝိတိသည် ကာမသော-မနဿစိတ်နှင့် ပထမဈာန်စိတ်၊ ဒုတိယဈာန်စိတ်၊ တတိယဈာန်စိတ်တို့၌သာရ၏။ အမောဟစေတသိက်သည် ကာမသောဘဏ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ခုနှင့် ရူပ၊ အရူပ၊ လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌သာရ၏။ ဝိရတိသုံးခုသည် မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခုနှင့် လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌သာ ရ၏။ အပ္ပမေညာ ၂-ခုသည် မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာတို့နှင့် ရူပါဝစရ ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ်တို့၌သာရ၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ထေရေလောကီယထာရဟ ဝေဘန်ရန် သမ္ပယောဂနည်း၊ သင်္ဂဟနည်း အမျိုးမျိုးရှိသည်ကို အဘိဓမ္မာကျမ်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျမ်း၊ လောကီတိုင်းမှတ်ယူကြလေ ဆိုလိုသည်။

၃၁-ဘုံတွင် အညသမာတ်ဘုံမှာ ရူပက္ခန္ဓာတပါးသာရ၏။ အရူပလေးဘုံတို့မှာ ရူပက္ခန္ဓာကို မရ၊ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကိုသာ ရ၏။ ကြွင်းသော ၂၆-ဘုံတို့မှာ ခန္ဓာငါးပါးလုံးကို ရ၏။ သင်္ဂမ္မေဝတ္ထုမျိုးတို့မှာ ဥတုဇရုပ်ခန္ဓာ တပါးသာ ရ၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် ရူပက္ခန္ဓာသည် ရေမြှုပ်နှင့်တူ၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည် ရေပျက်နှင့် တူ၏။ သညာက္ခန္ဓာသည် တံလျှပ်နှင့် တူ၏။ လင်း

လျှပ်လည်း ခေါ်၏။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် ငှက်ပျောတုံး နှင့် တူ၏။
ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် မျက်လှည့်နှင့် တူ၏။

ခန္ဓာငါးပါးအခင်း ပြီး၏။

အာယတနခင်း

(ဂ) ထွေထွေလာလာ၊ များတကာတို့၊ တည်ရာ စုရာ၊ သက်
ရောက်ရာကို၊ အာယတန၊ ခေါ်ဆိုကြ၏။ ဌာန၊ ကရဏ၊ စသည်အနက်၊
အများထွက်၏။ စက္ခု၊ သောတ၊ သာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မနော၊
သဘောတရား၊ ဤ ၆-ပါးမျှ၊ ကိုယ်တွင်းဟူ၍၊ အဇ္ဈတ္တိက၊ အမည်ရ
၏။ ရူပ၊ သဒ္ဓါ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသာ၊ ဖောဠဗ္ဗနှင့်၊ ဓမ္မဟူသည်၊ ဤ ၆-မည်
ကား၊ ဗာဟိရာယံတန၊ အမည်ရ၏။ မနုဗ္ဗာမျှ၊ ၆-ဖြာ ဝိညာဉ်။ မွေ
တွင်မျှ၊ အာဂ္ဂိပါလစ်၊ ရှေ့ဆယ့်တစ်မျှ၊ ကျန်သမျှတည်း။ အာဒိတ္တသုတ်၊
တော်ပြုထုတ်မျှ၊ ‘စက္ခု ဘိက္ခဝေ အာဒိတ္တံ၊ ဧကေန အာဒိတ္တံ၊ ရာဂဂ္ဂိနာ
အာဒိတ္တံ၊ ဒေါသဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တံ၊ မောဟဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တံ၊ ဇာတိယာ
ဇရာယ မရဏေန သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမဿုပါယာသေဟိ
အာဒိတ္တန္တိ ဝဒါမိ၊ သောတံ အာဒိတ္တံ၊ သာနံ အာဒိတ္တံ၊ ဇိဝှာ အာဒိတ္တာ၊
ကာယော အာဒိတ္တာ၊ မနော အာဒိတ္တာ၊ ရူပါ အာဒိတ္တာ၊ သဒ္ဓါ
အာဒိတ္တာ၊ ဂန္ဓာ အာဒိတ္တာ၊ ရသာ အာဒိတ္တာ၊ ဖောဠဗ္ဗ အာဒိတ္တာ၊
ဓမ္မာ အာဒိတ္တာ၊ ဧကေန အာဒိတ္တာ၊ ရာဂဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တာ၊ ဒေါသဂ္ဂိနာ
အာဒိတ္တာ၊ မောဟဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တာ၊ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန
သောက ပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမဿုပါယာသေဟိ အာဒိတ္တာတိ ဝဒါမိ’
ပါဠိတော်လှစ်၊ မီးဆယ့်တစ်ကို၊ ဆယ့်နှစ် အာယတန၊ မြှောက်ပွားက မျှ၊
တရားသုံးဆယ်၊ နှစ်ပါးကယ်သား၊ အကျယ် မီးပေါင်း၊ ပွားတုံရှောင်း
သည်...ထောင်းထောင်း တောက်လောင် မစဲတည်း။

‘အာယတန’ ဆိုသည်ကား လူအများတို့ သက်ရောက်ရာ လေ့
ဆိပ်ကြီး၊ သဘောဆိပ်ကြီး၊ ဈေးရုံကြီး၊ ဇာတ်ရုံကြီးများကဲ့သို့
တယောက်သောသူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အာရုံတရား၊ အာရုံ

ဟူသော တရားတို့၏ တည်ရာစုဝေးရာ သက်ရောက်ရာဖြစ်သောအနက် ကို ဆိုသည်။ ထိုအာယတန သဒ္ဓါသည် တည်ရာ ဌာန အနက်၊ အကြောင်း ကာရဏအနက် စသည်ဖြင့် များသောအနက် ရှိ၏။

စက္ခာယတန၊ သောတာယတန၊ သာနာယတန၊ ဇိဝ္ဗာယတန၊ ကာယာယတန၊ မနာယတန ဟူ၍ အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါး၊ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ သာ ရကောင်းသောကြောင့် အဇ္ဈတ္တိက ခေါ်သည်။

ရူပါယတန၊ သဒ္ဓါယတန၊ ဂန္ဓာယတန၊ ရသာယတန၊ ဗောဠဗ္ဗာယတန၊ ဓမ္မာယတန ဟူ၍ ဗာဟိရယတန ၆ ပါး။ အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့မှ အပ ဖြစ်သောကြောင့် ဗာဟိရ ခေါ်သည်။

စက္ခုပသာဒရုပ် စသည်သည် စက္ခာယတန စသည် မည်၏။ ရူပက္ခန္ဓာ အကျယ်မှာ လာရှိခဲ့ပြီ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကြီးကို မနာယတန ဆိုသည်။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာစုနှင့် အာပေါဓာတ် တခု၊ ဘဒ္ဒဝရပ် ၂-ခု၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် တခု၊ ဇီဝိတရုပ် တခု၊ အာဟာရ ရုပ် တခု၊ အာကာသဓာတ် တခု၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ခု၊ ဝိကာရရုပ် ၃-ခု၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ခု ဟူသော သုခုမရုပ် ၁၆-ခု၊ အသင်္ခတ ဟောနိဗ္ဗာန်ကြီး၊ ဤတရားစုကို ဓမ္မာယတန ဆိုသည်။

ရာဂမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီး၊ ဇာတိမီး၊ ဇရာမီး၊ ရေဏမီး၊ သောက မီး၊ ပရိဒေဝမီး၊ ဒုက္ခမီး၊ ဒေါမနဿမီး၊ ဥပါယာဇာမီး၊ ဤကား- မီး ၁၁ ပါးတည်း။ လောကီ အာယတန ၁၂-ပါးတို့တွင် တပါး တပါးမှာ မီး ၁၁-ပါး ၁၁-ပါးစီ ကောက်လောင်လျက် ရှိ၏။ တပါး တပါးမှ မီး ၁၁-ပါးစီ ထွက်နိုင်၏။ အာဒိတ္တသုတ် ပါဠိတော်ကြီးအတိုင်း မှတ်လေ။

အာယတန ခဏ်း ပြီး၏။

ဓာတ်ခဏ်း

(၉) သတ္တဝါအလို၊ ပုဂ္ဂိုလ်အကြိုက်၊ မလိုက် စေသ၊ ပဲ့ငြားဘဲ၊
 ကြောင်းအားလျော်စွာ၊ သူ့ခြင်းရာနှင့်၊ သူ့သဘာဝ၊ သူ့ကိစ္စကို၊
 ဆောင်ကြသမှု၊ အကြောင်းပြု၍၊ ဓာတ်ဟုသညာ၊ အစဉ်လာ၏။ ။
 မနာယတန၊ တခုမျှကို၊ သတ္တဝိညာဏဓာတ်၊ ဝေဘန်လတ်ကာ၊ ဓာတ်၏
 အချက်၊ ဆယ်ရှစ်ထွက်၏။ ။ စက္ခုဝိညာဏ်ဓာတ်၊ သောတဝိညာဏ်ဓာတ်၊
 သာနဝိညာဏ်ဓာတ်၊ ဇိဝ္ဗာဝိညာဏ်ဓာတ်၊ ကာယဝိညာဏ်ဓာတ်၊ မနော
 ဓဒတ်၊ မနောဝိညာဏ်ဓာတ်၊ ခုနစ်ရပ်တွင်၊ ပဉ္စေဇ္ဇန်၊ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈေး၊
 ပေါင်းရေး သုံးရပ်၊ မနောဓာတ်တည်း၊ ကြွင်းလတ်သဘော၊ မနော
 ဝိညာဏ်၊ ခုနစ်ဆယ်ခြောက်၊ ရတုမြောက်၏။ ။ အလျောက်ဘာဝ၊
 ပြင်ဓာတ်ကျ၍၊ သတ္တဇီဝ၊ အတ္တမဟုတ်၊ ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်၊ ပေါင်းပေ
 ပူးတွဲ၊ အခဲအစု၊ ပတ္တုကြို ငယ်၊ အထယ်အလိပ်၊ နိမိတ် သန္တတန်၊ ဟန်၊ နံ
 လုံးစုံ၊ ကင်းဆိတ်တုံ၍ “စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဍံ
 သင်္ကတိ ဖဿာ၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ တဏှာ-
 ပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဇာတိ
 ပစ္စယာ ဇရာ မရဏ သောဟ ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါရသုပ္ပါယာသာ
 သမ္ဘဝန္တိ၊ ဝေမေဘဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟေတိ။ ။
 သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ၊ လ၊ သာနဉ္စ ပဋိစ္စ
 ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သာနဝိညာဏံ၊ လ၊ ဇိဝ္ဗာဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝ္ဗာ-
 ဝိညာဏံ၊ လ၊ ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ၊ လ၊
 မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဍံ သင်္ကတိ ဖဿာ၊ လ၊
 ဝေမေဘဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟေတိ”၊ ပါဠိ
 အတွက်၊ ဓာတ်ဆောင်ချက်ကို၊ နက်နက်နယ်နယ်၊ သိရန်ငြယ်သည်....
 အကျယ် ဓာတုကထာတည်း။

အာယတန ၁၂-ပါးတို့တွင် မနာယတနတပါးကို ဓာတ်အားဖြင့်
 ဝေဘန်သော် ဝိညာဏဓာတ် ၇-ပါး ပွားသည်ဖြစ်၍ ဓာတ် ၁၈-ပါး
 ဖြစ်၏။ စက္ခုဓာတ်၊ သောတဓာတ်၊ သာနဓာတ်၊ ဇိဝ္ဗာဓာတ်၊ ကာယ

ဓာတ်၊ ရူပဓာတ်၊ သဒ္ဓဓာတ်၊ ဂန္ဓာဓာတ်၊ ရသဓာတ်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၊ သောတဝိညာဏဓာတ်၊ ဃာနဝိညာဏဓာတ်၊ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတ်၊ ကာယဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၊ ဓမ္မဓာတ်တည်း။

ထို ၁၈-ပါးတို့တွင် ‘မနောဓာတ်’ ဆိုသည်ကား ဣဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်နှင့် သမ္ပုဋ္ဌိစွန်းခြင်း၊ ဤ ၃-ပါးကို ခေါ်သတည်း။ ကြွင်းသော မနောဝိညာဏ်စိတ် ၇၆-ပါးကို မနောဝိညာဏဓာတ်ဆိုသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ် သတ္တဝါမဟုတ် အတ္တမဟုတ် ဇီဝမဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အလိုသို့လည်းမလိုက် အသီးသီး သူ့အခြင်းအရာနှင့် သူ့သဘာဝ သူ့ကိစ္စကိုသာ ရွက်ဆောင်ကြသောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။ မြေဓာတ်သည် ခက်မာသော အခြင်းအရာနှင့် တပါးသော ရုပ်ဓာတ်တို့၏ တည်ရာ မှီရာ ကိစ္စကိုသာ ရွက်ဆောင်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။ ရေဓာတ်သည် ဖွဲ့စည်းသော အခြင်းအရာနှင့် တပါးသော ရုပ်ဓာတ်တို့၏ ပေါင်းစုထွေးခဲခြင်း ကိစ္စကိုသာ ရွက်ဆောင်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပြဆိုဘွယ် ကျယ်ဝန်း၏။ “စက္ခုဥပဋ္ဌိစူရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇဘိ စက္ခုဝိညာဏံ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော ပါဠိတော်၏ အဘွက် အနက်သဘောတည်း ဓာတ်တို့၏ ဆောင်မှုပင်တည်း။

ဓာတ်ခဏ်း ဖြစ်၏

—

သစ္စာခဏ်း

(၁၀) အခွန်ရှည်စွာ၊ ဘယ်မျှကြာလည်း၊ တခါ တဖန်၊ မဖောက်ပြန်ပဲ၊ အစဉ်မြဲ နှို၊ သစ္စာဆို၏။ ထိုသစ္စာကား၊ လေးတွေပြား၏၊ လေးပါးသရုပ်၊ အမှန်ထုတ်သော်၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ။ ။ ခန္ဓာငါးလိ၊ ဘုံလောကီကို၊ ဒုက္ခဆိုလော။ ။ ထိုဒုက္ခပေါင်း၊ ပွားကြောင်းအမှု၊ လောဘစုမှာ၊ သမုဒယအမည်ရ၏၊ လောဘခပင်း၊ အကြွင်းမရှိ၊ ချင်မြှမ်းဘိသည့်၊ သန္တိသဘော၊ အစဉ်ချောကို၊

နိရောဓဟူ။ ။ ရှစ်ဆူသီးသီး၊ မဂ္ဂင်ကြီးကို၊ ဂေဆို၏။ ။ ထိုဂေင်မှာ၊
သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ကောင်းမြတ်သော အမြင်ကိုသာ မြင်ခြင်းတပါး၊ သမ္မာ
သင်္ကပ္ပော-ကောင်းမြတ်သော အကြံကိုသာ ကြံခြင်းတပါး၊ သမ္မာဝါ-
စာ-ကောင်းမြတ်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်းတပါး၊ သမ္မာ-
ကမ္မန္တော-ကောင်းမြတ်သော အမှုကိုသာ ပြုလုပ်ခြင်းတပါး၊ သမ္မာ-
အာဇီဝေါ-ကောင်းမြတ်သော အသက်မွေးမှုဖြင့်သာ အသက်မွေးခြင်း
တပါး၊ သမ္မာဝါယာမော-ကောင်းမြတ်သော အလုပ်ကိုသာ အားထုတ်
ခြင်းတပါး၊ သမ္မာသတိ-ကောင်းမြတ်သော တရားတို့၌ မမေ့မလျော့
ခြင်းတပါး၊ သမ္မာသမာဓိ-ကောင်းမြတ်သော အစုံတို့၌ စိတ်၏တည်
ကြည်ခြင်းတပါး၊ ဤရှစ်ပါးတို့၌ ဖောက်ပြားမရှိ၊ ဖြောင့်မန်ဘိမ္မ၊
အရိယသစ္စာ၊ ခေါ်ထိုက်စွာ၏။ ။ သစ္စာအနက်၊ ၄-ချက်စီတည်း၊
ဆယ့်ခြောက်ရှိ၏။ ပိဋနဋ္ဌော၊ အကျဉ်းအကြပ် နှိပ်စက်တတ်သော
ဒုက္ခသဘော၊ သင်္ခတဋ္ဌော၊ အပြစ်ပြတ် ပြုပြင်အပ်သော ဒုက္ခသဘော၊
သန္တာပဋ္ဌော၊ ကြောင့်ကြစိုက်ရေး၊ လွန်ရှုပ်ထွေး၍၊ အေးခွင့်မရ၊
ပူပန်ရသော ဒုက္ခသဘော။ ဝိပရိဏာမဋ္ဌော၊ နိဗ္ဗာန်မြင်ရှည်၊ အတည်မမြဲ၊
ဖောက်လဲဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်သော ဒုက္ခသဘော။ ။ အာယုတနဋ္ဌော၊
ဒုက္ခဝတ္ထု ဒုက္ခမျှတို့ကိုသာ အပြစ်စုဆောင်းတတ်သော သမုဒယသဘော။
နိဒါနဋ္ဌော၊ ဒုက္ခလက်စ မပြတ်ရအောင် အပြစ် ဆောင်းနှင်းတတ်သော
သမုဒယသဘော။ သံယောဂဋ္ဌော၊ ဒုက္ခစက်မှ မထွက်ရအောင် အပြစ်
ဖွဲ့နှောင်တတ်သော သမုဒယသဘော။ ဗလိဗောဓဋ္ဌော၊ ဒုက္ခစက်မှ
မထွက်ရအောင် နှောင့်ယှက်တတ်သော သမုဒယသဘော။ ။ နိဿ-
ရဏဋ္ဌော၊ ဒုက္ခစက်မှ ထွက်မြောက် ကျွတ်လွတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓ
သဘော။ ပဝိဝေကဋ္ဌော၊ တေဘုမ္မက ဒုက္ခအသင်းနှောင့်ယှက်ခြင်းမှ
ဆိတ်ကင်းခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော။ အသင်္ခတဋ္ဌော၊ သင်္ခါရဒုက္ခ
ခင်းမှ ကင်းလွတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော။ အမတဋ္ဌော၊ အဖန်
ဖန် သေကြပျက်ဆုံးခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော။
နိယျာနဋ္ဌော၊ ဒုက္ခဘက်မှ ဆန်တက်ထွက်မြောက်ကြောင်းဟူသော မဂ္ဂ-
သဘော။ ဟေတုဋ္ဌော၊ လောကုတ္တရာ ဂုဏ်ကျက်သရေ အပေါင်းတို့

ကောင်းစွာတည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော မဂ္ဂသဘော။ ဒဿနဋ္ဌော၊ သစ္စာ
လေးအင် နိဗ္ဗာန်ခွင်ကို အမြင်ပေါက်ရောက်ခြင်း ဟူသော မဂ္ဂသဘော။
အာဝိပတေယုဋ္ဌော၊ တဏှာ၏ ကျန်အဖြစ်မှ စင်စစ်လွတ်ငြိမ်း ကြီးမြတ်
ခြင်း ဟူသော မဂ္ဂသဘော။ ။ သစ္စာလေးချက် အနက်သဘော၊ ဟော
ရန်သွယ်သွယ် မဆုံးဘွယ်သည်.... အကျယ်သစ္စကဏ္ဍတည်း။

‘သစ္စာ’ ဆိုသည်ကား.... ဘဝကမ္ဘာ အသင်္ချေ ကြာသော်လည်း
တခါတရံမျှ မဖောက်ပြန် မှန်ကန်သော သဘောကို ဆိုသည်။

ခန္ဓာငါးပါးသည် ပိဋနဋ္ဌ၊ သင်္ခတဋ္ဌ၊ သန္တာပဋ္ဌ၊ ဝိပရိဏာသဋ္ဌ ဟူ
သော မငြိမ်းချမ်းမှုအချက် အနက်လေးပါးတို့နှင့် အမြဲယှဉ်သည်ဖြစ်၍
အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ဘယ်အခါမှာမှ ဒုက္ခဟူသော ပညတ်အချက်
ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ အစဉ်မြဲလေသောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။

တဏှာသည် အာဟာရနဋ္ဌ၊ နိဒါနဋ္ဌ၊ သံသယာဂဋ္ဌ၊ ပလိဗောဓဋ္ဌ
ဟူသော ဒုက္ခပွားများကြောင်း အချက် အနက်လေးပါးတို့နှင့် အမြဲ
ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ဘယ်အခါမှာမှ ဒုက္ခသမုဒယ
ဟူသော ပညတ်အချက် ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ အစဉ်မြဲလေသောကြောင့်
သမုဒယသစ္စာ မည်၏။

နိဗ္ဗာန်သည် နိဿရဏဋ္ဌ၊ ပဝိဝေကဋ္ဌ၊ အသင်္ခတဋ္ဌ၊ အမတဋ္ဌ ဟူသော
ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်အချက် အနက် ၄ - ပါးတို့နှင့် အမြဲ ပြည့်စုံသည်
ဖြစ်၍ အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ဘယ်အခါမှာမှ ဒုက္ခနိရောဓ ဟူသော
ပညတ်အချက် ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ အစဉ်မြဲလေသောကြောင့် နိရောဓ
သစ္စာ မည်၏။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် နိယျာနဋ္ဌ၊ ဟေတုဋ္ဌ၊ ဒဿနဋ္ဌ၊ အာဝိပတေယုဋ္ဌ
ဟူသော နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန် အချက် အနက်
၄ - ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံလေခြင်းကြောင့် အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ဘယ်
အခါမှာမှ မဂ္ဂဟူသော ပညတ်အချက် ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ အစဉ်မြဲလေ
သောကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။

လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာချမ်းသာများသည် အစဉ်မြဲသည် မဟုတ်၊ ပျက်စီးခြင်းအဆုံး ရှိနေသောကြောင့် မောက်လဲ မောက်ပြန် ဖြစ်တတ်သော ချမ်းသာမျိုးဖြစ်ချေ၍ သုခသစ္စာမဟုတ်၊ ဒုက္ခသစ္စာသာ ဖြစ်၏။ ထိုချမ်းသာများကို ပေးတတ်သော ကုသိုလ်ကံစုသည်လည်း ဒုက္ခ သစ္စာကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံမျိုး ဖြစ်ချေ၍ ဒုက္ခသစ္စာမျိုးသာ ဖြစ်၏။

ပိဋနဋ္ဌ အစရှိသော သစ္စာ အနက် ၁၆-ချက်တို့၏ အကျယ်ကို သိလိုမူကား ငါတို့စိရင်သော “သုတ္တံဒီပနီ”မှာ ယူကြလေ။

သစ္စာ အကျယ် ပြီး၏။

ပ ရ မ ဣ သံ ဝိ န် ကျ န် :

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]		[အ]	
အကနိဋ္ဌဘုံ ပြဟ္မဘူတိ၏		အကုသိုလ်စေတသိက်	
အသက်	၁၁၁	(သဘောလက္ခဏာ) ၂၉-၃၀	
အကနိဋ္ဌဘုံရှိ အရိယာ(၂၄)		အကုသိုလ်စေတသိက်သမ္ပ	
သန္ဓေထပ်၍မနေပုံ)	၁၂၇	ယောဂနည်း(ဝေဘန်ပုံ) ၃၆	
အကာလမရဏ(ဥပစ္ဆေဒက		အကျိုးပေးရာကာလအပြား	
မရဏ၌ သွင်းရပုံ)	၁၂၈	ကံ ၄-ပါး (ခွဲခြား	
အကုသလရာသီ(ဝေဘန်		ပြပုံ)	၁၁၄-၅
ပြပုံ)	၂၉	အခိုးအလျှံ (မီး၏ဖလပစ္စု	
အကုသလဝိပါက်-၇		ပဋ္ဌာန်ဖြစ်ပုံ)	၂၃၀
(ရေတွက်ပြပုံ)	၇	အချင်းခပ်သိမ်းဗျေ-၄	
အကုသလသင်္ဂဟ		(ညွှန်ပြပုံ)	၆၃
(ဝေဘန်ပြပုံ) ၁၆၁-၁၆၅		အင်္ဂါ(အဓိပ္ပာယ်-	
အကုသိုလ်ကံအကျိုး		ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်)	၁၈၃
ဝေဘန်ခန်း	၁၂၂	အစပ် ၃-ပါး(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၈၄	
အကုသိုလ်ကံဟောင်းများ		အစပ်, အလွှာ, ဝဋ်, မူလ	
(အနန္တရှိကြပုံ)	၁၅၅	(ထပ်မံခွဲခြားပြပုံ) ၁၈၆-၇	
အကုသိုလ်စိတ်-၁၂		အဇ္ဈာနာသ ကောင်းကင်	
(အကျယ်)	၄-၆	ကြီး(လေထုအောက်၌	
အကုသိုလ်စိတ်-၁၂		တည်ရှိပုံ)	၉၄
(ရေတွက်ပြပုံ)	၆		

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]		[အ]	
အဗ္ဗတ္တဩဇာနှင့်ဗဟိဒ္ဓဩဇာ (ကျေးဇူးပြုပုံ)	၂၀၇	အညသမာဏ်း သမ္ပယောဂ နည်း-၇ (ဝေဘန်ပြုပုံ) ၃၄-၆	
အဗ္ဗတ္တဗဟိဒ္ဓအခွဲ (ကလာပ် များကို ခွဲပြုပုံ)	၁၄၉	အညာတာဝိန္ဒြေ (ကောက် ပြုပုံ)	၁၆၇
အဗ္ဗတ္တသန္တာန်၌ရသော ကလာပ် ၂၃-စည်း	၁၅၀	အညိန္ဒြေ (ကောက်ပြုပုံ)	၁၆၇
အဗ္ဗတ္တိကရုပ် (ခေတ်ခြင်း အကြောင်း)	၁၄၀	အတပ္ပါတုံပြဟ္မာတို့၏အသက်ဝင် အတိအဝိဘူတ (အဓိပ္ပာယ်)	၇၈
အဗ္ဗတ္တိကရုပ်၊ ဗဟိရရုပ် (ခွဲခြားပြုပုံ)	၁၄၀	အတိအဝိဘူတာရုံဝိထိ (မောသဝါရ ဖြစ်ပုံ)	၇၈
အဗ္ဗတ္တိကာယတန ၆-ပါး (ရေတွက်ပြုပုံ)	၁၇၆	အတိဣဋ္ဌာရုံ (သောမနဿ- ကုသလဝိပဿိန် ဖြစ်ပုံ)	၈၃
အဗ္ဗာသယစင်ကြယ်သော သုတော်ကောင်း (အခါ ခပ်သိမ်း ဥပုသ်နေ့ဖြစ်ပုံ)	၁၂၀	အတ္တဂ္ဂဟဏဝါရ (အဓိပ္ပာယ်)	၇၉
အညမည ၃-မျိုး (ခွဲခြား ပြုပုံ)	၁၉၉	အတ္တပညတ်နှင့် နာမပညတ် (ထူးခြားပုံ)	၂၁၁
အညမညပစ္စည်း (ကောက် ပြုပုံ)	၁၉၁	အတ္တိ ၆ မျိုး (ခွဲခြားပြုပုံ)	၁၉၈
အညသမာဏ်း (ခေတ်ခြင်း အကြောင်း)	၂၁	အတ္တိပစ္စည်း၌ဝင်သော ပစ္စည်းများ	၂၁၁
အညသမာဏ်းစေတသိက်-၁၃ (ရေတွက်ပြုပုံ)	၂၁	အတိတ်အကြောင်းတရား ၅-ပါး (ရေတွက်ပြုပုံ)	၁၈၆
အညသမာဏ်းရာသီ (ဝေဘန် ပြုပုံ)	၂၅	အတိတ်ကေနိ-၆ (ရေတွက် ပြုပုံ)	၆၁
		အတိတ်ကံဟောင်းအတွက် (အပူကောင်တွေဖြစ် နေကြပုံ)	၁၅၅

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[အ]

အဘိဓာန်ကိုပဲ့၍ ယုံမှားခြင်း

၅-ပါး(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၃၁

အဘိဓာန်စဉ် အကျုံးဝင်

သော တရားများ

(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၈၄

အဘိဓာန်သက်သက်ပစ္စည်းမျိုး

(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၀၂

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ(အဓိပ္ပာယ်) ၆၇

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ ၆-ပိထိ

(ပိထိပုံစံ) ၇၅

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ ပိထိ-၃၀

(မောသဝါရမည်ပုံ) ၆၈

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ (ပိထိပေါင်း

၃၀-ဖြစ်ပုံ) ၆၇

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ ၅-ပိထိ

(ကဒါရုံဝါရ မည်ပုံ) ၆၇

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ(၅-ပိထိဖြစ်ပုံ) ၆၆

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ (အဓိပ္ပာယ်) ၆၇

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံ စက္ခုဒွါရပိထိ

(ပိထိပုံစံ) ၇၁

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံစသည် ၄-မျိုး

(ခွဲခြားပြပုံ) ၆၆

အဘိဓာန်ရိက္ခာရုံပိထိ

(စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ) ၇၀

၁၇ အဘိဓာန်(အဓိပ္ပာယ်) ၇၈

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[အ]

အဘိဓာန်စဉ် စသည်-၄

(ခွဲခြားပြပုံ) ၇၈

အဘိဓာန်စဉ် နှစ်ထိ

(တဒါရုံဝါရပုံ) ၇၈

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်)

အဓိပ္ပာယ် ၇၉

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၆၉

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၆-ပါး

(မြို့ပျက်ကြီးတွေနှင့်တူပုံ) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အဘိဓာန်စဉ်(အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]		[အ]	
အဓိပတိသိုက်သေခတ်များ		အနာဂတံသအဘိညာဉ်	
(ခွဲခြားပုံ)	၁၆၉	(အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၀
အဓိပတိနှင့်လူနေ		အနာဂတ်အကျိုးတရား	
(ထူးခြားပုံ)	၁၆၈	၅-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၆
အဓိပတိပစ္စည်း ၂-မျိုး		အနာဂတ်ကိုစွဲ၍ ယုံမှားခြင်း	
(ခွဲခြားပုံ)	၁၈၉	၅-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၃၁
အဓိမောက္ခအပြား		အနာဂတ်ဘဝ၌အကျိုးငှါ	
(ခွဲခြားပုံ)	၂၉	သော တရားများ (ရေ	
အဓိမောက္ခယှဉ် ၁၁၀		တွက်ပြပုံ)	၁၈၄
(ရေတွက်ပုံ)	၃၆	အနာဂါမိမဂ္ဂေါ (အနက်)	၁၅
အဓိသီလသာသနာ (ဝိတိက္ကမ		အနာဂါမိ ၅-မျိုး (ရေတွက်	
နိုင်ငံကြီးကို မျက်ဆီ မှန်		ပြပုံ)	၂၃၉
လက်နက်ဖြစ်ပုံ)	၂၁၈	အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ	
အခွန် ၃-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၁၈၆	(ရေတွက်ပြပုံ)	၉၂
အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ		အနာဂါမိရဟန္တာများ	
(ကောက်ပြပုံ)	၁၆၇	(ဘောကစသည်မပြင်ပုံ)	၁၈၃
အနတ္တာနုပဿနာညက်		အနာဂါမိသေလျှင် ဗြဟ္မာ	
(သုညာနညက်ခေါ်ပုံ)	၂၄၁	ပြည်သို့ သွားမြဲဖြစ်ပုံ	၁၂၇
အနန္တရ ၆-မျိုး စံပြချက်	၂၀၉	အနိစ္စတာ (အဓိပ္ပာယ် -	
အနန္တရပစ္စည်းစာည် ၄-မျိုး		ရုပ်အရာ)	၁၄၀
(ခွဲခြားပြပုံ)	၁၉၀	အနိစ္စတာ-ရုပ် (အသက်ကို	
အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း		ပြပုံ)	၆၅
(ညွှန်ပြပုံ)	၁၉၂	အနိစ္စသီလ နှင့် နိစ္စသီလ	
အနဘိဇ္ဈာ (အဓိပ္ပာယ်နှင့်		(ထူးခြားပုံ)	၁၂၁
တရားကိုယ်)	၁၁၇	အနိစ္စသီလမျိုး (ခွဲခြားပြပုံ)	၁၁၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်
(အနိမိတ္တဉာဏ်ခေါ်ပုံ) ၂၄၁
အနိဋ္ဌကေနိဗြစ်သော စိတ်
စေတသိက် (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၈၉
အနိဋ္ဌာရုံ (အကုသလဝိပါက်
များဖြစ်ပုံ) ၈၃
အနိဒဿနရုပ် (မည်ခြင်း
အကြောင်း) ၂၄၃
အနိန္ဒြိယရုပ် ၂၀ (ညွှန်ပြပုံ) ၁၄၁
အနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀ (ရေတွက်
ပြပုံ) ၁၃၉-၁၄၀
အနိမိတ္တဉာဏ် (ခေါ်ခြင်း
အကြောင်း) ၁၄၁
အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၅၉
အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန် (ကောင်းကင်
ဥပမာ) ၁၅၉
အနိမိတ္တမဂ် (အဓိပ္ပာယ်) ၂၄၂
အနိယကယောဂီ (ရေတွက်
ပြပုံ) ၄၆
အနုပါဒိန္နရုပ် (ရေတွက်ပုံ) ၁၄၂
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်
(အဓိပ္ပာယ်) ၁၅၇-၈
အနုဗန္ဓ ၄-ဝီထိ (ကျပြီးမှ
ဘွားကန် ခြပ်ကို သိပုံ) ၇၀
အနုဗန္ဓကဝါရ (အဓိပ္ပာယ်) ၇၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အနုဗန္ဓကဝါရအပြား
(ခွဲခြားပြပုံ) ၇၉
အနုဗန္ဓကဝါရပေါင်း
(၂၀ ဖြစ်ပုံ) ၈၀
အနုဗန္ဓကဝီထိ ၄-ပါး၊
၆-ပါး (ပညတ်အရာ) ၂၁၃-၄
အနုလောမဉာဏ် (အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၄
အနုသယ (အနက်) ၁၆၃
အနုသယ ၇-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၃
အနုသယကိလေသာစသည်
(ယမ်းမီးခြစ်ဥပမာဖြင့်
ပြပုံ) ၂၁၇-၈
အနုသယနိုင်ငံကြီးကိုဖျက်
ဆီးရန် လက်နက်မျိုး ၂၁၈
အနုသယနိုင်ငံကြီးပျက်စီးမှု
ကိလေသာ မျိုးပြတ်ပုံ ၂၁၈
အနုသယနိုင်ငံကြီး (မီးခတ်
မျိုးနှင့်တူပုံ) ၂၁၇
အနုသယတုံကြီး (အဓိပ္ပာယ်) ၂၁၇
အနုသတိ ၁၀ ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၁
အနောတ္တပ္ပ (သဘော
လက္ခဏာ) ၃၀
အန္တရကပ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၀၇

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[အ]

အန္တရကပ်ပေါင်း ၆၄

(အသင်္ချေယျကပ်ဖြစ်ပုံ) ၁၀၇

အပစာယန (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၈

အပရာပရိယကံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၅

အပါယ် ၄-ဘုံသားတို့၏

ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၀၁

အပါယ်ဘုံ၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်

တဇယာကံသာရပုံ ၉၀

အပါယ် ၄-ဘုံ (ရေတွက်ပြပုံ) ၉၇

အပ္ပညာဘိသင်္ခါရ

(တရားကိုယ်) ၁၇၉

အပ္ပဋ္ဌိယရုပ်-၁၆ (ညွှန်ပြပုံ) ၁၄၂

အပဏိဟိတ (ခေါ်ဆိုခြင်း

အကြောင်း) ၁၅၉-၁၆၀

အပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်

(အဓိပ္ပာယ်) ၁၆၀

အပဏိဟိတညဏ် (ခေါ်ခြင်း

အကြောင်း) ၂၄၁

အပဏိဟိတမဂ် (အဓိပ္ပာယ်) ၂၄၂

အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုး-၃၀

(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၄

အပ္ပနာဇော-၂၆ (မနော

ဒွါရ၌သာဖြစ်ပုံ) ၅၄

အပ္ပနာဇောဆဗ္ဗိသ (ဣရိယာ

ပုထ်ကို တည်ခိုင်စေပုံ) ၁၄၄

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[အ]

အပ္ပနာဇောများ (ကမကုသိုလ်

ကြိုကာဇောနောင်ဖြစ်ပုံ) ၈၆

အပ္ပနာဇောဝါရ (ခွဲခြား

ပြပုံ) ၈၅-၈

အပ္ပနာဈာန်စိတ်ပေါင်း-၆၇

(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၇

အပ္ပနာဘာဝနာ မရသော

ကမ္မဋ္ဌာန်း-၁၀ ပါး

(ရေတွက်ပုံ) ၂၂၄

အပ္ပနာဝိထိကျပုံ

(ကမ္မဋ္ဌာန်းအရာ) ၂၂၅-၆

အပ္ပမညာ ၄-ပါး

(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၁

အပ္ပမညာစေတသိက်--၂

(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၄

အပ္ပမညာဒွေ (အသီးအသီးသာ

ဖြစ်ပုံ) ၃၈

အပ္ပမညာဒွေ (မည်ခြင်း

အကြောင်း) ၂၄

အပ္ပမညာဒွေ (ယှဉ်ပုံ) ၃၈

အပ္ပမညာဒွေ သမ္ပယောဂနည်း

(ခေါ်ဆိုပြပုံ) ၃၈

အပ္ပမညာသုဘာ မြဟူသတို့၏

အသက် ၁၁၀

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အပ္ပမာဏဘာ ဗြဟ္မာတို့၏
အသက် ၁၁၀

အပြင်အလှတန ၆ - ပါး(ထား
ပြတင်တွေနှင့် တူပုံ) ၁၇၆

အဗျာပါဒ (အဓိပ္ပာယ်နှင့်
တရားကိုယ်) ၁၁၇

အဘိညာအပ္ပနာဝီထိ
(ဇောပ. ကြိမ်သာကျပုံ) ၈၇

အဘိညာဉ် ၇ ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၈

အဘိညာဉ်ဖြစ်ပုံ ၂၂၇

အဘိညာဉ်ရပုံ အဆင့် ၄-ဆင့်
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၂၈

အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကိုအကျဉ်း
ချုံးသော အပိုင်းများ
(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၄၅

အဘိဓမ္မာသာ ဝိစိကိစ္ဆာ
၈-ပါး(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၃၂

အမန္တာယု ဘ(အ.ဓိပ္ပာယ်) ၇၇

အမောဟ(အမိမာတီမျိုးဖြစ်ပုံ) ၃၃

အမေ ဟ(ခွဲခြားပြပုံ) ၃၃

အမောဟစေတသိက်
(အဓိပ္ပာယ်) ၂၄

အမြှို ၄၃ (ညွှန်ပြပုံ) ၆၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အမှားနှစ်ချက်ကြောင့် နေင်တ
ပူပန်ခြင်း(ကုက္ကုစ္စမည်ပုံ) ၃၀

အမွမ်းတင်သီလ နှင့် နိစ္စသီလ
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၁၈-၉

အလဇ္ဇီ, ဒုဿီလ(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၂၁

မလယ်ဇောစေတနာ ၅-ချက်
(အပရာပရိယကံမည်ပုံ) ၁၁၅

အလုံးစုံအာရုံပြုစိတ်-၆
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၉

အလောဘ(ဇောနီပြပုံ) ၃၃

အလိုသိ, ဝိညာဉ်သိ ၂-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၁၄

အလ္လာ ၄-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၈၄-၅

အရိဇရဲများ (သံယုတ်,
နေမိဇောတ်, နာရဒ
ဇောတ်တို့၌လည်းပုံ) ၉၇

အရဟတ္တမဂ္ဂေါ (အနက်) ၁၅

အရဟတ္တဇင်္ဂဗိုလ်ကြည် အလုံးစုံ
အာရုံပြုစိတ်-၅ (ရေတွက်
ပြပုံ) ၅၉

အရဟတ္တဇင်္ဂသို့ရောက်ပုံ ၂၃၉

အရိယာမျှစ်ယောက်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၉၀

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[အ]

အရူပ ၄-ဘုံ (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၀၀

အရူပစိတ်၌ အာရုံအပြားကို

လိုအပ်ပုံ ၁၃

အရူပစိတ် (အဓိပ္ပာယ်) ၃

အရူပစိတ်-၁၂ (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၂

အရူပစုတိနောင် (ပဋိသန္ဓေ

နှောင်းပုံ) ၁၃၆-၇

အရူပဈာန် ၄-ပါး

(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၂၇

အရူပပဋိသန္ဓေ (အာရုံပြပုံ) ၁၃၅

အရူပပဋိသန္ဓေ (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၃

အရူပဗြဟ္မာသက် (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၁

အရူပဘုံ (မနောဒွါရဝိထိမျိုး

ကိုသာ ရပုံ) ၈၃

အရူပဘုံ (ဝတ္ထုရုပ် မရပုံ) ၆၂

အရူပလေးဘုံ၌ စိတ်ရ-၄၆

(ရေတွက်ပြပုံ) ၈၉

အရူပလေးဘုံ၌ ရသောပုဂ္ဂိုလ်

များ (ရေတွက်ပြပုံ) ၉၁

အရူပဝိပါက်-၄ (ဝတ္ထုရုပ်ကို

မမှီပုံ) ၆၂

အာတ္တရုပ်-၂၂

(ညွှန်ပြပုံ) ၁၄၀-၁

အဝိဇ္ဇမာနပညတ် (ပုံစံနှင့်

အဓိပ္ပာယ်) ၂၁၃

[အ]

အဝိဇ္ဇာ (အဓိပ္ပာယ်နှင့်

ဟုတ်ကိုယ်) ၁၇၉

အဝိဇ္ဇာ (အပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်း

ကွယ်ကာပုံ) ၁၃၂

အဝိနိဗ္ဗောဂ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၄၃

အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ်-၈

(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၃

အဝိဘူတ (အဓိပ္ပာယ်) ၇၈

အဝိဘူတာရုံဝိထိ (ဝုဠောဝါရ

ဖြစ်ပုံ) ၇၈

အဝိဟာဘုံဗြဟ္မာတို့၏အသက် ၁၁၁

အဝိစိဝရေကြီး (တည်နေပုံ) ၆၅

အသက်တမ်း (အာယုကပ်

ခေါ်ပုံ) ၁၀၇

အသက်တမ်းမြေသောဘုံ

ပုဂ္ဂိုလ်များ ၁၁၄

အသင်္ခါရိကံ (အနက်) ၄

အသင်္ခေယျကပ် ၄-မျိုး

(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၇

အသင်္ခေယျကပ် (အန္တရကပ်

ပေါင်း ၆၄-ကပ်ဖြစ်ပုံ) ၁၀၇

အသညသတ်စုတိနောင် ကမ

ပဋိသန္ဓေ (ကောင်းကင်

ကျအာရုံကို အာရုံပြပုံ) ၁၃၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အသညသတ်နှင့်ဝေဟပွိုလ် (တပြဲတည်းတည့်ကြပုံ) ၉၉	
အသညသတ်ဖြဟွာတို့၏ အသက် ၁၁၁	
အသညသတ် ဘုံ၌ရသော ကလပ်များ (ရေတွက် ပြပုံ) ၁၅၄	
အသညသတ်သတ်ဘုံ၌ပဋိသန္ဓေ ၁၀၂	
အသညသတ်ကိုမူ စုစေ့ရာကာ လ(ဇောဝိသိပင် မရှိပုံ) ၁၃၅	
အသညသတ်ဘုံ(သုဂတိအ ဟိတ်ဘယောဂ်သာရပုံ) ၉၀	
အသညသတ်သို့သွားရာ ကာလ (အာရုံယူတယ်မရှိပုံ) ၁၃၄	
အသမ္ပတ္တ(အဓိပ္ပာယ်) ၁၄၂	
အသမ္ပတ္တဂါဟကရုပ်(ခေါ် ခြင်းအကြောင်း) ၁၄၂	
အသမ္ပတ္တဂါဟက. ရုပ် (ရေ တွက်ပြပုံ) ၁၄၂	
အသုဘ ၁၀-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ) ၂၂၀	
အသုဘဏစိတ်-၃၀ (အကျယ်) ၄၀	
အသောဘဏစိတ်(မည်ပုံ) ၄	
အဟိတ်ကုသလဝိပါက်-၈ (ရေတွက်ပြပုံ) ၇	

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အဟိတ်ကြိယာ-၃ (ရေတွက် ပြပုံ) ၆	
အဟိတ်စိတ်-၁၈ (အကျယ်) ၇	
အဟိတ်စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်း-၄ (ခွဲခြားပြပုံ) ၄၁	
အဟိတ်စုတိ-၂ (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၂	
အဟိတ်ဇော-၁ (ဟင်္သာတုပ္ပာဒ် ဖြစ်ပုံ) ၅၂	
အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂- (ရေတွက် ပြပုံ) ၅၂	
အဟိရိက (သဘောလက္ခဏာ) ၃၀	
အဟေတုဒိဋ္ဌိ (အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၂	
အဟောသိကံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၅	
အိပ်မက်၏အစွမ်း (ဝိညာဏ ဖြစ်ပုံ- ဗီထိအရာ) ၈၁	
[အာ]	
အာကာသမာတ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၃၉	
အာကာသမာတ် (ကလောင်ပွဲ စည်းရာ၌ မပါခြင်း အကြောင်း) ၁၅၀	
အာကာသဉာဏ (ပုံစံနှင့် အဓိပ္ပာယ်) ၂၁၂	
အာကာသနဉာဏတရားစာနာ (အနက်) ၁၂	

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အာ]		[အာ]	
အာကဿာနဉာယနဗျာန် (ရရန်အားထုတ်ပုံ)	၂၂၇	အာဘဿရာဗြဟ္မာတို့၏ အသက်	၁၁၀
အာကိဉ္ဇညာယတနဗျာန် (အနက်)	၁၂	အာဘိသမာစာရိကသီလမျိုး (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၈-၉
အာကိဉ္ဇညာယတနဗျာန် (ရရန်အားထုတ်ပုံ)	၂၂၇	အာဘိသမာစာရိကသီလ (ရဟန်းနှင့် လူ ခွဲခြား ပြပုံ)	၂၁၉
အာဂန္တုကဘဝင်ကျသော အတိဝိဘူတာရုံ (တဒါရုံ မဖြစ်ပုံ)	၇၈	အာယတနာ ၂-ပါး (ဧရ တုက်ပြပုံ)	၁၇၅-၆
အာဂန္တုကဘဝင်(ချရပုံ) ၈၃-၄		အာယုက္ခယ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၂၈
အာစိဏ္ဏကံ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၁၃	အာယုကပ် (အသက်တမ်းကို ခေါ်ပုံ)	၁၀၇
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ (အာဒိဗြဟ္မ စရိယသီလမည်ပုံ)	၂၁၉	အာယုကပ် စသည် ၄-မျိုး (ခွဲခြားပြပုံ)	၁၀၆-၇
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ (ခေါ်ခြင်း အကြောင်း)	၂၁၉	အာရမ္မဏ ၃-မျိုး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၀၂
အာဏာခေတ် (စကြာဝဠာ ကုဋေဘသိန်းဖြစ်ပုံ)	၁၀၉	အာရမ္မဏ၌ဝင်သော ပစ္စည်းများ	၂၁၁
အာဒိကမ္မိကဝိထိ (အပ္ပနာဇော တကြိမ်သာကျပုံ)	၈၇	အာရမ္မဏပစ္စည်း (အရ ကောက်ပြပုံ)	၁၈၉
အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၈	အာရမ္မဏပုရေဇာတ ၃ မျိုး စံပြချက်	၂၀၈
အာဒိနဝညဏ် (သံပေါက်ဖြင့် သိသာပုံ)	၂၃၃	အာရမ္မဏပုရေဇာတထို့ (ညွှန်ပြပုံ)	၁၉၈
အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ (တရားကိုယ်)	၁၈၀		

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အာ]

အာရမ္မဏပုရေဇာတဗစ္စည်း
(ကောဏ်ပြပုံ) ၁၉၃

အာရမ္မဏပုရေဇာတသင်္က
သင်္ကမျိုး (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၀၁

အာရမ္မဏသင်္ကဟ (ဝေဘန်
ပြပုံ) ၅၇-၆၁

အာရမ္မဏာဓိပတိဗစ္စည်း
(ကောဏ်ပြပုံ) ၁၈၉

အာရမ္မဏာနိဿယဗစ္စည်း
(ညွှန်ပြပုံ) ၁၉၂

အာရုံကိုအလေးပြုတတ်သော
စိတ်မျိုး (ရေတွက် ခွဲခြား
ပြပုံ) ၂၀၃

အာရုံ (ပန်းချီမှု၌ အပြင်
နှင့် တူပုံ) ၃၄

အာရုံ (လျှာအပြင်နှင့်တူပုံ) ၃၄

အာရုံဗေသာန်ခန်း (ကံ၊ ကမ္မ
နိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်) ၁၂၈-၁၃၀

အာရုပ္ပ ၄-ပါး (ရေတွက်
ပြပုံ) ၂၂၁

အာလမ္မဏသဒ္ဓါ၏အနက် ၅၇

အာဝဇ္ဇန (အနက်) ၇

အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ (အနက်) ၄၉

အာဝဇ္ဇနဝသီ (အဓိပ္ပာယ်) ၂၂၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အာ]

အာသန္နကံ ၂-မျိုး (ခွဲခြား
ပြပုံ) ၁၁၃

အာသဝ (အနက်) ၁၆၁

အာသဝ ၄-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၁

အာသေပနဗစ္စည်း
(ကောဏ်ပြပုံ) ၁၉၄

အာဟာရ ၂-မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၉၅

အာဟာရ ၄-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၈

အာဟာရ အနောက် - ၁၂
ရေတွက်ပြပုံ ၁၄၈

အာဟာရဇ ကလပ်
၂-စည်း (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၉

အာဟာရဇရုပ် (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၆

အာဟာရဇရုပ်မျိုး (လူသေ
ကောင် သန္တာန်မှ) ပါရှိ

ကြွသေးပုံ) ၁၅၂

အာဟာရဇရုပ်မျိုး
(စ၍ ဖြစ်ပေါ်ပုံ) ၁၅၂

အာဟာရတ္ထိ (ညွှန်ပြပုံ) ၁၉၈

အာဟာရဟူသော သြဇာ
(၂-ပါးရှိပုံ) ၁၄၆

အာဠဝကဘိလူး (အန္တရကပ်
အသက်ရှည်ပုံ) ၁၀၅

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဣ]

ဣဋ္ဌာရုံ (ကုသလဝိပါက်
များဖြစ်ပုံ) ၈၂

ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသကာယ-
ဂန္ထံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၆၂

ဣဒ္ဓိ ၄-ပါး ခွဲခြားပြပုံ
(ဣဒ္ဓိပါဒ်အရာ) ၁၇၁-၂

ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၇၁-၂

ဣဒ္ဓိဝိမာဘိညာဉ်
(အဓိပ္ပာယ်) ၂၂၈

ဣဒ္ဓိယ (အနက်) ၁၆၇

ဣဒ္ဓိယ ၃-မျိုး (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၉၆

ဣဒ္ဓိယရုပ် ၈ (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၁

ဣဒ္ဓိယ ၅-ပါး (ရေတွက်
ပြပုံ) ၁၇၂

ဣဒ္ဓိယ ၂၂-ပါး (တရား
ကိုယ်ကောက်ပြပုံ) ၁၇၀

ဣဒ္ဓိယ ၂၂-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၆

ဣဒ္ဓိယ ၁၁-ပါးလွန်မှုကိုစွဲ၍
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၌

ဖြစ်ရပုံ ၁၂၆

ဣဒ္ဓိနှင့်အဓိပတိ
(ထူးခြားပုံ) ၁၆၈

[ဣ]

ဣရိယာပုထ်ကို တည်ခိုင်
စေသောစိတ် (ရေတွက်
ပြပုံ) ၁၄၄

ဣဿာ (သဘော
လက္ခဏာ) ၃၀

[ဥ]

ဥဂ္ဂဟနိမိတ် (အဓိပ္ပာယ်) ၂၂၅

ဥဂ္ဂဟနိမိတ် (ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀
လုံး၌ ရပုံ) ၂၂၂

ဥဇ္ဇကဘာ (အနက်) ၃၃

ဥတ္တရဖရေဂုဏီနက္ခတ်
(ပုဏ္ဏားတို့သုဆပုံ) ၁၂၀

ဥဘု ၂-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၅

ဥတုဇအနန္တနိ-၁၃
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၄၇

ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၉

ဥတုဇရုပ်အစဉ် (ချုပ်ဆိုပုံ) ၁၅၃

ဥတုဇရုပ် (စရံ ဖြစ်ပုံ) ၁၄၅

ဥတုဇရုပ်စု (စရံ ဖြစ်ပေါ်ပုံ) ၁၅၂

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
(အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၂-၃

ဥဒ္ဓစ္စ (သဘော
လက္ခဏာ) ၃၀

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[၃]

ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တံ (အနက်) ၄

ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ် (စေတ
သိက် ယှဉ်ပုံ) ၄၁

ဥပသာဟကကံ
(အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၂-၃

ဥပစယ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၄၀

ဥပစယရုပ် (အသက်ကို
ပြပုံ) ၆၅

ဥပစာကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုး ၁၀-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၄

ဥပစာရတာဝနာ (ဖြစ်ပေါ်
လာပုံ) ၂၂၅

ဥပစ္ဆေဒက (အဓိပ္ပာယ်) ၁၂၈

ဥပစ္ဆေဒဘဝင် (အဓိပ္ပာယ်) ၆၉

ဥပထမ္ဘကကံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၂

ဥပနိဿယ ၃-မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၉၂-၃

ဥပနိဿယ၌ ဝင်သော
ပစ္စည်းများ ၂၁၁

ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ
(အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၄

ဥပပတ္တိဘဝ (ကရားကိုယ်) ၁၈၂

ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ
(အလောင်းကောင်
အကြွင်းမရှိပုံ) ၁၅၄

[၃]

ဥပပိဋ္ဌကကံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၂

ဥပသဟဇာတ ၂ မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၀၀

ဥပသဟဇာတ ၂-မျိုး
စံပြချက် ၂၀၇

ဥပါဒ် (အဓိပ္ပာယ်) ၆၄

ဥပါဒါန် ၄-ပါး
(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရာ) ၁၈၂

ဥပါဒါန် ၄-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၃

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ နှင့် နွေ
(ထူးခြားပုံ) ၁၇၅

ဥပါဒါပညတ် (ပုံစံ နှင့်
အဓိပ္ပာယ်) ၂၁၂

ဥပါဒါရုပ်-၂၄
(ညွှန်ပြပုံ) ၁၃၈

ဥပါဒိ (အဓိပ္ပာယ်-
နိဗ္ဗာန်အရာ) ၁၅၇

ဥပါဒိန္ဒ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၄၂

ဥပါဒိန္ဒရုပ် (ကမ္မဇရုပ်-၁၈
ကို ခေါ်ပုံ) ၁၄၂

ဥပုသ်စောင့်သမျှနေ့များ
(သီတင်းနေ့ချည်း
မည်ပုံ) ၁၂၄

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဥ]

ဥပေက္ခာကုသိုလ် ၂-ခုနောင်
(အပ္ပနာဇောများဖြင့်ပုံ) ၈၇
ဥပေက္ခာဟြိယာ ၂-ခုနောင်
(အပ္ပနာဇောများဖြင့်ပုံ) ၈၇
ဥပေက္ခာသန္တိရဏ-၂
(၅-ကိစ္စတပ်ပုံ) ၅၀-၅၂
ဥပေက္ခာသန္တိရဏဒွေ
(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ) ၄၂
ဥပေက္ခာသဟဂတံ (အနက်) ၄
ဥဘယက္ခယ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၂၈
ဥဿဒဝရံ ၄-မျိုး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၉၆

[ဧ]

ဧကဂ္ဂဘာအပြား (ခွဲခြား
ပြပုံ) ၂၆
ဧကဂ္ဂလာ (သဘော
လက္ခဏာ) ၂၁
ဧကနိရောဓ (အနက်) ၂၀
ဧကဗီဇိသဘတာပနံ
(ပဋိသန္ဓေငြိမ်းပုံ) ၂၃၈
ဧကဝတ္ထုက (အနက်) ၂၀
ဧကဟိတ်စိတ် (၂-ပါးငြိမ်းပုံ) ၄၈
ဧကဟိတ်စိတ် (မည်ခြင်း
အကြောင်း) ၄၈

[•]

ဧကဟိတ်ဇော-၂
(ရေတွက်ပြပုံ ပုံ) ၅၃
ဧကာရမ္မဏ (အနက်) ၂၀
ဧကုပ္ပါဒ (အနက်) ၂၀

[ဩ]

ဩဿ (အနက်) ၁၆၁
ဩဿဒ-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၁
ဩဘပ္ပ (ကိစ္စတပ်ပုံ) ၃၂
ဩဠာရိက (အဓိပ္ပာယ်) ၁၄၂
ဩဠာရိကရုပ်-၁၂
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၂

[က]

ကံ ၃-ပါးကျွတ်လွတ်မှ
ဝဋ်ဒုက္ခ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ၂၁၈
ကံ၏အကျိုး ၂-မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၁-၂
ကံအာရုံ (အဘိတ်ဖြင့်၍
မနောဒွါရနှင့်သာယောင်ပုံ) ၁၂၉
ကံအာရုံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၂၉
ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၂၉
ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်
(တပါးပါးကိုသာ အာရုံ
ပြပုံ) ၁၃၄

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[က]

ကံဝေဘန်ခန်း (ကယကံ
စသည်) ၁၁၅-၁၂၂
ကံဝေဘန်ခန်း (ဇနကကံ
စသည်) ၁၁၁-၁၂၂
ကံသစ်ဖေအတွက် အပူ
ကောင်ကွေဖြစ်၍ နေ
ကြပုံ ၁၅၅
ကနီဂိတရကင်သုဒ္ဓိ (ဝေဘန်
ပြပုံ) ၂၃၁-၂
ကဋ္ဌတ္တာကံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၄
ကဗဠိကဏ္ဍဗာရ
(ဆောင်ပုံ) ၁၆၈
ကမ္ဘာကိုခံသောလေ (အထူ
နှင့် အလျားအနံ) ၉၄
ကမ္ဘာပျက်ပုံ (ခွဲခြားပြခြင်း) ၁၀၈
ကမ္ဘာမြေအပြင်ကြီး (အထူ
ယူဇနာ) ၉၄
ကမ္ဘာရေအပြင်ကြီး (အထူ
နှင့် အလျားအနံ) ၉၄
ကမ္ဘာ ၂-မျိုး (ခွဲခြား ပြပုံ) ၁၉၄-၅
ကမ္ဘာ့ဝင်သောပစ္စည်းများ ၂၁၁
ကမ္ဘာကွယ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၂၈
ကမ္ဘာညီတာ (အနက်) ၂၃
ကမ္ဘာအကန်-၉၊ အနက်ကန်-၉
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၇

[က]

ကမ္ဘာကလပ် ၉-စည်း
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၈
ကမ္ဘာရပ်ကလပ်များ (ချုပ်
ဆုံးရာကာလ) ၁၅၂
ကမ္ဘာရပ်-၁၈ (ဥပါဒိန္နရုပ်
ဟု ခေါ်ပုံ) ၁၄၂
ကမ္ဘာရပ် ကေနိ-၉
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၆
ကမ္ဘာရပ်ကို ဖြစ်စေသော
ကံ-၂၅ (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၃
ကမ္ဘာရပ် (စ၍ ဖြစ်
ပေါ်ပုံ) ၁၄၃-၁၅၂
ကမ္ဘာ့ခန်း-၄၀ (ခွဲခြား
ပြပုံ) ၂၂၀-၁
ကမ္ဘာ့ခန်း-၄၀ နှင့် ဘာ
ဝနာ ၃-ပါး (ဝေ
ဘန်ပုံ) ၂၂၄
ကမ္ဘာ့ခန်း ၄၀-လုံးမှာ ရ
နိုင်သောနိမိတ် ၂-ပါး ၂၂၃
ကမ္ဘာ့ခန်းပိုင်း
(အကျယ်) ၂၁၇-၂၄၄
ကမ္ဘာနိမိတ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၂၉
ကမ္ဘာနိမိတ် (ကလပ်နှင့် ခွာ
ရကို ခွဲခြားပြပုံ) ၁၃၀
ကမ္ဘာဝ (တရားကိုယ်) ၁၈၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]		[က]	
ကမ္မဝဋ် (အဓိပ္ပာယ်)	၁၈၅	ကာမဂုဏ်အာရုံစု (မြေ၊ ရေ၊	
ကမ္မဝဋ် (အသီးအဆန်နှင့်		လေဥတုတို့နှင့် တူပုံ)	၁၈၈
တူပုံ)	၁၈၈	ကာမစိတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၃
ကရုဏာ (အတောလက္ခဏာ) ၂၄		ကာမစိတ်-၅၄ (ရေတွက်	
ကလလဓရကြည် (သေည်		ပြပုံ)	၉
ဖြစ်ပုံ)	၁၅၁	ကာမဆန္ဒ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၉
ကလာပယောဇနာ (ဝေဘန်		ကာမဇောနှင့် အပ္ပနာဇော	
ပြပုံ)	၁၄၈-၁၅၀	(ဝေဒနာချင်းတူပုံ)	၈၆
ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး (ရေ		ကာမဇောများ (ဖြစ်နိုင်	
တွက်ပြပုံ)	၂၂၀	သည့်အကြိမ်)	၈၅
ကာမ ၁၁-ဘုံ (ရေတွက်		ကာမဇောဝါရနိယာမ	
ပြပုံ)	၉၄-၉၈	(ခွဲခြားပြပုံ)	၈၅
ကာမအာရုံပြုစိတ်-၂၅		ကာမတိဟိတ်-၁၂ (ရေ	
(ရေတွက်ပြပုံ)	၅၈	တွက်ပြပုံ)	၄၈
ကာမကုသိုလ်အကျိုးပေးပုံ		ကာမတိဟိတ်စုတိနေောင်	
(ကေစိဝါဒ)	၁၂၄-၅	(ပဋိသန္ဓေနေောင်ပုံ)	၁၃၆
ကာမကုသိုလ်အကျိုး		ကာမပဋိသန္ဓေ-၁၀ (၆-ဒွါ	
(ဝေဘန်ပြပုံ)	၁၂၂-၅	ရ၌ ဖြစ်ပုံ၊ လွတ်ပုံ)	၅၅
ကာမကုသိုလ်ဇောနေောင်		ကာမပဋိသန္ဓေ-၁၀ (ရေ	
ဖြစ်နိုင်သည့် အပ္ပနာ		ပြပုံ)	၁၀၁
ဇောများ	၈၆	ကာမပဋိသန္ဓေ (အာရုံပြပုံ)	၁၃၃
ကာမကြိယာဇောနေောင်		ကာမပဋိသန္ဓေ (ဝေဘန်	
ဖြစ်နိုင်သည့် အပ္ပနာ		ပြပုံ)	၁၀၁-၂
ဇောများ	၈၆	ကာမဘုံ၌ရသောဝီရိယများ	၉၃
		ကာမဝါရ (၂-ပါးပြားပုံ)	၇၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကမသုဂတိ ၇-ဘုံ (ဘုံ
အက္ခရာစဉ်) ၉၈

ကမသုဂတိ ၇-ဘုံ
(ရေတွက်ပြပုံ) ၉၈

ကမသုဂတိ ၇-ဘုံသားတို့၏
ပဋိသန္ဓေစိတ် (ရေတွက်
ပြပုံ) ၁၀၁၂

ကမသုဒ္ဓိက မနေသဒ္ဓါရီထိ
(စိတ်အရေပြပုံ) ၈၂

ကမသုဒ္ဓိကဝိထိ၏ အရံ
များ (ခွဲခြားပြပုံ) ၈၀-၈၁

ကမသုဒ္ဓိက ဝိထိအပြား
(ခွဲခြားပြပုံ) ၈၀

ကမသောဘဏ္ဍစိတ် သင်္ဂဟ
နည်း-၁၂ (ခွဲခြားပြပုံ) ၄၂

ကမာဝစရသောဘဏ္ဍ
စိတ်-၂၄ (ရေတွက်ပြပုံ) ၂၁

ကာယကံ ၃-ပါး (ခွဲခြား
ပြပုံ-သုစရိုက်အရာ) ၁၁၇

ကာယကံ ၃-ပါး (ရေတွက်
ပြပုံ-သုစရိုက်အရာ) ၁၁၆

ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော
စိတ်-၄၆ (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၆

ကာယဒွါရ၌မြောက်သောကံ
(ကာယကံမည်ပုံ) ၁၁၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကာယဒွါရ၌သာ ဖြစ်သော
စိတ် (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၄

ကာယဒွါရဝိထိ (၁၅-ပါး
ဖြစ်ပုံ) ၆၈

ကာယဒွါရဝိထိ (ဖြစ်ခြင်း
အကြောင်း ၄-ပါး) ၆၉

ကာယဝိညတ်ရုပ် (ကာယဒွါရ
မည်ပုံ) ၁၁၅

ကာယဝိညာဉ်ဒွေ (ကိစ္စ
တပ်ပုံ) ၅၀

ကာယသင်္ခါရ (ကာယကံကို
ခေါ်ပုံ) ၁၇၉

ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး
(ခေါ်ပုံ) ၁၁၇

ကာလ ၃-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ-
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်) ၁၄၈

ကာလပညတ် (ပုံစံ နှင့်
အဓိပ္ပာယ်) ၂၁၂

ကာလဝိမုတ်
(မည်ခြင်းအကြောင်း) ၅၇

ကာလသုတ်ငရဲကြီး
(တည်နေပုံ) ၉၆

ကိစ္စ ၂-ပါးတပ်သောစိတ်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]		[က]	
ကိစ္စအပြား ကံ ၄-ပါး		ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့၏	
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၁-၃		အဖြစ်ငြိမ်း၍ ဇာတ်	
ကိစ္စသင်္ဂဟ (စေတနံပြပုံ) ၄၉		သိမ်းမှု (နိဗ္ဗာန်ခေါ်ပုံ) ၁၅၄	
ကိလေသ (အနက်) ၁၆၄		ကုသိုလ်အဘိညာ	
ကိလေသစဉ် (အစေးနှင့်		(အဓိပ္ပာယ်) ၅၉	
တူပုံ) ၁၁၈		ကုသိုလ်ဘာလကံ ၃-ပါး	
ကိလေသစဉ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၈၅		(ခေါ်ပုံ) ၁၁၇	
ကိလေသ ၁၀-ပါး (ရေတွက်		ကုသိုလ်ဝစီကံ ၄ ပါး	
ပြပုံ) ၁၆၄		(ခေါ်ပုံ) ၁၁၇	
ကိလေသာအသိုက်အအုံကြီး		ကောလံးကာလသောတာပန်	
၃-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၁၇		(ပဋိသန္ဓေငြိမ်းပုံ) ၂၃၈	
ကိလေသာတရားမျိုး (ပယ်		ကိုးကိစ္စတပ်သည့် တရား ၁	
သတ်မှု၏ ဆိုင်ရာဖြစ်ပုံ) ၂		(ဗောဓိပက္ခိယ) ၁၇၄	
ကိလေသာတရားမျိုး (မပယ်		ကိုယ်နှုတ်အင်္ဂါလှုပ်ရှား	
လျှင် သံသရာ၌ နှစ်ပုံ) ၂		သောင်းကြမ်းမှု (မီးလောင်	
ကိလေသာဘဝသို့၏ အဖြစ်ငြိမ်း၍		သည့်နှင့် တူပုံ) ၂၁၈	
ဇာတ်သိမ်းမှု (နိဗ္ဗာန်		ကိုယ်ခန္ဓာကြီး (မီးခြစ်ဆေးခဲ	
ခေါ်ပုံ) ၁၅၄		နှင့် တူပုံ) ၂၁၇	
ကိလေသာထကြွမှု (မီးတောက်		ကြန်အင်္ဂါယုတ်လျော့သူများ	
သည့်နှင့် တူပုံ) ၂၁၈		(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၁	
ကိလေသာ မျိုးပြတ်မှု		ကြိယာအဘိညာ	
ကံ ၃-ပါးကျွတ်လွတ်ပုံ ၂၁၈		(အဓိပ္ပာယ်) ၅၉	
ကုက္ကုစ္စ (သဘောလက္ခဏာ) ၃၈			
ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောစိတ်			
(မနောဒွါရမည်ပုံ) ၁၁၅			

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၁]

ခန္ဓာငါးပါး (ဥပမာ တူ
ပုံများ) ၁၇၅
ခန္ဓာငါးပါး (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၇၅
ခန္ဓာ နှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
(ထူးခြားပုံ) ၁၇၅
ခရလောမဘိလူး (အန္တရကပ်
အသက်ရှည်ပုံ) ၁၀၅
ခေတ် ၃-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၉
ချုပ်ကွယ် ပျက်ဆုံးမှု
(ဘင်ဆီပုံ) ၆၄
ခြင်းရာ ၂၀ (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၈၆
ခြောက်ဒွါရ၌ ဖြစ်သော
စိတ်-၃၁ (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၆
ခြောက်ဒွါရ၌ ရံခါဖြစ်၍
ရံခါလွတ်သောစိတ်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၅
ခြောက်ဒွါရမှ အချင်းခပ်
သိမ်း လွတ်သောစိတ်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၅
ခြောက်ဒွါရမှလွတ်သောစိတ်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၅
ခြောက်ဒွါရလုံး၌ ဖြစ်သော
စိတ် ၄၁ (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၄
ခြောက်ရာသီ ဝေဇာနီ

နည်း

၂၀၉-၂၁၀

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၈]

ဂတိနိဇိတ် (အဓိပ္ပါယ်) ၁၂၉
ဂတိနိဇိတ် (ထင်ပုံ) ၁၃၀
ဂန္ထ ၄-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၂
ဂန္ထ (အနက်) ၁၆၂
ဂန္ဓာရုံကိုသာ အာရုံပြု
သောစိတ် ၅၈
ဂဗ္ဘသေယျကပုဂ္ဂိုလ်
(ပဋိသန္ဓေအခါရသော
ရုပ်ကလာပ်များ) ၁၅၁
ဂရုဏကံ (အဓိပ္ပါယ်) ၁၁၃
ဂရုဏကံစသည် ၄-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၃-၄
ဂေါတရရုပ် ၅-ခု
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၃၈
ဂေါတရရုပ် (၇-ရပ်ပုံ) ၁၃၈

[ဆ]

သာနဒွါရ၌သာဖြစ်သော
စိတ် (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၄
သာနဒွါရဝီထိ (၁၅-ပါး
ဖြစ်ပုံ) ၆၈
သာနဒွါရဝီထိ (ဖြစ်ခြင်း
အကြောင်း ၄-ပါး) ၆၉
သာနဝိညာဉ်ဒွေ
(ကိစ္စတင်ပုံ) ၅၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]		[စ]	
သယနကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	စက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်သော	
သယနကိစ္စတပ်သောစိတ်	၂၅၀	စိတ်-၄၆ (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၅
[င]		စက္ခုဒွါရ၌သာဖြစ်သော	
ငါးကိစ္စတပ် ဘညတရား-၁		စိတ် (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၄
(ဗောဓိကိစ္စ)	၁၇၄	စက္ခုဒွါရစသည် (ရုပ်	
ငါးကိစ္စတပ်သောစိတ်-၂		အကြည့်များဖြစ်ပုံ)	၅၃
(ရေတွက်ပြပုံ)	၅၀-၅၂	စက္ခုဒွါရဝီထိ (၁၅-ပါး	
ငါးဒွါရ၌သာဖြစ်သော		ဖြစ်ပုံ)	၆၈
စိတ် (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၄-၅၆	စက္ခုဒွါရဝီထိ (ဖြစ်ခြင်း	
ငရဲအမျိုးမျိုး		အကြောင်း ၄-ပါး)	၆၈
(ခွဲခြားပြပုံ)	၉၆	စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေ (ကိစ္စတပ်ပုံ)	၅၀
ငရဲကြီး ၇-ပြည့်ထောင်		စက္ခုဝိညာဏ် (ဝိဇ္ဇမာနန	
(တည်နေပုံ)	၉၅-၉၆	ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ပုံစံ)	၂၁၃
ငရဲကြီး ၈-ပြည့်ထောင်		စကြဝဠာအနန္တ	
(ရေတွက်ပြပုံ)	၉၅	(ဝိသယခေတ်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၉
ငရဲထိန်း (တိလူးရက္ခိယမျိုး		စကြဝဠာကုဋေတသိန်း	
ဖြစ်ပုံ)	၉၇	(အာဏာခေတ်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၉
ငရဲပြိတ္တာနတ်၊ ဗြဟ္မာ		စကြဝဠာကုဋေတသိန်း	
(အလောင်းကောင်		(မီးရေလေပျက်ရာ၌	
အကြွင်းမရှိပုံ)	၁၅၄	ဖြစ်အတူ၊ ပျက်အတူ	
ငိုခြင်းကို ဖြစ်စေသောစိတ်		ပါပုံ)	၁၀၉
(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၄၅	စကြဝဠာတောင်	
		(ပေါက်ပုံ)	၉၅
		စကြဝဠာတသောင်း	
		(ဇာတိခေတ်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

စကြဝဠာများ (တည်ရှိပုံ) ၉၄

စင်ကြယ်သောပုဏ္ဏား

(အခါခပ်သိမ်း ဥတ္တရ

ဘရဟ္မနိကွတ်

ကြုံကြုံကံပုံ)

၁၂၀

စတုဇရပ်-၉ (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၇

စတုဇရိမုတ်ရပ်-၄ (ရေ

တွက်ပြပုံ)

၁၄၇

စတုတ္ထအရူပစုတိနေောင်

(ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ)

၁၃၇

စတုတ္ထဈာန်-၆-ဘုံ၏

ပဋိသန္ဓေစိတ် (ခွဲခြား

ပြပုံ)

၁၀၂

စတုတ္ထဈာန် ၇-ဘုံ

ဗြဟ္မာတို့၏အသက်

၁၁၁

စတုတ္ထဈာန် ၇-ဘုံ

(ရေတွက်ပြပုံ)

၉၉-၁၀၀

စတုတ္ထဈာန်ကုသိုလ်

(အကျိုးပေးပုံ)

၁၂၆

စတုတ္ထဈာန် (မည်ပုံ)

၁၁

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ ၄-ပါး

(ခွဲခြားပြပုံ)

၂၁၉

စရိုက် ၆-ပါးနှင့်သပ္ပာယ်

အပြား(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၂၁-၂

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[၀]

စရိုက် ၆-ပါး

(ရေတွက်ပြပုံ)

၂၂၁

စရိုက် ၆-ပါးလုံးနှင့်

လျော်သောကမ္မဋ္ဌာန်း

များ(ရေတွက်ပြပုံ)

၂၂၂

စလနဘဝင်

(အဓိပ္ပာယ်)

၆၉

စတုမဟာရာဇ်နတ်သက်

(ခွဲခြားပြပုံ)

၁၀၅

စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ရသော

ပုဂ္ဂိုလ်များ

(ရေတွက်ပြပုံ)

၉၀

စာတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာ

တရက်(လူတို့ရွာမှာ

အနှစ် ၅၀-ဖြစ်ပုံ)

၁၀၅

စိတ္တဇကေန်-၂၊ အနေကန်

၁၄၂ (ရေတွက်ပြပုံ)

၁၄၇

စိတ္တဇကလောင် ၈-စည်း

(ရေတွက်ပြပုံ)

၁၄၈-၉

စိတ္တဇရုပ် နှိပ်စစ်စေသော

စိတ်-၇၅ (ရေတွက်

ပြပုံ)

၁၄၄

စိတ္တဇရုပ် (စ၍ ဖြစ်

ပေါ်ပုံ)

၁၄၄-၁၅၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၈]	
စိတ္တဇရုပ်များ (လူသေ ကောင် သန္တာန်မှ ပါရှိကြသေးပုံ)	၁၅၂
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ (ဝေဘန် ပြပုံ)	၂၂၄ - ၂၂၆
စိတ္တသင်္ခါရ (မနောကံကို ခေါ်ပုံ)	၁၇၉
စိတ်၏ အသက် (ခဏဇယ့် ၃-ချက်ရှိပုံ)	၆၄
စိတ်၏ နေတူဝေမွှေးမှိန်ခြင်း (မောဟမည်ပုံ)	၃၀
စိတ်၏ ထိပါးပြစ်မှားခြင်း (ဒေါသမည်ပုံ)	၃၀
စိတ်၏ မငြိမ်သက်ခြင်း (ဥဒ္ဓစ္စမည်ပုံ)	၃၀
စိတ်၏ မသွက်သက် ထိုင်းခြင်း (ထိနမည်ပုံ)	၃၀
စိတ်၏ ယစ်ခြင်း မူးခြင်း ရူးခြင်း (မဒခေါ်ပုံ)	၃၂
စိတ်၏ ယုံမှားဒွိဟ ၂-ခုရှိခြင်း) (ဝိစိကိစ္ဆာမည်ပုံ)	၃၀
စိတ်၏ လက္ခဏာစသည် (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၃၀
စိတ်အကျဉ်း-၈၉ (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၈]	
စိတ်အကျယ်- ၁၂၁ (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈-၁၉
စိတ် (အရည်သောက်ဝတ္ထု မျိုး၌ ရေနှင့်တူပုံ)	၃၄
စိတ်စက်မလှ နောင်တပူပန်ခြင်း (ကုက္ကုစ္စ မည်ပုံ)	၃၀
စိတ် စေတသိက် ရုပ် (တေကာလိကမည်ပုံ)	၅၇
စိတ်နှင့် စေတသိက် ခွဲခန်း	၃၃-၄
စိတ် (ပန်းချီမှု၌ ကြည်သော ရေနှင့်တူပုံ)	၃၄
စိတ်ပိုင်း (အကျယ်)	၁-၁၉
စိန္တာယေဉာဏ်၏ အစွမ်း (ဝိညာတဖြစ်ပုံ ဝိထိအရာ)	၈၁
စိတ်သက် ရုပ်သက် ခွဲခန်း	၆၄ - ၅
စုတိကိစ္စံ (အနက်)	၄၉
စုတိစိတ်-၁၉ (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၂
စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ (ခွဲခြားပြခြင်း)	၁၃၅ - ၆-၇
စုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေအကူး (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ သင်္ခါရ တို့ အလုပ် လုပ်ပုံ)	၁၃၂

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဝ]

စုတိ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်
(ဘဝတခုတည်း၌
တူကြပုံ) ၁၀၃-၄

စေတနာအပြား (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၆

စေတနာ (ကံဟု ခေါ်ပုံ) ၂၆

စေတနာ (သဘော
လက္ခဏာ) ၂၁

စေတနာဟံ ဘိက္ခုဝေ ဂမ္မံ
ဝဒါမိ ၂၆

စေတသိက် ၅၂ (အကျယ်) ၂၀-၅

စေတသိက်အပြား (အလွန်
များပုံ) ၄၆

စေတသိက်တို့၏ မကြည်လောင်
မှိုင်းခြင်း (မိဒ္ဓ မည်ပုံ) ၃၀

စေတသိက်ငိုင်း
(အကျယ်) ၂၀-၄၆

စေတသိက်များ (အချို့ အချဉ်
စသည်နှင့် တူပုံ) ၃၄

စေတသိက်များ (ဆုန်း-ဟင်း
သပဒါး စသည်နှင့်
တူပုံ) ၃၃-၄

စေတောပရိယ အဘိညာဉ်
(အဓိပ္ပာယ်) ၂၂၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဆ]

ဆန္ဒအခြား (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၉

ဆန္ဒ (တရားဘုရင်ကြီးမျိုး
ဖြစ်နိုင်ပုံ) ၂၉

ဆန္ဒယဉ်-၁၀၁ (ရေတွက်
ပြပုံ) ၃၆

ဆရာမိဘများ (ပဏတူပ
နိဿယပစ္စည်းတပ်ပုံ) ၁၉၂

[ဇ]

ဇနကကံ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၂

ဇနက စသော ကံ ၄-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၁-၃

ဇနပဒကလျာဏီနှင့်
ညီတော်မင်းနန်
(အာရမ္မဏာဓိပတိ
ပစ္စည်းတပ်ပုံ) ၁၉၀

ဇရတာ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၄၀

ဇရတာရုပ် (အသက်ကိုပြပုံ) ၆၅

ရာဇ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၈၃

ဇဝနကိစ္စံ (အနက်) ၄၉

ဇာတိ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၈၃

ဇာတိ အာဏာဝိသယ
ခေတ် (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၉

ဇာတိခေတ် (စကြဝဠာ
တသောင်းဖြစ်ပုံ) ၁၀၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဇ]		[ဈ]	
ဇာတိ ဇရာ မရဏ		ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါး	
(ခွဲခြားပြပုံ)	၁၈၃	(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၀
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိသဘာဝသော		ဈာန်ငါးရပ်ပွားပုံ	၁၀
စိတ် (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၄	ဈာန်ရတံဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ	
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိသိ (၁၅-ပါး		(ရေတွက်ပြပုံ)	၉၁
ဖြစ်ပုံ)	၆၈	ဈာန်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုး -	
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိသိ (ဖြစ်ခြင်း		၃၀ (ရေတွက်ပြပုံ)	၂၂၄
အကြောင်း ၄-ပါး)	၆၉	ဈာန်ရ သောတာပန်	
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိသိ (ကိစ္စတပ်ပုံ)	၅၀	သကဒါဂါမ် (သေလျှင်	
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိသိ (ဝေဒနာပြပုံ)	၂၇	ဗြဟ္မာ့ပြည်သွားပုံ)	၁၂၇
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိသိ ကရုပ်ကလာပ		ဈာန်-၇ (တရားကိုယ်	
(အသညသတ်ပဋိသန္ဓေ		ကောက်ပြပုံ)	၁၆၉
ဖြစ်ပုံ)	၁၀၂	ဈာန် ၇-ပါး (ရေတွက်	
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိ (အစိုးရပုံ)	၁၄၁	ပြပုံ)	၁၆၆
ဇိဝုဒ္ဓါရဋ္ဌိ (သဘောလက္ခဏာ)	၂၁	ဈာန်ကိစ္စ ဗိုလ်ကိစ္စ	
ဇောကိစ္စတပ်သောစိတ်-၅၅		မဟပ်ခြင်း (ခွဲခြား	
(ရေတွက်ပြပုံ)	၅၀	ပြပုံ)	၁၆၈ ၉
ဇောနောင် တဒါရုံကျပုံ	၈၃	[ည]	
ဇောဝါရ (မည်ခြင်း		ညဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	
အကြောင်း)	၆၇	(အဓိပ္ပာယ်)	၂၃၆
[ဈ]		ညဏဝိပုယုတ်-၁၂ (ဟိတ်	
ဈာနပစ္စည်း (ကောက်ပြပုံ)	၁၉၆	၂-ခု ယှဉ်ပုံ)	၄၈
ဈာနသမာပတ္တိ ဝိသိ (အပ္ပနာ		ညီတော်မင်းနန် နှင့် ဇနီး	
ဇောဖြစ်ပုံ)	၈၈	ကလျာဏီ (အာရမ္မဏာ	
		ဓိပတိပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၁၉၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[င]		[တ]	
ဌိ (အဓိပ္ပာယ်)	၆၄	တတိယဈာန် ၃-ဘုံ	
[တ]		(ရေတွက်ပြပုံ)	၉၉
တကိစ္စဟပ် - ၆၈ (ရေတွက်		တတိယဈာန် ၃-ဘုံ	
ပြပုံ)	၅၂	(လေဖျက်ရာတွင်	
တ ကိစ္စဟပ်သည့်တရား - ၁၀		အကုန်ပါပုံ)	၁၀၉
(ဗောဓိဇက္ခိယ)	၁၇၄	တတိယဈာန် (မည်ပုံ)	၁၀
ဟဆဲ့ဟသတ္တာဟမြောက်		တတြဇ္ဈတ္တတာ (ကိစ္စတင်ပုံ)	၃၃
နောက်ဆုံးရက် (စက္ခု		တတြဇ္ဈတ္တတာ (သဘော	
စသည်ဖြစ်ပုံ)	၁၅၁	လက္ခဏာ)	၂၃
တဇ္ဇာပညတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၂	ဟဒါရမ္မဏကိစ္စံ (အနက်)	၄၉
တဇ္ဇာပညတ်စသည်အပြား		ဟဒါရုံကိစ္စတပ်သောစိတ်	၁၁-
(ခဲ့ခြားပြပုံ)	၂၁၁	(ရေတွက်ပြပုံ)	၅၁
တည်နေသည်ကို ဌိဟု		ဟဒါရုံ (ကျခြင်းအကြောင်း	
ဆိုခြင်း	၅၂	၃-ပါး)	၈၄
တဏှာ ၆-ပါး (ရေတွက်		ဟဒါရုံမကျသော အတိ-	
ပြပုံ)	၁၈၁	မဟန္တာရုံ ဟဒါရုံ ဝါရ	၆၈
တဏှာ (စိတ်အစဉ်ကို အာရုံ		(မည်ခြင်းအကြောင်း)	၆၇
သစ်၊ ဘဝသစ်သို့ ညွှတ်		တဒ္ဓါရုံသော ဖြစ်သောစိတ်-	
စေပုံ)	၁၃၂	၃၆ (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၆
တတိယအရူပစုတိနေဝင်		တရားဂုဏ်၌သက်ဝင်ခြင်း	
(ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ)	၁၃၇	(သောတာပတ္တိ အင်္ဂါ	
တတိယဈာန် ၃-ဘုံ၏		ဖြစ်ပုံ)	၁၇၂
ပဋိသန္ဓေစိတ်	၁၀၂	တာပနငရဲကြီး (တည်နေပုံ)	၉၆
တတိယဈာန် ၃-ဘုံ ဗြဟ္မာ		ဟာဝတိ သာဠိတရက် (လူတို့	
ဟို့၏ အသက်	၁၁၀	ရွာ၌ အနှစ်တရာဖြစ်ပုံ)	၁၀၅

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[တ]

တာဝတိံသာနတ်သက်

(ခဲ့ခြားပြပုံ)

၁၀၅-၆

တိဇရုပ်-၃ (ရေတွက်ပြပုံ)

၁၄၆-၇

တိတ်နိမိတ်၏အစွမ်း

(ဝိညာတ ဖြစ်ပုံ

ဝီထိအရာ)

၈၁

တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ ၄-ခု

(အကျိုးပေးပုံ)

၁၂၃

တိဟိတ် သြမကကံ ၄-ခု

(အကျိုးပေးပုံ)

၁၂၃

တိဟိတ်စိတ်-၄၇

(ရေတွက်ပြပုံ)

၄၈

တိဟိတ်စိတ် (မည်ခြင်း

အကြောင်း)

၄၈

တိဟိတ်စုတိ တေရသ

(ရေတွက်ပြပုံ)

၅၂

တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ - ၁၃

(ရေတွက်ပြပုံ)

၅၂

တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ - ၄၅

(ရေတွက်ပြပုံ)

၉၁

တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် (ပဋိသန္ဓေ

စိတ်ကိုစွဲ၍ ခေါ်ပုံ)

၁၀၂

တိဟိတ်ဘဝင် တေရသ

(ရေတွက်ပြပုံ)

၅၂

[တ]

ထုသိတာ၌ တရက် (လူ့နှစ်

လေးရာဖြစ်ပုံ)

၁၀၆

တေကာလိကဓမ္မ (မည်ခြင်း

အကြောင်း)

၅၇

[ဆ]

ထာဝရဘုရား (မဟာဗြဟ္မာ

ကိုခေါ်ပုံ)

၉၈

ထိနမိဒ္ဓ (ယှဉ်ပုံ)

၃၇

ထိန (သဘောလက္ခဏာ)

၃၀

ထွန်းပခြင်းဂုဏ် (မီး၏

သမ္ပတ္တိရသဖြစ်ပုံ)

၂၃၀

[ဒ]

ဒဿနကိစ္စံ (အနက်)

၄၉

ဒဿနကိစ္စတပ်သောစိတ်-၂

၅၀

ဒိဋ္ဌဓမ္မ စသော ကံ၄-ပါး

(ခဲ့ခြားပြပုံ)

၁၁၄-၅

ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနီယကံ

(အဓိပ္ပာယ်)

၁၁၄

ဒိဋ္ဌဝါရ (အဓိပ္ပာယ်)

၈၀

ဒိဋ္ဌသမ္ပန္န (အဓိပ္ပာယ်)

၈၁

ဒိဋ္ဌအပြား (ခဲ့ခြားပြပုံ)

၃၁

ဒိဋ္ဌကို တရားကိုယ်ကောက်

ရသောအရာများ

၁၆၅

ဒိဋ္ဌစေတသိက် (ယှဉ်ပုံ)

၁၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၁]		[၁]	
ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၁၈	ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေစိတ်	
ဒိဋ္ဌိဇုပုယုတ္တံ (အနက်)	၄	(ကောက်ပြပုံ)	၁၀၁
ဒိဋ္ဌိဘိသုဒ္ဓိ (ဝေဘန်		ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ-	
ပြပုံ)	၂၂၉-၂၃၁	၃၇ (ရေတွက်ပြပုံ)	၉၁
ဒိဋ္ဌိ (သဘောလက္ခဏာ)	၃၀	ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်	
ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တံ (အနက်)	၄	(ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို စွဲ၍	
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်		ခေါ်ပုံ)	၁၀၁
(အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၈	ဒုဂ္ဂတိခန္ဓာကို ဖြစ်စေမှု	
ဒိဗ္ဗသေသတအဘိညာဉ်		(စေတနာ၏ အမှုဖြစ်ပုံ)	၂၆
(အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၈	ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး	
ဒိသပညတ် (ပုံစံ နှင့်		(ခြားပြပုံ)	၁၁၆
အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၂	ဒုစရိုက် လေးဆယ်	
ဒုက္ခသစ္စာ (ဟုရေးကိုယ်)	၁၇၇	(ဖြစ်ပုံ)	၁၁၆
ဒုက္ခသစ္စာတရားမျိုး (အပိုင်		ဒုတိယအရူပစုတိနေ့ခင်း	
သိမှု၏ ဆိုင်ရာဖြစ်ပုံ)	၂	(ပဋိသန္ဓေနေ့ခင်းပုံ)	၁၃၇
ဒုက္ခသစ္စာတရားမျိုး (မသိလျှင်		ဒုတိယဈေးနှုန်း ၃-ဘုံ၏	
သံသရာ၌ နစ်ပုံ)	၂	ပဋိသန္ဓေစိတ် (ခွဲခြား	
ဒုက္ခသဟဂတံ (အနက်)	၆	ပြပုံ)	၁၀၂
ဒုက္ခသဟဂတံ စသည်		ဒုတိယဈေးနှုန်း ၃-ဘုံ ဗြဟ္မာ	
(ခွဲပြပုံ)	၈	တို့၏ အသက်	၁၁၀
ဒုက္ခာနုပဿနာညဏ် (အပ္ပ-		ဒုတိယဈေးနှုန်း ၃-ဘုံ	
ကိဟိတညဏ် ဟု		(ရေတွက်ပုံ)	၉၉
ခေါ်ပုံ)	၂၄၁	ဒုတိယဈေးနှုန်း တတိယဈေးနှုန်း	
ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်စုတိနေ့ခင်း		ကုသိုလ် (အကျိုးပေးပုံ)	၁၂၆
(ပဋိသန္ဓေနေ့ခင်းပုံ)	၁၃၅	ဒုတိယဈေးနှုန်း မည်ပုံ	၁၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၁]	
ဒွါရရုပ်-၁၆ (ညွှန်ပြပုံ)	၁၄၂
ဒေသပညတ် (ပုံစံနှင့် အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၂
ဒေါစတုက် (ခေါ်ရပုံ)	၂၂
ဒေါစတုက် (ယှဉ်ပုံ)	၃၇
ဒေါမနဿသဟဂတံ (အနက်)	၄
ဒေါသအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၃၂
ဒေါသကို တရားကိုယ် ကောက်ရသော အရာများ	၁၆၅
ဒေါသခရိုက်နှင့် လျော် သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ (ရေတွက်ပြပုံ)	၂၂၂
ဒေါသဇော၏ နောက် (သောမနဿ ပာဒါရုံ ဘဝဉ်များ ကျေပုံ)	၈၃
ဒေါသမူအသင်္ခါရိကစိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၁
ဒေါသမူစိတ်-၂ (ရေတွက် ပြပုံ)	၆
ဒေါသမူစိတ်-၂ (ဟိတ် ၂-ခု ယှဉ်ပုံ)	၄၈
ဒေါသမူစိတ် သင်္ဂဟနည်း-၂ (ရေတွက်ပြပုံ)	၄၀-၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၁]	
ဒေါသမူသင်္ခါရိကစိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၁
ဒေါသ (သဘောသက္ခဏာ)	၃၀
ဒွါရဏုဇန္တု-၅ (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၆၆
ဒွါရခြောက်ပါး (ရေတွက် ပြပုံ)	၅၃
ဒွါရ (မည်ခြင်းအကြောင်း)	၅၃
ဒွါရရုပ်-၇ (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၄၁
ဒွါရရုပ် (ခေါ်ခြင်း အကြောင်း)	၁၄၁
ဒွါရသင်္ဂဟ (ဝေဖန်ပြပုံ)	၅၃-၆
ဒွါရရုပ်-၁ (စိတ်ဥတုအကြောင်း ဖြစ်ပုံ)	၁၄၆
ဒွါဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ ၄-ခု (အကျိုးပေးပုံ)	၁၂၃
ဒွါဟိတ်ဩမကကံ ၄-ခု (အကျိုးပေးပုံ)	၁၂၄
ဒွါဟိတ်စိတ်-၂၂ (ရေတွက် ပြပုံ)	၄၈
ဒွါဟိတ်စိတ် (မည်ခြင်း အကြောင်း)	၄၈
ဒွါဟိတ်စုဟိ ၄ ခုနောင် (ပဋိသန္ဓေအနှောင်းပုံ)	၁၃၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

[ဝ]

ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၂

ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ ၄၁
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၉၁

ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် (ပဋိသန္ဓေစိတ်
 ကို စွဲ၍ ခေါ်ပုံ) ၁၀၂

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်များ
 (မရဏသန္ဓေစိတ်၌
 ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီကြပုံ) ၁၃၃

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်
 (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ) ၄၁

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်ဟဆယ်
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၃၄-၅

[ဓ]

ဓမ္မအရာတို့၌ အခြင်မှောက်
 မှားခြင်း (ဒိဋ္ဌိမည်ပုံ) ၃၀

ဓမ္မဆန္ဒ (အဓိပ္ပာယ်) ၂၉

ဓမ္မဆန္ဒ (ထက်သန်လျှင်
 တဏှာ သုကြီး ကွယ်
 ပျောက်ပုံ) ၂၉

ဓမ္မဟဏှာ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၈၁-၂

ဓမ္မဒေသနာ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၈

ဓမ္မဝဝတ္ထာနုညဏ် ၄-ပါး
 (အဓိပ္ပာယ်) ၂၂၉-၂၃၀

ဓမ္မဝဝတ္ထာနုညဏ် ၄-ပါး
 (ခဲ့ခြားပြပုံ) ၂၂၉

ဓမ္မသဝန (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၈

ဓမ္မာယတန (ဟရားကိုယ်) ၁၇၆

ဓမ္မာရုံအပြား ၅-ပါး
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၇

ဓာတ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၇

ဓာတ် ၁၈-ပါး
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၇၆ ၇

ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၃၈

[န]

နတ်တို့သက်တန်း (ဇေတနံ
 ပြပုံ) ၁၀၅-၆

နတ်ပြည်ငါးထပ်၌ရသော
 ပုဂ္ဂိုလ်များ (ရေတွက်ပြပုံ) ၉၀

နတ်မင်း ဗြဟ္မာမင်းကြီး
 များ (အပ္ပကေခင်ကြီး
 တွေသာ ဖြစ်ကြပုံ) ၁၅၅

နာကြီး၍သိမှု (ဝိထိဖြင့်
 ငညှစ်ကိုသိပုံ) ၂၁၄

နာမ်အချင်းချင်း ကျေးဇူး
 ပြုသော ပစ္စည်း ၆-ပါး
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၂၁၀

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နာမ်က ရုပ်အားကျေးဇူး
ပြုသော ပစ္စည်း ၁-ပါး ၂၁၀
နာမ်က နာမ်ရုပ် ၂-ပါးတို့
အား ကျေးဇူးပြုသော
ပစ္စည်း ၅-ပါး (ရေတွက်
ပြပုံ) ၂၁၀
နာမ်ဓမ္မာရုံ ၃-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၇
နာနာက္ခဏိကကမ္မ
(ကောက်ပြပုံ) ၁၉၅
နာနာက္ခဏိ နစေတနာ
(ကျေးဇူးပြုပုံ) ၂၀၂
နာမပညတ္တိဂ္ဂဟဏဝါရ
(အဓိပ္ပာယ်) ၈၀
နာမ ပညတ် နှင့် အတ္တ
ပညတ် (ထူးခြားပုံ) ၂၁၁
နာမ်ရုပ် ၂-ပါးတို့က နာမ်
ရုပ် ၂-ပါးတို့အား
ကျေးဇူးပြုသော
ပစ္စည်း ၉-ပါး ၂၁၀
နာမ်ရုပ် (တရားကိုယ်
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်) ၁၈၀
နိဂုံးချုပ်စကား ပြဆိုပုံ ၂၄၅
နိဂုံး သံပေါက်များ ၂၄၅-၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နိစ္စသီလ (ခေါ်ဆိုခြင်း
အကြောင်း) ၁၁၈-၉
နိစ္စသီလ နှင့် အနိစ္စသီလ
(ထူးခြားပုံ) ၁၂၀
နိစ္စသီလ နှင့် အမှမ်းတင်
သီလ (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၁၈-၉
နိစ္စသီလမျိုး (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၈-၉
နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈၀ (ခွဲခြား
ပြပုံ) ၁၃၈-၉
နိပ္ပန္နရုပ် (ခေါ်ဆိုခြင်း
အကြောင်း) ၁၃၉
နိဗ္ဗာန် ၃-ပါး (ရေတွက်
ပြပုံ) ၁၅၈
နိဗ္ဗာန်အကြောင်း
(ဝေဖန်ပြပုံ) ၁၅၄-၁၆၀
နိဗ္ဗာန်ဧကန်-၈
(ရေတွက်ပြပုံ) ၆၁
နိဗ္ဗာန် (ဆိုက်ရောက်မှု၏
ဆိုင်ရာဖြစ်ပုံ) ၃
နိဗ္ဗာန် နှင့် ပညတ် (ကာလ
၃-ပါးမှ လွတ်ပုံ) ၅၇
နိဗ္ဗာန် (မဆိုက်လျှင်
သံသရာ၌ နစ်ပုံ) ၃
နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် (သံပေါက်ဖြင့်
သိသာပုံ) ၂၃၃

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[န]

နိမ္မိတ်နရတ်၌ တရက် (လူ့နှစ်
ရှစ်ရာဖြစ်ပုံ) ၁၀၆

နိမိတ် ၃-ပါး နှင့် ဘာဝနာ
၃-ပါး (ထွေဖက်ပုံ) ၂၂၃-၄

နိမိတ် ၃-ပါး နှင့် ဘာဝနာ
၃-ပါး (ပေါ်လစပုံ) ၂၂၅

နိမိတ် ၁၂-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၂၃

နိရောဓသစ္စာ (တရား
ကိုယ်) ၁၇၈

နိရောဓဘာဝပတ်၏အဆုံး
(ပိုလ်ခဏတကြိမ်သာ
ကျပုံ) ၈၈

နိရောဓဘာဝပတ်၏ပုဗ္ဗကိစ္စ
၄-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၄၄

နိရောဓသမပတ်
(ဝင်စားပုံ) ၂၄၃-၄

နိဿယပစ္စည်း ၂-မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၉၁

နိဝရဏ ၆-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၆၃

နေလ နက္ခတ်ဘာရာများ
(စာတုမဟာရာဇ်
ဘုံမိမာန်တို့ ဖြစ်ကြပုံ) ၉၈

နေဝသညာဇဈာန်
(ရရန် အားထုတ်ပုံ) ၂၂၇

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[န]

နေဝသညာနာသညာ-
ယတနဈာန် (အနက်) ၁၂

နေဝသညာနာသညာ-
ယတနဘုံရှိ အရိယာ
(ပဋိပန္နောဘေးဖြင့်
သွားခြင်းမရှိပုံ) ၁၂၇

နှစ်ကိစ္စတပ်သည့်တရား-၁
(ဗောဓိပက္ခိယ) ၁၇၄

နှစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၅၁-၅၂

နှစ်နှစ်ခေါ်ရှိသ်မှု
(ဝိထိဖြစ်ပုံ) ၂၁၄

[ပ]

ပံသုပဏဝီ (တည်နေပုံ) ၉၅

ပကတူပနိဿယပစ္စည်း
(ကောက်ပြပုံ) ၁၉၂

ပကတူပနိဿယပစ္စည်း
(ကျယ်ဝန်းပုံ) ၁၉၂-၃

ပကတူပနိဿယ (ကျေးဇူး
ပြပုံ) ၂၀၃-၄

ပကိဏ္ဍိတစေတသိက်
(ခေါ်ခြင်း
အကြောင်း) ၂၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]		[ပ]	
ပကိဏ်းစေတသိက်-၆		ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျုံး	
(ရေတွက်ပြပုံ)	၂၁	ဝင်သော တရားများ	
ပကိဏ်းစေတသိက်-၆		(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၄
(ဝေတန်ပြပုံ)	၂၇-၉	ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကမ္မနိမိတ်	
ပကိဏ်းပိုင်း(အကျယ်) ၄၇-၆၃		စသည် (ဆင်ပုံ)	၁၃၀
ပဋိသသမ္ပယုတ္တံ (အနက်)	၄	ပစ္ဆာဇာတ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၉၄
ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တူသော		ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး	
၄-ပစ္စည်း (ရေတွက်		စံပြချက်	၂၀၉
ပြပုံ)	၁၈၈	ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး	
ပစ္စည်းပိုင်း		(ရေတွက်ပြပုံ)	၂၀၁
(အကျယ်) ၁၇၉-၂၁၆		ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ (ညွှန်ပြပုံ)	၁၉၈
ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီ		ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ်	
(အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၆	(ညွှန်ပြပုံ)	၁၉၇
ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီ ၅-ပါး		ပဉ္စဒါရဝိသီ (၇၅-ပါး	
(ခွဲခြားပြပုံ)	၂၃၇	ဖြစ်ပုံ)	၆၈
ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးတရား		ပဉ္စဒါရဝိသီအပြား	
၅-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၆	(ရေတွက်ပြပုံ)	၆၆
ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းတရား		ပဉ္စဒါရဝိသီ (ကျင့်ကို	
၅-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၆	ပြဆိုခြင်း)	၆၉-၇၈
ပစ္စုပ္ပန်ကိုစွဲ၍ ယုံမှားခြင်း		ပဉ္စဒါရဝိသီဖြစ်ခြင်း	
၆-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၃၁	အကြောင်း (၄-ပါး	
ပစ္စုပ္ပန်ပစ္စည်းမျိုးစု		စီ ခွဲခြားပြပုံ)	၆၈-၉
(အတ္ထိပစ္စည်း၌ဝင်ပုံ)	၂၁၁	ပဉ္စဒါရဝဇ္ဇန်းစိတ်	
		(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၁]		[၁]	
ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်		ပညာရှိကြီးတယောက်	
(အကျိုးလေးပုံ)	၁၂၆	(ဥပနိသယပဇ္ဇည်း	
ပဉ္စမဈာန် မည်ပုံ	၁၁	တပ်ပုံ)	၁၉၃
ပဉ္စဝတ္ထုမှီဝဲတမျှား		ပညိန္ဒြေ (ကောက်ပြပုံ)	၁၆၇
(ရေတွက်ပြပုံ)	၆၂	ပညိန္ဒြေ-၄ (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၆၆
ပဉ္စဂိဉာဏ်မှ ကြွင်းသော		ပညိန္ဒြေ ပညာဗိုလ်	
စိတ်မျှား (ဟဒယဝတ္ထု		(အဓိပ္ပာယ်)	၁၇၃
ကို မှီကြပုံ)	၇၇၀	ပဋိကူလသညာ၁-ပါး	
ပညာရုံကိုသာ အာရုံပြု		(အာဟာရဓရပဋိကူလ	
သောစိတ်	၅၈	သညာ)	၂၂၁
ပညတ်ကေန-၂၁		ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂-ပါး	
(ရေတွက်ပြပုံ)	၆၀	(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၃
ပညတ်တရား (ဉာဏ်နှင့်		ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (ဆောင်ပုဒ်)	၁၇၉
စေ့စေ့အကြည့်ခေပုံ)	၂	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋိသမ္ဘိဒါ	
ပညတ် နာမ်ရုပ်တို့က		မင်နည်း အားဖြင့်	
နာမ်အား ကျေးဇူးပြု		(ဝေဘန်ပုံ)	၁၈၅-၆
ကော ပစ္စည်း ၂-ပါး	၂၁၀	ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	
ပညတ်နှင့် နိဗ္ဗာန် (ကာလ		(အဓိပ္ပာယ်)	၂၃၅
၃-ပါးမှလွတ်ပုံ)	၅၇	ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ဘာဝနာ	
ပညာ (၇-ကိစ္စဘင်ပုံ)	၁၇၄	၂-ပါးဖြင့်ပုံ	၂၂၄
ပညာစရိုက်နှင့် လျော်သော		ပဋိဘာဂနိမိတ် (ဖြစ်ပေါ်	
ကမ္မဋ္ဌာန်းများ		လပုံ)	၂၂၅
(ရေတွက်ပြပုံ)	၂၂၂	ပဋိဘာဂနိမိတ် (ရနိုင်သော	
ပညာစေတသိက်သမ္ပယောဂ		ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-ပါး)	၂၂၃
နည်း (ခွဲခြားပြပုံ)	၃၉		

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]		[ပ]	
ပဋိဝေခညာဏ်၏ အစွမ်း (ဝိညာတဖြစ်ပုံ ဝီထိ အရာ)	၈၀	ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ (ဘဝ တရုတည်း၌တူကြပုံ) ၁၈၃-၄	
ပဋိသင်္ခါညာဏ် (အဓိပ္ပါယ်)	၂၃၃-၄	ပဋိသန္ဓေသစ် ဘဝင်သစ် များ (အာရုံပြုပုံ) ၁၃၃	
ပဋိသန္ဓိကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	ပထမ အရူပစုတိနာမ် (ငြိ သန္ဓေနှောင်းပုံ)	၁၃၇
ပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုး (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၅၀	ပထမဇောစေတနာ (ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနီယကံ မည်ပုံ)	၁၁၄
ပဋိသန္ဓေအကျိုး (တချက် သော စေတနာက တကြိမ်သာပေးပုံ)	၁၁၅	ပထမဈာန် ၃-ဘုံ၏ ငြိ သန္ဓေစိတ်	၁၈၂
ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ရသော ကလာပ်များ (ခွဲခြား ပြပုံ)	၁၅၀-၁	ပထမဈာန် ၃-ဘုံနှင့် ဒုတိယ ဈာန် ၃-ဘုံ (ရေဖျက် ရာတွင် အကုန်ပါပုံ)	၁၀၉
ပဋိသန္ဓေစိတ်-၁၉ (၆-ဒွါ ရမှ လွှတ်ပုံ)	၅၅	ပထမဈာန် ၃-ဘုံ ဗြဟ္မာ တို့၏ အသက်	၁၁၀
ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉ (ရေတွက် ပြပုံ)	၅၂	ပထမဈာန် ၃-ဘုံ (မီးဖျက် ရာတွင် ပါဝင်ပုံ)	၁၀၉
ပဋိသန္ဓေစိတ်ပြုသော အာရုံ (ဘဝင် စုတိများ အာရုံပြုပုံ)	၁၀၃-၄	ပထမဈာန် ၃-ဘုံ (ရေတွက် ပြပုံ)	၉၈
ပဋိသန္ဓေစိတ်များ (ငတ္ထု ရုပ်ကို မှီပုံ)	၁၃၃	ပထမဈာန်ကုသိုလ် (အကျိုး ပေးပုံ)	၁၂၅-၆
ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ (အင်္ဂါ ၅-ရပ် မကွဲရပုံ)	၁၀၄	ပထမဈာန်ကုသိုလ်ကံ (ဟိန် ဇွေမ ပဏိတ ဖြစ်ပုံ)	၁၂၅
		ပထမဈာန် မည်ပုံ	၁၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]		[ပ]	
ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ပစ္စည်း (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၈	ပရမတ္ထသစ္စာ (ပုံစံ နှင့် အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၄
ပဋ္ဌာန်းနည်း (ဝေဘန် ပြပုံ)	၁၈၈-၂၁၁	ပရမတ္ထာ သမ္မုတိသစ္စာ ၂-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၁၄-၅-၆
ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း အကျဉ်း ချုပ်	၂၁၀-၁၁	ပရမတ် ပညတ် (အကျယ်)	၂-၃
ပဏိဟိတ (အဓိပ္ပာယ်- နိဗ္ဗာန်အရာ)	၁၅၉	ပရိကမ္မနိမိတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၅
ပတ္တာနုခေဒန (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၈		ပရိကမ္မနိမိတ် (ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-လုံး၌ ရပုံ)	၂၂၃
ပတ္တိဒါန (အဓိပ္ပာယ်) ၁၁၈		ပရိကမ္မဘာဝနာ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၅
ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ၌တရက် (လူ့နှစ် တထောင် ခြောက်ရာ ဖြစ်ပုံ)	၁၀၆	ပရိကမ္မဘာဝနာ (နိဝိတ် ၂-ပါး၌ ဖြစ်ပုံ)	၂၂၄
ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး (အကျယ်)	၂	ပရိညာကိစ္စ (အဓိပ္ပာယ်)	၂
ပရမတ္ထသံခိပ် ကိုးပိုင်းလုံး တတ်မြောက်ခြင်း (ကျေးဇူးကြီးမားပုံ)	၂၄၅	ပရိတ္တာသုဘာ ပြဟွာတို့၏ ဒာသက်	၁၁၀
ပရမတ္ထသစ္စာကို ပယ်မှု (ဗောဓိ ၃-ပါး တံခါး ပိတ်ပုံ)	၂၁၅-၆	ပရိတ္တာရုံ (အဓိပ္ပာယ်)	၆၇
ပရမတ္ထသစ္စာ ကြုံခဲစွာ (အားထုတ် လေ့လာ သင့်ပုံ)	၂၁၆	ပရိတ္တာရုံ ၆-ဝိထိ (ဝိထိပုံစံ)	၇၃-၄-၅
		ပရိတ္တာရုံပီယံ ၃၀ (ဝုဒ္ဓေါ ဝါရ နည်းပုံ)	၆၇
		ပရိတ္တာရုံ (ဝိထိပေါင်း- ၃၀ ဖြစ်ပုံ)	၆၇
		ပရိယာယအပြား ကံ ၄-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၁၃၃-၄

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ပ]

ပရိယုဋ္ဌာနနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်
ဆီးရန် လက်နက်မျိုး ၂၁၈

ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး
(အဓိပ္ပာယ်) ၂၁၇

ပဝတ္ထိအကျိုး (စေတနာ
တချက်က ဘာများစွာ
ပေးနိုင်ပုံ) ၁၁၅

ပသာဒရုပ်-၅ (ဒွါရခေတ်
ခြင်း အကြောင်း) ၁၄၁

ပသာဒရုပ် ၅-ခု (ရေတွက်
ပြပုံ) ၁၃၈

ပသာဒ သဒ္ဒါ၏အနက် ၁၃၈

ပသာဒိန္ဒြေ-၅ (အစိုးရပုံ) ၁၄၁

ပဿဒ္ဓိ ၂-ပါး (ကိစ္စတပ်ပုံ) ၃၃

ပဿဒ္ဓိ (အနက်) ၂၃

ပဟာနကိစ္စ (အဓိပ္ပာယ်) ၂

ပါဂုညတ (အနက်) ၂၃

ပါရိသဇ္ဇာဗြဟ္မာများ (မင်း
ကျေး မင်းကျွန်တို့နှင့်
တူကြပုံ) ၉၉

ပီတိအပြား (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၈

ပီတိယျဉ်-၅၁ (ရေတွက်ပြပုံ) ၃၅

ပုဂ္ဂိုလ်အပြား နှစ်ရာတကျိပ်
သေး (ဝေဘန်ပြပုံ) ၈၉-၉၀-၁

ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ ဝေဘန်ခန်း ၉၁

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ပ]

ပုညကြိယာ ၁၀-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၈

ပုညဘိသင်္ခါရ (တရားကိုယ်) ၁၈၀

ပုထုဇ္ဇန်လေးယောက်
(ရေတွက်ပြပုံ) ၈၉

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိ-
ညဉ် (အဓိပ္ပာယ်) ၂၂၈

ပုရေဇာတ ၂-မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၉၃

ပုရေဇာတ (သဘော
အဓိပ္ပာယ်) ၁၉၃

ပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာများ
(မှူးမတ်အရာရှိတို့နှင့်
တူကြပုံ) ၉၉

ပူခြင်းသဘောရင်း (မီး၏
လက္ခဏာဖြစ်ပုံ) ၂၃၀

ပြာပူငရဲ (တည်နေပုံ) ၉၆

ပြောသူ၏သိမှု (ပညတ်ကို
ဝီထိဖြင့်သိပုံ) ၂၁၃

[ဖ]

ဖလသမာပတ္တိဝီထိ (အပ္ပနာ
ဇော ဖြစ်ပုံ) ၈၈

ဖလသမာပတ် (ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်
၄-ဦးလုံးနှင့်ဆက်ဆံပုံ) ၂၄၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၈]

ဖဿဇ္ဇ - ပါး (ရေတွက် ပြပုံ) ၁၈၁
 ဖဿအပြား (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၅
 ဖဿ (သဘောလက္ခဏာ) ၂၁
 ဖဿဟာရ စသည်- ၃
 (ဆောင်ပုံ) ၁၆၈
 ဗုဿနကိစ္စံ (အနက်) ၄၉
 ဗုဿနကိစ္စဘပ်သော စိတ်- ၂ ၅၀
 ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုသာ အာရုံ
 ပြုသောစိတ် ၅၈
 ဖြစ်ပေါ်သည်ကိုဥပါဒ်ဆိုခြင်း ၆၄

[၉]

ဗလ-ဗိုလ် (ခေါ်ခြင်း
 အကြောင်း) ၁၆၇
 ဗဟိဒ္ဓုဩဇာ နှင့် အဇ္ဈတ္တ
 ဩဇာ (ကျေးဇူးပြုပုံ) ၂၀၇
 ဗဟိဒ္ဓုသန္တာန်၌ ရသော
 ကလဘ် ၂-စည်း
 (ချေတွက်ပြပုံ) ၁၄၉
 ဗဟိရရုပ် အဇ္ဈတ္တိကရုပ်
 (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၄၀
 ဗဟိရာယတန ၆-ပါး
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၇၆
 ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး (ရေတွက်
 ပြပုံ) ၁၇၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၁၀]

ဗောဇ္ဈင် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၃
 ဗောဓိပက္ခိယတရားကိုယ်- ၁၅
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၇၄
 ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ
 (ဝေဖန်ပြပုံ) ၁၇၀-၄
 ဗိုလ် ၅-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ) ၁၇၂
 ဗိုလ် ၉-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ) ၁၆၇
 ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဗြဟ္မာတို့၏
 အာယုကပ် ၁၁၀
 ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ (ဗြဟ္မာယုတ်
 ဗြဟ္မာညံ့များဖြစ်ပုံ) ၉၉
 ဗြဟ္မပုရောဟိတာ (ဘုန်း
 တန်ခိုး အလှူစား
 ဗြဟ္မာမျိုး ဖြစ်ပုံ) ၉၉
 ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာတို့၏
 အာယုကပ် ၁၁၀
 ဗြဟ္မာဆယ်ဘုံ၌ ရသော ဗုဂ္ဂိုလ်
 များ (ရေတွက် ပြပုံ) ၉၀
 ဗြဟ္မာတို့၌ အတ်တိဘူတာရုံ
 (တဖန် ရုံ မဖြစ်ပုံ) ၇၈
 ဗြဟ္မာဘုံများ (အဆင့်ဆင့်
 ကွာဝေးပုံ) ၁၀၀
 ဗြဟ္မာမင်းကြီးများ (အပူ
 ကောင်ကြီးတွေသာ
 ဖြစ်ကြပုံ) ၁၅၅

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဗ]

ဗြဟ္မာများ (သောက ပရိ
ဒေဝ စသည်မဖြစ်ပုံ) ၁၈၃

ဗြဟ္မာပြည်မှာရှိသော အရိ
ယာ (အောက်အောက်
တံသို့ ဆင်း၍ ပဋိသန္ဓေ
မနေပုံ) ၁၂၇

[ဘ]

ဘင်္ဂဉာဏ် (အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၃

ဘင်္ဂ (အဓိပ္ပာယ်) ၆၄

ဘင်္ဂပုပ်ရဲ (တည်နေပုံ) ၉၆

ဘယဉာဏ် (သံပေါက်ဖြင့်
ထင်ရှားပုံ) ၂၃၃

ဘဝ (ခွဲခြားပြပုံ
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရာ) ၁၈၂

ဘဝင်္ဂနှင့်လူ့တို့ (အကွာ
အဝေးယူနေရာ) ၁၀၀

ဘဝင်္ဂကိစ္စ (အနက်) ၄၉

ဘဝင်္ဂစိတ်-၁၉ (မနေဘွဲ့ရ
ခေတ်ပုံ) ၅၃

ဘဝင်္ဂစိတ်-၁၉ (ရေတွက်
ပြပုံ) ၅၂

ဘဝင်္ဂစိတ် စုတိစိတ်များ
(အာရုံပြပုံ) ၁၃၃

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဘ]

ဘဝင်္ဂ စုတိ ပဋိသန္ဓေ (ဘဝ
တခုတည်း၌တူကြပုံ) ၁၀၃-၄

ဘဝင်္ဂသုံးမျိုး (ခွဲခြားပြပုံ) ၆၉

ဘဝနိကန္တိလောဘဇော
(အာရုံပြပုံ) ၁၃၄

ဘဝနိကန္တိဝိထိ (စိတ်အစဉ်
ဖြစ်ပုံ) ၁၃၁-၂

ဘဝဟောင်းနှင့် ဘဝသစ်

အကူး (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ
သင်္ခါရတို့ အလုပ်လုပ်ပုံ) ၁၃၂

ဘဝနာ ၂-ပါးကိုသာ
ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း
၁၀-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၄

ဘဝနာ ၃-ပါးနှင့်
ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀ (ဝေဘန်
ပြပုံ) ၂၂၄

ဘဝနာ ၁-ပါးနှင့် နိမိတ်
၃-ပါး (တွဲဖက်ပုံ) ၂၂၄

ဘဝနာ ၃-ပါးနှင့် နိမိတ်
၃-ပါး (ပေါ်လာပုံ) ၂၂၅

ဘဝနာ ၃-ပါးလုံး ရနိုင်
သော ကမ္မဋ္ဌာန်း-၃၀
(ညွှန်ပြပုံ) ၂၂၄

ဘဝနာကိစ္စ (အဓိပ္ပာယ်) ၂

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဘ]

[မ]

ဘာဝနာမယဉာဏ်၏အစွမ်း
 (ဝိညာတဖြစ်ပုံဝိထိအရာ) ၈၁
 ဘာဝရပ်-၂ (အစိုးရပုံ) ၁၄၁
 ဘုံ၌ စိတ်ရဝေဘန်ပုံ ၈၉
 ဘုံပိုင်း (အကျယ်) ၉၄-၁၃၇
 ဘုန်းကံမဲ့သောနတ်မျိုး
 (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၁
 ဘုရားဂုဏ်၌သက်ဝင်ခြင်း
 (သောတပဗ္ဗိဒ်အင်္ဂါ
 ဖြစ်ပုံ) ၁၇၂
 ဘူမဇိုင်း (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၁၅
 ဘူမိဘေဒ (အဓိပ္ပာယ်) ၃
 ဘူမိဘေဒအားဖြင့် ဇိတ်-၄
 (ခွဲခြားပြပုံ) ၃-၄
 ဘိုးဘေးစဉ်လာအဆက်ဆက်
 (ပကတူပနိဿယပစ္စည်း
 တပ်ပုံ) ၁၉၂

[မ]

မမေ ဘောင်းမှုအရာ၌ မရှက်
 ခြင်း (အဟိရိကမည်ပုံ) ၃၀
 မကောင်းမှုအရာ၌ မရွံ့ခြင်း
 (အနောတ္တပ္ပမည်ပုံ) ၃၀
 မဂ္ဂင် ၈-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ) ၁၃၃

မဂ္ဂင် ၁၂ (တရားကိုယ်
 ကောက်ပုံ) ၁၆၉
 မဂ္ဂင် ၁၂-ပါး (ရေတွက်
 ပြပုံ) ၁၆၆
 မဂ္ဂင် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၇၃
 မဂ္ဂင် ဣန္ဒြေ ဗိုလ်ကိစ္စတို့
 တပ်ခြင်း (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၆၉
 မဂ္ဂဋ္ဌ-နံ ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၉၁
 မဂ္ဂပစ္စည်း (ကောက်ပြပုံ) ၁၉၆
 မဂ္ဂဝိထိ (အပ္ပနာဘေဒများ
 ဖြစ်ပုံ) ၈၇
 မဂ္ဂဝိထိကျပုံ (ဝိပဿနာ
 အရာ) ၂၃၆
 မဂ္ဂသစ္စာ (တရားကိုယ်) ၁၇၈
 မဂ္ဂသစ္စာတရားမျိုး
 (ပွားများမှု၏ ဆိုင်ရာ
 ဖြစ်ပုံ) ၃
 မဂ္ဂသစ္စာတရားမျိုး
 (မပွားလျှင် သံသရေ၌
 နစ်ပုံ) ၃
 မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ
 (အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၅
 မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ
 (ဝေဘန်ပြပုံ) ၂၃၂-၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မင်္ဂလာဂါရုစံပါး (အနက်) ၁၅	
မင်္ဂလာ ၄-ပါး (ခွဲခြား ပြပုံ)	၂၃၆
မင်္ဂလာ-၂၀ ဖြစ်ပုံ	၁၆-၇
မင်္ဂလာစုစေတနာ (ကျေးဇူးပြုပုံ)	၂၀၂
မင်းစိုးရာဇာ (ဥပနိဿယ ပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၁၉၂
မစ္ဆရိယ (သဘောလက္ခဏာ)	၃၀
မဇ္ဈိမဿက (အဓိပ္ပာယ်)	၇၇
မဒ (အဓိပ္ပာယ်)	၃၂
မနသိကာရအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၇
မနသိကာရ (သဘော လက္ခဏာ)	၂၁
မနောကံ ၃-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ ဒုစရိုက် အရာ)	၁၁၆
မနောကံ ၃-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ သုစရိုက်အရာ)	၁၁၇
မနောဒွါရ ၆-ပါး (မျှားပြားပုံ)	၇၈
မနောဒွါရ ၆ ဖြစ်သော စိတ်-၆၇ (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၆	

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မနောဒွါရ ၆ ဖြစ်သော (မနောကံမည်ပုံ)	၁၁၅
မနောဒွါရ ၆ ဖြစ်သော စိတ် (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၄
မနောဒွါရ (နာမ်အကြည် ဖြစ်ပုံ)	၅၃
မနောဒွါရ (ဘဝင်စိတ်-၁၉ ဖြစ်ပုံ)	၅၃
မနောဒွါရ ၀ ဇွန်းစိတ် (၂-ကိစ္စတပ်ပုံ)	၅၁
မနောဒွါရ ၀ ဇွန်းစိတ် (ကိစ္စပြားပုံ)	၅၄
မနောဒွါရ ၀ ဇွန်းစိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၂
မနောဓာတ် ၃ (ရေတွက် ပြပုံ)	၅၄
မန္တာယုက (အဓိပ္ပာယ်)	၇၇
မန္တာယုက စသည်-၃ (ခွဲခြားပြပုံ)	၇၇
မရဏ (အဓိပ္ပာယ်)	၈၃
မရဏ ၄-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၂၈	
မရဏသန္တတိ (အမှီစစ်စမ်း)	၁၃၃
မရဏသန္တတိ (စိတ် အစဉ်ဖြစ်ပုံ)	၁၃၁-၂

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မရဏာသန္တဝီထိပေါင်း
၂၄၀၀၂၇ (ခွဲခြား
ပြပုံ) ၁၃၀-၁
မဟာဂူတိကေနိန္ဒ
(ရေတွက်ပြပုံ) ၆၀
မဟာဂူတိကသိုလ်အကျိုး
ဝေဟနိန္ဒ ၁၂၅-၆
မဟာဂူတိစိတ် - ၂၇
(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၃
မဟာဂူတိစိတ်သင်္ဂဟ
နည်း-၅ (ခွဲခြားပြပုံ) ၄၄-၅
မဟာဂူတိဗုဒ္ဓသန္တဝီထိ - ၉
(၆-ဒွါရမှ အချင်း
ခပ်သိမ်းလွတ်ပုံ) ၅၅
မဟာန္တာရုံ ၂-ဝီထိ(ဝီထိပုံစံ) ၇၂
မဟာန္တာရုံ ၁၀-ဝီထိ
(ဇောဝါရမည်ပုံ) ၆၇
မဟာန္တာရုံ(၁၀-ဝီထိဖြစ်ပုံ) ၆၆
မဟာန္တာရုံ (အဓိပ္ပာယ်) ၆၇
မဟာကမ္ဘာ (အသင်္ချေယျ
ကပ် ၄-ခုဖြစ်ပုံ) ၁၀၈
မဟာကမ္ဘာ (ကြာမြင့်
ရှည်လျားပုံ) ၁၀၈
မဟာကုသိုလ်စတုတ္ထဒွေ
(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ) ၄၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မဟာကုသိုလ် စေတနာ-၈
အကျိုးပေးပုံ ၁၂၂-၃
မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေ
(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ) ၄၃
မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဒွေ
(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ) ၄၃
မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ
(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ) ၄၃
မဟာကုသိုလ် သင်္ဂဟနည်း-၄
(ရေတွက်ပြပုံ) ၄၃
မဟာကြိယာသင်္ဂဟနည်း-၄
(ရေတွက်ပြပုံ) ၄၃
မဟာဘာဝနာငရဲကြီး
(တည်နေပုံ) ၉၆
မဟာဗြဟ္မာတို့၏ အယူ
ကပ် ၁၁၀
မဟာဗြဟ္မာ (ထာဝရဘုရား
ခေါ်ပုံ) ၉၈
မဟာဗြဟ္မာများ ပြည့်ရှင်
မင်းတို့နှင့် တူကြပုံ ၉၉
မဟာဘူတသဒ္ဓါ၏အနက် ၁၃၈
မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏
လက္ခဏာ (သံပေါက်ဖြင့်
ပြပုံ) ၁၃၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]		[မ]	
မဟာဘုတ်ကြီး ၄-ပါး (ခေတ္တကံပြပုံ)	၁၃၈	မီး၏ သမ္ပတ္တိရသ	၂၃၀
မဟာဓရာရဝငရဲကြီး (တည်ခန့်ပုံ)	၉၆	မီးဥပမာ နှင့် ဓမ္မဝဇ္ဇတ္တန ဉာဏ် ၄-ပါး	၂၃၀
မဟာဝိပါက်သင်္ဂဟနည်း ၄- (ခေတ္တကံပြပုံ)	၄၃-၄	မီးဖျက်သောအခါ (ပထမဈာန် ၃ ဘုံ အကုန်ပါပုံ)	၁၀၉
မာနအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၃၂	မီး၊ ရေ၊ လေ (ကမ္ဘာ ဖျက်ပုံ)	၁၀၈
မာနစေတသိက် (ယဉ်ပုံ)	၃၇	မီး၊ ရေ၊ လေ ဖျက်ရာ၌ အာဏာခေတ်တခုလုံး ဖြစ်အတူ ဖျက်အတူပါပုံ	၁၀၉
မာန (သဘောလက္ခဏာ)	၃၀	မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ် (သံပေါက်ဖြင့် သိသာပုံ)	၂၃၃
မိစ္ဆာမိမောက္ခ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၉	မုဒိတာ (သဘော လက္ခဏာ)	၂၄
မိဒ္ဓ (သဘောလက္ခဏာ)	၃၀	မုဒုတာ (အနက်)	၂၃
မိန်းမ၏အသံ (အဝိဇ္ဇာမာနနေန ဝိဇ္ဇာမာနပညတ်ပုံစံ)	၂၁၃	မူလ ၂-ပါး (ခွဲခြား ပြပုံ)	၁၈၅
မိမိကိုယ်ကို အထင်မော် ကြွားခြင်း (မာနမည်ပုံ)	၃၀	မောသဝါရ (မည်ခြင်း အကြောင်း)	၆၈
မိမိဟာကို ဝန်တိုခြင်း (မစ္ဆရိယမည်ပုံ)	၃၀	မောစတုက်အပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၃၀-၁
မိဿကသင်္ဂဟ (ဝေဘန် ပြပုံ)	၁၆၅	မောစတုက် (ခေါ်ရပုံ)	၂၂
မီး၏ ဥပဋ္ဌာနာကာရ ပစ္စုပ္ပန်	၂၃၀		
မီး၏ကိစ္စရသ	၂၃၀		
မီး၏ပဒဋ္ဌာန်	၂၃၀		
မီး၏ ဖလပစ္စုပ္ပန်	၂၃၀		
မီး၏ လက္ခဏာ	၂၃၀		

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဗ]

မောစတုက် ၄ (အကုသိုလ် စိတ်တိုင်းမှာ ယှဉ်ပုံ)	၃၆
မောဟစရိုက်နှင့် လျော် သော ကသိုလ်ဝန်း	၂၂၂
မောဟ၊ ဝိဘက်စရိုက်ဟို့နှင့် လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း	၂၂၂
မောဟမူစိတ် ၂ (ကေဘိတ် မည်ပုံ)	၄၈
မောဟမူစိတ် (ရေတွက် ပြပုံ)	၆
မောဟမူဒွေသင်္ဂဟနည်း ၁ (ရေတွက်ပြပုံ)	၄၁
မောဟ (သဘောလက္ခဏာ)	၃၀
မိုသ်းရေမိုသ်းပေါက်များ (ဥပနိဿယပစ္စည်း တပ်ပုံ)	၁၉၂-၃
မျက်တောင်တခတ်ခန့်ကလ (စိတ္တက္ခဏပေါင်း ကုဋေတသိန်းမျှ ဖြစ်ပုံ)	၆၄
မြင်းမိုရ်တောင် (အမြင့်ယူနာ)	၉၅
မြင်းမိုရ်တောင် (ပေါက်ပုံ)	၉၅
မြတ်စွာဘုရား (ပကတ- ပနိဿယပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၁၉၂

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[ဃ]

ယခုပြုသော ကုသိုလ်စု (ဥပနိဿယပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၁၉၃
ယထာကမ္မပဂအဘိညာဉ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၈
ယမင်းကြီးများ (ရုံးထိုင် ကြပုံ)	၉၇
ယမင်းကြီးများ (ဝေမာ နိယ၊ ပြိတ္တ၊ မျိုး) ဖြစ်ကြပုံ	၉၇
ယာမာဉ်တရက် (လူ့နှစ် နှစ်ရာဖြစ်ပုံ)	၁၀၆
ယာမာစသည် နတ်သက် (ခွဲခြားပြပုံ)	၁၀၆
ယောဂ ၄-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၆၁
ယောဂ (အနက်)	၁၆၁

[င]

ရံခါမှ မေ့ ၄၂ (ညွှန်ပြပုံ)	၆၃
ရယ်ပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေသော စိတ်-၁၃ (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၄၅
ရသာရုံကိုသာ အားရုံပြု သောစိတ်	၅၈
ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်စိတ် ၈-၅၄ (ရေတွက်ပြပုံ)	၉၂

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[၇]

ရဟန်း သာမဏေတို့၏

နိဗ္ဗာသီလ (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၂၁

ရာသီခရိုင်နှင့်လျော်သော

ကမ္မဋ္ဌာန်းများ

(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၂၁-၂

ရာဇပုတ္တ (အဝိဇ္ဇမာနေန

အဝိဇ္ဇမာနပညတ်(ပုံစံ) ၂၁၃

ရုပ်၏အသက် (စိတ္တက္ခဏ

နှင့် ခဏဇယ့် ခွဲပြပုံ) ၆၄

ရုပ်၏ဥပါဒ်ခဏ (ဦးဆုံး

ခဏဇယ့်တခု ဖြစ်ပုံ) ၆၄

ရုပ်၏ဌီခဏ (အလယ်ခဏ

ဇယ့် ၄၉-ခု ဖြစ်ပုံ) ၆၄

ရုပ်၏ဘဝခဏ (အဆုံးခဏ

ဇယ့် ၁၁ခုဖြစ်ပုံ) ၆၄

ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူး

ပြုသောပစ္စည်း ၁၀ပါး ၂၁၀

ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော

အကြောင်း ၄-ပါး

(ရေတွက်ပြပုံ) ၁၄၃

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်

ငြိမ်း၍ ဇာတ်သိမ်းမှု

(နိဗ္ဗာန်ဆိုပုံ) ၁၅၄

ရုပ်နှင့် စိတ်စေတသိက်

(တေကာလိကမည်ပုံ) ၅၇

[၇]

ရုပ်ပိုင်း(အကျယ်) ၃၈-၁၆၀

ရုပ်သက်၊စိတ်သက် ခွဲခန်း ၆၄-၅

ရုပ်သက်သက် အသညသတ်

(ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း) ၁၂၆

ရူပ ၁၆-တို့၌ဖြစ်သော ဝတ္ထု

ရုပ်-၃ (ရေတွက်ပြပုံ) ၆၁-၂

ရူပ ၁၆-တို့(ခွဲခြားပြပုံ) ၉၈-၁၀၀

ရူပက္ခန္ဓာ (တရားကိုယ်) ၁၇၅

ရူပစိတ်၌ ဈာန်အပြားကို

လိုအပ်ပုံ ၁၁

ရူပစိတ် (အဓိပ္ပာယ်) ၃

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ (ကောက်

ပြပုံ) ၁၉၆

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ (ညွှန်ပြပုံ) ၁၉၈

ရူပဈာန် ၅-ပါး

(ဝေဘန်ပြပုံ) ၂၂၃-၇

ရူပဇဋ္ဌိသန္ဓေ (အာရုံပြပုံ) ၁၃၄

ရူပဇဋ္ဌိသန္ဓေ (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၂

ရူပပဝတ္ထိက္ကမ (ရုပ်ဖြစ်စဉ်ကို

ဝေဘန်ပြပုံ) ၁၅၀-၄

ရူပဗြဟ္မာတို့၌ရ-မရသော

ကလာပ်များ (ရေတွက်

ပြပုံ) ၁၅၃

ရူပဗြဟ္မာများ (ရုပ်ကလာပ်

ဖြစ်ပုံ) ၁၅၃

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[၇]

ရူပဗြဟ္မာသက် (ခဲ့ခြား
ပြပုံ)

၁၁၀-၁

ရူပဘုံ၌ရသောစိတ်- ၆၉
(ရေတွက်ပြပုံ)

၈၉

ရူပဘုံ၌ရသော ဇိယိများ
(ရေတွက်ပြပုံ)

၉၃

ရူပဝိပါက်စုတိ ၅-ခုနောင်
(ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ)

၁၃၆

ရူပဝိဘာဂ (ရုပ်တို့ကို
ပေးတန်ပြပုံ)

၁၄၀-၃

ရူပသမုဋ္ဌာန် (ရုပ်ဖြစ်
ကြောင်းကို ဝေဖန်
ပြပုံ)

၁၄၃-၈

ရူပသမုဒ္ဒေသ (ရုပ်တို့ကို
အကျဉ်းထုတ်
ပြပုံ)

၁၃၈-၁၄၀

ရူပဿ လဟုတာစသည်
(အနက်)

၁၄၀

ရူပဂိုဏ်းကိုသာ အာရုံပြုသော
စိတ်

၅၈

ရူပါဝစရစိတ်- ၁၅
(ရေတွက်ပြပုံ)

၁၀-၁၁

ရေဖျက်သောအခါ
(ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ
အကုန်ပါပုံ)

၁၀၉

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[၇]

ရေ လေ မီး (ကမ္ဘာ
ဖျက်ပုံ)

၁၀၈-၉

ရောရဝငရဲကြီး
(တည်နေပုံ)

၉၆

ရှစ်ကိစ္စတပ်သည့် တရား- ၁
(ဗောဓိပုဏ္ဏား)

၁၇၄

[၈]

လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန်
ပဒဋ္ဌာန် (မီးဥပမာဖြင့်
ပြပုံ)

၂၆၀

လက္ခဏာရုပ် နှင့် ပိညဟ်ရုပ်
သက် (ရေတွက်ပြပုံ)

၆၅

လက္ခဏာရုပ်- ၄ (ကလောင်
ဖွဲ့စည်းရာ၌မပါခြင်း
အကြောင်း)

၁၅၀

လက္ခဏာရုပ်- ၄ (ရေတွက်ပြပုံ)

၁၄၀

လက္ခဏာရေး ၃-ပါးနှင့်
ဝိပဿနာ ၃-ပါး
(စပ်ယှဉ်ပုံ)

၂၄၀

လက်ပံတောငရဲ (တည်နေပုံ)

၉၆

လက်ယပ်ခေါ်၍သိမှု
(ဝီထိဖြစ်ပုံ)

၂၁၄

လဟုတာ (အနက်)

၂၃

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[လ]		[လ]	
လူ့ဘို့ရွာ၌အနှစ်တရာ (တာဝတိံသ၌ ဘရက် ဖြစ်ပုံ)	၁၀၅	လေဖျက်သေးအခါ (တတိယဈာန် ၃-တုံတိုင် အကုန်ပါပုံ)	၁၀၉
လူ့ဘို့ရွာမှ အနှစ်-၂၀ (စတုမဟာရာဇ်တို့၌ တရက်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၅	လေ ရေ မီး (ကမ္ဘာ ဖျက်ပုံ)	၁၀၈
လူ့မင်း နတ်မင်း ဗြဟ္မာ မင်းကြီးများ (အပူ ကောင်ပြုံးတွေသာ ဖြစ်ကြပုံ)	၁၅၅	လေးကိစ္စတပ်သည့် တရား ၁ (ဗောဓိပက္ခိယ)	၁၇၄
လူဝိသေသတို့၏ နိစ္စသီလ	၁၁၉	လောကန္တရိုက်ရဲ (တည်ရှိပုံ)	၉၅
လူ့သာမန်တို့၏ နိစ္စသီလ	၁၁၉	လောကီစိတ်-၈၁ (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၄
လူ့နှစ်-၂၀၀ (ယာဇာ၌ တရက်ဖြစ်ပုံ)	၁၁၆	လောကီ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာ (ဝိရိယ ဦးစီးဦးကိုင်ဖြစ်ပုံ)	၂၈
လူ့နှစ်-၄၀၀ (တုသိတာ၌ တရက်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၆	လောကီသမာဓိ ၉-ပါး ကို ရသူ (လောကုတ္တရာ စိတ်အကျယ်ဖြစ်နိုင်ပုံ)	၁၈
လူ့နှစ် ၈၀၀ (နိဗ္ဗာနရတိ၌ တရက်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၆	လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ (ပုံစံနှင့် အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၅
လူ့နှစ်-၁၆၀၀ (ဝသဝတ္တိ၌ တရက်ဖြစ်ပုံ)	၁၀၆	လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ (လူနတ် ဗြဟ္မာ ချမ်းသာများနှင့် ပါရမီများကို ရနိုင်ပုံ)	၂၁၅
လူ့တုံ၌ရသောပုဂ္ဂိုလ်များ (ရေတွက်ပြပုံ)	၉၀	လောကုတ္တရာကြည် အလုံးစုံ အာရုံပြုစိတ်-၂၀ (ရေတွက်ပြပုံ)	၅၉
လူ့တုံနှင့် ဘဝဂ် (အကွာ အဝေး)	၁၀၀		

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[လ]	
လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း-ဂ (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၅ - ၆
လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ်-၄၀ (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၆ - ၇
လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ် ဖြစ်ပုံ (ဝါဒကွဲများ)	၁၈
လောကုတ္တရာစိတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၄
လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅ (ခွဲခြားပြပုံ)	၄၅
လောကုတ္တရာ (ခေါ်ရပုံ)	၂၂
လောဘအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၃၁
လောဘ (အမည်အမျိုးမျိုး ခေါ်ပုံ)	၃၁
လောဘကိုတရားကိုယ် ကောက်ရသော အရာများ	၁၆၅
လောဘစေတသိက် (ယှဉ်ပုံ)	၃၆
လောဘမူစတုတ္ထ အသင်္ခါရိကစိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၀
လောဘမူစိတ်-ဂ (ခွဲခြား ပြပုံ)	၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[လ]	
လောဘမူစိတ်-ဂ (ဟိတ် ၂-ခု ယှဉ်ပုံ)	၄၈
လောဘမူစိတ် (ခေါ်ခြင်း အကြောင်း)	၅
လောဘမူ ဟတိယ အသင်္ခါရိကစိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၀
လောဘမူဒုတိယ အသင်္ခါရိကစိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၀
လောဘမူ ပထမ အသင်္ခါရိကစိတ် (စေ တသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၀
လောဘမူသင်္ဂဟနည်း-၄ (ရေတွက်ပြပုံ)	၃၉-၄၀
လောဘမူသသင်္ခါရိက စိတ်-၄ (စေတသိက် ယှဉ်ပုံ)	၄၀
လောဘ (သဘောလက္ခ ဏာ)	၃၀
လောင်ခြင်းအမှု (မီး၏ကိစ္စ ရသဖြင့်ပုံ)	၂၃၀
လျှပ်တပြက်ခန့်ကားလ (စိတ္တခဏပေါင်းကုဋေ တသိန်းမျှဖြစ်ပုံ)	၆၄

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[၀]

ဝစီကံ ၄-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ-
ဒုစူရိုက်အရာ) ၁၆၆

ဝစီကံ ၄-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ-
သုစူရိုက်အရာ) ၁၁၇

ဝစီဒွါရဉ္စမြောက်သောကံ
(ဝစီကံမည်ပုံ) ၁၁၅

ဝစီဝိညတ်ရုပ် (ဝစီဒွါရ
မည်ပုံ) ၁၁၅

ဝစီသင်္ခါရ (ဝစီကံကို
ခေါ်ပုံ) ၁၇၉

ဝစီသုစူရိုက် ၄-ပါး
(ခေါ်ပုံ) ၁၁၇

ဝဇ္ဇာနန္ဒ (အဓိပ္ပာယ်) ၂၉

ဝဇ္ဇာ (အဓိပ္ပာယ်) ၁၀၅

ဝဇ္ဇာ ၃ ပါး (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၀၅

ဝဇ္ဇာ ၃-ပါး (ချားရဟတ်
ကဲ့သို့လည်နေပုံ) ၁၀၇

ဝတ္ထာရမ္မဏ ၅-မျိုး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၂၈၁

ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ
၅-မျိုး စံပြချက် ၂၀၈

ဝတ္ထု (ခေါ်ခြင်း
အကြောင်း) ၆၁

ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ
(ညွှန်ပြပုံ) ၁၉၈

[၀]

ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ
ပစ္စည်း (ကောက်ပြပုံ) ၁၉၁

ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း
(ညွှန်ပြပုံ) ၁၉၃

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး ၆-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၀၀-၁

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး
စံပြချက် ၂၀၇

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ်
(ညွှန်ပြပုံ) ၁၉၇

ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ
(ကောက်ပြပုံ) ၁၉၆

ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၆၁-၁၄၀

ဝတ္ထုရုပ်ကို ရံခါမှီ မှီ-၄၂
(ရေတွက်ပြပုံ) ၆၃

ဝတ္ထုရုပ် (ခေါ်ခြင်း
အကြောင်း) ၁၄၁

ဝတ္ထုသင်္ဂဟ (ဝေဘန်
ပြပုံ) ၆၁-၃

ဝတ္ထာန် ၁-ပါး
(စတုဇာတုဝတ္ထာန်) ၂၂၁

ဝသဝတ္တိဘုံ (မာရ်နတ်မျိုး
တို့၏ နေရာ၊ မြို့ရွာ
အသီးအခြားရှိပုံ) ၉၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၀]		[၀]	
ဝသီဘော် ၅-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၂၆	ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် (စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၁
ဝါကရာ (ဂဏန်းပြန် ပိဋကတ်သ ချဲ့-ဖြစ်ပုံ)	၉၀	ဝိဇ္ဇမာန-အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်များ (ခွဲခြား ပြပုံ)	၂၁၃
ဝါရ ၄-မျိုး (ခွဲခြားပြပုံ- ဝိထိအရာ)	၆၇	ဝိဇ္ဇမာနပညတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၃
ဝိကာရ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၄၀	ဝိညတ်-၂ (စိတ်နှင့်အသက် တူပုံ)	၆၅
ဝိကာရရုပ်-၃ (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၃၉	ဝိညတ်ဒွေကိုဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်-၃၂ (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၄၅
ဝိကာလဘောဇန (လူ သမန်တို့မှာ ထူးခြား ချက်)	၁၂၀	ဝိညတ်နှင့်လက္ခဏာရုပ်သက် (ရေတွက်ပြပုံ)	၆၅
ဝိစာရအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၈	ဝိညတ်ပါရှိသောစိတ္တဇ ကလာပ်-၄ (ဖြစ်ရာ ကာလ)	၁၅၃
ဝိစာရယှဉ်-၆၆ (ရေတွက် ပြပုံ)	၃၂	ဝိညတ်ရုပ်-၂ (ဒွါရခေတ် ခြင်းအကြောင်း)	၈၄၁
ဝိစိကိစ္ဆာအပြား (ခွဲခြား ပြပုံ)	၃၉	ဝိညတ်ရုပ် (အဓိပ္ပာယ်)	၁၃၉
ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက် (ယှဉ်ပုံ)	၃၇	ဝိညတ်သိ အလိုသိ ၂-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၁၄
ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆-ပါး (သုတ္တန် လာ ရေတွက်ပြပုံ)	၂၃၁	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ (တရား ကိုယ်)	၁၇၅
ဝိစိကိစ္ဆာ ၈-ပါး (အဘိဓမ္မာ လာ ရေတွက်ပြပုံ)	၂၃၂	ဝိညာဏဉာဏတနုဗျာန် (အနက်)	၁၂
ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ (အနက်)	၄		
ဝိစိကိစ္ဆာ (သဘော လက္ခဏာ)	၃၀		

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

ဝိညာဏဉာဏယနဗျာန်
(ရရန်အားထုတ်ပုံ) ၂၂၇

ဝိညာဏဘေဒ ၇-ပါး
(ရေတွက်ပြပုံ) ၆၃

ဝိညာဏ် (တရားကိုယ်-ပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒ်) ၁၈၀

ဝိညာတ (အဓိပ္ပာယ်-ဝီထိ
အရာ) ၈၁

ဝိညာတသမ္ပန္နဝါရ
(အဓိပ္ပာယ်-ဝီထိအရာ) ၈၁

ဝိဘက်အပြား (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၇

ဝိဘက်စရိုက်နှင့်လျော်သော
ကသိုဏ်းဝန်း ၂၂၂

ဝိဘက် မောဟစရိုက်တို့နှင့်
လျော်သောကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂၂

ဝိဘက်ယှဉ် - ၅၅
(ရေတွက်ပြပုံ) ၃၄-၅

ဝိပလ္လာသဓမ္မတို့၏အစွမ်း
(ဝိညာတဖြစ်ပုံဝီထိ
အရာ) ၈၁

ဝိပဿနာ ၃-ပါးနှင့်
လက္ခဏာရေး ၃-ပါး
(စပ်ယှဉ်ပုံ) ၂၄၀

ဝိပဿနာ၏အန္တရာယ်-၁၀
(ဖြစ်ပေါ်လာပုံ) ၂၃၄

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၃၂-၄

ဝိပဿနာမူ (အစေးကို
ခန်းခြောက်စေတတ်
သော ပဇာနည်နှင့်
တူပုံ) ၁၈၀

ဝိပါကနိယမ (ခွဲခြားပြပုံ-
ဝီထိအရာ) ၈၄

ဝိပါကပစ္စည်း (ကောက်
ပြပုံ) ၁၉၅

ဝိပါကဝဋ် (အဓိပ္ပာယ်) ၁၈၅

ဝိပါကဝဋ် (အပင်နှင့်တူပုံ) ၁၈၈

ဝိပ္ပယုတ္တ ၃-မျိုး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၁၉၇

ဝိဘူတ (အဓိပ္ပာယ်) ၇၀

ဝိဘူတာရုံဝီထိ
(ဇောဝါရဖြစ်ပုံ) ၇၀

ဝိမောက္ခ (အနက်
အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၉

ဝိမောက္ခ အပြား
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၄၂-၃

ဝိမောက္ခမုခ
(အဓိပ္ပာယ်) ၂၄၀

ဝိမောက္ခမုခ ၃-ပါး
(ခွဲခြားပြပုံ) ၂၃၉-၂၄၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၀]	
ဝိရတိစေတသိက် ၃-ခု (ယှဉ်ပုံ)	၃၈
ဝိရတိစေတသိက် ၃-ခု (ရေတွက်ပြပုံ)	၂၄
ဝိရတိ စေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း (ခွဲခြားပြပုံ)	၃၈
ဝိရတိ ၃-ပါး (ကိစ္စ တပ်ပုံ)	၃၃
ဝိရတိ (၃-ပါး ၃-လီ မြစ်ပုံ)	၂၄
ဝိဝဋ္ဌ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၀၇
ဝိဝဋ္ဌဆန္ဒ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၉
ဝိဝဋ္ဌဆန္ဒ (ထက်သန်လျှင် တဏှာအထူးကြီး ကွယ် ပျောက်ပုံ)	၂၉
ဝိဝဋ္ဌဌာယီ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၀၇
ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၃၂
ဝိသယခေတ် (စကြာဝဠာ အနန္တမြစ်ပုံ)	၁၀၉
ဝိသယရုပ် ၅-ခု (ရေတွက် ပြပုံ)	၁၃၈
ဝိတိက္ကမနိုင်ငံကြီးကို ပျက်ဆီးရန်လက်နက်မျိုး ၂၁၈	

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၀]	
ဝိတိက္ကမဘုံကြီး (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၇
ဝိထိ ၆-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ)	၆၅-၆
ဝိထိစိတ်များ (သေခါနီး အခါ အာရုံပြုကြပုံ)	၁၃၃
ဝိထိပိုင်း (အကျယ်)	၆၄-၉၃
ဝိထိမုတ်စိတ်-၁၉ (ဖော်ပြပုံ)	၆၅
ဝိရိယအင်္ဂါ ၄-ပါး (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၇၁
ဝိရိယအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၈
ဝိရိယ (၉-ကိစ္စတပ်ပုံ)	၁၇၄
ဝိရိယယဉ်-၁၀၅ (ရေတွက် ပြပုံ)	၃၅
ဝိရိယန္တရ၊ ဝိရိယဗိုလ် (အဓိပ္ပာယ်)	၁၇၃
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ (ခေါ်ခြင်း အကြောင်း)	၂၃၅
ဝုဋ္ဌာနပါမိနီ ဝိပဿနာ ဉာဏ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၃၅
ဝုဋ္ဌာနဇယိ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၆
ဝုဋ္ဌာဝဂါရ (မည်ခြင်း အကြောင်း)	၆၇
ဝေတြဏီ (ခေါ်ခြင်း အကြောင်း)	၉၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]		[သ]	
ဝေတြဏီမည်သော ကြိမ်		သံဃာဂုဏ်၌ သက်ဝင်ခြင်း	
ပိုက်ချောင်း ငရဲ (ဒေဝ		(သောတာပတ္တိအင်္ဂါ	
ဒုဘသုတ်၌လာပုံ)	၉၆	ဖြစ်ပုံ)	၁၇၂
ဝေဒနာအပြား		သံဃာတော်အဆက်ဆက်	
(ခွဲခြားပြပုံ)	၂၅	(ပကတူပနိဿယ	
ဝေဒနာ ၆-ပါး		ပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၁၉၂
(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၈၁	သံယောဇန (အနက်)	၁၆၄
ဝေဒနာကွဏ္ဍ		သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး	
(တဆူးကိုယ်)	၁၇၅	(ရေတွက်ပြပုံ အဘိ	
ဝေဒနာသင်္ဂဟ (စိတ်ပိုင်း		ဓမ္မာနည်း)	၁၆၄
ကို ညွှန်ပြပုံ)	၄၇	သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး	
ဝေဒနာ (သဘော		(ရေတွက်ပြပုံ သုတ္တန်	
လက္ခဏာ)	၂၁	နည်း)	၁၆၄
ဝေဒနိန္ဒြေ-၅		သံဝဋ္ဋ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၀၇
(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၆၆	သံဝဋ္ဋကပ် စသည် ၄-မျိုး	
ဝေယျာဝစ္စ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၁၈	(ခွဲခြားပြပုံ)	၁၀၇
ဝေဟပ္ပိလ်နှင့် အသည		သံဝဋ္ဋဌာယီ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၀၇
သတ် (တပြင်တည်း		သံသရာဇက်လည်ပုံ	၁၈၇
တည်းကြပုံ)	၉၉	သဉ္ဇပါဒိသေသ (ခေါ်ဆို	
ဝေဟပ္ပိလ်ဗြဟ္မာတို့၏		ခြင်းအကြောင်း)	၁၅၇
အသက်	၁၁၁	သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်	
ဝေဟပ္ပိလ်ဘုံရှိ အရိယာ		(အဓိပ္ပာယ်)	၁၅၇
(ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်		သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ	
သွားခြင်းမရှိပုံ)	၁၂၇	(အနက်)	၁၅
ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	သကဒါဂါမိမဂ္ဂသို့ရောက်ပုံ	၂၃၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]		[သ]	
သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ (ခေတ္တုက်ပြပုံ)	၉၂	သဉ္ဇိုင်း ငရဲကြီး (တည်နေပုံ)	၉၆
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (တရားကိုယ်)	၁၇၅	သညာအပြား (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၆
သင်္ခါရဇနကကံ (စိတ်အစဉ် ကို ဘဝသစ်၌ ပစ်ချပုံ)	၁၃၂	သညာ (အသိ အလင်္ကာ ခေါ်ပုံ)	၂၆
သင်္ခါရ (တရားကိုယ်-ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်)	၁၇၉	သညာက္ခန္ဓာ (တရားကိုယ်)	၁၇၅
သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၃၄	သညာ (သဘောလက္ခဏာ)	၂၁
သင်္ဂဟနည်း-၃၅ (ဝေဘန်ပြပုံ)	၃၉-၄၆	သဏ္ဌာနပညတ် (ပုံစံ နှင့် အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၂
သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း (ခက်ခဲခြင်း ၃-ပါးရှိပုံ)	၁	သတိ (ကိစ္စတပ်ပုံ)	၃၂
သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း (ပိဋကုတ် ၂-ပုံ အကျဉ်းချုပ်)	၁	သတိ (ဂ-ကိစ္စတပ်ပုံ)	၁၇၄
သင်္ဃာတငရဲကြီး (တည်နေပုံ)	၉၆	သတိဇ္ဇော၊ သတိဗိုလ် (အဓိပ္ပာယ်)	၁၇၃
သစ္စဝိမုတ်တရားများ (ခေတ္တုက်ပြပုံ)	၁၇၈	သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး (ခေတ္တုက်ပြပုံ)	၁၇၀
သစ္စာ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၇၇	သတ္တက္ခန္ဓာ၊ ပရမ သော တာပန် (ပဋိသန္ဓေ ငြိမ်းပုံ)	၂၃၈
သစ္စာ ၄-ပါး (ခေတ္တုက်ပြပုံ)	၁၇၇	သတ္တမဇော ဝေတနာ (ဂရုဏကံခေါ်ပုံ)	၁၁၃
သတ္တိကရဏကိစ္စ (အဓိပ္ပာယ်)	၂	သတ္တဝါများ (သစ်ပင် များနှင့် တူကြပုံ)	၁၈၇-၈
		သဒ္ဓါရုံကိုသာ အာရုံပြု သောစိတ်	၅၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]		[သ]	
သဒ္ဓါ (ကိစ္စတပ်ပုံ)	၃၂	သန်လျက် အရွက်ရှိသော	
သဒ္ဓါ (၂-ကိစ္စတပ်ပုံ)	၁၇၄	အသိဗတ္တ သစ်ပင်တော	
သဒ္ဓါစံချိန်နှင့်လျော်သော		ငရဲ (တည်နေပုံ)	၉၆
ကမ္မဋ္ဌာန်းများ		သပ္ပဋိသ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၄၂
(ရေတွက်ပြပုံ)	၂၂၂	သပ္ပဋိသရုပ်-၁၂	
သဒ္ဓါန္တေလွန်သော ပဉ္စမ		(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၄၂
ဈာန် (အဝိဟာတံ၌		သပ္ပါယ အပြားနှင့် စရိုက်	
ဖြစ်စေပုံ)	၁၂၆	၆-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၂၁-၂
သဒ္ဓါန္တေ သဒ္ဓါဗိုလ်		သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ-၇	
(အဓိပ္ပာယ်)	၁၇၂	(စိတ်တိုင်းမှာယှဉ်ပုံ)	၃၄
သနိဒဿနရုပ် (မည်ခြင်း		သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ	
အကြောင်း)	၁၄၃	စေတသိက် (ခေါ်ခြင်း	
သန္တတိ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၄၀	အကြောင်း)	၂၁
သန္တတိပညတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၂	သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ	
သန္တတိရုပ် (အသက်ကို		စေတသိက် ၇	
ပြပုံ)	၆၅	(ရေတွက်ပြပုံ)	၂၀
သန္တိကေ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၄၂	သဗ္ဗညုဘုရား တို့၏ သာသနာ၌	
သန္တိကေရုပ်-၁၂		(ကျွတ်လွတ်သူပုဂ္ဂိုလ်	
(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၄၂	၇-မျိုးရှိပုံ)	၂၄၃
သန္တိရဏ (အနက်)	၇	သဗ္ဗသင်္ဂဟ (ဝေဘန်	
သန္တိရဏကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	ပြပုံ)	၁၇၅-၈
သန္တိရဏ-၃ (ကိစ္စတပ်ပုံ)	၅၁	သမာဒါနဝိရတီ	
သန္တိရဏ-၃ (ကိစ္စပြားပုံ)	၅၄	(အဓိပ္ပာယ်)	၂၄
		သမာဓိ (၄-ကိစ္စတပ်ပုံ)	၁၇၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]		[သ]	
သမာဓိဇ္ဈေ သမာဓိဗိုလ်		သမ္ပတ္တဂါဟကရုပ်	
(အဓိပ္ပာယ်)	၁၇၃	(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၄၃
သမာပဇ္ဇနဝသီ		သမ္ပတ္တဝိရတီ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၄
(အဓိပ္ပာယ်)	၂၂၆	သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း	
သမာပတ်အပြား		(ကောက်ပြပုံ)	၁၉၇
(ခွဲခြားပြပုံ)	၂၄၃ ၄	သမ္ပယောဂအင်္ဂါ ၄-ပါး	
သမ္ပစည်းပိုင်း		(ရေတွက်ပြပုံ)	၂၀
(အကျယ်)	၁၆၁-၁၇၈	သမ္ပယောဂနည်း-၁၈	
သမုခစ္ဆေဝိရတီ		(ဝေဘန်ပြပုံ)	၃၄၀
(အဓိပ္ပာယ်)	၂၄	သမ္ပပဓာန် ၄-ပါး	
သမုဒယသစ္စာ		(ရေတွက်ပြပုံ)	၁၇၀-၁
(တရားကိုယ်)	၁၇၇	သမ္ပသနဉာဏ်	
သမ္ပဟဂ္ဂဟဏဝါရ		(အဓိပ္ပာယ်)	၂၃၂
(အဓိပ္ပာယ်)	၇၉	သမ္ပာအာဇီဝ (သဘော	
သမ္ပဟပညတ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၂	လက္ခဏာ)	၂၄
သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆန (အနက်)	၇	သမ္ပာအာဇီဝေါ (အနက်)	၁၅
သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆနကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	သမ္ပာကမ္မန္တ (သဘော	
သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိန်ဒေ		လက္ခဏာ)	၂၄
(ကိစ္စတပ်ပုံ)	၅၀	သမ္ပာကမ္မန္တော (အနက်)	၁၅
သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိန်ဒေ		သမ္ပာဒိဋ္ဌိ (အဓိပ္ပာယ် နှင့်	
(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)	၄၂	တရားကိုယ်)	၁၁၇
သမ္ပတ္တ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၄၂	သမ္ပာဒိဋ္ဌိ (အနက်)	၁၅
သမ္ပတ္တဂါဟကရုပ်		သမ္ပာဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုး	
(ခေကြောင်းအကြောင်း)	၁၄၃	(ခွဲခြားပြပုံ)	၂၁၅-၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]		[သ]	
သမ္မာဓိမောက္ခ		သဟဇာတကြီး ၄-ပါး	
(အဓိပ္ပာယ်)	၂၉	(ကျေးဇူးပြုပုံ)	၂၀၄-၅
သမ္မာဝါစာ (အနက်)	၁၅	သဟဇာတကြီး ၄-ပါး	
သမ္မာဝါစာ (သဘော		(နေ့တွက်ပြုပုံ)	၁၉၈
လက္ခဏာ)	၂၄	သဟဇာတငယ် ၇-ပါး	
သမ္မာဝါယာမော (အနက်)	၁၅	(ပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၂၀၅-၆
သမ္မာသင်္ကပ္ပ (အနက်)	၁၅	သဟဇာတ ၁၅-မျိုး	
သမ္မာသတိ (အနက်)	၁၅	(ခွဲခြားပြုပုံ)	၁၉၈-၂၀၀
သမ္မာသမာဓိ (အနက်)	၁၅	သဟဇာတတ္ထိ (ညွှန်ပြုပုံ)	၁၉၈
သမ္မုတိ ပရမတ္ထသစ္စာ		သဟဇာတနိဿယ	
၂-ပါး (ခွဲခြားပြုပုံ)	၂၀၄-၅	(ညွှန်ပြုပုံ)	၁၉၁
သမ္မုတိသစ္စာကို အလွတ်		သဟဇာတပစ္စည်း	
ပယ်မှု (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ)	၂၁၅	(ကောက်ပြုပုံ)	၁၉၀-၁
သမ္မုတိသစ္စာ (ပုံစံ နှင့်		သဟဇာတပစ္စည်း	
အဓိပ္ပာယ်)	၂၀၄-၅	(သဘောအဓိပ္ပာယ်)	၂၀၀
သဝနကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	သဟဇာတရုပ် ၃-မျိုး	
သဝနကိစ္စတပ်သော		(ခွဲခြားပြုပုံ)	၁၉၉
စိတ်-၂	၅၀	သဟဇာတလတ် ၄-ပါး	
သသင်္ခါရိကံ (အနက်)	၄	(ပစ္စည်းတပ်ပုံ)	၂၀၅
သဟဇာတအငယ် ၇-ပါး		သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်	
(နေ့တွက်ပြုပုံ)	၁၉၉	(ကောက်ပြုပုံ)	၁၉၇
သဟဇာတအလတ် ၄-ပါး		သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း	
(နေ့တွက်ပြုပုံ)	၁၉၈	(ကောက်ပြုပုံ)	၁၈၉
သဟဇာတကမ္မ		သဟဇာတိန္ဒြိယ	
(ကောက်ပြုပုံ)	၁၉၅	(ကောက်ပြုပုံ)	၁၉၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]		[သ]	
သဋ္ဌာယတန (တရား ကိုယ်)	၁၈၁	သိလာမြေပြင် (တည် နေပုံ)	၉၅
သဘာဝီရိဘိလူး (အန္တရ ဂပ် အသက်ရှည်ပုံ)	၁၀၅	သီလဖြည့်ကျင့်မှု၌ ထက် သန်ခြင်း (သေဓတာ- ပတ္တိအင်္ဂါဖြစ်ပုံ)	၁၇၂
သယနကိစ္စံ (အနက်)	၄၉	သီလဗ္ဗတ (အဓိပ္ပာယ်)	၁၆၂
သယနကိစ္စတပ်သော စိတ်-၂	၅၀	သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ် (ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇာ- မာန ပညတ်ပုံစံ)	၂၁၃
သယာဘွယ်ကို ခင်မင် တွယ်တာခြင်း (လောဘ မည်ပုံ)	၃၀	သီလဝိသုဒ္ဓိ (ဝေဘန်ပြပုံ)	၂၁၇
သဘာနာ၌ လိုရင်းပစာန (အနုသယကို ဖျက်ဆီးမှု ဖြစ်ပုံ)	၂၁၈	သုံးဆဲတဘုံဝေဘန် ခန်း	၉၄-၁၀၀
သသနာတော်၌ ကိစ္စ ကြီး ၄-ပါး	၂	သုခသဟဂတံ (အနက်)	၆
သသနာတော် ၃-ပါး (ခွဲခြားပြပုံ)	၂၁၇	သုခမရုပ်-၁၆ (ညွှန်ပြပုံ)	၁၄၂
သသနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အဓိပ္ပာယ်)	၂၁၅	သုဂတိအဟိတ်စုတိနောင် (ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ)	၁၃၅
သသနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ဗောဓိဉာဏ်သို့ရောက် နိုင်ပုံ)	၂၁၅	သုဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ စိတ် (ကောက်ပြပုံ)	၁၀၁
သိက္ခာ ၃-ပါး (ခွဲခြား ပြပုံ)	၂၁၇	သုဂတိ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် စိတ်ရ-၄၁ (ရေတွက် ပြပုံ)	၉၁
		သုဂတိ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် (ပဋိသန္ဓေ စိတ်ကိုစွဲ၍ ခေါ်ပုံ)	၁၀၁-၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သုဂတိခန္ဓာကိုယ် ဖြစ်စေမှု (စေတနာ၏ အမှု ဖြစ်ပုံ)	၂၆
သုစရိုက် ၁၁-ပါး (ခွဲခြား ပြပုံ)	၁၁၇
သုညတညဏ် (ခေါ်ဆို ခြင်းအကြောင်း)	၂၄၁-၂
သုညတနိဗ္ဗာန် (အဓိပ္ပာယ်)	၁၅၈
သုညတမဂ် (အဓိပ္ပာယ်)	၂၄၂
သုတ (အဓိပ္ပာယ်ဝီထိ အရာ)	၈၀
သုတသမ္ပန္န (အဓိပ္ပာယ် ဝီထိ အရာ)	၈၁
သုတ္တန်ပိဋကတ်ကိုပါ အကျဉ်းချုပ်သောအပိုင်း များ (ရေတွက်ပြပုံ)	၂၄၅
သုတ္တန်လာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆-ပါး (ရေတွက် ပြပုံ)	၂၃၁
သုဒဿာဘုံ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်	၁၁၁
သုဒဿိဘုံ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်	၁၁၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၌ရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ (ရေတွက် ပြပုံ)	၉၀
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံရှိ အရိယာ (မိမိဘုံ၌ ၂-ပါး ထပ်၍ ပဋိသန္ဓေ မနေပုံ)	၁၂၇
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ (ရေတွက်ပြပုံ)	၁၀၀
သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်	၁၁၁
သုဒ္ဓိကဝါရ (အဓိပ္ပာယ်)	၇၉
သုဘကိဏ် ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်	၁၁၁
သုစိလောမ ဘိလူး (အန္တရကပ်အသက် ရှည်ပုံ)	၁၀၅
သုတပါးကို ငြူစူခြင်း (ဣဿာမည်ပုံ)	၆၀
သုမိုက်ကြီးတယောက် (ဥပနိဿယပစ္စည်း တပ်ပုံ)	၁၉၃
သေခါနီး၌ ထင်လာမြဲ အာရုံ ၃-ပါး (ထူး ခြားပုံ)	၁၂၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သေခြင်း ၄-မျိုး
 (ခွဲခြားပြပုံ) ၁၂၈

သောကပရိဒေဝသေည်
 (ဝဋ္ဋဓမ္မ၏ အကျိုးဆက်
 မျှသာဖြစ်ပုံ) ၁၈၄

သောတဒ္ဓါရဋ္ဌ ဖြစ်သော
 စိတ်-၄၆ (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၅

သောတဒ္ဓါရဋ္ဌသာဖြစ်
 သောစိတ် (ရေတွက်ပြပုံ) ၅၄

သောတဒ္ဓါရဋ္ဌိထိ (၁၅-ပါး
 ဖြစ်ပုံ) ၆၈

သောတဒ္ဓါရဋ္ဌိထိ (ဖြစ်ခြင်း
 အကြောင်း ၄-ပါး) ၆၉

သောတဝိညာဉ်ဒွေ (ကိစ္စ
 တပ်ပုံ) ၅၀

သောတာပတ္တိအကြောင်း
 အင်္ဂါ ၄-ပါး (ရေတွက်
 ပြပုံ) ၁၇၂

သောတာပတ္တိဂိုလ်ဝင်စားပုံ
 ဝိထိ (ဝိပဿနာဉာဏ်
 အရာ) ၂၃၇

သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ
 (အနက်) ၁၅

သောတာပတ္တိမဂ်
 (ဂုဏ်ကျေးဇူးများ) ၁၅၅-၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သောတာပတ္တိမဂ်လယ်သော
 တရားများ ၂၃၇

သောတာပန်လဂ္ဂိုလ်စိတ်
 ၈ (ရေတွက်ပြပုံ) ၉၂

သောတာပန်များ (အပါယ်
 သံသရာကြီး ဇာတ်
 သိမ်းပုံ) ၁၅၅

သောတာပန်များ (ဒ.ပူ
 ကောင်မျိုးဟုတ်ပုံ) ၁၅၆

သောတာပန်များ (နိဗ္ဗာန်
 ချမ်းသးခံစားကြပုံ) ၁၅၅

သောတာပန်များ (သာသ
 နာပ ဟူ၍ မှန်ကြပုံ) ၁၅၅

သောတာပန်များ (သီဒါ
 သမုဒြာဋ္ဌ ငါးကြီးများ
 နှင့် ဟူကြပုံ) ၁၅၆

သောတာပန် ၃-မျိုး
 (ခွဲခြားပြပုံ) ၂၃၈

သောဘဏ (ခေါ်ခြင်း
 အကြောင်း) ၉

သောဘဏ်စိတ် (ဝေဘန်
 ပြပုံ) ၈-၁၄

သောဘဏ စေတသိက်- ၂၅
 (ရေတွက်ပြပုံ) ၂၅

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[သ]

သောဘဏပကိဏ်း-၆

(ခေတ္တုက်ပြပုံ)

၂၅

သောဘဏဗုဒ္ဓိ (ဝေဘန်

ပြပုံ)

၃၂-၃

သောဘဏသဘာဝရဏ

စေတသိက်-၁၉

(ခေတ္တုက်ပြပုံ)

၂၂-၃

သောဘဏသဘာဝရဏ

စေတသိက်သမ္ပယောဂ

နည်း

၃၇

သောမနဿကုသိုလ် ၂-ခု

နောင် (အပ္ပနာဇော

များဖြစ်ပုံ)

၈၇

သောမနဿကြိယာ

၂ ခုနောင် (အပ္ပနာ

ဇောများဖြစ်ကြပုံ)

၈၇

သောမနဿတဒါရုံ (ဒေါသ

ဇောနောင် မကျပုံ)

၈၃

သောမနဿပုဂ္ဂိုလ် (ဒေါသ

ဇောနောင် အာဂန္တုက

ဘဝင်ကျပုံ)

၃၈-၄

သောမနဿဘဝင်များ

(ဒေါသဇောနောင်

မကျပုံ)

၈၃

[သ]

သောမနဿသန္တိရဏစိတ်

(၂-ကိစ္စ တင်ပုံ)

၅၁

သောမနဿသန္တိရဏစိတ်

(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)

၄၂

သောမနဿသဟဂတံ

(အနက်)

၄

[ဟ]

ဟဒယဗတ္ထုအမြဲမှီ-၃၃

(ခေတ္တုက်ပြပုံ)

၆၂

ဟသိတုပ္ပါဒ (အနက်)

၇

ဟသိတုပ္ပါဒစိတ်

(စေတသိက်ယှဉ်ပုံ)

၄၂

ဟိတ် ၆-ပါး (ခဲ့ခြားပြပုံ)

၄၇

ဟိတ် စျာန် မဂ္ဂင်

(ခဲ့ခြားပြပုံ)

၁၆၅-၆

ဟိရိ (ကိစ္စတင်ပုံ)

၃၂

ဟေတုပဋိညး (ကောက်

ပြပုံ)

၁၈၉

ဟေတုသင်္ဂဟ (ဝေဘန်

ပြပုံ)

၄၇-၈

ဟေမဝတဘိလူး (အန္တရ

ကပ် အသက်ရှည်ပုံ)

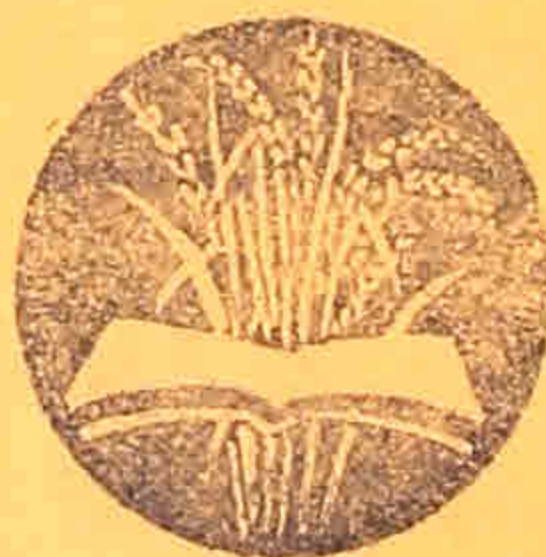
၁၀၅

မရစက္က သံဒိပ်ကျမ်း၊
အမှား အမှန် ပြင်ဆင်ချက်

<u>စာမျက်နှာ</u>	<u>အကြောင်းရေ</u>	<u>အမှား</u>	<u>အမှန်</u>
၂၁	၂၅	သူတို့ပါရှိ	သူတို့ပါရှိမှ
၄၅	၂၄	သင်္ဂဟနည်း	သင်္ဂဟ နည်း
		ငါးပါးပြီး၏	ငါးပါးဖြင့်၏
၆၉	၂၁	မနောဒွါ	မနောဒွါရ
		၌လည်း	၌လည်း
၈၉	၂၁	ဝတ္ထုရုပ်ကို	ဝတ္ထုရုပ်ကို
၁၀၀	၃	အဆင့်	အဆင့်ဆင့်
၁၁၀	၃	ဒိဝနုဋ္ဌာယီ	ဝိဝနုဋ္ဌာယီ
		ကပ်တည်း	ကပ်ဝ. နည်း
၁၁၀	၁၀	အသေခံယျ	အသေခံယျ
၁၁၂	၁	ပဋိန္ဒေအခါ	ပဋိသန္ဓေ
			အခါ
၁၈၆	၁	သင်္ခါပါတော့	သင်္ခါရ
		သရည်	ပါတော့သည်

လယ်တီဆရာတော်

- ဆရာတော်၏ ဘဝ ● ဆရာတော်၏ စာပေ
- ဆရာတော်၏ လှုပ်ရှားမှု ● ဆရာတော်၏ လုပ်ဆောင်မှု ● ဆရာတော်၏ အတွေ့အကြုံ
- သည်တို့ကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည့် အရှယ်ကြီး - ဆိုက်ကြီး - စာမျက်နှာ ၁၀၀၀ - ကျော်
- အကွင်း ဓာတ်ပုံပေါင်း ၃၀၀ - ကျော်
- ပါရှိသော စာအုပ်ကြီး။

မြန်မာပြည်စာအုပ်တိုက်
၁၃ (အေ)၊ ၉၈ - လမ်း၊ ကန်တော်လေးစာတိုက်၊
ရန်ကုန်မြို့။

